فِهْرِسْتْ

بِرِنْجِی مَسْئَلَه ٧
اِیکِنْجِی مَسْئَلَه ١٠
اُوچُنْجُی مَسْئَلَه ١٦
دُرْدُنْجُی مَسْئَلَه ٢٣
بَشِنْجِی مَسْئَلَه ٢٧
آلْتِنْجِی مَسْئَلَه ٢٩
یَدِنْجِی مَسْئَلَه ٣٦
سَکِزِنْجِی مَسْئَلَه‌نِڭ بِرْ خُلاَصَه‌سِی ٥٩
طُوقُوزُنْجُی مَسْئَلَه ٨٤
اُونُنْجُی مَسْئَلَه ٩٤
اُونْ بِرِنْجِی مَسْئَلَه ١١٩
بِرِنْجِی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه ١٥٦
اِیکِنْجِی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه ٢٣١
اُوچُنْجُی حُجَّتِ اِیمَانِیَه ٢٥٣
دُرْدُنْجُی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه ٢٩٠
بَشِنْجِی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه ٢٩٦
آلْتِنْجِی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه ٣١١
یَدِنْجِی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه ٣١٨
سَکِزِنْجِی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه ٣٢١
طُوقُوزُنْجُی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه ٣٥٠
اُونُنْجُی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه ٣٧٠
اُونْ بِرِنْجِی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه ٣٨٣
تَقْرِیضلَرْ ٤٠٨

نورك بلغیسی

بسم الله الرحمن الرحيم

يَا اَللّٰهُ ۞ يَا رَحْمٰنُ ۞ يَا رَحِيمُ ۞ يَا فَرْدُ ۞ يَا حَيُّ ۞ يَا قَيُّومُ

يَا حَكَمُ ۞ يَا عَدْلُ ۞ يَا قُدُّوسُ

إِسْمِ أَعْظَمِكْ حَقِّنِه وَ قُرْآنِ-مُعْجِزُ الْبَيَانِكْ حُرْمَتِنَه وَ رَسُولِ-أَكْرَمْ عَلَيْهِ الْصَّلاَةُ وَالسَّلاَمِكْ شَرَفِنَه، بُو مَجْمُوعَه‌يِي بَاصْدِيرَانْلِرِى وَ مُبَارَكْ يَارْدِيمْجِيلِرِينِي جَنَّتُ الْفِرْدَوْسْدَه سْعَادَتِ-أَبَدِيَه‌يَه مُظْهَرْ أَيْلَه، آمِينْ.. وَ خِدْمَتِ-إِيمَانِيَه وَ قُرْآنِيَه‌دَه دَائِمَا مُوَفَّقْ أَيْلَه، آمِينْ.. وَ دَفْتَرِ-حَسَنَاتْلِرِينِه عَصَايِ-مُوسَى مَجْمُوعَه‌سِنِكْ هَرْ بِرْ حَرْفِنَه مُقَابِلْ بِيكْ حَسَنَه يَازْدِيرْ، آمِينْ.. وَ نُورْلِرِكْ نَشْرِنْدَه ثَبَاتْ وَ دَوَامْ وَ إِخْلاَصْ إِحْسَانْ أَيْلَه، آمِينْ.

يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينْ! عُمُومْ رِسَالَةِ-نُورْ شَاكِرْدْلَرِينِي اِيكِى جِهَانْدَه مَسْعُودْ أَيْلَه، آمِين. إِنْسِى وَ جِنِّى شَيْطَانْلَرِكْ شَرْلَرِنْدَنْ مُحَافَظَه أَيْلَه، آمِينْ. وَ بُو عَاجِزْ وَ بِيچَارَه سَعِيدِكْ قُصُورَاتِنِي عَفْوْ أَيْلَه، آمِينْ...

عُمُومْ نُورْ شَاكِرْدْلَرِى نَامِنَه

سَعِيدُ النُّورْسِى

اِيشْتَه بُو حِكْمَتَه مَبْنِيدِرْ كِه، بِرْ نُورْ طَلَبَه‌سِى رِسَالَهٔ-نُورْ كُلِّيَاتِنِى مُطَالَعَه‌سِى اِيلَه (اُونِوَرْسِيتَه‌نِكْ هَرْ هَانْكِى بِرْ فَاكُولْتَه‌سِنَه مَنْسُوبْ دٰه اُولْسٰه) حِسًّا، فِكْرًا، رُوحًا، وِجْدَانًا وَ خَيَالاً تَامْ مٰعْنَاسِيلْه تٰطْمِينْ اَيدِيلْمِشْ اُولُويُورْ.

نَاصِلْ تٰطْمِينْ اَيدِيلْمَزْ كِه، رِسَالَهٔ-نُورْ كُلِّيَاتِى، قُرْآنِ-كَرِيمِكْ جِهَانْشُمُولْ بَاغْچَه‌سِنْدَنْ دَرِيلَنْ بِرْ گُلْ دَمَتِيدِرْ. بِنَاءً عَلَيْه اُونْدٰه، اُو مُبَارَكْ وَ إِلٰهِى بَاغْچَه‌نِكْ نُورُى، هٰوَاسِى، ضِيَاسِى وَ قُوقُوسُى وَارْدِرْ...

رُوحُكْ بُو إِحْتِيَاجِنِى سُويْلَرْ آقَانْ صُولْ
قُرْآنٰه هَرْ زٰمَانْ بَشَرِكْ إِحْتِيَاجِى وَارْ.

عَلِى عُلْوِى قُورُيْجُى

بَرَكَتْلِى عُمْرُينُى، قُولاَقْلٰرْدٰه قَالاَجٰقْ اُولاَنْ سُوزْلَرِكْ تَنْظِيمْ وَ تَرْتِيبِى اِيلَه دَگِلْ، بِالْعَكِسْ قَلْبْلَرْدَه، رُوحْلٰرْدٰه، وِجْدَانْ وَ فِكِرْلَرْدَه قُدْسِى بِرْ اِيدَه‌آلْ حَالِنْدَه اِنْسَانْلِقْلٰه بَرَابَرْ يَاشَايَه‌جٰقْ اُولاَنْ دِينْ حِسِّنِكْ، اِيمَانْ شُعُورُينُكْ، أَخْلاَقْ وَ فٰضِيلَتْ مَفْهُومُنُكْ عَصِرْلٰرْه، نَسِلْلَرَه تَلْقِينِى اِيلَه مَشْغُولْ اُولاَنْ بِرْ دَاهِيدِرْ. آرْتِيقْ بُو قَدٰرْ عُلْوِى بِرْ غَايَه‌نِكْ تَحَقُّقُى اِيچِونْ جَانْدٰنْ وَ جِهَانْدٰنْ گچَنْ بِرْ مُجَاهِدْ، يَكْ طَبِيعِيدِرْ كِه، فَانِى شَكِلْلَرْلَه مَشْغُولْ اُولاَمَازْ.

بُونُكْلٰه بَرَابَرْ اُسْتَادْ ذَوْقْ اِينْجَه‌لِگِى، گُوكْلْ حَسَّاسِيَتِى، فِكِرْ دَرِينْلِگِى وَ خَيَالْ يُوكْسَكْلِگِى بَاقِيمِنْدٰنْ خَارِقُ الْعَادَه دَينَه‌جَكْ دَرَجَه‌دَه أَدَبِى بِرْ قُدْرَتْ وَ مَلَكَه‌يِى حَائِزْدِرْ. وَ بُو سَبَبْلَه اُسْلُوبْ وَ إِفَادَه‌سِى، مَوْضُوعَه گُورَه دَگِيشِيرْ. مَثَلَا: عِلْمِى وَ فَلْسَفِى مَوْضُوعْلٰرْدٰه مَنْطِقِى وَ رِيَاضِى دَلِيلْلَرْلَه عَقْلِى إِقْنَاعْ اَيدَرْكَنْ، غَايَتْ وَجِيزْ تَرْكِيبْلَرْ قُولْلَانِيرْ. فَقَطْ گُوكْلُى مَسْتْ اَيدِوبْ، رُوحُى يُوكْسَلْتَه‌جَكِى آنْلٰرْدٰه إِفَادَه اُو قَدٰرْ بَرَّاقْلَاشِيرْ كِه تَعْرِيفْ اَيدِيلَه‌مَزْ. مَثَلَا: سَمَالْرْدٰنْ، گُونَشْلَرْدَنْ، يِيلْدِيزْلٰرْدٰنْ، مَهْتَابْلٰرْدٰنْ وَ بِالْخَاصَّه بٰهَارْ عَالَمِنْدَنْ وَ جَنَابِ-حَقّْ اُو عَالَمْلَرْدَه تَجَلِّى اَيتْمَكْدَه اُولاَنْ قُدْرَتْ وَ عَظَمَتِنِى تَصْوِيرْ اَيدَرْكَنْ، اُسْلُوبْ اُو قَدٰرْ لَطِيفْ بِرْ شَكِلْ آلِيرْ كِه؛ آرْتِيقْ هَرْ تَشْبِيهْ، أَكْ طَاتْلِى رَنْكْلَرْلَه چَرْچِيوَه‌لَنْمِشْ بِرْ لَوْحَه‌يِى آكْدِيرْ وَ هَرْ تَصْوِيرْ، خَارِقَه‌لْرْ خَارِقَه‌سِى بِرْ عَالَمِى جَانْلاَنْدِيرْ.

سَيرْ وَ تَمَاشَا، مُرَاقَبَه وَ مُشَاهَدَه اَيدَه‌رَكْ، جَنَابِ-حَقّ‌ٰكْ اُو عَالَمْلَرْدَه بِيكْ بِرْ شَكِلْدَه تَجَلّى اَيتْمَكْدَه اُولَانْ أَسْمَاءِ-حُسْنٰى‌سِنِى، صِفَاتِ-عُلْيَاسِنِى كَمَالِ-وَجْدْ اِيلَه گُورَه‌رَكْ، آرْتِيقْ صُوكْسُزْ بِرْ مَعْبُدْدَه اُولْدُيغُنِى عَيْنَ الْيَقِينْ، عِلْمَ الْيَقِينْ وَ حَقَّ الْيَقِينْ دَرَجَه‌سِنْدَه حِسّ اَيدَرْ. چُونْكُه اِيچِنَه گِيرْدِيگِى "مَعْبَدْ" اُويْلَه اُولُو بِرْ مَعْبَدْدِرْ كِه؛ مِيلْيَارْلَرْه صِيغْمَيَانْ جَمَاعَتِكْ هَپْسِى عَشْقْ وَ شَوْقْ، خُشُوعْ وَ إِسْتِغْرَاقْلَرْ اِيچِنْدَه خَالِقِنِى ذِكْرْ اَيدِيُورْ. يَانِيقْ، طَاتْلِى وَ گُوزَلْ لِسَانْلَرِى، شِيوَه، نَغْمَه، آهَنْكْ وَ بَسْتَه‌لَرِى اِيلَه بِرْ آغِزْدَنْ سُبْحَانَ اللهِ وَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ وَ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ وَ اللهُ اَكْبَرُ دِيُورْلَرْ. رِسَالَهْ-نُورُكْ آچْدِيغِى اِيمَانْ وَ عِرْفَانْ وَ قُرْآنْ يُولُنُى تَعْقِيبْ اَيدَنْ، اِيشْتَه بُويْلَه مُعَظَّمْ وَ مُحْتَشَمْ بِرْ مَعْبَدَه گِيرَرْ. وَ هَرْكَسْ دَه اِيمَانْ وَ عِرْفَانِى، فَيْضْ وَ إِخْلَاصِى نِسْبَتِنْدَه فَيضْيَابْ اُولُورْ.

أَدَبِى جَبْهَه‌سِى: أَسْكِيدَنْ بَرِى لَفْظْ وَ مَعْنَا، اُسْلُوبْ وَ مُحْتَوَا بَاقِيمِنْدَنْ، أَدِيبْلَرْ وَ شَاعِرْلَرْ، مُتَفَكِّرْلَرْ وَ عَالِمْلَرْ اِيكِى‌يَه آيْرِيلْمِشْلَرْدِرْ. بُونْلَرْدَنْ بَعْضِلَرِى، سَادَه‌جَه اُسْلُوبْ وَ إِفَادَه‌يَه، وَزْنْ وَ قَافِيَه‌يَه قِيمَتْ وَيرَه‌رَكْ، مَعْنَايِى إِفَادَه‌يَه فَدَا اَيتْمِشْلَرْدِرْ. وَ بُو حَالْ دَه كَنْدِينِى أَكْ چُوقْ شِعرْدَه گُوسْتَرِرْ.

دِيگَرْ زُمْرَه اِيسَه؛ أَكْ چُوقْ مَعْنَا وَ مُحْتَوَايَه أَهَمِّيتْ وَيرَه‌رَكْ نُوزِى سُوزَه قُرْبَانْ اَيتْمَه‌مِشْلَرْدِرْ. آرْتِيقْ بَدِيعُ الزَّمَانْ گِبِى بُيُوكْ بِرْ مُتَفَكِّرِكْ أَدَبِى جَبْهَه‌سِى بُو كُوچُكْ مُقَدَّمَه اِيلَه قُولَايْجَه آكْلَاشِيلِيرْ صَانِيرِمْ. زِيرَا اُسْتَادْ اُو قِيمَتْلِى وَ

دَيمَكْدِرْ. فَقَطْ بُو يُوكْسَكْ مَرْتَبَه‌يِ قَزَانْمَقْ، هَرْ آدَمْه مُيَسَّرْ اُولَامِيه‌جَغِى اِيچُونْ، بُيُوكْلَرِيمِزْ مَطْلُوبْ اُولَانْ هَدَفَه قُولَايْلِقْلَه اَيرَه‌بِيلْمَكْ اِيچُونْ، مُعَيَّنْ قَاعِدَه‌لَرْ وَضْعْ أَيْلَه‌مِشْلَرْدِرْ. خُلَاصَه؛ طَرِيقَتْ، شَرِيعَتْ دَائِرَه‌سِنِكْ اِيچِنْدَه بِرْ دَائِرَه‌دِرْ. طَرِيقَتْدَنْ دُوشَنْ شَرِيعَتْه دُوشَرْ، فَقَطْ (مَعَاذَ اللّٰه) شَرِيعَتْدَنْ دُوشَنْ أَبَدِى خُسْرَانْدَه قَالِيرْ.

بُو بُيُوكْ ذَاتِكْ بَيَانَاتِنه گُورَه، بَدِيعُ الزَّمَانِكْ آچْدِيغِى نُورْ يُولُى اِيلَه، حَقِيقِى وَ شَائِبَه‌سِزْ تَصَوُّفْ آرَاسِنْدَه جَوْهَرِى هِيچْ بِرْ إِخْتِلَافْ يُوقْدُرْ. هَرْ اِيكِيسِى دَه رِضَايِ-بَارِى‌يَه وَ بِالنَّتِيجَه جَنَّتِ-أَعْلَايَه وَ دِيدَارِ-مَوْلَايَه گُوتُورَنْ يُولْلَرْدِرْ.

بِنَاءً عَلَيْه بُو أَصِيلْ غَايَه‌يِ إِسْتِهْدَافْ اَيدَنْ هَرْ هَانْگِى مُتَصَوِّفْ بِرْ قَارْدَاشِمِزْكْ، رِسَالَهِ-نُورْ كُلِّيَاتِنِى سَوَه سَوَه اُوقُومَاسِنه هِيچْ بِرْ مَانِعْ قَالْمَادِيغِى گِبِى؛ بِالْعَكِسْ رِسَالَهِ-نُورْ تَصَوُّفْدَه كِى "مُرَاقَبَه" دَائِرَه‌سِنِى، قُرْآنِ-كَرِيمْ يُولُى اِيلَه گَنِيشْلَتَه‌رَكْ، اُوكَا بِرْ دَه تَفَكُّرْ وَظِيفَه‌سِنِى أَكْ مُهِمّ بِرْ وِرْدْ اُولَارَقْ عِلَاوَه اَيتْمِشْدِرْ.

أَوَتْ إِنْسَانِكْ گُوزُينَه گُوكْلُنَه بَاْمْبَاشْقَه اُفُقْلَرْ آچَانْ بُو "تَفَكُّرْ" سَبَبِيْلَه سَادَه‌جَه قَلْبِنِكْ مُرَاقَبَه‌سِى اِيلَه مَشْغُولْ اُولَانْ بِرْ سَالِكْ، قَلْبِى وَ بُتُونْ لَطَائِفِى اِيلَه بِرْلِكْدَه ذَرَّه‌لَرْدَنْ كُرَه‌لَرَه قَدَرْ بُتُونْ كَائِنَاتِى عَظَمَتْ وَ إِحْتِشَامِى اِيلَه

اِيشْتَه اُسْتَاذْ بُويْلَه عِلْمِى بِرْ يُولُى، يٰعْنِى قُرْآنِ-كَرِيمِكْ نُورْلُى يُولُنُى تٰعْقِيبْ اَيتْدِيكِى اِيچُونْ، بِيكْلَرْلَه اُونِوَرْسِيتَه‌لِينِكْ اِيمَانِنِى قُورْتَارْمٰقْ شَرَفِنَه مُظْهِرْ اُولمُشْدُر. حَضْرَتِكْ بُو خُصُوصْدَه حَائِزْ اُولْدُيغُى عِلْمِى، أَدَبِى وَ فَلْسَفِى دَاهَا پَكْ چُوقْ مَزِيَتْلَرِى وَارْدِرْ. فَقَطْ اُونْلَرِى، أَثَرْلَرِنْدَنْ مِثَالْلَرْ گَتِيرَه‌رَكْ إِنْ شَاءَ اللهْ مُسْتَقِلْ بِرْ أَثَرْدَه عَرْضْ اَيتْمَكْ أَمَلِنْدَه‌يِمْ. وَ مِنَ اللهِ التَّوْفِيقُ.

تٰصَوُّفْ جَبْهَه‌سِى: نٰقْشِبَنْدِى مَشَايِخِنْدَنْ، هَرْ حَرَكَاتِنِى پَيْغَمْبَرِ-ذِى‌شَانْ أَفَنْدِيمِزْ حَضْرَتْلَرِينِكْ حَرَكَاتِنِه تَطْبِيقْ اَيتْمَكْ چَالِيشَانْ وَ بُيُوكْ بِرْ عَالِمْ اُولَانْ بِرْ ذَاتِه صُورْدُمْ:

- أَفَنْدِى حَضْرَتْلَرِى، عُلَمَا اِيلَه مُتَصَوِّفَه آرَاسِنْدَه كِى گَرْگِينْلِگِكْ سَبَبِى نَه‌دِرْ؟

- عُلَمَا، رَسُولِ-أَكْرَمْ أَفَنْدِيمِزْكْ عِلْمِنَه، مُتَصَوِّفْلَرْ دَه عَمَلِنَه وَارِثْ اُولْمُشْلَرْ. اِيشْتَه بُو سَبَبْدَنْ طُولَايِيدِرْ كِه، فَخْرِ-جِهَانْ أَفَنْدِيمِزْكْ هَمْ عِلْمِنَه وَ هَمْ عَمَلِنَه وَارِثْ اُولَانْ بِرْ ذَاتِه "ذُو الْجَنَاحَيْنْ"، يَعْنِى "اِيكِى قَنَادْلِى" دَيِنِيلِيُورْ... بِنَاءً عَلَيْه طَرِيقَتْدَنْ مَقْصَدْ، رُخْصَتْلَرْلَه عَمَلْ اَيدِوبْ أَخْلَاقِ-پَيْغَمْبَرِى اِيلَه أَخْلَاقْلَانَارَقْ بُتُونْ مَعْنَوِى خَسْتَه‌لِقْلَرْدَنْ تَمِيزْلَه‌نِوبْ جَنَابِ-حَقّْكْ رِضَاسِنْدَه فَانِى اُولْمَقْدِرْ. اِيشْتَه بُو عُلْوِى دَرَجَه‌يِى قَزَانَانْ كِيمْسَه‌لَرْ، شُبْهَه‌سِزْ كِه أَهْلِ-حَقِيقَتْدِرْلَرْ. يَعْنِى، طَرِيقَتْدَنْ مَقْصُودْ وَ مَطْلُوبْ اُولَانْ غَايَه‌يَه اَيرْمِشْلَرْ

اُسْتَادِكْ فِكْرِى جَبْهَەسِى: مٰعْلُومْ يَا؛ هَرْ مُتَفَكِّرِكْ كَنْدِينَه مَخْصُوصْ بِرْ تَفَكُّرْ سِيسْتَمِى، فِكْرِى حَيَاتِنْدَه تَعْقِيبْ اَيْتْدِيگِى بِرْ غَايَەسِى وَ بُتُونْ گُوكْلُى اِيلَه بَاغْلاَنْدِيغِى بِرْ اِيدَەآلِى وَارْدِرْ. وَ اُونُكْ تَفَكُّرْ سِيسْتَمِنْدَنْ، غَايَه وَ اِيدَەآلِنْدَنْ بَحْثْ اَيْتْمَكْ اِيچُونْ اُوزُونْ مُقَدَّمَەلَرْ سَرْدْ اَيدِيلِيرْ. فَقَطْ بَدِيعُ الزَّمَانِكْ تَفَكُّرْ سِيسْتَمِى، غَايَه وَ اِيدَەآلِى، اُوزُونْ مُقَدَّمَەلَرْلَه فِلاَنْ يُورُولْمَقْسِزِينْ بِرْ جُمْلَه اِيلَه خُلاَصَه اَيدِيلَەبِيلِيرْ:

بُتُونْ سَمَاوِى كِتَابْلَرِكْ وَ بِالْعُمُومْ پَيْغَمْبَرْلَرِكْ يَگَانَه دَعْوَالَرِى اُولَانْ "خَالِقِ-كَائِنَاتِكْ اُلُوهِيَتْ وَ وَحْدَانِيَتِنِى إِعْلاَنْ" وَ بُو بُيُوكْ دَعْوَايِى دَه، عِلْمِى، مَنْطِقِى وَ فَلْسَفِى دَلِيلْلَرْلَه إِثْبَاتْ أَيْلَەمَكْدِرْ.

- اُو حَالْدَه اُسْتَادِكْ مَنْطِقْ، فَلْسَفَه وَ مُثْبَتْ عِلْمْلَرْلَه دَه عَلاَقَەسِى وَارْ؟

- أَوَتْ، مَنْطِقْ وَ فَلْسَفَه، قُرْآنْلَه بَارِيشُوبْ حَقْ وَ حَقِيقَتْه خِدْمَتْ اَيْتْدِكْلَرِى مُدَّتْجَه اُسْتَادْ أَكْ بُيُوكْ مَنْطِقْجِى وَ أَكْ قُدْرَتْلِى بِرْ فَيْلَسُوفْدُرْ. مُقَدَّسْ وَ جِهَانْشُمُولْ دَعْوَاسِنِى إِثْبَاتْ وَادِيسِنْدَه قُولْلاَنْدِيغِى أَكْ پَارْلاَقْ دَلِيلْلَرِى وَ أَكْ قَطْعِى بُرْهَانْلَرِى، قُرْآنِ-كَرِيمِكْ اَللّٰهْ كَلاَمِى اُولْدُيغُنُى هَرْ گُونْ بِرْ قَاتْ دَاهَا إِثْبَاتْ وَ إِعْلاَنْ اَيدَنْ "مُثْبَتْ عِلْمْ"دِرْ.

ذَاتًا فَلْسَفَه، أَصْلِنْدَه حِكْمَتْ مَعْنَاسِنَه گَلْدِكْجَه، وَاجِبُ الْوُجُودْ تَعَالَى وَ تَقَدَّسْ حَضْرَتْلَرِينِى، ذَاتِ-بَارِيسِنَه لاَيِقْ صِفَتْلَرْلَه إِثْبَاتَه چَالِيشَانْ هَرْ أَثَرْ، أَكْ بُيُوكْ حِكْمَتْ وَ اُو أَثَرِكْ صَاحِبِى دَه أَكْ بُيُوكْ حَكِيمْدِرْ.

ئۇستاد، رىسالەۋى-نۇر كۇللىياتىنىڭ دىنىي، ئىجتىمائىي، ئاخلاقىي، ئەدەبىي، ھۇقۇقىي، فەلسەفىي ۋە تەسەۋۋۇپ ئاساسىي مۇھىم مەۋزۇلىرىنى تەمسىل ئېتىش ۋە ھەقسىزلەرنىڭ ئەقىدىسىنى بۇزۇش ئۈچۈن مۇۋەپپەق بولغۇچى.

ئىشلىرىڭىز ئاساسلىق نۇقتىسىدا؛ نۇر چوقۇم ئىلمانىڭ ھەممىسىنى يورۇتىدىغان ئاپتاپقا ئوخشاش بىر ھەقىقەت مەۋزۇسىنى، غايەت ئېچىق بىر شەكىلدە ۋە ئاشكارا قەلەم بىلەن تەسۋىر قىلغانلىقى ئۈچۈن، ئەھلى-سۈننەت ۋە جامائەتنىڭ تولۇقلىغۇچى نۇرلۇ يولىنى تەقىب ئەدەپلىرىنىڭ ساھىلى-سالامىتە ئېچىشىغا ۋە ئاتالمىش ئوقۇيانلىرى دەپ ئويلىغۇچە ئېچىلارمىشدىرى.

بۇ سەبەبلەر، رىسالەۋى-نۇر كۇللىياتىنى ئەزىز مىللىتىمىزنىڭ ھەر تەبىقىسىنىڭ كامالى-ئەمنىيىتى ۋە سەمىمىيىتىنى تەقدىم ئېتىمكىلەر شەرەپ تويۇيورۇز. نۇر رىسالىرى، قۇرئان-كەرىمنىڭ نۇر دەريالىرىدىن ئېلىنغان بىراق قەترىلەر ۋە ھېدايەت گۈنشىدىن سوزۇلغان بۇلۇر خۇمىلىرىدۇر. بىناءً عەلەيھە ھەر مۇسۇلمانىڭ دوشىنىدە ئاشكارا مۇقەددەس ۋەزىپە، ئىمانىي قورتارغۇچى ئولىنى بۇ نۇرلۇ ئېتىلىگە يېيىلماسلىقتۇر. زىرا تارىخىدە پاكىت چوقۇم دەپنە گۇرۇلمىشىدۇر كى، بىر ئەتىر نېجە فەرىلىگە، ئائىلىلىگە، جەمئىيەتلىگە ۋە ساپىسىز ئىنسانلىققا ھېدايەت ۋە سەئادەتنى سەبەب ئولمىشىدۇر... ئاھ! نە بەختىيارىدۇر ئۇ ئىنسان كى، بىر مۇئمىن قېرىنداشنىڭ ئىمانىنىڭ قورتولمىسىنى سەبەب ئولۇر!..

اُسْتَادِڭْ عِلْمِى جَبْهَەسِى: مَرْحُومْ ضِيَا پَاشَا، شُو:

آيِينَەسِى اِيشْدِرْ كِيشِينِڭْ لَافَه بَاقِيلْمَازْ،
شٰخْصِڭْ گُورُونُورْ رُتْبَهٔ-عَقْلِى أَثَرِنْدَه.

بَيْتِى اِيلَه، نَسِلْدَنْ نَسِلَه بِرْ دُسْتُورْ حَالِنْدَه اِنْتِقَالْ اَيدَەجَكْ اُولَانْ چُوقْ بُيُوكْ بِرْ حَقِيقَتِى اِفَادَه اَيْتْمِشْدِرْ.

أَوَتْ مُسْلُمَانْ عِرْقِمِزٰه رِسَالَهٔ-نُورْ كُلِّيَاتِى گِبِى مُعَظَّمْ بِرْ اِيمَانْ وَ عِرْفَانْ كُتُبْخَانَەسِنِى هَدِيَه اَيدَنْ، گُوكْلَرْ اُوزَرِنْدَه، مُقَدَّسْ بِرْ نُورْ مُؤَسَّسَەسِى قُورَانْ مُمْتَازْ وَ مُسْتَثْنَا ذَاتِڭْ قُدْرَتِ-عِلْمِيَەسِى حَقِّنْدَه تَفْصِيلَاتَه گِيرِشْمَكْ، اُوكَلَه وَقْتِى گُونَشِى تَعْرِيفْ اَيْتْمَكْ قَدَرْ فُضُولِى بِرْ اِيشْدِرْ.

يَالْكِزْ يَانِيقْ بِرْ شَاعِرِيمِزِڭْ:

حُسْنُ اُولُورْ كِيمْ، سَيْرْ اَيدَرْكَنْ اِخْتِيَارْ أَلْدَنْ گِيدَرْ.

دَيدِيگِى گِبِى، حَيَاتِنِڭْ هَرْ لَحْظَەسِنْدَه اِلٰهِى تَجَلِّيلَرَه مَظْهَرْ بُولُونَانْ بُو مُبَارَكْ ذَاتِڭْ؛ عِلْمْ وَ عِرْفَانِنْدَنْ، أَخْلَاقْ وَ كَمَالَاتِنْدَنْ بَحْثْ اَيْتْمَكْ، اِنْسَانَه بَامْبَاشْقَه بِرْ ذَوْقْ وَ اِلٰهِى بِرْ حَظْ وَيرِيُورْ. بُونُڭْ اِيچُونْ سُوزُى اُوزَاتْمْقْدَنْ كَنْدِيمِى آلَامِيُورُمْ.

أَبَدِى وُصْلَتِكْ عَشْقِيْلَه گَچَرْ هَرْ آنِمْ
دَسْتِ-قُدْرَتْلَه يَاپِيلْمِشْ قَلْعَه‌دِرْ اِيمَانِمْ
بُو مُقَدَّسْ أَمَلِمْدَنْ نَه قَدَرْ دِلْشَادِمْ
گُورْمَكْ اِيسْتَرْ بَنِى جَنَّتْدَه شَهِيدْ أَجْدَادِمْ
رُوحُمْ أُولْدُقْجَه مُؤَبَّدْ، أَبَدِيدِرْ عُمْرُمْ
أَكْ بُيُوكْ وُصْلَتْه، اَللّٰهِ چِيقَانْ يُولْدُرْ ئُولُومْ.

كِتَابَه گِيرْمَزْدَنْ أَوَّلْ، اُسْتَادِى عِلْمِى، فِكْرِى، تَصَوُّفِى وَ أَدَبِى جَبْهَه‌لَرِى اِيلَه دَه مُطَالَعَه اَيْتْمَكْ اِيسْتَرْدِمْ... فَقَطْ چُوقْ دَرِينْ وَ پَكْ شُمُولْلُى اُولَانْ بُو مَوْضُوعْلُرِكْ بِرْ قَاچْ صَحِيفَه اِيلَه خُلَاصَه اَيدِيلَه‌مِيَه‌جَگِنِى قَطْعِى بِرْ صُورَتْدَه إِدْرَاكْ اَيْتْدِكْدَنْ صُوكْرَه، آرْتِيقْ آدِى گَچَنْ مَوْضُوعْلَرْه بِرْ قَاچْ جُمْلَه اِيلَه تَمَاسْ اَيْتْمَه‌يِى مُنَاسِبْ گُورْدُمْ.

رَبِّمْ إِمْكَانْلَرْ لُطْفْ اَيدَرْسَه، بُو دَرِينْ مَوْضُوعْلَرِى، رِسَالَهِ-نُورْ كُلِّيَاتِى وَ نُورْ طَلَبَه‌لَرِى اِيلَه بِرْلِكْدَه، بُيُوكْ وَ مُسْتَقِلْ بِرْ أَثَرْلَه، تَحْلِيلِى بِرْ صُورَتْدَه تَدْقِيقْ وَ مُطَالَعَه اَيْتْمَه‌يِى بُتُونْ رُوحُمْلَه آرْزُو اَيدِيَورُمْ. بُو خُصُوصْدَه، بُيُوكْ اُسْتَادِيمِزْ وَ عَزِيزْ قَارْدَاشْلَرِيمِكْ قِيْمَتْلِى دُعَالَرِينِى نِيَازْ أَيْلَرِمْ!

اُسْتَاذْ خُصُوصِی حَیَاتِنْدَه غَایَتْ حَلِیمْ سَلِیمْ وَ صُوكْ دَرَجَه مُتَوَاضِعْدِرْ. بِرْ فَرْدِی دَگِلْ، هِیچْ بِرْ ذَرَّه‌یِی اِینْجِیتْمَه‌مَكْ اِیچُونْ أَعْظَمِی فَدَاكَارْلِقْلَرْ گُوسْتَرِرْ. صَایِیسِزْ زَحْمَتْ وَ مَشَقَّتْلَرَه، إِضْطِرَابْ وَ مَحْرُومِیَتْلَرَه قَاتْلَانِیرْ... فَقَطْ اِیمَانِنَه، قُرْآنِنَه طُوقُونُولْمَامْقْ شَرْطِیْلَه...

آرْتِیقْ اُو زَمَانْ بَاقْمِشْسِكِزْ كِه؛ اُو سَاكِنْ دَكِزْ، طَالْغَه‌لِرِی سَمَالَرَه یُوكْسَه‌لَنْ بِرْ طُوفَانْ، سَاحِلْلَرَه هَیْبَتْ وَ دَهْشَتْ صَاچَانْ بِرْ عُمَّانْ كَسِیلْمِشْدِرْ. چُونْكُه اُو، قُرْآنِ-كَرِیمِكْ صَادِقْ خِدْمَتْكَارِی وَ اِیمَانْ حُدُودْلَرِینِی بَكْلَه‌یَنْ قَهْرَمَانْ وَ فَدَائِی بِرْ نَفَرِیدِرْ. كَنْدِیسِی بُو حَقِیقَتِی وَجِیزْ بِرْ جُمْلَه اِیلَه شُو شَكِلْدَه إِفَادَه اَیدَرْ: "بِرْ نَفَرْ نُوبَتْدَه اِیكَنْ، بَاشْ قُومَانْدَانْ دَه گَلْسَه، سِلَاحِنِی بِیرَاقْمِیه‌جَقْ. بَنْ دَه، قُرْآنِكْ بِرْ خِدْمَتْكَارِی وَ بِرْ نَفَرِیمْ. وَظِیفَه بَاشِنْدَه اِیكَنْ قَارْشِیمَه كِیمْ چِیقَارْسَه چِیقْسِینْ، حَقْ بُودُرْ دَیرِمْ، بَاشِمِی أَگْمَه‌مْ"...

وَظِیفَه بَاشِنْدَه وَ جِهَادْ مَیْدَانِنْدَه اِیكَنْ شُو مِصْرَاعْلَرْ، لِسَانِ-حَالِیدِرْ:

شَاهْلَانَانْ بِرْ آتَه بَكْزَرْ، قِیرَارِمْ قَانْلِی گَمِی
سِینْسِی دُشْمَنْلَرَه حَاشَا صَاتَامَامْ بَنْلِكِمِی
بَنْلِكِمْدَنْ اُوزَاقْ اُولْمَقْدِرْ أَسَارَتْ بَنْجَه
بُویْلَه بِرْ ذِلَّتَه دُوشْمَكْ نَه حَزِینْ إِشْكَنْجَه

طَلَبَه‌سِنَه اُولُورْ اُولْمَازْ أَثَرِى اُوقُوتْدُيرْمَقْ وَ هَرْ سُوزُى دِيكْتَلَتْدِيرْمَكْ قُولَاىْ بِرْ شَىْ دَكِلْدِرْ. زِيرَا اُونُكْ گُوكْلُينُكْ مِحْرَاقْ نُقْطَه‌سِنْدَه يَازِيلِى اُولَانْ شُو "دِقَّتْ!" كَلِمَه‌سِى، أَكْ حَسَّاسْ بِرْ قُونْتْرُولْ وَظِيفَه‌سِى گُورْمَكْدَه‌دِرْ.

اِيشْتَه بَدِيعُ الزَّمَانْ، قُدْرَتْلِى بِرْ إِصْلَاحَاتْجِى وَ خَارِقَه‌لْرْ خَارِقَه‌سِى بِرْ "پَدَه‌غُوغْ" (مُرَبِّى) اُولْدُيغُنُى، يَتِيشْدِيرْدِيكِى تَرْتَمِيزْ نَسِلْلَه فِعْلاً إِثْبَاتْ اَيْتْمِشْ وَ إِقْتِصَدْ تَارِيخِنَه نُورْدَنْ بِيرِيلْتِيلْرْلَه يَازِيلَانْ بِرْ آطْلَاسْ صَحِيفَه دَاهَا عِلَاوَه اَيدَنْ بِرْ نَادِرَهْ-فِطْرَتْدِرْ.

تَوَاضُعُى وَ مَحْوِيَتْكَارْلِغِى: نُورْ رِسَالَه‌لَرِينِكْ بُو قَدْرْ خَارِقُ الْعَادَه بِرْ شَكِلْدَه جِهَانَه يَايِيلْمَاسِنْدَه، بُو اِيكِى خَصْلَتِكْ چُوقْ فَائِدَه‌سِى اُولْمُشْ وَ پَكْ دَرِينْ تَأْثِيرْلَرِى گُورُولْمُشْدُرْ. چُونْكُه اُسْتَادْ صُحْبَتْ وَ تَأْلِيفْلَرِنْدَه كَنْدِينَه بِرْ قُطْبُ الْعَارِفِينْ وَ بِرْ غَوْثُ الْوَاصِلِينْ سُوسُى وَيرْمَدِيكِى اِيچُونْ، گُوكْلُرْ اُوكْا پَكْ چَابُوقْ اِيصِينْمِشْ، اُونُى تَرْتَمِيزْ بِرْ صَمِيمِيَتْلَه سَوْمِشْ وَ دَرْحَالْ عُلْوِى غَايَه‌سِنِى بَنِمْسَه‌مِشْدِرْ. مَثَلَا: أَخْلَاقْ وَ فَضِيلَتَه، حِكْمَتْ وَ عِبْرَتَه عَائِدْ اُولَانْ بِرْ چُوقْ صُحْبَتْ وَ تَلْقِينْلَرِينِى، طُوغْرُيدَنْ طُوغْرُيه نَفْسِنَه تَوْجِيهْ اَيدَرْ. كَسْكِينْ وَ آتَشِينْ خِطَابَه‌لَرِينِكْ اِيلْكْ وَ يَگَانَه مُخَاطَبِى نُوزْ نَفْسِيدِرْ. اُورَادَنْ (مَرْكَزْدَنْ مُحِيطَه يَايِيلِيرْجَه‌سِنَه) بُتُونْ نُورْ وَ سُرُورَه، سَعَادَتْ وَ حُضُورَه مُشْتَاقْ اُولَانْ گُوكْلُرَه يَايِيلِيرْ.

إِقْتِصَادْجِيلِغِي: إِقْتِصَادْ، بُونْدٰنْ أَوَّلْ بٰحْثْ اَيتْدِيگِمِزْ إِسْتِغْنَانِكْ تَفْسِيرْ وَ اِيضَاحِنْدٰنْ بَاشْقَه بِرْ شَىْ دَگِلْدِرْ. ذَاتًا إِقْتِصَادْ سٰرَايِنْه گِيرَه‌بِيلْمَكْ اِيچُونْ، أَوَّلاَ إِسْتِغْنَا دَينِيلَنْ قَيُودٰنْ گِيرْمَكْ لَازِمْدِرْ. بُو سَبَبْلَه إِقْتِصَادْلْه إِسْتِغْنَا، لَازِمْلْه مَلْزُومْ قَبِيلِنْدَنْدِرْ.

اُسْتَادْ گِبِى، إِسْتِغْنَا خُصُوصُنْدٰه يَيْغَمْبَرْلَرِى كَنْدِينَه ئُورْنَكْ قَبُولْ اَيدَنْ بِرْ مُجَاهِدِكْ إِقْتِصَادْجِيلِغِى كَنْدِيلِگِنْدَنْ حُصُولَه گَلَه‌جَكْ قَدْرْ طَبِيعِى بِرْ خَصْلَتْ حَالِنِى آلِيرْ وَ آرْتِيقْ اُوكٰا گُونْدَه بِرْ طَاسْ چُورْبَا، بِرْ بَارْدَاقْ صُو وَ بِرْ پَارْچَه أَكْمَكْ كَافِى گَلَه‌بِيلِيرْ. زِيرَا بُو بُيُوكْ إِنْسَانْ؛ بُيُوكْ وَ مُنْصِفْ فِرَانْسِزْ شَاعِرِى لَامَارْتِينِكْ دَيدِيگِى گِبِى: "يَمَكْ اِيچُونْ يَاشَامِيَورْ، بَلْكِه يَاشَامْقْ اِيچُونْ يِيُورْ."

اُسْتَادِكْ مَشْرَبْ وَ مَسْلَگِنِى تَمَامًا آكْلَادِقْدٰنْ صُوكْرٰه، آرْتِيقْ اُونُكْ يُوكْسَكْ إِقْتِصَادْجِيلِغِنِى بُويْلَه يَمَكْ اِيچْمَكْ گِبِى بَسِيطْ شَيْلَرْلَه مُقَايَسَه اَيتْمَه‌يِى چُوقْ گُورُويُورُمْ. زِيرَا بُو بُيُوكْ إِنْسَانِكْ يُوكْسَكْ إِقْتِصَادْجِيلِغِنِى مَعْنَوِى سَاحَه‌لَرْدٰه تَطْبِيقْ اَيتْمَكْ وَ مَادِّى اُولْمِيَانْ ئُولْچُولَرْلَه ئُولْچْمَكْ لَازِمْ گَلِيرْ. مَثَلَا اُسْتَادْ، بُو يُوكْسَكْ إِقْتِصَادْجِيلِقْ قُدْرَتِنِى صِرْفْ يَمَكْ، اِيچْمَكْ، گِيْمَكْ گِبِى بَسِيطْ شَيْلَرْلَه دَگِلْ؛ بِالْعَكِسْ فِكِرْ، ذِهِنْ، إِسْتِعْدَادْ، قَابِلِيَتْ، وَقِتْ، زَمَانْ، نَفِسْ وَ نَفَسْ گِبِى مَعْنَوِى وَ مُجَرَّدْ قِيمَتْلَرِكْ إِسْرَافْ وَ هَدَرْ اَيدِيلْمَه‌مَسِى اِيلَه ئُولْچَنْ بِرْ دَاهِيدِرْ. وَ بُتُونْ عُمْرُى بُويُنْجه بِرْ قَرَكْتَرْ حَالِنْدَه تَعْقِيبْ اَيتْدِيگِى بُو تِيتِيزْ مُحَاسَبَه وَ مُرَاقَبَه اُصُولُنُى، بُتُونْ طَلَبَه‌لَرِينَه دَه تَلْقِينْ اَيتْمِشْدِرْ. بِنَاءً عَلَيْهْ بِرْ نُورْ

بَاقِكِزْ، اُسْتَادْ؛ مَكْتُوبَاتْ عُنْوَانِنِى طَاشِيَانْ شَاهْ أَثَرِكْ اِيكِنْجِى مَكْتُوبُنْدَه بُو مُهِمْ نُقْطَه‌يِى آلْتِى وَجِهْ اِيلَه نَه قَدَرْ أَصِيلْ بِرْ اِيمَانْ وَ عِرْفَانْ شُعُورُى اِيلَه اِيضَاحْ اَيدَرْ:

"بِرِنْجِيسِى: أَهْلِ-ضَلَالَتْ، أَهْلِ-عِلْمِى؛ عِلْمِى وَاسِطَهْ-جَرْ اَيتْمَكْلَه إِتْهَامْ اَيدِيِيُورْلْرْ. عِلْمِى وَ دِينِى كَنْدِيلَرِينَه مَدَارِ-مَعِيشَتْ يَاپِيِيُورْلْرْ دَيِيوبْ إِنْصَافْسِزْجَه‌سِنَه اُونْلَرْه هُجُومْ اَيدِيِيُورْلْرْ. بِنَاءً عَلَيْه بُونْلَرِى فِعْلاً تَكْذِيبْ لَازِمْدِرْ.

اِيكِنْجِيسِى: نَشْرِ-حَقْ اِيچُونْ أَنْبِيَايِه إِتِّبَاعْ اَيتْمَكْلَه مُكَلَّفِزْ. قُرْآنِ-حَكِيمْدَه، حَقِّى نَشْرْ اَيدَنْلَرْ اِنْ اَجْرِيَ اِلاَّ عَلَى اللهِ ۞ اِنْ اَجْرِيَ اِلاَّ عَلَى اللهِ دِيِيَه‌رَكْ، إِنْسَانْلَرْدَنْ إِسْتِغْنَا گُوسْتَرْمِشْلَرْدِرْ."

اِيشْتَه رِسَالَهْ-نُورْ كُلِّيَاتِنِكْ مَظْهَرْ اُولْدُيغُى إِلٰهِى فُتُوحَاتْ، هَپْ بُو أَنْبِيَاءْ مَسْلَكِنْدَه ثَبَاتْ قَهْرَمَانْلِغِنِكْ شَاهْ أَثَرْ مِثَالِى وَ خَارِقُ الْعَادَه نَتِيجَه‌سِيدِرْ. وَ بُو سَايَه‌دَه اُسْتَادْ، عِزَّتِ-عِلْمِيَه‌سِنِى، جِهَانْقِيمَتْ بِرْ أَلْمَاسْ گِبِى مُحَافَظَه أَيْلَه‌مِشْدِرْ. آرْتِيقْ هَرْ كَسِكْ اُوغْرُنْدَه أَسِيرْ اُولْدُيغُى مَعَاشْ، رُتْبَه، ثَرْوَتْ وَ دَاهَا نِيجَه بِيكْ شَخْصِى وَ مَادِّى مَنْفَعَتْلَرْلَه أَصْلَا عَلَاقَه‌سِى اُولْمَيَانْ بِرْ إِنْسَانْ، نَاصِلْ اُولُورْ دَه گُوكُلْلَرْ فَاتِحِى اُولْمَازْ؟ اِيمَانْلِى گُوكُلْلَرْ، نَاصِلْ اُونُكْ فَيْضْ وَ نُورُى اِيلَه طُولْمَازْ؟

أَوَتْ حَضْرَتِ-اُسْتَادِی بُو مُدْهِشْ جِهَادْ مَیْدَانْلَرِینه سَوْقْ اَیدَنْ، هَپْ بُو أَشْسِزْ شَفْقَتْ وَ مَرْحَمَتِی اُولْمُشْدُرْ. وَ بُونُ بِالذَّاتْ کَنْدِیسِنْدَنْ دِیکْلَه‌یَه‌لِمْ: بْکَا: "سَنْ شُوکَا بُوکَا نِیچُونْ صَاتَاشْدِكْ؟" دِیُورْلْرْ. فْرْقِنْده دَگِلِمْ؛ قَارْشِیمْده مُدْهِشْ بِرْ یَانْغِینْ وَارْ.. آلَوْلَرِی گُوکْلَرَه یُوکْسَه‌لِیُورْ، اِیچِنْده أَوْلَادِمْ یَانِیُورْ، اِیمَانِمْ طُوتُوشْمُشْ یَانِیُورْ. اُو یَانْغِینِی سُونْدُورْمَگَه، اِیمَانِمِی قُورْتَارْمَغَه قُوشُویُورُمْ. یُولْده بِرِیسِی بَنِی کُوسْتَکْلَه‌مَكْ اِیسْتَه‌مِشْ دَه، آیَاغِمْ اُوکَا چَارْپْمِشْ؛ نَه أَهَمِّیَتِی وَارْ؟ اُو مُدْهِشْ یَانْغِینْ قَارْشِیسِنْده بُو کُوچُكْ حَادِثَه، بِرْ قِیْمَتْ إِفَادَه اَیدَرْ مِی؟ طَارْ دُوشُونْجَه‌لَرْ، طَارْ گُورُوشْلَرْ..."

إِسْتِغْنَاسِی: اُسْتَادِكْ حَیَاتِی بُویُنْجه جَمْعِیَتِمِزِكْ هَرْ طَبَقَه‌سِنه وَیرْمَكْدَه اُولْدُیغُی بِیکْلَرْلَه إِسْتِغْنَا تُورْنَكْلَرِی، دِیلْلَرَه دَسْتَانْ اُولْمُشْ بِرْ عُلْوِیَتِی حَائِزْدِرْ.

مَاسِوَادْنْ تَامْ مْعْنَاسِیلْه إِسْتِغْنَا اَیدَه‌رَكْ، عُضْوِی وَ رُوحِی بُتُونْ وَارْلِغِی اِیلَه رَبُّ الْعَالَمِینِكْ بِیتْمَزْ وَ تُوكَنْمَزْ خَزِینَه‌سِنه طَایَانْمَایِی، مُدَّتِ-حَیَاتِنْده بِرْ إِعْتِیَادْ دَگِلْ، عَادَتَا بِرْ مَذْهَبْ، مَشْرَبْ وَ مَسْلَكْ اُولَارَقْ قَبُولْ اَیتْمِشْدِرْ. وَ بُونْده دَه نَه بْهَاسِنه اُولُورْسه اُولْسُونْ ثَبَاتْ أَیْلَه‌مَكْدَه حَالَا دَوَامْ اَیتْمَكْدَه‌دِرْ.

اِیشِكْ اُورِیژِینَالْ طَرْفِی: بُو مَسْلَكْ، كَنْدِی شْخْصِیه مُنْحَصِرْ قَالْمَامِشْ، طَلَبَه‌لَرِینَه دَه قُدْسِی بِرْ مَفْكُورَه حَالِنْدَه إِنْتِقَالْ اَیتْمِشْدِرْ. نُورْ دَرْیَاسِنْده بِیقَانْمَقْ شَرَفِنَه مْظْهَرْ اُولَانْ بِرْ نُورْ طَلَبَه‌سِنِكْ إِسْتِغْنَاسِنه حَیْرَانْ اُولْمَامْقْ قَابِلْ دَگِلْدِرْ...

لٰكِنْ قَرَاكْٹِلِقْ گِيجَه طَالْغَه‌لَرِينِى آكْٹِيرَانْ قُورْقُونْجْ كُفُرْ وَ إِلْحَادْ كَابُوسُنُكْٹْ مُسْلُمَانْ دُنْيَاسِنِى وَ طُولَايِيسِيلْه مَمْلَكَتِمِزِى قَاپْلَامٰقْ اُوزَرَه اُولْدُيغُى اُو تَهْلِكَه‌لِى گُونْلَرْدَه، يَاتَاغِنْدَنْ فِيرْلَايَانْ بِرْ آرْسْلَانْ گِبِى، يَانَارْطَاغْلٰرِى آكْٹِيرَانْ بِرْ كُوكْرَه‌يِيشْلَه جِهَادْ مَيْدَانِنه آتِيلْدِى. بُتُونْ رَاحَتْ وَ حُضُورُينُى بُو مُقَدَّسْ دٰعْوَايه فَدَا اَيْتْدِى. وَ اِيشْتَه بُو حِكْمَتَه مَبْنِيدِرْ كِه؛ اُو گُونْدَنْ بَرِى هَرْ سُوزُى بِرْ دِيلِيمْ لَاوْ، هَرْ فِكْرِى بِرْ آتَشْ پَارْچه‌سِى اُولْمُشْ. دُوشْدُيگُى گُوكْٹُلَرِى يَاقِيُورْ؛ حِسْلَرِى، فِكِرْلَرِى آلَوْلَنْدِيرِيُورْ...

بُيُوكْ اُسْتَادِكْٹْ تَامْ بِرْ عُزْلَتْ وَ إِنْزِوَادٰنْ صُوكْرٰه، تَكْرَارْ إِرْشَادْ وَ جَمْعِيَتْ حَيَاتِنه آتِيلْمَاسِى، عَيْنًا إِمَامِ-غَزَالِينِكْٹْ حَيَاتِنْدٰه گَچِيرْمِشْ اُولْدُيغُى اُو مُهِمْ وَ تَارِيخِى مَرْحَلَه‌يَه بَكْزَه‌مَكْدَه‌دِرْ.

دَيمَكْ كِه، جَنَابِ-حَقْ بُيُوكْ مُرْشِدْلَرِى بُويْلَه بِرْ مُدَّتْ إِنْزِوَادٰه تَرْبِيَه، تَصْفِيَه وَ تَزْكِيَه اَيْتْدِكْدَنْ صُوكْرٰه تَنْوِيرْ وَ إِرْشَادْ وَظِيفَه‌سِيلَه مُكَلَّفْ قِيلِيُورْ. وَ بُو سَبَبْلَه‌دِرْ كِه، بِرْ مَاءِ-مُقَطَّرْدَنْ دَاهَا تَمِيزْ وَ بَرَّاقْ اُولَانْ يُورَكْلَرِنْدَنْ قُوپُوبْ گَلَنْ نَفَسْلَرْ، قَلْبْلَرَه عَكْسْ اَيدَرْ اَيْتَمَزْ بَامْبَاشْقَه تَأْثِيرْلَرْ إِجْرَا اَيدِيُورْ... عَرْضْ اَيْتْدِيگِمْ گِبِى، إِمَامِ-غَزَالِينِكْٹْ بُونْدَنْ طُوقُوزْ يُوزْ سَنَه أَوَّلْ أَخْلَاقْ وَ فَضِيلَتْ سَاحَه‌سِنْدٰه يَاپْمِشْ اُولْدُيغُى فُتُوحَاتِى؛ بُو عَصِرْدٰه بَدِيعُ الزَّمَانْ، اِيمَانْ وَ إِخْلَاصْ وَادِيسِنْدَه بَاشَارْمِشْدِرْ.

اِيشْتَه بَدِيعُ الزَّمَانْ، بُو مُسْتَثْنَا تَجَلِّينِكْ أَكْ پَارْلَاقْ مِثَالِيدِرْ. بُتُونْ عُمْرُى بُويُنْجه مُجَرَّدْ يَاشَادِى. دُنْيَانِكْ بُتُونْ مَشْرُوعْ لَذَّتْلَرِنْدَنْ تَمَامًا مَحْرُومْ قَالْدِى. بِرْ يُووَا قُورْمْقْ وَ اُورَادَه مَسْعُودْ بِرْ عَائِلَه حَيَاتِى گَچِيرْمَكْ سَوْدَاسِنَه دُوشْمَگَه وْقِتْ وَ فِرْصَتْ بُولَامَادِى. فَقَطْ جَنَابِ-حَقْ، كَنْدِيسِنَه اُويْلَه شَيْلَرْ إِحْسَانْ اَيتْدِى كِه، فَانِى قَلَمْلَرْلَه تَعْرِيفْ اُولُونَامِيه‌جَقْ قَدَرْ مُعَظَّمْ وَ مُحْتَشَمْدِرْ.

بُوگُونْ، دُنْيَادَه هَانْگِى بِرْ عَائِلَه رَئِيسِى (مَعْنًا) بَدِيعُ الزَّمَانْ حَضْرَتْلَرِى قَدَرْ مَسْعُودْدُرْ؟ هَانْگِى بِرْ بَابَا، مِيلْيُونْلَرْلَه أَوْلَادَه صَاحِبْ اُولْمُشْدُرْ؟ هَمْ دَه نَاصِلْ أَوْلَادْلَرْ!.. وَ هَانْگِى بِرْ اُسْتَادْ، بُو قَدَرْ طَلَبَه يَتِيشْدِيرَه‌بِيلْمِشْدِرْ؟

بُو قُدْسِى وَ رُوحِى رَابِطَه (بِاِذْنِ اللهِ تَعَالَى) دُنْيَالَرْ طُورْدُقْجه طُورَاجَقْ وَ نُورْدَنْ بِرْ سَيلْ حَالِنْدَه أَبَدِيَتْلَرَه قَدَرْ آقِوبْ گِيدَه‌جَكْدِرْ. چُونْكِه بُو إِلٰهِى دَعْوَا، قُرْآنِ-كَرِيمِكْ نُورْ دَرْيَاسِنْدَه تَبَلُّورْ اَيدَنْ بِرْ وَارْلِقْ اُولْدُيغُى گِبِى، قُرْآنْدَنْ طُوغْمُشْ وَ قُرْآنْلَه بَرَابَرْ يَاشَايه‌جَقْدِرْ...

شَفْقَتْ وَ مَرْحَمَتِى: بُيُوكْ اُسْتَادْ، حَقْ وَ حَقِيقَتِى تَا چُوجُقْلُغُنْدَه بُولْمُشْدُى. قَلْبِنِكْ فَرْيَادِينِى وَ رُوحُنُكْ مُنَاجَاتِنِى دِيكْلَه‌مَكْ اِيچُونْ مَغَارَه‌لَرَه قَپَانْدِيغِى گُونْلَرْدَه بِيلَه، عِبَادَتْ وَ طَاعَتْدَنْ، تَفَكُّرْ وَ مُرَاقَبَه‌لَرْدَنْ فَيضْ وَ حُضُورْ آلْمَانِكْ ذَوْقِنَه اَيرْمِشْ اُولَانْ بِرْ "عَارِفِ-بِاللهْ" اِيدِى.

فَرَاغَتِي: بِرْ دٰعْوَا صَاحِبِنِكْ وَ بِالْخَاصَّه إِصْلاَحَاتْجِينِكْ مُوفَّقِيَتْ شٰرْطْلَرِينِكْ أَكْ مُهِمّى فَرَاغَتْدِرْ. زِيرَا گُوزْلَرْ وَ گُوكْلَرْ، بُو مُهِمْ نُقْطَه‌يِي أَكْ اِينْجَه بِرْ حَسَّاسِيَتْلَه تَدْقِيقْ وَ تٰعْقِيبَه مَيَّالْدِرْلَرْ. اُسْتَادِكْ بُتُونْ حَيَاتِى اِيسَه، بَاشْدٰنْ بَاشَه فَرَاغَتِكْ شَاهْ أَثَرْ مِثَالْلَرِى اِيلَه طُولُوبْ طَاشْمَقْدٰه‌دِرْ.

عَلَّامَه شَيْخُ الْإِسْلَامْ مُصْطَفٰى صَبْرِى أَفَنْدِى مَرْحُومْدٰنْ، فَرَاغَتَه عَائِدْ شُويْلَه بِرْ سُوزْ اِيشِيتْمِشْدِمْ: "إِسْلَامْ، بُوگُونْ اُويْلَه مُجَاهِدْلَرْ اِيسْتَرْ كِه؛ دُنْيَاسِنِى دَگِلْ، آخِرَتِنِى دٰخِى فَدَا اَيْتْمَگَه حَاضِرْ اُولَاجَقْ."

بُيُوكْ آدَمْدٰنْ صَادِرْ اُولَانْ بُو بُيُوكْ سُوزُى تَمَامًا قَاوْرَايَه‌مٰدِيغِمْ اِيچُونْ، مُتَصَوِّفْلَرِكْ إِسْتِغْرَاقْ حَالْلَرِنْدَه سُويْلَه‌دِكْلَرِى أَسْرَارْلِى سُوزْلَرَه بِكْزَه‌تَه‌رَكْ، هَرْكَسَه سُويْلَه‌مَه‌مِشْ وَ اُولُورْ اُولْمَازْ يَرْلَرْدَه دَه آچْمَامِشْدِمْ.

وَقْتَا كِه عَيْنِ سُوزُى بَدِيعُ الزَّمَانِكْ آتَشْلَرْ صَاچَانْ هَيَجَانْلِى إِفَادَه‌لَرِنْدَه دَه اُوقُويُونْجَه آكْلَادِمْ كِه، بُيُوكْلَرَه گُورَه فَرَاغَتِكْ ثُولْچُوسُى دَه بُيُويُورْ... أَوَتْ؛ إِسْلَامْ اِيچُونْ بُو قَدَرْ آجِيقْلِى بِرْ فَرَاغَتَه قَاتْلَانْمَغَه رَاضِى اُولَانْ مُجَاهِدَلَرِى، أَرْحَمُ الرَّاحِمِينْ اُولَانْ اَللّٰهُ ذُو الْكَرِيمْ تَعَالٰى وَ تَقَدَّسْ حَضْرَتْلَرِى بِيرَاقِيرْ مِى؟ اُو فَدَائِى قُولُنُى لُطْفْ وَ كَرَمِنْدَنْ، عِنَايَتْ وَ مَرْحَمَتِنْدَنْ مَحْرُومْ اَيْتْمَكْ شَانِنه (حَاشَا) يَاقِيشِيرْ مِى؟

مُؤْمِنِكْ كَنْدِينَه مَخْصُوصْ بِرْ حُضُورْ، خُشُوعْ، تَفَيُّضْ، تَجَرُّدْ وَ إِسْتِغْرَاقْ حَالِي وَارْدِرْ. وَ هَرْكَسْ إِيمَانْ وَ عِرْفَانِي، صَلَاحْ وَ تَقْوَاسِي، فَيْضْ وَ مَعْنَوِيَاتِي نِسْبَتِنْدَه بُو إِلٰهِي حَظْدَنْ فَيْضْيَابْ أُولَابِيلِيرْ. لٰكِنْ بُو گُوزَلْ حَالْ، بُو طَاتْلِي وِصَالْ وَ بُو أَمْثَالْسِزْ حَظْ؛ گَچَنْ آيَتِ-كَرِيمَه‌دَه كِي إِحْسَانْ أَرْبَابِي أُولَانْ أُو بُيُوكْ مُجَاهِدْلَرْدَه هَرْ زَمَانْ دَوَامْ ايدِيُورْ. وَ اِيشْتَه أُونْلَرْ بُو سَبَبْدَنْ طُولَايِيدِرْ كِه، مَوْلَايِي أُونُوتْمَقْ غَفْلَتِنَه دُوشْمُيُورْلَرْ. نَفِسْلَرِي اِيلَه، آرْسْلَانْلَرْ گِبِي بُتُونْ عُمُرْلَرِي بُويُنْجه چَارْپِيشِيُورْلَرْ. وَ حَيَاتْلَرِينِكْ هَرْ لَحْظَه‌سِي، أَكْ يُوكْسَكْ تَرَقِّي وَ تَكَامُلْ خَاطِرْه‌لَرِي قَيْدْ ايدِيُورْ. وَ بُتُونْ وَارْلِقْلَرِي؛ أُو جَمَالْ، كَمَالْ وَ جَلَالْ صِفَتْلَرِي اِيلَه مُتَّصِفْ أُولَانْ رَبُّ الْعَالَمِينِكْ رِضَاسِنْدَه أَرِيمِشْ بُولُونُيُورْلَرْ.

مَوْلَا، بِزْلَرِي دَه أُو بَخْتِيَارْلَرْ زُمْرَه‌سِنَه إِلْحَاقْ أَيْلَه‌سِينْ، آمِينْ.

يُوقَارِيدَه كِي صَحِيفَه‌لَرْدَه، بُيُوكْ أُسْتَادِكْ، دُوسْتْلَرِينِي مَفْتُونْ وَ حَيْرَانْ ايتْدِيكِي قَدَرْ دَه دُشْمَنْلَرِينِي دَهْشَتْلَرْ اِيچَرِيسِنْدَه بِيرَاقَانْ عَظَمَتْلِي إِيمَانِنْدَنْ بَحْثْ ايتْدِكْ. بِرْآزْ دَه مُمْتَازْ شَخْصِيَتِي، نُورْدَنْ بِرْ هَالَه حَالِنْدَه صَارْمَقْدَه أُولَانْ أُوسْتُونْ مَزِيَتْلَرِنْدَنْ، أَخْلَاقْ وَ كَمَالَاتِنْدَنْ بَحْثْ ايدَمِلْ. مَعْلُومْ يَا، هَرْ شَخْصِيَتِي، مُخْتَلِفْ وَ مُعَيَّنْ مَزِيَتْلَرْ چَرْچِيوَه‌لَرْ. بِنَاءً عَلَيْهْ أُسْتَادِكْ شَخْصِيَتِنِي تَكْوِينْ ايدَنْ بَاشْلِيجَه صِفَتْلَرْ شُونْلَرْدِرْ:

بَامْبَاشْقَه اُفُقْلٰرْ آچِيلُورْ رُوحُنٰه قُرْآنْ
قُرْآنْ اُوكٰا يَادْ اَيتْدِيرِيلُورْ "بَزْمِ-أَلَسْتِ"ى
آشِقْ، اُو تَجَلِّينِكْ أَزَلْدَنْ بَرِى مَسْتِى...

اِيشْتَه بَدِيعُ الزَّمَانْ، بُويْلَه خَارِقَه‌لْرْ خَارِقَه‌سِى بِرْ عِنَايَتَه مٰظْهَرْ اُولَانْ مُبَارَكْ بِرْ شَخْصِيَتْدِرْ. وَ بُونُكْ اِيچُونْدِرْ كِه، زِنْدَانْلَرْ اُوكٰا بِرْ گُلِسْتَانْ اُولْمُشْ؛ اُورَادٰنْ أَبَدِيَتْلَرِكْ نُورْلُ اُفُقْلَرِينِى گُورُورْ. إِعْدَامْ سَهْپَالْرِى، بِرَرْ وٰعَظْ وَ إِرْشَادْ كُرْسُيسُيدُرْ. اُورَادٰنْ إِنْسَانْلِغَه عُلْوِى بِرْ غَايَه اُوغْرُنْدَه صَبِرْ وَ ثَبَاتْ، متَانَتْ وَ جَلَادَتْ دَرْسْلَرِى وَيرِرْ. حَبِسْخَانَه‌لَرْ بِرَرْ مَدْرَسَهٔ-يُوسُفِيَه إِنْقِلَابْ اَيدَرْ. اُورَايَه گِيرَرْكَنْ، بِرْ پِرُوفَسُورُكْ اُونِوَرْسِيتَه‌يَه دَرْسْ وَيرْمَكْ اِيچُونْ گِيرْدِيگِى گِبِى گِيرَرْ. زِيرَا اُورَادَه كِيلَرْ، اُونُكْ فَيْضْ وَ إِرْشَادِينَه مُحْتَاجْ اُولَانْ طَلَبَه‌لَرِيدِرْ. هَرْ گُونْ بِرْ قَاچْ وٰطَنْدَاشِكْ إِيمَانِنِى قُورْتَارْمٰقْ وَ جَانِيلَرِى مَلَكْ گِبِى بِرْ إِنْسَانْ حَالِنَه گَتِيرْمَكْ، اُونُكْ اِيچُونْ دُنْيَالٰرَه دَگِيشِلْمَزْ بِرْ سَعَادَتْدِرْ.

بُويْلَه بِرْ يُوكْسَكْ إِيمَانْ وَ إِخْلَاصْ شُعُورُينَه مَالِكْ اُولَانْ إِنْسَانْ، هِيچْ شُبْهَه‌سِزْ كِه، زَمَانْ وَ مَكَانْ مَفْهُومْلَرِينِكْ فَانِيلَرْ اُوزَرِنْدَه بِيرَاقْدِيغِى يَالْدِيزْلِى تَأْثِيرْلَرِى كَثِيفْ مَادَّه عَالَمِنْدَه بِيرَاقَه‌رَقْ؛ رُوحُى اِيلَه مَعْنَوِيَاتْ عَالَمِنِكْ پِيرِيلْ پِيرِيلْ نُورْلَرْ صَاچَانْ اُفُقْلَرِينَه يُوكْسَلْمِشْ بِرْ حَالْدَه‌دِرْ.

بُيُوكْ مُتَصَوِّفْلَرِكْ (رض) فَنَا فِى اللّٰهْ، بَقَا بِاللّٰهْ دِيَه تَعْرِيفْ وَ تَوْصِيفْ بُيُورْدُقْلَرِى يُوكْسَكْ مَرْتَبَه، اِيشْتَه بُو قُدْسِى شَرَفَه نَائِلْ اُولَمَقْدِرْ. أَوَتْ هَرْ

دَيمَكْ كِه، اِيمَانْ وَ قُرْآنْ اُوغْرُنْدَه، جَانْدَنْ وَ جِهَانْدَنْ گَچَنْ مُجَاهِدْلَرَه، بُيُوكْ اَللّٰهْ، حَقِيقَتْ وَ هِدَايَتْ يُولْلَرِينِى گُوسْتَرَه‌جَگِنِى وٰعْدْ بُيُورُيُورْ. حَاشَا، جَنَابِ-حَقْ وَعْدِنْدَه خُلْفْ اَيتْمَزْ.. يَتَرْ كِه، بُو عَظِيمْ وَعْدِ-اِلٰهِيِى اِيجَابْ اَيتْدِيرَه‌جَكْ شَرْطْلَرْ تَحَقُّقْ اَيتْسِينْ.

بُو آيَتِ-كَرِيمَه، "اُسْتَادِ"كْ قَرَكْتَرْ وَ شَخْصِيَتِنِى تَحْلِيلْ خُصُوصُنْدَه بِزَه نُورْدَنْ بِرْ رَهْبَرْ اُولُويُورْ وَ اُو نُورُكْ بِلْلُورْ اِيشِيغِى آلْتِنْدَه آرْتِيقْ أَكْ اِينْجَه چِيزْگِيلَرِى وَ أَكْ حَسَّاسْ نُقْطَه‌لَرِى گُورُوبْ سَزَه‌بِيلِيُورُزْ. زِيرَا مَادَامْ كِه بِرْ اِنْسَانْ جَنَابِ-حَقِّكْ حِفْظْ وَ حِمَايَه‌سِنْدَه بُولُونْمَقْ نِعْمَتِنَه مَظْهَرْ اُولْمُشْدُرْ؛ آرْتِيقْ اُونُكْ اِيچُونْ قُورْقُو، أَنْدِيشَه، اُوزُونْتُى، يِيلْمَه، اُوصَانْمَه وَسَائِرَه گِبِى شَيْلَرْ بَحِثْ مَوْضُوعُى اُولَامَازْ.

اَللّٰهِكْ نُورُى اِيلَه نُورْلَانَانْ بِرْ گُوكْلُكْ سَمَاسِنِى هَانْگِى بُلُوطْلَرْ قَاپْلَايَابِيلِيرْ؟ هَرْ آنْ حُضُورُ-اِلٰهِيدَه بُولُونْمَقْ بَخْتِيَارْلِغِنَه اَيرَنْ بِرْ قُولُكْ رُوحُنُى، هَانْگِى فَانِى أَمَلْ وَ آرْزُولَرْ، هَانْگِى زَوَالْلِى تَوَجُّهْ وَ اِلْتِفَاتْلَرْ وَ هَانْگِى پَسْ‌پَايَه غَايَه وَ اِحْتِرَاصْلَرْ تَطْمِينْ، تَسْكِينْ وَ تَسَلِّى اَيدَه‌بِيلِيرْ؟

اَللّٰهْدِرْ اُونُكْ يَارِى، مُرَبِّيسِى، وَلِيسِى
آكْدِقْجَه بُتُونْ نُورْ اُولُويُورْ طُوْيْغُوسُى، حِسِّى
يُوكْسَلْمَه‌دَه‌دِرْ مَعْرِفَتْ اِقْلِيمِنَه هَرْ آنْ

أَكْ صَارْپْ أُوچُورُومْلْرْ گَلِوبْ أَطْرَافِنِى صَارْسْه
آىْ بَاتْسْه، گُونَشْ سُونْسَه، اُفُقْلْرْ دْه قَرَارْسْه
گُوكْلَرْ يِيقِيلِوبْ چُوكْسَه، يُولُنْدْنْ يِنَه دُونْمَزْ
رُوحُنْدْه كِى اِيمَانْلْه يَانَانْ مَشْعَلَه سُونْمَزْ
قَلْبِنْدَه يَانَارْطَاغْ گِبِى اِيمَانْ نَه مُقَدَّسْ
وِجْدَانِنْه هَرْ آنْ شُونُى هَايْقِيرْمْه‌دْه بِرْ سَسْ:
أَىْ يُولْجُى! شْفْقْلْرْ سُوكَه‌جَكْ طُورْمْه، اِيلَرْلَه
ظُلْمَتْلَرَه قَانْ آغْلَاتْه‌جَقْ مَشْعَلَه‌لَرْلَه
يِيلْدِيزْلْرْه بَاصْ، چِيقْ يُوجَه عَالَمْلَرَه يَوكْسَلْ
إِنْسَانْلِغِى قُورْتَارْمْغَه جَنَّتْدَنْ اِينَنْ أَلْ!..

صَانْكِه بُو مِصْرَاعلْرْ اِيمَانْ قَهْرَمَانِى بُيُوكْ مُجَاهِدْ بَدِيعُ الزَّمَانْ حَضْرَتْلَرِى اِيچُونْ يَازِيلْمِشْ. زِيرَا بُو يُوكْسَكْ صِفَتْلْرْ، هَپْ اُونُكْ صِفَتْلْرِيدِرْ. جَنَابِ–حَقْ شُو آيَتِ–كَرِيمَه‌دَه بَاقِكْزْ مُجَاهِدْلَرَه نَه‌لَرْ وَعْدْ اَيدِيُيورْ:

وَ الَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَ اِنَّ اللهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

مَعَالِ–شَرِيفِى: "بِزِمْ اُوغْرُيمْزْدَه مُجَاهَدَه اَيدَنْلَرَه مُطْلَقَا يُولْلْرِيمِزِى گُوسْتَرِيرِزْ. وَ هِيچْ شُبْهَه يُوقْ كِه، اَللّٰهْ مُحْسِنْلَرْلَه (اَللّٰهِى گُورُورْ گِبِى عِبَادَتْ اَيدَنْ مُجَاهِدْلَرْلَه) بَرَابَرْدِرْ."

بُيُوكْ إِقْبَالِكْ هَيَجَانْلِى شِعِرْلَرِنْدَنْ آلْدِيغِمْ جُوشْقُونْ بِرْ إِلْهَامْ نَشْئَه‌سِى اِيلَه وٰقْتِيْلَه يَازْدِيغِمْ "مُجَاهِدْ" عُنْوَانِنِى طَاشِيَانْ بِرْ مَنْظُومَه‌دَه، آشَاغِيدَه كِى مِصْرَاعْلَرِى اُوقُويَانْلَرْدَنْ، بَلْكِه شَاعِرَانَه بِرْ مُبَالَغَه‌دَه بُولُونْدُيغُمُى سُويْلَه‌يَنْلَرْ اُولْمُشْدُرْ. لٰكِنْ شُو مُقَدَّمَه‌سِنِى يَازْمَقْدَه شَرَفْ طُويْدُيغُمْ شَاهْ أَثَرِى اُوقُويَانْلَرْ، وَجْدَلَه طُولُو بِرْ حَيْرَانْلِقْدَه آكْلَايَه‌جَقْلَرْ كِه، اَللّٰهِكْ نَه قُولْلَرِى وَارْمِشْ. أَگَرْ بِرْ اِيمَانْ، كَمَالِنِى بُولُورْسَه، نَه‌لَرْ يَاپَارْ وَ نَه خَارِقَه‌لَرْ طُوغُورُرْمُشْ.

بِرْ عَزْمْ، أَگَرْ اِيمَانْ طُولُو بِرْ قَلْبَه گِيرَرْسَه
إِنْسَانْ دَه، اُو اِيمَانْدَه كِى صُوكْ سِرّه أَرَرْسَه
أَكْ آزْغِينْ نُولُومْلَرْ اُو كَا زِنْجِيرْ وُورَامَازْلَرْ
وُولْقَانْ گِبِى جُوشْقُونْ آقِيُورْ طُورْدُيرَه‌مَازْلَرْ
رَبِّمْدَنْ اِينَرْ عَزْمِنَه قُوَّتْ وَيرَنْ إِلْهَامْ
يَيْغَمْبَرِى رُؤيَادَه گُورُورْ بَلْكِه هَرْ آقْشَامْ
هَپْ نُورْ اُونُكْ اِيمَانْ طُولُو قَلْبِنْدَه كِى مِحْرَابْ
قَنْدِيلْ اُولَامَازْ اُفْقُنَه دُنْيَادَه كِى مَهْتَابْ
قَارْ، قِيشْ دَيمَزْ، اِيرْكِيلْمَزْ، اُوزُولْمَزْ، آجِى طُويْمَازْ
مَوْسِمْ بُتُونْ عُمْرُنْجَه اِيلِيقْ گُولْگَه‌لِى بِرْ يَازْ
جَنَّتْدَه كِى عَالَمْلَرِى دُنْيَادَه گُورُورْ دَه
مَحْوْ اُولْسَه أَگِيلْمَزْ صِيرَه طَاغْلَرْ گِبِى دَرْدَه

زِيرَا مَادَامْ كِه بِرْ عَالِمْ، يَيْغَمْبَرْلَرِكْ وَارِثِيدِرْ؛ اُو حَالْدَه حَقْ وَ حَقِيقَتِكْ تَبْلِيغْ وَ نَشْرِى خُصُوصُنْدَه، عَيْنًا اُونْلَرِكْ طُوتْمُشْ اُولْدُقْلَرِى يُولُى تَعْقِيبْ اَيْتْمَه‌سِى لَازِمْدِرْ. هَرْ نَه قَدَرْ بُو يُولْ؛ بُتُونْ طَاغْ، طَاشْ، چَامُورْ، چَاقِيلْ، اُوچُورُومْ، دَاهَا بَتَرِى تَعْقِيبْ، تَوْقِيفْ، مُحَاكَمَه، حَبِسْ، زِنْدَانْ، سُورْگُونْ، تَجْرِيدْ، زَهِرْلَنْمَه، إِعْدَامْ سَهْپَالْرِى وَ دَاهَا عَقِلْ وَ خَيَالَه گَلْمَه‌يَنْ نِيجَه بِيكْ ظُلْمْ وَ إِشْكَنْجَه‌لَرْلَه طُولُو دَه اُولْسَه...

اِيشْتَه بَدِيعُ الزَّمَانْ؛ يَارِيمْ عَصِرْدَانْ فَضْلَه اُو مُقَدَّسْ جِهَادِى اِيلَه بُتُونْ عُمْرُى بُويُنْجَه بُو چَتِينْ يُولْدَه يُورُويَنْ وَ قَارْشِيسِنَه چِيقَانْ بِيكْلَرْلَه أَنْگَلِى بِرْ بِيلْدِيرِمْ سُرْعَتِى اِيلَه آشَانْ وَ يَيْغَمْبَرْلَرِكْ وَارِثِى اُولَانْ بِرْ عَالِمْ اُولْدُيغُنُى عَمَلِى بِرْ صُورَتْدَه إِثْبَاتْ اَيدَنْ بِرْ ذَاتْدِرْ.

كَنْدِيسِنِكْ عِلْمِى، أَخْلَاقِى، أَدَبِى، بِرْ چُوقْ فَضِيلَتْ وَ مَزِيَتْلَرِى آرَاسِنْدَه بَنِى أَكْ چُوقْ مَفْتُونْ اَيدَنْ شَىْ؛ اُونُكْ اُو، طَاغْلَرْدَانْ دَاهَا صَاغْلَامْ، دَكِزْلَرْدَنْ دَاهَا دَرِينْ، سَمَالْرْدَانْ دَاهَا يُوكْسَكْ وَ گَنِيشْ اُولَانْ اِيمَانِيدِرْ.

رَبِّمْ، اُو نَه مُعَظَّمْ اِيمَانْ! اُو نَه بِيتْمَزْ وَ تُوكَنْمَزْ صَبِرْ! اُو نَه چَلِيكْدَنْ إِرَادَه! خَيَالْ وَ خَاطِرَه‌لَرْه اُورْيَرْمَه‌لَرْ وَيرَنْ بُونْجَه تَضْيِيقْ، تَهْدِيدْ، تَعْذِيبْ وَ إِشْكَنْجَه‌لَرَه رَغْمًا؛ اُو نَه أَگِيلْمَزْ بَاشْ، نَه بُوغُولْمَازْ سَسْ وَ نَاصِلْ قِيصِيلْمَازْ نَفَسْدِرْ!

مَثَلَا: اُو آدَمْ اِيلْكْ گُونْلَرْدَه مُتَوَاضِعْ، عَالِى جَنَابْ، فَرَاغَتْ وَ مُحْوِيَتْكَارْ، خُلَاصَه؛ بُتُونْ أَخْلَاقْ وَ فَضِيلَتْ بَاقِيمِنْدَنْ جِدًّا نُورْنَكْ اُولَانْ غَايَتْ تَمِيزْ وَ صُوكْ دَرَجَه‌دَه مُمْتَازْ بِرْ شَخْصِيَتْدِى. بَاقَالِمْ، جِهَادِنْدَه مُظَفَّرْ اُولُوبْ حِسْلَرْدَه، أَمَلْلَرْدَه، گُوكْلَرْدَه يَرْ طُوتْدُيقْدَنْ صُوكْرَه بِنَه اُو أَسْكِى تَمِيزْ وَ نُورْنَكْ حَالِنْدَه قَالَابِيلْمِشْ مِى؟ يُوقْسَه، ظَفَرْ نَشْئَه‌سِيلَه بِرْ چُوقْ بُيُوكْ صَانِيلَانْ كِيمْسَه‌لَرْ گِبِى، يَرَه گُوگَه صِيغْمَازْ مِى اُولْمُشْ؟

اِيشْتَه بُيُوكْ كُوچُكْ هَرْ هَانْگِى بِرْ دَعْوَا وَ غَايَه صَاحِبِنِكْ مَاهِيَتْ وَ حَقِيقَتِنِى، شَخْصِيَتْ وَ هُوِيَتِنِى أَكْ حَقِيقِى چِهْرَه‌سِيلَه عَكْسْ اَيتْدِيرَه‌جَكْ اُولَانْ أَكْ بَرَّاقْ آيِينَه بُودُرْ. تَارِيخْ بُويُنْجَه، بُو مُدْهِشْ إِمْتِحَانِى قَزَانْمَه‌نِكْ شَاهْ أَثَرْ مِثَالِنِى، أَوَّلَا پَيْغَمْبَرْلَرْ وَ بِالْخَاصَّه سُلْطَانُ الْأَنْبِيَاء صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ أَفَنْدِيمِزْ، صُوكْرَه اُونُكْ خَلِيفَه وَ صَحَابَه‌لَرِى وَ دَاهَا صُوكْرَه اُونْلَرِكْ نُورْلُى يُولُنْدَه يُورُويَنْ بُيُوكْ ذَاتْلَرْ وَيرْمِشْلَرْدِرْ.

پَيْغَمْبَرْ أَفَنْدِيمِزْ، شُو اَلْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ يَعْنِى: "عَالِمْلَرْ، پَيْغَمْبَرْلَرِكْ وَارِثْلَرِيدِرْلَرْ" حَدِيثِ-شَرِيفْلَرِيْلَه؛ عَالِمْ اُولْمَانِكْ پَكْ قُولَاىْ بِرْ شَىْ اُولْمَادِيغِنِى، إِعْجَازْكَارْ بَلَاغَتْلَرِى اِيلَه بَيَانْ بُيُورُيُورْلَرْ.

أَوَتْ بِرْ سِرْ گِبِی قَلْبْدَنْ قَلْبَه مُقَاوَمَتِی إِمْكَانْسِزْ بِرْ حَالْدَه يَايِيلوبْ طَاغِيلَانْ بُو نُورُكْ، مَمْلَكَتِكْ هَرْ كُوشَه‌سِنْدَه فَيْضْ وَ تَأْثِيرِينِی گُورَنْلَرْ، حَيْرَتْ وَ دَهْشَتْلَرْ اِيچِنْدَه صُورْمَغَه بَاشْلَادِيلَرْ: "شُهْرَتِی مَمْلَكَتِمِزِكْ هَرْ طَرَفِنِی قَاپْلَايَانْ بُو ذَاتْ كِيمْدِرْ؟ حَيَاتِی، أَثَرْلَرِی، مَسْلَكْ وَ مَشْرَبِی نَه‌دِرْ؟ طُوتْدُيغُی يُولْ بِرْ طَرِيقَتْ مِی، جَمْعِيَتْ مِی، يُوقْسَه سِيَاسِی بِرْ تَشَكُّلْ مُيدُرْ؟"

بُونُكْلَه دَه قَالْمَادِی؛ دَرْحَالْ گَرَكْ إِدَارِی وَ گَرَكْ عَدْلِی چُوقْ مُهِمْ تَعْقِيبْلَرْ وَ پَكْ جِدِّی تَدْقِيقْلَرْ، أُوزُونْ وَ مُسَلْسَلْ مَحْكَمَه‌لَرْ جَرَيَانْ اَيْتْدِی... نَتِيجَه‌دَه، بُو إِلٰهِی تَجَلِّينِكْ گُوكْلَرْ نُولْكَه‌سِنَه قُورُولَانْ بِرْ "إِيمَانْ وَ عِرْفَانْ مُؤَسَّسَه‌سِی"نْدَنْ بَاشْقَه بِرْ شَیْ أُولْمَادِيغِی تَحَقُّقْ اَيدِنْجَه، عَدَالَتِكْ إِلٰهِی بِرْ صُورَتْدَه تَجَلِّيسِی شُو شَكِلْدَه ظُهُورْ اَيْتْدِی: "بَدِيعُ الزَّمَانْ سَعِيدُ النُّورْسِی وَ بُتُونْ رِسَالَهٔ–نُورْ أَثَرْلَرِينِكْ بَرَائَتِی" قَرَارِی رَسْمًا إِعْلَانْ اَيدِيلْدِی. وَ آرْتِيقْ رُوحُكْ مَادَّه‌يَه، حَقِّكْ بَاطِلَه، نُورُكْ ظُلْمَتَه، اِيمَانِكْ كُفْرَه هَرْ زَمَانْ غَلَبَه چَالَاجْغِی، أَزَلْدَنْ أَبَدَه دَگِيشْمَيَه‌جَكْ أُولَانْ إِلٰهِی قَانُونْلَرِكْ بَاشِنْدَه گَلَنْ بِرْ حَقِيقَتْ أُولْدُيغُی، گُونَشْلَرْ گِبِی بَلِيرْدِی.

هَرْ هَانْگِی بِرْ إِقْلِيمْدَه ظُهُورْ اَيدَنْ بِرْ إِصْلَاحَاتْجِينِكْ مَاهِيَتْ وَ حَقِيقَتِنِی، صَدَاقَتْ وَ صَمِيمِيَتِنِی گُوسْتَرَنْ أَكْ گَرْچَكْ مِعْيَارْ؛ دَعْوَاسِنِی إِعْلَانَه بَاشْلَادِيغِی اِيلْكْ گُونْلَرْلَه، مُظَفَّرْ أُولْدُيغُی صُوكْ گُونْلَرْ آرَاسِنْدَه فَرْدِی وَ إِجْتِمَاعِی، عُضْوِی وَ رُوحِی حَيَاتِنْدَه وُجُودَه گَلَنْ دَگِيشِكْلِكْ فَرْقْلَرِيدِرْ، دَيرْلَرْ.

بَنْ بُو بُيُوكْ ذَاتِى، أَثَرْلَرِينِى وَ طَلَبَه‌لَرِينِى اِينْجَه‌دَنْ اِينْجَه‌يَه تَدْقِيقْ اَيدِوبْ دَه اُو نُورْ عَالَمِنْدَه حِسًّا، فِكْرًا وَ رُوحًا يَاشَادِقْدَنْ صُوكْرَه؛ بُيُوكْ وَ أَسْكِى بِرْ عَرَبْ شَاعِرِينِكْ بِرْ بَيْتِيْلَه، چُوقْ دَرِينْ بِرْ حَقِيقَتِى إِفَادَه اَيتْدِيگِنِى اُوگْرَنْدِمْ: "بُتُونْ عَالَمِى بِرْ شَخْصِيَتْدَه طُوپْلَامَقْ، جَنَابِ-حَقَّه زُورْ گَلْمَزْ..."

غَايَه‌سِنِكْ عُلْوِيَتِنْدَنْ، دَعْوَاسِنِكْ إِحْتِشَامِنْدَنْ وَ اِيمَانِنِكْ عَظَمَتِنْدَنْ فَيضْ وَ إِلْهَامْ آلَانْ بُو قُطْبُكْ جَاذِبَه‌سِنَه طَاقِيلَانْلَرِكْ اَدَدِى گُونْدَنْ گُونَه چُوغَالْمَقْدَه‌دِرْ.

عَقِلْلَرَه حَيْرَتْ وَيرَنْ بُو عُلْوِى حَادِثَه؛ مُنْكِرْلَرِى قَهْرْ اَيتْدِيگِى گِبِى، مُؤْمِنْلَرِى دَه شَادْ وَ مَسْرُورْ أَيْلَه‌مَكْدَه دَوَامْ اَيدِوبْ گِيدِيِيُورْ. اِيمَانْلِى گُوكْلُلَرْدَه مَعْنَوِى بِرْ رَابِطَه حَالِنْدَه يَاشَايَانْ بُو إِلَهِى حَادِثَه‌يِى بُيُوكْ بِرْ مُجَاهِدْ، قَلْبْلَرِى وَجْدْ اِيچِنْدَه بِيرَاقَانْ بِرْ اُسْلُوبْلَه بَاقِكْزْ نَاصِلْ إِفَادَه اَيدِيِيُورْ:

"أَخْلَاقْسِزْلِقْ چِرْكَفِنِكْ بِرْ طُوفَانْ حَالِنْدَه هَرْ إِسْتِقَامَتَه طَاشِوبْ اُوزَانَارَقْ هَرْ فَضِيلَتِى بُوغْمَغَه قُويُولْدُيغُى قَرَه گُونْلَرْدَه، اُونُكْ يَعْنِى بَدِيعُ الزَّمَانِكْ فَيْضِنِى بِرْ سِرْ گِبِى قَلْبْدَنْ قَلْبَه، مُقَاوَمَتِى إِمْكَانْسِزْ بِرْ حَمْلَه حَالِنْدَه إِنْتِقَالْ اَيدَرْ گُورْمَكْلَه تَسَلِّى بُولُويُورُزْ... گَيجَه‌لَرِيمِزْ چُوقْ قَرَارْدِى وَ چُوقْ قَرَارَانْ گَيجَه‌لَرِكْ صَبَاحْلَرِى پَكْ يَاقِينْ اُولُورْ."

بۇ دەرىن حەقىقەتى، "ئوكسۇزلۇق"نى يازارلىكەن بۆتۈن عەزمەت ۋە ئىتتىپاقلىقنى ئىدراك ئېتىمىز بولۇنۇيورۇم. زىرا عەزىز ۋە مۇھتەرەم ئوقۇيۇجىلىرىمىز ئاڭ دەرىن بىر ئىخلاس ۋە سەمىمىيەتلە تەقدىم ئېتىدىگىمىز بۇ ئەسەر، ھەمان بىر عەسىرنى يالغانلاشتۇرۇن ۋە بىركىشى ئۆمرىنىڭ ھەر سەھىسىنى بېكىتىلە خاراكتېرلەيدىغان ئەسلىنى، گۈزەللەر ئالىمى بۈيۈك ئۇستاز بەدىئۇززامان سەئىدنۇرسىيەنى، ئۇنىڭ يۈز ئوتتۇز پارچىدىن ئىبارەت ئەسلەر رىسالەسى–نۇر كۇللىياتىنى؛ ۋە ئاخلاق، فەزىلەت، ئىخلاس ۋە سەمىمىيەتلىرى، ئىمان ۋە ئىرفانلىرى ئىلە ھاياتىڭ ھەر سەھىسىنى سادەجە بىر ئۇلۇكەيە دەگىل، بۆتۈن ئىنسانلىققا ئالەمنە تەرتىپ ئورنىكلار ۋىرمەكدە دەۋام ئېدىن نۇر تالابەلىرىنە ئائىدىر.

بىر كىتابنىڭ "مۇقەددىمە"سىنى، ئۇ كىتابنىڭ خۇلاسەسى دىيە تەرىپ ئېدىرلار. ھالبۇكى ھەر مەۋزۇئى مۇستەقىل بىر ئەسەر سىيغمايدىغان قەدەر دەرىن ۋە گۈنىشى ئۇلان بۇ مۇئەممە كىتابنىڭ مۇختەرىياتىنى، بۇيلە بىر قاچ سەھىپىلىك مۇقەددىمەيە سىيغدۇرمىق قابىل مىدىر؟

بۇگۈنە قەدەر ئاجىزانە يازدىغىم مەنزۇم ۋە مەنسۇر يازىلىرىمنىڭ ھىچ بىرىسىنى بۇ قەدەر ئەجز ۋە ھەيرەت ئىچىرىسىدە قالمامىشىم. بىناءً ئەلەيە بۇ ئەسەر دەرىن بىر ذەۋق، ئىلاھى بىر نەشئە ۋە جۇشقۇن بىر ھەياجانلا ئوقۇيغۇچى ئولانلار، ھەيرانلىقلا گۈزەل كۆرۈنۈشكە؛ بەدىئۇززامان، چوجۇقلۇغىدىن بېرى مۇستەسنا بىر شەكىلدە يېتىشىن ۋە بۆتۈن ئۆمرى بويىنچە ئىلاھى تەجەللىلەرە مەزھەر ئولان بامباشقە بىر ئالەم ۋە مۇتاز بىر شەخسىيەتتىر.

بسم الله الرحمن الرحيم

وَ بِهِ نَسْتَعِينُ

مَدِينَهٔ-مُنَوَّرَه‌دَه بُولُونَانْ مُهِمّْ بِرْ عَالِمِكْ
بَدِيعُ الزَّمَانْ حَضْرَتْلَرِينِكْ تَارِيخْچَهٔ - حَيَاتِى
اِيچُونْ يَازْدِيغِى بِرْ "اُوكْسُوزْ" دُرْ.

بُيُوكْ إِقْبَالَه عَائِدْ اُولَانْ "اُوكْسُوزْ"دَه دَيمِشْدِمْ كِه: بُيُوكْلَرِكْ تَارِيخ-حَيَاتْلَرِى اُوقُونُورْكَنْ، عُلوِى مَنْقِبَه‌لَرْ سُويْلَه‌نِوبْ، عَزِيزْ خَاطِرَه‌لَرِى آكْيلِيرْكَنْ؛ إِنْسَانْ، بَاشْقَه بِرْ عَالَمَه گِيرْدِيگِنِى حِسْ اَيدِيِيُورْ. گُوكْلُنُى، تَرْتَمِيزْ سَوْگِى حِسْلَرِينِكْ عُلْوِى آتَشِى يَاقِيِيُورْ وَ إِلٰهِى فَيْضِى صَارِيِيُورْ. تَارِيخْ اُويْلَه بُيُوكْ إِنْسَانْلَرْ قَيْدْ اَيدَرْ كِه؛ بِرْ چُوقْ بُيُوكْلَرْ، اَونْلَرَه نِسْبَتْلَه كُوچُكْ قَالِيرْ.

تَارِيخَه شَرَفْلَرْ وَيرَنْ أَرْلَرْ آكْيلِيرْكَنْ
يُوكْسَلْمَه‌دَه رُوحْ أَكْ گَنِيشْ عَالَمْلَرَه يَرْدَنْ
بِيكْ رَايِحَه‌نِكْ فَيْضِى صَارَارْ رُوحُى دَرِينْدَنْ
گَچْمِشْ گِبِى جَنَّتْدَه كِى گُلْ بَاغْچَه‌لَرِنْدَنْ...

"يَا رَبّ! بِزِى أَبَدِى حَبْسِ-مُنْفَرِدْدَنْ قُورْتَارِوبْ بَاقِى وَ سَرْمَدِى بِرْ عَالَمِكْ سْعَادَتِنَه نَائِلْ اَيدَه‌جَكْ بِرْ حَقَائِقْ خَزِينَه‌سِنِكْ آنَاخْتَارِينِى رِسَالَهٔ-نُورْ گِبِى نٰظِيرْسِزْ بِرْ أَثَرِيْلَه بٰخْشْ اَيدَنْ سَوْگِيلِى وَ مُشْفِقْ اُسْتَادِيمِزِى، ظَالِمْلَرِكْ وَ دُشْمَنْلَرِكْ سُوءِ-قَصْدْلَرِنْدَنْ مُحَافٰظَه أَيْلَه. قُرْآنْ وَ اِيمَانْ خِدْمَتِنْدَه دَائِمَا مُوَفَّقْ أَيْلَه. اُوكْٰا صِحَّتْ وَ عَافِيَتْلَرْ، اُوزُونْ عُمُرْلَرْ إِحْسَانْ أَيْلَه!" دِيَه دُعَا اَيدِيُورُزْ.

أَوَتْ اُسْتَادِيمِزْ حَضْرَتْلَرِى! رِسَالَهٔ-نُورُى دِقَّتْ وَ تَفَكُّرْلَه اُوقُومْقْ نِعْمَتِ-عُظْمَاسِنه نَائِلْ اُولَانْ بِزْ بِرْ قِسِمْ اُونِوَرْسِيتَه گَنْجْلِگِى، بِرْ حُسْنُ-ظَنْ وَيَا بِرْ تَخْمِينْ اِيلَه دَگِلْ، تَحْقِيقِى وَ تَدْقِيقِى بِرْ صُورَتْدَه، صَارْصِيلْمَازْ وَ صَارْصِيلْمَيه‌جَقْ اُولَانْ عِلْمَ الْيَقِينْ بِرْ قُوَّتِ-اِيمَانِيَه اِيلَه اِينَانِيُورُزْ كِه؛ زَمِينْ يُوزُينُكْ بُو عَصْرِه قَدَرْ گُورْمَدِيگِى بِرْ وَحْشَتْ وَ دَهْشَتِكْ سَبَبِى اُولَانْ دِينْسِزْلِكْ وَ إِلْحَادِى، بَدِيعُ الزَّمَانْ اُورْتَه‌دَنْ قَالْدِيرْمَغَه عِنَايَتِ-حَقْ اِيلَه مُوَفَّقْ اُولَاجَقْدِرْ.

بِزِمْ بُو قَنَاعَتِمِزْ، صَافْدِلَانَه وَيَا تَخْمِينْلَه دَگِلْدِرْ؛ عِلْمِى وَ دَلِيلَه مُسْتَنِدْ بِرْ تَحْقِيقْ اِيلَه‌دِرْ. بُونُكْ اِيچِونْ، مُعَارِضْ اُولَانْ دَاخِى بُو حَقِيقَتِى قَلْبًا تَصْدِيقْ اَيدَه‌جَكْدِرْ. دُعَا وَ شَفْقَتْ بُيُورُكْ، قُرْآنْ وَ اِيمَانْ خِدْمَتِنْدَه فَدَائِى اُولَالِمْ. رِسَالَهٔ-نُورُى، بِرْ دَقِيقَه‌مِزِى بِيلَه غَيْبْ اَيتْمَه‌دَنْ اُوقُويَالِمْ، يَازَالِمْ، إِخْلَاصِ-تَامَّه مُوَفَّقْ اُولَالِمْ.

إِسْتَانْبُولْ اُونُوَرْسِيتَه‌سِى نُورْ طَلَبَه‌لَرِى نَامِنه

مُحْسِنْ

حَقِیقَتِی، کَائِنَاتَه نَاظِرْ بِرْ مَحَلَّه چِیقِوبْ، بُتُونْ کَائِنَاتَه إِعْلَانْ اَیدَه‌جَگزْ. فَقَطْ مَادَامْ کِه بُوکَا مُوَفَّقْ اُولَامِیُورُزْ وَ مَادَامْ کِه رِسَالَهٔ-نُورُكْ جِهَانْشُمُولْ قِیمَتِنِی بُو دَرَجَه اُسْتَادِیمِزِكْ هِمَّتِیْلَه إِدْرَاكْ اَیتْمِشِزْ؛ شُو حَالْدَه اُو نُورْ وَ فَیضْ خَزِینَه‌سِی، عِرْفَانْ وَ کَمَالَاتْ مَنْبَعِی اُولَانْ رِسَالَهٔ-نُورُی، بِرْ دَقِیقَه‌مِزِی بِیلَه بُوشْ گَچِیرْمَه‌دَنْ، مُتَمَادِی وَ دَوَامْلِی بِرْ شَکِلْدَه هَرْ گُونْ وَ هَرْ سَاعَتْ اُوقُویَه‌جَغِزْ وَ بُو اُوغُورْدَه گَیجَه‌لِی گُونْدُوزْلُی چَالِیشَه‌جَغِزْ إِنْ شَاءَ اللّٰه. فَقَطْ هَرْ آنْ بُتُونْ اِیشْلَرِیمِزْدَه اُولْدُیغُی گِبِی، بُونْدَه دَه بُیُوكْ اُسْتَادِیمِزِكْ دُعَا وَ هِمَّتِیْلَه مُوَفَّقْ اُولاَ بِیلَه‌جَگزْ.

هَمْ شُو حَقِیقَتْ ظَاهِرْ وَ بَاهِرْدِرْ کِه: بِرْ کِیمْسَه عَلاَّمَه دَخِی اُولْسَه، رِسَالَهٔ-نُورُكْ وَ مُؤَلِّفِنِكْ طَلَبَه‌سِیدِرْ. رِسَالَهٔ-نُورُی اُوقُومَقْ ضَرُورَتْ وَ إِحْتِیَاجِنْدَه‌دِرْ. أَگَرْ غَفْلَتْ اَیدَرْسَه، کَنْدِیسِنِی آلْدَاتَانْ أَنَانِیَتِنَه بُویُنْ أَگِوبْ، رِسَالَهٔ-نُورْ کُلِّیَاتِنِی اُوقُومَازْسَه، بُیُوكْ بِرْ مَحْرُومِیَتَه دُوچَارْ اُولُورْ. فَقَطْ بِزْ إِدْرَاكْ اَیتْدِیگِمِزْ بُو مُعَظَّمْ حَقِیقَتْ قَارْشِیسِنْدَه، بَشَرِیَتِكْ خَلاَصْکَارِی وَ مِیلْیَارْلَرْجَه إِنْسَانْلَرِكْ فَوْقِنْدَه اُولاَنْ بِرْ مَأْمُورُ-رَبَّانِی‌یَه نَاصِلْ مِنَّتْدَارْ وَ مَدْیُونْ اُولْدُیغُمُزِی تَعْرِیفْ اَیدَه‌مِیُورُزْ. یِنَه دُعَا وَ هِمَّتِکْزْلَه إِدْرَاكْ اَیتْمِشِزْ کِه؛ قُرْآنِ-کَرِیمِكْ بِرْ مُعْجِزَهٔ-مَعْنَوِیَه‌سِی اُولاَنْ خَارِقَه رِسَالَهٔ-نُورْ کُلِّیَاتِنِكْ بِرْ سَطِرِنْدَنْ اَیتْدِیگِمِزْ إِسْتِفَادَه‌نِكْ، بِرْ مِقْدَارِ-مُقَابِلِنِی دَخِی اُودَه‌مَگَّه گُوجُومُزْ یَتِیشْمَزْ. بُونُكْ اِیچُونْ آنْجَقْ جَنَابِ-حَقّْه شُویْلَه یَالْوَارْمَغَه قَرَارْ وَیرْدِكْ:

چُوقْ عَزِيزْ، چُوقْ مُبَارَكْ، چُوقْ مُشْفِقْ، چُوقْ سَوْگِيلِى اُسْتَادِيمِزْ حَضْرَتْلَرِى!

رِسَالَهٔ-نُورُى هِمَّتْ وَ دُعَالْرِيكِزْلَه، دِقَّتْ وَ تَفَكُّرْلَه اُوقُودُقْجَه، بُو مُعَظَّمْ أَثَرْ كُلِّيَاتِنِكْ طِلْسِمِ-كَائِنَاتِكْ مُعَمَّاسِنِى كَشْفْ وَ حَلّ اَيدَنْ بِرْ كَشَّافْ اُولْدُيغُنُى، حَالْ وَ إِسْتِقْبَالِكْ بِرْ مُرْشِدِ-أَكْبَرِى وَ بِرْ رَهْبَرِ-أَعْظَمِى اُولْدُيغُنُى، بِنَه دُعَا وَ هِمَّتِكِزْلَه إِدْرَاكْ اَيدِيُورُزْ.

أَوَتْ اُسْتَادِيمِزْ حَضْرَتْلَرِى! رِسَالَهٔ-نُورُى اُوقُويَانْ هَرْ إِدْرَاكْ صَاحِبِى آكْلِايُورْ كِه؛ رِسَالَهٔ-نُورْ گَرَكْ بُو عَصْرِكْ، گَرَكْسَه اُوكُمُزْدَه كِى عَصْرِكْ بَشَرِيَتِنِى فِكِرْ قَرَاكْلِقْلَرِنْدَنْ قُورْتَارُوبْ، تَنْوِيرْ وَ إِرْشَادْ اَيدَه جَكْدِرْ.

رِسَالَهٔ-نُورْ يَالْكِزْ بُو وَطَنْ وَ مِلَّتْ اِيچُونْ دَگِلْ، عَالَمِ-إِسْلاَمْ وَ بُتُونْ بَشَرِيَتِكْ إِحْتِيَاجِنَه جَوَابْ وَيرَه جَكْ بِرْ كُلِّيَاتْ اُولاَرَقْ تَأْلِيفْ اَيدِيلْمِشْدِرْ. بُوگُونْ تَارِيخْدَه هِيچْ گُورُولْمَه مِشْ بِرْ فَجَاعَتْ وَ فَلاَكَتْ اِيچَرِيسِنْدَه چِيرْپِينَانْ بَشَرِيَتْ اِيچُونْ، خَلاَصْكَارْ اُولاَرَقْ رِسَالَهٔ-نُورَه صَارِيلْمَقْدَنْ وَ نَه بَهَاسِنَه اُولُورْسَه اُولْسُونْ، رِسَالَهٔ-نُورُكْ نُورَانِى وَ پَارْلاَقْ أَجْزَالْرِينِى أَلْدَه اَيدِوبْ دِقَّتْ وَ تَفَكُّرْلَه اُوقُومَقْدَنْ بَاشْقَه بِرْ قُورْتُولُوشْ چَارَه سِى يُوقْدُرْ. رِسَالَهٔ-نُورُى اُوقُويَانْ هَرْكَسْ، بُو حَقِيقَتِى إِدْرَاكْ اَيتْمِشْ وَ اَيتْمَكْدَه دِرْ. أَگَرْ بِزْ مُقْتَدِرْ اُولْسَه قْ؛ بُو

دُنْيَا، أَكْثَرِى فَيْلَسُوفْلَرِكْ وَ عَالِمْلَرِكْ دَيدِيگِى گِبِى، يَپْيَكِى بِرْ اُولُوشُكْ أَشِيگِنْدَەدِرْ. دُنْيَا، نُورُينُى آرِايُورْ. حَقِيقَتْ شَاعِرِى مَحْمَدْ عَاكِفْ:

اُو نُورُى گُونْدَرْ إِلٰهِى عَصِرْلَرْ اُولْدُى يَتَرْ!
بُوكَالْدِى مِلَّتِكْ آفَاقِى بِرْ صَبَاحْ اِيسْتَرْ.

دِيَه، اِيشْتَه بُو نُورَه إِشَارَتْ اِيتْدِيگِى، بُوگُونْ بِزْجَه بِرْ حَقِيقَتْدِرْ.

آنْقَرَه اُونِوَرْسِيتَەسِى نُورْ طَلَبَەلَرِى

بِرْ تِرْيَاقْدِرْ، بِرْ مَعْنَوِى قُورْتَارِيجِيدِرْ. بُو قَطْعِى حَقِيقَتْلَرْ مَيْدَانْدَه اِيكَنْ، اُوكَا بُتُونْ قُوَّتِمْزْلَه صَارِيلْمَامْقْ، بَاشْدَنْ آشَاغِى رِسَالَهِ-نُورُى تَدْقِيقْ اَيتْمَه‌مَكْ، عَلَاقَه‌دَارْ اُولْمَامْقْ، آنْجَقْ غَفْلَتِكْ أَثَرِى اُولَابِيلِيرْ.

هَمْ كِيمْ حَقِيقَتْ پَشِنْدَه قُوشُويُورْسَه، رِسَالَهِ-نُورْدَنْ دَرْسْ آلْمَاسِى لَازِمْدِرْ. وَ نُورْ يُولُنْدَه گِيدَنْ هَرْ مُنَوَّرْ، حَقِيقِى سْعَادَتَه قَاوُوشَه‌جَقْ وَ يَرْ يُوزُينُكْ مَاهِيَتِنِى دَرْكْ اَيدَه‌جَكْدِرْ دِيَه، بِزْ آنْقَرَه نُورْ طَلَبَه‌لَرِى دَخِى إِتِّفَاقْ اَيدِيُورُزْ. أَبَدِى حَيَاتْ خَزِينَه‌سِنِى گُوسْتَرَنْ قُرآنِ-حَكِيمِكْ نُورُى اُولَانْ رِسَالَهِ-نُورْ، أَلْبَتَّه بِرْ زَمَانْ دُنْيَايِى چِينْلَاتَانْ نُورْلُى سَسِنِى يُوكْسَلْتَه‌جَكْدِرْ. مَادَامْ إِسْلَامْ عَالِمْلَرِى (حَدِيثِ-شَرِيفَه گُورَه) دُنْيَا إِقْبَالْ وَ هَوَسْلَرِينِكْ پَشِنْدَه قُوشْمَادِقْجَه، پَيْغَمْبَرْلَرِكْ أَكْ أَمِينْ وَارِثْلَرِيدِرْلَرْ. بِزْ دَه رِسَالَهِ-نُورُى، اُونُكْ تَامْ وَارِثِى بِيلِيُورُزْ. رِسَالَهِ-نُورُكْ شَخْصِ-مَعْنَوِيسِى، حَقِيقِى وَارِثْ اُولْمَانِكْ أَسَاسِنِى يَاشَامِشْ وَ يَاشِايُورْ. اُونُكْ قَارْشِيسِنَه چِيقَانْ كُورْلَرْ وَ صَاغِيرْلَرْ وَ حِسْسِزْ غَافِلْلَرْ كُوچُولَه‌جَكْلَرْدِرْ. بُويْلَه مُعَظَّمْ بِرْ اُولْغُونْلُغَه صَاحِبْ اُولَانْ رِسَالَهِ-نُورْ، أَلْبَتَّه بُتُونْ فَيْلَسُوفْلَرِى، دُنْيَا عِلْمْ وَ حَقْ أَرْبَابِنِى چَاغِيرَه‌جَقْ وَ هَرْ عَقْلِ-سَلِيمْ وَ قَلْبِ-كَرِيمْ اُولَانْ مُبَارَكْ إِنْسَانْلَرِى طَلَبَه‌سِى يَاپَاجَقْ. بُو دَه إِنْ شَاءَ اللهْ اُوزَاقْدَه دَگِلْ، يَاقِينْدَه تَحَقُّقْ اَيدَه‌جَكْدِرْ.

هَمْ مَادَامْ، رِسَالَهٔ-نُورْ بُو عَصْرْه خَاصْ خُصُوصِيَتْلَرْ طَاشِيُورْ. هَمْ مَادَامْ بِيكْلَرْجَه عَالِمْلَرِكْ تٰقْدِيرْلَرِيْلَه قَارْشِيلَانِيُورْ. هَمْ مَادَامْ قُرْآنِكْ دَلَالٰتْلِغِنِى يَاپَانْ قَهْرَمَانْ اُسْتَادْ، أَشِنَه رَاسْتْلَانْمَيه‌جٰقْ بِرْ مُكَمَّلِيَتْلَه، دُرُسْتْ آدِيمْلْرْلَه، حَقِيقِى پِرَنْسِيبْلَرْلَه، بُتُونْ حَيَاتِنِى اِيمَانْ وَ إِسْلَامِيَتَه وٰقْفْ اَيْتْمِشْ، دُنْيَوِى هِيچْ بِرْ مَنْفَعَتْ آرَامَه‌دٰنْ صِرْفْ اَللّٰهْ رِضَاسِى اُوغْرُينَه چَالِيشْمِشْدِرْ. هَمْ مَادَامْ بُتُونْ قُوَّتِيْلَه نُورْ طَلَبَه‌لَرِى دَه اِيمَانْ وَ إِسْلَامِيَتَه أَهْلِ-سُنَّتْ دَائِرَه‌سِنْدَه خِدْمَتْ اِيچُونْ حَيَاتْلَرِينِى دٰخِى چَكِينْمَه‌دَنْ وَيرِيُورْ وَ سُفْلِى مَنْفَعَتْ پَشِنْدَه دَگِلْدِرْلَرْ. وَ مَادَامْ يُوزْ بِيكْلَرْجَه نُورْ طَلَبَه‌لَرِى بُتُونْ تٰضْيِيقْ وَ تَهْدِيدْلَرَه رٰغْمًا بُو حَقِيقَتِى فِعْلاً إِثْبَاتْ اَيْتْمِشْلَرْ. هَمْ هَرْ طَلَبَه، بُوگُونْ جَرَيَانْ اَيدَنْ بَاطِلْ فَلْسَفَه‌نِكْ عَقِيدَه‌لَرِينَه حَقِيقِى، مَنْطِقِى جَوَابْلْرْ وَيرْمَكْ اُوزَرَه يَتِيشْمِشْلَرْ وَ يَتِيشِيُورْلْرْ. هَمْ هَرْ إِحْتِيَاجِمزْه قُرْآنْ جَوَابْ وَيرِيُورْ، اُونْدٰه لاَزِمْ اُولَانْ هَرْ حَقِيقَتْ صَرِيحْ اُولَارَقْ وَارْدِرْ. وَ مَادَامْ قُرْآنْ أَكْ گُوزَلْ شَكِلْدَه دَرْسْ وَيرَنْ اَللّٰهِكْ هَدِيَه‌سِى، بِرْ نُورُى وَ رَحْمَتِيدِرْ...

اُويْلَه اِيسَه، بُو خَزِينَهٔ-رَحْمَتِى وَ مَنْبَعِ-حَقِيقَتِى دَرْسْ وَيرَنْ وَ حَقِيقِى صُورَتْدَه گَنْجْلِگِكْ وَ عَوَامِلْكْ آكْلَايَه‌بِيلَه‌جَگِى بِرْ شَكِلْدَه بِيلْدِيرَنْ رِسَالَهٔ-نُورُى، دِقَّتْ وَ تَفَكُّرْلَه وَ دَوَامْلِى اُولَارَقْ مُسَاعِدْ وٰقِتْلَرِيمزِى بُوشه گِيدَرْمَه‌دَنْ اُوقُومَقْ وَ يَازْمَقْ أَكْ بُيُوكْ بِرْ عِبَادَتْ وَ ذَوْقْ قَايْنَاغِيدِرْ. حَالْ وَ إِسْتِقْبَالِكْ وَ بِزْ گَنْجْلَرِكْ، چُوقْ لَذِيذْ وَ إِشْتِيَاقْلَه آلاَجْغِى غَايَتْ نَافِعْ وَ وَافِى بِرْ عِلاَجْ وَ

أَكَ بَاشْ وَ أَكَ أَهَمِّيَتْلِى، أَكَ قِيمَتْلِى وَ مُبَارَكْ وَظِيفَەمِزْدَنْ بِزِى دُونْدُيرْمَكْ اِيسْتَەيَنْ أَكَ آغِيرْ هُجُومْلَرْ دٰخِى، بِزْلَرِكَ خِيزِينِى آرْتْدِيرٰەجَقْدِرْ. رِسَالَەِ-نُورْ بِزَه أُوگْرَتِيُورْ وَ إِثْبَاتْ اَيدِيُورْ كِه: بُو دُنْيَا، بِرْ مِسَافِرْخَانَەدِرْ. أَبَدِى حَيَاتِى اِيسْتَەيَنْلَرْ، مِسَافِرْخَانَەدَه كِى وَظِيفَەلَرِينَه دِقَّتْ گُوسْتَرْدِكْلَرِى نِسْبَتْدَه مَمْنُونْ اَيدِيلِيرْلَرْ. دَيمَكْ كِه شِيمْدِى أَكَ أَسَاسْلِى وَظِيفَەمِزْ؛ بَاتَاقْلِقْدَنْ قُورْتُولْمَقْ اَيسْتَەيَنْ أَهْلِ-دِينِكَ، قَرَاكْلِقْدَنْ أُوصَانْمِشْ، غِدَاسِزْ قَالْمِشْ قَلْبْلَرِكَ يَارْدِيمِنَه قُوشْمَقْ، كَنْدِيمِزْدَنْ بَاشْلَايەرَقْ نُورُكَ دَلَالَّلِغِنِى يَاپْمَقْدِرْ. بِالْخَاصَّه وَ بِالْخَاصَّه شُورَاسِى چُوقْ أَهَمِّيَتْلِى وَ پَكَ مُهِمْدِرْ كِه؛ أَكَ بَاشْدَه وَ أَكَ أَوَّلْ رِسَالَەِ-نُورُى دِقَّتْ وَ تَفَكُّرْلَه دَوَامْلِى أُولاَرَقْ أُوقُومَقْ وَ اُو مُعَظَّمْ أَثَرْ كُلِّيَاتِنْدَه كِى قُرْآنْ وَ اِيمَانْ حَقِيقَتْلَرِيْلَه كَنْدِيمِزِى تَجْهِيزْ اَيتْمَكْ وَ بُو أَسَاسْ وَ شَرْطْلَرْلَه، اُو خَارِقَه أَثَرْ كُلِّيَاتِنِى بِرْ آنْ أَوَّلْ إِكْمَالْ اَيتْمَكْدِرْ. اِيشْتَه بُو نِعْمَتِ-عُظْمَايَه نَائِلْ أُولَانْ هَرْ گَنْجْ وَ هَرْكَسْ؛ بِرَه يُوزْ بِيكْ قُوَّتِنْدَه، كَنْدِينَه، وَطَنْ وَ مِلَّتِنَه فَائِدَەلِى أُولُورْ. وَطَنْ، مِلَّتْ، گَنْجْلِكْ وَ عَالَمِ-إِسْلَامْ چَاپِنْدَه خِدْمَتْ اَيدَەبِيلَەجَكْ بِرْ وَضْعِيَتَه گَلَەبِيلِيرْ. بُونُكْ اِيچُونْ، بَاشْدَه حَضْرَتِ-أُسْتَادِيمِزْ بَدِيعُ الزَّمَانْ وَ أُونُكْ حَقِيقِى وَ إِخْلَاصْلِى طَلَبَەلَرِى أُولْمَغَه لاَيقْ سِزْلَرْدَنْ دُعَا إِسْتِرْحَامْ اَيدِيُورُزْ كِه؛ رِسَالَەِ-نُورُكْ مَجْمُوعَەلَرِينِى بِرْ آنْ أَوَّلْ تَأْمِينْ اَيدَەمِلْ، آرَايەمِلْ، بُولاَمِلْ، دِقَّتْ، تَفَكُّرْ وَ إِخْلَاصْلَه أُوقُويَامِلْ. قُرْآنْ وَ اِيمَانْ خِدْمَتِنْدَه بُو وَضْعِيَتْدَه قُوشَەمِلْ. رِسَالَەِ-نُورُكْ بُو عَصِرْدَه كِى مَقْبُولِيَتِنَه إِشَارَتْ اَيدَنْ دَلِيلْلَرْ فَضْلَەسِيلَه مَوْجُودْ أُولْدُيغُنَه گُورَه، إِنْصَافْ صَاحِبِى هَرْ مُؤْمِنْ قَارْدَاشِمِزْ، أُونُكْ طَبِيعِى بِرْ يَارْدِيمْجِيسِيدِرْ.

(آنْقَرَه اُونِوَرْسِيتَه‌سِى نُورْ طَلَبَه‌لَرِينِكْ بِرْ مَكْتُوبُى)

عَزِيزْ صِدِّيقْ قَارْدَاشْلَرِيمْزْ!

مَكْتُوبُكْزْدَنْ، إِسْلَامْ گُونَشِنِكْ بِرْ ضِيَاسِنِى سَزَه‌رْ گِبِى اُولْدُقْ. يُوزْلَرْجَه سَنَه‌دَنْ بَرِى إِنْسَانِيَتْ عَلَيْهِنَه، إِسْلَامِيَتْ ضَرَرِينَه مُتَجَاوِزْ فِكِرْ نَشْرْ اَيدَنْ أَهْلِ-كُفْرُكْ تَخْرِيبْلَرِينِى تَعْمِيرْ اِيچُونْ اُورْتَه‌يَه آتِيلَانْ رِسَالَهِ-نُورُكْ (سِزْلَرِكْ مَكْتُوبُكْزْدَنْ) گَنْجْلَرِكْ آرَاسِنَه يَايِيلْدِيغِنِى سَزْدِكْ. أَبَدِى حَيَاتْ يُولُنَكْ حَقْ‌پَرَسْتْ يُوجْيُلَرِى، خَيَالِى بُوشْ لَافْلَرِى تَرْكْ اَيدِوبْ، رِسَالَهِ-نُورْلَه كُفْرْ تُخُمْلَرِينِى أَرِيتَه‌جَكْلَرْدِرْ. نُورُكْ طَلَبَه‌لَرِى، أَهْلِ-قَلْبْ وَ اِيمَانِكْ حَقِيقِى قَارْدَاشْلَرِيدِرْلَرْ. سِزْ قَارْدَاشْلَرِيمِزِكْ مَكْتُوبْلَرِى، بِزْلَرَه خِيزْ وَيرِيُورْ وَ وَيرَه‌جَكْ. قُرْآنِكْ تَفْسِيرِى اُولاَنْ رِسَالَهِ-نُورْ، بِزَه ضَلاَلَتْدَه قَالْمَانِكْ وَ كُفْرْلَه مُجَادَلَه اَيتْمَمَه‌نِكْ بُو زَمَانْدَه بُيُوكْ أَحَمْقْلِقْ اُولْدُيغُنُى بِيلْدِيرِيُورْ. قُومُونِيسْتْلِگِكْ، آنَارْشِيسْتْلِگِكْ، مَاصُونْلُغُكْ قُوَّتْ قَزَانْدِيغِى بِرْ دَوِرْدَه أَكْ مُهِمّ بِرْ وَظِيفَه، نُورَه خِدْمَتْ اَيتْمَكْ وَ رِضَايِ-إِلٰهِى‌يِى تَحْصِيلْ اِيچُونْ اُونُى اِيسْتَه‌يَنَه وَيرْمَكْدِرْ. بُو

٤- طَبِيعَتْ؛ مِثَالِى بِرْ مُطْبَعَه‌دِرْ، طَابِعْ دَگِلْ. نَقِشْدِرْ، نَقَّاشْ دَگِلْ. مِسْطَرْدِرْ، مُصْدٰرْ دَگِلْ. نِظَامْدِرْ، نَاظِمْ دَگِلْ. قَانُونْدُرْ، قُدْرَتْ دَگِلْ. شَرِيعَتِ-إِرَادِيَه‌دِرْ، حَقِيقَتِ-خَارِجِيَه دَگِلْ.

٥- ثَابِتْ، دَائِمْ، فِطْرِى قَانُونْلٰرْ گِبِى؛ رُوحْ دٰخِى عَالَمِ-أَمْرْدَنْ، صِفٰتِ-إِرَادَه‌دَنْ گَلْمِشْ وَ قُدْرَتْ اُوكٰا وُجُودُ-حِسِّى گِيْدِيرْمِشْدِرْ. وَ بِرْ سَيَّالَهِ-لَطِيفَه‌يِى اُو جَوْهَرَه صَدَفْ اَيْتْمِشْدِرْ.

وَ هٰكَذَا بِيكْلَرْجَه وَجِيزَه‌لَرْ وَارْ.

اَلْبَاقِى هُوَ الْبَاقِى

اُونِوَرْسِيتَه نُورْ طَلَبَه‌لَرِنْدَنْ مُصْطَفٰى حِلْمِى

آلْتِنْجِيسِى: رِسَالَهٔ-نُورْ قُوَّتْلِى وَ قُدْسِى وَ اِيمَانِى بِرْ تَفَكُّرْ ثَمَرَهسِى اُولُوبْ، بُتُونْ مَوْجُودَاتِكْ لِسَانِ-حَالْ وَ قَالْ صُورَتِنْدَه تَرْجُمَانْلِغِنِى يَاپَارْ. عَيْنِ زَمَانْدَه اِيمَانْ حَقِيقَتْلْرِينِى عِلْمَ الْيَقِينْ وَ عَيْنَ الْيَقِينْ وَ حَقَّ الْيَقِينْ دَرَجَهلَرِنْدَه اِنْكِشَافْ اَيتْدِيرِرْ.

يَدِنْجِيسِى: رِسَالَهٔ-نُورْ، أَسَاسْ بَاقِيمِنْدَنْ بُتُونْ عِلِمْلَرِى جَامِعْ اُولُوشُيدُرْ. عَادَتَا عِلِمْ اِيپْلِكْلَرِيْلَه طُوقُونْمُشْ مُزَيَّنْ بِرْ قُومَاشْ گِبِيدِرْ. وَ شِيمْدِىيَه قَدَرْ هِيچْ بِرْ عِلِمْ أَرْبَابِى طَرَفِنْدَنْ سُويْلَنْمَهمِشْ وَ هَرْ عِلْمَه اُولَانْ وُقُوفُنُى تَبَارُزْ اَيتْدِيرَنْ وَجِيزَهلَرْ مَجْمُوعَهسِيدِرْ. مِثَالْ اُولَارَقْ بِرْ قَاچِنِى ذِكِرْ اَيدَهرَكْ، هَيْئَتِ-مَجْمُوعَهسِى حَقِّنْدَه بِرْ فِكِرْ اَيدِينْمَكْ اِيسْتَهيَنْلَرَه رِسَالَهٔ-نُورْ بَحْرِينَه مُرَاجَعَتْ اَيتْمَهلَرِينِى تَوْصِيَه اَيدَرِزْ.

١- سِيوْرِى سِينَگِكْ گُوزُينُى خَلْقْ اَيدَنْ، گُونَشِى دَخِى اُو خَلْقْ اَيتْمِشْدِرْ.

٢- پِيرَهنِكْ مِعْدَهسِنِى تَنْظِيمْ اَيدَنْ مَنْظُومَهٔ-شَمْسِيَه‌يِى دَه اُو تَنْظِيمْ اَيتْمِشْدِرْ.

٣- بِرْ ذَرَّه‌يِى اِيجَادْ اَيتْمَكْ اِيچُونْ، بُتُونْ كَائِنَاتِى اِيجَادْ اَيدَهجَكْ بِرْ قُدْرَتِ-غَيْرِ-مُتَنَاهِى لَازِمْدِرْ. زِيرَا شُو كِتَابِ-كَبِيرِ-كَائِنَاتِكْ هَرْ بِرْ حَرْفِنِكْ، بَاخُصُوصْ ذِى‌حَيَاتْ هَرْ بِرْ حَرْفِنِكْ، هَرْ بِرْ جُمْلَهسِنَه مُتَوَجِّهْ بِرَرْ يُوزُى وَ نَاظِرْ بِرَرْ گُوزُى وَارْدِرْ.

اِيضَاحْ وَ إِثْبَاتْ اَيتْمَه‌سِيدِرْ. بُو خُصُوصِيَتْ، هَمَانْ هَمَانْ هِيچْ بِرْ عِلِمْ آدٰمِنِكْ أَثَرِنْدَه يُوقْدُرْ.

اِيكِنْجِيسِى: بُتُونْ نُورْ أَثَرْلَرِى؛ قُرْآنِ-كَرِيمِكْ بِرْ قِسِمْ آيَتْلَرِينِكْ تَفْسِيرِى أُولُوبْ أُونُكْ مٰعْنَوِى پَارِيلْتِيلٰرِى أُولْدُيغُنُى هَرْ خُصُوصْدٰه گُوسْتَرْمَسِيدِرْ.

اُوچُنْجُيسُى: إِنْسَانْلٰرِكْ أَكْ دَرِينْ إِحْتِيَاجْلٰرِينه قَطْعِى دَلِيلْ وَ بُرْهَانْلٰرْلٰه عِلْمِى مَاهِيَتْدَه جَوَابْ وَيرْمَه‌سِيدِرْ. مَثَلاَ: اَللّٰهكْ وَارْلِغِى، آخِرَتْ وَ سَائِرْ اِيمَانْ رُكْنْلَرِينِى، بِرْ ذَرَّه‌نِكْ لِسَانِ-حَالْ وَ قَالْ صُورَتِنْدَه تَرْجُمَانْلِغِنِى يَاپَارْقْ إِثْبَاتْ اَيتْمَه‌سِيدِرْ. أَكْ مَشْهُورْ إِسْلاَمْ فَيْلَسُوفْلٰرِنْدَنْ اِبْنِ سِينَا، فَارَابِى، اِبْنِ رُشْدْ بُو مَسْئَلَه‌لَرْدَه بُتُونْ مَوْجُودَاتِى دَلِيلْ أُولَارْقْ گُوسْتَرْدِكْلَرِى حَالْدَه، رِسَالَهِ-نُورْ أُو حَقِيقَتْلٰرِى بِرْ ذَرَّه وَ بِرْ چَكِرْدَكْ لِسَانِيْلَه إِثْبَاتْ اَيدِيُورْ. أَگَرْ رِسَالَهِ-نُورُكْ عِلْمِى قُدْرَتِنِى شِيمْدِى أُونْلٰرْه گُوسْتَرْمَكْ مُمْكِنْ أُولْسَه اِيدِى، أُونْلَرْ هَمَانْ دِيزْ چُوكُوبْ رِسَالَهِ-نُورْدَنْ دَرْسْ آلاَجْقْلَرْ اِيدِى.

دُرْدُنْجُيسُى: رِسَالَهِ-نُورْ، إِنْسَانِكْ سَنَه‌لَرْجَه أُوغْرَاشَارْقْ أَلْدَه اَيدَه‌مِيَه‌جَگِى بِيلْگِيلَرِى قُومْپِرِيمَه خُلاَصَه‌لَرْ نَوْعِنْدَنْ قِيصَه بِرْ زَمَانْدَه تَأْمِينْ اَيتْمَه‌سِيدِرْ.

بَشِنْجِيسِى: رِسَالَهِ-نُورْ عِلْمِكْ أَسَاسْ غَايَه‌سِى أُولاَنْ رِضَايِ-إِلٰهِى‌يِى تَحْصِيلَه سَبَبْ أُولْمَاسِى وَ دُنْيَا مَنْفَعَتِنَه، عِلْمِى هِيچْ بِرْ جِهَتْلَه آلَتْ اَيتْمِيَه‌رَكْ تَامْ مٰعْنَاسِيْلَه إِنْسَانِيَتَه خِدْمَتْ گِبِى أَكْ عُلْوِى وَظِيفَه‌يِى تَمْثِيلْ اَيتْمَه‌سِيدِرْ.

اُو نُورلۇرْ كِه؛ ظُلْمَتْدَنْ آيْرِيلْمٰقْ اِيسْتَه‌مَه‌يَنْ يَرَاصَه طَبِيعَتْلِى، غَفْلَتْ اُويْقُوسُيْلَه گُونْدُوزُيْنُى گَيجَه يَاپَانْ، سَفَاهَتْ‌پَرَسْتْ، عَقْلِى گُوزُيْنَه اِينْمِشْ، ظُلْمَتْدَه قَالَارْقْ گُوزُى گُورْمَزْ اُولاَنْلَرْه وَ يُولُنُى شَاشِيرَانْلَرْه قَارْشِى پُرُوزَكْسِيُونْ گِبِى نُورْلَرِينِى اِيمَانْ حَقِيقَتْلَرِينَه تَوْجِيهْ اَيدَه‌رَكْ صِرَاطِ-مُسْتَقِيمِى بُوسْبُتُونْ كُورْ اُولْمِيَانْلَرْه گُوسْتَرِيُورْ. نُورْ طُوپُوزُيْنُى أَهْلِ-كُفْرْ وَ مُنْكِرْلَرِكْ بَاشِنَه وُورُوبْ: "يَا عَقْلِكِى بَاشِكْدَنْ چِيقَارْ آتْ، حَيْوَانْ اُولْ. يَاخُودْ دَه عَقْلِكِى بَاشِكَه آلْ، إِنْسَانْ اُولْ." دِيُيُورْ.

عِلِمْ بِرْ نُورْ اُولْدُيغُنَه گُورَه، رِسَالَهِ-نُورُكْ عِلْمَه اُولاَنْ أَكْ دَرِينْ وُقُوفُنُى گُوسْتَرَه‌جَكْ بِرْ اِيكِى دَلِيلَه قِيصَه‌جَه إِشَارَتْ اَيدَرِزْ:

أَوَّلاً: شُونُى خَاطِرْلَامْلِيزْ كِه؛ رِسَالَهِ-نُورْ بَاشْقَه كِتَابْلَرِى دَگِلْ، يَالْكِزْ قُرْآنِ-كَرِيمِى اُسْتَادْ اُولَارْقْ طَانِيمَاسِى وَ اُوكَا خِدْمَتْ اَيتْمَه‌سِى إِعْتِبَارِيْلَه مَقْبُولِيَتِى حَقِّنْدَه بِزِمْ بُو مَوْضُوعْدَه سُوزْ سُويْلَه‌مَه‌مِزَه حَاجَتْ بِيرَاقْمِيُورْ. بِزْ آنْجَقْ عِلِمْ أَرْبَابِى نَظَرِنْدَه، رِسَالَهِ-نُورُكْ دَگَرِينِى بَلِيرْتْمَكْ اِيچُونْ دَيرِزْ كِه:

رِسَالَهِ-نُورْ شِيمْدِيَه قَدَرْ هِيچْ بِرْ عِلِمْ آدَمِنِكْ تَامْ بِرْ وُضُوحْ اِيلَه إِثْبَاتْ اَيدَه‌مَدِيگِى أَكْ مُغْلَقْ مَسْئَلَه‌لَرِى، غَايَتْ قُولاَىْ بِرْ شَكِلْدَه أَكْ بَسِيطْ عَوَامْ طَبَقَه‌سِنْدَنْ طُوتْ دَه أَكْ يُوكْسَكْ خَوَاصْ طَبَقَه‌سِنَه قَدَرْ هَرْكَسِكْ إِسْتِعْدَادِى نِسْبَتِنْدَه آكْلاَيَه‌بِيلَه‌جَگِى بِرْ طَرْزْدَه شُبْهَه‌سِزْ تَامْ إِقْنَاعْ اَيدِيجِى بِرْ شَكِلْدَه

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ ۞ وَ اِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَكَاتُهُ اَبَدًا دَائِمًا

شُو كَائِنَاتْ سَمَاسِنِكْ غُرُوبِى اُولْمِيَانْ، مْعْنَوِى گُونَشِى قُرْآنِ-كَرِيمْ؛ شُو مَوْجُودَاتْ كِتَابِ-كَبِيرِينِكْ آيَاتِ-تَكْوِينِيَه‌سِنِى اُوقُوتْدُيرْمْقْ، مَاهِيَتِنِى گُوسْتَرْمَكْ اِيچُونْ شُعَاعْلْرِى حُكْمُنْدَه اُولاَنْ أَنْوَارِينِى نَشْرْ اَيدِيُورْ. بَشَرِكْ عَقْلِنِى تَنْوِيرْ اِيلَه صِرَاطِ-مُسْتَقِيمِى گُوسْتَرِيُورْ. بَشَرِيَتْ عَالَمِنْدَه هَرْ فَرْدْ؛ خِلْقَتِنْدَه كِى مْقْصَدْلْرْ وَ فِطْرَتِنْدَه كِى آرْزُولْرْ وَ إِسْتِقَامَتِنْدَه كِى غَايَه‌سِنِى، اُو هِدَايَتْ گُونَشِنِكْ نُورِى اِيلَه گُورُورْ وَ بِيلِيرْ. اُو هِدَايَتْ نُورِينُكْ تَجَلِّيسِنَه مْظْهَرْ اُولاَنْلَرْ؛ قَلْبْ قَابِلِيَتِى نِسْبَتِنْدَه اُوكَا آيِينَه‌دَارْلِقْ اَيدَه‌رَكْ يَاقِينْلِقْ كَسْبْ اَيدَرْ. أَشْيَا وَ حَيَاتِكْ مَاهِيَتِى؛ اُو نُورْ اِيلَه تَظَاهُرْ اَيدَه‌رَكْ آنْجَقْ اُو نُورْ اِيلَه گُورُونُورْ، آكْلاَشِيلِيرْ وَ بِيلِينِيرْ. أَزَلِى گُونَشِكْ مْعْنَوِى هِدَايَتْ نُورْلْرِينِى تَمْثِيلْ اَيدَنْ قُرْآنِ-كَرِيمْ، عَقِلْ وَ قَلْبْ گُوزُيْلَه حَقْ وَ حَقِيقَتِى گُورْمَگِى تَأْمِينْ اَيدَرْ. اُونُكْ نُورُنْدَنْ اُوزَاقْدَه قَالاَنْلَرْ ظُلْمَتْدَه قَالِيرْلَرْ. زِيرَا هَرْ شَىْ نُورْ اِيلَه گُورُونُورْ، آكْلاَشِيلِيرْ وَ بِيلِينِيرْ. اِيشْتَه شُو حَقِيقَتِكْ مْعْنَوِى وَ سَرْمَدِى گُونَشِى اُولاَنْ قُرْآنِ-كَرِيمِكْ نُورْ تَجَلِّيسِنَه بُو عَصْرِيمِزْدَه نُورْ إِسْمِيْلَه مُسَمَّا اُولاَنْ رِسَالَهِ-نُورُكْ شَخْصِ-مْعْنَوِيسِى مْظْهَرْ اُولْمُشْدُرْ.

تَوْحِيدِ-حَقِيقِينِكْ گُونَشِنْدَنْ، حِكَايَهٔ-تَمْثِيلِيَه‌دَه كِى اُونْ اِيكِى بُرْهَانْه مُقَابِلْ، اُونْ اِيكِى لَمْعَه اِيلَه بِرْ مُقَدَّمَه گُوسْتَرَه‌جَكْزْ. ﴿☆﴾

وَ مِنَ اللهِ التَّوْفِيقُ وَ الْهِدَايَةُ

﴿☆﴾ بُو قِسِمْ، يِگرْمِى اِيكِنجِى سُوزْدَه‌دِرْ.

اَلْحَاصِلْ: اُو فَرْمَانِ-أَعْظَمْ، گُونَشْ گِبِی اُو ذَاتِ-أَعْظَمِی گُوسْتَرِرْ؛ کُورْ اُولْمِیَانْ گُورُورْ.

اِیشْتَه أَیْ آرْقَدَاشْ! عَقْلِكْ بَاشِكْه گَلْمِشْ اِیسَه، بُو قَدْرْ کَافِی... أَگَرْ بِرْ سُوزُكْ وَارْسَه، شِیمْدِی سُویْلَه.

اُو عِنَادْجِی آدَمْ جَوَابًا دَیدِی کِه: "بَنْ، سَنِكْ بُو بُرْهَانْلَرِیکْه قَارْشِی یَالْکِزْ دَیرِمْ: "اَلْحَمْدُ لِلّٰه اِینَانْدِمْ. هَمْ گُونَشْ گِبِی پَارْلَاقْ وَ گُونْدُوزْ گِبِی آیْدِینْ بِرْ طَرْزْدَه اِینَانْدِمْ کِه: شُو مَمْلَکَتِكْ تَكْ بِرْ مَالِكِ-ذُو الْکَمَالِی، شُو عَالَمِكْ تَكْ بِرْ صَاحِبِ-ذُو الْجَلَالِی، شُو سْرَایِكْ تَكْ بِرْ صَانِعِ-ذُو الْجَمَالِی بُولُونْدُیغُنُی قَبُولْ اَیْتْدِمْ. اَللّٰهْ سَنْدَنْ رَاضِی اُولْسُونْ کِه، بَنِی أَسْکِی عِنَادِمْدَنْ وَ دِیوَانَه‌لِگِمْدَنْ قُورْتَارْدِكْ. گَتِیرْدِیگِكْ بُرْهَانْلَرِكْ هَرْ بِرِیسِی تَكْ بَاشِیْلَه بُو حَقِیقَتِی گُوسْتَرْمَگَه کَافِی اِیدِی. فَقَطْ هَرْ بِرْ بُرْهَانْ گَلْدِکْجَه دَاهَا رَوْنَقْدَارْ، دَاهَا شِیرِینْ، دَاهَا خُوشْ، دَاهَا نُورَانِی، دَاهَا گُوزَلْ مَعْرِفَتْ طَبَقَه‌لَرِی، طَانِیمَقْ پَرْدَه‌لَرِی، مُحَبَّتْ پَنْجَرَه‌لَرِی آچِیلْدِیغِی اِیچُونْ بَکْلَه‌دِمْ، دِیکْلَه‌دِمْ."

تَوْحِیدِكْ حَقِیقَتِ-عُظْمَاسِنَه وَ "آمَنْتُ بِاللّٰه" اِیمَانِنَه إِشَارَتْ اَیدَنْ حِکَایَهٔ-تَمْثِیلِیَه تَمَامْ اُولْدُی. فَضْلِ-رَحْمَنْ، فَیْضِ-قُرْآنْ، نُورُ-اِیمَانْ سَایَه‌سِنْدَه

اَيتْمَكْ لَازِمْ گَلِيرْ. أَگَرْ حَدِّكْ وَارْسه بُوكٰا قَارْشِى إِعْتِرَاضْ پَارْمٰغِكْى اُوزَاتْ. گُورْ، نَاصِلْ پَارْمٰغِكْ بُرْهَانْ قُوَّتِيْلَه قِيرِيلِوبْ، سَنِكْ گُوزُيكَه صُوقُولٰه جٰقْ.

اُونْ اِيكِنْجِى بُرْهَانْ

گَلْ، أَىْ بِرْ پَارْچٰه عَقْلِى بَاشِنه گَلَنْ بِرَادَرْ! بُتُونْ اُونْ بِرْ بُرْهَانْ قُوَّتِنْدَه بِرْ بُرْهَانْ دَاهَا گُوسْتَرَه‌جَگِمْ. اِيشْتَه بَاقْ: يُوقَارِيدٰنْ اِينَنْ وَ هَرْكَسْ اُوكٰا حَيْرَتِنْدَنْ وَيَا حُرْمَتِنْدَنْ كَمَالِ-دِقَّتْلَه بَاقَانْ، شُو نُورَانِى فَرْمَانه (حَاشِيَه٢٣) بَاقْ. اُو بِيكْ نِشَانْلِى ذَاتْ، اُونُكْ يَانِنه طُورْمُشْ، اُو فَرْمَانِكْ مَعَالِنِى عُمُومه بَيَانْ اَيدِيِيُورْ. اِيشْتَه شُو فَرْمَانِكْ اُسْلُوبْلٰرِى اُويْلَه بِرْ طَرْزْدَه پَارْلَايُورْ كِه، هَرْكَسِكْ نَظَرِ-إِسْتِحْسَانِنِى جَلْبْ اَيدِيِيُورْ وَ اُويْلَه جِدِّى، أَهَمِّيَتْلِى مَسْئَلَه‌لَرِى ذِكْرْ اَيدِيِيُورْ كِه، هَرْكَسْ قُولاَقْ وَيرْمَگَه مَجْبُورْ اُولُويُورْ. چُونْكُه بُتُونْ بُو مَمْلَكَتِى إِدَارَه اَيدَن وَ بُو سِرَايِى يَاپَانْ وَ بُو عَجَائِبِى إِظْهَارْ اَيدَنْ ذَاتِكْ شُئُونَاتِنِى، أَفْعَالِنِى، أَوَامِرِينِى، أَوْصَافِنِى بِرَرْ بِرَرْ بَيَانْ اَيدِيِيُورْ. اُو فَرْمَانِكْ هَيْئَتِ-عُمُومِيَه‌سِنْدَه بِرْ طُرّٰهْ-أَعْظَمْ اُولْدُيغُى گِبِى، بَاقْ هَرْ بِرْ سْطِرِنْدٰه، هَرْ بِرْ جُمْلَه‌سِنْدَه تَقْلِيدْ اَيدِيلْمَزْ بِرْ طُرّٰه اُولْدُيغُى مِثْلُو، إِفَادَه اَيتْدِيگِى مَعْنَالْرْ، حَقِيقَتْلْرْ، أَمِرْلَرْ، حِكْمَتْلَرْ اُوسْتُنْدَه دٰخِى، اُو ذَاتٰه مَخْصُوصْ بِرَرْ مَعْنَوِى خَاتَمْ حُكْمُنْدَه اُوكٰا خَاصْ بِرْ طَرْزْ گُورُونُويُورْ.

(حَاشِيَه٢٣): نُورَانِى فَرْمَانْ قُرْآنه وَ اُوسْتُنْدَه كِى طُرّٰه اِيسه إِعْجَازِينه إِشَارَتْدِرْ.

اِیکَنْ اِیکِیلَه‌شِیُورْ. دَیمَكْ، بُو مَمْلَكَتْ بُتُونْ مَوْجُودَاتِیْلَه اُونُكْ مَأْمُورِیَتِنِی طَانِیُورْ. اُونُ "اُو غَیْبِی ذَاتِ-مُعْجِزْنُمَانِكْ خَاصْ وَ طُوغْرُی بِرْ تَرْجُمَانِی، بِرْ دَلَّالِ-سُلْطَنَتِی وَ طِلْسِمِنِكْ كَشَّافِی وَ أَوَامِرِینِكْ تَبْلِیغِنَه أَمِینْ بِرْ أَلْچِیسِی" اُولْدُیغُنُی بِیلِیُورْلَرْ گِی، اُونُ دِیكْلَه‌یوبْ إِطَاعَتْ اَیدِیُورْلَرْ. اِیشْتَه بُو ذَاتِكْ هَرْ سُویْلَه‌دِیگِی سُوزُی، أَطْرَافِنْدَه‌كِی بُتُونْ عَقْلِی بَاشِنْدَه اُولاَنْلَرْ: "أَوَتْ، أَوَتْ طُوغْرُیدُرْ" دَیرْلَرْ، تَصْدِیقْ اَیدَرْلَرْ. بَلْكِه شُو مَمْلَكَتْدَه طَاغْلَرْ، آغَاجْلَرْ، بُتُونْ مَمْلَكَتْلَرِی اِیشِیقْلَانْدِیرَانْ بُیُوكْ نُورْ لَامْبَاسِی،(حَاشِیَه۲۲)اُونُكْ إِشَارَتْ وَ أَمِرْلَرِینَه بَاشْ أَگْمَه‌سِیْلَه، "أَوَتْ، أَوَتْ هَرْ دَیدِیگِكْ طُوغْرُیدُرْ" دَیرْلَرْ.

اِیشْتَه أَیْ سَرْسَمْ آرْقَدَاشْ! شُو پَادِشَاهِكْ خَزِینَهٔ-خَاصّه‌سِنه مَخْصُوصْ بِیكْ نِشَانْ طَاشِیَانْ شُو نُورَانِی مُحْتَشَمْ وَ جِدّی ذَاتِكْ بُتُونْ قُوَّتِیْلَه بُتُونْ مَمْلَكَتِكْ اِیلَرِی گَلَنْلَرِینِكْ تَحْتِ-تَصْدِیقِنْدَه بَحْثْ اَیتْدِیگِی بِرْ ذَاتِ-مُعْجِزْنُمَادَنْ وَ ذِكْرْ اَیتْدِیگِی أَوْصَافِنْدَنْ وَ تَبْلِیغْ اَیتْدِیگِی أَوَامِرِنْدَه، هِیچْ بِرْ وَجِهْلَه خِلَافْ وَ حِیلَه بُولُونه‌بِیلِیرْ مِی؟ بُونْدَه خِلَافِ-حَقِیقَتْ قَابِلْسَه؛ شُو سَرَایِی، شُو لَامْبَالْرِی، شُو جَمَاعَتِی هَمْ وُجُودْلَرِینِی، هَمْ حَقِیقَتْلَرِینِی تَكْذِیبْ

(حَاشِیَه۲۲): بُیُوكْ بِرْ نُورْ لَامْبَاسِی گُونَشْدِرْ كِه؛ أَرْضِكْ شَرْقْدَنْ گَرِی دُونْمَسِیْلَه یَكِیدَنْ گُونَشِكْ گُورُونْمَسِی، قُوجَاغِنْدَه پَیْغَمْبَرِكْ (ع‌ص‌م) یَاتْمَاسِیْلَه اِیكِنْدِی نَمَازِینِی قِیلْمَیَانْ إِمَامِ-عَلِی (رض) اُو مُعْجِزَه‌یَه بِنَاءً اِیكِنْدِی نَمَازِینِی أَدَاءً قِیلْمِشْ.

يَاقِينْ گِيدَه‌جَگزْ. اُو رَئِيسِى طَانِيمَالِىِزْ. اِيشْتَه بَاقْ نَه قَدَرْ پَارْلَاقْ وَ بِيكْدَنْ (حَاشِيَه٢٠) زِيَادَه نِشَانْلَرِى وَارْ. نَه قَدَرْ قُوَّتْلِى سُويْلُه‌يُورْ. نَه قَدَرْ طَاتْلِى بِرْ صُحْبَتْ اَيدِييُورْ. شُو اُونْ بَشْ گُونْ ظَرْفِنْده، بُونْلَرِكْ دَيدِكْلَرِينِى بَنْ بِرْ پَارْچه اُوگْرَنْدِمْ. سَنْ دَه بَنْدَنْ اُوگْرَنْ. بَاقْ اُو ذَاتْ، شُو مَمْلَكَتِكْ مُعْجِزْلَرِنْدَنْ سُلْطَانِنْدَنْ بَحْثْ اَيدِييُورْ. اُو سُلْطَانِ-ذِى‌شَانْ، بَنِى سِزْلَرَه گُونْدَرْدِى سُويْلُه‌يُورْ. بَاقْ، اُويْلَه خَارِقَه‌لَرْ گُوسْتَرِييُورْ كِه؛ شُبْهَه بِيرَاقْمِييُورْ كِه، بُو ذَاتْ اُو پَادِشَاهِكْ بِرْ مَأْمُورُ-مُخْصُوصُيدُرْ. سَنْ دِقَّتْ اَيتْ كِه؛ بُو ذَاتِكْ سُويْلَه‌دِيگِى سُوزُى، دَگِلْ يَالْكِزْ شُو جَزِيرَه‌دَه كِى مَخْلُوقْلَرْ دِيكْلِه‌يُورْلَرْ، بَلْكِه خَارِقُ الْعَادَه صُورَتِنْدَه بُتُونْ مَمْلَكَتَه اِيشِيتْدِيرِييُورْ. چُونْكُه اُوزَاقْدَنْ اُوزَاغَه هَرْكَسْ بُورَادَه كِى نُطْقُنُى اِيشْتْمَگَه چَالِيشِييُورْ. دَگِلْ يَالْكِزْ اِنْسَانْلَرْ دِيكْلِه‌يُورْ، بَلْكِه حَيْوَانْلَرْ دَه حَتَّى بَاقْ طَاغْلَرْ دَه اُونُكْ گَتِيرْدِيگِى اَمْرْلَرِينِى دِيكْلِه‌يُورْلَرْ كِه، يَرْلَرِنْدَنْ قِيمِيلْدَانِييُورْلَرْ. شُو آغَاجْلَرْ، إِشَارَتْ اَيتْدِيگِى يَرَه گِيدِييُورْلَرْ. نَرَه‌دَه اِيسْتَه‌سَه صُو چِيقَارِييُورْ. حَتَّى پَارْمَغِنِى دَه بِرْ آبِ-كَوْثَرْ مَمَه‌سِى گِبِى يَاپَارْ؛ اُونْدَنْ آبِ-حَيَاتْ اِيچِيرِييُورْ. بَاقْ، شُو سَرَايِكْ قُبَّهِ-عَالِيسِنْدَه مُهِمّ لَامْبَا، (حَاشِيَه٢١) اُونُكْ إِشَارَتِيْلَه، بِرْ

(حَاشِيَه٢٠): بِيكْ نِشَانْ اِيسَه، أَهْلِ-تَحْقِيقْ يَانِنْدَه بِيكْ بَالِغْ اُولَانْ مُعْجِزَاتِ-أَحْمَدِيَه‌دِرْ (ع‌ص‌م).

(حَاشِيَه٢١): مُهِمّ لَامْبَا قَمَرْدِرْ كِه، اُونُكْ إِشَارَتِيْلَه اِيكِى پَارْچه اُولْمُشْ. يَعْنِى: مَوْلَانَا جَامِى نِكْ دَيدِيگِى گِبِى؛ "هِيچْ يَازِى يَازْمِيَانْ اُو اُمِّى ذَاتْ، پَارْمَقْ قَلَمِيْلَه صَحِيفَهِ-سَمَاوِيدَه بِرْ أَلِفْ يَازْمِشْ؛ بِرْ قِرْقِى، اِيكِى أَلِّى يَاپْمِشْ." يَعْنِى؛ شَقْدَنْ أَوَّلْ، قِرْقْ اُولَانْ مِيمَه بَكْزَرْ؛ شَقْدَنْ صُوكْرَه اِيكِى هِلَالْ اُولْدُى، أَلِّيدَنْ عِبَارَتْ اُولَانْ اِيكِى نُونَه بَكْزَه‌دِى.

عَیْنِ رَنْكْ آلْمَاسِی گُوسْتَرِیُورْ كِه؛ زَوَالْسِزْ دَائِمِی بِرْ تَكْ ذَاتِكْ جِلْوَه‌لَرِیدِرْ، نَقِشْلَرِیدِرْ، آیِینَه‌لَرِیدِرْ، صَنْعَتْلَرِیدِرْ.

اُونْ بِرِنْجِی بُرْهَانْ

گَلْ أَیْ آرْقَدَاشْ! شِیمْدِی سٰكٰا گَچْمِشْ اُولَانْ اُونْ بُرْهَانْ قُوَّتِنْدَه قَطْعِی بِرْ بُرْهَانْ دَاهَا گُوسْتَرَه‌جَگِمْ. گَلْ، بِرْ گَمِی‌یَه بِینَه‌جَگِزْ؛(حَاشِیَه۱۹) شُو اُوزَاقْدَه بِرْ جَزِیرَه وَارْ، اُورَایَه گِیدَه‌جَگِزْ. چُونْكُه بُو طِلْسِمْلِی عَالَمِكْ آنَاخْتَارْلَرِی اُورَادَه اُولَاجَقْ. هَمْ هَرْكَسْ اُو جَزِیرَه‌یَه بَاقِیُورْ، اُورَادَنْ بِرْ شَیْلَرْ بَكْلِه‌یُورْ، اُورَادَنْ أَمِرْلَرْ آلِیُورْلَرْ. اِیشْتَه بَاقْ گِیدِیُورُزْ. شِیمْدِی شُو جَزِیرَه‌یَه چِیقْدِقْ. بَاقْ پَكْ بُیُوكْ بِرْ إِجْتِمَاعْ وَارْ. شُو مَمْلَكَتِكْ بُتُونْ بُیُوكْلَرِی بُورَایَه طُوپْلَانْمِشْ گِبِی، مُهِمّ إِحْتِفَالْ گُورُونُیُورْ. اِیِ دِقَّتْ اَیتْ. بُو جَمْعِیَتِ-عَظِیمَه‌نِكْ بِرْ رَئِیسِی وَارْ. گَلْ دَاهَا

(حَاشِیَه۱۹): گَمِی تَارِیخَه وَ جَزِیرَه اِیسَه عَصْرِ-سٰعَادَتَه إِشَارَتْدِرْ. شُو عَصْرِكْ ظُلُمَاتْلِی سَاحِلِنْدَه، مِیمْسِزْ مَدَنِیَتِكْ گِیْدِیرْدِیگِی لِبَاسْدٰنْ صُوُیُونُوبْ، زٰمَانِكْ دَكْزِینَه گِیرُوبْ، تَارِیخْ وَ سِیَرْ سَفِینَه‌سِنَه بِینُوبْ، عَصْرِ-سٰعَادَتْ جَزِیرَه‌سِنَه وَ جَزِیرَةُ الْعَرَبْ مَیْدَانِنَه چِیقُوبْ، فَخْرِ-عَالَمِی (ع‌ص‌م) اِیشْ بَاشِنْدَه زِیَارَتْ اَیتْمَكْلَه بِیلِیرْز كِه؛ اُو ذَاتْ اُو قَدَرْ پَارْلَاقْ بِرْ بُرْهَانِ-تَوْحِیدْدِرْ كِه، زَمِینِكْ بَاشْدَنْ بَاشَه یُوزُیِنُی وَ زٰمَانِكْ گَچْمِشْ وَ گَلَه‌جَكْ اِیكِی یُوزُیِنُی اِیشِیقْلَانْدِیرْمِشْ، كُفْرْ وَ ضَلَالَتْ ظُلُمَاتِنِی طَاغِیتْمِشْدِرْ.

مَمْلَكَتِي، شُو شَهْرِى كَمَالِ-إِنْتِظَامْلَه طُولْدُيرُوبْ، كَمَالِ-حِكْمَتْلَه بُوشَالْتْدِيرِيُورْ. بِرْ سُفْرَەبِي قَالْدِيرِوبْ اِينْدِيرْمَكْ گِي، قُوجه مَمْلَكَتِي بَاشْدَنْ بَاشه، چَشِيدْ چَشِيدْ سُفْرَەلَرْ،(حَاشِيَه١٨) بِرْ دَسْتِ-غَيْبِى طَرَفْنْدَنْ قَالْدِيرِرْ، اِينْدِيرِرْ طَرْزِنْدَه مُتَنَوِّعْ يَمَكْلَرِى صِيرَه اِيلَه گَتِيرُوبْ يَدِيرِرْ. اُونُ قَالْدِيرُوبْ بَاشْقَەسِنِي گَتِيرِرْ. سَنْ دَه گُورُيُورْسُكْ وَ عَقْلِكْ وَارْسه آكْلَارْسِكْ كِه، اُو دَهْشَتْلِى حَشْمَتْ اِيچِنْدَه حَدْسِزْ سَخَاوَتْلِى بِرْ كَرَمْ وَارْ.

هَمْ دَه بَاقْ كِه، اُو غَيْبِى ذَاتِكْ سُلْطَانَتِنه، بِرْلِكِنَه بُتُونْ بُو شَيْلَرْ شَهَادَتْ اَيتْدِيكِى گِي؛ اُويْلَه دَه قَافِلَه آرْقَەسِنْدَنْ گَلُوبْ گَچَنْ، اُو حَقِيقِى پَرْدَه پَرْدَه آرْقَەسِنْدَنْ آچِيلُوبْ قَپَانَانْ بُو اِنْقِلَابْلَرْ، بُو تَحَوُّلَاتْلَرْ؛ اُو ذَاتِكْ دَوَامِنه، بَقَاسِنه شَهَادَتْ اَيدَرْ. چُونْكُه زَوَالْ بُولَانْ أَشْيَا اِيلَه بَرَابَرْ أَسْبَابْلَرِى دَخِى غَيْبْ اُولُويُورْ. حَالْبُوكِه اُونْلَرِكْ آرْقَەسِنْدَنْ، اُونْلَرْه اِسْنَادْ اَيتْدِيكِمِزْ شَيْلَرْ، تَكْرَارْ اُولُويُورْ. دَيمَكْ اُو أَثَرْلَرْ، اُونْلَرِكْ دَكِلْمِشْ؛ بَلْكِه زَوَالْسِزْ بِرِينِكْ أَثَرْلَرِى اِمِشْ. نَاصِلْكِه بِرْ اِيرْمَاغِكْ قَبَارْجِقْلَرِى گِيدِيُورْ، آرْقَەسِنْدَنْ گَلَنْ قَبَارْجِقْلَرْ، گِيدَنْلَرْ گِي پَارْلَادِيغِنْدَنْ آكْلَاشِيلِيُورْ كِه؛ اُونْلَرِى پَارْلَاتْدِيرَانْ، دَائِمِى وَ يُوكْسَكْ بِرْ اِيشِيقْ صَاحِيدِرْ. اُويْلَه دَه: بُو اِيشْلَرِكْ سُرْعَتْلَه دَگِيشْمَسِى، آرْقَەلَرِنْدَنْ گَلَنْلَرِكْ

(حَاشِيَه١٨): سُفْرَەلَرْ اِيسَه، يَازْدَه زَمِينِكْ يُوزُيَنَه إِشَارَتْدِرْ كِه؛ يُوزَرْ تَازَه تَازَه وَ آيْرِى آيْرِى اُولَارَقْ مَطْبَخَهِ-رَحْمَتْدَنْ چِيقَانْ رَحْمَانِى سُفْرَەلَرْ سَرِيلِيرْ، دَگِيشِيرْلَرْ. هَرْ بِرْ بُوسْتَانْ بِرْ قَزْغَانْ، هَرْ بِرْ آغَاجْ بِرْ طَبْلَەجِيدِرْ.

یُوقْسٰه هَرْ شَیْ اُو قَدٰرْ بَهَالِی، اُو قَدٰرْ مُشْکِلَاتْلِی اُولَاجْقْ کِه، دُنْیَا وَیرِیلْسَه بِرِیسِی أَلْدَه اَیدِیلَه‌مَزْ.

اُونُنْجُی بُرْهَانْ

گَلْ، أَیْ بِرْ پَارْچٰه إِنْصَافٰه گَلْمِشْ آرْقَدَاشْ! اُونْ بَشْ گُونْدُرْ (حَاشِیَه۱۷) بِزْ بُورَادٰه‌یِزْ. أَگَرْ شُو عَالَمِكْ نِظَامْلِرِینِی بِیلْمَزْسَه‌كْ، پَادِشَاهِنِی طَانِیمَازْسٰه‌قْ؛ جَزَایٰه مُسْتَحَقْ اُولُورُزْ. عُذْرُیمُزْ قَالْمَادِی. زِیرَا اُونْ بَشْ گُونْ (گُویَا بِزَه مُهْلَتْ وَیرِیلْمِشْ گِبِی) بِزَه اِیلِیشْمِییُورْلْرْ. أَلْبَتَّه بِزْ بَاشِی بُوشْ دَگِلِزْ. بُو دَرَجَه نَازِكْ صَنْعَتْلِی، مِیزَانْلِی، لَطَافَتْلِی، عِبْرَتْلِی مَصْنُوعْلْرْ اِیچِنْدَه حَیْوَانْ گِبِی گَزُوبْ بُوزَامَایِزْ، بِزَه بُوزْدُیرْمَازْلْرْ. شُو مَمْلَکَتِكْ حَشْمَتْلِی مَالِکِنِكْ أَلْبَتَّه جَزَاسِی دٰه دَهْشَتْلِیدِرْ.

اُو ذَاتْ نَه قَدٰرْ قُدْرَتْلِی، حَشْمَتْلِی بِرْ ذَاتْ اُولْدُیغُنُی شُونُکْلٰه آکْلَایِکْزْ کِه: شُو قُوجٰه عَالَمِی، بِرْ سَرَایْ گِبِی تَنْظِیمْ اَیدِییُورْ، بِرْ طُولَابْ گِبِی چَوِیرِییُورْ. شُو بُیُوكْ مَمْلَکَتِی؛ بِرْ خَانَه گِبِی، هِیچْ بِرْ شَیْ نُقْصَانْ بِیرَاقْمِیه‌رَقْ إِدَارَه اَیدِییُورْ. اِیشْتَه بَاقْ، وٰقِتْ بَوٰقِتْ بِرْ قَابِی طُولْدُیرُوبْ بُوشَالْتْمَقْ گِبِی؛ شُو سْرَایِی، شُو

(حَاشِیَه۱۷): اُونْ بَشْ گُونْ، سِنِّ-تَکْلِیفْ اُولَانْ اُونْ بَشْ سَنَه‌یَه إِشَارَتْدِرْ.

وٰقِتْ نَه اُوجُوزْلُقْ وَ نَه دَه مَبْذُولِيَتْ قَالِيرْ. بَلْكِه بُو گُورْدُيگُمُزْ شَيْلَرِكْ بِرِيسِى، دَگِلْ أَلِمِزَه، هِيچْ كِيمْسَه‌نِكْ أَلِنَه گَچْمَزْدِى. سَنْ، يَالْكِزْ شُو اِيپَه طَاقِيلاَنْ طَاتْلِى قُونْسَرْوَه قُوطُوسُنَه بَاْق.(حَاشِيَه ١٦) أَگَرْ اُونُكْ گِيزْلِى مُطْبَخَهٔ-مُعْجِزْنُمَاسِنْدَنْ چِيقْمَاسَه اِيدِى، شِيمْدِى قِرْقْ پَارَه اِيلَه آلْدِيغِمِزْ حَالْدَه، يُوزْ لِيرَايَه آلاَمَازْدِقْ. أَوَتْ بُتُونْ إِسْتِبْعَادْ، مُشْكِلاَتْ، صُعُوبَتْ، هَلاَكَتْ بَلْكِه مُحَالِيَتْ، اُونُ طَانِيمَامَقْدَه‌دِرْ. چُونْكُه نَاصِلْ بِرْ آغَاجَه بِرْ كُوكْدَه، بِرْ قَانُونْلَه، بِرْ مَرْكَزْدَه حَيَاتْ وَيرِيلِيُورْ. بِيكْلَرْ مَيْوَه‌لَرِكْ تَشَكُّلُى، بِرْ مَيْوَه گِبِى سُهُولَتْ پَيْدَا اَيدَرْ. أَگَرْ اُو آغَاجِكْ مَيْوَه‌لَرِى، آيْرِى آيْرِى مَرْكَزَه وَ كُوكُه، آيْرِى آيْرِى قَانُونْلَه رَبْطْ اَيدِيلْسَه، هَرْ بِرْ مَيْوَه بُتُونْ آغَاجْ قَدَرْ مُشْكِلاَتْلِى اُولُورْ. هَمْ نَاصِلْ بُتُونْ اُورْدُونُكْ تَجْهِيزَاتِى بِرْ مَرْكَزْدَه، بِرْ قَانُونْلَه، بِرْ فَابْرِيقَه‌دَنْ چِيقْسَه؛ كَمِيَتْجَه بِرْ نَفَرِكْ تَجْهِيزَاتِى قَدَرْ قُولاَيْلاَشِيرْ. أَگَرْ هَرْ بِرْ نَفَرِكْ آيْرِى آيْرِى يَرْلَرْدَه تَجْهِيزَاتِى يَاپِيلْسَه، آلِينْسَه؛ هَرْ بِرْ نَفَرِكْ تَجْهِيزَاتِى اِيچُونْ، بُتُونْ اُورْدُونُكْ تَجْهِيزَاتِنَه لاَزِمْ فَابْرِيقَه‌لَرْ بُولُونمَاسِى لاَزِمْدِرْ. عَيْنًا بُو اِيكِى مِثَالْ گِبِى: شُو مُنْتَظَمْ سِرَايْدَه، شُو مُكَمَّلْ شَهِرْدَه، شُو مُتَرَقِّى مَمْلَكَتْدَه، شُو مُحْتَشَمْ عَالَمْدَه، بُتُونْ بُو شَيْلَرِكْ اِيجَادِى بِرْ تَكْ ذَاتَه وَيرِيلْدِيگِى وٰقِتْ اُو قَدَرْ قُولاَىْ اُولُورْ، اُو قَدَرْ خِفَّتْ پَيْدَا اَيدَرْ كِه؛ گُورْدُيگُمُزْ نِهَايَتْسِزْ اُوجُوزْلُغَه وَ مَبْذُولِيَتَه وَ سَخَاوَتَه سَبَبِيَتْ وَيرِرْ.

(حَاشِيَه ١٦): قُونْسَرْوَه قُوطُوسُى؛ قُدْرَتْ قُونْسَرْوَه‌لَرِى اُولاَنْ قَاوُونْ، قَارْپُوزْ، نَارْ، سُوتْ قُوطُوسُى هِنْدِسْتَانْ جَوِيزِى گِبِى رَحْمَتْ هَدِيَه‌لَرِينَه إِشَارَتْدِرْ.

بُویْلَه عَجِیبْ إِحْسَانَاتِی، هَدَایَایِی شُو مَخْلُوقْلَرْه اُوزَاتَانْ ذَاتِی طَانِیمَه‌مَقْ، اُوڭا تَشَكُّرْ اَیْتْمَه‌مَكْ، نَه قَدَرْ دِیوَانَه‌جَه بِرْ حَرَكَتْدِرْ. چُونْكُه اُونُ طَانِیمَازْسَه‌كْ بِالْمَجْبُورِیَه دِییَه‌جَكْسِكْ كِه: "بُو اِیشْلَرْ؛ اُوجْلَرِنْدَه كِی أَلْمَاسْلَرِی، سَائِرْ هَدِیَه‌لَرِی كَنْدِیلَرِی یَاپِیُورْلَرْ، وَیرِیُورْلَرْ." اُو وَقِتْ هَرْ اِیشِه، بِرْ پَادِشَاهْلِقْ مُعْنَاسِنِی وَیرْمَكْ لَازِمْ گَلِیرْ. حَالْبُوكِه گُوزِیمُزْكْ اُو كُنْدَه بِرْ دَسْتِ–غَیْبِی، اُو اِیشْلَرِی دَاخِی یَاپُوبْ اُو هَدَایَایِی اُونْلَرْه طَاقِیُورْ. دَیمَكْ بُتُونْ بُو سَرَایْدَه هَرْ شَیْ، كَنْدِی نَفْسِنْدَنْ زِیَادَه، اُو مُعْجِزْنُمَا ذَاتِی گُوسْتَرِیُورْ. اُونُ طَانِیمَازْسَه‌كْ، بُتُونْ بُو شَیْلَرِی إِنْكَارْ اَیْتْمَكْلَه، حَیْوَانْدَنْ یُوزْ دَرَجَه آشَاغِی دُوشَه‌جَكْسِكْ.

طُوقُوزُنْجُی بُرْهَانْ

گَلْ، أَیْ مُحَاكَمَه‌سِزْ آرْقَداشْ! سَنْ شُو سَرَایِكْ صَاحِبِنِی طَانِیمِیُورْسُكْ وَ طَانِیمَقْ دَه اِیسْتَه‌مِیُورْسُكْ. چُونْكُه إِسْتِبْعَادْ اَیدِیُورْسُكْ. اُونُكْ عَجِیبْ صَنْعَتْلَرِینِی وَ حَالاَتِنِی، عَقْلَه صِیغِیشْدِیرَه‌مَدِیغِنْدَنْ إِنْكَارَه صَاپِیُورْسُكْ. حَالْبُوكِه أَصِلْ إِسْتِبْعَادْ، أَصِلْ مُشْكِلاَتْ وَ حَقِیقِی صُعُوبَتْلَرْ وَ دَهْشَتْلِی كُلْفَتْلَرْ، اُونُ طَانِیمَامَقْدَه‌دِرْ. چُونْكُه اُونُ طَانِیسَه‌قْ، بُتُونْ بُو سَرَایْ، بُو عَالَمْ بِرْ تَكْ شَیْ گِبِی قُولاَیْ گَلِیرْ، رَاحَتْ اُولُورْ؛ بُو اُورْتَه‌دَه كِی اُوجُوزْلُقْ وَ مَبْذُولِیَتَه مَدَارْ اُولُورْ. أَگَرْ طَانِیمَازْسَه‌قْ وَ اُو اُولْمَازْسَه، اُو وَقِتْ هَرْ بِرْ شَیْ، بُتُونْ بُو سَرَایْ قَدَرْ مُشْكِلاَتْلِی اُولُورْ. چُونْكُه هَرْ شَیْ، بُو سَرَایْ قَدَرْ صَنْعَتْلِیدِرْ. اُو

اَلْحَاصِلْ: نَاصِلْ بُو مَمْلَكَتِكْ عَنَاصِرِى، مَمْلَكَتَه مُحِيطْ بِرَرْ مَادَّەدِرْ. اُونْلَرِكْ مَالِكِى دَه، بُتُونْ مَمْلَكَتَه مَالِكْ بِرْ تَكْ ذَاتْ اُولَابِيلِيرْ. اُويْلَه دَه، بُتُونْ مَمْلَكَتْدَه إِنْتِشَارْ اَيدَنْ صَنْعَتْلَرْ، بِرْبِرِينَه بَكْزَەدِيگِى وَ بِرْ تَكْ سِكَّه إِظْهَارْ اَيتْدِكْلَرِى اِيچِونْ، بُتُونْ مَمْلَكَتْ يُوزُنْدَه إِنْتِشَارْ اَيدَنْ مَصْنُوعْلَرْ، هَرْ بِرْ شَيْئَه حُكْمْ اَيدَنْ تَكْ بِرْ ذَاتِكْ صَنْعَتْلَرِى اُولْدُيغُنُى گُوسْتَرِيُورْلَرْ.

اِيشْتَه أَىْ آرْقَدَاشْ! مَادَامْ شُو مَمْلَكَتْدَه، يَعْنِى شُو سْرَايِ-مُحْتَشَمْدَه بِرْ بِرْلِكْ عَلَامَتِى وارْدِرْ؛ بِرْ وَحْدَتْ سِكَّەسِى وَارْ. چُونْكُه بِرْ قِسِمْ شَيْلَرْ، بِرْ اِيكِنْ؛ إِحَاطَەسِى وَارْ. بِرْ قِسِمْ، مُتَعَدِّدْ اِيسَه (فَقَطْ بِرْبِرِينَه بَكْزَەدِيگِى وَ هَرْ طَرَفْدَه بُولُونْدُيغُى اِيچِونْ) بِرْ وَحْدَتِ-نَوْعِيَه گُوسْتَرِيُورْ. وَحْدَتْ اِيسَه، بِرْ وَاحِدِى گُوسْتَرِرْ. دَيمَكْ اُوسْتَه‌سِى دَه، مَالِكِى دَه، صَاحِبِى دَه، صَانِعِى دَه بِرْ اُولْمَقْ لَازِمْ گَلِيرْ.

بُونُكْلَه بَرَابَرْ سَنْ بُوكَا دِقَّتْ اَيتْ كِه، بِرْ پَرْدَهِ-غَيْبْدَنْ قَالِينْجَه بِرْ اِيپْ چِيقِيُورْ.(حَاشِيَه١٥) بَاقْ، صُوكْرَه بِيكْلَرْ اِيپْلَرْ اُونْدَنْ اُوزَانْمِشْ. هَرْ بِرْ اِيپِكْ بَاشِنَه بَاقْ: بِرَرْ أَلْمَاسْ، بِرَرْ نِشَانْ، بِرَرْ إِحْسَانْ، بِرَرْ هَدِيَه طَاقِيلْمِشْ. هَرْكَسَه گُورَه بِرَرْ هَدِيَه وَيرِيُورْ. عَجَبَا بِيلِيرْ مِيسِكْ كِه، بُويْلَه غَرِيبْ بِرْ غَيْبْ پَرْدَه‌سِنْدَنْ

(حَاشِيَه١٥): قَالِينْجَه بِرْ اِيپْ، مَيْوَەدَارْ آغَاجَه؛ بِيكْلَرْ اِيپْلَرْ اِيسَه، دَالْلَرِينَه؛ اِيپْلَرْ بَاشِنْدَه كِى أَلْمَاسْ، نِشَانْ، إِحْسَانْ، هَدِيَه‌لَرْ اِيسَه، چِيچَكْلَرِكْ أَقْسَامِنَه وَ مَيْوَه‌لَرِكْ أَنْوَاعِنَه إِشَارَتْدِرْ.

تَكْ بِرْ ذَاتِكْ اِیشِیدِرْ، تَكْ بِرْ أَمْرْلَه حَرَكَتْ اَیدِیُورْ. یُوقْسٰه بُویْلَه بِرْ آنْدٰه، بِرْ طَرْزْدٰه، بِرْ كَیْفِیَتْدَه، بِرْ هَیْئَتْدَه إِتِّفَاقْ وَ مُوَافَقَتْ، مُحَالْدِرْ. اُویْلَه اِیسَه بُو صَنْعَتْلِی شَیْلَرِكْ هَرْ بِرِیسِی، اُو گِیزْلِی ذَاتِكْ بِرْ إِعْلَانْنَامَه‌سِی حُكْمُنْدَه، اُونُ گُوسْتَرِیُورْ. گُویَا هَرْ بِرْ چِیچَكْلِی قُومَاشْ، هَرْ بِرْ صَنْعَتْلِی مَاكِینَه، هَرْ بِرْ طَاتْلِی لُقْمه، اُو مُعْجِزْنُمَا ذَاتِكْ بِرَرْ سِكَّه‌سِی، بِرَرْ خَاتَمِی، بِرَرْ نِشَانِی، بِرَرْ طُرَّه‌سِی حُكْمُنْدَه؛ لِسَانِ-حَالْ اِیلَه هَرْ بِرِیسِی دَیرْ:

"بَنْ كِیمِكْ صَنْعَتِیمْ، بُولُونْدُیغُمْ صَنْدِوقْلَرْ وَ دُكَّانْلَرْ دٰه اُونُكْ مُلْكُیدُرْ." وَ هَرْ بِرْ نَقِشْ دَیرْ: "بَنِی كِیمْ طُوقُودُی اِیسَه، بُولُونْدُیغُمْ طُوپْ دٰه اُونُكْ طُوقُومه‌سِیدِرْ." هَرْ بِرْ طَاتْلِی لُقْمه دَیرْ: "بَنِی كِیمْ یَاپِیُورْ، پِیشِیرِیُورْسه، بُولُونْدُیغُمْ قَزٰغانْ دٰخِی اُونُكْدُرْ." هَرْ بِرْ مَاكِینَه دَیرْ: "بَنِی كِیمْ یَاپْمِشْ اِیسَه، مَمْلَكَتْدَه إِنْتِشَارْ اَیدَنْ بُتُونْ أَمْثَالِمِی دَه اُو یَاپِیُورْ وَ بُتُونْ مَمْلَكَتِكْ هَرْ طَرَفِنْدٰه بِزِی یَتِیشْدِیرَنْ، اُودُرْ. دَیمَكْ مَمْلَكَتِكْ مَالِكِی دَه اُودُرْ. اُویْلَه اِیسَه، بُتُونْ بُو مَمْلَكَتَه، بُو سٰرَایٰه مَالِكْ كِیمْ اِیسَه، اُو بِزَه مَالِكْ اُولَا بِیلِیرْ." مَثَلَا، نَاصِلْ میرِیَه مَخْصُوصْ تَكْ بِرْ پَالَاسْقَه وَیَاخُودْ بِرْ تَكْ دُوگْمَه‌یَه مَالِكْ اُولْمَقْ اِیچُونْ، اُونْلَرِی یَاپَانْ بُتُونْ فَابْرِیقَه‌لَرٰه مَالِكْ اُولْمَقْ لَازِمْدِرْ كِه، اُونْلَرٰه حَقِیقِی مَالِكْ اُولْسُونْ. یُوقْسٰه اُو بُوشْ بُوغَازْ بَاشِی بُوزُوقْدَنْ، "میرِی مَالِیدِرْ" دِیَه أَلْنَدَنْ آلِینُوبْ، تَجْزِیَه اَیدِیلِیرْ.

گُوسْتَرِیُورْ، اُوکٰا إِشَارَتْ اَیدِیُورْ، اُوکٰا شَهَادَتْ اَیدِیُورْ. بُتُونْ بُو شَیْلَرِكْ شَهَادَتِنِی نَاصِلْ تَكْذِیبْ اَیدِیُورْسُكْ! اُویْلَه اِیسَه، بُو سْرَایِی دٰه إِنْكَارْ اَیتْ وَ "عَالَمْ یُوقْ، مَمْلَكَتْ یُوقْ" دَی، كَنْدِیكِی دَه إِنْكَارْ اَیتْ، اُورْتٰه‌دٰنْ چِیقْ. یَاخُودْ عَقْلِكِی بَاشِكْه آلْ، بَنِی دِیكْلَه! اِیشْتَه بَاقْ: شُو سْرَایْ اِیچِنْدَه بُولُونَانْ وَ مَمْلَكَتِی إِحَاطَه اَیدَنْ یَكْنَسَقْ عُنْصُرْلَرْ، مٰعْدَنْلَرْ وَارْ.(حَاشِیَه ١٤) عَادَتَا مَمْلَكَتْدَنْ چِیقَانْ هَرْ شَیْ، اُو مَادَّه‌لَرْدَنْ یَاپِیلِیُورْ. دَیمَكْ اُو مَادَّه‌لَرْ كِیمِكْ مُلْكُی اِیسَه، بُتُونْ اُونْدَنْ یَاپِیلَانْ شَیْلَرْ دَه اُونُكْدُرْ. تَارْلَا كِیمِكْ اِیسَه، مَحْصُولَاتْ دٰه اُونُكْدُرْ. دَكِزْ كِیمِكْ اِیسَه، اِیچِنْدَه كِیلَرْ دَه اُونُكْدُرْ. هَمْ بَاقْ، بُو طُوقُونَانْ شَیْلَرْ، بُو نَسْجْ اُولُنَانْ مُنَقَّشْ قُومَاشْلَرْ، بِرْ تَكْ مَادَّه‌دَنْ یَاپِیلِیُورْ. اُو مَادَّه‌یِی گَتِیرَنْ، إِحْضَارْ اَیدَنْ وَ اِیپْ حَالِنَه گَتِیرَنْ، أَلْبَتَّه بِالْبَدَاهَه بِرْدِرْ. چُونْكُه اُو اِیشْ، إِشْتِرَاكْ قَبُولْ اَیتْمَزْ. اُویْلَه اِیسَه بُتُونْ نَسْجْ اُولُنَانْ صَنْعَتْلِی شَیْلَرْ، اُوكٰا مَخْصُوصْدُرْ. هَمْ دَه بَاقْ، بُو طُوقُونَانْ، یَاپِیلَانْ شَیْلَرِكْ هَرْ بِرْ جِنْسِی، بُتُونْ مَمْلَكَتِكْ هَرْ طَرَفِنْدٰه بُولُونُویُورْ؛ بُتُونْ أَبْنَایِ-جِنْسْلَرِیْلَه اُویْلَه إِنْتِشَارْ اَیتْمِشْ؛ بَرَابَرْ اُولَارَقْ بِرْبِرِی اِیچِنْدَه، بِرْ طَرْزْدٰه، بِرْ آنْدٰه یَاپِیلِیُورْ، نَسْجْ اَیدِیلِیُورْ. دَیمَكْ

(حَاشِیَه ١٤): عُنْصُرْلَرْ، مٰعْدَنْلَرْ اِیسَه پَكْ چُوقْ مُنْتَظَمْ وَظِیفَه‌لَرِی بُولُونَانْ وَ إِذْنِ-رَبَّانِی اِیلَه هَرْ مُحْتَاجِكْ إِمْدَادِینه قُوشَانْ وَ أَمْرِ-إِلٰهِی اِیلَه هَرْ بِرْ یَرَه گِیرَنْ، مَدَدْ وَیرَنْ وَ حَیَاتِكْ لَوَازِمَاتِنِی یَتِیشْدِیرَنْ وَ ذِی‌حَیَاتِی أَمْزِیرَنْ وَ مَصْنُوعَاتِ-إِلٰهِیَه‌نِكْ نَسْجِنَه، نَقْشِنه مَنْشَأْ وَ مُوَلِّدْ وَ بَشِیكْ اُولَانْ هَوَا، صُو، ضِیَا، طُوپْرَاقْ عُنْصُرْلَرِینه إِشَارَتْدِرْ.

اِیکِی طُولُومْبَه‌جِقْ (حَاشِیَه۱۳) طَاقِیلْمِشْ، اِیکِی چَشْمَه گِبِی؛ یَالْکِزْ اُو قُوَّتْسِزْ مَخْلُوقْ، اُونُ آغْزِینَه یَاپِیشْدِیرْمَسِی کَافِیدِرْ.

اَلْحَاصِلْ: بُتُونْ بُو عَالَمِكْ بُتُونْ أَشْیَاسِی، بِرْبِرِینَه بَاقَارْ گِبِی، بِرْبِرِینَه یَارْدِیمْ اَیدَرْ. بِرْبِرِینِی گُورُورْ گِبِی، بِرْبِرِینَه أَلْ أَلَه وَیرِرْ. بِرْبِرِینِكْ اِیشِینِی تَکْمِیلْ اِیچُونْ، بِرْبِرِینَه اُومُوزْ اُومُوزُه وَیرِیُورْ. بَلْ بَلَه وَیرُوبْ بَرَابَرْ چَالِیشِیُورْلَرْ. هَرْ شَیْئِی بُوکَا قِیَاسْ اَیتْ؛ تَعْدَادْ اِیلَه بِیتْمَزْ... اِیشْتَه بُتُونْ بُو حَالْلَرْ، اِیکِی کَرَّه اِیکِی دُرْتْ اَیدَرْ دَرَجَه‌سِنْدَه قَطْعِی گُوسْتَرِرْ کِه؛ شُو سِرَایِ-عَجِیبِكْ اُوسْتَه‌سِنَه یَعْنِی شُو غَرِیبْ عَالَمِكْ صَاحِبِنَه هَرْ شَیْ مُسَخَّرْدِرْ. هَرْ شَیْ اُونُكْ حِسَابِنَه چَالِیشِیرْ. هَرْ شَیْ اُوکَا بِرْ أَمْرْبَرْ نَفَرْ حُکْمُنْدَه‌دِرْ. هَرْ شَیْ اُونُكْ قُوَّتِیْلَه دُونَرْ. هَرْ شَیْ اُونُكْ أَمْرِیْلَه حَرَکَتْ اَیدَرْ. هَرْ شَیْ اُونُكْ حِکْمَتِیْلَه تَنْظِیمْ اُولُورْ. هَرْ شَیْ اُونُكْ کَرَمِیْلَه مُعَاوَنَتْ اَیدَرْ. هَرْ شَیْ اُونُكْ مَرْحَمَتِیْلَه بَاشْقَه‌سِنِكْ إِمْدَادِینَه قُوشَارْ، یَعْنِی قُوشْدُیرُیلُیرْ. أَیْ آرْقَدَاشْ! حَدِّكْ وَارْسَه بُوکَا قَارْشِی بِرْ سُوزْ سُویْلَه!

سَکِزِنْجِی بُرْهَانْ

گَلْ، أَیْ نَفْسِمْ گِبِی کَنْدِینِی عَاقِلْ ظَنْ اَیدَنْ عَقِلْسِزْ آرْقَدَاشْ! شُو سِرَایِ-مُحْتَشَمِكْ صَاحِبِنِی طَانِیمَقْ اِیسْتَه‌مِیُورْسُكْ! حَالْبُوکِه هَرْ شَیْ اُونُ

(حَاشِیَه۱۳): اِیکِی طُولُومْبَه‌جِقْ اِیسَه، وَالِدَه‌لَرِكْ مَمَه‌لَرِینَه إِشَارَتْدِرْ.

يَدِنْجِى بُرْهَانْ

أَىْ آرْقَدَاشْ گَلْ! شِيمْدِى بُو جُزْئِيَاتِى بِيرَاقِوبْ، سْرَاىْ شَكْلِنْدَه كِى بُو عَجِيبْ عَالَمِكْ أَجْزَالْرِينِكْ بِرْبِرِينَه قَارْشِى أُولَانْ وْضْعِيَتْلَرِينَه دِقَّتْ اَيدَه‌جَكْزْ. اِيشْتَه بَاقْ: بُو عَالَمْدَه أُو دَرَجَه إِنْتِظَامْ اِيلَه كُلِّى اِيشْلَرْ يَاپِيلِيُورْ وَ عُمُومِى إِنْقِلَابْلَرْ أُولُويُورْ كِه، عَادَتَا بُتُونْ بُو سْرَايْدَه كِى مَوْجُودْ طَاشْلَرْ، طُوپْرَاقْلَرْ، آغَاجْلَرْ، هَرْ بِرْ شَىْ، بِرَرْ فَاعِلِ-مُخْتَارْ گِبِى بُتُونْ عَالَمِكْ نِظَامَاتِ-كُلِّيَه‌سِنِى گُوزَه‌تِوبْ، اُوكَا گُورَه تَوْفِيقِ-حَرَكَتْ اَيدِيُورْ. بِرْبِرِنْدَنْ أَكْ أُوزَاقْ شَيْلَرْ، بِرْبِرِينِكْ إِمْدَادِينَه قُوشُيُورْ. اِيشْتَه بَاقْ: غَائِبْدَنْ عَجِيبْ بِرْ قَافِلَه (حَاشِيَه ١٠) چِيقِوبْ گَلِيُورْ. مَرْكَبْلَرِى آغَاجْلَرْه، نَبَاتْلَرْه، طَاغْلَرْه بَكْزَرْلَرْ. بَاشْلَرِنْدَه بِرَرْ طَبْلَهْ-أَرْزَاقْ طَاشِيُورْلَرْ. اِيشْتَه بَاقْ: بُو طَرَفْدَه بَكْلَه‌يَنْ مُخْتَلِفْ حَيْوَانَاتِكْ أَرْزَاقْلَرِينِى گَتِيرِيُورْلَرْ. هَمْ دَه بَاقْ: بُو قُبَّه‌دَه أُو عَظِيمْ أَلَكْتِرِيقْ لَامْبَاسِى (حَاشِيَه١١) أُونْلَرْه اِيشِيقْ وَيرْدِيگِى گِبِى، بُتُونْ طَعَامْلَرِينِى أُويْلَه گُوزَلْ پِيشِيرِيُورْ؛ يَالْكِزْ، پِيشِيرِيلَه‌جَكْ طَعَامْلَرْ بِرْ دَسْتِ-غَيْبِى طَرَفِنْدَنْ بِرَرْ اِيپَه طَاقِيلُوبْ (حَاشِيَه١٢) اُوكَا قَارْشِى طُوتُولُويُورْ. بُو طَرَفْه دَه بَاقْ: بُو بِيچَارَه ضَعِيفْ، نَحِيفْ،قُوَّتْسِزْ حَيْوَانْجِقْلَرْ... نَاصِلْ أُونْلَرِكْ بَاشِى اُوكْشْنْدَه، لُطِيفْ غِدَا اِيلَه طُولُو

(حَاشِيَه١٠): عُمُومْ حَيْوَانَاتِكْ أَرْزَاقِنِى طَاشِيَانْ، نَبَاتَاتْ وَ أَشْجَارْ قَافِلَه‌لَرِيدِرْ.

(حَاشِيَه١١): اُو عَظِيمْ أَلَكْتِرِيقْ لَامْبَاسِى، گُونَشَه إِشَارَتْدِرْ.

(حَاشِيَه١٢): اِيپْ وَ اِيپَه طَاقِيلَانْ طَعَامْ اِيسَه، آغَاجِكْ اِينْجَه دَالْلَرِى وَ لَذِيذْ مَيْوَه‌لَرِيدِرْ.

طَاغْلٰرْ بِرَرْ صَحِیفَه؛ یُوزْ بِیکْلَرْلَه آیْرِی آیْرِی کِتَابْلٰرْ اِیچِنْدَه یَازِیلِیُورْ. هَمْ خَطَاسِزْ، نُقْصَانْسِزْ اُولَارَقْ یَازِیلِیُورْ. اِیشْتَه، بُو اِیشْلَرْ یُوزْ دَرَجَه مُحَالْدِرْ کِه؛ کَنْدِی کَنْدِینَه اُولْسُونْ.

أَوَتْ نِهَایَتْ دَرَجَه‌دَه صَنْعَتْلِی، دِقَّتْلِی شُو اِیشْلَرْ، کَنْدِی کَنْدِینَه اُولْمَقْ بِیکْ دَرَجَه مُحَالْدِرْ کِه؛ کَنْدِیلَرِنْدَنْ زِیَادَه، صَنْعَتْکَارْلٰرِینِی گُوسْتَرِیُورْلَرْ. هَمْ بُونْلٰرِی اِیشْلَه‌یِیجِی اُویْلَه مُعْجِزْنُمَا بِرْ ذَاتْدِرْ کِه؛ هِیچْ بِرْ اِیشْ، اُوکْٰا آغِیرْ گَلْمَزْ. بِیکْ کِتَابْ یَازْمَقْ، بِرْ حَرْفْ قَدَرْ اُوکْٰا قُولَایْ گَلِیرْ. بُونُکْٰله بَرَابَرْ هَرْ طَرَفْه بَاقْ کِه، هَمْ اُویْلَه بِرْ حِکْمَتْلَه هَرْ شَیْئِی یَرْلِی یَرِینَه قُویُوبُورْ وَ اُویْلَه مُکْرِمَانَه هَرْکَسَه لَایِقْ اُولْدُقْلٰرِی لُطُفْلٰرِی یَاپِیُورْ؛ هَمْ اُویْلَه إِحْسَانْپَرْوَرَانَه عُمُومِی پَرْدَه‌لَرْ وَ قَبُولْ آچِیُورْ کِه، هَرْکَسِکْ آرْزُولٰرِینِی تَطْمِینْ اَیدِیُورْ. هَمْ اُویْلَه سَخَاوَتْپَرْوَرَانَه سُفْرٰه‌لْرْ قُورُوبُورْ کِه؛ بُتُونْ بُو مَمْلَکَتِکْ خَلْقْلٰرِینَه، حَیْوَانْلٰرِینَه، هَرْ بِرْ طَائِفَه‌سِنَه خَاصْ وَ لَایِقْ، بَلْکِه هَرْ بِرْ فَرْدِینَه مَخْصُوصْ إِسْمِیْلَه وَ رَسْمِیْلَه بِرْ طَبْلٰهٔ-نِعْمَتْ وَیرِیلِیُورْ. اِیشْتَه دُنْیَادَه بُونْدَنْ مُحَالْ بِرْ شَیْ وَارْ مِی کِه، بُو گُورْدُیگُمْزْ اِیشْلَرْ اِیچِنْدَه تَصَادُفِی اِیشْلَرْ بُولُونْسُونْ وَیَا عَبَثْ وَ فَائِدَه‌سِزْ اُولْسُونْ وَیَا مُتَعَدِّدْ أَلَلْرْ قَارِیشْسِینْ وَیَا اُوسْتٰه‌سِی هَرْ شَیْئَه مُقْتَدِرْ اُولْمَاسِینْ وَیَا هَرْ شَیْ اُوکْٰا مُسَخَّرْ اُولْمَاسِینْ؟ اِیشْتَه أَیْ آرْقَدَاشْ! حَدِّکْ وَارْسَه بُوکْٰا قَارْشِی بِرْ بَهَانَه بُولْ!

قُوجٰه بِرْ كِتَابِى يَازَانْ، بِرْ نٰقِشْدٰه بِيكْ نٰقْشِى نٰقْشْ اَيدَنْ نٰقَّاشْ، كَنْدِى كِتَابِيْلٰه وَ نٰقْشِيْلٰه بِيلِينْمَسِينْ؟

آلْتِنْجِى بُرْهَانْ

گَلْ، بُو گَنِيشْ اُووَايٰه چِيقَه‌جٰغِزْ. (حَاشِيَه ٩) اِيشْتَه اُو اُووَا اِيچِنْدَه يُوكْسَكْ بِرْ طَاغْ وَارْ. اُوسْتُنَه چِيقَه‌جٰغِزْ، تَا بُتُونْ أَطْرَافِى گُورُولْسُونْ. هَمْ هَرْ شَيْئِى يَاقِينْلَاشْدِيرٰه‌جٰقْ گُوزَلْ دُورْبِينْلَرِى دَه بَرَابَرْ آلَاجٰغِزْ. چُونْكُه بُو عَجِيبْ مَمْلَكَتْدَه، عَجِيبْ اِيشْلَرْ اُولُويُورْ. هَرْ سَاعَتْدَه هِيچْ عَقْلِمِزْه گَلْمَه‌يَنْ اِيشْلَرْ اُولُويُورْ. اِيشْتَه بَاقْ! بُو طَاغْلَرْ وَ اُووَالَرْ وَ شَهِرْلَرْ، بِرْدَنْ دَگِيشِيُورْ. هَمْ نَاصِلْ دَگِيشِيُورْ.. اُويْلَه بِرْ طَرْزْدٰه كِه، مِيلْيُونْلَرْلَه بِرْبِرِى اِيچِنْدَه اِيشْلَرْ غَايَتْ مُنْتَظَمْ صُورَتْدَه دَگِيشِيُورْ. عَادَتَا مِيلْيُونْلَرْ مُتَنَوِّعْ قُومَاشْلَرْ بِرْبِرِى اِيچِنْدَه بَرَابَرْ طُوقُونُيُورْ گِبِى، يَكْ عَجِيبْ تَحَوُّلَاتْ اُولُويُورْ. بَاقْ، اُو قَدَرْ اُنْسِيَتْ اَيتْدِيگِمِزْ وَ طَانِيدِيغِمِزْ چِيچَكْلِى مِيچَكْلِى شَيْلَرْ غَائِبْ اُولْدُيلَرْ. مُنْتَظَمًا يَرْلَرِينَه وَ مَاهِيَتْجَه اُونْلَرْه بَكْزَرْ، فَقَطْ صُورَتْجَه آيْرِى، بَاشْقَه‌لَرِى گَلْدِيلَرْ. عَادَتَا شُو اُووَا،

(حَاشِيَه ٩): بُهَارْ وَ يَازْ مَوْسِمِنْدَه زَمِينِكْ يُوزُينَه إِشَارَتْدِرْ. زِيرَا يُوزْ بِيكْلَرْ مُخْتَلِفْ مَخْلُوقَاتِكْ طَائِفَه‌لَرِى، بِرْبِرِى اِيچِنْدَه بَرَابَرْ اِيجَادْ اَيدِيلِيرْ، رُوحِ-زَمِينْدَه يَازِيلِيرْ. غَلَطْسِزْ، قُصُورْسُزْ، كَمَالِ-إِنْتِظَامْلَه دَگِيشْدِيرِيلِيرْ. بِيكْلَرْ سُفْرِهْ-رَحْمٰنْ آچِيلِيرْ، قَالْدِيرِيلِيرْ، تَازَه تَازَه گَلِيرْ. هَرْ بِرْ آغَاجْ بِرَرْ طَابْلَه‌جِى، هَرْ بِرْ بُوسْتَانْ بِرَرْ قَزٰغَانْ حُكْمُنَه گَچَرْ.

بَشِنْجِی بُرْهَانْ

أَیْ وَسْوَسَه‌لِی آرْقَدَاشْ! گَلْ، بُو عَظِیمْ سْرَایِكْ نْقِشْلْرِینه دِقَّتْ اَیتْ وَ بُتُونْ بُو شَهْرِكْ زِینَتْلَرِینَه بَاقْ وَ بُتُونْ بُو مَمْلَكَتِكْ تَنْظِیمَاتِنِی گُورْ وَ بُتُونْ بُو عَالَمِكْ صَنْعَتْلْرِینِی تَفَكُّرْ اَیتْ! اِیشْتَه بَاقْ: أَگَرْ هَایَتْسِزْ مُعْجِزَه‌لَرِی وَ هُنَرْلَرِی اُولَانْ گِیزْلِی بِرْ ذَاتِكْ قَلَمِی اِیشْلَه‌مَزْسَه، بُو نْقِشْلْرِی سَائِرْ شُعُورْسُزْ سَبَبْلَرَه، كُورْ تَصَادُفَه، صَاغِیرْ طَبِیعَتْه وَیرِیلْسَه، اُو وَقِتْ یَا بُو مَمْلَكَتِكْ هَرْ بِرْ طَاشِی، هَرْ بِرْ اُوتُی، اُویْلَه مُعْجِزْنُمَا نْقَّاشْ، اُویْلَه بِرْ خَارِقُ الْعَادَه كَاتِبْ اُولْمَاسِی لَازِمْ گَلِیرْ كِه، بِرْ حَرْفْدَه بِیكْ كِتَابِی یَازْه‌بِیلْسِینْ، بِرْ نْقِشْدَه مِیلْیُونْلَرْ صَنْعَتِی دَرْجْ اَیدَه‌بِیلْسِینْ. چُونْكُه بَاقْ بُو طَاشْلَرْدَه كِی نْقْشْه (حَاشِیَه ٨) هَرْ بِرِیسِنْدَه بُتُونْ سْرَایِكْ نْقِشْلْرِی وَارْ، بُتُونْ شَهْرِكْ تَنْظِیمَاتْ قَانُونْلْرِی وَارْ، بُتُونْ مَمْلَكَتِكْ تَشْكِیلَاتْ بِرُوغْرَامْلْرِی وَارْ. دَیمَكْ بُو نْقِشْلْرِی یَاپْمَقْ، بُتُونْ مَمْلَكَتِی یَاپْمَقْ قَدَرْ خَارِقَه‌دِرْ. اُویْلَه اِیسَه هَرْ بِرْ نْقِشْ، هَرْ بِرْ صَنْعَتْ، اُو گِیزْلِی ذَاتِكْ بِرْ اِعْلَانْنَامَه‌سِیدِرْ، بِرْ خَاتِمِیدِرْ. مَادَامْ بِرْ حَرْفْ، كَاتِبِنِی گُوسْتَرْمَكْسِزِینْ اُولْمَازْ. صَنْعَتْلِی بِرْ نْقِشْ، نْقَّاشِنِی بِیلْدِیرْمَه‌مَكْ اُولْمَازْ. نَاصِلْ اُولُورْ كِه؛ بِرْ حَرْفْدَه

(حَاشِیَه ٨): شَجَرَهٔ-خِلْقَتِكْ مَیْوَه‌سِی اُولَانْ اِنْسَانْه وَ كَنْدِی آغَاجِنِكْ بِرُوغْرَامِنِی وَ فِهْرِسْتَه‌سِنِی طَاشِیَانْ مَیْوَه‌یَه اِشَارَتْدِرْ. زِیرَا قَلَمِ-قُدْرَتْ، عَالَمِكْ كِتَابِ-كَبِیرِنْدَه نَه یَازْمِشْ اِیسَه، اِجْمَالِنِی مَاهِیَتِ-اِنْسَانِیَه‌دَه یَازْمِشْدِرْ. قَلَمِ-قَدَرْ، طَاغْ گِبِی بِرْ آغَاجْدَه نَه یَازْمِشْ اِیسَه، طِیرْنَاقْ گِبِی مَیْوَه‌سِنْدَه دَخِی دَرْجْ اَیتْمِشْدِرْ.

وَ ايشْلَەمَسِنَه لَازِمْ لَوَازِمَاتْ وَ مَادَّەلَرْ، اُوزَاقْ يَرْلَرْدَنْ قُوشُوبْ گَلِيبُورْلَرْ. اِيشْتَه اُورَايْه بَاقْ: اُو شُعُورْسُزْ جِسِمْ(حَاشِيَه٧) گُويَا بِرْ إِشَارَتْ اَيدِيبُورْ، أَكْ بُيُوكْ بِرْ جِسْمِى، كَنْدِينَه خِدْمَتْكَارْ اَيدِيبُورْ، كَنْدِى اِيشْلَرِنْدَه چَالِيشْدِيرِيبُورْ. دَاهَا بَاشْقَه شَيْلَرِى بُونْلَرْه قِيَاسْ اَيتْ. عَادَتَا هَرْ بِرْ شَىْ، بُتُونْ بُو عَالَمْدَه كِى خِلْقَتْلَرِى مُسَخَّرْ اَيدِيبُورْ.

أَگَرْ اُو گِيزْلِى ذَاتِى قَبُولْ اَيتْمَزْسَەكْ، بُتُونْ بُو مَمْلَكَتْدَه كِى طَاشِنْدَه، طُوپْرَاغِنْدَه، حَيْوَانِنْدَه، إِنْسَانَه بَكْزَرْ مْخْلُوقْلَرْدَه؛ اُو ذَاتِكْ بُتُونْ هُنَرْلَرِينِى، صَنْعَتْلَرِينِى، كَمَالَاتْلَرِينِى، بِرَرْ بِرَرْ (اُو شَيْلَرَه) وَيرَه جَكْسِكْ. اِيشْتَه عَقْلِكْ اُوزَاقْ گُورْدُيگُى بِرْ تَكْ مُعْجِزْنُمَا ذَاتِكْ بَدَلِنَه، مِيلْيَارْلَرْ اُونْكْ گِبِى مُعْجِزْنُمَا، هَمْ بِرْبِرِينَه ضِدْ، هَمْ بِرْبِرِينَه مِثِلْ، هَمْ بِرْبِرِى اِيچِنْدَه بُولُونْسُونْ؛ بُو إِنْتِظَامْ بُوزُولْمَاسِينْ، اُورْتَەلِغِى قَارِيشْدِيرْمَاسِينْلَرْ. حَالْبُوكِه بُو قُوجه مَمْلَكَتْدَه اِيكِى پَارْمَقْ قَارِيشْسه، قَارِيشْدِيرِرْ. چُونْكُه بِرْ كُويْدَه اِيكِى مُدُيرْ، بِرْ شَهِرْدَه اِيكِى وَالِى، بِرْ مَمْلَكَتْدَه اِيكِى پَادِشَاهْ بُولُونْسه، قَارِيشْدِيرِرْ. نَرَه دَه قَالْدِى، حَدْسِزْ حَاكِمِ-مُطْلَقْ بَرَابَرْ بُولُونْسُونْ!

(حَاشِيَه٧): حُبُوبَاتْه، تُخُمْلَرْه، سِينَكْلَرِكْ تُخُمْجُقْلَرِينه إِشَارَتْدِرْ. مَثَلَا بِرْ سِينَكْ بِرْ قَرْه آغَاجِكْ يَاپْرَاغِنْدَه يُمُورْطَەسِنِى بِيرَاقِيرْ. بِرْدَنْ اُو قُوجه قَرْه آغَاجْ، يَاپْرَاقْلَرِينِى اُو يُمُورْطَەلَرْه بِرْ رَحْمِ-مَادَرْ، بِرْ بَشِيكْ وَ بَالْ گِبِى بِرْ غِدَا اِيلَه طُولُو بِرْ مَخْزَنَه چَوِيرِيبُورْ. عَادَتَا اُو مَيْوَەسِزْ آغَاجْ، اُو صُورَتْدَه ذِىرُوحْ مَيْوَەلَرْ وَيرِيبُورْ.

بِرْ مَاکِینَه‌دَه دَرْجْ اَیْتْسِینْ؟ هَمْ هِیچْ مُمْکُنْ مُیدُرْ کِه، بِرْ قُوطُو قَدْرْ بِرْ مَاکِینَه بُتُونْ بِرْ عَالَمِی اِیچِنَه آلْدِیغِی حَالْدَه، تَصَادُفِی وَیَاخُودْ عَبَثْ بِرْ اِیشْ اِیچِنْدَه بُولُونْسُونْ؟ دَیمَکْ بُتُونْ گُوزُکْ‌ْ گُورْدُیگُی نَه قَدْرْ آنْتِیقَه مَاکِینَه‌لَرْ وَارْ، اُو گِیزْلِی ذَاتِکْ‌ْ بِرَرْ سِکَّه‌سِی حُکْمُنْدَه‌دِرْلَرْ. بَلْکِه بِرَرْ دَلَّالْ، بِرَرْ إِعْلَانْنَامَه حُکْمُنْدَه‌دِرْلَرْ. لِسَانِ-حَالْلَرِیْلَه دَیرْلَرْ کِه: "بِزْ اُویْلَه بِرْ ذَاتِکْ‌ْ صَنْعَتِیزْ کِه؛ بُتُونْ بُو عَالَمِزِی، بِزِی یَاپْدِیغِی وَ سُهُولَتْلَه اِیجَادْ اَیتْدِیگِی گِبِی قُولَایْلِقْلَه یَاپَابِیلِیرْ بِرْ ذَاتْدِرْ."

دُرْدُنْجُی بُرْهَانْ

أَیْ مُعَنِّدْ آرْقَدَاشْ! گَلْ، سِکْا دَاهَا عَجِیبِنِی گُوسْتَرَه‌جَگِمْ. بَاقْ، بُو مَمْلَکَتْدَه بُتُونْ بُو اِیشْلَرْ، بُو شَیْلَرْ دَگِیشْدِی، دَگِیشِیُورْ، بِرْ حَالَتْدَه طُورْمُیُورْ. دِقَّتْ اَیتْ کِه، بُو گُورْدُیگُمُزْ جَامِدْ جِسِمْلَرْ، حِسْسِزْ قُوطُولْرْ؛ بِرَرْ حَاکِمِ-مُطْلَقْ صُورَتِنِی آلْدِیلْرْ؛ عَادَتَا هَرْ بِرْ شَیْ، بُتُونْ أَشْیَایه حُکْمْ اَیدِیُورْ. اِیشْتَه بُو یَانِمِزْدَه کِی بُو مَاکِینَه‌یَه بَاقْ؛(حَاشِیَه٦) گُویَا أَمْرْ اَیدِیُورْ. اِیشْتَه اُونُکْ‌ْ تَزْیِینَاتِنَه

(حَاشِیَه٦): مَاکِینَه، مَیْوَه‌دَارْ آغَاجْلَرْه إِشَارَتْدِرْ. چُونْکُه یُوزَرْ تَزْگَاهْلَرِی، فَابْرِیقَه‌لَرِی اِینْجَه‌جِکْ‌ْ دَالْلَرِنْدَه طَاشِیُورْ گِبِی؛ حَیْرَتْنُمَا یَاپْرَاقْلَرِی، چِیچَکْلَرِی، مَیْوَه‌لَرِی طُوقُویُورْ، سُوسْلَنْدِیرِیُورْ، بِیشِیرِیُورْ، بِزْلَرَه اُوزَاتِیُورْ. حَالْبُوکِه چَامْ وَ قَطْرَانْ گِبِی مُحْتَشَمْ آغَاجْلَرْ، قُورُو بِرْ طَاشْدَه تَزْگَاهِنِی آتْمِشْ، چَالِیشُوبْ طُورُویُورْلَرْ.

بَاقْ، قَاچْ طُوپْ چُوخَه وَ پَاتِيسْقَه وَ چِيچَكْلِى قُومَاشْ چِيقْدِى. بَاقْ، اُونْدَنْ نَه قَدَرْ شَكَرْلَمَه‌لَرْ، يُووَارْلَاقْ طَاتْلِى كُوفْتَه‌لَرْ يَاپِيلِيُورْ كِه؛ بِزِمْ گِبِى بِيكْلَرْ آدَمْ گِيْسَه وَ يَه‌سَه، كَافِى گَلِيرْ. هَمْ دَه بَاقْ، بُو دَمِيرِى، طُوپْرَاغِى، صُوئِى، كُومُورُى، بَاقِيرِى، گُومُوشُى، آلْتِونِى غَيْبِى آوُوجُنَه آلْدِى، بِرْ أَتْ پَارْچَه‌سِى (حَاشِيَه ٤) يَاپْدِى؛ بَاقْ گُورْ... اِيشْتَه أَىْ عَقِلْسِزْ آدَمْ! بُو اِيشْلَرْ اُويْلَه بِرْ ذَاتَه مَخْصُوصْدُرْ كِه؛ بُتُونْ بُو مَمْلَكَتْ، بُتُونْ أَجْزَاسِيْلَه اُونُكْ مُعْجِزَهِ-قُوَّتِى آلْتِنْدَه طُورُيُورْ، هَرْ آرْزُوسُنَه رَامْ اُولُويُورْ.

اُوچُنْجُى بُرْهَانْ

گَلْ، بُو مُتَحَرِّكْ آنْتِيقَه (حَاشِيَه ٥): صَنْعَتْلَرِينَه بَاقْ! هَرْ بِرِيسِى اُويْلَه بِرْ طَرْزْدَه يَاپِيلْمِشْ؛ عَادَتَا بُو قُوجَه سْرَايِكْ بِرْ كُوچُكْ نُسْخَه‌سِيدِرْ. بُتُونْ بُو سْرَايْدَه نَه وَارْسَه، اُو كُوچُوجُكْ مُتَحَرِّكْ مَاكِينَه‌لَرْدَه بُولُونُويُورْ. هِيچْ مُمْكُنْ مُيدُرْ كِه، بُو سْرَايِكْ اُوسْتَه‌سِنْدَنْ بَاشْقَه بِرِيسِى گَلِوبْ، بُو عَجِيبْ سْرَايِى كُوچُكْ

(حَاشِيَه ٤): عُنْصُرْلَرْدَنْ جِسْمِ-حَيْوَانِيِى خَلْقْ وَ نُطْفَه‌دَنْ ذِى‌حَيَاتِى اِيجَادْ اَيْتْمَكَّه إِشَارَتْدِرْ.

(حَاشِيَه ٥): حَيْوَانْلَرَه وَ إِنْسَانْلَرَه إِشَارَتْدِرْ. زِيرَا حَيْوَانْ، شُو عَالَمِكْ كُوچُكْ بِرْ فِهْرِسْتَه‌سِى وَ مَاهِيَتِ-إِنْسَانِيَه، شُو كَائِنَاتِكْ بِرْ مِثَالِ-مُصَغَّرِى اُولْدُيغُنْدَنْ؛ عَادَتَا عَالَمْدَه نَه وَارْسَه، إِنْسَانْدَه نُمُونَه‌سِى وَارْدِرْ.

اُولْمِیَانْ، (حَاشِیَه۲) غَایَتْ حَکِیمَانَه اِیشْلَرْ گُورُویُورْ. دَیَمَكْ بُونْلَرْ کَنْدِی کَنْدِیلَرِینَه اِیشْلَه‌مِییُورْلَرْ. اُونْلَرِی اِیشْلَتْدِیرَنْ گِیزْلِی بِرْ قُدْرَتْ صَاحِبِی وَارْدِرْ. أَگَرْ کَنْدِی بَاشِنَه اُولْسَه، بُتُونْ بَاشْدَنْ بَاشَه بُو گُورْدُیگُمُزْ مَمْلَکَتْدَه هَرْ اِیشْ مُعْجِزَه، هَرْ شَیْ مُعْجِزَه‌کَارْ بِرْ خَارِقَه اُولْمَقْ لَازِمْ گَلِیرْ. بُو اِیسَه، بِرْ سُفْسُطَه‌دِرْ.

اِیکِنْجِی بُرْهَانْ

گَلْ بُتُونْ بُو اُووَالْرِی، بُو مَیْدَانْلَرِی، بُو مَنْزِلْلَرِی سُوسْلَنْدِیرَنْ شَیْلَرْ اُوسْتُنَه دِقَّتْ اَیتْ. هَرْ بِرِیسِنْدَه اُو گِیزْلِی ذَاتْدَنْ خَبَرْ وَیرَنْ اِیشْلَرْ وَارْ. عَادَتَا هَرْ بِرِی بِرَرْ طُرَّه، بِرَرْ سِکَّه گِبِی، اُو غَیْبِی ذَاتْدَنْ خَبَرْ وَیرِیُورْلَرْ. اِیشْتَه گُوزُیکُكْ اُو کُنْدَه، بَاقْ؛ بِرْ دِرْهَمْ پَامُوقْدَنْ (حَاشِیَه۳) نَه یَاپِیُورْ.

(حَاشِیَه۲): کَنْدِی کَنْدِینَه یُوکْسَلْمَه‌یَنْ وَ مَیْوَه‌لَرِكْ ثِقْلَتِنَه طَایَانْمَیَانْ اُوزُومْ چُوبُوقْلَرِی گِبِی نَازِنِینْ نَبَاتَاتِكْ، آغَاجْلَرَه لَطِیفْ أَلْلَرْ آتِوبْ صَارْمَه‌لَرِینَه وَ اُونْلَرَه یُوکْلَنْمَه‌لَرِینَه إِشَارَتْدِرْ.

(حَاشِیَه۳): تُخُمَه إِشَارَتْدِرْ. مَثَلَا: ذَرَّه گِبِی بِرْ آفْیُونْ بُذْرُی، بِرْ دِرْهَمْ گِبِی بِرْ زَرْدَالِی نُوَاتِی، بِرْ قَاوُونْ چَکِرْدَگِی، نَاصِلْ چُوخَه‌دَنْ دَاهَا گُوزَلْ طُوقُونْمُشْ یَاپْرَاقْلَرْ، پَاتِیسْقَه‌دَنْ دَاهَا بَیَاضْ وَ صَارِی چِیچَکْلَرْ، شَکَرْلَمَه‌دَنْ دَاهَا طَاتْلِی وَ کُوفْتَه‌لَرْدَنْ وَ قُونْسَرْوَه قُوطُولْرِنْدَنْ دَاهَا لَطِیفْ، دَاهَا لَذِیذْ، دَاهَا شِیرِینْ مَیْوَه‌لَرِی خَزِینَهِ-رَحْمَتْدَنْ گَتِیرِیُورْلَرْ، بِزَه تَقْدِیمْ اَیدِیُورْلَرْ.

عَقِلْلِى آرْقَدَاشِى اُوكَا دَيدِى: "سَنِكْ بُو تَمَرُّدُكْ بَنِى دَه، بَلْكِه چُوقْلَرِى دَه بَلَايَه آتَاجَقْدِرْ. بِرْ أَدَبْسِزِكْ يُوزُنْدَنْ، بَعْضًا اُولُورْ كِه، بِرْ مَمْلَكَتْ خَرَابْ اُولُورْ." بِنَه اُو سَرْسَرِى دُونُوبْ دَيدِى كِه: "يَا قَطْعِيًّا بَكَا إِثْبَاتْ اَيتْ كِه؛ بُو قُوجَه مَمْلَكَتِكْ تَكْ بِرْ مَالِكِى، تَكْ بِرْ صَانِعِى وَارْدِرْ. يَاخُودْ بَكَا اِيلِيشْمَه."

جَوَابًا آرْقَدَاشِى دَيدِى: "مَادَامْ عِنَادِكْ دِيوَانَه‌لِكْ دَرَجَه‌سِنَه چِيقْمِشْ؛ اُو عِنَادِكْلَه بِزِى وَ بَلْكِه مَمْلَكَتِى بِرْ قَهْرَه گِرِفْتَارْ اَيدَه‌جَكْسِكْ. بَنْ دَه سَكَا اُونْ اِيكِى بُرْهَانْ اِيلَه گُوسْتَرَه‌جَگِمْ كِه: بِرْ سَرَايْ گِبِى شُو عَالَمِكْ، بِرْ شَهِرْ گِبِى شُو مَمْلَكَتِكْ، تَكْ بِرْ اُوسْتَه‌سِى وَارْدِرْ وَ اُو اُوسْتَه، هَرْ شَيْئِى إِدَارَه اَيدَنْ يَالْكِزْ اُودُرْ. هِيچْ بِرْ جِهَتْدَه نُقْصَانِيَتِى يُوقْدُرْ. بِزَه گُورُونْمَه‌يَنْ اُو اُوسْتَه، بِزِى وَ هَرْ شَيْئِى گُورُورْ وَ سُوزْلَرِينِى اِيشِيتِيرْ. بُتُونْ اِيشْلَرِى مُعْجِزَه وَ خَارِقَه‌دِرْ. بُتُونْ بُو گُورْدُيگُمُزْ وَ دِيلْلَرِينِى بِيلْمَدِيگِمِزْ شُو مَخْلُوقْلَرْ اُونُكْ مَأْمُورْلَرِيدِرْ."

بِرِنْجِى بُرْهَانْ

گَلْ هَرْ طَرَفَه بَاقْ، هَرْ شَيْئَه دِقَّتْ اَيتْ! بُتُونْ بُو اِيشْلَرْ اِيچِنْدَه گِيزْلِى بِرْ أَلْ اِيشْلِه‌يُورْ. چُونْكُه بَاقْ، بِرْ دِرْهَمْ (حَاشِيَه١) قَدَرْ قُوَّتِى اُولْمَيَانْ بِرْ چَكِرْدَكْ كُوچُكْلُگُنْدَه بِرْ شَىْ ، بِيكْلَرْ بَطْمَانْ يُوكِى قَالْدِيرِيبُورْ. ذَرَّه قَدَرْ شُعُورُى

(حَاشِيَه١): آغَاجْلَرِى بَاشْلَرِنْدَه طَاشِيَانْ چَكِرْدَكْلَرَه إِشَارَتْدِرْ.

اُو اِیکِی آدَمْدَنْ بِرِیسِی، آرْقَدَاشِنه دَیدِی کِه: "شُو عَجِیبْ عَالَمِكْ أَلْبَتَّه بِرْ مُدَبِّرِی وَ شُو مُنْتَظَمْ مَمْلَکَتِكْ بِرْ مَالِکِی، شُو مُکَمَّلْ شَهْرِكْ بِرْ صَاحِبِی، شُو مُصَنَّعْ سْرَایِكْ بِرْ اُوسْتَه‌سِی وَارْدِرْ. بِزْ چَالِیشْمَلِی‌یِزْ، اُونُ طَانِیمَالِی‌یِزْ. چُونْکُه آکْلَاشِیلِیُورْ کِه، بِزِی بُورَایه گَتِیرَنْ اُودُرْ. اُونُ طَانِیمَازْسَه‌قْ کِیمْ بِزَه مَدَدْ وَیرَه‌جَكْ؟ دِیلَرِینِی بِیلْمَدِیکِمِزْ وَ اُونْلَرْ بِزِی دِیکْلَه‌مَدِکْلَرِی شُو عَاجِزْ مَخْلُوقْلَرْدَنْ نَه بَکْلَه‌یَه‌بِیلِیرِزْ؟ هَمْ قُوجه بِرْ عَالَمِی بِرْ مَمْلَکَتْ صُورَتِنْدَه، بِرْ شَهِرْ طَرْزِنْدَه، بِرْ سْرَایْ شَکْلِنْدَه یَاپَانْ وَ بَاشْدَنْ بَاشه خَارِقَه شَیْلَرْلَه طُولْدُیرَانْ وَ مُزَیَّنَاتِكْ أَنْوَاعِیلَه تَزْیِینْ اَیدَنْ وَ عِبْرَتْنُمَا مُعْجِزَاتْلَرْلَه دُونَاتَانْ بِرْ ذَاتْ، أَلْبَتَّه بِزْدَنْ وَ بُورَایه گَلَنْلَرْدَنْ بِرْ اِیسْتَدِیکِی وَارْدِرْ. اُونُ طَانِیمَالِی‌یِزْ. هَمْ نَه اِیسْتَدِیکِنِی بِیلْمَکْلِکِمِزْ لَازِمْدِرْ." اُوتَه‌کِی آدَمْ دَیدِی: "اِینَانْمَامْ، بُویْلَه بَحْثْ اَیتْدِیکِكْ گِبِی بِرْ ذَاتْ بُولُونْسُونْ وَ بُتُونْ بُو عَالَمِی تَكْ بَاشِیْلَه إِدَارَه اَیتْسِینْ."

آرْقَدَاشِی جَوَابًا دَیدِی کِه: "بُونُ طَانِیمَازْسَه‌قْ، لَاقَیْدْ قَالْسَه‌قْ، مَنْفَعَتِی هِیچْ یُوقْ؛ ضَرَرِی اُولْسَه بَكْ عَظِیمْدِرْ. أَگَرْ طَانِیمَاسِنه چَالِیشْسَه‌قْ، مَشَقَّتِی بَكْ خَفِیفْدِرْ، مَنْفَعَتِی اُولُورْسَه بَكْ عَظِیمْدِرْ. اُونُكْ اِیچُونْ اُوکَا قَارْشِی لَاقَیْدْ قَالْمَقْ، هِیچْ کَارِ-عَقِلْ دَگِلْدِرْ." اُو سَرْسَرِی آدَمْ دَیدِی: "بَنْ بُتُونْ رَاحَتِمِی، کَیْفِمِی؛ اُونُ دُوشُونْمَه‌مَکْدَه گُورُویُورُمْ. هَمْ بُویْلَه عَقْلِمه صِیغِیشْمَیَانْ شَیْلَرْلَه اُوغْرَاشْمَیه‌جَغِمْ. بُتُونْ بُو اِیشْلَرْ، تَصَادُفِی وَ قَارْمَه‌قَارِیشِیقْ اِیشْلَرْدِرْ، کَنْدِی کَنْدِینَه دُونُویُورْ؛ بَنِمْ نَه‌مَه لَازِمْ."

اُونْ بِرِنْجِی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه

(یِگرْمِی اِیکِنْجِی سُوزُكْ بِرِنْجِی مٰقَامِی)

بسم الله الرحمن الرحیم

وَ یَضْرِبُ اللّٰهُ الْاَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ یَتَذَکَّرُونَ

وَ تِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ یَتَفَکَّرُونَ

بِرْ زَمَانْ اِیکِی آدٰمْ، بِرْ حَوُضْدٰه یِیقَانْدِیلْرْ. فَوْقَ الْعَادَه بِرْ تَأْثِیرْ آلْتِنْدٰه کَنْدِیلَرِنْدَنْ گَچْدِیلَرْ. گُوزْلَرِینِی آچْدِقْلَرِی وٰقِتْ گُورْدُیلَرْ کِه؛ عَجِیبْ بِرْ عَالَمَه گُوتُورُولْمُشْلَرْ. اُویْلَه بِرْ عَالَمْ کِه، کَمَالِ-إِنْتِظَامِنْدَنْ بِرْ مَمْلَکَتْ حُکْمُنْدَه، بَلْکِه بِرْ شَهِرْ حُکْمُنْدَه، بَلْکِه بِرْ سْرَایْ حُکْمُنْدَه‌دِرْ. کَمَالِ-حَیْرْتْلَرِنْدَنْ أَطْرَافْلَرِینه بَاقْدِیلْرْ. گُورْدُیلَرْ کِه: بِرْ جِهَتْدَه بَاقِیلْسه عَظِیمْ بِرْ عَالَمْ گُورُونُیُورْ. بِرْ جِهَتْدَه بَاقِیلْسه، مُنْتٰظَمْ بِرْ مَمْلَکَتْ... بِرْ جِهَتْدَه بَاقِیلْسه، مُکَمَّلْ بِرْ شَهِرْ... دِیگَرْ بِرْ جِهَتْدَه بَاقِیلْسه، غَایَتْ مُحْتَشَمْ بِرْ عَالَمِی اِیچِنَه آلْمِشْ بِرْ سْرَایْدِرْ. شُو عَجَائِبْ عَالَمْدَه گَزَه‌رَكْ سَیْرَانْ اَیْتْدِیلَرْ. گُورْدُیلَرْ کِه: بِرْ قِسِمْ مَخْلُوقْلَرْ وَارْ؛ بِرْ طَرْزْ اِیلَه قُونُوشُویُورْلَرْ، فَقَطْ بُونْلَرْ اُونْلَرِكْ دِیلْلَرِینِی بِیلْمِیُورْلَرْ. یَالْکِزْ إِشَارَتْلَرِنْدَنْ آکْلَاشِیلِیُورْ کِه، مُهِمّْ اِیشْلَرْ گُورُویُورْلَرْ وَ أَهَمِّیَتْلِی وَظِیفَه‌لَرْ یَاپِیُورْلَرْ.

اِنْجِذَابْلٰرْ وَ جَاذِبَه‌لَرْ، بِرْ لَمْعَهٔ-مُحَبَّتِی اُولَانْ بِرْ مَعْبُودُ-لَمْ یَزَلِكْ، بِرْ مَحْبُوبُ-لَا یَزَالِكْ دَائِرَهٔ-حُضُورُینه گِیدِییُورْسُكُزْ وَ ضِیَافَتْگَاهِ-أَبَدِیسِی اُولَانْ جَنَّتَه چَاغِیرِیلِییُورْسُكُزْ. اُویْلَه اِیسَه قَبِرْ قَپُوسِنه آغْلَایه‌رَقْ دَگِلْ، گُولَه‌رَكْ گِیرِیكِزْ.

هَمْ شُو كَلِمَه شُویْلَه مُژْدَه وَیرِییُورْ، دِییُورْ كِه: أَیْ إِنْسَانْ! فَنَایه، عَدَمَه، هِیچْلِگَه، ظُلُمَاته، نِسْیَانه، چُورُومَگَه، طَاغِیلْمَغَه وَ كَثْرَتْدَه بُوغُولْمَغَه گِیتْدِیكَجَكْزِی تَوَهُّمْ اَیدِوبْ دُوشُونْمَه‌یكِزْ! سِزْ فَنَایه دَگِلْ، بَقَایه گِیدِییُورْسُكُزْ. عَدَمَه دَگِلْ، وُجُودُ-دَائِمِی‌یَه سَوْقْ اُولُونُیُورْسُكُزْ. ظُلُمَاته دَگِلْ، عَالِمِ-نُورَه گِیرِییُورْسُكُزْ. صَاحِبْ وَ مَالِكِ-حَقِیقِینِكْ طَرَفِنه گِیدِییُورْسُكُزْ وَ سُلْطَانِ-أَزَلِینِكْ پَایِ‌تَخْتِنه دُونُییُورْسُكُزْ. كَثْرَتْدَه بُوغُولْمَغَه دَگِلْ، وَحْدَتْ دَائِرَه‌سِنْدَه تَنَفُّسْ اَیدَه‌جَكْسِكِزْ. فِرَاقَه دَگِلْ، وِصَالَه مُتَوَجِّهْسِكِزْ.

اُونْ بِرِنْجِى كَلِمَه: وَ اِلَيْهِ الْمَصِيرُ يٰعْنِى: تِجَارَتْ وَ مَأْمُورِيَتْ اِيچِونْ، مُهِمْ وٰظِيفَه‌لَرْلَه بُو دَارِ-اِمْتِحَانْ اُولَانْ دُنْيَايٰه گُونْدَرِيلَنْ اِنْسَانْلَرْ؛ تِجَارَتْلَرِينِى يَاپُوبْ، وٰظِيفَه‌لَرِينِى بِيتِيرُوبْ وَ خِدْمَتْلَرِينِى اِتْمَامْ اَيتْدِكْدَنْ صُوكْرَه، يِنَه اُونْلَرِى گُونْدَرَنْ خَالِقِ-ذُو الْجَلَالِنَه دُونَه‌جَكْلَرْ وَ مَوْلَاىِ-كَرِيمْلَرِينَه قَاوُوشَه‌جٰقْلَرْ. يٰعْنِى، بُو دَارِ-فَانِيدَنْ گِيدِوبْ دَارِ-بَاقِيدَه حُضُورُ-كِبْرِيَايٰه مُشَرَّفْ اُولَاجٰقْلَرْ. يٰعْنِى، أَسْبَابْ دٰغْدٰغَه‌سِنْدَنْ وَ وَسَائِطِكْ قَرَاكْلِقْ پَرْدَه‌لَرِنْدَنْ قُورْتُولُوبْ، رَبِّ-رَحِيمْلَرِينَه مُقَرِّ-سُلْطَنَتِ-أَبَدِيسِنْدَه پَرْدَه‌سِزْ قَاوُوشَه‌جٰقْلَرْ. طُوغْرُيدَنْ طُوغْرُيٰه هَرْكَسْ، كَنْدِى خَالِقِى وَ مَعْبُودُى وَ رَبِّى وَ سَيِّدِى وَ مَالِكِى كِيمْ اُولْدُيغُنُى بِيلَه‌جَكْ وَ بُولَاجٰقْلَرْ. اِيشْتَه شُو كَلِمَه بُتُونْ مُژْدَه‌لَرِكْ فَوْقِنْدَه شُويْلَه مُژْدَه اَيدَرْ. وَ دَيرْ كِه:

أَىْ اِنْسَانْ! بِيلِيرْ مِيسِكْ نَرَه‌يَه گِيدِيِيُورْسُكْ وَ نَرَه‌يَه سَوْقْ اُولُونُيُورْسُكْ؟ اُوتُوزْ اِيكِنْجِى سُوزُكْ آخِرِنْدَه دَيِنِيلْدِيگِى گِبِى: دُنْيَانِكْ بِيكْ سَنَه مَسْعُودَانَه حَيَاتِى، بِرْ سَاعَتْ حَيَاتِنَه مُقَابِلْ گَلْمَه‌يَنْ جَنَّتْ حَيَاتِنِكْ وَ اُو جَنَّتْ حَيَاتِنِكْ دٰخِى بِيكْ سَنَه‌سِى، بِرْ سَاعَتْ رُؤْيَتِ-جَمَالِنَه مُقَابِلْ گَلْمَه‌يَنْ بِرْ جَمِيلِ-ذُو الْجَلَالِكْ دَائِرَهِ-رَحْمَتِنَه وَ مَرْتَبَهِ-حُضُورِيٰنه گِيدِيِيُورْسُكْ. مُبْتَلَا وَ مَفْتُونْ وَ مُشْتَاقْ اُولْدُيغُكُزْ مَجَازِى مَحْبُوبْلَرْدَه وَ بُتُونْ مَوْجُودَاتِ-دُنْيَوِيَه‌دَه كِى حُسُنْ وَ جَمَالْ، اُونُكْ جِلْوَهِ-جَمَالِنِكْ وَ حُسْنُ-أَسْمَاسِنِكْ بِرْ نَوْعِ گُولْگَه‌سِى وَ بُتُونْ جَنَّتْ، بُتُونْ لَطَائِفِيلَه بِرْ جِلْوَهِ-رَحْمَتِى وَ بُتُونْ اِشْتِيَاقْلَرْ وَ مُحَبَّتْلَرْ وَ

طَانِیدِیغِكْ خَالِقِ-ذُو الْجَلَالِكْ وَعْدِینَه اِیمَانْ وَ إِعْتِمَادْ اَیتْ. اُوكَا وَعْدِنْدَه خُلْفْ اَیتْمَكْ مُحَالْدِرْ. قُدْرَتِنْدَه هِیچْ بِرْ جِهَتْلَه نُقْصَانِیَتْ یُوقْدُرْ. اِیشْلَرِینَه، عَجْزْ مُدَاخَلَه اَیدَه‌مَزْ. سَنِكْ كُوچُكْ بَاغْچَه‌كِی خَلْقْ اَیتْدِیگِی گِبِی، جَنَّتِی دٰخِی سَنِكْ اِیچِونْ خَلْقْ اَیدَه‌بِیلِیرْ وَ خَلْقْ اَیتْمِشْ وَ سٰكَا وَعْدْ اَیتْمِشْ. وَ وَعْدْ اَیتْدِیگِی اِیچِونْ، أَلْبَتَّه سَنِی اُونُكْ اِیچِنَه آلَاجَقْ.

مَادَامْ بِالْمُشَاهَدَه گُورُویُورُزْ: هَرْ سَنَه‌دَه، یَرْ یُوزُنْدَه، حَیْوَانَاتْ وَ نَبَاتَاتِكْ أُوچْ یُوزْ بِیكْدَنْ زِیَادَه أَنْوَاعْلَرِینِی وَ مِلَّتْلَرِینِی، كَمَالِ-إِنْتِظَامْ وَ مِیزَانْ اِیلَه، كَمَالِ-سُرْعَتْ وَ سُهُولَتْلَه حَشْرْ اَیدِیوبْ، نَشْرْ اَیدَرْ. أَلْبَتَّه بُویْلَه بِرْ قَدِیرِ-ذُو الْجَلَالْ، وَعْدِینِی یَرِینَه گَتِیرْمَگَه مُقْتَدِرْدِرْ. هَمْ مَادَامْ هَرْ سَنَه‌دَه، اُویْلَه بِرْ قَدِیرِ-مُطْلَقْ، حَشْرِكْ وَ جَنَّتِكْ نُمُونَه‌لَرِینِی بِیكْلَرْ طَرْزْدَه اِیجَادْ اَیدِیُورْ. هَمْ مَادَامْ بُتُونْ سَمَاوِی فَرْمَانْلَرِی اِیلَه سْعَادَتِ-أَبَدِیَه‌یِی وَعْدْ اَیدِیوبْ، جَنَّتِی مُژْدَه وَیرِیُورْ. هَمْ مَادَامْ بُتُونْ إِجْرَاآتِی وَ شُئُونَاتِی حَقْ وَ حَقِیقَتْدِرْ وَ صِدْقْ وَ جِدِّیَتْلَه‌دِرْ. هَمْ مَادَامْ آثَارِینِكْ شَهَادَتِیْلَه، بُتُونْ كَمَالَاتْ، اُونُكْ نِهَایَتْسِزْ كَمَالِنَه دَلَالَتْ وَ شَهَادَتْ اَیدَرْ. وَ هِیچْ بِرْ جِهَتْدَه نُقْصْ وَ قُصُورْ اُونْدَه یُوقْدُرْ. هَمْ مَادَامْ خُلْفُ الْوَعْدْ وَ خِلَافْ وَ كِذْبْ وَ آلْدَاتْمْقْ، أَكْ چِرْكِینْ بِرْ خَصْلَتْ وَ نُقْصْ وَ قُصُورْدُرْ. أَلْبَتَّه وَ أَلْبَتَّه اُو قَدِیرِ-ذُو الْجَلَالْ، اُو حَكِیمِ-ذُو الْكَمَالْ، اُو رَحِیمِ-ذُو الْجَمَالْ وَعْدِینِی یَرِینَه گَتِیرَه‌جَكْ؛ سْعَادَتِ-أَبَدِیَه قَپُوسِنِی آچَاجَقْ، آدَمْ بَابَاكْزِكْ وْطَنِ-أَصْلِیسِی اُولَانْ جَنَّتَه سِزْلَرِی أَیْ أَهْلِ-اِیمَانْ إِدْخَالْ اَیدَه‌جَكْدِرْ.

طُورْدُيرُرْ. صُوكْرْه حُضُورُينه آلْدِيرِرْ. نَه مُوتْلُى سِزْلَرَه كِه؛ خِدْمَتِكْزِى وَ وَظِيفَه كْزِى بِيتِيرْدِيكْزْ. زَحْمَتِكْزْ بِيتْدِى، رَاحَتْه وَ رَحْمَتَه گِيدِيُورْسُكُزْ. خِدْمَتْ، مَشَقَّتْ بِيتْدِى؛ أُجْرَتْ آلْمَغَه گِيدِيُورْسُكُزْ.

أَوَتْ گَچَنْ بْهَارِكْ دَفْتَرِ-أَعْمَالِنِكْ صَحِيفَه‌لَرِى وَ خِدْمَاتِنِكْ صَنْدُوقْچَه‌لَرِى أُولَانْ تُخُمْلَرِى، چَكِرْدَكْلَرِى مُحَافَظَه اَيدَنْ.. وَ اِيكِنْجِى بِرْ بْهَارْدَه غَايَتْ شَعْشَعَه‌لِى، بَلْكِه يُوزْ دَرَجَه أَصْلِنْدَنْ دَاهَا بَرَكَتْلِى بِرْ طَرْزْدَه مُحَافَظَه اَيدَنْ، نَشْرْ اَيدَنْ قَدِيرِ-ذُو الْجَلَالْ؛ أَلْبَتَّه سِزِكْ دَه نَتَائِجِ-حَيَاتِكْزِى أُويْلَه مُحَافَظَه اَيدِيُورْ وَ خِدْمَتِكْزَه پَكْ كَثْرَتْلِى بِرْ صُورَتْدَه مُكَافَاتْ وَيرَه‌جَكْدِرْ.

أُونُنْجُى كَلِمَه: وَ هُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ يَعْنِى: أُو وَاحِدْرْ، أَحَدْرْ، هَرْ شَيْئَه قَادِرْدِرْ. هِيچْ بِرْ شَىْ أُوكْا آغِيرْ گَلْمَزْ. بِرْ بْهَارِى خَلْقْ اَيتْمَكْ بِرْ چِيچَكْ قَدَرْ أُوكْا قُولَايْدِرْ. جَنَّتِى خَلْقْ اَيتْمَكْ، بِرْ بْهَارْ قَدَرْ أُوكْا رَاحَتْدِرْ. هَرْ گُونْدَه، هَرْ سَنَه‌دَه، هَرْ عَصِرْدَه، يَكِيدَنْ يَكِى‌يَه اِيجَادْ اَيتْدِيگِى حَدْسِزْ مَصْنُوعَاتِى، نِهَايَتْسِزْ قُدْرَتِنَه نِهَايَتْسِزْ لِسَانْلَرْلَه شَهَادَتْ اَيدَرْلَرْ. اِيشْتَه شُو كَلِمَه دَخِى شُويْلَه مُژْدَه اَيدَرْ. دَيرْ كِه:

أَىْ إِنْسَانْ! يَاپْدِيغِكْ خِدْمَتْ، اَيتْدِيكِكْ عُبُودِيَتْ بُوشُ بُوشُنَه گِيتْمَزْ. بِرْ دَارِ-مُكَافَاتْ، بِرْ مَحَلِّ-سَعَادَتْ سَنِكْ اِيچُونْ إِحْضَارْ اَيدِيلْمِشْدِرْ. سَنِكْ شُو فَانِى دُنْيَاكَه بَدَلْ، بَاقِى بِرْ جَنَّتْ سَنِى بَكْلَرْ. عِبَادَتْ اَيتْدِيكِكْ وَ

سِزْلَرَه مُژْدَه! مَحْبُوبْلَرِیکِزْدَنْ نِهَایَتْسِزْ فِرَاقْلَرِكْ یَارَه‌لْرِینِی تَدَاوِی اَیدِوبْ مَرْهَمْ سُورَنْ بِرْ مَحْبُوبُ-بَاقِیکِزْ وَارْ. مَادَامْ اُو وَارْ وَ بَاقِیدِرْ، بَاشْقَه‌لْرِی نَه اُولُورْسه اُولْسُونْ مَرَاقْ چَکْمَه‌یِکِزْ. بَلْکِه اُو مَحْبُوبْلَرْدَه، سَبَبِ-مُحَبَّتِکِزْ اُولَانْ حُسْنْ وَ إِحْسَانْ، فَضْلْ وَ کَمَالْ، اُو مَحْبُوبُ-بَاقِینِكْ جِلْوَهِ-جَمَالِ-بَاقِیسِنْدَنْ چُوقْ پَرْدَه‌لَرْدَنْ گَچُوبْ، غَایَتْ ضَعِیفْ بِرْ گُولْگَه‌نِكْ گُولْگَه‌سِیدِرْ. اُونْلَرِكْ زَوَالْلَرِی، سِزْلَرِی اِینْجِیتْمَه‌سِینْ. چُونْکُه اُونْلَرْ بِرْ نَوْعِ آیِینَه‌لَرْدِرْ. آیِینَه‌لَرِكْ دَگِیشْمَسِی شُعْشُعَهِ-جَمَالِكْ جِلْوَه‌سِنِی تَازَه‌لَشْدِیرِرْ، گُوزَلْلَشْدِیرِرْ. مَادَامْ اُو وَارْ، هَرْ شَیْ وَارْ.

طُوقُوزُنْجُی کَلِمَه: بِیَدِهِ الْخَیْرُ یَعْنِی: هَرْ خَیرْ، اُونُكْ أَلِنْدَه‌دِرْ. هَرْ یَاپْدِیغِکِزْ خَیْرَاتْ، اُونُكْ دَفْتَرِینَه گَچَرْ. هَرْ اِیشْلَدِیگِکِزْ أَعْمَالِ-صَالِحَه، یَانِنْدَه قَیْدْ اَیدِیلِیرْ. اِیشْتَه شُو کَلِمَه، جِنّْ وَ إِنْسَه نِدَا اَیدِوبْ مُژْدَه وَیرِیُورْ. دِیُورْ کِه:

أَیْ بِیچَارَه‌لَرْ! مَزَارِسْتَانَه گُوچْدُیگُکُزْ زَمَانْ، "أَیْوَاهْ! مَالِمِزْ خَرَابْ اُولُوبْ، سْعْیِمِزْ هَبَا اُولْدُی؛ شُو گُوزَلْ وَ گَنِیشْ دُنْیَادَنْ گِیدِوبْ، طَارْ بِرْ طُوپْرَاغَه گِیرْدِكْ." دَیَه‌یِکِزْ، فَرْیَادْ اَیدِوبْ مَأْیُوسْ اُولْمَایِکِزْ... چُونْکُه سِزِكْ هَرْ شَیْئِکِزْ مُحَافَظَه اَیدِیلِیُورْ. هَرْ عَمَلِکِزْ یَازِیلْمِشْدِرْ. هَرْ خِدْمَتِکِزْ قَیْدْ اَیدِیلْمِشْدِرْ. خِدْمَتِکِزِكْ مُکَافَاتِنِی وَیرَه‌جَكْ وَ هَرْ خَیرْ أَلِنْدَه وَ هَرْ خَیْرِی یَاپَابِیلَه‌جَكْ بِرْ ذَاتِ-ذُو الْجَلَالْ، سِزِی جَلْبْ اَیدِوبْ، یَرْ آلْتِنْدَه مُوَقَّةً

یَدِنْجِی کَلِمَه: وَ یُمِیتُ یِعْنِی: مَوْتِی وِیرَنْ اُودُرْ. یِعْنِی: حَیَاتْ وْظِیفَه‌سِنْدَنْ تَرْخِیصْ اَیدَرْ، فَانِی دُنْیَادَنْ یَرِیکِی تَبْدِیلْ اَیدَرْ، کُلْفَتِ–خِدْمَتْدَنْ آزَادْ اَیدَرْ. یِعْنِی: حَیَاتِ–فَانِیَه‌دَنْ، سَنِی حَیَاتِ–بَاقِیَه‌یَه آلِیرْ. اِیشْتَه شُو کَلِمَه، شُویْلَه‌جَه فَانِی جِنّْ وَ إِنْسَه بَاغِیرِرْ، دَیرْ کِه:

سِزْلَرَه مُژْدَه! مَوْتْ إِعْدَامْ دَگِلْ، هِیچْلِكْ دَگِلْ، فَنَا دَگِلْ، إِنْقِرَاضْ دَگِلْ، سُونْمَكْ دَگِلْ، فِرَاقِ–أَبَدِی دَگِلْ، عَدَمْ دَگِلْ، تَصَادُفْ دَگِلْ، فَاعِلْسِزْ بِرْ إِنْعِدَامْ دَگِلْ، بَلْکِه بِرْ فَاعِلِ–حَکِیمِ–رَحِیمْ طَرَفِنْدَنْ بِرْ تَرْخِیصْدِرْ، بِرْ تَبْدِیلِ–مَکَانْدِرْ. سْعَادَتِ–أَبَدِیَه طَرَفِنَه، وْطَنِ–أَصْلِیلَرِینَه بِرْ سَوْقِیَاتْدِرْ. یُوزْدَه طُقْسَانْ طُوقُوزْ أَحْبَابِكْ مَجْمَعِی أُولَانْ عَالَمِ–بَرْزَخَه بِرْ وِصَالْ قِپُوسِیدِرْ.

سَکِزِنْجِی کَلِمَه: وَ هُوَ حَیٌّ لاَ یَمُوتُ یِعْنِی: بُتُونْ کَائِنَاتِكْ مَوْجُودَاتِنْدَه گُورُونَنْ وَ وَسِیلَهٔ–مُحَبَّتْ اُولَانْ کَمَالْ وَ حُسْنْ وَ إِحْسَانِكْ حَدْسِزْ بِرْ دَرَجَه فَوْقِنْدَه بِرْ جَمَالْ وَ کَمَالْ وَ إِحْسَانِكْ صَاحِبِی وَ بُتُونْ مَحْبُوبْلَرْه بَدَلْ، بِرْ تَکْ جِلْوَهٔ–جَمَالِی کَافِی گَلَنْ بِرْ مَعْبُودُ–لَمْ یَزَلْ، بِرْ مَحْبُوبُ–لَا یَزَالِكْ أَزَلِی وَ أَبَدِی بِرْ حَیَاتِ–دَائِمَه‌سِی وَارْ کِه؛ شَائِبَهٔ–زَوَالْ وَ فَنَادَنْ مُنَزَّهْ وَ عَوَارِضِ–نَقْصْ وَ قُصُورْدَنْ مُبَرَّادِرْ. اِیشْتَه شُو کَلِمَه، جِنّْ وَ إِنْسَه وَ بُتُونْ ذِی‌شُعُورْه وَ أَهْلِ–مُحَبَّتْ وَ عَشْقْه إِعْلَانْ اَیدَرْ کِه:

اُونُكْ رَحْمَتِنِكْ اِلْتِفَاتِنِی وَ شَفْقَتِنِكْ تَوَجُّهُنُی وَ اِنْعَامِنِكْ دَوَامِنِی دُوشُونْمَكْلَه؛ نِعْمَتْدَنْ بِیكْ دَرَجَه دَاهَا لَذِیذْ، مَعْنَوِی بِرْ لَذَّتْ قَپُوسِنِی سَكْلَا آچَارْ.

آلْتِنْجِی كَلِمَه: **یُحْیِی** یَعْنِی: حَیَاتِی وَیرَنْ اُودُرْ. وَ حَیَاتِی رِزِقْ اِیلَه اِدَامَه اَیدَنْ دَه اُودُرْ. وَ لَوَازِمَاتِ–حَیَاتِی دَه اِحْضَارْ اَیدَنْ بِنَه اُودُرْ. وَ حَیَاتِكْ عَالِی غَایَه‌لَرِی اُوكَا عَائِدْدِرْ وَ مُهِمّْ نَتِیجَه‌لَرِی اُوكَا بَاقَارْ، یُوزْدَه طُقْسَانْ طُوقُوزْ مَیْوَه‌سِی اُونُكْدُرْ. اِیشْتَه شُو كَلِمَه؛ شُویْلَه فَانِی وَ عَاجِزْ بَشَرَه نِدَا اَیدَرْ، مُزْدَه وَیرِزْ وَ دَیرْ:

أیْ اِنْسَانْ! حَیَاتِكْ آغِیرْ تَكَالِیفِنِی اُومُوزْیكَه آلِوبْ زَحْمَتْ چَكْمَه. حَیَاتِكْ فَنَاسِنِی دُوشُونُوبْ، حُزْنَه دُوشْمَه. یَالْكِزْ دُنْیَوِی أهَمِّیَتْسِزْ مَیْوَه‌لَرِینِی گُورُوبْ دُنْیَایَه گَلِیشِكْدَنْ پِیشْمَانْلِقْ گُوسْتَرْمَه. بَلْكِه اُو سَفِینَهٔ–وُجُودُكْدَه كِی حَیَاتْ مَاكِینَه‌سِی، حَیّ–قَیُّومُه عَائِدْدِرْ. مَصَارِفْ وَ لَوَازِمَاتِنِی، اُو تَدَارُكْ اَیدَرْ. وَ اُو حَیَاتِكْ پَكْ كَثْرَتْلِی غَایَه‌لَرِی وَ نَتِیجَه‌لَرِی وَارْ وَ اُوكَا عَائِدْدِرْ. سَنْ، اُو گَمِیدَه بِرْ دُومَنْجِی نَفَرِیسِكْ. وَظِیفَه كِی گُوزَلْ گُورْ، اُجْرَتِكِی آلْ، كَیْفِكَه بَاقْ. اُو حَیَاتْ سَفِینَه‌سِی، نَه قَدَرْ قِیمَتْدَارْ اُولْدُیغُنُی وَ نَه قَدَرْ گُوزَلْ فَائِدَه‌لَرْ وَیرْدِیگِنِی وَ اُو سَفِینَه صَاحِبِی ذَاتِكْ، نَه قَدَرْ كَرِیمْ وَ رَحِیمْ اُولْدُیغُنُی دُوشُونْ، مَسْرُورْ اُولْ وَ شُكُرْ اَیتْ وَ آكْلَا كِه: وَظِیفَه كِی اِسْتِقَامَتْلَه یَاپْدِیغِكْ وَقِتْ، اُو سَفِینَه‌نِكْ وَیرْدِیگِی بُتُونْ نَتَائِجْ؛ بِرْ جِهَتْلَه سَنِكْ دَفْتَرِ–أَعْمَالِكَه گَچَرْ، سَكْلَا بِرْ حَیَاتِ–بَاقِیَه‌یِی تَأمِینْ اَیدَرْ، سَنِی أَبَدِی إحْیَا اَیدَرْ.

هَمْ دَیرْ کِه: مُعْنًا سَوْدِیگِكْ وَ عَلَاقَه‌دَارْ اُولْدُیغُكْ وَ پَرِیشَانِیَتِنْدَنْ مُتَأَثِّرْ اُولْدُیغُكْ وَ إِصْلَاحْ اَیدَه‌مَدِیگِكْ شُو کَائِنَاتْ، بِرْ قَدِیر–رَحِیمِكْ مُلْکُیدُرْ. مُلْکِی صَاحِبِنَه تَسْلِیمْ اَیتْ، اُوکْا بِیرَاقْ.. جَفَاسِنِی دَگِلْ، صَفَاسِنِی چَكْ. اُو هَمْ حَکِیمْدِرْ، هَمْ رَحِیمْدِرْ. مُلْکُنْدَه اِیسْتَدِیگِی گِبِی تَصَرُّفْ اَیدَرْ، چَوِیرِرْ. دَهْشَتْ آلْدِیغِكْ زَمَانْ، إِبْرَاهِیمْ حَقِّی گِبِی "مَوْلَا گُورَه‌لِمْ نَیلَرْ، نَیلَرْسَه گُوزَلْ أَیْلَرْ" دَی، پَنْجَرَه‌لَرْدَنْ سَیرْ اَیتْ، اِیچْلَرِینَه گِیرْمَه.

بَشِنْجِی کَلِمَه: لَهُ الْحَمْدُ یعْنِی: حَمْدْ وَ ثَنَا، مَدِحْ وَ مِنَّتْ اُوکْا مَخْصُوصْدُرْ، اُوکْا لَایقْدِرْ. دَیمَكْ نِعْمَتْلَرْ اُونُكْدُرْ وَ اُونُكْ خَزِینَه‌سِنْدَنْ چِیقَارْ. خَزِینَه اِیسَه، دَائِمِیدِرْ. اِیشْتَه شُو کَلِمَه، شُویْلَه مُژْدَه وَیرِوبْ دِیُورْ کِه: أَیْ إِنْسَانْ! نِعْمَتِكْ زَوَالِنْدَنْ أَلَمْ چِکْمَه. چُونْکُه رَحْمَتْ خَزِینَه‌سِی تُوکَنْمَزْ. وَ لَذَّتِكْ زَوَالِنِی دُوشُونُوبْ، اُو أَلَمْدَنْ فَرْیَادْ اَیتْمَه. چُونْکُه اُو نِعْمَتْ مَیوَه‌سِی، بِرْ رَحْمَتِ–بِی‌نِهَایَه‌نِكْ ثَمَرَه‌سِیدِرْ. آغَاجِی بَاقِی اِیسَه، مَیوَه گِیتْسَه دَه یَرِینَه گَلَنْ وَارْ. نِعْمَتِكْ لَذَّتِی اِیچِنْدَه، اُو لَذَّتْدَنْ یُوزْ دَرَجَه دَاهَا زِیَادَه لَذَّتْلِی بِرْ إِلْتِفَاتِ–رَحْمَتِی حَمْدْ اِیلَه دُوشُونُوبْ، لَذَّتِی بِرْدَنْ یُوزْ دَرَجَه یَاپَابِیلِیرْسِكْ. نَاصِلْکِه بِرْ پَادِشَاهِ–ذِی‌شَانِكْ سُکْا هَدِیَه اَیتْدِیگِی بِرْ أَلْمَا لَذَّتِی اِیچِنْدَه یُوزْ بَلْکِه بِیكْ أَلْمَانِكْ لَذَّتِنِكْ فَوْقِنْدَه، بِرْ إِلْتِفَاتِ–شَاهَانَه لَذَّتِنِی سُکْا إِحْسَاسْ وَ إِحْسَانْ اَیدَرْ. اُویْلَه دَه: لَهُ الْحَمْدُ کَلِمَه‌سِیلَه، یعْنِی حَمْدْ وَ شُکُرْ اِیلَه، یعْنِی نِعْمَتْدَنْ إِنْعَامِی حِسّ اَیتْمَکْلَه، یعْنِی مُنْعِمِی طَانِیمَقْلَه وَ إِنْعَامِنِی دُوشُونْمَکْلَه، یعْنِی

طُوغْرُیدٰنْ طُوغْرُی‌یٰه هَرْکَسْ اُوکٰا مُرَاجٰعَتْ اَیدَه‌بِیلِیرْ. شَرِیکِی وَ مُعِینِی اُولْمَادِیغِنْدٰنْ، اُو مُرَاجٰعَتْجِی آدٰمه "یَاسَاقْدِرْ، اُونُكْ حُضُورُینه گِیرَه‌مَزْسِكْ" دَینِیلْمَزْ.

اِیشْتَه شُو کَلِمَه، رُوحُ-بَشَرْ اِیچُونْ شُویْلَه بِرْ مُژْدَه وَیرِرْ کِه: اِیمَانِ أَلْدَه اَیدَنْ رُوحُ-بَشَرْ؛ مَانِعْسِزْ، مُدَاخَلَه‌سِزْ، حَائِلْسِزْ، مُمَانَعَتْسِزْ، هَرْ حَالِنْدَه، هَرْ آرْزُوسُنْدَه، هَرْ آنْدَه، هَرْ یَرْدَه اُو أَزَلْ وَ أَبَدْ وَ خَزَائِنِ-رَحْمَتْ مَالِکِی وَ دَفَائِنِ-سَعَادَتْ صَاحِبِی اُولَانْ جَمِیلِ-ذُو الْجَلَالْ، قَدِیرِ-ذُو الْکَمَالِكْ حُضُورُینه گِیرِوبْ، حَاجَاتِنِی عَرْضْ اَیدَه‌بِیلِیرْ. وَ رَحْمَتِنِی بُولُوبْ، قُدْرَتِنَه إسْتِنَادْ اَیدَه‌رَكْ، کَمَالِ-فَرَحْ وَ سُرُورِی قْزَانَه‌بِیلِیرْ.

دُرْدُنْجُی کَلِمَه: لَهُ الْمُلْكُ یَعْنِی: مُلْكْ عُمُومًا اُونُكْدُرْ. سَنْ، هَمْ اُونُكْ مُلْکُیسُكْ، هَمْ مَمْلُوکُیسُكْ، هَمْ مُلْکُنْدَه چَالِیشِیُورْسُكْ. شُو کَلِمَه، شُویْلَه شِفَالِی بِرْ مُژْدَه وَیرِیُورْ وَ دِیُورْ: أَیْ إِنْسَانْ! سَنْ کَنْدِیکِی، کَنْدِیکَه مَالِكْ صَایْمَه. چُونْکُه سَنْ کَنْدِیکِی إِدَارَه اَیدَه‌مَزْسِكْ، اُو یُوكْ آغِیرْدِرْ. کَنْدِی بَاشِکَه مُحَافَظَه اَیدَه‌مَزْسِكْ، بَلَالْرْدٰنْ صَاقِینوبْ، لَوَازِمَاتِکِی یَرِینَه گَتِیرَه‌مَزْسِكْ. اُویْلَه اِیسَه بَیْهُودَه إِضْطِرَابَه دُوشُوبْ عَذَابْ چَکْمَه، مُلْكْ بَاشْقَه‌سِنِکْدِرْ. اُو مَالِكْ، هَمْ قَدِیرْدِرْ، هَمْ رَحِیمْدِرْ؛ قُدْرَتِنَه إسْتِنَادْ اَیتْ، رَحْمَتِنِی إِتِّهَامْ اَیتْمَه. کَدَرِی بِیرَاقْ، کَیْفِنِی چَكْ. زَحْمَتِی آتْ، صَفَایِی بُولْ.

كَائِنَاتِكْ أَكْثَرْ أَنْوَاعِيلَه عَلَاقَه‌دَارْ وَ أُو عَلَاقَه‌دَارْلِقْ يُوزُنْدَنْ پَرِيشَانْ وَ كَشْمَاكَشْ اِيچِنْدَه بُوغُولْمَقْ دَرَجَه‌سِنَه گَلَنْ رُوحُ-بَشَرْ وَ قَلْبِ-إِنْسَانْ **وَحْدَهُ** كَلِمَه‌سِنْدَه بِرْ مَلْجَأ، بِرْ خَلَاصْكَارْ بُولُورْ كِه؛ أُونُ بُتُونْ أُو كَشْمَاكَشْدَنْ، أُو پَرِيشَانِيَتْدَنْ قُورْتَارِيرْ. يَعْنِي، **وَحْدَهُ** مَعْنَا دَيرْ: "**اللهُ** بِرْدِرْ. بَاشْقَه شَيْلَرَه مُرَاجَعَتْ اَيدِوبْ يُورُولْمَه، أُونْلَرَه تَذَلُّلْ اَيدِوبْ مِنَّتْ چَكْمَه، أُونْلَرَه تَمَلُّقْ اَيدِوبْ بُويُنْ أَگْمَه، أُونْلَرِكْ آرْقَه‌سِنَه دُوشُوبْ زَحْمَتْ چَكْمَه، أُونْلَرْدَنْ قُورْقُوبْ تِيتْرَه‌مَه. چُونْكُه سُلْطَانِ-كَائِنَاتْ بِرْدِرْ، هَرْ شَيْئِكْ آنَاخْتَارِى أُونُكْ يَانِنْدَه، هَرْ شَيْئِكْ دِيزْگِينِى أُونُكْ أَلِنْدَه‌دِرْ؛ هَرْ شَىْ أُونُكْ أَمْرِيْلَه حَلّْ اَيدِيلِيرْ. أُونُ بُولْسَه‌كْ، هَرْ مَطْلُوبُكُى بُولْدُكْ؛ حَدْسِزْ مِنَّتْلَرْدَنْ، قُورْقُولَرْدَنْ قُورْتُولْدُكْ."

أُوچُنْجُى كَلِمَه: **لاَ شَرِيكَ لَهُ** يَعْنِي: نَاصِلْكِه أُلُوهِيَتِنْدَه وَ سَلْطَنَتِنْدَه شَرِيكِى يُوقْدُرْ؛ "**اَللهُ**" بِرْ أُولُورْ، مُتَعَدِّدْ أُولَامَازْ. أُويْلَه دَه؛ رُبُوبِيَتِنْدَه وَ إِجْرَاآتِنْدَه وَ اِيجَادَاتِنْدَه دَخِى شَرِيكِى يُوقْدُرْ. بَعْضًا أُولُورْ كِه؛ سُلْطَانْ بِرْ أُولُورْ، سَلْطَنَتِنْدَه شَرِيكِى أُولْمَازْ.. فَقَطْ إِجْرَاآتِنْدَه، أُونُكْ مَأْمُورْلَرِى أُونُكْ شَرِيكِى صَايِيلِيرْلَرْ وَ أُونُكْ حُضُورِينَه هَرْ كَسِكْ گِيرْمَه‌سِنَه مَانِعْ أُولُورْلَرْ. "بِزَه دَه مُرَاجَعَتْ اَيتْ" دَيرْلَرْ. فَقَطْ أَزَلْ، أَبَدْ سُلْطَانِى أُولَانْ جَنَابِ-حَقْ، سَلْطَنَتِنْدَه شَرِيكِى أُولْمَادِيغِى گِبِى؛ إِجْرَاآتِ-رُبُوبِيَتِنْدَه دَخِى مُعِينْلَرَه، شَرِيكْلَرَه مُحْتَاجْ دَگِلْدِرْ. أَمْرْ وَ إِرَادَه‌سِى، حَوْلْ وَ قُوَّتِى أُولْمَازْسَه هِيچْ بِرْ شَىْ، هِيچْ بِرْ شَيْئِه مُدَاخَلَه اَيدَه‌مَزْ.

وٰقِتْ رَحْمَتِنَه إِلْتِجَا اَیدَرْ، قُدْرَتِنَه إِسْتِنَادْ اَیدَرْ. اُو وٰحْشَتْگَاهْ دُنْیَا، بِرْ تَنَزُّهْگَاهْ دُونَرْ وَ بِرْ تِجَارَتْگَاهْ اُولُورْ.

بِرِنْجِی مٰقَامْ

شُو کَلَامِ-تَوْحِیدِینِكْ، اُونْ بِرْ کَلِمَه‌سِنِكْ هَرْ بِرِنْدَه بِرَرْ مُژْدَه وَارْ. وَ اُو مُژْدَه‌دَه بِرَرْ شِفَا وَ اُو شِفَادٰه بِرَرْ لَذَّتِ-مَعْنَوِیَه بُولُونُورْ.

بِرِنْجِی کَلِمَه: لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ دٰه شُویْلَه بِرْ مُژْدَه وَارْ کِه: حَدْسِزْ حَاجَاتٰه مُبْتَلَا، نِهَایَتْسِزْ أَعْدَانِكْ هُجُومُنٰه هَدَفْ اُولَانْ رُوحُ-إِنْسَانِی شُو کَلِمَه‌دَه اُویْلَه بِرْ نُقْطَهْ-إِسْتِمْدَادْ بُولُورْ کِه، بُتُونْ حَاجَاتِنِی تَأْمِینْ اَیدَه‌جَكْ بِرْ خَزِینَهْ-رَحْمَتْ قَپُوسِنِی اُوکْٰا آچَارْ وَ اُویْلَه بِرْ نُقْطَهْ-إِسْتِنَادْ بُولُورْ کِه، بُتُونْ أَعْدَاسِنِكْ شَرِّنْدَنْ أَمِینْ اَیدَه‌جَكْ بِرْ قُدْرَتِ-مُطْلَقَه‌نِكْ صَاحِبِی اُولَانْ کَنْدِی مَعْبُودُینُی وَ خَالِقِنِی بِیلْدِیرْ وَ طَانِیتْدِیرْ، صَاحِبِنِی گُوسْتَرِرْ، مَالِکِی کِیمْ اُولْدُیغُنُی إِرَائَه اَیدَرْ. وَ اُو إِرَائَه اِیلَه، قَلْبِی وٰحْشَتِ-مُطْلَقَه‌دٰنْ وَ رُوحُی حُزْنُ-أَلِیمْدَنْ قُورْتَارُوبْ، أَبَدِی بِرْ فَرَحِی، دَائِمِی بِرْ سُرُورُی تَأْمِینْ اَیدَرْ.

اِیکِنْجِی کَلِمَه: وَحْدَهُ شُو کَلِمَه‌دَه شِفَالِی، سَعَادَتْلِی بِرْ مُژْدَه وَارْدِرْ. شُویْلَه کِه:

مُقَدَّمَه

قَطْعِيًّا بِيلْ كِه: خِلْقَتِكْ أَكْ يُوكْسَكْ غَايَه‌سِى وَ فِطْرَتِكْ أَكْ يُوجَه نَتِيجَه‌سِى اِيمَانِ-بِاللّٰهْدِرْ. وَ إِنْسَانِيَتِكْ أَكْ عَالِى مَرْتَبَه‌سِى وَ بَشَرِيَتِكْ أَكْ بُيُوكْ مْقَامِى، اِيمَانِ-بِاللّٰهْ اِيچِنْدَه كِى مْعْرِفَتُ اللّٰهْدِرْ. جِنّْ وَ إِنْسِكْ أَكْ يَارْلَاقْ سْعْادَتِى وَ أَكْ طَاتْلِى نِعْمَتِى، اُو مْعْرِفَتُ اللّٰهْ اِيچِنْدَه كِى مُحَبَّتُ اللّٰهْدِرْ. وَ رُوحُ-بَشَرْ اِيچِونْ أَكْ خَالِصْ سُرُورْ وَ قَلْبِ-إِنْسَانْ اِيچِونْ أَكْ صَافِى سَوِينْجْ، اُو مُحَبَّتُ اللّٰهْ اِيچِنْدَه كِى لَذَّتِ-رُوحَانِيَه‌دِرْ.

أَوَتْ بُتُونْ حَقِيقِى سْعْادَتْ وَ خَالِصْ سُرُورْ وَ شِيرِينْ نِعْمَتْ وَ صَافِى لَذَّتْ أَلْبَتَّه مْعْرِفَتُ اللّٰهْ وَ مُحَبَّتُ اللّٰهْدَه‌دِرْ. اُونْلَرْ، اُونْسُزْ اُولَامَازْ. جَنَابِ-حَقّْ طَانِيَانْ وَ سَوَنْ، نِهَايَتْسِزْ سْعَادَتَه، نِعْمَتَه، أَنْوَارَه، أَسْرَارَه؛ يَا بِالْقُوَّه وَيَا بِالْفِعِلْ مْظْهَرْدِرْ. اُونُ حَقِيقِى طَانِيمْيَانْ، سَوْمَه‌يَنْ؛ نِهَايَتْسِزْ شَقَاوَتَه، آلَامَه وَ أَوْهَامَه مْعْنًا وَ مَادَّةً مُبْتَلَا اُولُورْ.

أَوَتْ شُو پَرِيشَانْ دُنْيَادَه، آوَارَه نَوْعِ-بَشَرْ اِيچِنْدَه، ثَمَرَه‌سِزْ بِرْ حَيَاتْدَه؛ صَاحِبْسِزْ، حَامِيسِزْ بِرْ صُورَتْدَه؛ عَاجِزْ، مِسْكِينْ بِرْ إِنْسَانْ، بُتُونْ دُنْيَانِكْ سُلْطَانِى دَه اُولْسَه قَاچْ پَارَه اَيدَرْ. اِيشْتَه بُو آوَارَه نَوْعِ-بَشَرْ اِيچِنْدَه، بُو پَرِيشَانْ فَانِى دُنْيَادَه؛ إِنْسَانْ، صَاحِبِنِى طَانِيمَازْسَه، مَالِكِنِى بُولْمَازْسَه، نَه قَدَرْ بِيچَارَه سَرْگَرْدَانْ اُولْدُيغُنُى هَرْكَسْ آكْلَارْ. أَگَرْ صَاحِبِنِى بُولْسَه، مَالِكِنِى طَانِيسَه، اُو

اُونُنْجُی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه

یِگرْمِنْجِی مَکْتُوبْ

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ ۞ وَ اِنْ مِنْ شَیْءٍ اِلاَّ یُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

بسم الله الرحمن الرحیم

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِیكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ یُحْیِی وَ یُمِیتُ وَ هُوَ حَیٌّ لاَ یَمُوتُ بِیَدِهِ الْخَیْرُ وَ هُوَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ وَ اِلَیْهِ الْمَصِیرُ

(صَبَاحْ وَ آقْشَامْ نُمَازِنْدَنْ صُوكْرَه تَكْرَارِی، یَكْ چُوقْ فَضِیلَتِی بُولُونَانْ وَ بِرْ رِوَایَتِ-صَحِیحَه‌دَه إِسْمِ-أَعْظَمْ مَرْتَبَه‌سِنِی طَاشِیَانْ شُو جُمْلَهٔ-تَوْحِیدِیَه‌نِكْ أُونْ بِرْ كَلِمَه‌سِی وَارْ. هَرْ بِرْ كَلِمَه‌سِنْدَه هَمْ بِرَرْ مُژْدَه وَ بَشَارَتْ، هَمْ بِرَرْ مَرْتَبَهٔ-تَوْحِیدِ-رُبُوبِیَتْ، هَمْ بِرْ إِسْمِ-أَعْظَمْ نُقْطَه‌سِنْدَه بِرْ كِبْرِیَاءِ-وَحْدَتْ وَ بِرْ كَمَالِ-وَحْدَانِیَتْ وَارْدِرْ. بُو بُیُوكْ وَ عُلْوِی حَقِیقَتْلَرِكْ اِیضَاحِنِی سَائِرْ سُوزْلَرَه حَوَالَه اَیدِوبْ، بِرْ وَعْدَه بِنَاءً، شِیمْدِیلِكْ مُجْمَلْ بِرْ خُلَاصَه صُورَتِنْدَه؛ "اِیكِی مَقَامْ"، بِرْ "مُقَدَّمَه" اِیلَه اُوكْتَا بِرْ فِهْرِسْتَه یَاپَاجَغِزْ.)

شَهَادَتْ اَيدِوبْ طَلَبْ اَيدَرْلَرْ. اِيشْتَه بُو حَقِيقَتِ–حَشْرِيَه‌نِكْ عَظَمَتِنَه تَامْ مُوَافِقْ بُويْلَه عَظَمَتْلِى وَ صَارْصِيلْمَازْ دِيرَكْلَرِى وَ بُرْهَانْلَرِى بُولُونْدُيغُى اِيچُونْدِرْ كِه؛ قُرْآنِ–مُعْجِزُ الْبَيَانِكْ هَمَانْ هَمَانْ اُوچْدَنْ بِرِيسِنِى حَشِرْ وَ آخِرَتْ تَشْكِيلْ اَيدِيِيُورْ وَ اُونُى بُتُونْ حَقَائِقِنَه تَمَلْ طَاشِى وَ اُسُّ الْأَسَاسْ يَاپِيِيُورْ وَ هَرْ شَيْئِى اُونُكْ اُوسْتُنَه بِنَا اَيدِيِيُورْ.

(مُقَدَّمَه نِهَايَتْ بُولْدُى.)

بَاشْلَه‌كِى آيَتِكْ مُعْجِزَانَه إِشَارَتْ اَيتْدِكْلَرِى طُوقُوزْ طَبَقَه بَرَاهِينِ–حَشْرِيَه‌يَه دَائِرْ طُوقُوزْ مَقَامْدَنْ "بِرِنْجِى مَقَامْ":

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞ فَسُبْحَانَ اللهِ حِينَ تُمْسُونَ وَ حِينَ تُصْبِحُونَ ۞ وَ لَهُ الْحَمْدُ فِى السَّمٰوَاتِ وَ الْاَرْضِ وَ عَشِيًّا وَ حِينَ تُظْهِرُونَ ۞ يُخْرِجُ الْحَىَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَ يُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَىِّ وَ يُحْيِى الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ كَذٰلِكَ تُخْرَجُونَ

اُولَانْ فِقْرَه‌دَه كِى فَرْمَانِ–حَشْرَه دَائِرْ بُورَادَه كِى گُوسْتَرْدِيگِى بُرْهَانِ–بَاهِرِى وَ حُجَّتِ–قَاطِعَه‌سِى بَيَانْ وَ اِيضَاحْ اَيدِيلَه‌جَكْ إِنْ شَاءَ اللهُ الرَّحْمٰنْ...

وَ دَارِ-آخِرَتِكْ وَ جَنَّتْ وَ جَهَنَّمِكْ وُجُودْلُرِينه اُو قَطْعِيَّتْدَه اِيمَانْ اَيْتمَكْ گَرَكْدِرْ وَ اُويْلَه دَه اِيمَانْ اَيدَرِزْ.

هَمْ يِگَرْمِی آلْتِنْجِی سُوزْ اُولَانْ "رِسَالَهِ-قَدَرْ"دَه "اِيمَانِ-بِالْقَدَرْ" رُكْنُنُی اِثْبَاتْ اَيدَنْ بُتُونْ دَلِيلْلَرْ؛ طُولَابِيسِيلْه حَشْرَه وَ نَشْرِ-صُحُفْه وَ مِيزَانِ-أَكْبَرْدَه كِی مُوَازَنَهِ-أَعْمَالَه دَلَالَتْ اَيدَرْلَرْ. چُونْكُه هَرْ شَيْئِكْ مُقَدَّرَاتِنِی گُوزُيمْزْ اُوكْنْدَه نِظَامْ وَ مِيزَانْ لَوْحَه‌لْرِنْدَه قَيْدْ اَيْتمَكْ وَ هَرْ ذِی‌حَيَاتِكْ سَرْگُذَشْتِ-حَيَاتِيَه‌لَرِينِی قُوَّهِ-حَافِظَه‌لْرِنْدَه وَ چَكِرْدَكْلَرِنْدَه وَ سَائِرْ أَلْوَاحِ-مِثَالِيَه‌دَه يَازْمَقْ وَ هَرْ ذِی‌رُوحُكْ، خُصُوصًا اِنْسَانْلَرِكْ دَفْتَرِ-أَعْمَالْلَرِينِی أَلْوَاحِ-مَحْفُوظَه‌دَه تَثْبِيتْ اَيْتمَكْ وَ گَچِيرْمَكْ؛ أَلْبَتَّه اُويْلَه مُحِيطْ بِرْ قَدَرْ وَ حَكِيمَانَه بِرْ تَقْدِيرْ وَ مُدَقِّقَانَه بِرْ قَيْدْ وَ حَفِيظَانَه بِرْ كِتَابَتْ؛ آنْجَقْ مَحْكَمَهِ-كُبْرَادَه عُمُومِی بِرْ مُحَاكَمَه نَتِيجَه‌سِنْدَه دَائِمِی بِرْ مُكَافَاتْ وَ مُجَازَاتْ اِيچُونْ اُولَابِيلِيرْ. يُوقْسَه اُو إِحَاطَه‌لِی وَ اِينْجَه‌دَنْ اِينْجَه اُولَانْ قَيْدْ وَ مُحَافَظَه؛ بُتُونْ بُتُونْ مَعْنَاسِزْ، فَائِدَه‌سِزْ قَالِيرْ؛ حِكْمَتَه وَ حَقِيقَتَه مُنَافِی اُولُورْ. هَمْ حَشِرْ گَلْمَزْسَه؛ قَدَرْ قَلَمِيْلَه يَازِيلَانْ بُو كِتَابِ-كَائِنَاتِكْ بُتُونْ مُحَقَّقْ مَعْنَالِرِی بُوزُولُورْ كِه، هِيچْ بِرْ جِهَتِ-إِمْكَانِی اُولَامَازْ وَ اُو إِحْتِمَالْ، بُو كَائِنَاتِكْ وُجُودُينُی إِنْكَارْ گِبِی بِرْ مُحَالْ، بَلْكِه بِرْ هَذَيَانْ اُولُورْ.

اَلْحَاصِلْ: اِيمَانِكْ بَشْ رُكْنُی بُتُونْ دَلِيلْلَرِيْلَه، حَشِرْ وَ نَشْرِكْ وُقُوعُنه وَ وُجُودُينه وَ دَارِ-آخِرَتِكْ وُجُودُينه وَ آچِيلْمَه‌سِنه دَلَالَتْ اَيدِوبْ اِيسْتَرْلَرْ وَ

دُوسْتْلَرِكْ أَكْ بُيُوگُی وَ أَكْ قِيْمَتْدَارِی، بُتُونْ كَائِنَاتِی مَمْنُونْ وَ مِنَّتْدَارْ اَيدَنْ قُدْسِی خِدْمَتْلَرِينِكْ مُكَافَاتِنِی گُورْسُونْ وَ سُلْطَانِ-سَرْمَدِينِكْ كَمَالَاتِی نَقْصْ وَ قُصُورْدَنْ وَ قُدْرَتِی عَجْزْدَنْ وَ حِكْمَتِی سَفَاهَتْدَنْ وَ عَدَالَتِی ظُلْمْدَنْ تَنَزُّهْ وَ تَقَدُّسْ وَ تَبَرِّی اَيْتْسِينْ.

اَلْحَاصِلْ: مَادَامْ اَللّٰهْ وَارْ، أَلْبَتَّه آخِرَتْ وَارْدِرْ...

هَمْ نَاصِلْكِه مَذْكُورْ اُوچْ أَرْكَانِ-اِيمَانِيه اُونْلَرِی إِثْبَاتْ اَيدَنْ بُتُونْ دَلِيلْلَرِيْلَه حَشْرَه شَهَادَتْ وَ دَلَالَتْ اَيدَرْلَرْ. اُويْلَه دَه **وَ بِمَلٰٓئِكَتِهٖ وَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهٖ وَ شَرِّهٖ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى** اُولَانْ اِيكِی رُكْنُ-اِيمَانِی دٰخِی حَشْرِی إِسْتِلْزَامْ اَيدِوبْ قُوَّتْلِی بِرْ صُورَتْدَه عَالَمِ-بَقَايه شَهَادَتْ وَ دَلَالَتْ اَيدَرْلَرْ. شُويْلَه كِه: مَلَائِكَه‌نِكْ وُجُودُيْنِی وَ وَظِيفَهِ-عُبُودِيَتْلَرِينِی إِثْبَاتْ اَيدَنْ بُتُونْ دَلِيلْلَرْ وَ حَدْسِزْ مُشَاهَدَه‌لَرْ، مُكَالَمَه‌لَرْ، طُولَا يِيسِيْلَه عَالَمِ-أَرْوَاحِكْ وَ عَالَمِ-غَيْبِكْ وَ عَالَمِ-بَقَانِكْ وَ عَالَمِ-آخِرَتِكْ وَ اِيلَرِيدَه جِنْ وَ إِنْسْ اِيلَه شَنْلَنْدِيرِيلَه‌جَكْ اُولَانْ دَارِ-سْعَادَتِكْ، جَنَّتْ وَ جَهَنَّمِكْ وُجُودْلَرِينَه دَلَالَتْ اَيدَرْلَرْ. چُونْكُه مَلَكْلَرْ بُو عَالَمْلَرِی إِذْنِ-إِلٰهِی اِيلَه گُورَه بِيلِيرْلَرْ وَ گِيرَرْلَرْ وَ حَضْرَتِ-جَبْرَائِيلْ گِبِی، إِنْسَانْلَرْ اِيلَه گُورُوشَنْ عُمُومْ مَلَائِكَهِ-مُقَرَّبِينْ مَذْكُورْ عَالَمْلَرِكْ وُجُودْلَرِينِی وَ اُونْلَرْ، اُونْلَرْدَه گَزْدِكْلَرِينِی مُتَّفِقًا خَبَرْ وَيرِيُورْلَرْ. گُورْمَدِيگِمِزْ آمَرِيقَا قِطْعَه‌سِنِكْ وُجُودُيْنِی، اُونْدَنْ گَلَنْلَرِكْ إِخْبَارِيْلَه بَدِيهِی بِيلْدِيگِمِزْ گِبِی؛ يُوزْ تَوَاتُرْ قُوَّتِنْدَه بُولُونَانْ مَلَائِكَه إِخْبَارَاتِيْلَه عَالَمِ-بَقَانِكْ

دُوسْتْلَرِیْلَه بَرَابَرْ دِیرِیلْمَسِینْ وَ شِیمْدِی دَه رُوحًا دِیرِی وَ حَیْ اُولْمَاسِینْ؟ اِعْدَامِ-أَبَدِی اِیلَه مَحْوْ اُولْسُونْلَرْ؟ حَاشَا، یُوزْ بِیكْ دَفْعَه حَاشَا وَ كَلَّا!.. أَوَتْ بُتُونْ كَائِنَاتْ وَ حَقِیقَتِ-عَالَمْ، دِیرِیلْمَسِنِی دْعْوَا اَیدَرْ وَ حَیَاتِنِی صَاحِبِ-كَائِنَاتْدْنْ طَلَبْ اَیدِیُورْ.

وَ مَادَامْ یَدِنْجِی شُعَاعْ اُولَانْ "آیَتُ الْكُبْرَی"دْه هَرْ بِرِی بِرْ طَاغْ قُوَّتِنْدَه اُوتُوزْ اُوچْ عَدَدْ اِجْمَاعِ-عَظِیمْ اِثْبَاتْ اَیتْمِشْلَرْ كِه: بُو كَائِنَاتْ بِرْ أَلْدَنْ چِیقْمِشْ وَ بِرْ تَكْ ذَاتِكْ مُلْكِیدُرْ. وَ كَمَالَاتِ-اِلٰهِیَه‌نِكْ مَدَارِی اُولَانْ وْحْدَتِنِی وَ أَحَدِیَتِنِی بَدَاهَتْلَه گُوسْتَرْمِشْلَرْ وَ وْحْدَتْ وَ أَحَدِیَتْ اِیلَه بُتُونْ كَائِنَاتْ، اُو ذَاتِ-وَاحِدِكْ أَمْرِبَرْ نَفَرْلَرِی وَ مُسَخَّرْ مَأْمُورْلَرِی حُكْمُنَه گَچِیُورْ وَ آخِرَتِكْ گَلْمَسِیْلَه، كَمَالَاتِی سُقُوطْدْنْ وَ عَدَالَتِ-مُطْلَقَه‌سِی مُسْتَهْزِیَانَه غَدْرِ-مُطْلَقْدْنْ وَ حِكْمَتِ-عَامَّه‌سِی سَفَاهَتْكَارَانَه عَبَثِیَتْدَنْ وَ رَحْمَتِ-وَاسِعَه‌سِی لَاهِیَانَه تَعْذِیبْدَنْ وَ عِزَّتِ-قُدْرَتِی ذَلِیلَانَه عَجِزْدَنْ قُورْتُولُورْلَرْ، تَقَدُّسْ اَیدَرْلَرْ. أَلْبَتَّه وَ أَلْبَتَّه وَ هَرْ حَالْدَه اِیمَانِ-بِاللّٰهِكْ یُوزَرْ نُكْتَه‌سِنْدَنْ بُو آلْتِی مَادَامْلَرْدَه كِی حَقِیقَتْلَرِكْ مُقْتَضَاسِیْلَه؛ قِیَامَتْ قُوپَاجَقْ، حَشِرْ وَ نَشِرْ اُولَاجَقْ، دَارِ-مُجَازَاتْ وَ مُكَافَاتْ آچِیلَاجَقْ. تَاكِه أَرْضِكْ مَذْكُورْ أَهَمِّیَتِی وَ مَرْكَزِیَتِی وَ إِنْسَانِكْ أَهَمِّیَتِی وَ قِیْمَتِی تَحَقُّقْ اَیدَه‌بِیلْسِینْ وَ أَرْضْ وَ إِنْسَانِكْ خَالِقِی وَ رَبِّی اُولَانْ مُتَصَرِّفِ-حَكِیمِكْ مَذْكُورْ عَدَالَتِی، حِكْمَتِی، رَحْمَتِی، سَلْطَنَتِی تَقَرُّرْ اَیدَه‌بِیلْسِینْ وَ اُو بَاقِی رَبِّكْ مَذْكُورْ حَقِیقِی دُوسْتْلَرِی وَ مُشْتَاقْلَرِی إِعْدَامِ-أَبَدِیدَنْ قُورْتُولْسُونْ وَ اُو

گُورُونَنْ شُو عَدَالَتِ-مُطْلَقَەنِكْ مَاهِيَتِى اِيسَه؛ دِيرِيلْمَەمَكْ صُورَتِيْلَه اُو غَدَّارْ ظَالِمْلَرِكْ وَ مَأْيُوسْ مَظْلُومْلَرِكْ وَفَاتْ اِيچِنْدَه كِى مُسَاوَاتْلَرِينَه بُتُونْ بُتُونْ ضِدْدِرْ، قَالْدِيرْمَازْ، مُسَاعَدَه اَيْتمَزْ!

وَ مَادَامْ نَاصِلْكِه كَائِنَاتِكْ صَاحِبِى، كَائِنَاتْدَنْ زَمِينِى وَ زَمِينْدَنْ نَوْعِ-إِنْسَانِى إِنْتِخَابْ اَيدِوبْ غَايَتْ بُيُوكْ بِرْ مَقَامْ، بِرْ أَهَمِّيَتْ وَيرْمِشْ. اُويْلَه دَه، نَوْعِ-إِنْسَانْدَنْ دَخِى مَقَاصِدِ-رُبُوبِيَتِنَه تَوَافُقْ اَيدَنْ وَ كَنْدِيلَرِينِى اِيمَانْ وَ تَسْلِيمْ اِيلَه اُوكَا سَوْدِيرَنْ حَقِيقِى إِنْسَانْلَرْ اُولَانْ أَنْبِيَاء وَ أَوْلِيَاء وَ أَصْفِيَايِى إِنْتِخَابْ اَيدِوبْ كَنْدِينَه دُوسْتْ وَ مُخَاطَبْ اَيدَەرَكْ، اُونْلَرِى مُعْجِزَەلَرْ وَ تَوْفِيقْلَرْ اِيلَه إِكْرَامْ وَ دُشْمَنْلَرِينِى سَمَاوِى طُوفَانْلَرْ اِيلَه تَعْذِيبْ اَيدِيِيُورْ.

وَ بُو قِيْمَتْلِى، سَوِيمْلِى دُوسْتْلَرِنْدَنْ دَخِى، اُونْلَرِكْ إِمَامِى وَ مَفْخَرِى اُولَانْ مُحَمَّدْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامِى إِنْتِخَابْ اَيدَەرَكْ، أَهَمِّيَتْلِى كُرَهْ-أَرْضِكْ يَارِيسِنِى وَ أَهَمِّيَتْلِى نَوْعِ-إِنْسَانِكْ بَشْدَنْ بِرِيسِنِى اُوزُونْ عَصِرْلَرْدَه اُونُكْ نُورُيْلَه تَنْوِيرْ اَيدِيِيُورْ. عَادَتَا بُو كَائِنَاتْ اُونُكْ اِيچِونْ يَارَادِيلْمِشْ گِبِى؛ بُتُونْ غَايَەلَرِى اُونُكْ اِيلَه وَ اُونُكْ دِينِى اِيلَه وَ قُرْآنِى اِيلَه تَظَاهُرْ اَيدِيِيُورْ. وَ اُو يَكْ چُوقْ قِيْمَتْدَارْ وَ مِيلْيُونْلَرْ سَنَه يَاشَايَەجَقْ قَدَرْ حَدْسِزْ خِدْمَتْلَرِينِكْ اُجْرَتْلَرِينِى حَدْسِزْ بِرْ زَمَانْدَه آلْمَغَه مُسْتَحَقْ وَ لَايِقْ اِيكَنْ، غَايَتْ مَشَقَّتْلَرْ وَ مُجَاهَدَەلَرْ اِيچِنْدَه آلْتِمِشْ اُوچْ سَنَه گِبِى قِيصَەجَقْ بِرْ عُمُرْ وَيرِيلْمِشْ. عَجَبَا هِيچْ بِرْ جِهَتْلَه هِيچْ بِرْ إِمْكَانِى، هِيچْ بِرْ إِحْتِمَالِى، هِيچْ بِرْ قَابِلِيَتِى وَارْ مِى كِه؛ اُو ذَاتْ، بُتُونْ أَمْثَالِى وَ

كُفْرُيْلَه بَرَابَرْ دُنْيَادَه بِيرَاقِيلَانْ وَ عَذَابِی تَأْخِيرْ اَيدِيلَنْ وَ بُو خِدْمَتِی اِيچُونْ إِمْهَالْ اَيدِيلُوبْ مُوَفَّقِيَتْ گُورَنْ نَوْعِ-بَنِی آدَمْ وَارْ.

وَ مَادَامْ بُو مَاهِيَتْدَه كِی نَوْعِ-بَنِی آدَمْ، مِزَاجْ وَ خِلْقَتْ إِعْتِبَارِيْلَه غَايَتْ ضَعِيفْ وَ عَاجِزْ وَ غَايَتْ عَجْزْ وَ فَقْرِيْلَه بَرَابَرْ حَدْسِزْ إِحْتِيَاجَاتِی وَ تَأَلُّمَاتِی اُولْدُيغُی حَالْدَه، بُتُونْ بُتُونْ قُوَّتِنِكْ وَ إِخْتِيَارِينِكْ فَوْقِنْدَه اُولَارَقْ قُوجَه كُرَهِ-أَرْضِی، اُو نَوْعِ-إِنْسَانَه لُزُومُی بُولُونَانْ هَرْ نَوْعِ مَعْدَنْلَرَه مَخْزَنْ وَ هَرْ نَوْعِ طَعَامْلَرَه آنْبَارْ وَ نَوْعِ-إِنْسَانِكْ خُوشُنَه گِيدَه‌جَكْ هَرْ چَشِيدْ مَالْلَرَه بِرْ دُكَّانْ صُورَتِنَه گَتِيرَنْ، غَايَتْ قُوَّتْلِی وَ حِكْمَتْلِی وَ شَفْقَتْلِی بِرْ مُتَصَرِّفْ وَارْ كِه، بُويْلَه نَوْعِ-إِنْسَانَه بَاقِيُورْ، بَسْلِه‌يُورْ، اِيسْتَدِيگِنِی وَيرِيُورْ.

وَ مَادَامْ بُو حَقِيقَتْدَه كِی بِرْ رَبْ؛ هَمْ إِنْسَانِی سَوَرْ، هَمْ كَنْدِينِی إِنْسَانَه سَوْدِيرِرْ، هَمْ بَاقِيدِرْ، هَمْ بَاقِی عَالَمْلَرِی وَارْ، هَمْ عَدَالَتْلَه هَرْ اِيشِی گُورُورْ وَ حِكْمَتْلَه هَرْ شَيْئِی يَاپِيُورْ. هَمْ بُو قِيصَه حَيَاتِ-دُنْيَوِيَه‌دَه وَ بُو قِيصَه‌جِقْ عُمْرُ-بَشَرْدَه وَ بُو مُوَقَّتْ وَ فَانِی زَمِينْدَه اُو حَاكِمِ-أَزَلِينِكْ حَشْمَتِ-سُلْطَنَتِی وَ سَرْمَدِيَتِ-حَاكِمِيَتِی يَرْلَشَه‌مِيُورْ. وَ نَوْعِ-إِنْسَانْدَه وُقُوعْ بُولَانْ وَ كَائِنَاتِكْ إِنْتِظَامِنَه وَ عَدَالَتْ وَ مُوَازَنَه‌لَرِينَه وَ حُسْنُ-جَمَالِنَه مُنَافِی وَ مُخَالِفْ چُوقْ بُيُوكْ ظُلْمْلَرِی وَ عِصْيَانْلَرِی وَ وَلِی نِعْمَتِنَه وَ اُونُ شَفْقَتْلَه بَسْلَه‌يَنَه قَارْشِی إِهَانَتْلَرِی، إِنْكَارْلَرِی، كُفُرْلَرِی بُو دُنْيَادَه جَزَاسِزْ قَالِوبْ، غَدَّارْ ظَالِمْ، رَاحَتْ اِيلَه حَيَاتِنِی وَ بِيچَارَه مَظْلُومْ مَشَقَّتْلَرْ اِيچِنْدَه عُمُرْلَرِينِی گَچِيرِرْلَرْ. وَ عُمُومْ كَائِنَاتْدَه أَثَرْلَرِی

وَ حَشِرْ وَ نَشِرْ اِيلَه حَاشِيَه‌لَرِى دَه يَازِيلَاجَقْ. وَ عُمُومُكْ دَفْتَرِ-أَعْمَالْلَرِى اُونْدَه قَيْدْ اَيدِيلَه‌جَكْ.

هَمْ مَادَامْ بُو أَرْضْ، كَثْرَتِ-مَخْلُوقَاتْ جِهَتِيْلَه وَ مُتَمَادِيًا دَگِيشَنْ يُوزْ بِيكْلَرْ چَشِيدْ چَشِيدْ أَنْوَاعِ-ذَوِى الْحَيَاتْ وَ ذَوِى الْأَرْوَاحِكْ مَسْكَنِى، مَنْشَئِى، فَابْرِيقَه‌سِى، مَشْهَرِى، مَحْشَرِى اُولْمَاسِى حَيْثِيَتِيْلَه بُو كَائِنَاتِكْ قَلْبِى، مَرْكَزِى، خُلَاصَه‌سِى، نَتِيجَه‌سِى، سَبَبِ-خِلْقَتِى اُولَارَقْ غَايَتْ بُيُوكْ اُويْلَه بِرْ أَهَمِّيَتِى وَارْ كِه؛ كُوچُكْلُكْلَرِيْلَه بَرَابَرْ قُوجَه سَمَاوَاتْه قَارْشِى دَنْكْ طُوتُولْمُشْ. سَمَاوِى فَرْمَانْلَرِيْدَه دَائِمَا رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَ الْاَرْضِ دَيِنِيلِيُورْ. وَ مَادَامْ بُو مَاهِيَتْدَه كِى أَرْضِكْ هَرْ طَرَفِنْه حُكْمْ اَيدَنْ وَ أَكْثَرْ مَخْلُوقَاتِنْه تَصَرُّفْ اَيدَنْ وَ أَكْثَرْ ذِى‌حَيَاتْ مَوْجُودَاتِنِى تَسْخِيرْ اَيدِوبْ كَنْدِى أَطْرَافِنْه طُوپْلَاتْدِيرَانْ وَ أَكْثَرْ مَصْنُوعَاتِنِى كَنْدِى هَوَسَاتِنِكْ هَنْدَسَه‌سِيْلَه وَ إِحْتِيَاجَاتِنِكْ دُسْتُورْلَرِيْلَه اُويْلَه گُوزَلْجَه تَنْظِيمْ وَ تَشْهِيرْ وَ تَزْيِينْ وَ چُوقْ آنْتِيقَه نَوْعِلَرِينِى لِيسْتَه گِى بِرَرْ يَرْلَرْدَه اُويْلَه طُوپْلَايُوبْ سُوسْلَنْدِيرِرْ كِه؛ دَگِلْ يَالْكِزْ إِنْسْ وَ جِنْ نَظَرْلَرِينِى، بَلْكِه سَمَاوَاتْ أَهْلِنِكْ وَ كَائِنَاتِكْ نَظَرِ-دِقَّتْلَرِينِى وَ تَقْدِيرْلَرِينِى وَ كَائِنَاتْ صَاحِبِنِكْ نَظَرِ-إِسْتِحْسَانِنِى جَلْبْ اَيتْمَكْلَه غَايَتْ بُيُوكْ بِرْ أَهَمِّيَتْ وَ قِيْمَتْ آلَانْ وَ بُو حَيْثِيَتْلَه بُو كَائِنَاتِكْ حِكْمَتِ-خِلْقَتِى وَ بُيُوكْ نَتِيجَه‌سِى وَ قِيْمَتْلِى مَيْوَه‌سِى وَ أَرْضِكْ خَلِيفَه‌سِى اُولْدُيغُنُى؛ فَنْلَرِيْلَه، صَنْعَتْلَرِيْلَه گُوسْتَرَنْ.. وَ دُنْيَا جِهَتِنْدَه صَانِعِ-عَالَمِكْ مُعْجِزَه‌لِى صَنْعَتْلَرِينِى غَايَتْ گُوزَلْجَه تَشْهِيرْ وَ تَنْظِيمْ اَيتْدِيگِى اِيچُونْ، عِصْيَانْ وَ

بَاقِی بِرْ عَالَمِی إِسْتِلْزَامْ وَ ضَرُورَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه مُكَافَاتْ وَ مُجَازَاتْ اِیچُونْ حَشْرِی وَ نَشْرِی اِیسْتَرْلَرْ. أَوَتْ مَادَامْ أَزَلِی وَ أَبَدِی بِرْ اَللّٰهْ وَارْ؛ أَلْبَتَّه سُلْطَنَتِ-اُلُوهِیَتِینِكْ سَرْمَدِی بِرْ مَدَارِی أُولَانْ آخِرَتْ وَارْدِرْ. وَ مَادَامْ بُو كَائِنَاتْدَه وَ ذِی‌حَیَاتْدَه غَایَتْ حَشْمَتْلِی وَ حِكْمَتْلِی وَ شَفْقَتْلِی بِرْ رُبُوبِیَتِ-مُطْلَقَه وَارْ وَ گُورُونُیُورْ. أَلْبَتَّه اُو رُبُوبِیَتِكْ حَشْمَتِنِی سُقُوطْدَنْ وَ حِكْمَتِنِی عَبَثِیَتْدَنْ وَ شَفْقَتِنِی غَدِرْدَنْ قُورْتَارَانْ أَبَدِی بِرْ دَارِ-سَعَادَتْ بُولُونَه‌جَقْ وَ گِیرِیلَه‌جَكْ.

هَمْ مَادَامْ گُوزْ اِیلَه گُورُونَنْ بُو حَدْسِزْ إِنْعَامْلَرْ، إِحْسَانْلَرْ، لُطُفْلَرْ، كَرَمْلَرْ، عِنَایَتْلَرْ، رَحْمَتْلَرْ؛ پَرْدَهِ-غَیْبْ آرْقَه‌سِنْدَه بِرْ ذَاتِ-رَحْمَنِ-رَحِیمِكْ بُولُونْدُیغُنُی سُونْمَه‌مِشْ عَقِلْلَرَه، ئُولْمَه‌مِشْ قَلْبْلَرَه گُوسْتَرِرْ. أَلْبَتَّه إِنْعَامِی إِسْتِهْزَادَنْ وَ إِحْسَانِی آلْدَاتْمَقْدَنْ وَ عِنَایَتِی عَدَاوَتْدَنْ وَ رَحْمَتِی عَذَابْدَنْ وَ لُطُفْ وَ كَرَمِی إِهَانَتْدَنْ خَلَاصْ اَیدَنْ وَ إِحْسَانِی إِحْسَانْ اَیدَنْ وَ نِعْمَتِی نِعْمَتْ اَیدَنْ بِرْ عَالَمِ-بَاقِیدَه بِرْ حَیَاتِ-بَاقِیَه وَارْ وَ اُولَاجَقْدِرْ.

هَمْ مَادَامْ بُهَارْ فَصْلِنْدَه زَمِینِكْ طَارْ صَحِیفَه‌سِنْدَه خَطَاسِزْ یُوزْ بِیكْ كِتَابِی بِرْبِرِی اِیچِنْدَه یَازَانْ بِرْ قَلَمِ-قُدْرَتْ گُوزُیُمْزْ اُو كُنْدَه یُورُولْمَه‌دَنْ اِیشْلِه‌یُورْ. وَ اُو قَلَمْ صَاحِبِی یُوزْ بِیكْ دَفْعَه عَهْدْ وَ وَعْدْ اَیتْمِشْ كِه: "بُو طَارْ یَرْدَه وَ قَارِیشِیقْ وَ بِرْبِرِی اِیچِنْدَه یَازِیلَانْ بُهَارْ كِتَابْلَرْدَنْ دَاهَا قُولَایْ اُولَارَقْ گِنِیشْ بِرْ یَرْدَه گُوزَلْ وَ لَا یَمُوتْ بِرْ كِتَابِی یَازَاجَغِمْ وَ سِزَه اُوقُوتْدُیرَه‌جَغِمْ" دِیَه، بُتُونْ فَرْمَانْلَرْدَه اُو كِتَابْدَنْ بَحْثْ اَیدِیُورْ. أَلْبَتَّه وَ هَرْ حَالْدَه اُو كِتَابِكْ أَصْلِی یَازِیلْمِشْ

دَفِینَه‌لَرِینَه وَ دَارِ-سَعَادَتْدَه تَمَامِیْله ظُهُورْ اَیدَنْ گُوزَلْ إِسْمْلَرِیکْ‌ڭْ خَارِقَه گُوزَلْ جِلْوَه‌لَرِینَه شَهَادَتْلَرِی حَقْ وَ حَقِیقَتْدِرْ وَ إِشَارَتْلَرِی طُوغْرُی وَ مُطَابِقْدِرْ وَ بَشَارَتْلَرِی صَادِقْ وَ وَاقِعْدِرْ. وَ اُونْلَرْ بُتُونْ حَقِیقَتْلَرِكْ مَرْجِعِی وَ گُونَشِی وَ حَامِیسِی اُولَانْ "حَقْ" إِسْمِنِكْ أَكْ بُیُوكْ بِرْ شُعَاعِی؛ بُو حَقِیقَتِ-أَكْبَرِ-حَشْرِیَه اُولْدُیغُنُی إِیمَانْ اَیدَه‌رَكْ، سَنِكْ أَمْرِكْ اِیلَه سَنِكْ عِبَادِیكْه حَقْ دَائِرَه‌سِنْدَه دَرْسْ وَیرِیبُورْلَرْ وَ عَیْنِ-حَقِیقَتْ اُولَارَقْ تَعْلِیمْ اَیدِیبُورْلَرْ. یَا رَبْ! بُونْلَرِكْ دَرْسْ وَ تَعْلِیمْلَرِینكْ حَقِّی وَ حُرْمَتِی اِیچُونْ، بِزَه وَ رِسَالَهٔ-نُورْ طَلَبَه‌لَرِینَه إِیمَانِ-أَكْمَلْ وَ حُسْنُ-خَاتِمَه وَیرْ. وَ بِزْلَرِی اُونْلَرِكْ شَفَاعَتْلَرِینه مَظْهَرْ أَیْلَه، آمِینْ...

هَمْ نَاصِلْكِه قُرْآنِكْ، بَلْكِه بُتُونْ سَمَاوِی كِتَابْلَرِكْ حَقَّانِیَتِنِی إِثْبَاتْ اَیدَنْ عُمُومْ دَلِیلْلَرْ وَ حُجَّتْلَرْ وَ حَبِیبُ اللّٰهِكْ بَلْكِه بُتُونْ أَنْبِیَانِكْ نُبُوَّتْلَرِینِی إِثْبَاتْ اَیدَنْ عُمُومْ مُعْجِزَه‌لَرْ وَ بُرْهَانْلَرْ، طُولَایِیسِیْله أَكْ بُیُوكْ مُدَّعَالْرِی اُولَانْ آخِرَتِكْ تَحَقُّقُنه دَلَالَتْ اَیدَرْلَرْ. عَیْنًا اُویْلَه دَه، وَاجِبُ الْوُجُودُكْ وُجُودُینه وَ وَحْدَتِنَه شَهَادَتْ اَیدَنْ أَكْثَرْ دَلِیلْلَرْ وَ حُجَّتْلَرْ، طُولَایِیسِیْله رُبُوبِیَتِكْ وَ اُلُوهِیَتِكْ أَكْ بُیُوكْ مَدَارِی وَ مَظْهَرِی اُولَانْ دَارِ-سَعَادَتِكْ وَ عَالَمِ-بَقَانِكْ وُجُودُینه، آچِیلْمه‌سِنه شَهَادَتْ اَیدَرْلَرْ. چُونْكُه گَلَه‌جَكْ مَقَامَاتْدَه بَیَانْ وَ إِثْبَاتْ اَیدِیلَه‌جَكِی گِبِی؛ ذَاتِ-وَاجِبُ الْوُجُودُكْ هَمْ مَوْجُودِیَتِی، هَمْ عُمُومْ صِفَتْلَرِی، هَمْ أَكْثَرْ إِسْمْلَرِی، هَمْ رُبُوبِیَتْ، اُلُوهِیَتْ، رَحْمَتْ، عِنَایَتْ، حِكْمَتْ، عَدَالَتْ گِبِی وَصِفْلَرِی، شَأْنْلَرِی لُزُومْ دَرَجَه‌سِنْدَه آخِرَتِی إِقْتِضَا وَ وُجُوبْ دَرَجَه‌سِنْدَه

ضَلَالَتْ اِیچِونْ جَهَنَّمْ وَ أَهْلِ-هِدَایَتْ اِیچِونْ جَنَّتْ بُولُونْدُیغُنُی خَبَرْ وَیرُوبْ إِعْلَانْ اَیدِییُورُلْرْ. قُوَّتْلِی اِیمَانْ اَیدُوبْ شَهَادَتْ اَیدِییُورُلْرْ.

أَیْ قَدِیرِ-حَکِیمْ! أَیْ رَحْمٰنِ-رَحِیمْ! أَیْ صَادِقُ الْوَعْدِ الْکَرِیمْ! أَیْ عِزَّتْ وَ عَظَمَتْ وَ جَلَالْ صَاحِبِی قَهَّارِ-ذُو الْجَلَالْ!.. بُو قَدْرْ صَادِقْ دُوسْتْلُرِیکِی، بُو قَدْرْ وَعْدْلَرِیکِی وَ بُو قَدْرْ صِفَاتْ وَ شُئُونَاتِکِی یَالَانْجِی چِیقَارْمَقْ، تَکْذِیبْ اَیتْمَکْ وَ سُلْطَنَتِ-رُبُوبِیَتِکْ قَطْعِی مُقْتَضِیَاتِنِی تَکْذِیبْ اَیدُوبْ یَاپْمَهْمَقْ وَ سَنِکْ سَوْدِیکْ وَ اُونْلْرْ دَخِی سَنِی تَصْدِیقْ وَ إِطَاعَتْ اَیتْمَکْلَه کَنْدِیلَرِینِی سَکَّا سَوْدِیرَنْ حَدْسِزْ مَقْبُولْ عِبَادِکْ آخِرَتَه بَاقَانْ حَدْسِزْ دُعَالَرِینِی وَ دَعْوَالَرِینِی رَدْ اَیتْمَکْ، دِیکْلَه مَهْمَکْ وَ کُفْرْ وَ عِصْیَانْ اِیلَه وَ سَنِی وَعْدِکْدَه تَکْذِیبْ اَیتْمَکْلَه، سَنِکْ عَظَمَتِ-کِبْرِیَاکْه طُوقُونَانْ وَ عِزَّتِ-جَلَالِکْه طُوقُونْدُیرَانْ وَ اُلُوهِیَتِکْ حَیْثِیَتِنَه اِیلِیشَنْ وَ شَفْقَتِ-رُبُوبِیَتِکِی مُتَأَثِّرْ اَیدَنْ أَهْلِ-ضَلَالَتِی وَ أَهْلِ-کُفْرِی حَشْرِکْ إِنْکَارِنْدَه، اُونْلَرِی تَصْدِیقْ اَیتْمَکْدَنْ یُوزْ بِیکْلَرْ دَرَجَه مُقَدَّسْسِکْ وَ حَدْسِزْ دَرَجَه مُنَزَّهْ وَ عَالِیسِکْ. بُویْلَه نِهَایَتْسِزْ بِرْ ظُلْمْدَنْ وَ نِهَایَتْسِزْ بِرْ چِرْکِینْلِکْدَنْ، سَنِکْ اُو نِهَایَتْسِزْ عَدَالَتِکِی وَ نِهَایَتْسِزْ جَمَالِکِی وَ حَدْسِزْ رَحْمَتِکِی، حَدْسِزْ دَرَجَه تَقْدِیسْ اَیدِییُورُزْ. وَ بُتُونْ قُوَّتِمْزْلَه اِیمَانْ اَیدَرِزْ کِه: اُو یُوزْ بِیکْلَرْ صَادِقْ أَلْچِیلَرِکْ وَ اُو حَدْسِزْ طُوغْرِی دَلَّالِ-سُلْطَنَتِکْ اُولَانْ أَنْبِیَاء، أَصْفِیَاء، أَوْلِیَالُرِکْ، حَقَّ الْیَقِینْ، عَیْنَ الْیَقِینْ، عِلْمَ الْیَقِینْ صُورَتِنْدَه سَنِکْ اُخْرَوِی رَحْمَتْ خَزِینَه لَرِیکْه، عَالَمِ-بَقَادَه کِی إِحْسَانَاتِکِکْ

وَ پَيْغَمْبَرْلَرْ، بُو دُنْيَادَه وَ هَرْ طَرْفْدَه نُمُونَه‌لَرِى گُورُولَنْ جَلَالْلِى وَ جَمَالْلِى إِسْمْلَرِيكْڭْ تَجَلِّيلَرِى دَاهَا پَارْلَاقْ بِرْ صُورَتْدَه أَبَدُ الْآبَادْدَه دَوَامْ اَيدَه‌جَكْنَه وَ بُو فَانِى عَالَمْدَه رَحِيمَانَه جِلْوَه‌لَرِى، نُمُونَه‌لَرِى مُشَاهَدَه اَيدِيلَنْ إِحْسَانَاتِكْڭْ دَاهَا شْعْشْعَه‌لِى بِرْ طَرْزْدَه دَارِ-سْعَادَتْدَه إِسْتِمْرَارِينَه وَ بَقَاسِنَه وَ بُو قِيصَه حَيَاتِ-دُنْيَوِيَه‌دَه أُونْلَرِى ذَوْقْ اِيلَه گُورَنْ وَ مُحَبَّتْ اِيلَه رَفَاقَتْ اَيدَنْ مُشْتَاقْلَرِكْڭْ، أَبَدْدَه دَاخِى رَفَاقَتْلَرِينَه وَ بَرَابَرْ بُولُونْمَه‌لَرِينَه إِجْمَاعْ وَ إِتِّفَاقْ اِيلَه شَهَادَتْ وَ دَلَالَتْ وَ إِشَارَتْ اَيدَرْلَرْ.

هَمْ يُوزَرْ مُعْجِزَاتِ-بَاهِرَه‌لَرِينَه وَ آيَاتِ-قَاطِعَه‌لَرِينَه إِسْتِنَادًا، بَاشْدَه رَسُولِ-أَكْرَمْ وَ قُرْآنِ-حَكِيمِكْڭْ أُولَارَقْ بُتُونْ نُورَانِى رُوحْلَرِكْڭْ صَاحِبْلَرِى أُولَانْ پَيْغَمْبَرْلَرْ وَ بُتُونْ مُنَوَّرْ قَلْبْلَرِكْڭْ قُطْبْلَرِى أُولَانْ وَلِيلَرْ وَ بُتُونْ كَسْكِينْ وَ نُورْلُ عَقِلْلَرِكْڭْ مْعْدَنْلَرِى أُولَانْ صِدِّيقِينْلَرْ وَ بُتُونْ صُحُفُ-سَمَاوِيَه‌دَه وَ كُتُبُ-مُقَدَّسَه‌دَه سَنِكْڭْ چُوقْ تَكْرَارْ اِيلَه اَيتْدِيگِكْڭْ بِيكْلَرْ وْعْدْلَرِيكَه وَ تَهْدِيدْلَرِيكَه إِسْتِنَادًا، هَمْ سَنِكْڭْ قُدْرَتْ وَ رَحْمَتْ وَ عِنَايَتْ وَ حِكْمَتْ وَ جَلَالْ وَ جَمَالْ گِبِى آخِرَتِى إِقْتِضَا اَيدَنْ قُدْسِى صِفَتْلَرِيكَه، شَأْنْلَرِيكَه وَ سَنِكْڭْ عِزَّتِ-جَلَالِكَه وَ سُلْطَنَتِ-رُبُوبِيَتِكَه إِعْتِمَادًا، هَمْ آخِرَتِكْڭْ اِيزْلَرِينِى وَ تَرَشُّحَاتِنِى بِيلْدِيرَنْ حَدْسِزْ كَشْفِيَاتْلَرِينَه وَ مُشَاهَدَه‌لَرِينَه وَ عِلْمَ الْيَقِينْ وَ عَيْنَ الْيَقِينْ دَرَجَه‌سِنْدَه بُولُونَانْ إِعْتِقَادْلَرِينَه وَ اِيمَانْلَرِينَه بِنَاءً سْعَادَتِ-أَبَدِيَه‌يِى إِنْسَانْلَرَه مُژْدَه‌لِه‌يُورْلَرْ. أَهْلِ-

عَجبَا اُونْ اُوچْ عَصِرْدَه فَاصِلَه‌سِزْ اُولَارْقْ حَدْسِزْ رُوحْلَرْه، عَقِلْلَرْه، قَلْبْلَرَه، نَفِسْلَرَه حَقْ وَ حَقِیقَتْ دَائِرَه‌سِنْدَه حُکْمْ اَیدَنْ، تَرْبِیَه اَیدَنْ، إِدَارَه اَیدَنْ بُو مَعْنَوِی سُلْطَانِ-ذِی‌شَانِكْ بِرْ تَكْ إِشَارَتِی بُویْلَه بِرْ حَقِیقَتِی إِثْبَاتْ اَیتْمَگَه کَافِی اِیکَنْ، بِیکْلَرْ تَصْرِیحَاتْ اِیلَه بُو حَقِیقَتِ-حَشْرِیَه‌یِی گُوسْتَرُوبْ إِثْبَاتْ اَیتْدِکْدَنْ صُوکْرَه، اُو حَقِیقَتِی طَانِیمْیَانْ بِرْ أَجْهَلْ أَحْمَقْ اِیچُونْ جَهَنَّمْ عَذَابِی لَازِمْ گَلْمَزْ مِی وَ عَیْنِ-عَدَالَتْ اُولْمَازْ مِی؟

هَمْ بِرَرْ زَمَانَه وَ بِرَرْ دَوْرَه حُکْمْ اَیدَنْ بُتُونْ سَمَاوِی صُحُفْلَرْ وَ مُقَدَّسْ کِتَابْلَرْ دَخِی، بُتُونْ إِسْتِقْبَالَه وَ عُمُومْ زَمَانْلَرْه حُکُمْرَانْ اُولَانْ قُرْآنِكْ تَفْصِیلَاتْلَه، اِیضَاحَاتْلَه، تَکْرَارْ اِیلَه بَیَانْ وَ إِثْبَاتْ اَیتْدِیگِی حَقِیقَتِ-حَشْرِیَه‌یِی، عَصِرْلَرِینَه وَ زَمَانْلَرِینَه گُورَه اُو حَقِیقَتِی قَطْعِی قَبُولْ اِیلَه بَرَابَرْ، تَفْصِیلَاتْسِزْ وَ پَرْدَه‌لِی وَ مُخْتَصَرْ بِرْ صُورَتْدَه بَیَانْ، فَقَطْ قُوَّتْلِی بِرْ طَرْزْدَه إِدِّعَا وَ إِثْبَاتْلَرِی؛ قُرْآنِكْ دَعْوَاسِنِی بِیکْلَرْ إِمْضَا اِیلَه تَصْدِیقْ اَیدَرْلَرْ.

بُو بَحْثِكْ مُنَاسَبَتِیْلَه رِسَالَهٔ-مُنَاجَاتِكْ آخِرِنْدَه، اِیمَانٌ بِالْیَوْمِ الْآخِرْ رُکْنُنَه، سَائِرْ رُکْنْلَرِكْ خُصُوصًا "رُسُلْ" وَ "کُتُبُ"كْ شَهَادَتِی، مُنَاجَاتْ صُورَتِنْدَه ذِکْرْ اَیدِیلَنْ پَكْ قُوَّتْلِی وَ خُلَاصَه‌لِی وَ بُتُونْ أَوْهَامْلَرِی إِزَالَه اَیدَنْ بِرْ حُجَّتِ-حَشْرِیَه عَیْنًا بُورَایه گِیرِیُورْ. شُویْلَه کِه: مُنَاجَاتْدَه دَیمِشْ:

أَیْ رَبِّ-رَحِیمْ! رَسُولِ-أَکْرَمِكْ تَعْلِیمِیْلَه وَ قُرْآنِ-حَکِیمِكْ دَرْسِیْلَه آکْلَادِمْ کِه: بَاشْدَه قُرْآنْ وَ رَسُولِ-أَکْرَمِكْ اُولَارْقْ بُتُونْ مُقَدَّسْ کِتَابْلَرْ

غَايَتْ قُوَّتْلِى آيَاتِ–حَشْرِيَەدِرْ. صَرِيحًا وَ إِشَارَةً بِيكْلَرْ آيَاتِيْلَه عَيْنِ حَقِيقَتِي خَبَرْ وَيرِرْ، إِثْبَاتْ اَيدَرْ، گُوسْتَرِرْ. مَثَلَا:

اِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ۞ يَا اَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ اِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ۞ اِذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالَهَا ۞ اِذَا السَّمَآءُ انْفَطَرَتْ ۞ اِذَا السَّمَآءُ انْشَقَّتْ ۞ عَمَّ يَتَسَآءَلُونَ ۞ هَلْ اَتٰيكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ۞

گِبِي، اُوتُوزْ قِرْقْ سُورَەلَرِكْ بَاشْلَرِنْدَه بُتُونْ قَطْعِيَّتْلَه حَقِيقَتِ–حَشْرِيَەيِي كَائِنَاتِكْ أَكْ أَهَمِيَّتْلِى وَ وَاجِبْ بِرْ حَقِيقَتِي اُولْدُيغُنُى گُوسْتَرْمَكْلَه بَرَابَرْ، سَائِرْ آيَتْلَرْدَه دٰخِي اُو حَقِيقَتِكْ چَشِيدْ چَشِيدْ دَلِيلْلَرِينِي بَيَانْ اَيدِوبْ إِقْنَاع اَيدَرْ. عَجَبَا بِرْ تَكْ آيَتِكْ بِرْ تَكْ إِشَارَتِى، گُوزُيُمْزْ اُو كُنْدَه عُلُومُ–إِسْلَامِيَەدَه مُتَعَدِّدْ عِلْمِى، كَوْنِى حَقِيقَتْلَرِى مَيْوَه وَيرَنْ بِرْ كِتَابِكْ بِيكْلَرْ بُويْلَه شَهَادَتْلَرِيْلَه وَ دٰعْوَالَرِى اِيلَه، گُونَشْ گِبِي ظُهُورْ اَيدَنْ اِيمَانِ–حَشْرِى؛ حَقِيقَتْسِزْ اُولْمَاسِى گُونَشِكْ إِنْكَارِى بَلْكِه كَائِنَاتِكْ عَدَمِى گِبِي هِيچْ بِرْ جِهَتِ–إِمْكَانِى وَارْ مِى وَ يُوزْ دَرَجَه مُحَالْ وَ بَاطِلْ اُولْمَازْ مِى؟ عَجَبَا بِرْ سُلْطَانِكْ بِرْ تَكْ إِشَارَتِى يَالَانْ اُولْمَامْقْ اِيچُونْ بَعْضًا بِرْ اُورْدُو حَرَكَتْ اَيدِوبْ چَارْپِيشْدِيغِى حَالْدَه، اُو پَكْ جِدِّى وَ عِزَّتْلِى سُلْطَانِكْ بِيكْلَرْ سُوزْلَرِى وَ وَعْدْلَرِى وَ تَهْدِيدْلَرِينِي يَالَانْ چِيقَارْمَقْ هِيچْ بِرْ جِهَتْدَه قَابِلْ مِيدِرْ وَ حَقِيقَتْسِزْ اُولْمَقْ مُمْكِنْ مُيدُرْ؟

سُقُوطْ اَیدَه‌جَکِنِی إِثْبَاتْ اَیدَرْ. بَشَرِكْ إِدَارَه وَ أَخْلَاقْ وَ إِجْتِمَاعِیَاتِی اِیلَه چُوقْ عَلَاقَه‌دَارْ اُولَانْ إِجْتِمَاعِیُّونْ وَ سِیَاسِیُّونْ وَ أَخْلَاقِیُّونُكْ قُولَاقْلَرِی چِینْلَاسِینْ! گَلْسِینْلَرْ، بُو بُوشْلُغُی نَه اِیلَه طُولْدُیرُه‌بِیلِیرْلَرْ وَ بُو دَرِینْ یَارَه‌لَرِی نَه اِیلَه تَدَاوِی اَیدَه‌بِیلِیرْلَرْ؟

اِیکِنْجِی نُقْطَه: حَقِیقَتِ–حَشْرِیَه‌نِكْ حَدْسِزْ بُرْهَانْلَرِنْدَنْ سَائِرْ أَرْکَانِ–اِیمَانِیَه‌دَنْ گَلَنْ شَهَادَتْلَرِكْ خُلَاصَه‌سِنْدَنْ چِیقَانْ بِرْ بُرْهَانِی، غَایَتْ مُخْتَصَرْ بِرْ صُورَتْدَه بَیَانْ اَیدَرْ. شُویْلَه کِه: حَضْرَتِ–مُحَمَّدْ عَلَیْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ‌كْ رِسَالَتِنَه دَلَالَتْ اَیدَنْ بُتُونْ مُعْجِزَه‌لَرِی وَ بُتُونْ دَلَائِلِ–نُبُوَّتِی وَ حَقَّانِیَتِنِكْ بُتُونْ بُرْهَانْلَرِی، بِرْدَنْ حَقِیقَتِ–حَشْرِیَه‌نِكْ تَحَقُّقُنَه شَهَادَتْ اَیدَه‌رَكْ إِثْبَاتْ اَیدَرْلَرْ. چُونْکُه بُو ذَاتِكْ بُتُونْ حَیَاتِنْدَه بُتُونْ دَعْوَالَرِی، وَحْدَانِیَتْدَنْ صُوکْرَه حَشْرْدَه تَمَرْکُزْ اَیدِیُورْ. هَمْ عُمُومْ پَیْغَمْبَرْلَرِی تَصْدِیقْ اَیدَنْ وَ اَیتْدِیرَنْ بُتُونْ مُعْجِزَه‌لَرِی وَ حُجَّتْلَرِی، عَیْنِ حَقِیقَتَه شَهَادَتْ اَیدَرْ.

هَمْ **وَ بِرُسُلِهِ** کَلِمَه‌سِنْدَنْ گَلَنْ شَهَادَتِی بَدَاهَتْ دَرَجَه‌سِنَه چِیقَارَانْ، **وَ کُتُبِهِ** شَهَادَتِی دَه عَیْنِ حَقِیقَتَه شَهَادَتْ اَیدَرْ. شُویْلَه کِه: بَاشْدَه قُرْآنِ–مُعْجِزُ الْبَیَانِكْ حَقَّانِیَتِنِی إِثْبَاتْ اَیدَنْ بُتُونْ مُعْجِزَه‌لَرِی، حُجَّتْلَرِی وَ حَقِیقَتْلَرِی، بِرْدَنْ حَقِیقَتِ–حَشْرِیَه‌نِكْ تَحَقُّقُنَه وَ وُقُوعُنَه شَهَادَتْ اَیدِوبْ إِثْبَاتْ اَیدَرْلَرْ. چُونْکُه قُرْآنِكْ هَمَانْ اُوچْدَنْ بِرِیسِی حَشْرْدِرْ وَ أَکْثَرْ قِیصَه سُورَه‌لَرِینِكْ بَاشْلَرِنْدَه

مَثَلَا دَيرْ: "بُو حَرَمِمْ، أَبَدِى بِرْ عَالَمْدَه، أَبَدِى بِرْ حَيَاتْدَه، دَائِمِى بِرْ رَفِيقَهٔ-حَيَاتِمْدِرْ. شِيمْدِيلِكْ إِخْتِيَارْ وَ چِرْكِينْ اُولْمُشْ اِيسَه دَه ضَرَرِى يُوقْ. چُونْكِه أَبَدِى بِرْ گُوزَلْلِگِى وَارْ، گَلَه‌جَكْ. وَ بُويْلَه دَائِمِى آرْقَدَاشْلِغِكْ خَاطِرِى اِيچِونْ هَرْ بِرْ فَدَاكَارْلِغِى وَ مَرْحَمَتِى يَاپَارِمْ." دِيَيه‌رَكْ اُو إِخْتِيَارَه قَارِيسِنْه، گُوزَلْ بِرْ حُورِى گِبِى مُحَبَّتْلَه، شَفْقَتْلَه، مَرْحَمَتْلَه مُقَابَلَه اَيدَه‌بِيلِيرْ. يُوقْسه قِيصَه‌جِقْ بِرْ اِيكِى سَاعَتْ صُورِى بِرْ رَفَاقَتْدَنْ صُوكْرَه أَبَدِى بِرْ فِرَاقْ وَ مُفَارَقَتَه اُوغْرَايَانْ اُو آرْقَدَاشْلِقْ؛ أَلْبَتَّه غَايَتْ صُورِى وَ مُوَقَّتْ وَ أَسَاسْسِزْ، حَيْوَانْ گِبِى بِرْ رِقَّتِ-جِنْسِيَه مُعْنَاسِنْدَه وَ بِرْ مَجَازِى مَرْحَمَتْ وَ صُنْعِى بِرْ حُرْمَتْ وَيرَه‌بِيلِيرْ. وَ حَيْوَانَاتْدَه اُولْدُيغُى گِبِى؛ بَاشْقَه مَنْفَعَتْلَرْ وَ سَائِرْ غَالِبْ حِسْلَرْ، اُو حُرْمَتْ وَ مَرْحَمَتِى مُغْلُوبْ اَيدِوبْ اُو دُنْيَا جَنَّتِنِى، جَهَنَّمَه چَوِيرِرْ.

اِيشْتَه اِيمَانِ-حَشْرِينِكْ يُوزَرْ نَتِيجَه‌سِنْدَنْ بِرِيسِى؛ حَيَاتِ-إِجْتِمَاعِيَهٔ-إِنْسَانِيَه‌يَه تَعَلُّقْ اَيدَرْ. وَ بُو تَكْ نَتِيجَه‌نِكْ دَه يُوزَرْ جِهَتِنْدَنْ وَ فَائِدَه‌لَرِنْدَنْ مَذْكُورْ دُرْتْ دَلِيلَه سَائِرْلَرِى قِيَاسْ اَيدِيلْسَه آكْلَاشِيلِيرْ كِه: حَقِيقَتِ-حَشْرِيَه‌نِكْ تَحَقُّقُى وَ وُقُوعُى؛ إِنْسَانِيَتِكْ عُلْوِى حَقِيقَتِى وَ كُلِّى حَاجَتِى دَرَجَه‌سِنْدَه قَطْعِيدِرْ. بَلْكِه إِنْسَانِكْ مِعْدَه‌سِنْدَه كِى إِحْتِيَاجِكْ وُجُودُى، طَعَامْلَرِكْ وُجُودُينه دَلَالَتْ وَ شَهَادَتِنْدَنْ دَاهَا ظَاهِرْدِرْ وَ دَاهَا زِيَادَه تَحَقُّقُنُى بِيلْدِيرِرْ. وَ أَگَرْ بُو حَقِيقَتِ-حَشْرِيَه‌نِكْ نَتِيجَه‌لَرِى إِنْسَانِيَتْدَنْ چِيقْسه؛ اُو چُوقْ أَهَمِّيَتْلِى وَ يُوكْسَكْ وَ حَيَاتْدَارْ اُولَانْ إِنْسَانِيَتْ مَاهِيَتِى، مُرْدَارْ وَ مِيقْرُوبْ يُووَاسِى بِرْ لَاشه حُكْمُنَه

آنَالْرْ، اُويْلَه بِرْ وَاوَيْلَاءِ-رُوحِی وَ بِرْ دٰاغْدٰاغَهٔ-قَلْبِی حِسْ اَيدَه‌جَكْلَرْدِی كِه؛ بُو دُنْيَا اُونْلَرْه ظُلْمَتْلِی بِرْ زِنْدَانْ وَ حَيَاتْ دٰخِی قَسَاوَتْلِی بِرْ عَذَابْ اُولُورْدُی.

اُوچُنْجُی دَلِيلْ: إِنْسَانْلَرِكْ حَيَاتِ-إِجْتِمَاعِيَه‌سِنْدَه أَكْ قُوَّتْلِی مَدَارْ اُولَانْ گَنْجْلَرْ، دَلِيقَانْلِيلَرْ، شِدَّتِ-غَلَيَانْدَه اُولَانْ حِسِّيَاتْلَرِينِی وَ إِفْرَاطْكَارْ بُولُونَانْ نَفِسْ وَ هَوَالَرِينِی تَجَاوُزَاتْدَنْ وَ ظُلْمْلَرْدَنْ وَ تَخْرِيبَاتْدَنْ طُورْدُيرَانْ وَ حَيَاتِ-إِجْتِمَاعِيَه‌نِكْ حُسْنُ-جَرَيَانِنِی تَأْمِينْ اَيدَنْ؛ يَالْكِزْ جَهَنَّمْ فِكْرِيدِرْ. يُوقْسَه جَهَنَّمْ أَنْدِيشَه‌سِی اُولْمَازْسَه اَلْحُكْمُ لِلْغَالِبِ قَاعِدَه‌سِيلَه اُو سَرْخُوشْ دَلِيقَانْلِيلَرْ، هَوَسَاتْلَرِی يَشِنْدَه بِيچَارَه ضَعِيفْلَرَه، عَاجِزْلَرَه، دُنْيَايِی جَهَنَّمَه چَوِيرَه‌جَكْلَرْدِی وَ يُوكْسَكْ إِنْسَانِيَتِی غَايَتْ سُفْلِی بِرْ حَيْوَانِيَتَه دُونْدُيرَه‌جَكْلَرْدِی.

دُرْدُنْجُی دَلِيلْ: نَوْعِ-بَشَرِكْ حَيَاتِ-دُنْيَوِيَه‌سِنْدَه أَكْ جَمْعِيَتْلِی مَرْكَزْ وَ أَكْ أَسَاسْلِی زَنْبَرَكْ وَ دُنْيَوِی سَعَادَتْ اِيچُونْ بِرْ جَنَّتْ، بِرْ مَلْجَأ، بِرْ تَحَصُّنْگَاهْ اِيسَه؛ عَائِلَه حَيَاتِيدِرْ. وَ هَرْ كَسِكْ خَانَه‌سِی، كُوچُكْ بِرْ دُنْيَاسِيدِرْ. وَ اُو خَانَه وَ عَائِلَه حَيَاتِنِكْ حَيَاتِی وَ سَعَادَتِی اِيسَه؛ صَمِيمِی وَ جِدِّی وَ وَفَادَارَانَه حُرْمَتْ وَ حَقِيقِی وَ شَفْقَتْلِی وَ فَدَاكَارَانَه مَرْحَمَتْ اِيلَه اُولَابِيلِيرْ وَ بُو حَقِيقِی حُرْمَتْ وَ صَمِيمِی مَرْحَمَتْ اِيسَه؛ أَبَدِی بِرْ آرْقَدَاشْلِقْ وَ دَائِمِی بِرْ رَفَاقَتْ وَ سَرْمَدِی بِرْ بَرَابَرْلِكْ وَ حَدْسِزْ بِرْ زَمَانْدَه وَ حُدُودْسُزْ بِرْ حَيَاتْدَه بِرْبِرِيْلَه يَدَرَانَه، فَرْزَنْدَانَه، قَارْدَاشَانَه، آرْقَدَاشَانَه مُنَاسَبَتْلَرِكْ بُولُونْمَقْ فِكْرِيْلَه وَ عَقِيدَه‌سِيلَه اُولَابِيلِيرْ.

بِرِنْجِيسِى: نَوْعِ-بَشَرِكْ هَمَانْ يَارِيسِنِى تَشْكِيلْ اَيدَنْ چُوجُقْلْرْ، يَالْكِزْ جَنَّتْ فِكْرِيْلَه، اُونْلْرْه دَهْشَتْلِى وَ آغْلَاتِيجِى گُورُونَنْ ثُولُومْلَرَه وَ وَفَاتْلْرْه قَارْشِى طَايَانَه‌بِيلِيرْلَرْ وَ غَايَتْ ضَعِيفْ وَ نَازِكْ وُجُودْلْرِنْدَه بِرْ قُوَّةِ-مَعْنَوِيَه بُولَابِيلِيرْلَرْ وَ هَرْ شَيْدَنْ چَابُوقْ آغْلَايَانْ غَايَتْ مُقَاوَمَتْسِزْ مِزَاجِ-رُوحْلْرِنْدَه، اُو جَنَّتْ اِيلَه بِرْ اُمِيدْ بُولُوبْ مَسْرُورَانَه يَاشَايَه‌بِيلِيرْلَرْ. مَثَلَا جَنَّتْ فِكْرِيْلَه دَيرْ: "بَنِمْ كُوچُكْ قَارْدَاشَمْ وَيَا آرْقَدَاشِمْ ثُولْدُى، جَنَّتِكْ بِرْ قُوشُى اُولْدُى. جَنَّتْدَه گَزَرْ، بِزْدَنْ دَاهَا گُوزَلْ يَاشَارْ." يُوقْسُه هَرْ وَقِتْ أَطْرَافِنْدَه كَنْدِى گِبِى چُوجُقْلْرِكْ وَ بُيُوكْلَرِكْ ثُولُومْلَرِى، اُو ضَعِيفْ بِيچَارَه‌لَرِكْ أَنْدِيشَه‌لِى نَظَرْلْرِينَه چَارْپْمَسِى؛ مُقَاوَمَتْلَرِينِى وَ قُوَّةِ-مَعْنَوِيَه‌لَرِينِى زِيرْ وَ زَبَرْ اَيدَه‌رَكْ گُوزَلْرِيْلَه بَرَابَرْ رُوحْ، قَلْبْ، عَقِلْ گِبِى بُتُونْ لَطَائِفِنِى دَخِى اُويْلَه آغْلَاتْدِيرَه‌جَقْ، يَا مُحْوْ اُولُوبْ وَيَا دِيوَانَه بِرْ بَدْبَخْتْ حَيْوَانْ اُولَاجَقْدِى.

اِيكِنْجِى دَلِيلْ: نَوْعِ-إِنْسَانِكْ (بِرْ جِهَتْدَه) نِصْفِى اُولَانْ إِخْتِيَارْلْرْ، يَالْكِزْ حَيَاتِ-أُخْرَوِيَه اِيلَه يَاقِينْلْرِنْدَه بُولُونَانْ قَبْرَه قَارْشِى تَحَمُّلْ اَيدَه‌بِيلِيرْلَرْ. وَ چُوقْ عَلَاقَه‌دَارْ اُولْدُقْلَرِى حَيَاتْلَرِينِكْ يَاقِينْدَه سُونْمَسِنَه وَ گُوزَلْ دُنْيَالَرِينِكْ قَپَانْمَسِنَه مُقَابِلْ بِرْ تَسَلِّى بُولَابِيلِيرْلَرْ وَ چُوجُقْ حُكْمُنَه گَچَنْ سَرِيعُ التَّأَثُّرْ رُوحْلْرِنْدَه وَ مِزَاجْلْرِنْدَه، مَوْتْ وَ زَوَالْدَنْ چِيقَانْ أَلِيمْ وَ دَهْشَتْلِى مَأْيُوسِيَتَه قَارْشِى، آنْجَقْ حَيَاتِ-بَاقِيَه اُمِيدِيْلَه مُقَابَلَه اَيدَه‌بِيلِيرْلَرْ. يُوقْسُه اُو شَفْقَتَه لَايِقْ مُحْتَرَمْلَرْ وَ سُكُونَتَه وَ إِسْتِرَاحَتِ-قَلْبِيَه‌يَه چُوقْ مُحْتَاجْ اُو أَنْدِيشَه‌لِى بَابَالْرْ وَ

اِیمَانِ-حَشْرِینِكْ هُجُومْ اَیدِیلْمَزْ اُو اِیكِی مَتِینْ قَلْعَه‌سِنْدَنْ طُوقُوزْ وَ اُونْ سَنَه صُوكْرَه اِیكِنْجِی آیَتْ اُولَانْ بَاشْدَه مَذْكُورْ آیَاتِ-أَكْبَرِكْ تَفْسِیرِینِی بُو رِسَالَه اِیلَه إِكْرَامْ اَیتْدِی. اِیشْتَه بُو طُوقُوزُنْجُی شُعَاعْ؛ مَذْكُورْ آیَاتِیلَه إِشَارَتْ اَیدِیلَنْ طُوقُوزْ عَالِی مَقَامْ وَ بِرْ أَهَمِّیَتْلِی مُقَدَّمَه‌دَنْ عِبَارَتْدِرْ.

مُقَدَّمَه

(حَشِرْ عَقِیدَه‌سِنِكْ، پَكْ چُوقْ رُوحِی فَائِدَه‌لَرِنْدَنْ وَ حَیَاتِی نَتِیجَه‌لَرِنْدَنْ بِرْ تَكْ نَتِیجَهٔ-جَامِعَه‌یِی إِخْتِصَارْ اِیلَه بَیَانْ وَ حَیَاتِ-إِنْسَانِیَه‌یَه خُصُوصًا حَیَاتِ-إِجْتِمَاعِیَه‌سِنَه نَه دَرَجَه لُزُومْلُی وَ ضَرُورِی اُولْدُیغُنُی إِظْهَارْ وَ بُو اِیمَانِ-حَشْرِی عَقِیدَه‌سِنِكْ پَكْ چُوقْ حُجَّتْلَرِنْدَنْ بِرْ تَكْ حُجَّتِ-كُلِّیَه‌یِی إِجْمَالْ اِیلَه گُوسْتَرْمَكْ وَ اُو عَقِیدَهٔ-حَشْرِیَه نَه دَرَجَه بَدِیهِی وَ شُبْهَه‌سِزْ بُولُونْدُیغُنُی إِفَادَه اَیتْمَكْدَنْ عِبَارَتْ اُولَارَقْ "اِیكِی نُقْطَه"دِرْ.)

بِرِنْجِی نُقْطَه: آخِرَتْ عَقِیدَه‌سِی؛ حَیَاتِ-إِجْتِمَاعِیَه وَ شَخْصِیَهٔ-إِنْسَانِیَه‌نِكْ اُسُّ الْأَسَاسِی وَ سَعَادَتِنِكْ وَ كَمَالاَتِنِكْ أَسَاسَاتِی اُولْدُیغُنَه، یُوزَرْ دَلِیلْلَرِنْدَنْ بِرْ مِقْیَاسْ اُولَارَقْ یَالْكِزْ دُرْتْ دَانَه‌سِنَه إِشَارَتْ اَیدَه‌جَگِزْ:

تَخْرُجُونَ ۞ وَ لَهُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَ الْاَرْضِ كُلٌّ لَهُ قَانِتُونَ ۞ وَ هُوَ الَّذِي يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَ هُوَ اَهْوَنُ عَلَيْهِ وَ لَهُ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى فِي السَّمٰوَاتِ وَ الْاَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۞

اِيمَانِكْ بِرْ قُطْبُنِي گُوسْتَرَنْ بُو سَمَاوِي آيَاتِ–كُبْرَانِكْ وَ حَشْرِي إِثْبَاتْ اَيدَنْ شُو قُدْسِي بَرَاهِينِ–عُظْمَانِكْ بِرْ نُكْتَهٔ–أَكْبَرِي وَ بِرْ حُجَّتِ–أَعْظَمِي؛ بُو "طُوقُوزُنْجُي شُعَاعْ"دٰه بَيَانْ اَيدِيلَه‌جَكْ.

لَطِيفْ بِرْ عِنَايَتِ–رَبَّانِيَه‌دِرْ كِه: بُونْدَنْ أُوتُوزْ سَنَه أَوَّلْ أَسْكِي سَعِيدْ، يَازْدِيغِي تَفْسِيرْ مُقَدَّمَه‌سِي "مُحَاكَمَاتْ" نَامِنْدَه‌كِي أَثَرِكْ آخِرِنْدَه؛ "اِيكِنْجِي مَقْصَدْ: قُرْآنْدَه حَشْرَه إِشَارَتْ اَيدَنْ اِيكِي آيَتْ تَفْسِيرْ وَ بَيَانْ اَيدِيلَه‌جَكْ. "نَخُو بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ" دَيِيوبْ طُورْمُشْ. دَاهَا يَازْمَامِشْ. خَالِقِ–رَحِيمِمَه دَلَائِلْ وَ أَمَارَاتِ–حَشْرِيَه عَدَدِنْجَه شُكُرْ وَ حَمْدْ أُولْسُونْ كِه، أُوتُوزْ سَنَه صُوكْرَه تَوْفِيقْ إِحْسَانْ أَيْلَدِي. أَوَتْ بُونْدَنْ طُوقُوزْ أُونْ سَنَه أَوَّلْ، أُو اِيكِي آيَتْدَنْ بِرِنْجِي آيَتْ أُولَانْ: فَانْظُرْ اِلٰى اٰثَارِ رَحْمَتِ اللهِ كَيْفَ يُحْيِي الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتٰى وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ فَرْمَانِ–إِلٰهِينِكْ اِيكِي پَارْلَاقْ وَ چُوقْ قُوَّتْلِي حُجَّتْلَرِي وَ تَفْسِيرْلَرِي بُولُونَانْ أُونُنْجُي سُوزْ اِيلَه يِگْرِمِي طُوقُوزُنْجُي سُوزُي إِنْعَامْ اَيتْدِي. مُنْكِرْلَرِي صُوصْدُيرْدُي. هَمْ

طُوقُوزُنْجُى حُجَّتِ-اِيمَانِيَه

(طُوقُوزُنْجُى شُعَاعِكْ مُقَدَّمَهِ-حَشْرِيَه‌سِى)

بسم الله الرحمن الرحيم

فَسُبْحَانَ اللهِ حِينَ تُمْسُونَ وَ حِينَ تُصْبِحُونَ ۞ وَ لَهُ الْحَمْدُ فِى السَّمٰوَاتِ وَ
الْاَرْضِ وَ عَشِيًّا وَ حِينَ تُظْهِرُونَ ۞ يُخْرِجُ الْحَىَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَ يُخْرِجُ الْمَيِّتَ
مِنَ الْحَىِّ وَ يُحْيِى الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ كَذٰلِكَ تُخْرَجُونَ ۞ وَ مِنْ اٰيَاتِهٖٓ اَنْ
خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ اِذَا اَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ۞ وَ مِنْ اٰيَاتِهٖٓ اَنْ خَلَقَ لَكُمْ
مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوٓا اِلَيْهَا وَ جَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً اِنَّ فِى
ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ۞ وَ مِنْ اٰيَاتِهٖ خَلْقُ السَّمٰوَاتِ وَ الْاَرْضِ وَ
اخْتِلَافُ اَلْسِنَتِكُمْ وَ اَلْوَانِكُمْ اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِلْعَالِمِينَ ۞ وَ مِنْ اٰيَاتِهٖ
مَنَامُكُمْ بِالَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ ابْتِغَآؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهٖٓ اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ
يَسْمَعُونَ ۞ وَ مِنْ اٰيَاتِهٖ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَ طَمَعًا وَ يُنَزِّلُ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً
فَيُحْيِى بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۞ وَ مِنْ اٰيَاتِهٖٓ
اَنْ تَقُومَ السَّمَآءُ وَ الْاَرْضُ بِاَمْرِهٖ ثُمَّ اِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْاَرْضِ اِذَا اَنْتُمْ

دَكْزِى وَ حَضْرَتِ-إِبْرَاهِيمْ عَلَيْهِ السَّلَامْه آتَشِى وَ حَضْرَتِ-دَاوُدْ عَلَيْهِ السَّلَامْه طَاغِى، دَمِيرِى وَ حَضْرَتِ-سُلَيْمَانْ عَلَيْهِ السَّلَامْه جِنِّى وَ إِنْسِى وَ حَضْرَتِ-مُحَمَّدْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامْه شَمْسْ وَ قَمَرِى تَسْخِيرْ اَيْتْدِيكِڭْ گِبِى، رِسَالَةِ-نُورْه قَلْبْلَرِى وَ عَقِلْلَرِى مُسْخَّرْ قِيلْ!.. وَ بَنِى وَ رِسَالَةِ-نُورْ طَلَبَه‌لَرِينِى، نَفِسْ وَ شَيْطَانِڭْ شَرِّنْدَنْ وَ قَبِرْ عَذَابِنْدَنْ وَ جَهَنَّمْ آتَشِنْدَنْ مُحَافَظَه أَيْلَه وَ جَنَّتُ الْفِرْدَوْسْدَه مَسْعُودْ قِيلْ! آمِينْ، آمِينْ، آمِينْ!..

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَآ اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَآ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

وَ اٰخِرُ دَعْوٰيهُمْ اَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

قُرْآنْدَنْ وَ مُنَاجَاتِ-نَبَوِيَه أُولَانْ جَوْشَنُ الْكَبِيرْدَنْ آلْدِيغِمْ بُو دَرْسِمِى، بِرْ عِبَادَتِ-تَفَكُّرِيَه أُولَارَقْ، رَبِّ-رَحِيمِمِكْ دَرْگَاهِنه عَرْضْ اَيْتْمَكْدَه قُصُورْ اَيْتْمِشْ اِيسَه‌مْ، قُصُورُمُكْ عَفْوِى اِيچُونْ قُرْآنِى وَ جَوْشَنُ الْكَبِيرِى شَفَاعَتْجِى اَيْدَه‌رَكْ رَحْمَتِنْدَنْ عَفْوِيمِى نِيَازْ اَيْدِيُورُمْ.

سَعِيدُ النُّورْسِى

سُبْحَانَهُ وَ تَعَالٰى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا آيَتِنِى، وُجُودُيُمكْ بُتُونْ ذَرَّاتِى عَدَدِنْجَه سُويْلَه‌مَكْ اِيسْتِه‌يُورُمْ! بَلْكِه سَنِكْ اُو صَادِقْ أَلْجِيلَرِكْ وَ طُوغْرُى دَلَّالِ-سُلْطَنَتِكْ حَقَّ الْيَقِينْ، عَيْنَ الْيَقِينْ، عِلْمَ الْيَقِينْ صُورَتِنْدَه سَنِكْ اُخْرَوِى رَحْمَتْ خَزِينَه‌لَرِيكَه وَ عَالَمِ-بَقَادَه إِحْسَانَاتِكِكْ دَفِينَه‌لَرِينَه وَ دَارِ-سُعَادَتْدَه تَمَامِيلَه ظُهُورْ اَيدَنْ گُوزَلْ إِسْمَلَرِيكِكْ خَارِقَه گُوزَلْ جِلْوَه‌لَرِينَه شَهَادَتْ، إِشَارَتْ، بَشَارَتْ اَيدَرْلَرْ. وَ بُتُونْ حَقِيقَتْلَرِكْ مَرْجِعِى وَ گُونَشِى وَ حَامِيسِى أُولَانْ "حَقْ" إِسْمِكِكْ أَكْ بُيُوكْ بِرْ شُعَاعِى، بُو حَقِيقَتِ-أَكْبَرِ-حَشْرِيَه أُولْدُيغُنُى اِيمَانْ اَيدَه‌رَكْ، سَنِكْ عِبَادِيكَه دَرْسْ وَيرِيُورْلَرْ.

أَىْ رَبُّ الْأَنْبِيَاء وَالصِّدِّيقِين! بُتُونْ اُونْلَرْ سَنِكْ مُلْكُكْدَه، سَنِكْ أَمْرِكْ وَ قُدْرَتِكْ اِيلَه، سَنِكْ إِرَادَه وَ تَدبِيرِكْ اِيلَه، سَنِكْ عِلْمِكْ وَ حِكْمَتِكْ اِيلَه مُسَخَّرْ وَ مُوَظَّفْدِرْلَرْ. تَقْدِيسْ، تَكْبِيرْ، تَحْمِيدْ، تَهْلِيلْ اِيلَه كُرَهِ-أَرْضِى بِرْ ذِكِرْخَانَهِ-أَعْظَمْ، بُو كَائِنَاتِى بِرْ مَسْجِدِ-أَكْبَرْ حُكْمُنْدَه گُوسْتَرِمِشْلَرْ.

يَا رَبِّى وَ يَا رَبَّ السَّمٰوَاتِ وَ الْأَرَضِينْ! يَا خَالِقِى وَ يَا خَالِقِ-كُلِّ شَىْ! گُوكْلَرِى يِيلْدِيزْلَرِيلَه، زَمِينِى مُشْتَمِلَاتِيلَه وَ بُتُونْ مَخْلُوقَاتِى بُتُونْ كَيْفِيَاتِيلَه تَسْخِيرْ اَيدَنْ قُدْرَتِكِكْ وَ إِرَادَتِكِكْ وَ حِكْمَتِكِكْ وَ حَاكِمِيَتِكِكْ وَ رَحْمَتِكِكْ حَقِّى اِيچُونْ، نَفْسِمِى بْكَا مُسَخَّرْ أَيلَه! وَ مَطْلُوبُمُى بْكَا مُسَخَّرْ قِيلْ! قُرْآنَه وَ اِيمَانَه خِدْمَتْ اِيچُونْ، إِنْسَانْلَرِكْ قَلْبْلَرِينِى رِسَالَهِ-نُورِه مُسَخَّرْ يَاپْ! وَ بْكَا وَ إِخْوَانِمَه، اِيمَانِ-كَامِلْ وَ حُسْنُ-خَاتِمَه وَيرْ. حَضْرَتِ-مُوسٰى عَلَيْهِ السَّلَامُ

أَرْبَابِى أُولَانْ أَصْفِيَالْرْ؛ بُتُونْ صُحُفْ وَ كُتُبُ-مُقَدَّسَه‌دَه، سَنِكْ چُوقْ تَكْرَارْ اِيلَه اَيْتْدِيگِكْ وْعْدْلَرِيكَه وَ تَهْدِيدْلَرِيكَه إِسْتِنَادًا وَ سَنِكْ قُدْرَتْ وَ رَحْمَتْ وَ عِنَايَتْ وَ حِكْمَتْ وَ جَلَالْ وَ جَمَالِكْ گِبِى قُدْسِى صِفَتْلَرِيكَه وَ شَأْنْلَرِيكَه وَ عِزَّتِ-جَلَالِكَه وَ سُلْطَنَتِ-رُبُوبِيَتِكَه إِعْتِمَادًا وَ كَشْفِيَاتْ وَ مُشَاهَدَاتْ وَ عِلْمَ الْيَقِينْ إِعْتِقَادْلَرِيلَه، سْعَادَتِ-أَبَدِيَه‌يِى جِنْ وَ إِنْسَه مُژْدَه‌لِه‌يُورْلَرْ. وَ أَهْلِ-ضَلَالَتْ اِيچُونْ جَهَنَّمْ بُولُونْدُيغُنُى خَبَرْ وَيرُوبْ إِعْلَانْ اَيدِيِيُورْلَرْ وَ اِيمَانْ اَيدُوبْ شَهَادَتْ اَيدِيِيُورْلَرْ.

أَىْ قَدِيرِ-حَكِيمْ! أَىْ رَحْمَنِ-رَحِيمْ! أَىْ صَادِقُ الْوَعْدِ الْكَرِيمْ! أَىْ عِزَّتْ وَ عَظَمَتْ وَ جَلَالْ صَاحِبِى قَهَّارِ-ذُو الْجَلَالْ! بُو قَدَرْ صَادِقْ دُوسْتْلَرِيكِى وَ بُو قَدَرْ وْعْدْلَرِيكِى وَ بُو قَدَرْ صِفَاتْ وَ شُئُونَاتِكِى تَكْذِيبْ اَيدُوبْ، سُلْطَنَتِ-رُبُوبِيَتِكْ قَطْعِى مُقْتَضِيَاتِنِى وَ سَوْدِيگِكْ وَ اُونْلَرْ دَخِى سَنِى تَصْدِيقْ وَ إِطَاعَتْلَه كَنْدِيلَرِينِى سَكَا سَوْدِيرَنْ حَدْسِزْ مَقْبُولْ عِبَادِيكْ حَدْسِزْ دُعَالَرِينِى وَ دَعْوَالَرِينِى رَدْ اَيدَه‌رَكْ، كُفُرْ وَ عِصْيَانْ اِيلَه وَ سَنِى وْعْدِكْدَه تَكْذِيبْ اَيتْمَكْلَه، سَنِكْ عَظَمَتِ-كِبْرِيَاكَه طُوقُونَانْ وَ عِزَّتِ-جَلَالِكَه طُوقُونْدُيرَانْ وَ اُلُوهِيَتِكْ حَيْثِيَتِنَه اِيلِيشَنْ وَ شَفْقَتِ-رُبُوبِيَتِكِى مُتَأَثِّرْ اَيدَنْ أَهْلِ-ضَلَالَتْ وَ أَهْلِ-كُفْرِى، حَشْرِكْ إِنْكَارِنْدَه تَصْدِيقْ اَيتْمَكْدَنْ يُوزْ بِيكْ دَرَجَه مُقَدَّسْسِكْ وَ حَدْسِزْ دَرَجَه مُنَزَّهْ وَ عَالِيسِكْ! بُويْلَه نِهَايَتْسِزْ بِرْ ظُلُمْدَنْ، بِرْ چِرْكِينْلِكْدَنْ سَنِكْ نِهَايَتْسِزْ عَدَالَتِكِى وَ جَمَالِكِى وَ رَحْمَتِكِى تَقْدِيسْ اَيدِيِيُورُمْ!

گَتِيرَنْ وَ لَوْحِ-مَحْفُوظُكْ دَفْتَرْلَرِى اُولَانْ إِمَامِ-مُبِينْ وَ كِتَابِ-مُبِينْدَه بُتُونْ مَوْجُودَاتِكْ بُتُونْ سَرْگُذَشْتْلَرِينِى قَيْدْ اَيدِوبْ يَازَانْ وَ عُمُومْ چَكِرْدَكْلَرْدَه عُمُومْ آغَاجْلَرِينِكْ فِهْرِسْتَه‌لَرِينِى وَ پِرُوغْرَامْلَرِينِى وَ ذِى‌شُعُورُكْ بَاشْلَرِنْدَه بُتُونْ قُوَّهِ-حَافِظَه‌لَرْدَه، صَاحِبْلَرِينِكْ تَارِيخْچَهِ-حَيَاتْلَرِينِى يَاكْلِيشْسِزْ، مُنْتَظَمًا يَازْدِيرَانْ عِلْمِكْ هَرْ شَيْئَه إِحَاطَه‌سِنَه؛ وَ هَرْ بِرْ مَوْجُودَه چُوقْ حِكْمَتْلَرِى طَاقَانْ، حَتَّى هَرْ بِرْ آغَاجْدَه مَيْوَه‌لَرِى صَايِيسِنْجَه نَتِيجَه‌لَرِى وَيرْدِيرَنْ؛ وَ هَرْ بِرْ ذِى‌حَيَاتْدَه أَعْضَالَرِى، بَلْكِه أَجْزَالَرِى وَ حُجَيْرَاتْلَرِى عَدَدِنْجَه مُصْلَحَتْلَرِى تَعْقِيبْ اَيدَنْ؛ حَتَّى إِنْسَانِكْ لِسَانِنِى چُوقْ وَظِيفَه‌لَرْدَه تَوْظِيفْ اَيتْمَكْلَه بَرَابَرْ، طَعَامْلَرِكْ طَاتْلَرِى عَدَدِنْجَه ذَوْقِى اُولَانْ مِيزَانْجِقْلَرْ اِيلَه تَجْهِيزْ اَيتْدِيرَنْ حِكْمَتِ-قُدْسِيه‌كِكْ هَرْ بِرْ شَيْئَه شُمُولُنَه؛ هَمْ بُو دُنْيَادَه نُمُونَه‌لَرِى گُورُولَنْ جَلَالِى وَ جَمَالِى إِسْمَلَرِيكِكْ تَجَلِّيلَرِى دَاهَا پَارْلَاقْ بِرْ صُورَتْدَه أَبَدُ الْآبَادْدَه دَوَامْ اَيدَه‌جَكِنَه وَ بُو فَانِى عَالَمْدَه نُمُونَه‌لَرِى مُشَاهَدَه اَيدِيلَنْ إِحْسَانَاتِكْ دَاهَا شَعْشَعَه‌لِى بِرْ صُورَتْدَه دَارِ-سَعَادَتْدَه إِسْتِمْرَارِينَه وَ بَقَاسِنَه وَ بُو دُنْيَادَه اُونْلَرِى گُورَنْ مُشْتَاقْلَرِكْ أَبَدْدَه دَخِى رَفَاقَتْلَرِينَه وَ بَرَابَرْ بُولُونْمَه‌لَرِينَه بِالْإِجْمَاعْ، بِالْإِتِّفَاقْ شَهَادَتْ وَ دَلَالَتْ وَ إِشَارَتْ اَيدَرْلَرْ.

هَمْ يُوزَرْ مُعْجِزَاتِ-بَاهِرَه‌سِنَه وَ آيَاتِ-قَاطِعَه‌سِنَه إِسْتِنَادًا، بَاشْدَه رَسُولِ-أَكْرَمْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامْ وَ قُرْآنِ-حَكِيمِكْ اُولَارَقْ، بُتُونْ أَرْوَاحِ-نَيِّرَه أَصْحَابِى اُولَانْ أَنْبِيَالَرْ وَ قُلُوبُ-نُورَانِيَه أَقْطَابِى اُولَانْ أَوْلِيَالَرْ وَ عُقُولُ-مُنَوَّرَه

أَحَدِيَتِكَّه وَ أَسْمَاء وَ صِفَاتِكْه شَهَادَتْ اَيْتمَه‌سِينْ وَ دَلَالَتِي اُولْمَاسِينْ وَ إِشَارَتِى بُولُونْمَاسِينْ !..

هَمْ نَاصِلْكِه بُتُونْ اُو يُوزْ بِيكْلَرْ مُخْبِر-صَادِقْلَرْ، مُعْجِزَاتْلَرِينْه وَ كَرَامَاتْلَرِينْه وَ حُجَّتْلَرِينَه إِسْتِنَادْ اَيدَه‌رَكْ، سَنِكْ وَارْلِغِكْه وَ بِرْلِكِكَّه شَهَادَتْ اَيدَرْلَرْ؛ اُويْلَه دَه: هَرْ شَيْئَه مُحِيطْ اُولَانْ عَرْشِ-أَعْظَمِكْ كُلِّيَاتِ-اُمُورُينُى إِدَارَه‌دَنْ، تَا قَلْبِكْ غَايَتْ گِيزْلِى وَ جُزْئِى خَاطِرَاتِنِى وَ آرْزُولَرِينِى وَ دُعَالَرِينِى بِيلْمَكْ وَ اِيشِيتْمَكْ وَ إِدَارَه اَيْتمَكَّه قَدْرْ جَرَيَانْ اَيدَنْ رُبُوبِيَتِكْ دَرَجَهِ-حَشْمَتِنِى.. وَ گُوزُيُمْزْ اُو كُنْدَه حَدْسِزْ مُخْتَلِفْ أَشْيَايِى بِرْدَنْ اِيجَادْ اَيدَنْ، هِيچْ بِرْ فِعِلْ بِرْ فِعِلَه، بِرْ اِيشْ بِرْ اِيشَه مَانِعْ اُولْمَادْنْ، أَكْ بُيُوكْ بِرْ شَيْئِى أَكْ كُوچُكْ بِرْ سِينَكْ گِبِى قُولَايْجَه يَاپَانْ قُدْرَتِكْ دَرَجَهِ-عَظَمَتِنِى إِجْمَاعْ اِيلَه، إِتِّفَاقْ اِيلَه إِعْلَانْ وَ إِخْبَارْ وَ إِثْبَاتْ اَيدِيُورْلَرْ.

هَمْ نَاصِلْكِه بُو كَائِنَاتِى ذِى‌رُوحَه، خُصُوصًا إِنْسَانْه مُكَمَّلْ بِرْ سْرَايْ حُكْمُنَه گَتِيرَنْ وَ جَنَّتِى وَ سْعَادَتِ-أَبَدِيَه‌يِى جِنْ وَ إِنْسَه إِحْضَارْ اَيدَنْ وَ أَكْ كُوچُكْ بِرْ ذِى‌حَيَاتِى اُونُوتْمْيَانْ وَ أَكْ عَاجِزْ بِرْ قَلْبِكْ تَطْمِينِنَه وَ تَلْطِيفِنَه چَالِيشَانْ رَحْمَتِكْ حَدْسِزْ گَنِيشْلِكِنِى.. وَ ذَرَّاتْدَنْ تَا سَيَّارَاتْه قَدْرْ بُتُونْ أَنْوَاعِ-مَخْلُوقَاتِى أَمْرْلَرِينَه إِطَاعَتْ اَيتْدِيرَنْ وَ تَسْخِيرْ وَ تَوْظِيفْ اَيدَنْ حَاكِمِيَتِكْ نِهَايَتْسِزْ وُسْعَتِنِى خَبَرْ وَيرَه‌رَكْ، مُعْجِزَاتْ وَ حُجَّتْلَرِيْلَه إِثْبَاتْ اَيدَرْلَرْ؛ اُويْلَه دَه: كَائِنَاتِى، أَجْزَالْرِى عَدَدِنْجَه رِسَالَه‌لَرْ اِيچِنْدَه بُولُونَانْ بِرْ كِتَابِ-كَبِيرْ حُكْمُنَه

يُوزَرْ تَوَاتُرْ قُوَّتِنْدَه بِرْ قَطْعِيَّتْلَه سَنِكْ وُجُوبُ-وُجُودُيكْه وَ سَنِكْ وٰحْدَانِيَتْ وَ أَحَدِيَتِكْه شَهَادَتْ اَيدِوبْ، إِخْبَارْ اَيدِيُورْلْرْ. مُعْجِزَاتْ وَ كَرَامَاتْ وَ يٰقِينِى بُرْهَانْلَرِيْلَه، خَبَرْلَرِينِى إِثْبَاتْ اَيدِيُورْلْرْ.

أَوَتْ قَلْبْلَرْدَه، پَرْدَهِ-غَيْبْدَه إِخْطَارْ اَيدِيجِى بِرْ ذَاتَه بَاقَانْ هِيچْ بِرْ خَاطِرَاتِ-غَيْبِيَه؛ وَ إِلْهَامْ اَيدِيجِى بِرْ ذَاتَه بَاقْدِيرَانْ هِيچْ بِرْ إِلْهَامَاتِ-صَادِقَه؛ وَ حَقَّ الْيٰقِينْ صُورَتِنْدَه صِفَاتِ-قُدْسِيَه وَ أَسْمَاءِ-حُسْنٰى كِى كَشْفْ اَيدَنْ هِيچْ بِرْ إِعْتِقَادِ-يٰقِينَه؛ وَ أَنْبِيَاء وَ أَوْلِيَادَه بِرْ وَاجِبُ الْوُجُودُكْ أَنْوَارِينِى عَيْنَ الْيٰقِينْ اِيلَه مُشَاهَدَه اَيدَنْ هِيچْ بِرْ نُورَانِى قَلْبْ؛ وَ أَصْفِيَاء وَ صِدِّيقِينْدَه، بِرْ خَالِقِ-كُلِّ شَيْئِكْ آيَاتِ-وُجُوبُنُى وَ بَرَاهِينِ-وٰحْدَتِنِى عِلْمَ الْيٰقِينْ اِيلَه تَصْدِيقْ اَيدَنْ، إِثْبَاتْ اَيدَنْ هِيچْ بِرْ مُنَوَّرْ عَقِلْ يُوقْدُرْ كِه، سَنِكْ وُجُوبُ-وُجُودُيكْه وَ صِفَاتِ-قُدْسِيَه كْه وَ سَنِكْ وٰحْدَتِكْه وَ أَحَدِيَتِكْه وَ أَسْمَاءِ-حُسْنٰى كْه شَهَادَتْ اَيتْمَه سِينْ، دَلَالَتِى بُولُونْمَاسِينْ وَ إِشَارَتِى اُولْمَاسِينْ. وَ بِالْخَاصَّه بُتُونْ أَنْبِيَاء وَ أَوْلِيَاء وَ أَصْفِيَاء وَ صِدِّيقِينِكْ إِمَامِى وَ رَئِيسِى وَ خُلَاصَه سِى اُولَانْ رَسُولِ-أَكْرَمْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامِكْ إِخْبَارِينِى تَصْدِيقْ اَيدَنْ هِيچْ بِرْ مُعْجِزَاتِ-بَاهِرَه سِى وَ حَقَّانِيَتِنِى گُوسْتَرَنْ هِيچْ بِرْ حَقِيقَتِ-عَالِيَه سِى وَ بُتُونْ مُقَدَّسْ وَ حَقِيقَتْلِى كِتَابْلَرِكْ خُلَاصَةُ الْخُلَاصَه سِى اُولَانْ قُرْآنِ-مُعْجِزُ الْبَيَانِكْ هِيچْ بِرْ آيَتِ-تَوْحِيدِيَهِ-قَاطِعَه سِى وَ مَسَائِلِ-اِيمَانِيَه دَنْ هِيچْ بِرْ مَسْئَلَهِ-قُدْسِيَه سِى يُوقْدُرْ كِه، سَنِكْ وُجُوبُ-وُجُودُيكْه وَ قُدْسِى صِفَتْلَرِيكْه وَ سَنِكْ وٰحْدَتِكْه وَ

أَیْ قَدیرِ–قَیُّومْ! بُتُونْ ذیحَیَاتْ، ذیرُوحْ، ذیشُعُورْ سَنِكْ مُلْكُكُڤْدَه، یَالْكِزْ سَنِكْ قُوَّتْ وَ قُدْرَتِكْلَه وَ آنْجُقْ سَنِكْ إِرَادَه وَ تَدْبِیرِكْلَه وَ رَحْمَتْ وَ حِكْمَتِكْلَه، رُبُوبِیَتِكِكْ أَمْرْلَرِینَه تَسْخِیرْ وَ فِطْرِی وَظِیفَه‌لَرْلَه تَوْظِیفْ اَیدِیلْمِشْلَرْ. وَ بِرْ قِسْمِی، إِنْسَانِكْ قُوَّتِی وَ غَلَبَه‌سِی اِیچِونْ دَگِلْ، بَلْكِه فِطْرَةً إِنْسَانِكْ ضَعْفِی وَ عَجْزِی اِیچِونْ، رَحْمَتْ طَرَفِنْدَنْ اُوكَا مُسَخَّرْ اُولْمُشْلَرْ. وَ لِسَانِ–حَالْ وَ لِسَانِ–قَالْ اِیلَه صَانِعِلَرِینِی وَ مَعْبُودْلَرِینِی قُصُورْدَنْ، شَرِیكْدَنْ تَقْدِیسْ وَ نِعْمَتْلَرِینَه شُكُرْ وَ حَمْدْ اَیدَه‌رَكْ، هَرْ بِرِی عِبَادَتِ–مَخْصُوصَه‌سِنِی یَاپِیُورْلَرْ.

أَیْ شِدَّتِ–ظُهُورُنْدَنْ گِیزْلَنْمِشْ وَ أَیْ عَظَمَتِ–كِبْرِیَاسِنْدَنْ پَرْدَه‌لَنْمِشْ أُولَانْ ذَاتِ–أَقْدَسْ! بُتُونْ ذیرُوحْلَرِكْ تَسْبِیحَاتِیْلَه سَنِی تَقْدِیسْ اَیتْمَكْ نِیَّتْ اَیدِوبْ سُبْحَانَكَ یَا مَنْ جَعَلَ مِنَ الْمَآءِ كُلَّ شَیْءٍ حَیٍّ دِیُیورُمْ.

یَا رَبَّ الْعَالَمِینْ! یَا إِلٰهَ الْأَوَّلِینَ وَ الْآخِرِینْ! یَا رَبَّ السَّمَاوَاتِ–وَ الْأَرَضِینْ! رَسُولِ–أَكْرَمْ عَلَیْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ‌كْ تَعْلِیمِیْلَه وَ قُرْآنِ–حَكِیمِكْ دَرْسِیْلَه آكْلَادِمْ وَ إِیمَانْ اَیتْدِمْ كِه: نَاصِلْ سَمَاء، فَضَاء، أَرْضْ، بَرْ وَ بَحْرْ، شَجَرْ، نَبَاتْ، حَیْوَانْ؛ أَفْرَادِیْلَه، أَجْزَاسِیْلَه، ذَرَّاتِیْلَه سَنِی بِیلِیُورْلَرْ، طَانِیُورْلَرْ وَ وَارْلِغِكْه وَ بِرْلِكِكَه شَهَادَتْ وَ دَلَالَتْ وَ إِشَارَتْ اَیدِیُورْلَرْ؛ اُویْلَه دَه: كَائِنَاتِكْ خُلَاصَه‌سِی أُولَانْ ذیحَیَاتْ وَ ذیحَیَاتِكْ خُلَاصَه‌سِی أُولَانْ إِنْسَانْ وَ إِنْسَانِكْ خُلَاصَه‌سِی أُولَانْ أَنْبِیَاء، أَوْلِیَاء، أَصْفِیَانِكْ خُلَاصَه‌سِی أُولَانْ قَلْبْلَرِینِكْ وَ عَقْلْلَرِینِكْ مُشَاهَدَاتْ وَ كَشْفِیَاتْ وَ إِلْهَامَاتْ وَ إِسْتِخْرَاجَاتِیْلَه، یُوزَرْ إِجْمَاعْ وَ

وَ خَالِقْلٰرِى اُونْلٰرِى هَمْ سَوَرْ، هَمْ كَنْدِينِى اُونْلٰرٰه هَرْ وَسِيلَه اِيلَه سَوْدِيرِرْ.. وَ إِنْسَانِكْ إِسْتِعْدَادِى وَ جِهَازَاتِ-مَعْنَوِيَه‌سِى، بَاشْقَه بِرْ بَاقِى عَالَمَه وَ أَبَدِى بِرْ حَيَاتَه بَاقِيُورْ.. وَ إِنْسَانِكْ قَلْبِى وَ شُعُورِى، بُتُونْ قُوَّتِيْلَه بَقَا اِيسْتِهِيُورْ.. وَ لِسَانِى، حَدْسِزْ دُعَالْرِيْلَه بَقَا اِيچِونْ خَالِقِنَه يَالْوَارِيُورْ؛ أَلْبَتَّه وَ هَرْ حَالْدَه، اُو چُوقْ سَوَنْ وَ سَوِيلَنْ وَ مَحْبُوبْ وَ مُحِبْ اُولَانْ إِنْسَانْلٰرِى دِيرِيلْمَه‌مَكْ اُوزَرَه تُولْدُيرْمَكْلَه، أَبَدِى بِرْ مُحَبَّتْ اِيچِونْ يَارَاتِيلْمِشْ اِيكَنْ، أَبَدِى بِرْ عَدَاوَتْلَه گُوجَنْدِيرْمَكْ اُولَامَازْ وَ قَابِلْ دَگِلْدِرْ. بَلْكِه بَاشْقَه بِرْ أَبَدِى عَالَمْدَه مَسْعُودَانَه يَاشَامْسِى حِكْمَتِيْلَه، بُو دُنْيَادَه چَالِيشْمَقْ وَ اُونُ قَزَانْمَقْ اِيچِونْ گُونْدَرِيلْمِشْدِرْ. وَ إِنْسَانَه تَجَلِّى اَيدَنْ إِسْمْلَرِكْ، بُو فَانِى وَ قِيصَه حَيَاتْدَه‌كِى جِلْوَه‌لَرِيْلَه عَالَمِ-بَقَادَه اُونْلٰرِكْ آيِينَه‌سِى اُولَانْ إِنْسَانْلٰرِكْ، أَبَدِى جِلْوَه‌لَرِينَه مَظْهَرْ اُولَاجَقْلٰرِينَه إِشَارَتْ اَيدَرْلَرْ. أَوَتْ، أَبَدِينِكْ صَادِقْ دُوسْتُ، أَبَدِى اُولَاجَقْ. وَ بَاقِينِكْ آيِينَهِ-ذِى‌شُعُورِى، بَاقِى اُولْمَقْ لَازِمْ گَلِيرْ. حَيْوَانْلٰرِكْ رُوحْلٰرِى بَاقِى قَالَاجَغِنِى وَ هُدْهُدُ-سُلَيْمَانِى (ع‌س) وَ نَمْلِى وَ نَاقَهِ-صَالِحْ (ع‌س) وَ كَلْبِ-أَصْحَابِ-كَهْفْ گِبِى بَعْضِ أَفْرَادِ-مَخْصُوصَه؛ هَمْ رُوحُى، هَمْ جَسَدِيْلَه بَاقِى عَالَمَه گِيدَه‌جَگِى وَ هَرْ بِرْ نَوْعِكْ آرَا صِيرَه إِسْتِعْمَالْ اِيچِونْ بِرْ تَكْ جَسَدِى بُولُونَه‌جَغِى رِوَايَتِ-صَحِيحَه‌دَنْ آكْلَاشِيلْمَقْلَه بَرَابَرْ؛ حِكْمَتْ وَ حَقِيقَتْ، هَمْ رَحْمَتْ وَ رُبُوبِيَتْ اُويْلَه إِقْتِضَا اَيدَرْلَرْ.

كَائِنَاتِكْ بِرْ كُوچُكْ نُسْخَه‌سِى وَ بِرْ مِثَالِ-مُصَغَّرِى حُكْمُنْدَه غَايَتْ دَرِينْ بِرْ عِلِمْ وَ غَايَتْ دٰقِيقْ بِرْ حِكْمَتْلَه، قَارِيشِيقْ أَجْزَالْرِى قَارِيشْدِيرْمٰيه‌رٰقْ وَ بُتُونْ حَيْوَانْلَرِكْ آيْرِى آيْرِى صُورَتْلَرِينِى شَاشِيرْمٰيه‌رٰقْ، خَطَاسِزْ، سَهْوْسِزْ، نُقْصَانْسِزْ يَاپِيلْمَالْرِيْله، عِلْمِكْ هَرْ شَيْئَه إِحَاطَه‌سِنه وَ حِكْمَتِكْ هَرْ شَيْئَه شُمُولُنَه، عَدَدْلَرِنْجَه إِشَارَتْلَرْ اَيدَرْلَرْ؛ أُويْلَه دَه: هَرْ بِرِى بِرَرْ مُعْجِزَهٔ-صَنْعَتْ وَ بِرَرْ خَارِقَهٔ-حِكْمَتْ أُولَاجْقْ قَدَرْ صَنْعَتْلِى وَ گُوزَلْ يَاپِيلْمَاسِيْله، چُوقْ سَوْدِيگِكْ وَ تَشْهِيرِينِى اِيسْتَدِيگِكْ صَنْعَتِ-رَبَّانِيه‌كِكْ كَمَالِ-حُسْنُنَه وَ غَايَتْ دَرَجَه‌دَه گُوزَلْلِگِنَه إِشَارَتْ وَ هَرْ بِرِيسِى، خُصُوصًا يَاوْرُولْرْ غَايَتْ نَازْدَارْ، نَازَنِينْ بِرْ صُورَتْدَه بَسْلَنْمَه‌لَرِيْله وَ هَوَسْلَرِينِكْ وَ آرْزُولَرِينِكْ تَطْمِينِى جِهَتِيْلَه، سَنِكْ عِنَايَتِكِكْ غَايَتْ شِيرِينْ جَمَالِنَه حَدْسِزْ إِشَارَتْلَرْ اَيدَرْلَرْ.

أَىْ رَحْمٰنُ الرَّحِيمْ! أَىْ صَادِقُ الْوَعْدِ الْأَمِينْ! أَىْ مَالِكِ-يَوْمِ الدِّينْ! سَنِكْ رَسُولِ-أَكْرَمْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامِكْ تَعْلِيمِيْله وَ قُرْآنِ-حَكِيمِكِكْ إِرْشَادِيْله آكْلَادِمْ كِه: مَادَامْ كَائِنَاتِكْ أَكْ مُنْتَخَبْ نَتِيجَه‌سِى حَيَاتْدِرْ.. وَ حَيَاتِكْ أَكْ مُنْتَخَبْ خُلَاصَه‌سِى رُوحْدُرْ.. وَ ذِى‌رُوحُكْ أَكْ مُنْتَخَبْ قِسْمِى ذِى‌شُعُورْدُرْ.. وَ ذِى‌شُعُورُكْ أَكْ جَامِعِى إِنْسَانْدِرْ.. وَ بُتُونْ كَائِنَاتْ اِيسَه، حَيَاتَه مُسَخَّرْدِرْ وَ أُونُكْ اِيچُونْ چَالِيشِيُورْ.. وَ ذِى‌حَيَاتْلَرْ، ذِى‌رُوحْلَرْه مُسَخَّرْدِرْ، أُونْلَرْ اِيچُونْ دُنْيَايه گُونْدَرِيلِيُورْلَرْ.. وَ ذِى‌رُوحْلَرْ، إِنْسَانْلَرْه مُسَخَّرْدِرْ، أُونْلَرْه يَارْدِيمْ اَيدِيُورْلَرْ.. وَ إِنْسَانْلَرْ فِطْرَةً خَالِقِنِى يَكْ جِدِّى سَوَرْلَرْ

قُولَاقْ، آغِزْ گِبِى نُقْطَه‌لُرْدَه إِتِّفَاقْ جِهَتِنْدَه مُشَاهَدَه اَيدِيلَنْ سِكَّهِ-فِطْرَتْدَه بِرْلِكْ وَ هَرْ بِرْ نَوْعِكْ أَفْرَادِى سِيمَالْرِنْدَه گُورُولَنْ سِكَّهِ-حِكْمَتْدَه إِتِّحَادْ وَ إِعَاشَه‌دَه وَ اِيجَادْدَه بَرَابَرْلِكْ وَ بِرْبِرِينِكْ اِيچِنْدَه بُولُونْمَقْ گِبِى كَيْفِيَتْلَرِنْدَنْ هِيچْ بِرِيسِى يُوقْدُرْ كِه، سَنِكْ وَحْدَتِكَه قَطْعِى شَهَادَتْدَه بُولُونْمَاسِينْ! وَ هَرْ بِرْ فَرْدِنْدَه، كَائِنَاتَه بَاقَانْ بُتُونْ إِسْمْلَرِكْ جِلْوَه‌لَرِى بُولُونْمَقْلَه، وَاحِدِيَتْ اِيچِنْدَه سَنِكْ أَحَدِيَتِكَه إِشَارَتِى اُولْمَاسِينْ.

هَمْ نَاصِلْكِه إِنْسَانْ اِيلَه بَرَابَرْ حَيْوَانَاتِكْ، زَمِينِكْ بُتُونْ يُوزُنْدَه يَاپِيلَانْ يُوزْ بِيكْ أَنْوَاعِى، مُنْتَظَمْ بِرْ اُورْدُو گِبِى تَجْهِيزْ وَ تَعْلِيمَاتْ وَ إِطَاعَتْ وَ مُسَخَّرِيَتْلَه وَ أَكْ كُوچُكْدَنْ تَا أَكْ بُيُوگَه قَدَرْ، رُبُوبِيَتِكْ أَمْرْلَرِى إِنْتِظَامْلَه جَرَيَانْلَرِيْلَه اُو رُبُوبِيَتِكْ دَرَجَهِ-حَشْمَتِنَه وَ غَايَتْ جُوقْلُقْلَه بَرَابَرْ غَايَتْ قِيْمَتْلِى وَ غَايَتْ مُكَمَّلْ اُولْمَقْلَه بَرَابَرْ غَايَتْ چَابُوقْ يَاپِيلْمَالْرِى وَ غَايَتْ صَنْعَتْلِى اُولْمَقْلَه بَرَابَرْ غَايَتْ قُولَاىْ يَاپِيلِيشْلْرِيْلَه قُدْرَتِكْ دَرَجَهِ-عَظَمَتِنَه دَلَالَتْ اَيتْدِكْلَرِى گِبِى؛ شَرْقْدَنْ غَرْبَه، شِمَالْدَنْ جَنُوبَه قَدَرْ يَاپِيلَانْ مِيقْرُوبْدَنْ تَا گَرْگَدَانَه قَدَرْ، أَكْ كُوچُوجُكْ سِينَكْدَنْ تَا أَكْ بُيُوكْ قُوشَه قَدَرْ بُتُونْ اُونْلَرِكْ رِزْقْلَرِينِى يَتِيشْدِيرَنْ رَحْمَتِكْ حَدْسِزْ وُسْعَتِنَه وَ هَرْ بِرِى أَمْرْبَرْ نَقَرْ گِبِى وَظِيفَهِ-فِطْرِيَه‌سِنِى يَاپْمَقْ وَ زَمِينْ يُوزُى هَرْ بَهَارْدَه، گُوزْ مَوْسِمْنْدَه تَرْخِيصْ اَيدِيلَنْلَرْ يَرِنْدَه يَكِيدَنْ تَحْتِ-سِلَاحَه آلِينْمِشْ بِرْ اُورْدُويَه اُورْدُوگَاهْ اُولْمَقْ جِهَتِيْلَه، حَاكِمِيَتِكْ نِهَايَتْسِزْ گَنِيشْلِكِنَه قَطْعِى دَلَالَتْ اَيدَرْلَرْ. هَمْ نَاصِلْكِه حَيْوَانَاتْدَنْ هَرْ بِرِيسِى،

أَیْ فَاطِرِ-قَدِیرْ! أَیْ مُدَبِّرِ-حَکِیمْ! أَیْ مُرَبِّیِ-رَحِیمْ! رَسُولِ-أَکْرَمْ عَلَیْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامِكْ تَعْلِیمِیْلَه وَ قُرْآنِ-حَکِیمِكْ دَرْسِیْلَه آکْلَادِمْ وَ اِیمَانْ اَیْتدِمْ کِه؛ نَاصِلْ نَبَاتَاتْ وَ أَشْجَارْ سَنِی طَانِیُورْلْرْ، سَنِكْ صِفَاتِ-قُدْسِیَه کِی وَ أَسْمَاءِ-حُسْنیٰ کِی بِیلْدِیرِیُورْلْرْ.. اُویْلَه دَه: ذِی حَیَاتْلْرْدَنْ رُوحْلُی قِسْمِی اُولَانْ اِنْسَانْ وَ حَیْوَانَاتْدَنْ هِیچْ بِرِیسِی یُوقْدُرْ کِه؛ جِسْمِنْدَه غَایَتْ مُنْتَظَمْ سَاعَتْلَرْ گِبِی اِیشْلَه‌یَنْ وَ اِیشْلَتْدِیرِیلَنْ دَاخِلِی وَ خَارِجِی أَعْضَالْرِیْلَه وَ بَدَنِنْدَه غَایَتْ اِینْجَه بِرْ نِظَامْ وَ غَایَتْ حَسَّاسْ بِرْ مِیزَانْ وَ غَایَتْ مُهِمْ فَائِدَه‌لَرْ اِیلَه یَرْلَشْدِیرِیلَنْ آلَاتْ وَ طُوْیْغُولْرِیْلَه وَ جَسَدِنْدَه غَایَتْ صَنْعَتْلِی بِرْ یَاپِیلِیشْ وَ غَایَتْ حِکْمَتْلِی بِرْ تَفْرِیشْ وَ غَایَتْ دِقَّتْلِی بِرْ مُوَازَنَه اِیچِنْدَه قُونُیلَانْ جِهَازَاتِ-بَدَنِیَه‌سِیْلَه، سَنِكْ وُجُوبُ-وُجُودِیکْه وَ صِفَتْلْرِیکِكْ تَحَقُّقُنه شَهَادَتْ اَیْتمَه‌سِینْ. چُونْکُه بُو قَدْرْ بَصِیرَانَه نَازِكْ صَنْعَتْ وَ شُعُورْکَارَانَه اِینْجَه حِکْمَتْ وَ مُدَبِّرَانَه تَامْ مُوَازَنَه‌یَه، أَلْبَتَّه کُورْ قُوَّتْ وَ شُعُورْسُزْ طَبِیعَتْ وَ سَرْسَرِی تَصَادُفْ قَارِیشْه‌مَازْلْرْ وَ اُونْلْرِكْ اِیشِی اُولَامَازْ وَ مُمْکُنْ دَگِلْدِرْ. وَ کَنْدِی کَنْدِینَه تَشَکُّلْ اَیدِوبْ اُویْلَه اُولْمَاسِی اِیسَه، یُوزْ دَرَجَه مُحَالْ اِیچِنْدَه مُحَالْدِرْ. چُونْکُه اُو حَالْدَه هَرْ بِرْ ذَرَّه‌سِی؛ هَرْ بِرْ شَیْئِنِی وَ جَسَدِینِكْ تَشَکُّلُنُی، بَلْکِه دُنْیَادَه عَلَاقَه‌دَارْ اُولْدُیغُی هَرْ شَیْئِنِی بِیلَه‌جَكْ، گُورَه‌جَكْ، یَاپَابِیلَه‌جَكْ عَادَتَا إِلٰهْ گِبِی إِحَاطَه‌لِی بِرْ عِلْمِی وَ قُدْرَتِی بُولُونه‌جَقْ. صُوکْرَه تَشْکِیلِ-جَسَدْ اُوکَا حَوَالَه اَیدِیلِیرْ وَ کَنْدِی کَنْدِینَه اُولُویُورْ دَینِیلَه‌بِیلِیرْ. وَ هَیْئَتِ-مَجْمُوعَه‌سِنْدَه کِی وَحْدَتِ-تَدْبِیرْ وَ وَحْدَتِ-إِدَارَه وَ وَحْدَتِ-نَوْعِیَه وَ وَحْدَتِ-جِنْسِیَه وَ عُمُومُكْ یُوزْلَرِنْدَه گُوزْ،

چَوِيرْمَه‌مَكْ نُقْطَه‌لْرِنْدَنْ، أَلْبَتَّه وَ هَرْ حَالْدَه أَبَدِی بِرْ عَالَمْدَه، أَبَدِی بِرْ مَمْلَكَتْدَه، أَبَدِی بِيرَاقَه‌جَغِی عَبْدْلَرِينَه، أَبَدِی رَحْمَتْ خَزِينَه‌لَرِنْدَنْ، أَبَدِی جَنَّتْلَرِنْدَه، أَبَدِی وَ جَنَّتَه لَايِقْ بِرْ صُورَتْدَه مَيْوَه‌دَارْ أَشْجَارْ وَ چِيچَكْلِی نَبَاتْلَرْ إِحْضَارْ اَيْتِمِشْدِرْ. بُورَادَه كِيلَرْ اِيسَه، مُشْتَرِيلَرَه گُوسْتَرْمَكْ اِيچُونْ نُمُونَه‌لَرْدِرْ.

هَمْ آغَاجْلَرْ وَ نَبَاتْلَرْ، عُمُومًا يَاپْرَاقْ وَ چِيچَكْ وَ مَيْوَه‌لَرِينِكْ كَلِمَه‌لَرِيْلَه سَنِی تَقْدِيسْ وَ تَسْبِيحْ وَ تَحْمِيدْ اَيْتْدِكْلَرِی گِبِی، اُو كَلِمَه‌لَرْدَنْ هَرْ بِرِيسِی دَخِی آيْرِيجَه سَنِی تَقْدِيسْ اَيدَرْ. خُصُوصًا مَيْوَه‌لَرِكْ بَدِيعْ بِرْ صُورَتْدَه، أَتْلَرِی چُوقْ مُخْتَلِفْ، صَنْعَتْلِی چُوقْ عَجِيبْ، چَكِرْدَكْلَرِی چُوقْ خَارِقَه اُولَارَقْ يَاپِيلَارَقْ اُو يَمَكْ طَبْلَه‌لْرِينِی آغَاجْلَرِكْ أَلْلَرِينَه وَيرِوبْ وَ نَبَاتْلَرِكْ بَاشْلَرِينَه قُويَارَقْ ذِی‌حَيَاتْ مِسَافِرْلَرِينَه گُونْدَرْمَكْ جِهَتِنْدَه، لِسَانِ-حَالْ اُولَانْ تَسْبِيحَاتْلَرِی، ظُهُورْجَه لِسَانِ-قَالْ دَرَجَه‌سِنَه چِيقَارْ. بُتُونْ اُونْلَرْ سَنِكْ مُلْكُكْدَه، سَنِكْ قُوَّتْ وَ قُدْرَتِكْلَه، سَنِكْ إِرَادَه وَ إِحْسَانَاتِكْلَه، سَنِكْ رَحْمَتْ وَ حِكْمَتِكْلَه مُسَخَّرْدِرْلَرْ وَ سَنِكْ هَرْ بِرْ أَمْرِيكَه مُطِيعْدِرْلَرْ.

أَیْ شِدَّتِ-ظُهُورُنْدَنْ گِيزْلَنْمِشْ وَ أَیْ كِبْرِيَايِ-عَظَمَتِنْدَنْ تَسَتُّرْ اَيْتِمِشْ اُولَانْ صَانِعِ-حَكِيمْ وَ خَالِقِ-رَحِيمْ! بُتُونْ أَشْجَارْ وَ نَبَاتَاتِكْ، بُتُونْ يَاپْرَاقْ وَ چِيچَكْ وَ مَيْوَه‌لَرِكْ دِيلْلَرِيْلَه وَ عَدَدِيْلَه؛ سَنِی قُصُورْدَنْ، عَجْزْدَنْ، شَرِيكْدَنْ تَقْدِيسْ اَيدَه‌رَكْ حَمْدْ وَ ثَنَا اَيدَرِمْ.

حَدْسِزْ حَيْوَانَاتِكْه وَ إِنْسَانْلَرْه، حَدْسِزْ طَعَامْلَرِكْ چَشِيدْ چَشِيدْ أَقْسَامِنِي إِحْضَارْ اَيدَنْ رَحْمَتِكْ حَدْسِزْ گَنِيشْلِكْنَه.. وَ اُو حَدْسِزْ اِيشْلَرْ وَ إِنْعَامْلَرْ وَ إِدَارَه‌لَرْ وَ إِعَاشَه‌لَرْ وَ إِجْرَاآتْلَرْ كَمَالِ-إِنْتِظَامْلَه جَرَيَانْلَرِي وَ هَرْ شَىْ حَتَّى ذَرَّه‌لَرْ اُو أَمِرْلَرَه وَ إِجْرَاآتَه إِطَاعَتْ وَ مُسَخَّرِيَتْلَرِيْلَه، حَاكِمِيَتِكْ حَدْسِزْ وُسْعَتِنَه قَطْعِي دَلَالَتْ اَيتْمَكْلَه بَرَابَرْ؛ اُو آغَاجْلَرِكْ وَ نَبَاتْلَرِكْ وَ هَرْ بِرْ يَاپْرَاقْ وَ چِيچَكْ وَ مَيْوَه وَ كُوكْ وَ دَالْ وَ بُودَاقْ گِبِي هَرْ بِرِيسِنِكْ هَرْ بِرْ شَيْئِنِي، هَرْ بِرْ اِيشِنِي بِيلَه‌رَكْ، گُورَه‌رَكْ، فَائِدَه‌لَرَه، مُصْلَحَتْلَرَه، حِكْمَتْلَرَه گُورَه يَاپِيلْمَقْلَه، سَنِكْ عِلْمِكْ هَرْ شَيْئَه إِحَاطَه‌سِنَه وَ حِكْمَتِكْ هَرْ شَيْئَه شُمُولُنَه پَكْ ظَاهِرْ بِرْ صُورَتْدَه دَلَالَتْ وَ حَدْسِزْ پَارْمَقْلَرِيْلَه إِشَارَتْ اَيدَرْلَرْ. وَ سَنِكْ غَايَتْ كَمَالْدَه كِي جَمَالِ-صَنْعَتِكْه وَ نِهَايَتْ جَمَالْدَه كِي كَمَالِ-نِعْمَتِكْه حَدْسِزْ دِيلْلَرِيْلَه ثَنَا وَ مَدْحْ اَيدَرْلَرْ.

هَمْ بُو مُوَقَّتْ خَانْلَه وَ فَانِي مِسَافِرْخَانَه‌دَه وَ قِيصَه بِرْ زَمَانْلَه وَ آزْ بِرْ عُمُرْدَه، أَشْجَارْ وَ نَبَاتَاتِكْ أَلْلَرِيْلَه، بُو قَدَرْ قِيمَتْدَارْ إِحْسَانْلَرْ وَ نِعْمَتْلَرْ وَ بُو قَدَرْ فَوْقَ الْعَادَه مُصْرَفْلَرْ وَ إِكْرَامْلَرْ إِشَارَتْ بَلْكِه شَهَادَتْ اَيدَرْ كِه: مِسَافِرْلَرِينَه بُورَادَه بُويْلَه مَرْحَمَتْلَرْ يَاپَانْ قُدْرَتْلِي، كَرَمْكَارْ ذَاتِ-رَحِيمْ، بُتُونْ اَيتْدِيكِي مُصْرَفِي وَ إِحْسَانِي، كَنْدِينِي سَوْدِيرْمَكْ وَ طَانِيتْدِيرْمَقْ نَتِيجَه‌سِنِكْ عَكْسِيْلَه، يَعْنِي بُتُونْ مَخْلُوقَاتْ طَرَفِنْدَنْ "بِزَه طَاتْدِيرْدِي، فَقَطْ يَيدِيرْمَه‌دَنْ بِزِي إِعْدَامْ اَيتْدِي" دَيمَه‌مَكْ وَ دَيدِيرْمَه‌مَكْ وَ سُلْطَنَتِ-اُلُوهِيَتِنِي إِسْقَاطْ اَيتْمَه‌مَكْ وَ نِهَايَتْسِزْ رَحْمَتِنِي إِنْكَارْ اَيتْمَه‌مَكْ وَ اَيتْدِيرْمَه‌مَكْ وَ بُتُونْ مُشْتَاقْ دُوسْتْلَرِينِي مَحْرُومِيَتْ جِهَتِنْدَه دُشْمَنْلَرْه

وَ عُمُومْ أَشْجَارِكْ وَ نَبَاتَاتِكْ جَذْبَه‌دَارَانَه حَرَكَتِ-ذِكْرِيَه‌دَه بُولُونَانْ يَاپْرَاقْلَرِنْدَنْ وَ زِينَتْلَرِيْلَه صَانِعِنِكْ إِسْمْلَرِينِى تَوْصِيفْ وَ تَعْرِيفْ اَيدَنْ چِيچَكْلَرِنْدَنْ وَ لَطَافَتْ وَ جِلْوَهِ-مَرْحَمَتِنْدَنْ تَبَسُّمْ اَيدَنْ مَيْوَه‌لَرِنْدَنْ هَرْ بِرِيسِى، تَصَادُفَه حَوَالَه‌سِى هِيچْ بِرْ جِهَتِ-إِمْكَانِى اُولْمْيَانْ خَارِقَه صَنْعَتْ اِيچِنْدَه كِى نِظَامْ وَ نِظَامْ اِيچِنْدَه كِى مِيزَانْ وَ مِيزَانْ اِيچِنْدَه كِى زِينَتْ وَ زِينَتْ اِيچِنْدَه كِى نَقِشْلَرْ وَ نَقِشْلَرْ اِيچِنْدَه كِى گُوزَلْ وَ آيْرِى آيْرِى قُوقُولَرْ وَ قُوقُولَرْ اِيچِنْدَه كِى مَيْوَه‌لَرِكْ مُخْتَلِفْ طَاتْلَرِيْلَه، نِهَايَتْسِزْ رَحِيمْ وَ كَرِيمْ بِرْ صَانِعِكْ وُجُوبُ-وُجُودُينَه بَدَاهَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه شَهَادَتْ اَيتْدِكْلَرِى گِبِى، هَيْئَتِ-مَجْمُوعَه‌سِيْلَه، بُتُونْ زَمِينْ يُوزُنْدَه بِرْلِكْ وَ بَرَابَرْلِكْ، بِرْبِرِينَه بَكْزَه‌مَكْلِكْ وَ سِكَّهِ -خِلْقَتْدَه مُشَابَهَتْ وَ تَدْبِيرْ وَ إِدَارَه‌دَه مُنَاسَبَتْ وَ اُونْلَرْه تَعَلُّقْ اَيدَنْ اِيجَادْ فِعِلْلَرِى وَ رَبَّانِى إِسْمْلَرْدَه مُوَافَقَتْ وَ اُو يُوزْ بِيكْ أَنْوَاعِكْ حَدْسِزْ أَفْرَادْلَرِينِى بِرْبِرِى اِيچِنْدَه شَاشِيرْمَيْه‌رَقْ بِرْدَنْ إِدَارَه‌لَرِى گِبِى نُقْطَه‌لَرِيْلَه، اُو وَاجِبُ الْوُجُودْ صَانِعِكْ بِالْبَدَاهَه وَحْدَتِنَه وَ أَحَدِيَتِنَه شَهَادَتْ اَيدَرْلَرْ.

هَمْ نَاصِلْكِه اُونْلَرْ سَنِكْ وُجُوبُ-وُجُودُيكَه وَ وَحْدَتِكَه شَهَادَتْ اَيدِيُورْلَرْ.. اُويْلَه دَه؛ رُوىِ-زَمِينْدَه دُرْتْ يُوزْ بِيكْ مِلَّتْلَرْدَنْ تَشَكُّلْ اَيدَنْ ذِى‌حَيَاتْ اُورْدُوسُنْدَه كِى حَدْسِزْ أَفْرَادِكْ يُوزْ بِيكْلَرْ طَرْزْدَه إِعَاشَه وَ إِدَارَه‌لَرِى؛ شَاشِيرْمَيْه‌رَقْ، قَارِيشْدِيرْمَيْه‌رَقْ مُكَمَّلْ يَاپِيلْمَاسِيْلَه، سَنِكْ رُبُوبِيَتِكْكِ وَحْدَانِيَتْدَه كِى حَشْمَتِنَه وَ بِرْ بَهَارِى بِرْ چِيچَكْ قَدَرْ قُولَايْ اِيجَادْ اَيدَنْ قُدْرَتِكْكِ عَظَمَتِنَه وَ هَرْ شَيْئَه تَعَلُّقْنَه دَلَالَتْ اَيتْدِكْلَرِى گِبِى؛ قُوجَه زَمِينِكْ هَرْ طَرَفِنْدَه،

رَحِيمَانَه وَ كَرِيمَانَه اُولَانْ تَدَابِيرِينِكْ مَحَاسِنِنَه وَ عِنَايَتِكْكْ إِحْتِيَاطْلِى لَطَائِفِنَه پَكْ ظَاهِرْ بِرْ صُورَتْدَه إِشَارَتْ وَ دَلَالَتْ اَيدَرْلَرْ.

هَمْ بُو دُنْيَا خَانِنْدَه مِسَافِرْ يُولْجُيلَرْ اِيچِونْ، قُوجه طَاغْلَرِى لَوَازِمَاتْلَرِينَه وَ إِسْتِقْبَالْدَه كِى إِحْتِيَاجْلَرِينَه مُنْتَظَمْ إِحْتِيَاطْ دَه‌پُوسُى وَ جِهَازَاتْ آنْبَارِى وَ حَيَاتَه لُزُومُى اُولَانْ چُوقْ دَفِينَه‌لَرِكْ مُكَمَّلْ مَخْزَنِى اُولْمَقْ جِهَتِنْدَه إِشَارَتْ، بَلْكِه دَلَالَتْ، بَلْكِه شَهَادَتْ اَيدَرْ كِه؛ بُو قَدَرْ كَرِيمْ وَ مِسَافِرْپَرْوَرْ وَ بُو قَدَرْ حَكِيمْ وَ شَفْقَتْپَرْوَرْ وَ بُو قَدَرْ قَدِيرْ وَ رُبُوبِيَتْپَرْوَرْ بِرْ صَانِعِكْ، أَلْبَتَّه وَ هَرْ حَالْدَه، چُوقْ سَوْدِيگِى اُو مِسَافِرْلَرِى اِيچِونْ، أَبَدِى بِرْ عَالَمْدَه، أَبَدِى إِحْسَانَاتِنِكْ أَبَدِى خَزِينَه‌لَرِى وَارْدِرْ. بُورَادَه كِى طَاغْلَرْه بَدَلْ، اُورَادَه يِيلْدِيزْلَرْ اُو وَظِيفَه‌يِى گُورُورْلَرْ.

أَىْ قَادِرِ-كُلِّ شَىْ! طَاغْلَرْ وَ اِيچِنْدَه كِى مَخْلُوقْلَرْ سَنِكْ مُلْكُكْدَه وَ سَنِكْ قُوَّتْ وَ قُدْرَتِكْكَه وَ عِلِمْ وَ حِكْمَتِكْكَه مُسَخَّرْ وَ مُدَخَّرْدِرْلَرْ. اُونْلَرِى بُو طَرْزْدَه تَوْظِيفْ وَ تَسْخِيرْ اَيدَنْ خَالِقِنِى تَقْدِيسْ وَ تَسْبِيحْ اَيدَرْلَرْ.

أَىْ خَالِقِ-رَحْمَنْ وَ أَىْ رَبِّ-رَحِيمْ! رَسُولِ-أَكْرَمْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُكْ تَعْلِيمِيْلَه وَ قُرْآنِ-حَكِيمِكْكْ دَرْسِيْلَه آكْلَادِمْ: نَاصِلْكِه سَمَا وَ فَضَا وَ أَرْضْ وَ دَكِزْ وَ طَاغْ، مُشْتَمِلَاتْ وَ مَخْلُوقْلَرِيْلَه بَرَابَرْ سَنِى طَانِيِيُورْلَرْ وَ طَانِيتْدِيرِيِيُورْلَرْ.. اُويْلَه دَه: زَمِينْدَه كِى بُتُونْ آغَاجْ وَ نَبَاتَاتْ، يَاپْرَاقْلَرِى وَ چِيچَكْلَرِى وَ مَيْوَه‌لَرِيْلَه، سَنِى بَدَاهَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه طَانِيتْدِيرِيِيُورْلَرْ وَ طَانِيِيُورْلَرْ.

وُجُودُيْنه بَدَاهَتْلَه شَهَادَتْ اَيْتْدِكْلَرِى گِبِى؛ هَيْئَتِ-مَجْمُوعَه‌سِنْدَه كِى وَحْدَتِ-إِدَارَه وَ وَحْدَتِ-تَدْبِيرْ وَ مَنْشَأْ وَ مَسْكَنْ وَ خِلْقَتْ وَ صَنْعَتْجه بَرَابَرْلِكْ وَ بِرْلِكْ وَ اُوجُوزْلُقْ وَ قُولَايْلِقْ وَ چُوقْلُقْ وَ يَاپِيلْمَقْدَه چَابُوقْلُقْ نُقْطَه‌لَرِنْدَنْ، اُو صَانِعِكْ وَحْدَتِنَه وَ أَحَدِيَتِنَه شَهَادَتْ اَيدَرْلَرْ.

هَمْ نَاصِلْكِه طَاغْلَرِكْ يُوزُنْدَه وَ قَارْنِنْدَه كِى مَصْنُوعْلَرْ، زَمِينِكْ هَرْ طَرَفِنْدَه، هَرْ بِرْ نَوْعِ عَيْنِ زَمَانْدَه، عَيْنِ طَرْزْدَه، يَاكْلِيشْسِزْ، غَايَتْ مُكَمَّلْ وَ چَابُوقْ يَاپِيلْمَالَرِى وَ بِرْ اِيشْ بِرْ اِيشَه مَانِعْ اُولْمَادَنْ، سَائِرْ نَوْعِلَرْ اِيلَه بَرَابَرْ قَارِيشِيقْ اِيكَنْ، قَارِيشْدِيرْمَقْسِزِينْ اِيجَادْلَرِى؛ سَنِكْ رُبُوبِيَتِكْكْ حَشْمَتِنَه وَ هِيچْ بِرْ شَىْ اُوكَا آغِيرْ گَلْمَه‌يَنْ قُدْرَتِكْكْ عَظَمَتِنَه دَلَالَتْ اَيدَرْ؛ اُويْلَه دَه: زَمِينِكْ يُوزُنْدَه كِى بُتُونْ ذِى‌حَيَاتْ مَخْلُوقْلَرِكْ حَدْسِزْ حَاجَتْلَرِينِى، حَتَّى مُتَنَوِّعْ خَسْتَه‌لِقْلَرِينِى، حَتَّى مُخْتَلِفْ ذَوْقْلَرِينِى وَ آيْرِى آيْرِى إِشْتِهَالَرِينِى تَطْمِينْ اَيدَه‌جَكْ بِرْ صُورَتْدَه، طَاغْلَرِكْ يُوزْلَرِينِى وَ اِيچْلَرِينِى مُنْتَظَمْ أَشْجَارْ وَ نَبَاتَاتْ وَ مَعْدِنِيَاتْلَه طُولْدُيرْمَقْ وَ مُحْتَاجْلَرَه تَسْخِيرْ اَيتْمَكْ جِهَتِيْلَه، سَنِكْ رَحْمَتِكْكْ حَدْسِزْ گَنِيشْلِكِنَه وَ حَاكِمِيَتِكْكْ نِهَايَتْسِزْ وُسْعَتِنَه دَلَالَتْ.. وَ طُوپْرَاقْ طَبَقَاتِى اِيچِنْدَه، گِيزْلِى وَ قَرَاكْلِقْ وَ قَارِيشِيقْ بُولُونْدُيغُى حَالْدَه؛ بِيلَه‌رَكْ، گُورَه‌رَكْ، شَاشِيرْمَيَه‌رَقْ، إِنْتِظَامْلَه، حَاجَتْلَرَه گُورَه إِحْضَارْ اَيدِيلْمَه‌لَرِيْلَه، سَنِكْ هَرْ شَيْئَه تَعَلُّقْ اَيدَنْ عِلْمِكْكْ إِحَاطَه‌سِنَه وَ هَرْ بِرْ شَيْئِى تَنْظِيمْ اَيدَنْ حِكْمَتِكْكْ بُتُونْ أَشْيَايَه شُمُولُنَه وَ عِلَاجْلَرِكْ إِحْضَارَاتِى وَ مَعْدَنِى مَادَّه‌لَرِكْ إِدِّخَارَاتِيْلَه رُبُوبِيَتِكْكْ

إِرَادَه وَ تَدْبِيرِكْ اِيلَه، سَنِكْ مُلْكُكْدَه، سَنِكْ أَمْرِيكَه مُسَخَّرْدِرْلَرْ. وَ لِسَانِ-حَالْلَرِيْلَه خَالِقِنِي تَقْدِيسْ اَيدِوبْ "اَللهُ أَكْبَرْ" دَيرْلَرْ.

أَيْ طَاغْلْرِى زَمِينْ سَفِينَه‌سِنَه خَزِينَه‌لِى دِيرَكْلَرْ يَاپَانْ قَدِيرِ-ذُو الْجَلَالْ! رَسُولِ-أَكْرَمْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامِكْ تَعْلِيمِيْلَه وَ قُرْآنِ-حَكِيمِكْ دَرْسِيْلَه آ كْلَادِمْ كِه، نَاصِلْ دَكْزْلَرْ عَجَائِبْلَرِيْلَه سَنِي طَانِيبُورْلَرْ وَ طَانِيتْدِيرِيبُورْلَرْ.. اُويْلَه دَه: طَاغْلَرْ دُخِي، زَلْزَلَه تَأْثِيرَاتِنْدَنْ زَمِينِكْ سُكُونَتِنَه وَ اِيچِنْدَه كِى دَاخِلِى اِنْقِلَابَاتْ فِورْطِنَه‌لَرِنْدَنْ سُكُوتُنَه وَ دَكْزْلَرِكْ إِسْتِيلَاسِنْدَنْ قُورْتُولْمَسِنَه وَ هَوَانِكْ غَازَاتِ-مُضِرَّه‌دَنْ تَصْفِيَه‌سِنَه وَ صُوبُكْ مُحَافَظَه وَ إِدِّخَارْلَرِينَه وَ ذِى‌حَيَاتْلَرَه لَازِمْ أُولَانْ مُعْدَنْلَرِكْ خَزِينَه‌دَارْلِغِنَه اَيتْدِيگِى خِدْمَتْلَرِيْلَه وَ حِكْمَتْلَرِيْلَه سَنِي طَانِيبُورْلَرْ وَ طَانِيتْدِيرِيبُورْلَرْ. أَوتْ طَاغْلَرْدَه كِى طَاشْلَرِكْ أَنْوَاعِنْدَنْ وَ مُخْتَلِفْ خَسْتَه‌لِقْلَرَه عِلَاجْ أُولَانْ مَادَّه‌لَرِكْ أَقْسَامِنْدَنْ وَ ذِى‌حَيَاتَه، خُصُوصًا إِنْسَانْلَرَه چُوقْ لَازِمْ وَ چُوقْ مُتَنَوِّعْ أُولَانْ مُعْدَنِيَاتِكْ أَجْنَاسِنْدَنْ وَ طَاغْلَرِى، صَحْرَالَرِى چِيچَكْلَرِيْلَه سُوسْلَنْدِيرَنْ وَ مَيْوَه‌لَرِيْلَه شَنْلَنْدِيرَنْ نَبَاتَاتِكْ أَصْنَافِنْدَنْ هِيچْ بِرِيسِى يُوقْدُرْ كِه؛ تَصَادُفَه حَوَالَه‌سِى مُمْكُنْ أُولْمَيَانْ حِكْمَتْلَرِيْلَه، إِنْتِظَامِيْلَه، حُسْنُ-خِلْقَتِيْلَه، فَائِدَه‌لَرِيْلَه.. خُصُوصًا مُعْدَنِيَاتِكْ طُوزْ، لِيمُونْ طُوزُى، صُولْفَاتُو وَ شَابْ گِبِى صُورَةً بِرْبِرِينَه بَكْزَه‌مَكْلَه بَرَابَرْ طَادْلِرِينِكْ شِدَّتِ-مُخَالَفَتِيْلَه.. وَ بِالْخَاصَّه نَبَاتَاتِكْ بَسِيطْ بِرْ طُوپْرَاقْدَنْ چَشِيدْ أَنْوَاعْلَرِيْلَه، آيْرِى آيْرِى چِيچَكْ وَ مَيْوَه‌لَرِيْلَه، نِهَايَتْسِزْ قَدِيرْ نِهَايَتْسِزْ حَكِيمْ، نِهَايَتْسِزْ رَحِيمْ وَ كَرِيمْ بِرْ صَانِعِكْ وُجُوبُ-

هِيچْ بِرِيسِى بُولُونْمَامْقْ نُقْطَه‌لْرِنْدَنْ، سَنِكْ وَارْلِغِكْه وَ وَاجِبُ الْوُجُودْ اُولْدُيغُكْه مَوْجُودَاتِى عَدَدِنْجَه إِشَارَتْلَرْ اَيدَه‌رَكْ شَهَادَتْ اَيدَرْ. وَ سَنِكْ سُلْطَنَتِ-رُبُوبِيَتِكْ حَشْمَتِنَه وَ هَرْ شَيْئَه مُحِيطْ اُولَانْ قُدْرَتِكْ عَظَمَتِنَه پَكْ ظَاهِرْ دَلَالَتْ اَيتْدِكْلَرِى گِبِى، گُوكْلَرِكْ فَوْقِنْدَه كِى غَايَتْ بُيُوكْ وَ مُنْتَظَمْ يِيلْدِيزْلَرْدَنْ، تَا دَكِزْلَرِكْ دِيبِنْدَه بُولُونَانْ غَايَتْ كُوچُوجُكْ وَ إِنْتِظَامْلَه إِعَاشَه اَيدِيلَنْ بَالِيقْلَرْه قَدَرْ هَرْ شَيْئَه يَتِيشَنْ وَ حُكْمْ اَيدَنْ رَحْمَتِكْ وَ حَاكِمِيَتِكْ حَدْسِزْ گَنِيشْلِكْلَرِينَه دَلَالَتْ.. وَ إِنْتِظَامَاتِيلَه وَ فَائِدَه‌لَرِيلَه وَ حِكْمَتْلَرِيلَه وَ مِيزَانْ وَ مَوْزُونِيَتْلَرِيلَه، سَنِكْ هَرْ شَيْئَه مُحِيطْ عِلْمِكْه وَ هَرْ شَيْئَه شَامِلْ حِكْمَتِكْه إِشَارَتْ اَيدَرْلَرْ. وَ سَنِكْ بُو مِسَافِرْخَانَهِ-دُنْيَادَه يُولْجُيلَرْ اِيچُونْ بُويْلَه رَحْمَتْ حَوُضْلَرِكْ بُولُونْمَاسِى وَ إِنْسَانِكْ سَيْرْ وَ سَيَاحَتِنَه وَ گَمِيسِنَه وَ إِسْتِفَادَه‌سِنَه مُسَخَّرْ اُولْمَاسِى إِشَارَتْ اَيدَرْ كِه؛ يُولْدَه يَاپِيلْمِشْ بِرْ خَانْدَه، بِرْ گِيجَه مِسَافِرْلَرِينَه بُو قَدَرْ دَكِزْ هَدِيَه‌لَرِيلَه إِكْرَامْ اَيدَنْ ذَاتْ، أَلْبَتَّه مَقَرِّ-سُلْطَنَتِ-أَبَدِيَه‌سِنْدَه اُويْلَه أَبَدِى رَحْمَتْ دَكِزْلَرِى بُولُونْدُيرْمُشْ كِه، بُونْلَرْ اُونْلَرِكْ فَانِى وَ كُوچُكْ نُمُونَه‌لَرِيدِرْلَرْ.

اِيشْتَه دَكِزْلَرِكْ بُويْلَه غَايَتْ خَارِقَه بِرْ طَرْزْدَه أَرْضِكْ أَطْرَافِنْدَه وَضْعِيَتِ-عَجِيبَه‌سِيلَه بُولُونْمَاسِى وَ دَكِزْلَرِكْ مَخْلُوقَاتِى دَخِى، غَايَتْ مُنْتَظَمْ إِدَارَه وَ تَرْبِيَه اَيدِيلْمَسِى بِالْبَدَاهَه گُوسْتَرِرْ كِه؛ يَالْكِزْ سَنِكْ قُوَّتِكْ وَ قُدْرَتِكْ اِيلَه وَ سَنِكْ

بُو دُنْیَامِزِكْ مَنْبَعِ-عَجَائِبْ بُخَارْ قَزَاغَانْلِرِی حُكْمُنْدَه اُولَانْ دَكِزْلَرْدَه هِیچْ بِرْ مَوْجُودْ، حَتَّی هِیچْ بِرْ قَطْرَه صُو یُوقْدُرْ كِه؛ وُجُودُیْلَه، إِنْتِظَامِیْلَه، مَنْفَعَتِیْلَه وَ وَضْعِیَتِیْلَه خَالِقِنِی بِیلْدِیرْمَسِینْ. وَ بَسِیطْ بِرْ قُومْدَه وَ بَسِیطْ بِرْ صُودَه رِزِقْلِرِی مُكَمَّلْ بِرْ صُورَتْدَه وَیرِیلَنْ غَرِیبْ مَخْلُوقْلَرْدَنْ وَ خِلْقَتْلَرِی غَایَتْ مُنْتَظَمْ حَیْوَانَاتِ-بَحْرِیَه‌دَنْ، خُصُوصًا بِرْ دَانَه‌سِی، بِرْ مِیلْیُونْ یُمُورْطَه‌جِقْلِرِی اِیلَه دَكِزْلَرِی شَنْلَنْدِیرَنْ بَالِیقْلَرْدَنْ هِیچْ بِرِیسِی یُوقْدُرْ كِه؛ خِلْقَتِیْلَه وَ وَظِیفَه‌سِیْلَه وَ إِدَارَه وَ إِعَاشَه‌سِیْلَه وَ تَدْبِیرْ وَ تَرْبِیَه‌سِیْلَه یَارَادَانِنَه إِشَارَتْ وَ رَزَّاقِنَه شَهَادَتْ اَیْتْمَه‌سِینْ.

هَمْ دَكِزْدَه قِیْمَتْدَارْ، خَاصِیَتْلِی، زِینَتْلِی جَوْهَرْلَرْدَنْ هِیچْ بِرِیسِی یُوقْدُرْ كِه، گُوزَلْ خِلْقَتِیْلَه وَ جَاذِبَه‌دَارْ فِطْرَتِیْلَه وَ مَنْفَعَتْلِی خَاصِیَتِیْلَه سَنِی طَانِیمَاسِینْ، بِیلْدِیرْمَسِینْ. أَوَتْ اُونْلَرْ بِرَرْ بِرَرْ شَهَادَتْ اَیْتْدِكْلَرِی گِبِی؛ هَیْئَتِ-مَجْمُوعَه‌سِیْلَه، بَرَابَرْلِكْ وَ بِرْبِرِی اِیچِنْدَه قَارِیشْمَقْ وَ سِكَّهِ-خِلْقَتْدَه بِرْلِكْ وَ اِیجَادْجِه غَایَتْ قُولَایْ وَ أَفْرَادْجِه غَایَتْ چُوقْلُقْ نُقْطَه‌لَرِنْدَنْ، سَنِكْ وَحْدَتِكَه شَهَادَتْ اَیْتْدِكْلَرِی گِبِی؛ أَرْضِی، طُوپْرَاغِیْلَه بَرَابَرْ بُو كُرَهِ-أَرْضِی قُوشَاتَانْ مُحِیطْ دَكِزْلَرِینِی مُعَلَّقْدَه طُورْدُیرْمَقْ وَ دُوكْمَه‌دَنْ وَ طَاغِیتْمَادَنْ گُونَشِكْ أَطْرَافِنْدَه گَزْدِیرْمَكْ وَ طُوپْرَاغِی إِسْتِیلَا اَیْتْدِیرْمَه‌مَكْ وَ بَسِیطْ قُومْدَنْ وُ صُوئُنْدَنْ، مُتَنَوِّعْ وَ مُنْتَظَمْ حَیْوَانَاتِنِی وَ جَوْهَرْلَرِینِی خَلْقْ اَیْتْمَكْ وَ أَرْزَاقْ وَ سَائِرْ اُمُورْلَرِینِی كُلِّی وَ تَامْ بِرْ صُورَتْدَه إِدَارَه اَیْتْمَكْ وَ تَدْبِیرْلَرِینِی گُورْمَكْ وَ یُوزُنْدَه بُولُونْمَقْ لَازِمْ گَلَنْ حَدْسِزْ جَنَازَه‌لَرِنْدَنْ

أَىْ خَالِقِ كُلِّ شَىْ! زَمِينِكْ بُتُونْ مَخْلُوقَاتِى، سَنِكْ مُلْكُكْدَه، سَنِكْ أَرْضِكْدَه، سَنِكْ حَوْلْ وَ قُوَّتِكْلَه وَ سَنِكْ قُدْرَتِكْ وَ إِرَادَتِكْ اِيلَه وَ عِلْمِكْ وَ حِكْمَتِكْ اِيلَه إِدَارَه اُولُونُويُورْلْرْ وَ مُسَخَّرْدِرْلْرْ. وَ زَمِينْ يُوزُنْدَه فَعَالِيَتِى مُشَاهَدَه اَيدِيلَنْ بِرْ رُبُوبِيَتْ، اُويْلَه إِحَاطَه وَ شُمُولْ گُوسْتَرِيُيورْ وَ اُونُكْ إِدَارَه‌سِى وَ تَدْبِيرِى وَ تَرْبِيَه‌سِى اُويْلَه مُكَمَّلْ وَ اُويْلَه حَسَّاسْدِرْ وَ هَرْ طَرَفْدَه كِى إِجْرَاآتِى اُويْلَه بِرْلِكْ وَ بَرَابَرْلِكْ وَ بَكْزَه‌مَكْلِكْ اِيچِنْدَه‌دِرْ كِه، تَجَزِّى قَبُولْ اَيتْمَه‌يَنْ بِرْ كُلْ وَ إِنْقِسَامِى إِمْكَانْسِزْ بُولُونَانْ بِرْ كُلِّى حُكْمُنْدَه بِرْ تَصَرُّفْ، بِرْ رُبُوبِيَتْ اُولْدُيغُنُى بِيلْدِيرِيُورْ. هَمْ زَمِينْ بُتُونْ سَكَنَه‌سِيلَه بَرَابَرْ، لِسَانِ-قَالْدَنْ دَاهَا ظَاهِرْ حَدْسِزْ لِسَانْلَرْلَه خَالِقِنِى تَقْدِيسْ وَ تَسْبِيحْ وَ نِهَايَتْسِزْ نِعْمَتْلَرِينِكْ لِسَانِ-حَالْلَرِيْلَه رَزَّاقِ-ذُو الْجَلَالِنِكْ حَمْدْ وَ مَدْحْ وَ ثَنَاسِنِى اَيدِيُورْلْرْ.

أَىْ شِدَّتِ-ظُهُورُنْدَنْ گِيزْلَنْمِشْ وَ أَىْ عَظَمَتِ-كِبْرِيَاسِنْدَنْ إِسْتِتَارْ اَيتْمِشْ اُولَانْ ذَاتِ-أَقْدَسْ! زَمِينِكْ بُتُونْ تَقْدِيسَاتْ وَ تَسْبِيحَاتِيْلَه؛ سَنِى قُصُورْدَنْ، عَجْزْدَنْ، شَرِيكْدَنْ تَقْدِيسْ وَ بُتُونْ تَحْمِيدَاتْ وَ ثَنَالْرِيْلَه سُكَا حَمْدْ وَ شُكْرْ اَيدَرِمْ.

أَىْ رَبُّ الْبَرِّ وَ الْبَحْرْ! قُرْآنِكْ دَرْسِيلَه وَ رَسُولِ-أَكْرَمْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ تَعْلِيمِيلَه آكْلَادِمْ كِه: نَاصِلْ گُوكْلَرْ وَ فَضَا وَ زَمِينْ سَنِكْ بِرْلِكِكَه وَ وَارْلِغِكَه شَهَادَتْ اَيدَرْلَرْ.. اُويْلَه دَه: بَحْرْلَرْ، نَهَرْلَرْ وَ چَشْمَه‌لَرْ وَ اِيرْمَاقْلَرْ، سَنِكْ وُجُوبُ-وُجُودُيكَه وَ وَحْدَتِكَه بَدَاهَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه شَهَادَتْ اَيدَرْلَرْ. أَوَتْ

دُرْتْ يُوزْ بِيكْ مُخْتَلِفْ مِلَّتْلَرِكْ آيْرِى آيْرِى جِهَازَاتْلْرِى مُنْتَظَمًا وَيرِيلْمَه‌سِيلَه، سَنِكْ رُبُوبِيَتِكْكْ حَشْمَتِنَه وَ قُدْرَتِكْكْ هَرْ شَيْئَه يَتِيشْمَه‌سِنَه دَلَالَتْ اَيدَرْ؛ اُويْلَه دَه: حَدْسِزْ بُتُونْ ذِى‌حَيَاتِكْ آيْرِى آيْرِى رِزْقْلْرِى، وْقْتِى وْقْتِنَه قُورُو وَ بْسِيطْ بِرْ طُوپْرَاقْدَنْ، رَحِيمَانَه، كَرِيمَانَه وَيرِيلْمَسِى وَ حَدْسِزْ اُو أَفْرَادِكْ كَمَالِ-مُسْخَّرِيَتْلَه أَوَامِرِ-رَبَّانِيَه‌يَه إِطَاعَتْلْرِى، رَحْمَتِكْكْ هَرْ شَيْئَه شُمُولُنُى وَ حَاكِمِيَتِكْكْ هَرْ شَيْئَه إِحَاطَه‌سِنِى گُوسْتَرِيُورْ. هَمْ زَمِينْدَه دَگِيشْمَكْدَه بُولُونَانْ مَخْلُوقَاتْ قَافِلَه‌لَرِينكْ سَوْقْ وَ إِدَارَه‌لَرِى، مَوْتْ وَ حَيَاتْ مُنَاوَبَه‌لَرِى وَ حَيْوَانْ وَ نَبَاتَاتِكْ إِدَارَه وَ تَدْبِيرْلَرِى دَخِى، هَرْ شَيْئَه تَعَلُّقْ اَيدَنْ بِرْ عِلِمْ اِيلَه وَ هَرْ شَيْدَه حُكْمْ اَيدَنْ نِهَايَتْسِزْ بِرْ حِكْمَتْلَه اُولَابِيلْمَه‌سِى، سَنِكْ إِحَاطَهٔ-عِلْمِكَه وَ حِكْمَتِكَه دَلَالَتْ اَيدَرْ. هَمْ زَمِينْدَه قِيصَه بِرْ زَمَانْدَه حَدْسِزْ وَظِيفَه‌لَرْ گُورَنْ وَ حَدْسِزْ بِرْ زَمَانْ يَاشَايَه‌جَقْ گِبِى إِسْتِعْدَادْ وَ مَعْنَوِى جِهَازَاتْ اِيلَه تَجْهِيزْ اَيدِيلَنْ وَ زَمِينْ مَوْجُودَاتِنَه تَصَرُّفْ اَيدَنْ إِنْسَانْ اِيچُونْ، بُو تَعْلِيمْگَاهِ-دُنْيَادَه وَ بُو مُوَقَّتْ اُورْدُوگَاهِ-زَمِينْدَه وَ بُو مُوَقَّتْ مَشْهَرْدَه؛ بُو قَدَرْ أَهَمِّيَتْ، بُو حَدْسِزْ مَصْرَفْ، بُو نِهَايَتْسِزْ تَجَلِّيَاتِ-رُبُوبِيَتْ، بُو حَدْسِزْ خِطَابَاتِ-سُبْحَانِيَه وَ بُو غَايَتْسِزْ إِحْسَانَاتِ-إِلٰهِيَه، أَلْبَتَّه وَ هَرْ حَالْدَه بُو قِيصَه‌جِقْ وَ حُزُنْلُى عُمْرَه وَ بُو قَارِيشِيقْ كَدَرْلِى حَيَاتَه، بُو بَلَالِى وَ فَانِى دُنْيَايَه صِيغِيشْمَازْ. بَلْكِه آنْجَقْ بَاشْقَه وَ أَبَدِى بِرْ عُمُرْ وَ بَاقِى بِرْ دَارِ-سَعَادَتْ اِيچُونْ اُولَابِيلْدِيگِى جِهَتِنْدَنْ، عَالَمِ-بَقَادَه بُولُونَانْ إِحْسَانَاتِ-اُخْرَوِيَّه‌يَه إِشَارَتْ، بَلْكِه شَهَادَتْ اَيدَرْ.

مُتَشَابِهْ اُولَانْ يُمُورْطَه وَ يُمُورْطَه‌جِقْلْرْدَنْ وَ قَطْرَه‌لَرْدَنْ وَ حَبَّه وَ حَبَّه‌جِكْلَرْدَنْ وَ چَكِرْدَكْلَرْدَنْ؛ يَاكْلِيشْسِزْ، مُكَمَّلْ، سُوسْلُى، عَلَامَتِ-فَارِقَه‌لِى اُولَارَقْ يَارَادِيلِيشْلْرِى، صَانِعِ-حَكِيمْلَرِينِكْ وُجُودُينه وَ وٰحْدَتِنَه وَ حِكْمَتِنَه وَ حَدْسِزْ قُدْرَتِنَه اُويْلَه بِرْ شَهَادَتْدِرْ كِه، ضِيَانِكْ گُونَشَه شَهَادَتِنْدَنْ دَاهَا قُوَّتْلِى وَ پَارْلَاقْدِرْ.

هَمْ هٰوَا، صُو، نُورْ، آتَشْ، طُوپْرَاقْ گِبِى هِيچْ بِرْ عُنْصُرْ يُوقْدُرْ كِه؛ شُعُورْسُزْلُقْلْرِيْله بَرَابَرْ، شُعُورْكَارَانَه، مُكَمَّلْ وٰظِيفَه‌لَرِى گُورْمَسِيْلَه، بَسِيطْ وَ اِسْتِيلَا اَيدِيجِى، اِنْتِظَامْسِزْ، هَرْ يَرَه طَاغِيلْمَقْله بَرَابَرْ، غَايَتْ مُنْتَظَمْ وَ مُتَنَوِّعْ مَيْوَه‌لَرِى وَ مَحْصُولْلْرِى خَزِينَهِ-غَيْبْدَنْ گَتِيرْمَسِيْلَه، سَنِكْ بِرْلِكْگَه وَ وَارْلِغِكْه شَهَادَتِى بُولُونْمَاسِينْ.

أَىْ فَاطِرِ-قَدِيرْ! أَىْ فَتَّاحِ-عَلَّامْ! أَىْ فَعَّالِ-خَلَّاقْ! نَاصِلْ أَرْضْ، بُتُونْ سَكَنَه‌سِيْلَه خَالِقِينِكْ وَاجِبُ الْوُجُودْ اُولْدُيغُنه شَهَادَتْ اَيدَرْ.. اُويْلَه دَه: سَنِكْ (أَىْ وَاحِدِ-أَحَدْ، أَىْ حَنَّانِ-مَنَّانْ، أَىْ وَهَّابِ-رَزَّاقْ!) وٰحْدَتِكْه وَ أَحَدِيَتِكْه، يُوزُنْدَه كِى سِكَّه‌سِيْلَه وَ سَكَنَه‌سِنِكْ يُوزْلَرِنْدَه كِى سِكَّه‌لَرِيْلَه وَ بِرْلِكْ وَ بَرَابَرْلِكْ وَ بِرْبِرِى اِيچِنَه گِيرْمَكْ وَ بِرْبِرِينَه يَارْدِيمْ اَيتْمَكْ وَ اُونْلَرْه بَاقَانْ رُبُوبِيَتْ اِسْمْلَرِينِكْ وَ فِعِلْلَرِينِكْ بِرْ اُولْمَقْ جِهَتِنْدَه، بَدَاهَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه سَنِكْ وٰحْدَتِكْه وَ أَحَدِيَتِكْه شَهَادَتْ، بَلْكِه مَوْجُودَاتْ عَدَدِنْجَه شَهَادَتْلَرْ اَيدَرْ. هَمْ نَاصِلْ زَمِينْ بِرْ اُورْدُوگَاهْ، بِرْ مَشْهَرْ، بِرْ تَعْلِيمْگَاهْ وٰضْعِيَتِيْلَه.. وَ نَبَاتَاتْ وَ حَيْوَانَاتْ فِرْقَه‌لَرِنْدَه بُولُونَانْ

مُسْخَّرْ وَ وٰظِيفَه‌دَارْدِرْلَرْ. مَاهِيَتْجَه بِرْبِرِنْدَنْ أُوزَاقْ أُولَانْ بُو فَضَا مَخْلُوقَاتِى، غَايَتْ سُرْعَتْلِى وَ آنِى أَمِرْلَرَه وَ چَابُوقْ وَ عَجَلَه قُومَانْدَالٰرِه إِطَاعَتْ اَيْتْدِيرَنْ آمِرْ وَ حَاكِمْلَرِينِى تْقْدِيسْ اَيدَه‌رَكْ، رَحْمَتِنِى مَدْحْ وَ ثَنَا اَيدَرْلَرْ.

أَىْ أَرْضْ وَ سَمَاوَاتِكْ خَالِقِ-ذُو الْجَلَالِى! سَنِكْ قُرْآنِ-حَكِيمِكْ تْعْلِيمِيْلَه وَ رَسُولِ-أَكْرَمْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامِكْ دَرْسِيْلَه إِيمَانْ اَيْتْدِمْ وَ بِيلْدِمْ كِه: نَاصِلْ سَمَاوَاتْ بِيلْدِيزْلَرِيْلَه وَ جَوِّ-فَضَا مُشْتَمِلَاتِيْلَه سَنِكْ وُجُوبُ-وُجُودُيكْه وَ سَنِكْ بِرْلِكِكْه وَ وٰحْدَتِكْه شَهَادَتْ اَيدِيُورْلَرْ. أُويْلَه دَه: أَرْضْ بُتُونْ مَخْلُوقَاتِيْلَه وَ أَحْوَالِيْلَه سَنِكْ مَوْجُودِيَتِكْه وَ وٰحْدَتِكْه، مَوْجُودَاتِى عَدَدِنْجَه شَهَادَتْلَرْ وَ إِشَارَتْلَرْ اَيدَرْلَرْ. أَوَتْ زَمِينْدَه هِيچْ بِرْ تَحَوُّلْ وَ آغَاجْ وَ حَيْوَانْلَرِنْدَه هَرْ سَنَه‌دَه أُورْبَه‌سِنِى دَگِيشْدِيرْمَكْ گِبِى هِيچْ بِرْ تَبَدُّلْ (جُزْئِى أُولْسُونْ، كُلِّى أُولْسُونْ) يُوقْدُرْ كِه؛ إِنْتِظَامِيْلَه، سَنِكْ وُجُودُيكْه وَ وٰحْدَتِكْه إِشَارَتْ اَيْتْمَه‌سِينْ.

هَمْ هِيچْ بِرْ حَيْوَانْ يُوقْدُرْ كِه، ضَعْفِيَتْ وَ إِحْتِيَاجِنِكْ دَرَجَه‌سِنَه گُورَه وَيرِيلَنْ رَحِيمَانَه رِزْقِيْلَه وَ يَاشَامَاسِنَه لُزُومُى بُولُونَانْ جِهَازَاتِكْ حَكِيمَانَه وَيرِيلْمَه‌سِيْلَه، سَنِكْ وَارْلِغِكْه وَ بِرْلِكِكْه شَهَادَتِى أُولْمَاسِينْ.

هَمْ هَرْ بَهَارْدَه گُوزُيمْزْ أُوكْشُنْدَه اِيجَادْ اَيدِيلَنْ نَبَاتَاتْ وَ حَيْوَانَاتْدَنْ هِيچْ بِرْ دَانَه‌سِى يُوقْدُرْ كِه، صَنْعَتِ-عَجِيبَه‌سِيْلَه وَ لَطِيفْ زِينَتِيْلَه وَ تَامْ تَمَيُّزُيْلَه وَ إِنْتِظَامِيْلَه وَ مَوْزُونِيَتِيْلَه سَنِى بِيلْدِيرْمَسِينْ. وَ زَمِينْ يُوزُيْنُى طُولْدُيرَانْ وَ نَبَاتَاتْ وَ حَيْوَانَاتْ دَينِيلَنْ قُدْرَتِكْ خَارِقَه‌لْرِى وَ مُعْجِزَه‌لَرِى؛ مَحْدُودْ وَ مَادَّه‌لَرِى بِرْ وَ

گِبِى؛ هَيْئَتِ-مَجْمُوعَه‌سِيْلَه كَيْفِيَتْجَه بِرْبِرِنْدَنْ اُوزَاقْ، مَاهِيَتْجَه بِرْبِرِينَه مُخَالِفْ اُولْمَقْلَه بَرَابَرْ، بِرْلِكْ، بَرَابَرْلِكْ، بِرْبِرِى اِيچِنَه گِيرْمَكْ وَ بِرْبِرِينِكْ وَظِيفَه‌سِنَه يَارْدِيمْ اَيْتْمَكْ حَيْثِيَتِيْلَه، سَنِكْ وَحْدَتِكْ وَ بِرْلِكِكْ غَايَتْ قُوَّتْلِى إِشَارَتْ اَيدَرْلَرْ. هَمْ قُوجَه فَضَايِى مَحْشَرِ-عَجَائِبْ يَاپَانْ وَ بَعْضِ گُونْلَرْدَه بِرْ قَاچْ دَفْعَه طُولْدُيرُوبْ بُوشَالْتَانْ رُبُوبِيَتِكْ حَشْمَتِنَه وَ اُو گِنِيشْ جَوِّى، يَازَارْ دَگِيشْدِيرِرْ بِرْ لَوْحَه گِبِى وَ صِيقَارْ وَ اُونْكْلَه زَمِينْ بَاغْچَه‌سِنِى صُولَاتْدِيرِرْ بِرْ سُونْگَرْ گِبِى تَصَرُّفْ اَيدَنْ قُدْرَتِكْ عَظَمَتِنَه وَ هَرْ بِرْ شَيْئَه شُمُولُنَه شَهَادَتْ اَيتْدِكْلَرِى گِبِى؛ عُمُومْ زَمِينَه وَ بُتُونْ مَخْلُوقَاتِنَه جَوْ پَرْدَه‌سِى آلْتِنْدَه بَاقَانْ وَ إِدَارَه اَيدَنْ رَحْمَتِكْ وَ حَاكِمِيَتِكْ حَدْسِزْ گِنِيشْلِكْلَرِينَه وَ هَرْ شَيْئَه يَتِيشْمَه‌لَرِينَه دَلَالَتْ اَيدَرْ. هَمْ فَضَادَه كِى هَوَا، اُو قَدَرْ حَكِيمَانَه وَظِيفَه‌لَرْدَه إِسْتِخْدَامْ وَ بُلُوطْ وَ يَاغْمُورْ، اُو قَدَرْ عَلِيمَانَه فَائِدَه‌لَرْدَه إِسْتِعْمَالْ اُولُونُورْ كِه؛ هَرْ شَيْئَه إِحَاطَه اَيدَنْ بِرْ عِلِمْ وَ هَرْ شَيْئَه شَامِلْ بِرْ حِكْمَتْ اُولْمَازْسَه، اُو إِسْتِعْمَالْ، اُو إِسْتِخْدَامْ اُولَامَازْ.

أَىْ فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدْ! جَوِّ-فَضَادَه كِى فَعَالِيَتِكْلَه هَرْ وَقِتْ بِرْ نُمُونَهٔ-حَشِرْ وَ قِيَامَتْ گُوسْتَرْمَكْ، بِرْ سَاعَتْدَه يَازِى قِيشَه وَ قِيشِى يَازَه دُونْدُيرْمَكْ، بِرْ عَالَمْ گَتِيرْمَكْ، بِرْ عَالَمْ غَيْبَه گُونْدَرْمَكْ مِثْلُو شُئُونَاتْدَه بُولُونَانْ قُدْرَتِكْ؛ دُنْيَايِى آخِرَتَه چِوِيرَه‌جَكْ وَ آخِرَتْدَه شُئُونَاتِ-سَرْمَدِيَه‌يِى گُوسْتَرَه‌جَكْ إِشَارَتِنِى وَيرِيُورْ.

أَىْ قَدِيرِ-ذُو الْجَلَالْ! جَوِّ-فَضَادَه كِى هَوَا، بُلُوطْ وَ يَاغْمُورْ، بَرْقْ وَ رَعْدْ؛ سَنِكْ مُلْكُكْدَه، سَنِكْ أَمْرِكْ وَ حَوْلِكْ اِيلَه، سَنِكْ قُوَّتْ وَ قُدْرَتِكْلَه

رٰعْدْلٰرِى وَ رُوزْگَارْلٰرِيْلَه وَ يَاغْمُورْلٰرِيْلَه، سَنِكْ وُجُوبُ-وُجُودُيكَه وَ وٰحْدَتِكَه شَهَادَتْ اَيدَرْلَرْ.

أَوَتْ جَامِدْ، شُعُورْسُزْ بُلُوطْ، آبِ-حَيَاتْ اُولَانْ يَاغْمُورُى، مُحْتَاجْ اُولَانْ ذِى‌حَيَاتْلٰرِكْ إِمْدَادِينَه گُونْدَرْمَسِى، آنْجَقْ سَنِكْ رَحْمَتِكْ وَ حِكْمَتِكْ اِيلَه‌دِرْ. قَارِيشِيقْ تَصَادُفْ قَارِيشَه‌مَازْ. هَمْ أَلَكْتِرِيقِكْ أَكْ بُيُوگُى بُولُونَانْ وَ فَوَائِدِ-تَنْوِيرِيَه‌سِنَه إِشَارَتْ اَيدَه‌رَكْ اُونْدَنْ إِسْتِفَادَه‌يَه تَشْوِيقْ اَيدَنْ شِمْشَكْ اِيسَه، سَنِكْ فَضَادَه‌كِى قُدْرَتِكِى گُوزَلْجَه تَنْوِيرْ اَيدَرْ. هَمْ يَاغْمُورُكْ گَلْمَه‌سِنِى مُژْدَه‌لَه‌يَنْ وَ قُوجَه فَضَابِى قُونُوشْدُيرَانْ وَ تَسْبِيحَاتِنِكْ گُورُولْتُيسُيلَه گُوكْلَرِى جِينْلَاتَانْ رٰعْدَاتْ دٰخِى، لِسَانِ-قَالْ اِيلَه قُونُوشَارْقْ سَنِى تَقْدِيسْ اَيدِوبْ، رُبُوبِيَتِكَه شَهَادَتْ اَيدَرْ. هَمْ ذِى‌حَيَاتْلٰرِكْ يَاشَامَاسِنَه أَكْ لُزُومْلُى رِزْقِى وَ إِسْتِفَادَه‌جَه أَكْ قُولَابِى وَ نَفَسْلَرِى وَيرْمَكْ، نُفُوسْلٰرِى رَاحَتْلَانْدِيرْمَقْ گِبِى چُوقْ وٰظِيفَه‌لَرْ اِيلَه تَوْظِيفْ اَيدِيلَنْ رُوزْگَارْلٰرْ دٰخِى؛ جَوِّى عَادَتَا بِرْ حِكْمَتَه بِنَاءً "لَوْحِ-مَحْوْ وَ إِثْبَاتْ" وَ "يَازَارْ، إِفَادَه اَيدَرْ، صُوكْرَه بُوزَارْ تَخْتَه‌سِى" صُورَتِنَه چَوِيرْمَكْلَه، سَنِكْ فَعَالِيَتِ-قُدْرَتِكَه إِشَارَتْ وَ سَنِكْ وُجُودُيكَه شَهَادَتْ اَيتْدِيگِى گِبِى، سَنِكْ مَرْحَمَتِكْلَه بُلُوطْلَرْدَنْ صَاغِوبْ ذِى‌حَيَاتْلَرَه گُونْدَرِيلَنْ رَحْمَتْ دٰخِى؛ مَوْزُونْ، مُنْتَظَمْ قَطْرَه‌لَرِى كَلِمَه‌لَرِيْلَه، سَنِكْ وُسْعَتِ-رَحْمَتِكَه وَ گَنِيشْ شَفْقَتِكَه شَهَادَتْ اَيدَرْ.

أَىْ مُتَصَرِّفِ-فَعَّالْ وَ أَىْ فَيَّاضِ-مُتَعَالْ! سَنِكْ وُجُوبُ-وُجُودُيكَه شَهَادَتْ اَيدَنْ بُلُوطْ، بَرْقْ، رٰعْدْ، رُوزْگَارْ، يَاغْمُورْ؛ بِرَرْ بِرَرْ شَهَادَتْ اَيتْدِكْلَرِى

مَيْدَانِنْدَه، دَكِزِنْدَه، فَضَاسِنْدَه كِى يِيلْدِيزْلَرْ اِيسَه؛ مُطِيعْ نَفَرْلَرْ، مُنْتَظَمْ سَفِينَه‌لَرْ، خَارِقَه طَيَّارَه‌لَرْ، عَجَائِبْ لَامْبَالَرْ گِبِى وُضْعِيَتِيْلَه، سَنِكْ سُلْطَنَتِ-اُلُوهِيَتِكَكْ شُعْشُعَه‌سِنِى گُوسْتَرِيُورْلَرْ. وَ اُو اُورْدُونُكْ أَفْرَادِنْدَنْ بِرْ يِيلْدِيزْ اُولَانْ گُونَشِمزِكْ سَيَّارَه‌لَرِنْدَه وَ زَمِينِمزْدَه كِى وُظِيفَه‌لَرِينِكْ دَلَالَتْ وَ إِخْطَارِيْلَه، گُونَشِكْ سَائِرْ آرْقَدَاشْلَرِى اُولَانْ يِيلْدِيزْلَرِكْ بِرْ قِسْمِى آخِرَتْ عَالَمْلَرِينَه بَاقَارْلَرْ وَ وُظِيفَه‌سِزْ دَكِلْلَرْ؛ بَلْكِه بَاقِى اُولَانْ عَالَمْلَرِكْ گُونَشْلَرِيدِرْلَرْ.

أَىْ وَاجِبُ الْوُجُودْ! أَىْ وَاحِدِ-أَحَدْ! بُو خَارِقَه يِيلْدِيزْلَرْ، بُو عَجِيبْ گُونَشْلَرْ، آيْلَرْ؛ سَنِكْ مُلْكُكْدَه، سَنِكْ سَمَاوَاتِكْدَه، سَنِكْ أَمْرِكْ اِيلَه وَ قُوَّتِكْ وَ قُدْرَتِكْ اِيلَه وَ سَنِكْ إِدَارَه وَ تَدْبِيرِكْ اِيلَه تَسْخِيرْ وَ تَنْظِيمْ وَ تَوْظِيفْ اَيدِيلْمِشْلَرْ. بُتُونْ اُو أَجْرَامِ-عُلْوِيَه، كَنْدِيلَرِينِى يَارَادَانْ وَ دُونْدُيرَنْ وَ إِدَارَه اَيدَنْ بِرْ تَكْ خَالِقَه تَسْبِيحْ اَيدَرْلَرْ، تَكْبِيرْ اَيدَرْلَرْ، لِسَانِ-حَالْ اِيلَه "سُبْحَانَ اللهِ، اَللهُ أَكْبَر" دَيرْلَرْ. بَنْ دَخِى اُونْلَرِكْ بُتُونْ تَسْبِيحَاتِيْلَه سَنِى تَقْدِيسْ اَيدَرِمْ.

أَىْ شِدَّتِ-ظُهُورُنْدَنْ گِيزْلَنْمِشْ وَ أَىْ عَظَمَتِ-كِبْرِيَاسِنْدَنْ إِخْتِفَا اَيتْمِشْ اُولَانْ قَدِيرِ-ذُو الْجَلَالْ!

أَىْ قَادِرِ-مُطْلَقْ! قُرْآنِ-حَكِيمِكْ دَرْسِيْلَه و رَسُولِ-أَكْرَمْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامْ تَعْلِيمِيْلَه آكْلَادِمْ: نَاصِلْكِه گُوكْلَرْ، يِيلْدِيزْلَرْ، سَنِكْ مَوْجُودِيَتِكَه وَ وَحْدَتِكَه شَهَادَتْ اَيدَرْلَرْ.. اُويْلَه دَه؛ جَوِّ-سَمَا بُلُوطْلَرِيْلَه وَ شِمْشَكْلَرِى وَ

يَيْكْلَرِيْلَه سَنِكْ وُجُوبُ-وُجُودُيكْه شَهَادَتْ وَ سُلْطَنَتِ-اُلُوهِيَتِكْه إِشَارَتْ اَيتْمَه‌سِينْ!..

أَوَتْ گُوكْلَرْ؛ سَكَنَه‌لَرِيْلَه، هَرْ بِرِى تَكْ بَاشِيْلَه شَهَادَتْ اَيتْدِكْلَرِى گِبِى، هَيْئَتِ-مَجْمُوعَه‌سِيْلَه دَرَجَةِ-بَدَاهَتْدَه، (أَىْ زَمِينْ وَ گُوكْلَرِى يَارَادَانْ يَارَادِيجِى!) سَنِكْ وُجُوبُ-وُجُودُيكْه اُويْلَه ظَاهِرْ شَهَادَتْ.. (وَ أَىْ ذَرَّاتِى، مُنْتَظَمْ مُرَكَّبَاتِيْلَه تَدْبِيرِينِى گُورَنْ وَ إِدَارَه اَيدَنْ وَ بُو سَيَّارَه يِيلْدِيزْلَرِى مَنْظُومْ يَيْكْلَرِيْلَه دُونْدُيرَنْ، أَمْرِينَه إِطَاعَتْ اَيتْدِيرَنْ!) سَنِكْ وَحْدَتِكْه وَ بِرْلِكِكْه اُويْلَه قُوَّتْلِى شَهَادَتْ اَيدَرْلَرْ كِه، گُوگُكْ يُوزُنْدَه بُولُونَانْ يِيلْدِيزْلَرْ صَايِيسِنْجَه نُورَانِى بُرْهَانْلَرْ وَ پَارْلَاقْ دَلِيلْلَرْ اُو شَهَادَتِى تَصْدِيقْ اَيدَرْلَرْ. هَمْ بُو صَافِى، تَمِيزْ، گُوزَلْ گُوكْلَرْ؛ فَوْقَ الْعَادَه بُيُوكْ وَ فَوْقَ الْعَادَه سُرْعَتْلِى أَجْرَامِيْلَه مُنْتَظَمْ بِرْ اُورْدُو وَ أَلَكْتِرِيقْ لَامْبَالْرِيْلَه سُوسْلَنْمِشْ بِرْ سُلْطَنَتْ دُونَانْمَاسِى وَضْعِيَتِنِى گُوسْتَرْمَكْ جِهَتِيْلَه، سَنِكْ رُبُوبِيَتِكْلِكْ حَشْمَتِنَه وَ هَرْ شَيْئِى اِيجَادْ اَيدَنْ قُدْرَتِكْلِكْ عَظَمَتِنَه ظَاهِرْ دَلَالَتْ.. وَ حَدْسِزْ سَمَاوَاتِى إِحَاطَه اَيدَنْ حَاكِمِيَتِكْلِكْ وَ هَرْ بِرْ ذِى‌حَيَاتِى قُوجَاغِنَه آلَانْ رَحْمَتِكْلِكْ حَدْسِزْ گِنِيشْلِكْلَرِينَه قُوَّتْلِى إِشَارَتْ.. وَ بُتُونْ مَخْلُوقَاتِ-سَمَاوِيَه‌نِكْ بُتُونْ اِيشْلَرِينَه وَ كَيْفِيَتْلَرِينَه تَعَلُّقْ اَيدَنْ وَ آوُوجُنَه آلَانْ، تَنْظِيمْ اَيدَنْ عِلْمِكْلِكْ هَرْ شَيْئَه إِحَاطَه‌سِنَه وَ حِكْمَتِكْلِكْ هَرْ اِيشَه شُمُولُنَه شُبْهَه‌سِزْ شَهَادَتْ اَيدَرْلَرْ. وَ اُو شَهَادَتْ وَ دَلَالَتْ اُو قَدَرْ ظَاهِرْدِرْ كِه؛ گُويَا يِيلْدِيزْلَرْ، شَاهِدْ اُولَانْ گُوكْلَرِكْ شَهَادَتْ كَلِمَه‌لَرِى وَ تَجَسُّمْ اَيتْمِشْ نُورَانِى دَلِيلْلَرِيدِرْلَرْ. هَمْ سَمَاوَاتْ

بسم الله الرحمن الرحيم

اِنَّ فِی خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَ الْاَرْضِ وَ اخْتِلَافِ الَّیْلِ وَ النَّهَارِ وَ الْفُلْكِ الَّتِی تَجْرِی فِی الْبَحْرِ بِمَا یَنْفَعُ النَّاسَ وَمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَآءِ مِنْ مَّآءٍ فَاَحْیَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِیهَا مِنْ كُلِّ دَآبَّةٍ وَ تَصْرِیفِ الرِّیَاحِ وَ السَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَیْنَ السَّمَآءِ وَ الْاَرْضِ لَاٰیَاتٍ لِقَوْمٍ یَعْقِلُونَ

یَا إِلٰهِی وَ یَا رَبِّی! بَنْ اِیمَانِكْ گُوزُیْلَه وَ قُرْآنِكْ تْعْلِیمِیْلَه وَ نُورُیْلْه وَ رَسُولِ–أَكْرَمْ عَلَیْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامِكْ دَرْسِیْلَه وَ إِسْمِ–حَكِیمِكْ گُوسْتَرْمَه‌سِیْلَه گُورُویُورُمْ كِه: سَمَاوَاتْدَه هِیچْ بِرْ دَوَرَانْ وَ حَرَكَتْ یُوقْدُرْ كِه؛ بُویْلَه إِنْتِظَامِیْلَه سَنِكْ مَوْجُودِیَتِكَه إِشَارَتْ وَ دَلَالَتْ اَیْتْمَه‌سِینْ. وَ هِیچْ بِرْ أَجْرَامِ–سَمَاوِیَه یُوقْدُرْ كِه؛ سُكُوتُیْلَه گُورُولْتُیسُزْ وْظِیفَه گُورَه‌رَكْ دِیرَكْسِزْ طُورْمَالْرِیْلَه، سَنِكْ رُبُوبِیَتِكَه وَ وْحْدَتِكَه شَهَادَتِی وَ إِشَارَتِی أُولْمَاسِینْ. وَ هِیچْ بِرْ یِیلْدِیزْ یُوقْدُرْ كِه؛ مَوْزُونْ خِلْقَتِیْلَه، مُنْتْظَمْ وْضْعِیَتِیْلَه وَ نُورَانِی تَبَسُّمُیْلَه وَ بُتُونْ یِیلْدِیزْلَرْه مُمَاثَلَتْ وَ مُشَابَهَتْ سِكَّه‌سِیْلَه سَنِكْ حَشْمَتِ–أُلُوهِیَتِكَه وَ وْحْدَانِیَتِكَه إِشَارَتْ وَ شَهَادَتْدَه بُولُونْمَاسِینْ. وَ اُونْ اِیكِی سَیَّارَه‌دَنْ هِیچْ بِرْ سَیَّارَه یِیلْدِیزْ یُوقْدُرْ كِه؛ حِكْمَتْلِی حَرَكَتِیْلَه وَ إِطَاعَتْلِی مُسَخَّرِیَتِیْلَه وَ إِنْتِظَامْلِی وْظِیفَه‌سِیْلَه وَ أَهَمِّیَتْلِی

سَكِزِنْجِى حُجَّتِ-اِيمَانِيَه

مُنَاجَاتْ

بُو سَكِزِنْجِى حُجَّتِ-اِيمَانِيَه؛ وُجُوبُ-وُجُودٰه وَ وٰحْدَانِيَتَه دَلَالَتْ اَيْتْدِيگِى گِبِى، هَمْ دَلَائِلِ-قَطْعِيَّه اِيلَه رُبُوبِيَتِكْ إِحَاطَه‌سِنٰه وَ قُدْرَتِنِكْ عَظَمَتِنَه دَلَالَتْ اَيدَرْ. هَمْ حَاكِمِيَتِنِكْ إِحَاطَه‌سِنٰه وَ رَحْمَتِنِكْ شُمُولُنَه دٰخِى دَلَالَتْ وَ إِثْبَاتْ اَيدَرْ. هَمْ كَائِنَاتِكْ بُتُونْ أَجْزَاسِنٰه حِكْمَتِنِكْ إِحَاطَه‌سِنِى وَ عِلْمِنِكْ شُمُولُنُى إِثْبَاتْ اَيدَرْ.

اَلْحَاصِلْ: بُو سَكِزِنْجِى حُجَّتِ-اِيمَانِيَه‌نِكْ هَرْ بِرْ مُقَدَّمَه‌سِنِكْ سَكِزْ نَتِيجَه‌سِى وَارْ. سَكِزْ مُقَدَّمَه‌لَرِكْ هَرْ بِرِنْدَه، سَكِزْ نَتِيجَه‌يِى دَلِيلْلَرِيْلَه إِثْبَاتْ اَيدَرْ كِه؛ بُو جِهَتْدَه بُو سَكِزِنْجِى حُجَّتِ-اِيمَانِيَه‌دَه يُوكْسَكْ مَزِيَتْلَرْ وَارْدِرْ.

سٰعِيدُ النُّورْسِى

غَايَتْ دَرَجَه‌دَه گُوزَلْ يَاپِيلِيشْ اِيچِرِيسِنْدَه سُرْعَتِ-مُطْلَقه وَ چَابُوقْلُقْلَه بَرَابَرْ غَايَتْ دَرَجَه‌دَه مُوْزُونْ وَ مِيزَانْلِى وَ إِسْرَافْسِزْلِقْ؛ وَ غَايَتْ دَرَجَه‌دَه إِسْرَافْسِزْلِقْ اِيچِنْدَه صُوكْ دَرَجَه چُوقْلُقْ وَ كَثْرَتْ اِيلَه بَرَابَرْ صُوكْ دَرَجَه‌دَه حُسْنُ-صَنْعَتْ؛ وَ صُوكْ دَرَجَه حُسْنُ-صَنْعَتْ اِيچِنْدَه نِهَايَتْ دَرَجَه‌دَه سَخَاوَتْ اِيلَه بَرَابَرْ إِنْتِظَامِ-مُطْلَقْ.. أَلْبَتَّه گُونْدُوزْ اِيشِيغِى، اِيشِيقْ گُونَشِى گُوسْتَرْدِيگِى گِبِى؛ بِرْ قَدِيرِ-ذُو الْجَلَالِكْ، بِرْ حَكِيمِ-ذُو الْكَمَالِكْ، بِرْ رَحِيمِ-ذُو الْجَمَالِكْ وُجُوبُ-وُجُودُيْنه وَ كَمَالِ-قُدْرَتِنه وَ جَمَالِ-رُبُوبِيَتِنه وَ وَحْدَانِيَتِنه وَ أَحَدِيَتِنه شَهَادَتْ اَيدَرْلَرْ، لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰى سِرِّينِى گُوسْتَرِرْلَرْ.

شِيمْدِى أَىْ بِيچَارَه جَاهِلْ غَافِلْ مُعَنِّدْ مُعَطِّلْ! بُو حَقِيقَتِ-عُظْمَايِى نَه اِيلَه تَفْسِيرْ اَيدَه‌بِيلِيرْسِكْ؟ بُو نِهَايَتْ دَرَجَه‌دَه مُعْجِزَه وَ خَارِقَه كَيْفِيَتِى نَه اِيلَه اِيضَاحْ اَيدَه‌بِيلِيرْسِكْ؟ بُو حَدْسِزْ دَرَجَه‌دَه عَجِيبْ شُو صَنْعَتْلُرِى نَه‌يَه إِسْنَادْ اَيدَه‌بِيلِيرْسِكْ؟ بُو يَرْ يُوزُى دَرَجَه‌سِنْدَه گُنَيشْ بُو پَنْجَرَه‌يَه هَانْگِى پَرْدَهِ-غَفْلَتِى آتِوبْ قَپَاتَه‌بِيلِيرْسِكْ؟ سَنِكْ تَصَادُفُكْ نَرَه‌دَه، طَبِيعَتْ دَيدِيگِكْ وَ گُووَنْدِيگِكْ شُعُورْسُزْ يُولْدَاشِكْ وَ ضَلَالَتْدَه إِسْتِنَادْگَاهِكْ وَ آرْقَدَاشِكْ نَرَه‌دَه؟ بُو اِيشْلَرَه تَصَادُفُكْ قَارِيشْمَاسِى يُوزْ دَرَجَه مُحَالْ دَگِلْ مِى؟ وَ شُو خَارِقَه اِيشْلَرِكْ بِيكْدَنْ بِرِينِكْ طَبِيعَتَه حَوَالَه‌سِى، بِيكْ دَرَجَه مُحَالْ اُولْمُيُورْ مُى؟ يُوقْسَه جَامِدْ، عَاجِزْ طَبِيعَتِكْ؛ هَرْ بِرْ شَيْئِكْ اِيچِنْدَه اُو شَيْدَنْ يَاپِيلَانْ أَشْيَا عَدَدِنْجَه مَعْنَوِى مَاكِينَه وَ مَطْبَعَه‌لَرِى مِى وَارْ؟..

هَمْ إِخْتِلَافْ وَ آيْرِيلِغِى إِقْتِضَا اَيدَنْ اُوزَاقْلِقْ وَ بُعْدُ-مُطْلَقْ دٰخِى بِرْ إِتِّفَاقِ-مُطْلَقْ اِيچِنْدَه گُورُونُويُورْ. اِيشْتَه بُتُونْ أَقْطَارِ-زَمِينْدَه زَرْعْ اَيدِيلَنْ هَرْ نَوْعِ حُبُوبَاتْه بَاقْ. هَمْ قَارِيشْمَه‌يِى وَ بُولَاشْمَه‌يِى إِقْتِضَا اَيدَنْ كَمَالِ-إِخْتِلَاطْ، بِالْعَكِسْ كَمَالِ-إِمْتِيَازْ وَ تَفْرِيقْ اِيچِنْدَه گُورُونُويُورْ. اِيشْتَه بُتُونْ يَرْ آلْتِنْه قَارِيشِيقْ آتِيلَانْ وَ مَادَّه إِعْتِبَارِيْلَه بِرْبِرِينَه بَكْزَه‌يَنْ تُخُمْلَرِكْ سُنْبُلْ وْقْتِنْدَه كَمَالِ-إِمْتِيَازْلَرِى وَ آغَاجْلَارْه گِيرَنْ مُخْتَلِفْ مَادَّه‌لَرِكْ يَاپْرَاقْ، چِيچَكْ وَ مَيْوَه‌لَرَه كَمَالِ-إِمْتِيَازْ اِيلَه تَفْرِيقْلَرِى وَ مِعْدَه‌يَه گِيرَنْ قَارِيشِيقْ غِدَالَرِكْ مُخْتَلِفْ أَعْضَا وَ حُجَيْرَاتْه گُورَه كَمَالِ-إِمْتِيَازْلَه آيْرِيلْمَه‌لَرِينَه بَاقْ، كَمَالِ-حِكْمَتْ اِيچِنْدَه كَمَالِ-قُدْرَتِى گُورْ. هَمْ أَهَمِّيَتْسِزْلِكِى، قِيْمَتْسِزْلِكِى إِقْتِضَا اَيدَنْ غَايَتْ دَرَجَه‌دَه مَبْذُولِيَتْ وَ نِهَايَتْ دَرَجَه‌دَه اُوجُوزْلُقْ دٰخِى، يَرْ يُوزُنْدَه مَصْنُوعَاتْجَه، صَنْعَتْجَه نِهَايَتْ دَرَجَه‌دَه قِيْمَتْدَارْ وَ بَهَالِى بِرْ كَيْفِيَتْدَه گُورُونُويُورْ. اِيشْتَه اُو حَدْسِزْ عَجَائِبِ-صَنْعَتْ اِيچِنْدَه يَرْ يُوزُينُكْ رَحْمَانِى سُفْرَه‌سِنْدَه يَالْكِزْ قُدْرَتِكْ شَكَرْلَمَه‌لَرِى اُولَانْ طُوتْلَرِكْ نَوْعِلَرِينَه بَاقْ! كَمَالِ-رَحْمَتِى، كَمَالِ-صَنْعَتْ اِيچِنْدَه گُورْ.

اِيشْتَه بُتُونْ رُوىِ-زَمِينْدَه غَايَتْ قِيْمَتْدَارْلِقْ اِيلَه بَرَابَرْ حَدْسِزْ اُوجُوزْلُقْ؛ وَ حَدْسِزْ اُوجُوزْلُقْ اِيچِنْدَه حَدْسِزْ إِخْتِلَاطْ وَ قَارِيشِيقْلِقْ اِيلَه بَرَابَرْ حَدْسِزْ إِمْتِيَازْ وَ تَفْرِيقْ؛ وَ حَدْسِزْ إِمْتِيَازْ وَ تَفْرِيقْ اِيچِنْدَه غَايَتْ اُوزَاقْلِقْ اِيلَه بَرَابَرْ صُوكْ دَرَجَه‌دَه مُوَافَقَتْ وَ بَكْزَه‌يِشْ؛ وَ صُوكْ دَرَجَه بَكْزَه‌مَكْ اِيچِنْدَه غَايَتْ دَرَجَه‌دَه سُهُولَتْ وَ قُولَايْلِقْ اِيلَه بَرَابَرْ غَايَتْ دَرَجَه‌دَه إِهْتِمَامْكَارَانَه يَاپِيلِيشْ؛ وَ

يَدِنْجِى حُجَّتِ-اِيمَانِيَه

(اُوتُوزْ اُوچُنْجُى مَكْتُوبُكْ اُونْ يَدِنْجِى پَنْجَرَه‌سِى)

اِنَّ فِي السَّمٰوَاتِ وَ الْاَرْضِ لَاٰيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ

زَمِينِكْ يُوزُينُى يَازْ زَمَانِنْدَه تَمَاشَا اَيدِوبْ گُورُويُورُزْ كِه: اِيجَادِ-أَشْيَادَه مُشَوَّشِيَتِى إِقْتِضَا اَيدَنْ وَ إِنْتِظَامْسِزْلِغَه سَبَبْ اُولَانْ نِهَايَتْسِزْ سَخَاوَتْ وَ بِرْ جُودُ-مُطْلَقْ، غَايَتْ دَرَجَه‌دَه بِرْ إِنْسِجَامْ وَ إِنْتِظَامْ اِيچِنْدَه گُورُونُويُورْ. اِيشْتَه زَمِينْ يُوزُينُى تَزْيِينْ اَيدَنْ بُتُونْ نَبَاتَاتِى گُورْ. هَمْ مِيزَانْسِزْلِغِى وَ قَابَالِغِى إِقْتِضَا اَيدَنْ اِيجَادِ-أَشْيَادَه كِى سُرْعَتِ-مُطْلَقَه دَخِى كَمَالِ-مَوْزُونِيَتْ اِيچِنْدَه گُورُونُويُورْ. اِيشْتَه زَمِينْ يُوزُينُى سُوسْلَنْدِيرَنْ بُتُونْ مَيْوَه‌لَرَه بَاقْ.

هَمْ أَهَمِّيَتْسِزْلِگِى، بَلْكِه چِرْكِينْلِگِى إِقْتِضَا اَيدَنْ كَثْرَتِ-مُطْلَقَه دَخِى، كَمَالِ-حُسْنُ-صَنْعَتْ اِيچِنْدَه گُورُونُويُورْ. اِيشْتَه يَرْ يُوزُينُى يَالْدِيزْلَايَانْ بُتُونْ چِيچَكْلَرَه بَاقْ! هَمْ صَنْعَتْسِزْلِغِى، بَسِيطْلِگِى إِقْتِضَا اَيدَنْ اِيجَادِ-أَشْيَادَه كِى سُهُولَتِ-مُطْلَقَه دَخِى، نِهَايَتْسِزْ دَرَجَه‌دَه صَنْعَتْكَارْلِقْ وَ مَهَارَتْ وَ إِهْتِمَامْكَارْلِقْ اِيچِنْدَه گُورُونُويُورْ. اِيشْتَه يَرْ يُوزُنْدَه كِى آغَاجْ وَ نَبَاتَاتْ جِهَازَاتِنِكْ صَنْدُوقْچِه‌لَرِى وَ پِرُوغْرَامْلَرِى وَ تَارِيخْچَهٔ-حَيَاتْلَرِينِكْ قُوطُوجُقْلَرِى حُكْمُنْدَه أُولَانْ بُتُونْ تُخُمْلَرْه، چَكِرْدَكْلَرَه دِقَّتْلَه بَاقْ.

اَلْحَاصِلْ: دُنْيَادٰه بُونْدٰنْ دَاهَا طُوغْرُی بِرْ خَبَرْ، دَاهَا صَاغْلَامْ بِرْ دٰعْوَا، دَاهَا ظَاهِرْ بِرْ حَقِيقَتْ اُولَامَازْ. دَيمَكْ، شُبْهَه‌سِزْ دُنْيَا بِرْ مَزْرٰعَه‌دِرْ. مٰحْشَرْ اِيسَه بِرْ بَيْدَرْدِرْ، خَارْمَانْدِرْ. جَنَّتْ، جَهَنَّمْ اِيسَه بِرَرْ مٰخْزَنْدِرْ.

نور بکیسی

اَیدَرْلَرْ. خُلْفُ الْوَعْدْ اِیسَه هَمْ ذِلَّتْ، هَمْ تَذَلُّلْدُرْ. هِیچْ بِرْ جِهَتْلَه جَلَالْ وَ قُدْسِیَتِنَه یَاناشْمَازْ. خُلْفُ الْوَعِیدْ اِیسَه یَا عَفْوْدَنْ، یَا عَجْزْدَنْ گَلِیرْ. حَالْبُوکِه کُفْرْ؛ جِنَایَتِ-مُطْلَقَه‌دِرْ (حَاشِیَه) ، عَفْوْه قَابِلْ دَگِلْ. قَدِیرِ-مُطْلَقْ اِیسَه، عَجْزْدَنْ مُنَزَّهْ وَ مُقَدَّسْدِرْ. شَاهِدْلَرْ، مُخْبِرْلَرْ اِیسَه؛ مَسْلَکْلَرِنْدَه، مَشْرَبْلَرِنْدَه، مَذْهَبْلَرِنْدَه مُخْتَلِفْ اُولْدُقْلَرِی حَالْدَه کَمَالِ-اِتِّفَاقْ اِیلَه شُو مَسْئَلَه‌نِکْ أَسَاسِنْدَه مُتَّحِدْدِرْلَرْ. کَثْرَتْجَه تَوَاتُرْ دَرَجَه‌سِنْدَه‌دِرْلَرْ، کَیْفِیَتْجَه إِجْمَاعْ قُوَّتِنْدَه‌دِرْلَرْ. مَوْقِعْجَه هَرْ بِرِی نَوْعِ-بَشَرِکْ بِرْ یِیلْدِیزِی، بِرْ طَائِفَه‌نِکْ گُوزُی، بِرْ مِلَّتِکْ عَزِیزِیدِرْلَرْ. أَهَمِّیَتْجَه شُو مَسْئَلَه‌دَه هَمْ أَهْلِ-إِخْتِصَاصْ، هَمْ أَهْلِ-إِثْبَاتْدِرْلَرْ. حَالْبُوکِه بِرْ فَنْدَه وَیَا بِرْ صَنْعَتْدَه اِیکِی أَهْلِ-إِخْتِصَاصْ، بِیکْلَرْ بَاشْقَه‌لَرْدَنْ مُرَجَّحْدِرْلَرْ وَ إِخْبَارْدَه اِیکِی مُثْبِتْ، بِیکْلَرْ نَافِیلَرَه تَرْجِیحْ اَیدِیلِیرْ. مَثَلَا رَمَضَانْ هِلَالِنِکْ ثُبُوتُنُی إِخْبَارْ اَیدَنْ اِیکِی آدَمْ، بِیکْلَرْ مُنْکِرْلَرِکْ إِنْکَارْلَرِینِی هِیچَه آتَارْلَرْ.

(حَاشِیَه) : أَوَتْ کُفْرْ، مَوْجُودَاتِکْ قِیْمَتِنِی إِسْقَاطْ وَ مَعْنَاسِزْلِقْلَه إِتْهَامْ اَیتْدِیگِنْدَنْ، بُتُونْ کَائِنَاتَه قَارْشِی بِرْ تَحْقِیرْ وَ مَوْجُودَاتْ آیِینَه‌لَرِنْدَه جِلْوَهِ-أَسْمَایِی إِنْکَارْ اُولْدُیغُنْدَنْ بُتُونْ أَسْمَاءِ-إِلٰهِیَه قَارْشِی بِرْ تَزْیِیفْ وَ مَوْجُودَاتِکْ وَحْدَانِیَتَه اُولَانْ شَهَادَتْلَرِینِی رَدّ اَیتْدِیگِنْدَنْ بُتُونْ مَخْلُوقَاتَه قَارْشِی بِرْ تَکْذِیبْ اُولْدُیغُنْدَنْ؛ إِسْتِعْدَادِ-إِنْسَانِیِی اُویْلَه إِفْسَادْ اَیدَرْ کِه، صَلَاحْ وَ خَیْرِی قَبُولَه لِیَاقَتِی قَالْمَازْ. هَمْ بِرْ ظُلْمِ-عَظِیمْدِرْ کِه، عُمُومْ مَخْلُوقَاتِکْ وَ بُتُونْ أَسْمَاءِ-إِلٰهِیَه‌نِکْ حُقُوقُنَه بِرْ تَجَاوُزْدُرْ. اِیشْتَه شُو حُقُوقُکْ مُحَافَظَه‌سِی وَ نَفْسِ-کَافِرِکْ خَیْرَه قَابِلِیَتْسِزْلِگِی، کُفْرُکْ عَدَمِ-عَفْوِینِی إِقْتِضَا اَیدَرْ. إِنَّ الشِّرْکَ لَظُلْمٌ عَظِیمٌ شُو مَعْنَایِی إِفَادَه اَیدَرْ.

گُورُوبْ إِسْتِبْعَادْ اَیْتْمَکْلَه إِنْکَارْ اَیْتْسَه‌كْ؛ نَه قَدَرْ دِیوَانَه‌لِكْ أُولْدُیغُنُی سَنْ دَه آکْلَارْسِكْ. بَاقْ فَرْمَانِ – أَعْظَمْ، بَحْثْ اَیْتْدِیگِمِزْ حَقِیقَتْه دَائِرْ نَه دِیُورْ:

فَانْظُرْ اِلٰی اٰثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ کَیْفَ یُحْیِی الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْیِی الْمَوْتٰی وَهُوَ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ

اَلْحَاصِلْ: حَشْرَه مَانِعْ هِیچْ بِرْ شَیْ یُوقْدُرْ. مُقْتَضِی اِیسَه هَرْ شَیْدِرْ. أَوَتْ مَحْشَرِ–عَجَائِبْ أُولَانْ شُو قُوجَه أَرْضِی، عَادِی بِرْ حَیْوَانْ گِبِی إِمَاتَه وَ إِحْیَا اَیدَنْ وَ بَشَرْ وَ حَیْوَانَه خُوشْ بِرْ بَشِیكْ، گُوزَلْ بِرْ گَمِی یَاپَانْ وَ گُونَشِی أُونْلَرِه شُو مِسَافِرْخَانَه‌دَه اِیشِیقْ وَیرِیجِی وَ اِیصِینْدِیرِیجِی بِرْ لَامْبَا اَیدَنْ، سَیَّارَاتِی مَلَکْلَرِینَه طَیَّارَه یَاپَانْ بِرْ ذَاتِكْ، بُو دَرَجَه مُحْتَشَمْ وَ سَرْمَدِی رُبُوبِیَتِی وَ بُو دَرَجَه مُعَظَّمْ وَ مُحِیطْ حَاکِمِیَتِی؛ أَلْبَتَّه یَالْکِزْ بُویْلَه گَچِیجِی، دَوَامْسِزْ، بِی‌قَرَارْ، أَهَمِّیَتْسِزْ، مُتَغَیِّرْ، بَقَاسِزْ، نَاقِصْ، تَکَمُّلْسُزْ اُمُورُ–دُنْیَا أُوزَرِنْدَه قُورُولْمَازْ وَ طُورْمَازْ. دَیمَكْ اُوکْا شَایَسْتَه، دَائِمِی، بَرْقَرَارْ، زَوَالْسِزْ، مُحْتَشَمْ بِرْ دِیَارِ–آخَرْ وَارْ. بَاشْقَه بَاقِی بِرْ مَمْلَکَتِی وَارْدِرْ. بِزِی أُونُكْ اِیچُونْ چَالِیشْدِیرِرْ. أُورَایه دْعْوَتْ اَیدَرْ وَ أُورَایه نَقْلْ اَیدَه‌جَکِنَه؛ ظَاهِرْدَنْ حَقِیقَتَه گَچَنْ وَ قُرْبُ–حُضُورُینه مُشَرَّفْ أُولَانْ بُتُونْ أَرْوَاحِ–نَیِّرَه أَصْحَابِی، بُتُونْ قُلُوبُ–مُنَوَّرَه أَقْطَابِی، بُتُونْ عُقُولُ–نُورَانِیَه أَرْبَابِی شَهَادَتْ اَیدِیُورْلَرْ وَ بِرْ مُکَافَاتْ وَ مُجَازَاتْ إِحْضَارْ اَیتْدِیگِنِی مُتَّفِقًا خَبَرْ وَیرِیُورْلَرْ وَ مُکَرَّرًا بَکْ قُوَّتْلِی وَعْدْ وَ بَکْ شِدَّتْلِی تَهْدِیدْ اَیدَرْ، نَقْلْ

یَازَارْ، بِرْبِرِینَه مَانِعْ اُولْمَازْ. تَشْکِیلْجَه، صُورَتْجَه بِرْبِرِنْدَنْ آیْرِی، هِیچْ شَاشِیرْمَازْ، یَاکْلِیشْ یَازْمَازْ. أَوَتْ أَکْ بُیُوکْ بِرْ آغَاجِکْ رُوحْ بِرُوغْرَامِنِی بِرْ نُقْطَه گِبِی أَکْ کُوچُکْ بِرْ چَکِرْدَکْدَه دَرْجْ اَیدِوبْ، مُحَافِظَه اَیدَنْ ذَاتِ-حَکِیمِ-حَفِیظْ؛ وَفَاتْ اَیدَنْلَرِکْ رُوحْلَرِینِی نَاصِلْ مُحَافِظَه اَیدَرْ دَینِیلِیرْ مِی؟ وَ کُرَهٔ-أَرْضِی بِرْ صَاپَانْ طَاشِی گِبِی چَوِیرَنْ ذَاتِ-قَدِیرْ؛ آخِرَتَه گِیدَنْ مِسَافِرْلَرِینِکْ یُولُنْدَه نَاصِلْ بُو أَرْضِی قَالْدِیرَه‌جَقْ وَیَا طَاغِیدَه‌جَقْ، دَینِیلِیرْ مِی؟ هَمْ هِیچْدَنْ، یَکِیدَنْ بُتُونْ ذِی‌حَیَاتِکْ أُورْدُولَرِینِی بُتُونْ جَسَدْلَرِینِکْ طَابُورْلَرِنْدَه کَمَالِ-إِنْتِظَامْلَه ذَرَّاتِی أَمْرِ-کُنْ فَیَکُونُ اِیلَه قَیْدْ اَیدِوبْ یَرْلَشْدِیرَنْ، أُورْدُولَرْ اِیجَادْ اَیدَنْ ذَاتِ-ذُو الْجَلَالْ؛ طَابُورْمِثَالْ جَسَدِکْ نِظَامِی آلْتِنَه گِیرْمَکْلَه، بِرْبِرِیْلَه طَانِیشَانْ ذَرَّاتِ-أَسَاسِیَه وَ أَجْزَایِ-أَصْلِیَه‌سِنِی بِرْ صَیْحَه اِیلَه نَاصِلْ طُوپْلَایَه‌بِیلِیرْ دَینِیلِیرْ مِی؟

هَمْ بُو بَهَارْ حَشْرِینَه بَکْزَه‌یَنْ، دُنْیَانِکْ هَرْ دَوْرِنْدَه، هَرْ عَصْرِنْدَه، حَتَّی گَیجَه گُونْدُوزُکْ تَبْدِیلِنْدَه حَتَّی جَوِّ-هَوَادَه بُلُوطْلَرِکْ اِیجَادْ وَ إِفْنَاسِنْدَه حَشْرَه نُمُونَه وَ مِثَالْ وَ أَمَارَه اُولَاجَقْ نَه قَدَرْ نَقِشْلَرْ یَاپْدِیغِنِی گُوزُکْلَه گُورُیُورْسُکْ. حَتَّی أَگَرْ خَیَالاً بِیکْ سَنَه أَوَّلْ کَنْدِیکِی فَرْضْ اَیتْسَه‌کْ، صُوکْرَه زَمَانِکْ اِیکِی جَنَاحِی اُولَانْ مَاضِی اِیلَه مُسْتَقْبَلِی بِرْبِرِینَه قَارْشِیلَاشْدِیرْسَه‌کْ؛ عَصِرْلَرْ، گُونْلَرْ عَدَدِنْجَه مِثَالِ-حَشِرْ وَ قِیَامَتِکْ نُمُونَه‌لَرِینِی گُورَه‌جَکْسِکْ. صُوکْرَه بُو قَدَرْ نُمُونَه وَ مِثَالْلَرِی مُشَاهَدَه اَیتْدِیگِکْ حَالْدَه، حَشْرِ-جِسْمَانِی‌یِی عَقِلْدَنْ اُوزَاقْ

سۆكۈا دەيسە: "شُو كَاتِبْ كَنْدِى تَأْلِيفْ اَيتْدِيگِى سَنِكْ صُويُه دُوشْمُشْ اُولَانْ كِتَابِكِى، يَكْيِدَنْ بِرْ دٰقِيقَه ظَرْفِنْدُه حَافِظَه‌سِنْدَنْ يَازَاجَقْ." سَنْ دِيَيه‌بِيلِيرْ مِيسِكْ كِه، "يَاپَامَازْ وَ اِينَانْمَامْ."

وَيَاخُودْ بِرْ سُلْطَانِ-مُعْجِزَه كَارْ، كَنْدِى إِقْتِدَارِينِى گُوسْتَرْمَكْ اِيچِونْ وَيَا عِبْرَتْ وَ تَنَزُّهْ اِيچِونْ بِرْ إِشَارَتْلَه طَاغْلَرِى قَالْدِيرِرْ، مَمْلَكَتْلَرِى تَبْدِيلْ اَيدَرْ، دَكْزِى قَرَه‌يه چَوِيرْدِيگِنِى گُورْدُيگُكْ حَالْدَه صُوكْرَه گُورْسَه‌كْ كِه؛ بُيُوكْ بِرْ طَاشْ دَرَه‌يَه يُووَارْلَانْمِشْ، اُو ذَاتِكْ كَنْدِى ضِيَافَتِنَه دٰعْوَتْ اَيتْدِيگِى مِسَافِرْلَرِكْ يُولُنُى كَسْمِشْ، گَچَه‌مِيُورْلْرْ. بِرِى سۆكۈا دَيسَه: "اُو ذَاتْ، بِرْ إِشَارَتْلَه اُو طَاشِى، نَه قَدَرْ بُيُوكْ اُولُورْسَه اُولْسُونْ قَالْدِيرَه‌جَقْ وَيَا طَاغِيدَه‌جَقْ. مِسَافِرْلَرِينِى يُولْدَه بِيرَاقْمَيه‌جَقْ." سَنْ دَيسَه‌كْ كِه: "قَالْدِيرْمَازْ وَيَا قَالْدِيرَه‌مَزْ." وَيَاخُودْ بِرْ ذَاتْ بِرْ گُونْدَه، يَكْيِدَنْ بُيُوكْ بِرْ اُورْدُويُ تَشْكِيلْ اَيتْدِيگِى حَالْدَه بِرِى دَيسَه: "اُو ذَاتْ بِرْ بُورُو سَسِيْلَه، أَفْرَادِى إِسْتِرَاحَتْ اِيچِونْ طَاغِلْمِشْ اُولَانْ طَابُورْلْرِى طُوپْلَارْ. طَابُورْلْرْ، نِظَامِى آلْتِنَه گِيرَرْلَرْ." سَنْ دَيسَه‌كْ كِه: "اِينَانْمَامْ!" نَه قَدَرْ دِيوَانَه‌جَه حَرَكَتْ اَيتْدِيگِكْى آكْلَارْسِكْ...

اِيشْتَه شُو اُوچْ تَمْثِيلِى فَهْمْ اَيتْدِكْ اِيسَه، بَاقْ: نَقَّاشِ-أَزَلِى، گُوزُيمُزُكْ اُوكُنْدَه قِيشِكْ بَيَاضْ صَحِيفَه‌سِنِى چَوِيرُوبْ، بُهَارْ وَ يَازْ يَشِيلْ يَاپْرَاغِنِى آچُوبْ، رُوىِ-أَرْضِكْ صَحِيفَه‌سِنْدَه اُوچْ يُوزْ بِيكْدَنْ زِيَادَه أَنْوَاعِى، قُدْرَتْ وَ قَدَرْ قَلَمِيْلَه أَحْسَنِ-صُورَتْ اُوزَرَه يَازَارْ. بِرْبِرِى اِيچِنْدَه بِرْبِرِينَه قَارِيشْمَازْ؛ بَرَابَرْ

اَیتْمَه‌سِینْ وَیَا اَیدَه‌مَسِینْ؟ مُحْکَمَهٔ-کُبْرَایِی آچَامَاسِینْ؟ جَنَّتْ وَ جَهَنَّمِی یَارَاتَامَاسِینْ؟ حَاشَا وَ کَلاَّ!..

أَوَتْ شُو عَالَمِكْ مُتَصَرِّفِ-ذِی‌شَانِی هَرْ عَصِرْدَه، هَرْ سَنَه‌دَه، هَرْ گُونْدَه بُو طَارْ، مُوَقَّتْ رُوحِ-زَمِینْدَه حَشْرِ-أَکْبَرِكْ وَ مَیْدَانِ-قِیَامَتِكْ پَكْ چُوقْ أَمْثَالِنِی وَ نُمُونَه‌لَرِینِی وَ إِشَارَاتِنِی اِیجَادْ اَیدِیُورْ. أَزْجُمْلَه:

حَشْرِ-بَهَارِیدَه گُورُویُورُزْ کِه: بَشْ آلْتِی گُونْ ظَرْفِنْدَه کُوچُكْ وَ بُیُوكْ حَیْوَانَاتْ وَ نَبَاتَاتْدَنْ أُوچْ یُوزْ بِیکْدَنْ زِیَادَه أَنْوَاعِی حَشْرْ اَیدِوبْ نَشْرْ اَیدِیُورْ. بُتُونْ آغَاجْلَرِكْ، أُوتْلَرِكْ کُوکْلَرِینِی وَ بِرْ قِسِمْ حَیْوَانْلَرِی عَیْنًا إِحْیَا اَیدِوبْ إِعَادَه اَیدِیُورْ. بَاشْقَه‌لَرِینِی دَه عَیْنِیَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه بِرْ مِثْلِیَتْ صُورَتِنْدَه اِیجَادْ اَیدِیُورْ. حَالْبُوکِه مَادَّةً فَرْقْلَرِی پَكْ آزْ أُولَانْ تُخْمْجُقْلَرْ أُو قَدَرْ قَارِیشْمِشْکَنْ، کَمَالِ-إِمْتِیَازْ وَ تَشْخِیصْ اِیلَه أُو قَدَرْ سُرْعَتْ وَ وُسْعَتْ وَ سُهُولَتْ اِیچِنْدَه کَمَالِ-إِنْتِظَامْ وَ مِیزَانْ اِیلَه آلْتِی گُونْ وَیَا آلْتِی هَفْتَه ظَرْفِنْدَه إِحْیَا اَیدِیلِیُورْ. هِیچْ قَابِلْ مِیدِرْ کِه: بُو اِیشْلَرِی یَاپَانْ ذَاتَه بِرْ شَیْ آغِیرْ گَلَه‌بِیلْسِینْ، سَمَاوَاتْ وَ أَرْضِی آلْتِی گُونْدَه خَلْقْ اَیدَه‌مَه‌سِینْ، إِنْسَانِی بِرْ صَیْحَه اِیلَه حَشْرْ اَیدَه‌مَه‌سِینْ؟ حَاشَا!

عَجَبَا مُعْجِزْنُمَا بِرْ کَاتِبْ بُولُونْسَه؛ حَرْفْلَرِی یَا بُوزُولْمُشْ وَیَا مُحْوْ أُولْمُشْ أُوچْ یُوزْ بِیكْ کِتَابِی تَكْ بِرْ صَحِیفَه‌دَه قَارِیشْدِیرْمَقْسِزِینْ، غَلَطْسِزْ، سَهْوْسِزْ، نُقْصَانْسِزْ، هَپْسِنِی بَرَابَرْ، غَایَتْ گُوزَلْ بِرْ صُورَتْدَه بِرْ سَاعَتْدَه یَازَارْسَه؛ بِرِیسِی

آلتِنْجِی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه

(اُونُنْجُی سُوزُكْ طُوقُوزُنْجُی حَقِیقَتِی)

بَابِ-إِحْیَا وَ إِمَاتَه‌دِرْ. إِسْمِ-حَیِّ-قَیُّومُكْ، مُحْیِی وَ مُمِیتِكْ جِلْوَه‌سِیدِرْ.

هِیچْ مُمْكُنْ مُیدُرْ كِه: نُولْمُشْ، قُورُومُشْ قُوجه أَرْضِی إِحْیَا اَیدَنْ وَ اُو إِحْیَا اِیچِنْدَه هَرْ بِرِی بَشَرْ حَشْرِی گِبِی عَجِیبْ، اُوچْ یُوزْ بِیكْدَنْ زِیَادَه أَنْوَاعِ-مَخْلُوقَاتِی حَشْرْ وَ نَشْرْ اَیدِوبْ قُدْرَتِنِی گُوسْتَرَنْ وَ اُو حَشْرْ وَ نَشْرْ اِیچِنْدَه نِهَایَتْ دَرَجه‌دَه قَارِیشِیقْ وَ إِخْتِلاَطْ اِیچِنْدَه، نِهَایَتْ دَرَجه‌دَه إِمْتِیَازْ وَ تَفْرِیقْ اِیلَه إِحَاطَهٔ-عِلْمِیَه‌سِنِی گُوسْتَرَنْ وَ بُتُونْ سَمَاوِی فَرْمَانْلَرِیلَه بَشَرِكْ حَشْرِینِی وَعْدْ اَیتْمَكْلَه بُتُونْ عِبَادِینِكْ أَنْظَارِینِی سَعَادَتِ-أَبَدِیَه‌یَه چَوِیرَنْ وَ بُتُونْ مَوْجُودَاتِی بَاشْ بَاشَه، اُومُوزْ اُومُوزَه، أَلْ أَلَه وَیرْدِیرُوبْ أَمْرْ وَ إِرَادَه‌سِی دَائِرَه‌سِنْدَه دُونْدُیرُوبْ بِرْبِرِینَه یَارْدِیمْجِی وَ مُسَخَّرْ قِیلْمَقْلَه عَظَمَتِ-رُبُوبِیَتِنِی گُوسْتَرَنْ وَ بَشَرِی، شَجَرَهٔ-كَائِنَاتِكْ أَكْ جَامِعْ وَ أَكْ نَازِكْ وَ أَكْ نَازَنِینْ، أَكْ نَازْدَارْ، أَكْ نِیَازْدَارْ بِرْ مَیْوَه‌سِی یَارَاتِوبْ، كَنْدِینَه مُخَاطَبْ إِتِّخَاذْ اَیدَه‌رَكْ هَرْ شَیْئِی اُوكَا مُسَخَّرْ قِیلْمَقْلَه، إِنْسَانَه بُو قَدْرْ أَهَمِّیَتْ وَیرْدِیكِنِی گُوسْتَرَنْ بِرْ قَدِیرِ-رَحِیمْ، بِرْ عَلِیمِ-حَكِیمْ، قِیَامَتِی گَتِیرْمَه‌سِینْ؟ حَشْرِی یَاپْمَاسِینْ وَ یَاپَامَسِینْ؟ بَشَرِی إِحْیَا

أَلْبَتَّه اُو صِفَتْلَرِكْ وَ اُو فِعِلْلَرِكْ مَدَارِ-ظُهُورْلَرِى، بَلْكِه مَدَارِ-كَمَالْلَرِى، بَلْكِه مَدَارِ-تَحَقُّقْلَرِى اُولَانْ رَهْبَرِ-أَكْبَرْ، مُعَلِّمِ-أَكْمَلْ وَ دَلاَّلِ-أَعْظَمْ وَ طِلْسِمِ-كَائِنَاتِكْ كَشَّافِى وَ آيِينَهْ-صَمَدَانِى وَ حَبِيبِ-رَحْمَانِى اُولَانْ مُحَمَّدْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامِكْ رِسَالَتِى هِيچْ بِرْ جِهَتْلَه إِنْكَارْ اَيدِيلْمَزْ. عَالَمِ-حَقِيقَتِكْ وَ حَقِيقَتِ - كَائِنَاتِكْ ضِيَالْرِى گِبِى ، بُونُكْ رِسَالَتِى دٰخِى كَائِنَاتِكْ أَكْ پَارْلَاقْ بِرْ ضِيَاسِيدِرْ.

عَلَيْهِ وَعَلٰٓى اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ بِعَدَدِ عَاشِرَاتِ الْاَيَّامِ وَذَرَّاتِ الْاَنَامِ

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَآ اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَآ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

بِرْ جِلْوَهٔ-أَعْظَمْلٰه، أَعْظَمِى دَرَجَه‌دَه وَ مَرْتَبَهٔ-قَطْعِيَّتْدَه رِسَالَتِ-أَحْمَدِيَه‌يِى (ع‌ص‌م) إِسْتِلْزَامْ اَيدَرْلَرْ.

مَثَلَا: إِسْمِ-رَحْمَانِكْ جِلْوَه‌سِى أُولَانْ رَحْمَتِ-وَاسِعَه، أُو رَحْمَةً لِلْعَالَمِينْ اِيلَه تَظَاهُرْ اَيدَرْ. وَ إِسْمِ-وَدُودُكْ جِلْوَه‌سِى أُولَانْ تَحَبُّبُ-إِلٰهِى وَ تَعَرُّفُ-رَبَّانِى، أُو حَبِيبِ-رَبُّ الْعَالَمِينْ اِيلَه نَتِيجَه وَيرِرْ، مُقَابَلَه گُورُورْ. وَ إِسْمِ-جَمِيلِكْ بِرْ جِلْوَه‌سِى أُولَانْ بُتُونْ جَمَالْلَرْ؛ يَعْنِى جَمَالِ-ذَاتْ، جَمَالِ-أَسْمَاء، جَمَالِ-صَنْعَتْ، جَمَالِ-مَصْنُوعَاتْ دٰخِى، أُو آيِينَهٔ-أَحْمَدِيَه‌دَه گُورُولُورْ، گُوسْتَرِيلِيرْ. وَ حَشْمَتِ-رُبُوبِيَتْ وَ سُلْطَنَتِ-أُلُوهِيَتِكْ جِلْوَه‌لَرِى دٰخِى، أُو دَلَّالِ-سُلْطَنَتِ-رُبُوبِيَتْ أُولَانِ ذَاتِ-أَحْمَدِيَه‌نِكْ رِسَالَتِيْلَه بِيلِينِيرْ، گُورُونُورْ، آكْلَاشِيلِيرْ، تَصْدِيقْ اَيدِيلِيرْ. وَ هٰكَذَا... بُو مِثَالْلَرْ گِبِى أَكْثَرْ أَسْمَاءِ-حُسْنٰى نِكْ هَرْ بِرِى، رِسَالَتِ-أَحْمَدِيَه‌يَه بِرَرْ پَارْلَاقْ بُرْهَانْدِرْ.

اَلْحَاصِلْ: مَادَامْ كَائِنَاتْ مَوْجُودْدُرْ وَ إِنْكَارْ اَيدِيلْمِيُورْ؛ أَلْبَتَّه كَائِنَاتِكْ رَنْكْلَرِى، زِينَتْلَرِى، اِيشِيقْلَرِى، ضِيَالَرِى، صِفَتْلَرِى، حَيَاتْلَرِى، رَابِطَه‌لَرِى حُكْمُنْدَه أُولَانْ حِكْمَتْ، عِنَايَتْ، رَحْمَتْ، جَمَالْ، نِظَامْ، مِيزَانْ، زِينَتْ گِبِى مَشْهُودْ حَقِيقَتْلَرْ، هِيچْ بِرْ جِهَتْلَه إِنْكَارْ اَيدِيلْمَزْ. مَادَامْ أُو صِفَتْلَرِكْ، فِعِلْلَرِكْ إِنْكَارِى مُمْكِنْ دَگِلْدِرْ؛ أَلْبَتَّه أُو صِفَتْلَرِكْ مَوْصُوفُ وَ أُو فِعِلْلَرِكْ فَاعِلِى وَ أُو ضِيَالَرِكْ گُونَشِى أُولَانْ ذَاتِ-وَاجِبُ-الْوُجُودْ، حَكِيمْ، كَرِيمْ، رَحِيمْ، جَمِيلْ، حَكَمْ، عَدْلْ دٰخِى هِيچْ بِرْ جِهَتْلَه إِنْكَارْ اَيدِيلْمَزْ وَ إِنْكَارِى قَابِلْ أُولْمَازْ. وَ

بِیلْدِیرَه‌جَكْ، آیِینَه‌دَارْلِقْ اَیدَه‌جَكْ.. وَ اُو خَالِقْ، بُتُونْ مَوْجُودَاتْلَه كَنْدِینِی سَوْدِیرْمَكْ وَ ذِی‌شُعُورْ مَخْلُوقْلَرِنْدَنْ مُقَابَلَه اِیسْتَدِیگِنْدَنْ، اُو ذِی‌شُعُورْلَرِكْ نَامِنَه بِرِیسِی اُو گِنِیشْ تَظَاهُرَاتِ-رُبُوبِیَتَه قَارْشِی گِنِیشْ بِرْ عُبُودِیَتْ اِیلَه مُقَابَلَه اَیدِوبْ، بَرّْ وَ بَحْرِی جَذْبَه‌یَه گَتِیرَه‌جَكْ، سَمَاوَاتْ وَ أَرْضِی چِینْلَاتَه‌جَقْ بِرْ وَلْوَلَهْ-تَشْهِیرْ وَ تَقْدِیسْ اِیلَه، اُو ذِی‌شُعُورْلَرِكْ نَظَرِینِی، اُو صَنْعَتْلَرِكْ صَانِعِنَه چَوِیرَه‌جَكْ.. وَ قُدْسِی دَرْسْلَرْ وَ تَعْلِیمَاتْلَه بُتُونْ أَهْلِ-عَقْلِكْ قُولَاقْلَرِینِی كَنْدِینَه چَوِیرَه‌جَكْ بِرْ قُرْآنِ-عَظِیمُ الشَّانْلَه، اُو صَانِعِ-حَكِیمِ-حَكِیمِكْ مَقَاصِدِ-إِلٰهِیَه‌سِنِی أَكْ گُوزَلْ بِرْ صُورَتْدَه گُوسْتَرَه‌جَكْ.. وَ بُتُونْ حِكْمَتْلَرِینِكْ تَظَاهُرِینَه وَ تَظَاهُرَاتِ-جَمَالِیَه وَ جَلَالِیَه‌سِنَه قَارْشِی أَكْ أَكْمَلْ بِرْ مُقَابَلَه اَیدَه‌جَكْ بِرْ ذَاتْ، گُونَشِكْ وُجُودُی گِبِی بُو كَائِنَاتَه لَازِمْدِرْ، ضَرُورِیدِرْ. وَ اُویْلَه اَیدَنْ وَ أَكْ أَكْمَلْ بِرْ صُورَتْدَه اُو وَظِیفَه‌لَرِی یَاپَانْ، بِالْمُشَاهَدَه رَسُولِ-أَكْرَمْ عَلَیْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامْدِرْ. اُویْلَه اِیسَه؛ گُونَشْ ضِیَابِی، ضِیَا گُونْدُوزُی إِسْتِلْزَامْ اَیتْدِیگِی دَرَجَه‌دَه؛ كَائِنَاتْدَه كِی حِكْمَتْلَرْ، رِسَالَتِ -أَحْمَدِیَه‌بِی (ع‌ص‌م) إِسْتِلزَامْ اَیدَرْ.

أَوَتْ نَاصِلْكِه إِسْمِ-حَكِیمِكْ جِلْوَهِ-أَعْظَمِی اِیلَه، أَعْظَمِی دَرَجَه‌دَه رِسَالَتِ-أَحْمَدِیَه‌بِی إِقْتِضَا اَیدِیُیورْ؛ اُویْلَه دَه أَسْمَاءِ-حُسْنٰی‌دَنْ اَللّٰهْ، رَحْمٰنْ، رَحِیمْ، وَدُودْ، مُنْعِمْ، كَرِیمْ، جَمِیلْ، رَبّْ گِبِی چُوقْ إِسْمْلَرِكْ هَرْ بِرِی، كَائِنَاتْدَه گُورُونَنْ

يُوقْدُرْ. إِسْرَافْ اِيسه، إِسْمِ – حَكِيمِكْ ضِدِّى اُولْدُيغُى گِبِى؛ إِقْتِصَادْ، اُونُكْ لَازِمِيدِرْ وَ دُسْتُورُ–أَسَاسِيدِرْ.

أَىْ إِقْتِصَادْسِزْ إِسْرَافْلِى إِنْسَانْ! بُتُونْ كَائِنَاتِكْ أَكْ أَسَاسْلِى دُسْتُورُى اُولَانْ إِقْتِصَادِى يَاپْمَدِيغِكْدَنْ ، نَه قَدَرْ خِلَافِ–حَقِيقَتْ حَرَكَتْ اَيْتْدِيگِكْى بِيلْ! كُلُوا وَ اشْرَبُوا وَ لاَ تُسْرِفُوا آيَتِى؛ نَه قَدَرْ أَسَاسْلِى، گِنِيشْ بِرْ دُسْتُورُى دَرْسْ وَيرْدِيگِنِى آكْلاَ!..

اِيكِنْجِى مَسْئَلَه: إِسْمِ–حَكَمْ وَ حَكِيمْ، بَدَاهَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه رَسُولِ–أَكْرَمْ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمِكْ رِسَالَتِنَه دَلاَلَتْ وَ إِسْتِلْزَامْ اَيدِيُورْ دَينِيلَه‌بِيلِيرْ. أَوَتْ مَادَامْ غَايَتْ مَعْنِيدَارْ بِرْ كِتَابْ، اُونُ دَرْسْ وَيرَه‌جَكْ بِرْ مُعَلِّمْ اِيسْتَرْ. وَ غَايَتْ گُوزَلْ بِرْ جَمَالْ، كَنْدِينِى گُورَه‌جَكْ وَ گُوسْتَرَه‌جَكْ بِرْ آيِينَه إِقْتِضَا اَيدَرْ. وَ غَايَتْ كَمَالْدَه بِرْ صَنْعَتْ، تَشْهِيرْجِى بِرْ دَلَّالْ اِيسْتَرْ. أَلْبَتَّه هَرْ بِرْ حَرْفِنْدَه يُوزَرْ مَعْنَالْرْ، حِكْمَتْلَرْ بُولُونَانْ بُو كِتَابِ–كَبِيرِ–كَائِنَاتِكْ مُخَاطَبِى اُولَانْ نَوْعِ–إِنْسَانْ اِيچِنْدَه أَلْبَتَّه بِرْ رَهْبَرِ–أَكْمَلْ، بِرْ مُعَلِّمِ–أَكْبَرْ بُولُونَه‌جَقْ. تَا كِه، اُو كِتَابْدَه بُولُونَانْ قُدْسِى وَ حَقِيقِى حِكْمَتْلَرِى دَرْسْ وَيرَه‌جَكْ.. بَلْكِه كَائِنَاتْدَه كِى حِكْمَتْلَرِكْ وُجُودُينُى بِيلْدِيرَه‌جَكْ.. بَلْكِه كَائِنَاتِكْ خِلْقَتِنْدَه كِى مَقَاصِدِ–رَبَّانِيَه‌نِكْ ظُهُورُينَه ، بَلْكِه حُصُولُنَه وَسِيلَه اُولَاجَقْ.. وَ عُمُومْ كَائِنَاتْدَه خَالِقْ طَرَفِنْدَنْ غَايَتْ أَهَمِّيَتْلَه إِظْهَارِينِى إِرَادَه اَيتْدِيگِى كَمَالِ–صَنْعَتِنِى، جَمَالِ–أَسْمَاسِنِى

دَه؛ بُو کَائِنَاتْ سْرَاینِكْ هَرْ بِرْ مَوْجُودَاتِنه یُوزَرْ حِکْمَتْ طَاقَانْ وَ یُوزَرْ وَظِیفَه اِیلَه تَجْهِیزْ اَیدَنْ، حَتّٰی هَرْ بِرْ آغَاجْه مَیْوَه‌لَرِی عَدَدِنْجَه حِکْمَتْلَرْ وَ چِیچَکْلَرِی عَدَدِنْجَه وَظِیفَه‌لَرْ وَیرَنْ بِرْ صَانِعِ-حَکِیمْ، قِیَامَتِی گَتِیرْمَه‌مَکْلَه وَ حَشْرِی یَاپْمَامْقْلَه، بُتُونْ حَدْ وَ حِسَابْه گَلْمَه‌یَنْ حِکْمَتْلَرِی وَ نِهَایَتْسِزْ وَظِیفَه‌لَرِی مْعْنَاسِزْ، عَبَثْ، بُوشْ، فَائِدَه‌سِزْ ضَایعْ اَیتْمَه‌سِی، اُو قَدِیرِ-مُطْلَقْ کَمَالِ-قُدْرَتِنه عَجْزِ-مُطْلَقْ وَیرْدِیگِی گِبِی؛ اُو حَکِیمِ-مُطْلَقْ کَمَالِ-حِکْمَتِنه حَدْسِزْ عَبَثِیَتْ وَ فَائِدَه‌سِزْلِگِی وَ اُو رَحِیمِ-مُطْلَقْ جَمَالِ-رَحْمَتِنه نِهَایَتْسِزْ چِرْکِینْلِگِی وَ اُو عَادِلِ-مُطْلَقْ کَمَالِ-عَدَالَتِنه نِهَایَتْسِزْ ظُلْمِی وَیرْمَكْ دَیمَكْدِرْ. عَادَتَا کَائِنَاتْدَه هَرْکَسه گُورُونَنْ حِکْمَتْ، رَحْمَتْ، عَدَالَتِی اِنْکَارْ اَیتْمَکْدِرْ. بُو اِیسه، أَكْ عَجِیبْ بِرْ مُحَالْدِرْ کِه؛ حَدْسِزْ بَاطِلْ شَیْلَرْ، اِیچِنْدَه بُولُونُورْ. أَهْلِ-ضَلَالَتْ گَلْسِینْ، بَاقْسِینْ؛ گِیرَه‌جَگِی وَ دُوشُونْدُیگُی کَنْدِی قَبْرِی گِبِی، کَنْدِی ضَلَالَتِنْدَه نَه دَرَجَه دَهْشَتْلِی بِرْ ظُلْمَتْ، بِرْ قَرَاکْلِقْ وَ یِیلَانْلِرِكْ، عَقْرَبْلَرِكْ یُووَاسِی بِرْ قُویُو اُولْدُیغُنُی گُورْسُونْ. وَ آخِرَتَه اِیمَانْ اِیسه، جَنَّتْ گِبِی گُوزَلْ وَ نُورَانِی بِرْ یُولْ اُولْدُیغُنُی بِیلْسِینْ، اِیمَانه گِیرْسِینْ.

بَشِنْجِی نُقْطَه: "اِیکِی مَسْئَلَه"دِرْ.

بِرِنْجِی مَسْئَلَه: صَانِعِ-ذُو الْجَلَالْ، إِسْمِ-حَکِیمِكْ مُقْتَضَاسِیْلَه، هَرْ شَیْدَه أَكْ خَفِیفْ صُورَتِی، أَكْ قِیصَه یُولُی، أَكْ قُولَایْ طَرْزِی، أَكْ فَائِدَه‌لِی شَکْلِی أَهَمِّیَتْلَه تَعْقِیبْ اَیتْدِیگِی گُوسْتَرِیبُورْ کِه؛ إِسْرَافْ، عَبَثِیَتْ، فَائِدَه‌سِزْلِكْ، فِطْرَتْدَه

وُجُودْ وَ وَحْدَتِنَه شَاهِدْلَرْ بُولُونْدُیغُی حَالْدَه؛ اُونُ گُورْمَه‌مَكْ، بِیلْمَه‌مَكْ، نَه دَرَجَه گُورْلُكْ وَ جَهَالَتْ اُولْدُیغُنُی، أَكْ گُورْ جَاهِلْ دَه آگْلَارْ. حَتّٰی دِییَه‌بِیلِیرِمْ كِه؛ أَهْلِ-گُفْرُكْ اِیچِنْدَه، كَائِنَاتِكْ وُجُودُینُی إِنْكَارْ اَیتْدِكْلَرِنْدَنْ أَحْمَقْ ظَنْ اَیدِیلَنْ سُوفَسْطَائِیلَرْ، أَكْ عَقْلِلِیلَرِیدِرْ. چُونْكُه كَائِنَاتِكْ وُجُودُینُی قَبُولْ اَیتْمَكْلَه اَللّٰهُه وَ خَالِقِنه اِینَانْمَامْقْ قَابِلْ وَ مُمْكُنْ اُولْمَادِیغِنْدَنْ، كَائِنَاتِی إِنْكَارُه بَاشْلَادِیلَرْ. كَنْدِیلَرِینِی دَه إِنْكَارْ اَیتْدِیلَرْ. "هِیچْ بِرْ شَیْ یُوقْ" دِییَه‌رَكْ عَقْلْدَنْ إِسْتِعْفَا اَیدَه‌رَكْ، عَقْلْ پَرْدَه‌سِی آلْتِنْدَه سَائِرْ مُنْكِرْلَرِكْ حَدْسِزْ عَقْلْسِزْلِقْلَرِنْدَنْ قُورْتُولُوبْ، بِرْ دَرَجَه عَقْلَه یَانَاشْدِیلَرْ.

دُرْدُنْجُی نُقْطَه: اُونُنْجُی سُوزْدَه إِشَارَتْ اَیدِیلْدِیگِی گِبِی: بِرْ صَانِعِ-حَكِیمْ وَ غَایَتْ حِكْمَتْلِی بِرْ اُوسْتَه، بِرْ سْرَایِكْ هَرْ بِرْ طَاشِنْدَه یُوزَرْ حِكْمَتِی حَسَّاسِیَتْلَه تَعْقِیبْ اَیتْسَه، صُوكْرَه اُو سْرَایَه طَامْ یَاپْمَایُوبْ بُوشُی بُوشُنَه خَرَابْ اُولْمَاسِیلَه، تَعْقِیبْ اَیتْدِیگِی حَدْسِزْ حِكْمَتْلَرِی ضَایِعْ اَیتْمَسِنِی هِیچْ بِرْ ذِی‌شُعُورْ قَبُولْ اَیتْمَدِیگِی.. وَ بِرْ حَكِیمِ-مُطْلَقْ، كَمَالِ-حِكْمَتِنْدَنْ بِرْ دِرْهَمْ قَدْرْ بِرْ چَكِرْدَكْدَنْ یُوزَرْ بْطْمَانْ فَائِدَه‌لَرِی، غَایَه‌لَرِی، حِكْمَتْلَرِی دِقَّتْلَه تَعْقِیبْ اَیتْدِیگِی حَالْدَه؛ طَاغْ گِبِی قُوجَه آغَاجَه بِرْ دِرْهَمْ قَدْرْ بِرْ تَكْ فَائِدَه، بِرْ تَكْ كُوچُكْ غَایَه، بِرْ تَكْ مَیْوَه وَیرْمَكْ اِیچُونْ اُو قُوجَه آغَاجِكْ پَكْ چُوقْ مْصَارِفِنِی یَاپْمْقْلَه، كَنْدِی حِكْمَتِنَه بُتُونْ بُتُونْ ضِدْ وَ مُخَالِفْ اُولاَرَقْ مُسْرِفَانَه بِرْ سَفَاهَتْ إِرْتِكَابْ اَیتْمَه‌سِی هِیچْ بِرْ جِهَتْلَه إِمْكَانِی اُولْمَادِیغِی گِبِی؛ عَیْنًا اُویْلَه

وَ غَایَتْ چُوقْ قَنَادِیلِ-نُورِیَه‌لَرِكْ بُخَارْ قَزَغَانِی اِیسَه، حَرَارَتِی تُوكَنْمَزْ بِرْ جَهَنَّمْدِرْ كِه، اُونْلَرْه نُورْسُزْ حَرَارَتْ وَیرِیُورْ. وَ اُو أَلَكْتِرِیقْ لَامْبَالْرِینِكْ مَاكِینَه‌سِی وَ مَرْكَزِی فَابْرِیقَه‌سِی، دَائِمِی بِرْ جَنَّتْدِرْ كِه، اُونْلَرْه نُورْ وَ اِیشِیقْ وَیرِیُورْ. إِسْمِ-حَكَمْ وَ حَكِیمِكْ جِلْوَهٔ-أَعْظَمِیلَه، إِنْتِظَامْلَه یَانْمَقْلَرِی دَوَامْ اَیدِیُورْ. وَ هٰكَذَا... بُونْلَرْه قِیَاسًا یُوزَرْ فَنِّكْ هَرْ بِرِیسِنِكْ قَطْعِی شَهَادَتِیْلَه، نُقْصَانْسِزْ بِرْ إِنْتِظَامِ-أَكْمَلْ اِیچِنْدَه حَدْسِزْ حِكْمَتْلَرْ، مَصْلَحَتْلَرْلَه بُو كَائِنَاتْ تَزْیِینْ اَیدِیلْمِشْدِرْ. وَ اُو خَارِقَه وَ إِحَاطَه‌لِی حِكْمَتْلَه، مَجْمُوعُ-كَائِنَاتَه وَیرْدِیگِی إِنْتِظَامْ وَ حِكْمَتْلَرِی، أَكْ كُوچُكْ بِرْ ذِی‌حَیَاتْ وَ بِرْ چِكِرْدَكْدَه كُوچُكْ بِرْ مِقْیَاسْلَه دَرْجْ اَیتْمِشْدِرْ.

وَ مَعْلُومْ وَ بَدِیهِیدِرْ كِه؛ إِنْتِظَامْ اِیلَه غَایَه‌لَرِی وَ حِكْمَتْلَرِی وَ فَائِدَه‌لَرِی تَعْقِیبْ اَیتْمَكْ؛ إِخْتِیَارْ اِیلَه، إِرَادَه اِیلَه، قَصْدْ اِیلَه، مَشِیئَتْ اِیلَه اُولَابِیلِیرْ؛ بَاشْقَه اُولَامَازْ. إِخْتِیَارْسِزْ، إِرَادَه‌سِزْ، قَصْدْسِزْ، شُعُورْسُزْ أَسْبَابْ وَ طَبِیعَتِكْ اِیشِی اُولْمَادِیغِی گِبِی، مُدَاخَلَه‌لَرِی دَخِی اُولَامَازْ. دَیمَكْ بُو كَائِنَاتِكْ بُتُونْ مَوْجُودَاتِنْدَه كِی حَدْسِزْ إِنْتِظَامَاتْ وَ حِكْمَتْلَرِیْلَه إِقْتِضَا اَیتْدِكْلَرِی وَ گُوسْتَرْدِكْلَرِی بِرْ فَاعِلِ-مُخْتَارِی، بِرْ صَانِعِ-حَكِیمِی بِیلْمَه‌مَكْ وَیَا إِنْكَارْ اَیتْمَكْ، نَه قَدَرْ عَجِیبْ بِرْ جَهَالَتْ وَ دِیوَانَه‌لِكْ اُولْدُیغُنِی تَعْرِیفْ اَیدِیلْمَزْ.

أَوَتْ دُنْیَادَه أَكْ زِیَادَه حَیْرَتْ اَیدِیلَه‌جَكْ بِرْ شَیْ وَارْسَه، اُو دَه بُو إِنْكَارْدِرْ. چُونْكُه كَائِنَاتِكْ مَوْجُودَاتِنْدَه كِی حَدْسِزْ إِنْتِظَامَاتْ وَ حِكْمَتْلَرِیْلَه،

أُولَارْقْ كُرَهْ-أَرْضْدَنْ بِيكْ دَفْعَه بُيُوكْ أُو سَمَاوِى لَامْبَالْرْ، مُتَمَادِيًا يَانْدِقْلْرِى حَالْدَه مُوَازَنَه‌لَرِينِى بُوزْمُيُورْلْرْ، پَاطْلَاقْ وَيرْمِيُورْلْرْ، يَانْغِينْ چِيقَارْمِيُورْلْرْ. صَرْفِيَاتْلْرِى حَدْسِزْ أُولْدُيغُى حَالْدَه، وَارِدَاتْلْرِى وَ غَازْيَاغْلْرِى وَ مَادَّهْ-إِشْتِعَالْلْرِى نَرَه‌دَنْ گَلِيُورْ؟ نَه‌دَنْ تُوكَنْمِيُورْ؟ نَه‌دَنْ يَانْمَقْ مُوَازَنَه‌سِى بُوزُولْمُيُورْ؟.. كُوچُكْ بِرْ لَامْبَا دَاخِى مُنْتَظَمْ بَاقِيلْمَازْسَه، سُونَرْ. قُوزْمُوغْرَافْيَاجَه كُرَهْ-أَرْضْدَنْ بِرْ مِيلْيُونْدَنْ زِيَادَه بُيُوكْ وَ بِرْ مِيلْيُونْ سَنَه‌دَنْ زِيَادَه يَاشَايَانْ گُونَشِى (حَاشِيَه) كُومُورْسُزْ، يَاغْسِزْ يَانْدِيرَانْ؛ سُونْدُورْمَه‌يَنْ حَكِيمِ-ذُو الْجَلَالِكْ حِكْمَتِنَه، قُدْرَتِنَه بَاقْ. "سُبْحَانَ اللهِ" دَى. گُونَشِكْ مُدَّتِ-عُمْرُنْدَه گَچَنْ دَقِيقَه‌لَرِينِكْ عَاشِرَاتِى عَدَدِنْجَه "مَا شَاءَ اللهُ، بَارَكَ اللهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ" سُويْلَه. دَيمَكْ بُو سَمَاوِى لَامْبَالْرْدَه غَايَتْ خَارِقَه بِرْ إِنْتِظَامْ وَارْ وَ أُونْلَرْه چُوقْ دِقَّتْلَه بَاقِيلِيُورْ. گُويَا أُو پَكْ بُيُوكْ وَ پَكْ چُوقْ كِتْلَهْ-نَارِيه‌لَرِكْ

(حَاشِيَه): عَجَبَا دُنْيَا سْرَايِنِى إِيصِينْدِيرَانْ گُونَشْ صُوبَاسِنَه وَيَاخُودْ لَامْبَاسِنَه نَه قَدَرْ أُودُونْ وَ كُومُورْ وَ غَازْيَاغِى لَازِمْ أُولْدُيغُى حَسَابْ اَيدِيلْسِينْ. هَرْ گُونْ يَانْمَاسِى إِيچُونْ (قُوزْمُوغْرَافْيَانِكْ سُوزُينَه بَاقِيلْسَه) بِرْ مِيلْيُونْ كُرَهْ-أَرْضْ قَدَرْ أُودُونْ يِيغِينْلَرِى وَ بِيكْلَرْ دَكْزَلَرْ قَدَرْ غَازْيَاغِى گَرَكْدِرْ. شِيمْدِى دُوشُونْ؛ أُوبُى أُودُونْسُزْ، غَازْسِزْ دَائِمِى إِيشِيقْلَانْدِيرَانْ قَدِيرِ-ذُو الْجَلَالِكْ حَشْمَتِنَه ، حِكْمَتِنَه ، قُدْرَتِنَه گُونَشِكْ ذَرَّه‌لَرِى عَدَدِنْجَه سُبْحَانَ اللهِ، مَا شَاءَ اللهُ، بَارَكَ اللهُ دَى.

إِحْضَارْ وَ إِسْتِیفْ اَیدِیلْمِشْدِرْ." فَنِّ-کِیمْیَادَنْ صُورُولْسه: "بُو کُرَهٔ-أَرْضْ نَه‌دِرْ؟" دِییَه‌جَكْ: "غَایَتْ مُنْتَظَمْ وَ مُکَمَّلْ بِرْ کِیمْیَاخَانَه‌دِرْ." فَنِّ-مَاکِینَه دِییَه‌جَكْ: "هِیچْ بِرْ قُصُورُی اُولْمَیَانْ غَایَتْ مُکَمَّلْ بِرْ فَابْرِیقَه‌دِرْ." فَنِّ-زِرَاعَتْ دِییَه‌جَكْ: "نِهَایَتْ دَرَجَه‌دَه مَحْصُولْدَارْ، هَرْ نَوْعِ حُبُوبُی وَقْتِنْدَه یَتِیشْدِیرَنْ مُنْتَظَمْ بِرْ تَارْلَادِرْ وَ مُکَمَّلْ بِرْ بَاغْچَه‌دِرْ." فَنِّ-تِجَارَتْ دِییَه‌جَكْ: "غَایَتْ مُنْتَظَمْ بِرْ سَرْگِی وَ چُوقْ إِنْتِظَامْلِی بِرْ پَازَارْ وَ مَالْلِرِی چُوقْ صَنْعَتْلِی بِرْ دُکَّانْدِرْ." فَنِّ-إِعَاشَه دِییَه‌جَكْ: "غَایَتْ مُنْتَظَمْ، بُتُونْ أَرْزَاقِكْ أَنْوَاعِنِی جَامِعْ بِرْ آنْبَارْدِرْ." فَنِّ-رِزْقْ دِییَه‌جَكْ: "یُوزْ بِیکْلَرْ لَذِیذْ طَعَامْلَرْ بَرَابَرْ کَمَالِ-إِنْتِظَامْ اِیلَه اِیچِنْدَه پِیشِیرِیلَنْ بِرْ مَطْبَخِ-رَبَّانِی وَ بِرْ قَزَغَانِ-رَحْمَانِیدِرْ."

فَنِّ عَسْکَرِیَه دِییَه‌جَكْ کِه: "أَرْضْ بِرْ اُورْدُوگَاهْدِرْ. هَرْ بَهَارْ مَوْسِمِنْدَه یَکِی تَحْتِ-سِلَاحَه آلِینْمِشْ وَ زَمِینْ یُوزُنْدَه چَادِیرْلِرِی قُورُولْمُشْ دُرْتْ یُوزْ بِیكْ مُخْتَلِفْ مِلَّتْلَرْ اُو اُورْدُودَه بُولُونْدُیغُی حَالْدَه؛ آیْرِی آیْرِی أَرْزَاقْلِرِی، آیْرِی آیْرِی لِبَاسْلِرِی، سِلَاحْلِرِی، آیْرِی آیْرِی تَعْلِیمَاتْلِرِی، تَرْخِیصَاتْلِرِی کَمَالِ-إِنْتِظَامْلَه هِیچْ بِرِینِی اُونُوتْمَیَه‌رَقْ وَ شَاشِیرْمَیَه‌رَقْ، بِرْ تَكْ قُومَانْدَانِ-أَعْظَمِكْ أَمْرِیْلَه، قُوَّتِیْلَه، مَرْحَمَتِیْلَه، خَزِینَه‌سِیْلَه غَایَتْ مُنْتَظَمْ یَاپِیلُوبْ، إِدَارَه اَیدِیلِیُورْ."

وَ فَنِّ-أَلَکْتِرِیقْدَنْ صُورُولْسه، أَلْبَتَّه دِییَه‌جَكْ: "بُو مُحْتَشَمْ سْرَایِ-کَائِنَاتِكْ طَامِی، غَایَتْ إِنْتِظَامْلِی، مِیزَانْلِی حَدْسِزْ أَلَکْتِرِیقْ لَامْبَالْرِیْلَه تَزْیِینْ اَیدِیلْمِشْدِرْ. فَقَطْ اُو قَدَرْ خَارِقَه بِرْ إِنْتِظَامْ وَ مِیزَانْ اِیلَه‌دِرْ کِه؛ بَاشْدَه گُونَشْ

رُبُوبِيَتْ، بِرْ چَكِرْدَكْدَه، بَلْكِه بِرْ ذَرَّه‌دَه يَرْلَشْمَكْ لَازِمْ گَلِيرْ. بُو اِيسه، مُحَالَاتِكْ وَ بَاطِلْ خَيَالَاتِكْ أَكْ مُعْنَاسِزْ وَ أَكْ أُوزَاقْ بِرْ مُحَالِيدِرْ. قُوجه كَائِنَاتِكْ عُمُومْ أَحْوَالْ وَ كَيْفِيَاتِنِي مِيزَانِ-عَدْلِنْدَه وَ نِظَامِ-حِكْمَتِنْدَه طُوتَانْ بِرْ قَدِيرِ-مُطْلَقْ عَجْزِينِي، حَتَّى بِرْ چَكِرْدَكْدَه دُخِي إِقْتِضَا اَيدَنْ شِرْكْ وَ كُفُرْ نَه قَدْرْ حَدْسِزْ دَرَجَه‌دَه مُضَاعَفْ بِرْ خِلَافْ، بِرْ خَطَا، بِرْ يَالَانْ أُولْدُيغُنُى.. وَ تَوْحِيدْ نَه دَرَجَه حَدْسِزْ مُضَاعَفْ بِرْ دَرَجَه‌دَه حَقْ وَ حَقِيقَتْ وَ طُوغْرُى أُولْدُيغُنُى بِيلْ،

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى الْاِيمَانِ دَى!..

أُوچُنْجُى نُقْطَه: صَانِعِ-قَدِيرْ، إِسْمِ-حَكَمْ وَ حَكِيمِيْلَه بُو عَالَمْ اِيچِنْدَه بِيكْلَرْ مُنْتَظَمْ عَالَمْلَرِى دَرْجْ اَيتْمِشْدِرْ. أُو عَالَمْلَرْ اِيچِنْدَه أَكْ زِيَادَه كَائِنَاتْدَه كِى حِكْمَتْلَرَه مَدَارْ وَ مَظْهَرْ أُولَانْ إِنْسَانِى، بِرْ مَرْكَزْ، بِرْ مَدَارْ حُكْمُنْدَه يَارَاتْمِشْ. وَ أُو كَائِنَاتْ دَائِرَه‌سِنِكْ أَكْ مُهِمّْ حِكْمَتْلَرِى وَ فَائِدَه‌لَرِى، إِنْسَانْه بَاقِيدِرْ. وَ إِنْسَانْ دَائِرَه‌سِى اِيچِنْدَه دُخِى، رِزْقِى بِرْ مَرْكَزْ حُكْمُنَه گَتِيرْمِشْ. عَالَمِ-إِنْسَانِيدَه أَكْثَرْ حِكْمَتْلَرْ، مَصْلَحَتْلَرْ؛ أُو رِزْقَه بَاقَارْ وَ أُونُكْلَه تَظَاهُرْ اَيدَرْ. وَ إِنْسَانْدَه شُعُورْ وَ رِزْقْدَه ذَوْقْ وَاسِطَه‌سِيلَه إِسْمِ-حَكِيمِكْ جِلْوَه‌سِى پَارْلَاقْ بِرْ صُورَتْدَه گُورُونُيُورْ. وَ شُعُورِ-إِنْسَانِى وَاسِطَه‌سِيلَه كَشْفْ أُولُنَانْ يُوزَرْ فَنْلَرْدَنْ هَرْ بِرْ فَنْ، حَكَمْ إِسْمِنِكْ، بِرْ نَوْعِدَه بِرْ جِلْوَه‌سِنِي تَعْرِيفْ اَيدِيُيُورْ.

مَثَلَا طِبْ فَنِّنْدَنْ سُؤَالْ أُولْسَه: "بُو كَائِنَاتْ نَه‌دِرْ؟" أَلْبَتَّه دِيَه‌جَكْ كِه: "غَايَتْ مُنْتَظَمْ وَ مُكَمَّلْ بِرْ أَجْزَاخَانَهِ-كُبْرَادِرْ. اِيچِنْدَه هَرْ عِلَاجْ گُوزَلْجَه

سَوْدِیرْمَزْسَه‌كْ نَه دَرَجَه حَدْسِزْ مُضَاعَفْ بِرْ جَهَالَتْ، بِرْ خَسَارَتْ اُولْدُیغُنُی بِیْل، آیِیلْ!..

اِیکِنْجِی نُقْطَه‌نِكْ اِیکِنْجِی مَسْئَلَه‌سِی: بُو كَائِنَاتِكْ صَانِعِ-قَدِیرْ وَ حَكِیمِنِكْ مُلْكُنْدَه إِشْتِرَاكْ یَرِی یُوقْدُرْ. چُونْكِه هَرْ شَیْدَه نِهَایَتْ دَرَجَه‌دَه إِنْتِظَامْ بُولُونْدُیغُنْدَنْ، شِرْكِی قَبُولْ اَیدَه‌مَزْ. چُونْكِه مُتَعَدِّدْ أَلْلَرْ بِرْ اِیشَه قَارِیشِیرْسَه، اُو اِیشْ قَارِیشِیرْ. بِرْ مَمْلَكَتْدَه اِیكِی پَادِشَاهْ، بِرْ شَهِرْدَه اِیكِی وَالِی، بِرْ كُویْدَه اِیكِی مُدُیرْ بُولُونْسَه؛ اُو مَمْلَكَتْ، اُو شَهِرْ، اُو كُویُكْ هَرْ اِیشِنْدَه بِرْ قَارِیشِیقْلِقْ بَاشْلَایه‌جَغِی گِبِی.. أَكْ أَدْنَا بِرْ وَظِیفَه‌دَارْ آدَمْ، اُو وَظِیفَه‌سِنَه بَاشْقَه‌سِنِكْ مُدَاخَلَه‌سِنِی قَبُولْ اَیتْمَه‌مَسِی گُوسْتَرِیبُورْ كِه؛ حَاكِمِیَتِكْ أَكْ أَسَاسْلِی خَاصَّه‌سِی، أَلْبَتَّه إِسْتِقْلَالْ وَ إِنْفِرَادْدِرْ. دَیمَكْ إِنْتِظَامْ وَحْدَتِی وَ حَاكِمِیَتْ إِنْفِرَادِی إِقْتِضَا اَیدَرْ. مَادَامْ حَاكِمِیَتِكْ بِرْ مُوَقَّتْ گُولْگَه‌سِی، مُعَاوَنَتَه مُحْتَاجْ وَ عَاجِزْ إِنْسَانْلَرْدَه بُویْلَه مُدَاخَلَه‌یِی رَدّْ اَیدَرْسَه؛ أَلْبَتَّه دَرَجَهٔ-رُبُوبِیَتْدَه حَقِیقِی بِرْ حَاكِمِیَتِ-مُطْلَقَه، بِرْ قَدِیرِ-مُطْلَقْدَه بُتُونْ شِدَّتِیْلَه مُدَاخَلَه‌یِی رَدّْ اَیتْمَكْ گَرَكْدِرْ. أَگَرْ ذَرَّه قَدَرْ مُدَاخَلَه اُولْسَه اِیدِی، إِنْتِظَامْ بُوزُولَاجَقْدِی. حَالْبُوكِه بُو كَائِنَاتْ اُویْلَه بِرْ طَرْزْدَه یَارَادِیلْمِشْ كِه؛ بِرْ چِكِرْدَگِی خَلْقْ اَیتْمَكْ اِیچُونْ، بِرْ آغَاجِی خَلْقْ اَیدَه‌بِیلِیرْ بِرْ قُدْرَتْ لَازِمْدِرْ. وَ بِرْ آغَاجِی خَلْقْ اَیتْمَكْ اِیچُونْ دَه كَائِنَاتِی خَلْقْ اَیدَه‌بِیلِیرْ بِرْ قُدْرَتْ گَرَكْدِرْ. وَ كَائِنَاتْ اِیچِنْدَه پَارْمَقْ قَارِیشْدِیرَانْ بِرْ شَرِیكْ بُولُونْسَه، أَكْ كُوچُكْ بِرْ چِكِرْدَكْدَه دَه حِصَّه‌دَارْ اُولْمَقْ لَازِمْ گَلِیرْ. چُونْكِه اُو، اُونُكْ نُمُونَه‌سِیدِرْ. اُو حَالْدَه، قُوجَه كَائِنَاتْدَه یَرْلَشْمَه‌یَنْ اِیكِی

شُعُورْسُزْ طَبِيعَتْ هِيچْ بِرْ جِهَتْلَه اُو حَكِيمَانَه، بَصِيرَانَه اُولَانْ خَاصْ مِيزَانْه وَ غَايَتْ اِينْجَه إِنْتِظَامْه قَارِيشْه‌مَازْلْرْ. أَگَرْ قَارِيشْسْه اِيدِيلَرْ، أَلْبَتَّه قَارِيشِيقْ أَثَرِى گُورُونَه‌جَكْدِى. حَالْبُوكِه هِيچْ بِرْ جِهَتْدَه إِنْتِظَامْسِزْلِقْ مُشَاهَدَه اُولُونْمُيُورْ.

اُوچُنْجُى نُكْتَه‌نِكْ اِيكِنْجِى نُقْطَه‌سِى: "اِيكِى مَسْئَلَه"دِرْ.

بِرِنْجِى مَسْئَلَه: اُونُنْجُى سُوزْدَه بَيَانْ اَيدِيلْدِيگِى گِبِى.. نِهَايَتْ كَمَالْدَه بِرْ جَمَالْ وَ نِهَايَتْ جَمَالْدَه بِرْ كَمَالْ، أَلْبَتَّه كَنْدِينِى گُورْمَكْ وَ گُوسْتَرْمَكْ وَ تَشْهِيرْ اَيتْمَكْ اِيسْتَه‌مَسِى؛ أَكْ أَسَاسْلِى بِرْ قَاعِدَه‌دِرْ. اِيشْتَه بُو أَسَاسْلِى دُسْتُورُ-عُمُومِيَه بِنَاءًدِرْ كِه؛ بُو كِتَابِ-كَبِيرِ-كَائِنَاتِكْ نَقَّاشِ-أَزَلِيسِى، بُو كَائِنَاتْلَه وَ بُو كَائِنَاتِكْ هَرْ بِرْ صَحِيفَه‌سِيلَه وَ هَرْ بِرْ سْطِرِيلَه، حَتَّى حَرْفْلَرِى وَ نُقْطَه‌لَرِيلَه كَنْدِينِى طَانِيتْدِيرْمَقْ وَ كَمَالَاتِنِى بِيلْدِيرْمَكْ وَ جَمَالِنِى گُوسْتَرْمَكْ وَ كَنْدِيسِنِى سَوْدِيرْمَكْ اِيچُونْ أَكْ جُزْئِيدَنْ أَكْ كُلِّيَه قَدَرْ هَرْ بِرْ مَوْجُودُكْ مُتَعَدِّدْ لِسَانْلَرِيلَه جَمَالِ-كَمَالِنِى وَ كَمَالِ-جَمَالِنِى طَانِيتْدِيرِيُورْ وَ سَوْدِيرِيُورْ.

اِيشْتَه أَىْ غَافِلْ إِنْسَانْ! بُو حَاكِمِ-حَكَمِ-حَكِيمِ-ذُو الْجَلَالِ وَالْجَمَالْ، سْكَاْ قَارْشِى كَنْدِيسِنِى هَرْ بِرْ مَخْلُوقِيلَه بُويْلَه حَدْسِزْ وَ پَارْلَاقْ طَرْزْلَرْدَه طَانِيتْدِيرْمَقْ وَ سَوْدِيرْمَكْ اِيسْتَدِيگِى حَالْدَه، سَنْ اُونُكْ طَانِيتْدِيرْمَسِنَه قَارْشِى اِيمَانْلَه طَانِيمَازْسَه‌كْ وَ اُونُكْ سَوْدِيرْمَسِنَه مُقَابِلْ عُبُودِيَتِكْلَه كَنْدِيكِى اُوكَاْ

هَمْ گُویَا اُو سُلْطَانِ-أَزَلِینِكْ اُو آغَاجْه وَیْرْدِیگِی مُرْصَّعْ هَدِیَه وَ نِشَانْلْرِی وَ فُورْمَالْرِی، خُصُوصِی بَایْرَامِی وَ رَسْمِ-كُشَادِی اُولَانْ بَهَارْدَه پَادِشَاهِكْ نَظَرِینَه عَرْضْ اَیْتْمَكْ اِیچُونْ اُویْلَه مُزَیَّنْ، مَوْزُونْ، مُنْتَظَمْ، مَعْنِیدَارْ بِرْ شَكِلْ آلْمِشْ وَ اُویْلَه حِكْمَتْلِی بِرْ شَكِلْ وَیرِیلْمِشْدِرْ كِه؛ هَرْ بِرْ چِیچَگِنْدَه، هَرْ بِرْ مَیْوَه‌سِنْدَه بِرْبِرِی اِیچِنْدَه چُوقْ وَجِهْلَرْ وَ دِیلْلَرْلَه نَقَّاشِنِكْ وُجُودُینَه وَ أَسْمَاسِنَه شَهَادَتْ اَیدَرْلَرْ. مَثَلَا: هَرْ بِرْ چِیچَكْدَه، هَرْ بِرْ مَیْوَه‌دَه بِرْ مِیزَانْ وَارْ. وَ اُو مِیزَانْ، بِرْ إِنْتِظَامْ اِیچِنْدَه.. وَ اُو إِنْتِظَامْ، تَازَه‌لَه‌نَنْ بِرْ تَنْظِیمْ وَ تَوْزِینْ اِیچِنْدَه.. وَ اُو تَوْزِینْ وَ تَنْظِیمْ، بِرْ زِینَتْ وَ صَنْعَتْ اِیچِنْدَه.. وَ اُو زِینَتْ وَ صَنْعَتْ، مَعْنِیدَارْ قُوقُولْرْ وَ حِكْمَتْلِی طَاتْلْرْ اِیچِنْدَه بُولُونْدُیغُنْدَنْ؛ هَرْ بِرْ چِیچَكْ، اُو آغَاجِكْ چِیچَكْلَرِی عَدَدِنْجَه حَكَمِ-ذُو الْجَلَالَه إِشَارَتْلَرْ اَیدِیُورْ. وَ بُو بِرْ كَلِمَه اُولَانْ بُو آغَاجْدَه، بِرْ حَرْفْ حُكْمُنْدَه اُولَانْ بِرْ مَیْوَه‌دَه بُولُونَانْ بِرْ چَكِرْدَكْ نُقْطَه‌سِی، بُتُونْ آغَاجِكْ فِهْرِسْتَه‌سِنِی، پُرُوغْرَامِنِی طَاشِیَانْ كُوچُكْ بِرْ صَنْدُوقْچِه‌دِرْ. وَ هَكَذَا.. بُو كَا قِیَاسًا كَائِنَاتْ كِتَابِنِكْ بُتُونْ سَطِرْلَرِی، صَحِیفَه‌لَرِی بُویْلَه إِسْمِ-حَكَمْ وَ حَكِیمِكْ جِلْوَه‌سِیْلَه یَالْكِزْ هَرْ بِرْ صَحِیفَه‌سِی دَگِلْ، بَلْكِه هَرْ بِرْ سَطِرِی وَ هَرْ بِرْ كَلِمَه‌سِی وَ هَرْ بِرْ حَرْفِی وَ هَرْ بِرْ نُقْطَه‌سِی، بِرَرْ مُعْجِزَه حُكْمُنَه گَتِیرِیلْمِشْدِرْ كِه؛ بُتُونْ أَسْبَابْ طُوپْلَانْسَه، بِرْ نُقْطَه‌سِنِكْ نَظِیرِینِی گَتِیرَه‌مَزْلَرْ، مُعَارَضَه اَیدَه‌مَزْلَرْ. أَوَتْ بُو قُرْآنِ-عَظِیمِ-كَائِنَاتِكْ هَرْ بِرْ آیَتِ-تَكْوِینِیَه‌سِی، اُو آیَتِكْ نُقْطَه‌لَرِی وَ حُرُوفُ عَدَدِنْجَه مُعْجِزَه‌لَرْ گُوسْتَرْدِكْلَرِنْدَنْ، أَلْبَتَّه سَرْسَرِی تَصَادُفْ، كُورْ قُوَّتْ، غَایَه‌سِزْ، مِیزَانْسِزْ،

طَرْزٰه گَتِيرِمِشْدِرْ. اُو كِتَابِكْ صَحِيفَه‌لَرِى، سْطِرْلٰرِى، تَا نُقْطَه‌لٰرِينه قَدٰرْ يُوزَرْ جِهَتْدَه نٰقَّاشِنِى، كَاتِبِنِى اُويْلَه وُضُوحْلٰه گُوسْتَرِيبُورْ كِه؛ اُو كِتَابِ-كَائِنَاتِكْ مُشَاهَدَه‌سِى، كَنْدِى وُجُودُنْدَنْ يُوزْ دَرَجَه دَاهَا زِيَادَه كَاتِبِنِكْ وُجُودُينُى وَ وٰحْدَتِنِى إِثْبَاتْ اَيدَرْ. چُونْكُه بِرْ حَرْفْ، كَنْدِى وُجُودُينُى بِرْ حَرْفْ قَدٰرْ إِفَادَه اَيتْدِيگِى حَالْدَه؛ كَاتِبِنِى بِرْ سْطِرْ قَدٰرْ إِفَادَه اَيدِيبُورْ.

أَوَتْ بُو كِتَابِ-كَبِيرِكْ بِرْ صَحِيفَه‌سِى، زَمِينْ يُوزُيدُرْ. اُو صَحِيفَه‌دَه نَبَاتَاتْ، حَيْوَانَاتْ طَائِفَه‌لَرِى عَدَدِنْجَه كِتَابْلٰرْ، بِرْبِرِى اِيچِنْدَه، بَرَابَرْ، بِرْ وٰقِتْدَه، يَاكْلِيشْسِزْ، غَايَتْ مُكَمَّلْ بِرْ صُورَتْدَه بٰهَارْ مَوْسِمِنْدَه يَازِيلْدِيغِى گُوزَلْه گُورُونُويُورْ. بُو صَحِيفَه‌نِكْ بِرْ سْطِرِى، بِرْ بَاغْچه‌دِرْ. اُو بَاغْچه‌دَه بُولُونَانْ چِيچَكْلَرْ، آغَاجْلٰرْ، نَبَاتْلٰرْ عَدَدِنْجَه مَنْظُومْ قَصِيدَه‌لَرْ؛ بَرَابَرْ، بِرْبِرِى اِيچِنْدَه، يَاكْلِيشْسِزْ يَازِيلْدِيغِنِى گُوزُيمْزْلَه گُورُويُورُزْ. اُو سْطِرِكْ بِرْ كَلِمَه‌سِى؛ چِيچَكْ آچْمِشْ، مَيْوَه وَيرْمَكْ اُوزَرَه يَاپْرَاغِنِى وَيرْمِشْ بِرْ آغَاجْدِرْ. اِيشْتَه بُو كَلِمَه؛ مُنْتَظَمْ، مَوْزُونْ، سُوسْلُى يَاپْرَاقْ، چِيچَكْ وَ مَيْوَه‌لَرِى عَدَدِنْجَه حَكَمِ-ذُو الْجَلَالِكْ مَدْحْ وَ ثَنَاسِنه دَائِرْ مَعْنِيدَارْ فِقْرَه‌لٰرْدِرْ. گُويَا چِيچَكْ آچْمِشْ هَرْ آغَاجْ گِبِى، اُو آغَاجْ دٰخِى نٰقَّاشِنِكْ مَدِيحَه‌لَرِينِى تَغَنِّى اَيدَنْ مَنْظُومْ بِرْ قَصِيدَه‌دِرْ.

هَمْ گُويَا حَكَمِ-ذُو الْجَلَالْ، زَمِينِكْ مَشْهَرِنْدَه تَشْهِيرْ اَيتْدِيگِى آنْتِيقَه وَ عَجِيبْ أَثَرْلَرِينه بِيكْلَرْ گُوزْلَه بَاقْمَقْ اِيسْتِه‌يُورْ.

بَشِنْجِی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه

إِسْمِ-أَعْظَمِكْ آلْتِی نُورُنْدَنْ اُوچُنْجُی نُورُینَه إِشَارَتْ اَیدَنْ

اُوچُنْجُی نُكْتَه

اُدْعُ اِلٰی سَبِیلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ

آیَتِنِكْ بِرْ نُكْتَه‌سِی وَ بِرْ إِسْمِ-أَعْظَمْ وَیَا إِسْمِ-أَعْظَمِكْ آلْتِی نُورُنْدَنْ بِرْ نُورُی اُولَانْ "إِسْمِ-حَكَمِ"كْ بِرْ جِلْوَه‌سِی رَمَضَانِ-شَرِیفْدَه گُورُولْدُی. اُوكَا یَالْكِزْ بِرْ إِشَارَتْ اُولَارَقْ "بَشْ نُقْطَه"دَنْ عِبَارَتْ اُوچُنْجُی نُكْتَه عَجَلَه اُولَارَقْ یَازِیلْدِی؛ مُسْوَدَّه حَالِنْدَه قَالْدِی.

اُوچُنْجُی نُكْتَه‌نِكْ بِرِنْجِی نُقْطَه‌سِی: اُونُنْجُی سُوزْدَه إِشَارَتْ اَیدِیلْدِیكِی گِبِی: إِسْمِ-حَكَمِكْ تَجَلِّیِ-أَعْظَمِی شُو كَائِنَاتِی اُویْلَه بِرْ كِتَابْ حُكْمُنَه گَتِیرْمِشْ كِه، هَرْ صَحِیفَه‌سِنْدَه یُوزَرْ كِتَابْ یَازِیلْمِشْ.. وَ هَرْ سَطِرِنْدَه یُوزَرْ صَحِیفَه دَرْجْ اَیدِیلْمِشْ.. وَ هَرْ كَلِمَه‌سِنْدَه یُوزَرْ سَطِرْ مَوْجُودْدُرْ.. وَ هَرْ حَرْفِنْدَه یُوزَرْ كَلِمَه وَارْ.. وَ هَرْ نُقْطَه‌سِنْدَه كِتَابِكْ مُخْتَصَرْ بِرْ فِهْرِسْتَه‌جِكِی بُولُونُورْ بِرْ

حُکُمْفَرْمَا اُولَانْ رَحْمَتْ، عِنَایَتْ، عَدَالَتْ، حِکْمَتْ، إِقْتِصَادْ وَ نَظَافَتْ گِبِی پَكْ قُوَّتْلِی إِحَاطَهلِی حَقِیقَتْلَرْ؛ حَشْرِكْ عَدَمِیْلَه وَ آخِرَتِكْ گَلْمَهمَسِیْلَه مَرْحَمَتْسِزْلِگَه، ظُلْمَه، حِکْمَتْسِزْلِگَه، إِسْرَافَه، نَظَافَتْسِزْلِگَه، عَبَثِیَتَه إِنْقِلَابْ اَیْتْسِینْلَرْ؟ حَاشَا، یُوزْ بِیكْ دَفْعَه حَاشَا! بِرْ سِینَکِكْ حَقِّ-حَیَاتِنِی رَحِیمَانَه مُحَافَظَه اَیدَنْ بِرْ رَحْمَتْ، بِرْ حِکْمَتْ؛ عَجَبَا حَشْرِی گَتِیرْمَهمَکْلَه عُمُومْ ذِی‌شُعُورْلُرِكْ حَدْسِزْ حُقُوقُ-حَیَاتْلَرِینِی وَ نِهَایَتْسِزْ مَوْجُودَاتِكْ نِهَایَتْسِزْ حُقُوقْلَرِینِی ضَایِع اَیدَرْ مِی؟ وَ تَعْبِیرِی جَائِزْ اِیسَه، رَحْمَتْ وَ شَفْقَتْدَه وَ عَدَالَتْ وَ حِکْمَتْدَه حَدْسِزْ حَسَّاسِیَتْ وَ دِقَّتْ گُوسْتَرَنْ بِرْ حَشْمَتِ-رُبُوبِیَتْ؛ وَ کَمَالَاتِنِی گُوسْتَرْمَكْ وَ کَنْدِینِی طَانِیتْدِیرْمَقْ وَ سَوْدِیرْمَكْ اِیچُونْ بُو کَائِنَاتِی حَدْسِزْ خَارِقَه صَنْعَتْلَرِیْلَه سُوسْلَنْدِیرَنْ بِرْ سُلْطَنَتِ-اُلُوهِیَتْ، بُویْلَه هَمْ عُمُومْ کَمَالَاتِنِی، هَمْ بُتُونْ مَخْلُوقَاتِنِی هِیچَه اِینْدِیرَنْ وَ إِنْکَارْ اَیتْدِیرَنْ حَشْرْسِزْلِگَه مُسَاعَدَه اَیدَرْ مِی؟ حَاشَا! بُویْلَه بِرْ جَمَالِ-مُطْلَقْ، بُویْلَه بِرْ قُبْحُ-مُطْلَقْه بِالْبَدَاهَه مُسَاعَدَه اَیتْمَزْ.

أَوَتْ آخِرَتِی إِنْکَارْ اَیتْمَكْ اِیسْتَه‌یَنْ آدَمْ، أَوَّلْجَه بُتُونْ دُنْیَایِی بُتُونْ حَقَائِقِیْلَه إِنْکَارْ اَیتْمَلِی. یُوقْسُه، دُنْیَا بُتُونْ حَقَائِقِیْلَه، یُوزْ بِیكْ لِسَانْلَه اُونُی تَکْذِیبْ اَیدَه‌رَكْ بُو یَالَانِنْدَه یُوزْ بِیكْ دَرَجَه یَالَانْجِیلِغِنِی إِثْبَاتْ اَیدَه‌جَكْ. اُونُنْجُی سُوزْ قَطْعِی دَلِیلْلَرْلَه إِثْبَاتْ اَیتْمِشْدِرْ کِه؛ آخِرَتِكْ وُجُودُی، دُنْیَانِكْ وُجُودُی قَدَرْ قَطْعِی وَ شُبْهَه‌سِزْدِرْ.

عَدْلِكْ جِلْوَهٔ-أَعْظَمِنْدَنْ گَلَنْ كَائِنَاتْدَه كِی عَدَالَتِ-تَامَّه، عُمُومْ أَشْيَانِكْ مُوَازَنَه‌لَرِينِی إِدَارَه اَيدِيُورْ وَ بَشَرَه دَه عَدَالَتِی أَمِرْ اَيدِيُورْ. سُورَهٔ - رَحْمَنْدَه وَ السَّمَآءَ رَفَعَهَا وَ وَضَعَ الْمِيزَانَ ۞ اَلاَّ تَطْغَوْا فِی الْمِيزَانِ ۞ وَ اَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلاَ تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ آيَتِنْدَه كِی دُرْتْ مَرْتَبَه‌دَه، دُرْتْ نَوْع مِيزَانَه إِشَارَتْ اَيدَنْ دُرْتْ دَفْعَه "مِيزَانْ" ذِكِرْ اَيدِيلْمَسِی، كَائِنَاتْدَه مِيزَانِكْ دَرَجَهٔ-عَظَمَتِنِی وَ فَوْقَ الْعَادَه پَكْ بُيُوكْ أَهَمِّيَتِنِی گُوسْتَرِيُورْ. أَوَتْ هِيچْ بِرْ شَيْدَه إِسْرَافْ أُولْمَادِيغِی گِبِی، هِيچْ بِرْ شَيْدَه دَه حَقِيقِی ظُلْمْ وَ مِيزَانْسِزْلِقْ يُوقْدُرْ. وَ إِسْمِ-قُدُّوسُكْ جِلْوَهٔ-أَعْظَمِنْدَنْ گَلَنْ تَنْظِيفْ وَ نَظَافَتْ، بُتُونْ كَائِنَاتِكْ مَوْجُودَاتِنِی تَمْيِزْلِه‌يُورْ، گُوزَلْلَشْدِيرِيُورْ. بَشَرِكْ بُولَاشِيقْ أَلِی قَارِيشْمَه‌مَقْ شَرْطِيْلَه، هِيچْ بِرْ شَيْدَه حَقِيقِی نَظَافَتْسِزْلِكْ وَ چِرْكِينْلِكْ گُورُونْمْيُورْ.

اِيشْتَه حَقَائِقِ-قُرْآنِيَه‌دَنْ وَ دَسَاتِيرِ-إِسْلَامِيَه‌دَنْ أُولَانْ "عَدَالَتْ، إِقْتِصَادْ، نَظَافَتْ" حَيَاتِ-بَشَرِيَه‌دَه نَه دَرَجَه أَسَاسْلِی بِرَرْ دُسْتُورْ أُولْدُيغُنُی آكْلَا. وَ أَحْكَامِ-قُرْآنِيَه نَه دَرَجَه كَائِنَاتْلَه عَلَاقَه‌دَارْ وَ كَائِنَاتْ اِيچِنَه كُوكْ صَالْمِشْ وَ صَارْمِشْ بُولُونْدُيغُنُی وَ أُو حَقَائِقِی بُوزْمَقْ، كَائِنَاتِی بُوزْمَقْ وَ صُورَتِنِی دَگِيشْدِيرْمَكْ گِبِی مُمْكُنْ أُولْمَادِيغِنِی بِيلْ!. وَ بُو أُوچْ ضِيَايِ-أَعْظَمْ گِبِی؛ رَحْمَتْ، عِنَايَتْ، حَفِيظِيَتْ مِثْلُو يُوزَرْ إِحَاطَه‌لِی حَقِيقَتْلَرْ حَشْرِی، آخِرَتِی إِقْتِضَا وَ إِسْتِلْزَامْ اَيتْدِكْلَرِی حَالْدَه، هِيچْ مُمْكُنْ مُيدُرْ كِه: كَائِنَاتْدَه وَ عُمُومْ مَوْجُودَاتْدَه

أُو دَرَجَه حَسَّاسْ بِرْ مِيزَانْلَه بِرْبِرِيْلَه مُنَاسَبَتْدَارْ وَ مُوَازَنَتْدَه‌دِرْ كِه؛ أُو تَنَاسُبْ، أُو مُوَازَنَه، بَدَاهَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه بِرْ صَانِعِ-عَدْلْ وَ حَكِيمِى گُوسْتَرِيُورْ. وَ بِالْخَاصَّه هَرْ فَرْدِ-حَيْوَانِينِكْ بَدَنِنْدَه كِى حُجَيْرَاتِكْ وَ قَانْ مَجْرَالْرِينِكْ وَ قَانْدَه كِى كُرَيْوَاتِكْ وَ أُو كُرَيْوَاتْدَه كِى ذَرَّه‌لَرِكْ أُو دَرَجَه اِينْجَه وَ حَسَّاسْ وَ خَارِقَه مُوَازَنَه‌لَرِى وَارْ، بِالْبَدَاهَه إِثْبَاتْ اَيدَرْ كِه: هَرْ شَيْئِكْ دِيزْ گِينِى أَلِنْدَه وَ هَرْ شَيْئِكْ آنَاخْتَارِى يَانِنْدَه وَ بِرْ شَىْ بِرْ شَيْئَه مَانِعْ أُولْمُيُورْ.. عُمُومْ أَشْيَايِى بِرْ تَكْ شَىْ گِبِى قُولَايْجَه إِدَارَه اَيدَنْ بِرْ تَكْ خَالِقِ-عَدْلْ وَ حَكِيمِكْ مِيزَانِيْلَه، قَانُونُيْلَه، نِظَامِيْلَه تَرْبِيَه وَ إِدَارَه أُولُويُورْ. حَشْرِكْ مُحْكَمَهٔ-كُبْرَاسِنْدَه مِيزَانِ-أَعْظَمِ-عَدَالَتِنْدَه جِنّْ وَ إِنْسِكْ مُوَازَنَهٔ-أَعْمَالْلَرِينِى إِسْتِبْعَادْ اَيدِوبْ اِينَانْمَيَانْ، بُو دُنْيَادَه گُوزُيْلَه گُورْدُيگُى بُو مُوَازَنَهٔ-أَكْبَرَه دِقَّتْ اَيتْسَه، أَلْبَتَّه إِسْتِبْعَادِى قَالْمَازْ.

أَىْ إِسْرَافْلِى، إِقْتِصَادْسِزْ.. أَىْ ظُلُمْلُى، عَدَالَتْسِزْ.. أَىْ كِيرْلِى، نَظَافَتْسِزْ بَدْبَخْتْ إِنْسَانْ! بُتُونْ كَائِنَاتِكْ وَ بُتُونْ مَوْجُودَاتِكْ دُسْتُورُ-حَرَكَتِى أُولَانْ إِقْتِصَادْ وَ نَظَافَتْ وَ عَدَالَتِى يَاپْمَدِيغِكْدَنْ، عُمُومْ مَوْجُودَاتْه مُخَالَفَتِكْلَه، مَعْنًا أُونْلَرِكْ نَفْرَتْلَرِينَه وَ حِدَّتْلَرِينَه مَظْهَرْ أُولُويُورْسُكْ. نَه‌يَه طَايَانِيُورْسُكْ كِه؛ عُمُومْ مَوْجُودَاتِى ظُلْمُكْلَه، مِيزَانْسِزْلِغِكْلَه، إِسْرَافِكْلَه، نَظَافَتْسِزْلِكِكْلَه قِيزْدِيرِيُورْسُكْ؟

أَوَتْ إِسْمِ-حَكِيمِكْ حِلْوَهٔ-أَعْظَمِنْدَنْ أُولَانْ حِكْمَتِ-عَامَّهٔ-كَائِنَاتْ، إِقْتِصَادْ وَ إِسْرَافْسِزْلِقْ أُوزَرِينَه حَرَكَتْ اَيدِيُورْ؛ إِقْتِصَادِى أَمْرْ اَيدِيُورْ. وَ إِسْمِ-

دُوگُوشْمَه‌لَرِینَه وَ چَارْپِیشْمَالْرِینَه قَدَرْ اُو دَرَجَه حَسَّاسْ بِرْ مِیزَانْ اِیلَه وَ اُو قَدَرْ اِینْجَه بِرْ نُولْچُو اِیلَه تَنْظِیمْ اَیدِیلِیرْ وَ طَارْتِیلِیرْ کِه، عَقْلِ-بَشَرْ هِیچْ بِرْ یَرْدَه حَقِیقِی اُولَارَقْ هِیچْ بِرْ إِسْرَافْ، هِیچْ بِرْ عَبَثْ گُورْمَدِیگِی گِبِی؛ حِکْمَتِ-إِنْسَانِیَه دَخِی، هَرْ شَیْدَه أَکْ مُکَمَّلْ بِرْ إِنْتِظَامْ، أَکْ گُوزَلْ بِرْ مَوْزُونِیَتْ گُورُوِیُورْ وَ گُوسْتَرِیِیُورْ. بَلْکِه، حِکْمَتِ-إِنْسَانِیَه اُو إِنْتِظَامْ وَ مَوْزُونِیَتِکْ بِرْ تَظَاهُرِیدُرْ، بِرْ تَرْجُمَانِیدِرْ.

اِیشْتَه گَلْ، گُونَشْ اِیلَه مُخْتَلِفْ اُونْ اِیکِی سَیَّارَه‌نِکْ مُوَازَنَه‌لَرِینَه بَاقْ. عَجَبَا بُو مُوَازَنَه، گُونَشْ گِبِی، عَدْلْ وَ قَدِیرْ اُولَانْ ذَاتِ-ذُو الْجَلَالِی گُوسْتَرْمِیِیُورْ مُی؟ وَ بِالْخَاصَّه سَیَّارَاتْدَنْ اُولَانْ گَمِیمِزْ یَعْنِی کُرَهِ-أَرْضْ، بِرْ سَنَه‌دَه یِگَرْمِی دُرْتْ بِیکْ سَنَه‌لِکْ بِرْ دَائِرَه‌دَه گَزَرْ، سَیَاحَتْ اَیدَرْ. وَ اُو خَارِقَه سُرْعَتِیْلَه بَرَابَرْ زَمِینِکْ یُوزُنْدَه دِیزِیلْمِشْ، إِسْتِیفْ اَیدِیلْمِشْ أَشْیَایِی طَاغِیتْمِیِیُورْ، صَارْصْمِیِیُورْ، فَضَایَه فِیرْلَاتْمِیِیُورْ. أَگَرْ سُرْعَتِی بِرْ پَارْچَه تَزْیِیدْ وَیَا تَنْقِیصْ اَیدِیلْسَه اِیدِی، سَکَنَه‌سِنِی هَوَایَه فِیرْلَاتِیوبْ فَضَادَه طَاغِیدَه‌جَقْدِی. وَ بِرْ دَقِیقَه، بَلْکِه بِرْ ثَانِیَه مُوَازَنَه‌سِنِی بُوزْسَه، دُنْیَامِزِی بُوزَاجَقْ؛ بَلْکِه بَاشْقَه‌سِیْلَه چَارْپِیشَه‌جَقْ، بِرْ قِیَامَتِی قُوپَارَه‌جَقْ. وَ بِالْخَاصَّه زَمِینِکْ یُوزُنْدَه نَبَاتِی وَ حَیْوَانِی دُرْتْ یُوزْ بِیکْ طَائِفَه‌نِکْ تَوَلُّدَاتْ وَ وَفِیَاتْجَه وَ إِعَاشَه وَ یَاشَایِشْجَه رَحِیمَانَه مُوَازَنَه‌لَرِی؛ ضِیَا گُونَشِی گُوسْتَرْدِیگِی گِبِی، بِرْ تَکْ ذَاتِ-عَدْلْ وَ رَحِیمِی گُوسْتَرِیِیُورْ. وَ بِالْخَاصَّه اُو حَدْسِزْ مِلَّتْلَرِکْ حَدْسِزْ أَفْرَادِنْدَنْ بِرْ تَکْ فَرْدِکْ أَعْضَاسِی، جِهَازَاتِی، طُویْغُولَرِی

اُو دَرَجَه حَيْرَتْ أَنْگِيزْ بِرْ مُوَازَنَه، بِرْ مِيزَانْ، بِرْ تَوْزِينْ حُكْمْ اَيدِيُورْ، بِالْبَدَاهَه إِثْبَاتْ اَيدَرْ كِه: بُو حَدْسِزْ مَوْجُودَاتْدَه اُولَانْ تَحَوُّلَاتْ وَ وَارِدَاتْ وَ مُصَارِفْ؛ هَرْ بِرْ آنْدَه عُمُومْ كَائِنَاتِى گُورُورْ، نَظَرِ-تَفْتِيشِنْدَنْ گَچِيرِرْ بِرْ تَكْ ذَاتِكْ مِيزَانِيْلَه تُولْچُولُورْ، طَارْتِيلِيرْ. يُوقْسَه بَالِيقْلَرْدَنْ بِرْ بَالِيقْ بِيكْ يُمُورْطَه-حِقْ اِيلَه وَ نَبَاتَاتْدَنْ خَشْخَاشْ گِبِى بِرْ چِيچَكْ يِگْرْمِى بِيكْ تُخُمْ اِيلَه وَ سَيلْ گِبِى آقَانْ عُنْصُرْلَرِكْ، إِنْقِلَابْلَرِكْ هُجُومُيْلَه شِدَّتْلَه مُوَازَنَه-يِى بُوزْمَغَه چَالِيشَانْ وَ إِسْتِيلَا اَيتْمَكْ اِيسْتَه-يَنْ أَسْبَابْ بَاشِى بُوشْ اُولْسَه-لَرْدِى وَيَاخُودْ مَقْصَدْسِزْ سَرْسَرِى تَصَادُفْ وَ مِيزَانْسِزْ كُورْ قُوَّتَه وَ شُعُورْسُزْ ظُلْمَتْلِى طَبِيعَتَه حَوَالَه اَيدِيلْسَه اِيدِى، اُو مُوَازَنَهِ-أَشْيَا وَ مُوَازَنَهِ-كَائِنَاتْ اُويْلَه بُوزُولَاجَقْدِى كِه؛ بِرْ سَنَه-دَه، بَلْكِه بِرْ گُونْدَه هَرْجْ وَ مَرْجْ اُولُورْدُى. يَعْنِى: دَكِزْ قَارْمَه-قَارِيشِيقْ شَيْلَرْلَه طُولَاجَقْدِى، تَعَفُّنْ اَيدَه-جَكْدِى؛ هَوَا، غَازَاتِ-مُضِرَّه اِيلَه زَهِرْلَنَه-جَكْدِى؛ زَمِينْ اِيسَه بِرْ مَزْبَلَه، بِرْ مَذْبَحَه، بِرْ بَاتَاقْلِغَه دُونَه-جَكْدِى. دُنْيَا بُوغُولَاجَقْدِى.

اِيشْتَه جَسَدِ-حَيْوَانِينِكْ حُجَيْرَاتِنْدَنْ وَ قَانْدَه كِى كُرَيْوَاتِ-حَمْرَا وَ بَيْضَادَنْ وَ ذَرَّاتِكْ تَحَوُّلَاتِنْدَنْ وَ جِهَازَاتِ-بَدَنِيَه-نِكْ تَنَاسُبُنْدَنْ طُوتْ، تَا دَكِزْلَرِكْ وَارِدَاتْ وَ مُصَارِفِنَه.. تَا زَمِينْ آلْتِنْدَه كِى چَشْمَه-لَرِكْ گَلِيرْ وَ صَرْفِيَاتْلَرِينَه.. تَا حَيْوَانَاتْ وَ نَبَاتَاتِكْ تَوَلُّدَاتْ وَ وَفِيَاتْلَرِينَه.. تَا گُوزْ وَ بَهَارِكْ تَخْرِيبَاتْ وَ تَعْمِيرَاتْلَرِينَه.. تَا عُنْصُرْلَرِكْ وَ يِيلْدِيزْلَرِكْ خِدَمَاتْ وَ حَرَكَاتْلَرِينَه.. تَا مَوْتْ وَ حَيَاتِكْ، ضِيَا وَ ظُلْمَتِكْ وَ حَرَارَتْ وَ بُرُودَتِكْ دَگِيشْمَه-لَرِينَه وَ

دُرْدُنْجُی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه

اُوتُوزُنْجُی لَمْعَه‌نِكْ اِیكِنْجِی نُكْتَه‌سِی

وَ اِنْ مِنْ شَیْءٍ اِلاَّ عِنْدَنَا خَزَآئِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ اِلاَّ بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ

آیَتِنِكْ بِرْ نُكْتَه‌سِی وَ بِرْ إِسْمِ-أَعْظَمْ وَیَاخُودْ إِسْمِ-أَعْظَمِكْ آلْتِی نُورُنْدَنْ بِرْ نُورُی اُولَانْ "عَدْلْ" إِسْمِنِكْ بِرْ جِلْوَه‌سِی، بِرِنْجِی نُكْتَه گِبِی أَسْكِیشَهِرْ حَبِسْخَانَه‌سِنْدَه اُوزَاقْدَنْ اُوزَاغَه گُورُونْدُی. اُونُ یَاقِینْلَاشْدِیرْمَقْ اِیچِونْ بِنَه تَمْثِیلْ یُولُیْلَه دَیرِزْ:

شُو كَائِنَاتْ اُوْیْلَه بِرْ سْرَایْدِرْ كِه، اُو سْرَایْلَه مُتَمَادِیًا تَخْرِیبْ وَ تَعْمِیرْ اِیچِنْدَه چَالْقَالَانَانْ بِرْ شَهِرْ وَارْ.. وَ اُو شَهِرْدَه هَرْ وَقِتْ حَرْبْ وَ هِجْرَتْ اِیچِنْدَه قَایْنَایَانْ بِرْ مَمْلَكَتْ وَارْ.. وَ اُو مَمْلَكَتْدَه هَرْ زَمَانْ مَوْتْ وَ حَیَاتْ اِیچِنْدَه یُووَارْلَانَانْ بِرْ عَالَمْ وَارْ. حَالْبُوكِه اُو سْرَایْلَه، اُو شَهِرْدَه، اُو مَمْلَكَتْدَه، اُو عَالَمْدَه

أَمْرِينَه تَابِعْ اُولَانْ ذَرَّاتْلَرِى وَ مَادَّه‌لَرِى، رَزَّاقِيَتْ قَانُونُيْلَه اُونْلَرِه گُونْدَرِرْ وَ اُونْلَرْدَه چَالِيشْدِيرِرْ. أَوَتْ قَادِرِ-مُطْلَقِكْ اِيكِى طَرْزْدَه، هَمْ إِبْدَاعْ هَمْ إِنْشَا صُورَتِنْدَه اِيجَادِى وَارْ. وَارِى يُوقْ اَيْتْمَكْ وَ يُوغُى وَارْ اَيْتْمَكْ؛ أَكْ قُولَايْ أَكْ سُهُولَتْلِى، بَلْكِه دَائِمِى، عُمُومِى بِرْ قَانُونُيدُرْ. بِرْ بَهَارْدَه، أُوچْ يُوزْ بِيكْ أَنْوَاعِ-ذِى‌حَيَاتْ مَخْلُوقَاتِكْ شَكِلْلَرِينِى، صِفَتْلَرِينِى، بَلْكِه ذَرَّاتْلَرِنْدَنْ بَاشْقَه بُتُونْ كَيْفِيَاتْ وَ أَحْوَالْلَرِينِى هِيچْدَنْ وَارْ اَيدَنْ بِرْ قُدْرَتَه قَارْشِى، "يُوغُى وَارْ اَيدَه‌مَزْ!" دِيَيَنْ آدَمْ، يُوقْ أُولْمَالِى!..

طَبِيعَتِى بِيرَاقَانْ وَ حَقِيقَتَه گَچَنْ ذَاتْ دِيَيُورْ كِه: جَنَابِ-حَقَّه ذَرَّاتْ عَدَدِنْجَه شُكُرْ وَ حَمْدْ وَ ثَنَا اَيدِيَيُورُمْ كِه، كَمَالِ-اِيمَانِى قَزَانْدِمْ، أَوْهَامْ وَ ضَلَالَتْلَرْدَنْ قُورْتُولْدُمْ وَ هِيچْ بِرْ شُبْهَه‌مْ دَه قَالْمَادِى.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى دِينِ الْاِسْلَامِ وَ كَمَالِ الْاِيمَانِ

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَآ اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَآ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

عَجْبَا هَرْ سَنَه‌دَه، دُرْتْ یُوزْ بِیكْ أَنْوَاعِی بِرْدَنْ زَمِینْ یُوزُنْدَه اِیجَادْ اَیدَنْ وَ سَمَاوَاتْ وَ أَرْضِی آلْتِی گُونْدَه خَلْقْ اَیدَنْ وَ آلْتِی هٰفْتٰه‌دٰه، هَرْ بٰهَارْدٰه، كَائِنَاتْدَنْ دَاهَا صَنْعَتْلِی، حِكْمَتْلِی ذِی‌حَیَاتْ بِرْ كَائِنَاتِی إِنْشَا اَیدَنْ بِرْ قُدْرَتِ-أَزَلِیَه، بِرْ عِلْمِ-أَزَلِینِكْ دَائِرَه‌سِنْدَه، بِلَانْلْرِی وَ مِقْدَارْلْرِی تَعَیُّنْ اَیدَنْ مَوْجُودَاتِ-عِلْمِیَه‌یِی، گُوزَه گُوسْتَرْمَه‌یَنْ بِرْ أَجْزَا اِیلَه یَازِیلَانْ وَ گُورُونْمَه‌یَنْ بِرْ یَازِی‌یِی گُوسْتَرْمَكْ اِیچُونْ سُورُولَنْ بِرْ أَجْزَا مِثْلُو، غَایَتْ قُولَایْ اُو مَعْدُومَاتِ-خَارِجِیَه اُولَانْ مَوْجُودَاتِ-عِلْمِیَه‌یَه وُجُودُ-خَارِجِی وَیرْمَكِی اُو قُدْرَتِ-أَزَلِیَه‌دَنْ اُوزَاقْ گُورْمَكْ وَ اِیجَادِی إِنْكَارْ اَیتْمَكْ؛ أَوَّلْكِی گُرُوهْ اُولَانْ سُوفَسْطَائِیلَرْدَنْ دَاهَا زِیَادَه أَحْمَقَانَه وَ جَاهِلَانَه‌دِرْ. بُو بَدْبَخْتْلْرْ، عَاجِزِ-مُطْلَقْ وَ یَالْكِزْ بِرْ جُزْءِ-إِخْتِیَارِیدَنْ بَاشْقَه أَلْلَرِنْدَه اُولْمْیَانْ فِرْعَوْنْلَاشْمِشْ كَنْدِی نَفْسْلَرِی، هِیچْ بِرْ شَیْئِی إِعْدَامْ وَ یُوقْ اَیدَه‌مَدِكْلَرِنْدَنْ وَ هِیچْ بِرْ ذَرَّه‌یِی، بِرْ مَادَّه‌یِی، هِیچْدَنْ، یُوقْدَنْ اِیجَادْ اَیدَه‌مَدِكْلَرِنْدَنْ وَ گُووَنْدِكْلَرِی أَسْبَابْ وَ طَبِیعَتِكْ أَلْلَرِنْدَنْ هِیچْدَنْ اِیجَادْ گَلْمَدِیگِی جِهَتْلَه، أَحْمَقْلِقْلَرِنْدَنْ دِیُورْلْرْ: "یُوقْدَنْ وَارْ اُولْمَازْ، وَارْ دٰه یُوقْ اُولْمَازْ" دَیِیوبْ، بُو بَاطِلْ وَ خَطَا دُسْتُورُی، قَدِیرِ-مُطْلَقَه تَشْمِیلْ اَیتْمَكْ اِیسْتِه‌یُورْلْرْ. أَوتْ قَدِیرِ-ذُو الْجَلَالِكْ اِیكِی طَرْزْدَه اِیجَادِی وَارْ. بِرِی؛ إِخْتِرَاعْ وَ إِبْدَاعْ اِیلَه‌دِرْ. یَعْنِی هِیچْدَنْ، یُوقْدَنْ وُجُودْ وَیرِیُورْ وَ اُوكْا لَازِمْ هَرْ شَیْئِی دَه هِیچْدَنْ اِیجَادْ اَیدِوبْ أَلِنَه وَیرِیُورْ. دِیگَرِی؛ إِنْشَا اِیلَه، صَنْعَتْ اِیلَه‌دِرْ. یَعْنِی كَمَالِ-حِكْمَتِنِی وَ چُوقْ أَسْمَاسِنِكْ جِلْوَه‌لَرِینِی گُوسْتَرْمَكْ گِبِی چُوقْ دٰقِیقْ حِكْمَتْلَرْ اِیچُونْ، كَائِنَاتِكْ عَنَاصِرِنْدَنْ بِرْ قِسْمْ مَوْجُودَاتِی إِنْشَا اَیدِیُورْ. هَرْ

اَلْجَوَابْ: نُورُ-قُرْآنْ اِيلَه مَوْجُودَاتْه بَاقْمَيَانْ فَيْلَسُوفْلَرِكْ أَكْ اِيلَرِى گِيدَنْلَرِى بَاقْمِشْلَرْ كِه، طَبِيعَتْ وَ أَسْبَابْ وَاسِطَه‌سِيلَه بُو مَوْجُودَاتِكْ تَشَكُّلَاتْ وَ وُجُودْلَرِينِى (سَابِقًا إِثْبَاتْ اَيْتْدِيگِمِزْ طَرْزْدَه) إِمْتِنَاعْ دَرَجَه‌سِنْدَه مُشْكِلَاتْلِى گُورْدُكْلَرِنْدَنْ، اِيكِى قِسْمَه آيْرِلْدِيلَرْ: بِرْ قِسْمِى سُوفَسْطَائِى أُولُوبْ، إِنْسَانِكْ خَاصَّه‌سِى أُولَانْ عَقِلْدَنْ إِسْتِعْفَا اَيْدَه‌رَكْ، أَحْمَقْ حَيْوَانْلَرْدَنْ دَاهَا آشَاغِى دُوشَه‌رَكْ، كَائِنَاتِكْ وُجُودُينُى إِنْكَارْ اَيْتْمَگِى؛ حَتَّى كَنْدِيلَرِينِكْ وُجُودْلَرِينِى دَخِى إِنْكَارْ اَيْتْمَسِنِى؛ ضَلَالَتْ مَسْلَگِنْدَه أَسْبَابْ وَ طَبِيعَتِكْ اِيجَادْ صَاحِبِى أُولْمَالَرِنْدَنْ دَاهَا زِيَادَه قُولَايْ گُورْدُكْلَرِنْدَنْ هَمْ كَنْدِيلَرِينِى، هَمْ كَائِنَاتِى إِنْكَارْ اَيْدِوبْ، جَهْلِ-مُطْلَقَه دُوشْمُشْلَرْ.

اِيكِنْجِى گُرُوهْ بَاقْمِشْلَرْ كِه؛ ضَلَالَتْدَه، أَسْبَابْ وَ طَبِيعَتْ مُوجِدْ أُولْمَقْ نُقْطَه‌سِنْدَه، بِرْ سِينَكْ وَ بِرْ چَكِرْدَگِكْ اِيجَادِى، حَدْسِزْ مُشْكِلَاتِى وَارْ وَ طَوْرِ-عَقْلِكْ خَارِجِنْدَه بِرْ إِقْتِدَارْ إِقْتِضَا اَيْدِيُورْ. أُونُكْ اِيچُونْ بِالْمَجْبُورِيَه اِيجَادِى إِنْكَارْ اَيْدِيُورْلَرْ، "يُوقْدَنْ وَارْ أُولْمَازْ" دِيُورْلَرْ وَ إِعْدَامِى دَه مُحَالْ گُورُويُورْلَرْ، "وَارْ يُوقْ أُولْمَازْ" حُكْمْ اَيْدِيُورْلَرْ. يَالْكِزْ حَرَكَاتِ-ذَرَّاتْ اِيلَه، تَصَادُفْ رُوزْگَارْلَرِيلَه بِرْ تَرْكِيبْ وَ تَحْلِيلْ وَ طَاغِيلْمَقْ وَ طُوپْلَانْمَقْ صُورَتِنْدَه بِرْ وَضْعِيَتِ-إِعْتِبَارِيَه تَخَيُّلْ اَيْدِيُورْلَرْ. اِيشْتَه سَنْ گَلْ، أَحْمَقْلِغِكْ وَ جَهَالَتِكْ أَكْ آشَاغِى دَرَجَه‌سِنْدَه، أَكْ يُوكْسَكْ عَقِلْلِى كَنْدِينِى ظَنْ اَيْدَنْ آدَمْلَرِى، گُورْ؛ وَ ضَلَالَتْ، إِنْسَانِى نَه قَدَرْ مَسْخَرَه وَ سُفْلِى وَ أَجْهَلْ يَاپْدِيغِنِى بِيلْ؛ عِبْرَتْ آلْ!

اِکِنْجِیسِی: عِلِمْ نُقْطَه‌سِنْدَه حَدْسِزْ بِرْ سُهُولَتْ وَارْدِرْ. شُویْلَه کِه:

قَدَرْ، عِلْمِكْ بِرْ نَوْعِیدِرْ کِه، هَرْ شَیْئِكْ مَعْنَوِی وَ مَخْصُوصْ قَالِبِی حُکْمُنْدَه بِرْ مِقْدَارْ تَعْیِینْ اَیدَرْ. وَ اُو مِقْدَارِ-قَدَرِی، اُو شَیْئِكْ وُجُودُینَه بِرْ پِلَانْ، بِرْ مُودَه‌لْ حُکْمُنَه گَچَرْ. قُدْرَتْ اِیجَادْ اَیتْدِیگِی وَقِتْ؛ غَایَتْ سُهُولَتْلَه اُو قَدَرِی مِقْدَارْ اُوسْتُنْدَه اِیجَادْ اَیدَرْ. أَگَرْ اُو شَیْ مُحِیطْ وَ حَدْسِزْ وَ أَزَلِی بِرْ عِلْمِكْ صَاحِبِی اُولَانْ قَدِیرِ-ذُو الْجَلَالَه وَیرِیلْمَزْسَه؛ (سَابِقًا گَچْدِیگِی گِبِی) بِیکْلَرْ مُشْکِلَاتْ دَگِلْ، بَلْکِه یُوزْ مُحَالَاتْ اُورْتَه‌یَه دُوشَرْ. چُونْکُه اُو مِقْدَارِ-قَدَرِی وَ مِقْدَارِ-عِلْمِی اُولْمَازْسَه؛ بِیکْلَرْ خَارِجِی وَ مَادِّی قَالِبْلَرْ، کُوچُوجُكْ بِرْ حَیْوَانِكْ جَسَدِنْدَه إِسْتِعْمَالْ اَیدِیلْمَكْ لَازِمْ گَلِیرْ.

اِیشْتَه وَحْدَتْدَه نِهَایَتْسِزْ قُولَایْلِقْ وَ ضَلَالَتْدَه وَ شِرْکْدَه حَدْسِزْ مُشْکِلَاتِكْ بِرْ سِرِّینِی آکْلَا؛ وَمَآ اَمْرُ السَّاعَةِ اِلاَّ کَلَمْحِ الْبَصَرِ اَوْ هُوَ اَقْرَبُ آیَتِی، نَه قَدَرْ حَقِیقَتْلِی وَ طُوغْرُی وَ یُوکْسَكْ بِرْ حَقِیقَتِی إِفَادَه اَیتْدِیگِنِی بِیلْ!.

اُوچُنْجُی سُؤَالْ: أَسْکِیدَنْ دُشْمَنْ، شِیمْدِی دُوسْتْ اُولَانْ مُهْتَدِی دِیُورْ کِه: شُو زَمَانْدَه چُوقْ اِیلَرِی گِیدَنْ فَیْلَسُوفْلَرْ دِیُورْلَرْ کِه: "هِیچْدَنْ هِیچْ بِرْ شَیْ اِیجَادْ اَیدِیلْمِیُورْ وَ هِیچْ بِرْ شَیْ إِعْدَامْ اَیدِیلْمِیُورْ؛ یَالْکِزْ بِرْ تَرْکِیبْ بِرْ تَحْلِیلْدِرْ کِه، کَائِنَاتْ فَابْرِیقَه‌سِنِی اِیشْلَتْدِیرِیُورْ."

اِیشْتَه بُو مِثَالْلَرْ گِبِی، یُوزْلَرْ مِثَالْلَرْ وَارْ گُوسْتَرِیبُورْلَرْ کِه؛ وٰحْدَتْدَه، نِهَایَتْ دَرَجَه‌دَه سُهُولَتْلَه وُجُودٰه گَلَنْ بِیکْلَرْ مَوْجُودْ، شِرْکْدَه وَ کَثْرَتْدَه، بِرْ تَکْ مَوْجُودْدٰنْ دَاهَا زِیَادَه قُولَایْ اُولُورْ. سَائِرْ رِسَالَه‌لَرْدَه بُو حَقِیقَتْ اِیکِی کَرَّه اِیکِی دُرْتْ اَیدَرْ دَرَجَه‌دَه إِثْبَاتْ اَیدِیلْدِیگِنْدَنْ، اُونْلَرٰه حَوَالَه اَیدِوبْ، بُورَادٰه یَالْکِزْ بُو سُهُولَتْ وَ قُولَایْلِغِکْ عِلِمْ وَ قَدَرِ-إِلٰهِی وَ قُدْرَتِ-رَبَّانِیه نُقْطَهٔ-نَظَرِنْدٰه غَایَتْ مُهِمْ بِرْ سِرِّینِی بَیَانْ اَیدَه‌جَگِزْ. شُویْلَه کِه: سَنْ بِرْ مَوْجُودْسُکْ. أَگَرْ قَدِیرِ-أَزَلِیه کَنْدِیکِی وَیرْسَه‌کْ؛ بِرْ کِبْرِیتْ چَاقَارْ گِبِی، هِیچْدَنْ، یُوقْدٰنْ، بِرْ أَمْرْلَه، حَدْسِزْ قُدْرَتِیْلَه، سَنِی بِرْ آنْدٰه خَلْقْ اَیدَرْ. أَگَرْ سَنْ کَنْدِیکِی اُوکْدٰا وَیرْمَزْسَه‌کْ، بَلْکِه أَسْبَابِ-مَادِّیه‌یه وَ طَبِیعَتٰه إِسْنَادْ اَیتْسَه‌کْ؛ اُو وٰقِتْ سَنْ، کَائِنَاتِکْ مُنْتٰظَمْ بِرْ خُلَاصَه‌سِی، مَیْوَه‌سِی وَ کُوچُکْ بِرْ فِهْرِسْتَه‌سِی وَ لِیسْتَه‌سِی اُولْدُیغُکْدٰنْ؛ سَنِی یَاپْمٰقْ اِیچُونْ، کَائِنَاتِی وَ عَنَاصِرِی اِینْجَه أَلَکْ اِیلَه أَلَه‌یوبْ حَسَّاسْ تُولْچُولَرْلَه أَقْطَارِ-عَالَمْدَنْ سَنِکْ وُجُودُکْدٰه کِی مَادَّه‌لَرِی طُوپْلَامٰقْ لَازِمْ گَلِیرْ. چُونْکُه أَسْبَابِ-مَادِّیه یَالْکِزْ تَرْکِیبْ اَیدَرْ، طُوپْلَارْ. کَنْدِیلَرِنْدَه بُولُونْمَیَانِی؛ هِیچْدَنْ، یُوقْدٰنْ یَاپَامْدِقْلَرِی، بُتُونْ أَهْلِ-عَقِلْ یَانِنْدٰه مُصَدَّقْدِرْ. اُویْلَه اِیسَه، کُوچُکْ بِرْ ذِی‌حَیَاتِکْ جِسْمِنِی أَقْطَارِ-عَالَمْدَنْ طُوپْلَامٰغَه مَجْبُورْ اُولُورْلَرْ. اِیشْتَه وٰحْدَتْدَه وَ تَوْحِیدْدَه نَه قَدَرْ قُولَایْلِقْ وَ شِرْکْدَه وَ ضَلَالَتْدَه نَه قَدَرْ مُشْکِلَاتْ وَارْ اُولْدُیغُنُی آکْلَا!

كَثْرَتِ-أَفْرَادِی بُولُونْمَاسِنِكْ وَ كَثْرَتِ-سُهُولَتْ وَ سُرْعَتْلَه مُنْتَظَمْ، صَنْعَتْلِی، قِیمَتْلِی مَوْجُودَاتِكْ قُولَایْجْه وُجُودْه گَلْمَه‌سِنِكْ سِرْلِرِینْه مَدَارْ اُولَانْ وَ حِكْمَتْلَرِینِی گُوسْتَرَنْ یُوزَرْ دَلِیلْلَرِنْدَنْ وَ بَاشْقَه رِسَالَه‌لَرْدَه تَفْصِیلاً بَیَانْ اَیدِیلَنْ بِرْ اِیكِیسِنَه مُخْتَصَرْ بِرْ إِشَارَتْ اَیدَرِزْ. مَثَلَا: نَاصِلْكِه یُوزْ نَفَرْ، بِرْ ضَابِطِكْ إِدَارَه‌سِنَه وَیرِیلْسَه؛ بِرْ نَفَرِكْ، یُوزْ ضَابِطِكْ إِدَارَه‌لَرِینَه وَیرِیلْمَه‌سِنْدَنْ یُوزْ دَرَجَه دَاهَا قُولَایْ اُولْدُیغُی گِبِی، بِرْ اُورْدُونُكْ تَجْهِیزَاتِ-عَسْكَرِیَه‌سِی؛ بِرْ مَرْكَزْ، بِرْ قَانُونْ، بِرْ فَابْرِیقَه وَ بِرْ پَادِشَاهِكْ أَمْرِینَه وَیرِیلْدِیگِی وَقِتْ، عَادَتَا كَمِیَةً بِرْ نَفَرِكْ تَجْهِیزَاتِی قَدَرْ قُولَایْلَاشْدِیغِی گِبِی.. بِرْ نَفَرِكْ تَجْهِیزَاتِ-عَسْكَرِیَه‌سِی؛ مُتَعَدِّدْ مَرْكَزْلَرَه، مُتَعَدِّدْ فَابْرِیقَه‌لَرْه، مُتَعَدِّدْ قُومَانْدَانْلَرْه حَوَالَه‌سِی دَه، عَادَتَا بِرْ اُورْدُونُكْ تَجْهِیزَاتِی قَدَرْ كَمِیَةً مُشْكِلَاتْلِی اُولُویُورْ. چُونْكُه بِرْ تَكْ نَفَرِكْ تَجْهِیزَاتِی اِیچُونْ، بُتُونْ اُورْدُویه لَازِمْ اُولَانْ فَابْرِیقَه‌لَرِكْ بُولُونْمَاسِی گَرَكْدِرْ.

هَمْ بِرْ آغَاجِكْ سِرِّ-وَحْدَتْ جِهَتِیْلَه، بِرْ كُوكْدَه، بِرْ مَرْكَزْدَه، بِرْ قَانُونْ اِیلَه مَوَادِّ-حَیَاتِیَه‌سِی وَیرِیلْدِیگِنْدَنْ؛ بِیكْلَرْ مَیْوَه وَیرَنْ اُو آغَاجْ، بِرْ مَیْوَه قَدَرْ سُهُولَتْلِی اُولْدُیغُی بِالْمُشَاهَدَه گُورُونُورْ. أَگَرْ وَحْدَتْدَنْ كَثْرَتَه گِیدِیلْسَه، هَرْ بِرْ مَیْوَه‌یه لَازِمْ مَوَادِّ-حَیَاتِیَه بَاشْقَه یَرْدَنْ وَیرِیلْسَه؛ هَرْ بِرْ مَیْوَه، بِرْ آغَاجْ قَدَرْ مُشْكِلَاتْ یَیْدَا اَیدَرْ. بَلْكِه آغَاجِكْ بِرْ أَنْمُوذَجِی وَ فِهْرِسْتَه‌سِی اُولَانْ بِرْ تَكْ چَكِرْدَكْ دَخِی، اُو آغَاجْ قَدَرْ صُعُوبَتْلِی اُولُورْ. چُونْكُه بِرْ آغَاجِكْ حَیَاتِنْه لَازِمْ اُولَانْ بُتُونْ مَوَادِّ-حَیَاتِیَه، بِرْ تَكْ چَكِرْدَكْ اِیچُونْ دَه لَازِمْ اُولُویُورْ.

عَظَمَتِي جِهَتِنْدَه طَارْ ذِهِنْلَرِيمِزَه صِيقِيشْمِيُورْ. حَالْبُوكِه گُوزُيمْزْلَه گُورْدُيگُمْزْ بُو نِهَايَتْ دَرَجَه‌دَه مَبْذُولِيَتْ، هَمْ خِلْقَتْ وَ اِيجَادِ-أَشْيَادَه كِي حَدْسِزْ سُهُولَتْ، هَمْ سَابِقْ بُرْهَانْلَرِيكْزْلَه تَحَقُّقْ اَيدَنْ وْحْدَتْ يُولُنْدَه كِي اِيجَادِ-أَشْيَادَه نِهَايَتْ دَرَجَه‌دَه قُولَايْلِقْ وَ سُهُولَتْ، هَمْ نَصِّ-قُرْآنْ اِيلَه بَيَانْ اَيدِيلَنْ **مَا خَلْقُكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ اِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ ۞ وَمَآ اَمْرُ السَّاعَةِ اِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ اَوْ هُوَ اَقْرَبُ** گِبِي آيَتْلَرِكْ صَرَاحَةً گُوسْتَرْدِكْلَرِي نِهَايَتْ دَرَجَه‌دَه قُولَايْلِقْ، اُو حَقِيقَتِ-عَظِيمَه‌نِكْ، أَكْ مُقْبُولْ وَ أَكْ مَعْقُولْ بِرْ مَسْئَلَه اُولْدُيغُنُى گُوسْتَرِيبُورْلَرْ. بُو قُولَايْلِغِكْ سِرِّى وَ حِكْمَتِي نَه‌دِرْ؟

اَلْجَوَابْ: بِگَرْمِنْجِي مَكْتُوبُكْ اُونُنْجُى كَلِمَه‌سِى اُولَانْ **وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ** بَيَانِنْدَه، اُو سِرْ غَايَتْ وَاضِحْ وَ قَطْعِى وَ مُقْنِعْ بِرْ طَرْزْدَه بَيَانْ اَيدِيلْمِشْ. خُصُوصًا اُو مَكْتُوبُكْ ذَيْلِنْدَه دَاهَا زِيَادَه وُضُوحْ اِيلَه إِثْبَاتْ اَيدِيلْمِشْ كِه؛ بُتُونْ مَوْجُودَاتْ، صَانِعِ-وَاحِدَه إِسْنَادْ اَيدِيلْدِيگِى وْقِتْ، بِرْ تَاكْ مَوْجُودْ حُكْمُنْدَه قُولَايْلَاشِيرْ. أَگَرْ وَاحِدِ-أَحَدَه وَيرِيلْمَزْسَه؛ بِرْ تَاكْ مَخْلُوقُكْ اِيجَادِى، بُتُونْ مَوْجُودَاتْ قَدَرْ مُشْكِلْلَه‌شِيرْ وَ بِرْ چِكِرْدَكْ، بِرْ آغَاجْ قَدَرْ صُعُوبَتْلِى اُولُورْ. أَگَرْ صَانِعِ-حَقِيقِيسِنَه وَيرِيلْسَه، كَائِنَاتْ بِرْ آغَاجْ گِبِي وَ آغَاجْ بِرْ چِكِرْدَكْ گِبِي وَ جَنَّتْ بِرْ بَهَارْ گِبِي وَ بَهَارْ بِرْ چِيچَكْ گِبِي قُولَايْلَاشِيرْ، سُهُولَتْ پَيْدَا اَيدَرْ. وَ بِالْمُشَاهَدَه گُورُونَنْ حَدْسِزْ مَبْذُولِيَتْ وَ اُوجُوزْلُغُكْ وَ هَرْ نَوْعِكْ سُهُولَتْلَه

كَمَالَاتِنِه تَمَامِيْلِه ضِدْ وَ مُخَالِفْ وَ خَطَا بِرْ صُورَتْدَه تَوَهُّمْ اَيدَرْ وَ مَعْنًا اُونْلَرِكْ حُقُوقُنه تَجَاوُزْ اَيدَرْ.

هَمْ اُو تَارِكُ الصَّلَاتْ، كَنْدِی كَنْدِينَه مَالِكْ اُولْمَادِيغِی اِيچِونْ، كَنْدِی مَالِكِينِكْ بِرْ عَبْدِی اُولَانْ كَنْدِی نَفْسِنَه ظُلْمْ اَيدَرْ. اُونُكْ مَالِكِی، اُو عَبْدِينِكْ حَقِّنِی، اُونُكْ نَفْسِ-أَمَّارَه‌سِنْدَنْ آلْمَقْ اِيچِونْ، دَهْشَتْلِی تَهْدِيدْ اَيدَرْ. هَمْ نَتِيجَهِ-خِلْقَتِی وَ غَايَهِ-فِطْرَتِی اُولَانْ عِبَادَتِی تَرْكْ اَيتْدِيكِنْدَنْ، حِكْمَتِ-إِلٰهِيه وَ مَشِيئَتِ-رَبَّانِيَه‌يه قَارْشِی بِرْ تَجَاوُزْ حُكْمُنَه گَچَرْ. اُونُكْ اِيچِونْ جَزَايِه چَارْپِيلِيرْ.

اَلْحَاصِلْ: عِبَادَتِی تَرْكْ اَيدَنْ، هَمْ كَنْدِی نَفْسِنَه ظُلْمْ اَيدَرْ؛ (نَفْسِی اِيسَه، جَنَابِ-حَقِّكْ عَبْدِی وَ مَمْلُوكِيدُرْ) هَمْ كَائِنَاتِكْ حُقُوقُ-كَمَالَاتِنِه قَارْشِی بِرْ تَجَاوُزْ، بِرْ ظُلْمْدُرْ. أَوَتْ نَاصِلْكِه كُفُرْ، مَوْجُودَاتِه قَارْشِی بِرْ تَحْقِيرْدِرْ؛ تَرْكِ-عِبَادَتْ دَخِی، كَائِنَاتِكْ كَمَالَاتِنِی إِنْكَارْدِرْ. هَمْ حِكْمَتِ-إِلٰهِيَه‌يه قَارْشِی بِرْ تَجَاوُزْ اُولْدُيغُنْدَنْ، دَهْشَتْلِی تَهْدِيدَه، شِدَّتْلِی جَزَايِه مُسْتَحَقْ اُولُورْ.

اِيشْتَه بُو إِسْتِحْقَاقِی وَ مَذْكُورْ حَقِيقَتِی إِفَادَه اَيتْمَكْ اِيچِونْ، قُرْآنِ-مُعْجِزُ الْبَيَانْ مُعْجِزَانَه بِرْ صُورَتْدَه اُو شِدَّتْلِی طَرْزِ-إِفَادَه‌يِی إِخْتِيَارْ اَيدَه‌رَكْ، تَامْ تَامِنه حَقِيقَتِ-بَلَاغَتْ اُولَانْ مُطَابِقِ-مُقْتَضَايِ-حَالَه مُطَابَقَتْ اَيدِيُورْ.

اِيكِنْجِی سُؤَالْ: طَبِيعَتْدَنْ وَارْ گَچَنْ وَ اِيمَانه گَلَنْ ذَاتْ دِيُورْ كِه: هَرْ مَوْجُودْ ، هَرْ جِهَتْدَه ، هَرْ اِيشِنْدَه وَ هَرْ شَيْئِنْدَه وَ هَرْ شَأْنِنْدَه مَشِيئَتِ-إِلٰهِيَه‌يه وَ قُدْرَتِ-رَبَّانِيَه‌يه تَابِعْ اُولْمَاسِی، چُوقْ عَظِيمْ بِرْ حَقِيقَتْدِرْ.

آدٰمِكْ، رٰعِيَتِنِكْ حُقُوقُنٰه ضَرَرْ وَيرَنْ بِرْ خَطَاسِنٰه گُورَه، شِدَّتْلِى جَزَايٰه چَارْپَارْ. أُويْلَه دَه؛ عِبَادَتِى وَ نَمَازِى تَرْكْ اَيدَنْ آدٰمْ، سُلْطَانِ-أَزَلْ وَ أَبَدِكْ رٰعِيَتِى حُكْمُنْدَه أُولَانْ مَوْجُودَاتِكْ حُقُوقُنٰه أَهَمِّيَتْلِى بِرْ تَجَاوُزْ وَ مَعْنَوِى بِرْ ظُلْمْ اَيدَرْ. چُونْكُه مَوْجُودَاتِكْ كَمَالْلَرِى، صَانِعَه مُتَوَجِّهْ يُوزْلَرِنْدَه تَسْبِيحْ وَ عِبَادَتْ اِيلَه تَظَاهُرْ اَيدَرْ. عِبَادَتِى تَرْكْ اَيدَنْ، مَوْجُودَاتِكْ عِبَادَتِنِى گُورْمَزْ وَ گُورَه‌مَزْ، بَلْكِه دَه إِنْكَارْ اَيدَرْ. أُو وٰقِتْ عِبَادَتْ وَ تَسْبِيحْ نُقْطَه‌سِنْدٰه يُوكْسَكْ مَقَامْدٰه بُولُونَانْ وَ هَرْ بِرِى بِرَرْ مَكْتُوبُ-صَمَدَانِى وَ بِرَرْ آيِينَهْ-أَسْمَاءِ-رَبَّانِيَه أُولَانْ مَوْجُودَاتِى؛ عَالِى مَقَامْلِرِنْدَنْ تَنْزِيلْ اَيتْدِيكِنْدَنْ وَ أَهَمِّيَتْسِزْ، وَظِيفَه‌سِزْ، جَامِدْ، پَرِيشَانْ بِرْ وَضْعِيَتْدَه تَلْقِّى اَيتْدِيكِنْدَنْ، مَوْجُودَاتِى تَحْقِيرْ اَيدَرْ؛ كَمَالَاتِنِى إِنْكَارْ وَ تَجَاوُزْ اَيدَرْ.

أَوَتْ هَرْكَسْ، كَائِنَاتِى كَنْدِى آيِينَه‌سِيْلَه گُورُورْ. جَنَابِ-حَقْ إِنْسَانِى كَائِنَاتْ اِيچِونْ بِرْ مِقْيَاسْ، بِرْ مِيزَانْ صُورَتِنْدَه يَارَاتْمِشْدِرْ. هَرْ إِنْسَانْ اِيچِونْ، بُو عَالَمْدَنْ خُصُوصِى بِرْ عَالَمْ وَيرْمِشْ. أُو عَالَمِكْ رَنْكِنِى، أُو إِنْسَانِكْ إِعْتِقَادِ-قَلْبِيسِنَه گُورَه گُوسْتَرِيُورْ. مَثَلَا؛ غَايَتْ مَأْيُوسْ وَ مَاتَمْلِى أُولَارٰقْ آغْلَايَانْ بِرْ إِنْسَانْ، مَوْجُودَاتِى آغْلَارْ وَ مَأْيُوسْ صُورَتِنْدَه گُورُورْ؛ غَايَتْ سُرُورْلُى وَ نَشْئَه‌لِى، مُژْدَه‌لِى وَ كَمَالِ-نَشْئَه‌سِنْدَنْ گُولَنْ بِرْ آدٰمْ، كَائِنَاتِى نَشْئَه‌لِى، گُولَرْ گُورْدُيگُى گِبِى؛ مُتَفَكِّرَانَه وَ جِدِّى بِرْ صُورَتْدَه عِبَادَتْ وَ تَسْبِيحْ اَيدَنْ آدٰمْ، مَوْجُودَاتِكْ حَقِيقَةً مَوْجُودْ وَ مُحَقَّقْ أُولَانْ عِبَادَتْ وَ تَسْبِيحَاتْلَرِينِى بِرْ دَرَجَه كَشْفْ اَيدَرْ وَ گُورُورْ. غَفْلَتْلَه وَيَا إِنْكَارْلَه عِبَادَتِى تَرْكْ اَيدَنْ آدٰمْ؛ مَوْجُودَاتِى، حَقِيقَتِ-

خَاتِمَه

طَبِيعَتْ فِكْرِ-كُفْرِيسِنِي تَرْكْ اَيدَنْ وَ اِيمَانه گَلَنْ ذَاتْ دِيُورْ كِه: اَلْحَمْدُ لِلّٰهْ، بَنِمْ شُبْهَه‌لَرِمْ قَالْمَادِى؛ يَالْكِزْ مَرَاقِمِى مُوجِبْ اُولَانْ بِرْ قَاچْ سُؤَالِمْ وَارْ.

بِرِنْجِى سُؤَالْ: چُوقْ تَنْبَلْلَرْدَنْ وَ تَارِكُ الصَّلَاتْلَرْدَنْ اِيشِيدِيُورُزْ؛ دِيُورْلَرْ كِه: جَنَابِ-حَقِّكْ بِزِمْ عِبَادَتِمِزَه نَه إِحْتِيَاجِى وَارْ كِه، قُرْآنْدَه چُوقْ شِدَّتْ وَ إِصْرَارْ اِيلَه عِبَادَتِى تَرْكْ اَيدَنِى زَجْرْ اَيدِوبْ جَهَنَّمْ گِبِى دَهْشَتْلِى بِرْ جَزَا اِيلَه تَهْدِيدْ اَيدِيُورْ. إِعْتِدَالْلِى وَ إِسْتِقَامَتْلِى وَ عَدَالَتْلِى اُولَانْ إِفَادَهٔ-قُرْآنِيَه‌يَه نَاصِلْ يَاقِيشِيُورْ كِه، أَهَمِّيَتْسِزْ بِرْ جُزْئِى خَطَايَه قَارْشِى، نِهَايَتْ شِدَّتِى گُوسْتَرِيُورْ؟

اَلْجَوَابْ: أَوَتْ جَنَابِ-حَقْ سَنِكْ عِبَادَتِكَه، بَلْكِه هِيچْ بِرْ شَيْئَه مُحْتَاجْ دَگِلْ. فَقَطْ سَنْ عِبَادَتَه مُحْتَاجْسِكْ، مَعْنَا خَسْتَه‌سِكْ. عِبَادَتْ اِيسَه، مَعْنَوِى يَارَه‌لِرِيكَه تِرْيَاقْلَرْ حُكْمُنْدَه اُولْدُيغُنُى چُوقْ رِسَالَه‌لَرْدَه إِثْبَاتْ اَيتْمِشِزْ. عَجَبَا بِرْ خَسْتَه، اُو خَسْتَه‌لِقْ حَقِّنْدَه، شَفْقَتْلِى بِرْ حَكِيمِكْ اُوكَا نَافِعْ عِلَاجْلَرِى اِيچِيرْمَكْ خُصُوصُنْدَه اَيتْدِيگِى إِصْرَارَه مُقَابِلْ، حَكِيمَه دَيسَه: "سَنِكْ نَه إِحْتِيَاجِكْ وَارْ، بَكَا بُويْلَه إِصْرَارْ اَيدِيُورْسُكْ؟" نَه قَدَرْ مَعْنَاسِزْ اُولْدُيغُنُى آكْلَارْسِكْ.

آمَّا قُرْآنِكْ، تَرْكِ-عِبَادَتْ حَقِّنْدَه شِدَّتْلِى تَهْدِيدَاتِى وَ دَهْشَتْلِى جَزَالَرِى اِيسَه؛ نَاصِلْكِه بِرْ پَادِشَاهْ، رَعِيَتِنِكْ حُقُوقُنُى مُحَافَظَه اَيتْمَكْ اِيچُونْ؛ عَادِى بِرْ

حِكْمَتِنِي وَ رُبُوبِيَتِنِي إِنْكَارْ اَيْتْدِيرَه‌جَكْ بِرْ طَرْزْدَه مَخْلُوقَاتِكْ عِبَادَتْلَرِينِي بَاشْقَه‌لَرْه وَيرْمَكَه رِضَا گُوسْتَرِرْ مِي، هِيچْ مُسَاعَدَه اَيدَرْ مِي؟ هَمْ حَدْسِزْ بِرْ دَرَجَه‌دَه كَنْدِينِي سَوْدِيرْمَكِي وَ طَانِيتْدِيرْمَغِي أَفْعَالِيْلَه گُوسْتَرْدِيكِي حَالْدَه، أَكْ مُكَمَّلْ مَخْلُوقَاتِنِكْ شُكُرْ وَ مِنَّتْدَارْلِقْلَرِينِي، تَحَبُّبْ وَ عُبُودِيَتْلَرِينِي بَاشْقَه أَسْبَابَه وَيرْمَكْلَه كَنْدِينِي اُونُوتْدُيرُوبْ، كَائِنَاتْدَه كِي مَقَاصِدِ-عَالِيَه‌سِنِي إِنْكَارْ اَيْتْدِيرِرْ مِي؟ أَيْ طَبِيعَتْ پَرَسْتْلِكْدَنْ وَازْ گَچَنْ آرْقَدَاشْ! هَايْدِى سَنْ سُويْلَه!

اُو دِيُورْ: اَلْحَمْدُ لِلّٰه، بُو اِيكِي شُبْهَه‌مْ حَلْ اُولْمَقْلَه بَرَابَرْ، وَحْدَانِيَتِ-إِلٰهِيَه‌يَه دَائِرْ وَ مَعْبُودُ-بِالْحَقْ اُو اُولْدُيغُنَه وَ اُونْدَنْ بَاشْقَه‌لَرِى عِبَادَتَه لَايِقْ اُولْمَادِيغِنَه اُو قَدَرْ پَارْلَاقْ وَ قُوَّتْلِى اِيكِي دَلِيلْ گُوسْتَرْدِكْ كِه، اُونْلَرِى إِنْكَارْ اَيْتْمَكْ، گُونَشِى وَ گُونْدُوزُى إِنْكَارْ اَيْتْمَكْ گِبِى بِرْ مُكَابَرَه‌دِرْ.

دَرَجَه مُدَاخَلَه‌یِی رَدْ اَیْتْمَگِی وَ بَاشْقَه‌سِنِكْ مُدَاخَلَه‌سِنِی مَنْعْ اَیْتْمَگِی وَ حَاكِمِیَتِنْدَه إِشْتِرَاكْ قَبُولْ اَیْتْمَه‌مَگِی وَ مُقَامِنْدَه إِسْتِقْلَالِیَتِنِی نِهَایَتْ تُعَصُّبْلَه مُحَافَظَه‌یَه چَالِیشْمَایِی گُورْ؛ صُوكْرَه حَاكِمِیَتِ-مُطْلَقَه رُبُوبِیَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه وَ آمِرِیَتِ-مُطْلَقَه اُلُوهِیَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه وَ إِسْتِقْلَالِیَتِ-مُطْلَقَه أَحَدِیَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه وَ إِسْتِغْنَایِ-مُطْلَقْ قَادِرِیَتِ-مُطْلَقَه دَرَجَه‌سِنْدَه بِرْ ذَاتِ-ذُو الْجَلَالْدَه، بُو رَدِّ-مُدَاخَلَه وَ مَنْعِ-إِشْتِرَاكْ وَ طَرْدِ-شَرِیكْ، نَه دَرَجَه اُو حَاكِمِیَتِكْ ضَرُورِی بِرْ لَازِمِی وَ وَاجِبْ بِرْ مُقْتَضَاسِی اُولْدُیغُنُی قِیَاسْ اَیدَه‌بِیلِیرْسَه‌كْ اَیتْ.

آمَّا اِیكِنْجِی شِقْ شُبْهَه‌كْ كِه: بَعْضِ أَسْبَابْ، بَعْضِ جُزْئِیَاتِكْ بَعْضِ عُبُودِیَتْلَرِینَه مَرْجِعْ اُولْسَه، اُو مَعْبُودُ-مُطْلَقْ اُولَانْ ذَاتِ-وَاجِبُ الْوُجُودْه مُتَوَجِّهْ ذَرَّاتْدَنْ سَیَّارَاتَه قَدَرْ مَخْلُوقَاتِكْ عُبُودِیَتْلَرِنْدَنْ نَه نُقْصَانْ گَلِیرْ؟

اَلْجَوَابْ: شُو كَائِنَاتِكْ خَالِقِ-حَكِیمِی كَائِنَاتِی بِرْ آغَاجْ حُكْمُنْدَه خَلْقْ اَیدِوبْ، أَكْ مُكَمَّلْ مَیْوَه‌سِنِی ذِی‌شُعُورْ وَ ذِی‌شُعُورُكْ اِیچِنْدَه أَكْ جَامِعْ مَیْوَه‌سِنِی إِنْسَانْ یَاپْمِشْدِرْ. وَ إِنْسَانِكْ أَكْ أَهَمِّیَتْلِی، بَلْكِه إِنْسَانِكْ نَتِیجَهِ-خِلْقَتِی وَ غَایَهِ-فِطْرَتِی وَ ثَمَرَهِ-حَیَاتِی اُولَانْ شُكُرْ وَ عِبَادَتِی؛ اُو حَاكِمِ-مُطْلَقْ وَ آمِرِ-مُسْتَقِلْ، كَنْدِینِی سَوْدِیرْمَكْ وَ طَانِیتْدِیرْمَقْ اِیچُونْ كَائِنَاتِی خَلْقْ اَیدَنْ اُو وَاحِدِ-أَحَدْ، بُتُونْ كَائِنَاتِكْ مَیْوَه‌سِی اُولَانْ إِنْسَانِی وَ إِنْسَانِكْ أَكْ یُوكْسَكْ مَیْوَه‌سِی اُولَانْ شُكُرْ وَ عِبَادَتِنِی بَاشْقَه أَلْلَرَه وَیرِرْ مِی؟ بُتُونْ بُتُونْ حِكْمَتِنَه ضِدْ اُولَارَقْ، نَتِیجَهِ-خِلْقَتِی وَ ثَمَرَهِ-كَائِنَاتِی عَبَثْ اَیدَرْ مِی؟ حَاشَا وَ كَلَّا... هَمْ

مُنْكِرْ وَ طَبِيعَتْ‌پَرَسْتْ دِيبُورْ كِه: مَادَامْ بَنِي إِنْصَافه دٰعْوَتْ اَيدِيبُورْسُكْ. بَنْ دَه دِيبُورُمْ كِه: شِيمْدِيَه قَدَرْ يَاكْلِيشْ گِيتْدِيگِمزْ يُولْ، هَمْ يُوزْ دَرَجَه مُحَالْ، هَمْ غَايَتْ ضَرَرْلِى وَ نِهَايَتْ دَرَجَه‌دَه چِرْكِينْ بِرْ مَسْلَكْ أُولْدُيغُنِى إِعْتِرَافْ اَيدِيبُورُمْ. سَابِقْ تَحْقِيقَاتِكْزْدَنْ ذَرَّه مِقْدَارْ شُعُورِى بُولُونَانْ آكْلَايَه‌جَقْ كِه؛ أَسْبَابه، طَبِيعَته اِيجَادْ وَيرْمَكْ مُمْتَنِعْدِرْ، مُحَالْدِرْ. وَ هَرْ شَيْئِى طُوغْرُيدَنْ طُوغْرُيَه وَاجِبُ الْوُجُودْه وَيرْمَكْ وَاجِبْدِرْ، ضَرُورِيدِرْ. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى الْاِيمَانِ دَيبُوبْ اِيمَانْ اَيدِيبُورُمْ. يَالْكِزْ بِرْ شُبْهَه‌مْ وَارْ. جَنَابِ-حَقّكْ خَالِقْ أُولْدُيغُنِى قَبُولْ اَيدِيبُورُمْ؛ فَقَطْ بَعْضِ جُزْئِى أَسْبَابِكْ أَهَمِّيَتْسِزْ شَيْلَرْدَه اِيجَادْه مُدَاخَلَه‌لَرِى وَ بِرْ پَارْچَه مَدْحْ وَ ثَنَا قَزَانْمَه‌لَرِى، سُلْطَنَتِ-رُبُوبِيَتِنَه نَه ضَرَرْ وَيرِرْ؟ سُلْطَنَتِنَه نُقْصَانِيَتْ گَلِيرْ مِى؟

اَلْجَوَابْ: بَعْضِ رِسَالَه‌لَرْدَه غَايَتْ قَطْعِى إِثْبَاتْ اَيتْدِيگِمزْ گِبِى؛ حَاكِمِيَتِكْ شَأْنِى، مُدَاخَلَه‌يِى رَدْ اَيتْمَكْدِرْ. حَتّٰى أَكْ أَدْنَا بِرْ حَاكِمْ، بِرْ مَأْمُورْ؛ دَائِرَهْ-حَاكِمِيَتِنْدَه أُوغْلُنُكْ مُدَاخَلَه‌سِنِى قَبُولْ اَيتْمِيبُورْ. حَتّٰى حَاكِمِيَتِنَه مُدَاخَلَه تَوَهُّمِيلَه، بَعْضِ دِينْدَارْ پَادِشَاهْلَرْ (خَلِيفَه أُولْدُقْلَرِى حَالْدَه) مَعْصُومْ أَوْلَادْلَرِينِى قَتْلْ اَيتْمَه‌لَرِى، بُو "رَدّ-مُدَاخَلَه قَانُونُ"نُكْ حَاكِمِيَتْدَه نَه قَدَرْ أَسَاسْلِى حُكْمْ اَيتْدِيگِنِى گُوسْتَرِيبُورْ. بِرْ نَاحِيَه‌دَه اِيكِى مُدِيرْدَنْ طُوتْ، تَا بِرْ مَمْلَكَتْدَه اِيكِى پَادِشَاهْه قَدَرْ، حَاكِمِيَتْدَه‌كِى إِسْتِقْلَالِيَتِكْ إِقْتِضَا اَيتْدِيگِى "مَنْعِ-إِشْتِرَاكْ قَانُونُ" تَارِيخِ-بَشَرْدَه چُوقْ عَجِيبْ هَرْجْ وَ مَرْجْ اِيلَه قُوَّتِنِى گُوسْتَرْمِشْ. عَجَبَا عَاجِزْ وَ مُعَاوَنَتَه مُحْتَاجْ إِنْسَانْلَرْدَه‌كِى آمِرِيَتْ وَ حَاكِمِيَتِكْ بِرْ گُولْگَه‌سِى، بُو

ذِی‌حَیَاتِلِكْ جِسْمِنْدَه كِی مَادَّه‌لَرِی، أَقْطَارِ-عَالَمْدَنْ مِیزَانِ-مَخْصُوصْلُه وَ خَاصْ بِرْ إِنْتِظَامْلُه اِیجَادْ اَیْتْمَكْ وَ گَتِیرْمَكْ وَ مُطْبَعَه أَلِنَه وَیرْمَكْ اِیچُونْ، بِنَه اُو مُطْبَعَه‌یِی اِیجَادْ اَیدَنْ قَدِیرِ-مُطْلَقْ قُدْرَتْ وَ إِرَادَه‌سِنَه مُحْتَاجْدِرْ. دَیمَكْ بُو مُطْبَعَه‌لِقْ إِحْتِمَالِی وَ فَرْضِی، بُتُونْ بُتُونْ مُعْنَاسِزْ بِرْ خُرَافَه‌دِرْ.

اِیشْتَه بُو سَاعَتْ وَ كِتَابْ مِثَالْلَرِی گِبِی؛ صَانِعِ-ذُو الْجَلَالْ، قَادِرِ-كُلِّ شَیْءْ، أَسْبَابِی خَلْقْ اَیْتْمِشْ؛ مُسَبَّبَاتِی ده خَلْقْ اَیدِیُورْ. حِكْمَتِیْلَه، مُسَبَّبَاتِی أَسْبَابْه بَاغْلِایُورْ. كَائِنَاتِلِكْ حَرَكَاتِنِكْ تَنْظِیمِنَه دَائِرْ قَوَانِینِ-عَادَتُ اللّٰهْدَنْ عِبَارَتْ اُولَانْ شَرِیعَتِ-فِطْرِیَهٔ-كُبْرَایِ-إِلٰهِیَه‌نِكْ بِرْ جِلْوَه‌سِنِی وَ أَشْیَادَه كِی اُو جِلْوَه‌سِنَه، یَالْكِزْ بِرْ آیِینَه وَ بِرْ مُعْكَسْ اُولَانْ طَبِیعَتِ-أَشْیَایِی، إِرَادَه‌سِیْلَه تَعْیِینْ اَیْتْمِشْدِرْ. وَ اُو طَبِیعَتِكْ وُجُودُ-خَارِجِی‌یَه مُظْهِرْ اُولَانْ وَجْهِنِی، قُدْرَتِیْلَه اِیجَادْ اَیْتْمِشْ وَ أَشْیَایِی اُو طَبِیعَتْ اُوزَرِنْدَه خَلْقْ اَیْتْمِشْ، بِرْبِرِینَه مَزْجْ اَیْتْمِشْ. عَجَبَا غَایَتْ دَرَجَه‌دَه مَعْقُولْ وَ حَدْسِزْ بُرْهَانْلَرِكْ نَتِیجَه‌سِی اُولَانْ بُو حَقِیقَتِكْ قَبُولِی مُی دَاهَا قُولَایْدِرْ.. (عَجَبَا وُجُوبْ دَرَجَه‌سِنْدَه لَازِمْ دَگِلْ مِیدِرْ؟) یُوقْسَه جَامِدْ، شُعُورْسُزْ، مَخْلُوقْ، مَصْنُوعْ، بَسِیطْ اُولَانْ اُو سَبَبْ وَ طَبِیعَتْ دَیدِیگِكْزْ مَادَّه‌لَرَه، هَرْ بِرْ شَیْئِكْ وُجُودُینه لَازِمْ اُولَانْ حَدْسِزْ جِهَازَاتْ وَ آلَاتِی وَیرِوبْ حَكِیمَانَه، بَصِیرَانَه اُولَانْ اِیشْلَرِی كَنْدِی كَنْدِیلَرِینَه یَاپْدِیرْمَقْ مِی دَاهَا قُولَایْدِرْ؟ عَجَبَا إِمْتِنَاعْ دَرَجَه‌سِنْدَه، إِمْكَانْ خَارِجِنْدَه دَگِلْ مِیدِرْ؟ سَنِكْ اُو إِنْصَافْسِزْ عَقْلِكْ إِنْصَافِنه حَوَالَه اَیدِیُورُزْ.

أَگَرْ دَيسَهكْ: أَوتْ بِرْ كِتَابِى يَازَانْ مَاكِينَه‌نِكْ اِيجَادِى، اُو كِتَابْدَنْ يُوزْ دَفْعَه دَاهَا مُشْكِلْدِرْ. فَقَطْ اُو مَاكِينَه، عَيْنِ كِتَابِكْ بِرْ چُوقْ نُسْخَه‌لَرِينِى يَازْمَاسِنَه وَاسِطَه اُولْمَقْ جِهَتِيْلَه، بَلْكِه بِرْ قُولَايْلِقْ وَارْ؟

اَلْجَوَابْ: نُقَّاشِ-أَزَلِى، حَدْسِزْ قُدْرَتِيْلَه نِهَايَتْسِزْ جِلْوَهٔ-أَسْمَاسِنِى هَرْ وَقِتْ تَازَه‌لَنْدِيرْمَكْلَه، آيْرِى آيْرِى شَكِلْدَه گُوسْتَرْمَكْ اِيچُونْ، أَشْيَاده كِى تَشَخُّصْلَرِى وَ خُصُوصِى سِيمَالَرِى اُويْلَه بِرْ صُورَتْدَه خَلْقْ اَيْتِمِشْدِرْ كِه؛ هِيچْ بِرْ مَكْتُوبُ-صَمَدَانِى وَ هِيچْ بِرْ كِتَابِ-رَبَّانِى، دِيگَرْ كِتَابْلَرِكْ عَيْنِ عَيْنِنَه اُولَامِيُورْ. عَلَى كُلِّ حَالْ، آيْرِى مَعْنَالَرِى إِفَادَه اَيْتَمَكْ اِيچُونْ، آيْرِى بِرْ سِيمَاسِى بُولُونَه‌جَقْ. أَگَرْ گُوزُكْ وَارْسَه، إِنْسَانِكْ سِيمَاسِنَه بَاقْ، گُورْ كِه؛ زَمَانِ-آدَمْدَنْ شِيمْدِيَه قَدَرْ، بَلْكِه أَبَدَه قَدَرْ، بُو كُوچُكْ سِيمَاده، أَعْضَاىِ-أَسَاسِيدَه إِتِّفَاقْ اِيلَه بَرَابَرْ، هَرْ بِرْ سِيمَا، عُمُومْ سِيمَالَرْه نِسْبَةً، هَرْ بِرِيسِنَه قَارْشِى بِرَرْ عَلَامَتِ-فَارِقَه‌سِى وَارْ اُولْدُيغُى قَطْعِيًّا ثَابِتْدِرْ. بُونُكْ اِيچُونْ هَرْ بِرْ سِيمَا، آيْرِى بِرْ كِتَابْدِرْ. يَالْكِزْ صَنْعَتِكْ تَنْظِيمِى اِيچُونْ آيْرِى بِرْ يَازِى طَاقِمِى وَ آيْرِى بِرْ تَرْتِيبْ وَ تَأْلِيفْ اِيسْتَرْ. وَ مَادَّه‌لَرِينِى هَمْ گَتِيرْمَكْ، هَمْ يَرْلَشْدِيرْمَكْ وَ هَمْ دَه وُجُودَه لَازِمْ اُولَانْ هَرْ شَيْئِى دَرْجْ اَيْتَمَكْ اِيچُونْ، بُتُونْ بُتُونْ بَاشْقَه بِرْ تَزْگَاهْ اِيسْتَرْ. هَايْدِى، فَرْضِ-مُحَالْ اُولَارَقْ طَبِيعَتَه بِرْ مَطْبَعَه نَظَرِيْلَه بَاقْدِقْ. فَقَطْ بِرْ مَطْبَعَه‌يَه عَائِدْ اُولَانْ تَنْظِيمْ وَ بَاصْمَقْ، يَعْنِى مُعَيَّنْ إِنْتِظَامِنِى قَالِبَه صُوقْمَقْدَنْ بَاشْقَه، اُو تَنْظِيمِكْ اِيجَادِنْدَنْ، اِيجَادْلَرِى يُوزْ دَرَجَه دَاهَا مُشْكِلْ بِرْ

ظَاهِرِی سَبَبِی دٰخِی مٰصْنُوعْدُرْ. وَ مَادَامْ هَرْ شَیْئِكْ وُجُودُی، پَكْ چُوقْ جِهَازَاتْ وَ آلَتْلَرَه مُحْتَاجْدِرْ. اُو حَالْدَه، اُو طَبِیعَتِی اِیجَادْ اَیدَنْ وَ اُو سَبَبِی خَلْقْ اَیدَنْ بِرْ قَدِیرِ-مُطْلَقْ وَارْ. وَ اُو قَدِیرِ-مُطْلَقْ نَه إِحْتِیَاجِی وَارْ كِه عَاجِزْ وَسَائِطِی، رُبُوبِیَتِنَه وَ اِیجَادِینه تَشْرِیكْ اَیتْسِینْ. حَاشَا! بَلْكِه طُوغْرُیدَنْ طُوغْرُیَه مُسَبَّبِی، سَبَبْ اِیلَه بَرَابَرْ خَلْقْ اَیدَه‌رَكْ، جِلْوَهِ-أَسْمَاسِنِی وَ حِكْمَتِنِی گُوسْتَرْمَكْ اِیچُونْ، بِرْ تَرْتِیبْ وَ تَنْظِیمْ اِیلَه ظَاهِرِی بِرْ سَبَبِیَتْ، بِرْ مُقَارَنَتْ وَیرْمَكْلَه، أَشْیَادَه كِی ظَاهِرِی قُصُورْلَرِه، مَرْحَمَتْسِزْلِكْلَرَه وَ نُقْصَانِیَتْلَرَه مَرْجِعْ اُولْمَقْ اِیچُونْ، أَسْبَابْ وَ طَبِیعَتِی دَسْتِ-قُدْرَتِنَه پَرْدَه اَیتْمِشْ؛ عِزَّتِنِی اُو صُورَتْلَه مُحَافَظَه اَیتْمِشْ. عَجَبَا بِرْ سَاعَتْجِی، سَاعَتِكْ چَرْخْلَرِینِی یَاپْسِینْ؛ صُوكْرَه سَاعَتِی چَرْخْلَرْلَه تَرْتِیبْ اَیدِوبْ تَنْظِیمْ اَیتْسِینْ، دَاهَا مِی قُولَایْدِرْ؟ یُوقْسَه خَارِقَه بِرْ مَاكِینَه‌بِی، اُو چَرْخْلَرْ اِیچِنْدَه یَاپْسِینْ؛ صُوكْرَه سَاعَتِكْ یَاپِیلْمَاسِنِی اُو مَاكِینَه‌نِكْ جَامِدْ أَلْلَرِینَه وَیرْسِینْ، تَا سَاعَتِی یَاپْسِینْ، دَاهَا مِی قُولَایْدِرْ؟ عَجَبَا إِمْكَانْ خَارِجِنْدَه دَگِلْ مِیدِرْ؟ هَایْدِی اُو إِنْصَافْسِزْ عَقْلِكْلَه سَنْ سُویْلَه، سَنْ حَاكِمْ اُولْ! وَیَاخُودْ بِرْ كَاتِبْ؛ مُرَكَّبْ، قَلَمْ، كَاغِدِی گَتِیرْدِی. اُونُكْلَه كَنْدِی بِالذَّاتْ اُو كِتَابِی یَازْسَه، دَاهَا مِی قُولَایْدِرْ؟ یُوقْسَه اُو كَاغِدْ، مُرَكَّبْ، قَلَمْ اِیچِنْدَه اُو كِتَابْلَرْ دَاهَا صَنْعَتْلِی، دَاهَا زَحْمَتْلِی، یَالْكِزْ اُو تَكْ كِتَابَه مَخْصُوصْ اُولَارَقْ بِرْ یَازِی مَاكِینَه‌سِی اِیجَادْ اَیتْسِینْ؛ صُوكْرَه اُو شُعُورْسُزْ مَاكِینَه‌یَه "هَایْدِی سَنْ یَازْ" دَیسِینْ دَه كَنْدِی قَارِیشْمَاسِینْ، دَاهَا مِی قُولَایْدِرْ؟ عَجَبَا یُوزْ دَفْعَه یَازِیلَرَكْ دَاهَا مُشْكِلْ دَگِلْ مِیدِرْ؟

اَلْحَاصِلْ: طَبِيعِيُّونْلَرِكْ، مَوْهُومْ وَ حَقِيقَتْسِزْ طَبِيعَتْ دَيدِكْلَرِى شَىْ، اُولْسه اُولْسه وَ حَقِيقَتِ-خَارِجِيه صَاحِبِى اِيسه؛ آنْجَقْ بِرْ صَنْعَتْ اُولَابِيلِيرْ، صَانِعْ اُولَامَازْ. بِرْ نَقِشْدِرْ، نَقَّاشْ اُولَامَازْ. أَحْكَامْدِرْ، حَاكِمْ اُولَامَازْ. بِرْ شَرِيعَتِ-فِطْرِيَه‌دِرْ، شَارِعْ اُولَامَازْ. مَخْلُوقْ بِرْ پَرْدَهْ-عِزَّتْدِرْ، خَالِقْ اُولَامَازْ. مُنْفَعِلْ بِرْ فِطْرَتْدِرْ، فَاطِرْ بِرْ فَاعِلْ اُولَامَازْ. قَانُونْدُرْ، قُدْرَتْ دَگِلْدِرْ؛ قَادِرْ اُولَامَازْ. مِسْطَرْدِرْ، مَصْدَرْ اُولَامَازْ.

اَلْحَاصِلْ: مَادَامْ مَوْجُودَاتْ وَارْ. مَادَامْ اُونْ آلْتِنْجِى نُوطَه‌نِكْ بَاشِنْدَه دَينِيلْدِيگِى گِبِى؛ مَوْجُودُكْ وُجُودِينه، تَقْسِيمِ-عَقْلِى اِيلَه دُرْتْ يُولْدَنْ بَاشْقَه يُولْ تَخَيُّلْ اَيدِيلْمَزْ. اُو دُرْتْ جِهَتْدَنْ اُوچُينُكْ هَرْ بِرِينِكْ اُوچْ ظَاهِرْ مُحَالْلَرْ اِيلَه بُطْلَانِى، قَطْعِى بِرْ صُورَتْدَه إِثْبَاتْ اَيدِيلْدِى. أَلْبَتَّه بِالضَّرُورَه وَ بِالْبَدَاهَه دُرْدُنْجُى يُولْ اُولَانْ وُحْدَتْ يُولُى، قَطْعِى بِرْ صُورَتْدَه إِثْبَاتْ اُولُونُورْ. اُو دُرْدُنْجُى يُولْ اِيسه؛ بَاشْدَه كِى اَفِى اللّٰهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمٰوَاتِ وَ الْاَرْضِ آيَتِى، شَكْسِزْ وَ شُبْهَه‌سِزْ بَدَاهَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه ذَاتِ-وَاجِبُ الْوُجُودُكْ اُلُوهِيَتِنِى وَ هَرْ شَىْ طُوغْرُيدَنْ طُوغْرُيه دَسْتِ-قُدْرَتِنْدَنْ چِيقْدِيغِنِى وَ سَمَاوَاتْ وَ أَرْضْ قَبْضَهِ-تَصَرُّفُنْدَه بُولُونْدُيغُنُى گُوسْتَرِيُورْ.

أَىْ أَسْبَابْ‌پَرَسْتْ وَ طَبِيعَتَه طَاپَانْ بِيچَارَه آدَمْ! مَادَامْ هَرْ شَيْئِكْ طَبِيعَتِى، هَرْ شَىْ گِبِى مَخْلُوقْدُرْ؛ چُونْكُه صَنْعَتْلِيدِرْ وَ يَكِى اُولُيُورْ. هَمْ هَرْ مَسَبَّبْ گِبِى،

اَیدَرْ اُوطُورْدُقْلَرِینِی مُشَاهَدَه اَیدَرْ. مَعْنَوِی وَ سَمَاوِی قَانُونْلَرِكْ مَجْمُوعُنْدَنْ عِبَارَتْ اُولَانْ شَرِیعَتِی وَ شَرِیعَتْ صَاحِبِنِكْ أَمِرْلَرِنْدَنْ گَلَنْ مَعْنَوِی دُسْتُورْلَرِینِی آكْلَامَادِیغِنْدَنْ، اُو جَمَاعَتِكْ مَادّی اِیپْلَرْلَه بَاغْلَانْدِیغِنِی وَ اُو عَجِیبْ اِیپْلَرْ اُونْلَرِی أَسِیرْ اَیدِوبْ اُویْنَاتْدِیغِنِی تَخَیُّلْ اَیدَه‌رَكْ أَكْ وَحْشِی إِنْسَانْ صُورَتِنْدَه كِی جَانَاوَارْ حَیْوَانْلَرِی دَخِی گُولْدُیرَه‌جَكْ دَرَجَه‌دَه مَسْخَرَه‌لِی بِرْ فِكِرْلَه چِیقَارْ، گِیدَرْ.

اِیشْتَه عَیْنِ بُو مِثَالْ گِبِی: سُلْطَانِ-أَزَلْ وَ أَبَدِكْ حَدْسِزْ جُنُودُینُكْ مُحْتَشَمْ بِرْ قِیشْلَه‌سِی اُولَانْ شُو عَالَمَه وَ اُو مَعْبُودُ-أَزَلِینِكْ مُنْتَظَمْ بِرْ مَسْجِدِی اُولَانْ شُو كَائِنَاتَه؛ مَحْضِ-وَحْشَتْ اُولَانْ إِنْكَارْلِی فِكْرِ-طَبِیعَتِی طَاشِیَانْ بِرْ مُنْكِرْ گِیرِیُورْ. اُو سُلْطَانِ-أَزَلِینِكْ حِكْمَتِنْدَنْ گَلَنْ نِظَامَاتِ - كَائِنَاتِكْ مَعْنَوِی قَانُونْلَرِینِی، بِرَرْ مَادّی مَادَّه تَصَوُّرْ اَیدَه‌رَكْ وَ سَلْطَنَتِ - رُبُوبِیَتِكْ قَوَانِینِ-إِعْتِبَارِیَه‌سِی وَ اُو مَعْبُودُ-أَزَلِینِكْ شَرِیعَتِ-فِطْرِیَهْ-كُبْرَاسِنِكْ، مَعْنَوِی وَ یَالْكِزْ وُجُودُ-عِلْمِیسِی بُولُونَانْ أَحْكَامْلَرِینِی وَ دُسْتُورْلَرِینِی بِرَرْ مَوْجُودُ-خَارِجِی وَ مَادّی بِرَرْ مَادَّه تَخَیُّلْ اَیدَه‌رَكْ، قُدْرَتِ- إِلٰهِیَه‌نِكْ یَرِینَه، اُو عِلْمْ وَ كَلَامْدَنْ گَلَنْ وَ یَالْكِزْ وُجُودُ-عِلْمِیسِی بُولُونَانْ اُو قَانُونْلَرِی إِقَامَه اَیتْمَكْ وَ أَللَرِینَه اِیجَادْ وَیرْمَكْ، صُوكْرَه دَه اُونْلَرْه "طَبِیعَتْ" نَامِنِی طَاقْمَقْ وَ یَالْكِزْ بِرْ جِلْوَهْ-قُدْرَتِ-رَبَّانِیَه اُولَانْ قُوَّتِی، قُدْرَتْ وَ مُسْتَقِلْ بِرْ قَدِیرْ تَلَقِّی اَیتْمَكْ؛ مِثَالْدَه كِی وَحْشِیدَنْ بِیكْ دَفْعَه آشَاغِی بِرْ وَحْشَتْدِرْ!..

أُولَانْ وَ حَدْسِزْ بِرْ قُدْرَتِی إِقْتِضَا اَيدَنْ ايجَادِی يَاپَامَازْ. فَقَطْ مَادَامْ صَانِعِ-قَدِيمِی قَبُولْ اَيتْمِيبُورُمْ؛ أُويْلَه اِيسه أَكْ مُنَاسِبِی، بُو دَفْتَرْ بُونُی يَاپْمِشْ وَ يَاپَارْ دِيبَه‌جَگِمْ" دَيرْ. بِزْ دَه دَيرِزْ:

أَیْ أَحْمَقُ الْحُمَقَادَانْ تَحَمُّقْ اَيتْمِشْ سُرْخُوشْ أَحْمَقْ! بَاشِكِی طَبِيعَتْ بَاتَاقْلِغِنْدَنْ چِيقَارْ، آرْقَه‌كْه بَاقْ؛ ذَرَّاتْدَنْ، سَيَّارَاتْه قَدَرْ بُتُونْ مَوْجُودَاتْ، آيْرِی آيْرِی لِسَانْلَرْلَه (أُونُكْ) وُجُودُينه شَهَادَتْ اَيتْدِكْلَرِی وَ پَارْمَقْلَرِيْلَه إِشَارَتْ اَيتْدِكْلَرِی بِرْ صَانِعِ-ذُو الْجَلَالِی گُورْ.. وَ أُو سُرَابِی يَاپَانْ وَ أُو دَفْتَرْدَه سُرَايِكْ پِرُوغْرَامِنِی يَازَانْ نَقَّاشِ-أَزَلِينِكْ جِلْوَه‌سِنِی مُشَاهَدَه اَيتْ، فَرْمَانِنه بَاقْ، قُرْآنِنِی دِيكْلَه.. أُو هَذَيَانْلَرْدَنْ قُورْتُولْ!..

اِيكِنْجِی مِثَالْ: غَايَتْ وَحْشِی بِرْ آدَمْ مُحْتَشَمْ بِرْ قِيشْلَه دَائِرَه‌سِنَه گِيرَرْ. غَايَتْ مُنْتَظَمْ بِرْ أُورْدُونُكْ عُمُومِی بَرَابَرْ تَعْلِيمْلَرِينِی، مُنْتَظَمْ حَرَكَتْلَرِينِی گُورُورْ. بِرْ نَفَرِكْ حَرَكَتِيْلَه؛ بِرْ طَابُورْ، بِرْ آلَایْ، بِرْ فِرْقَه قَالْقَارْ، أُوطُورُورْ، گِيدَرْ؛ بِرْ آتَشْ أَمْرِيْلَه آتَشْ اَيتْدِكْلَرِينِی مُشَاهَدَه اَيدَرْ. أُونُكْ قَابَا، وَحْشِی عَقْلِی، بِرْ قُومَانْدَانِكْ، دَوْلَتِكْ نِظَامَاتِيْلَه وَ قَانُونْ-پَادِشَاهِی اِيلَه قُومَانْدَاسِنِی آكْلَامَايُوبْ، إِنْكَارْ اَيتْدِيگِنْدَنْ، أُو عَسْكَرْلَرِكْ اِيپْلَرْلَه بِرْبِرِينَه بَاغْلِی أُولْدُقْلَرِينِی تَخَيُّلْ اَيدَرْ. أُو خَيَالِی اِيپْ، نَه قَدَرْ خَارِقَه‌لِی بِرْ اِيپْ أُولْدُيغُنُی دُوشُونُوبْ حَيْرَتْدَه قَالِيرْ. صُوكْرَه گِيدَرْ.. آيَاصُوفْيَه گِبِی غَايَتْ مُعَظَّمْ بِرْ جَامِعَه، جُمْعَه گُونُنْدَه دَاخِلْ أُولُورْ. أُو جَمَاعَتِ-مُسْلِمِينِكْ، بِرْ آدَمِكْ سَسِيْلَه قَالْقَارْ، أَگِيلِيرْ، سَجْدَه

وٰحْشَتْلِی عَقْلِی دٰخِی قَابِلْ گُورْمُیُورْ کِه، اُو شَیْ بُونْلٰرِی یَاپْسِینْ. صُوکْرٰه اُو سْرَایِكْ تَشْکِیلَاتْ پِرُوغْرَامِنِی وَ مَوْجُودَاتْ فِهْرِسْتَه‌سِنِی وَ إِدَارَه قَانُونْلٰرِی اِیچِنْدَه یَازِیلِی اُولَانْ بِرْ دَفْتَرِی گُورُورْ. چِنْدَانْ أَلْسِزْ وَ گُوزْسُزْ وَ چَکِیجْسِزْ اُولَانْ اُو دَفْتَرْ دٰخِی، سَائِرْ اِیچِنْدَه کِی شَیْلَرْ گِبِی، هِیچْ بِرْ قَابِلِیَتِی یُوقْدُرْ کِه اُو سْرَایِی تَشْکِیلْ وَ تَزْیِینْ اَیتْسِینْ. فَقَطْ مُضْطَرْ قَالَارْقْ، بِالْمَجْبُورِیَه، أَشْیَایِ آخَرَه نِسْبَةً، قَوَانِینِ- عِلْمِیَه‌نِكْ بِرْ عُنْوَانِی اُولْمٰقْ جِهَتِیْلَه، اُو سْرَایِكْ مَجْمُوعُنه بُو دَفْتَرِی مُنَاسَبَتْدَارْ گُورْدُیگُنْدَنْ، "اِیشْتَه بُو دَفْتَرْدِرْ کِه، اُو سْرَایِی تَشْکِیلْ، تَنْظِیمْ وَ تَزْیِینْ اَیدِوبْ بُو أَشْیَایِی یَاپْمِشْ، طَاقْمِشْ، یَرْلَشْدِیرْمِشْ." دِیَه‌رَكْ وٰحْشَتِنِی؛ أَحْمَقْلَرِكْ ، سْرْخُوشْلَرِكْ هَذَیَانْلَه چَوِیرْمِشْ. اِیشْتَه عَیْنًا بُو مِثَالْ گِبِی؛ حَدْسِزْ دَرَجَه‌دَه مِثَالْدَه کِی سْرَایْدَنْ دَاهَا مُنْتَظَمْ، دَاهَا مُکَمَّلْ وَ بُتُونْ أَطْرَافِی مُعْجِزَانَه حِکْمَتْلَه طُولُو شُو سْرَایِ-عَالَمِكْ اِیچِنَه، إِنْکَارِ-اُلُوهِیَتَه گِیدَنْ طَبِیعِیُّونْ فِکْرِینِی طَاشِیَانْ وٰحْشِی بِرْ إِنْسَانْ گِیرَرْ. دَائِرَهٔ-مُمْکِنَاتْ خَارِجِنْدَه اُولَانْ ذَاتِ-وَاجِبُ الْوُجُودُكْ أَثَرِ-صَنْعَتِی اُولْدُیغُنُی دُوشُونْمَیَه‌رَكْ وَ اُونْدَنْ إِعْرَاضْ اَیدَه‌رَكْ، دَائِرَهٔ-مُمْکِنَاتْ اِیچِنْدَه قَدَرِ-إِلٰهِینِكْ یَازَارْ بُوزَارْ بِرْ لَوْحَه‌سِی حُکْمُنْدَه وَ قُدْرَتِ-إِلٰهِیَه‌نِكْ قَوَانِینِ-إِجْرَاآتِنه تَبَدُّلْ وَ تَغَیُّرْ اَیدَنْ بِرْ دَفْتَرِی اُولَابِیلَنْ وَ پَكْ یَاکْلِیشْ وَ خَطَا اُولَارَقْ "طَبِیعَتْ" نَامِی وَیرِیلَنْ بِرْ مَجْمُوعَهٔ- قَوَانِینِ-عَادَاتِ-إِلٰهِیَه وَ بِرْ فِهْرِسْتَهٔ-صَنْعَتِ-رَبَّانِیَه‌یِی گُورُورْ. وَ دَیرْ کِه: "مَادَامْ بُو أَشْیَا بِرْ سَبَبْ اِیسْتَرْ، هِیچْ بِرْ شَیْئِكْ بُو دَفْتَرْ گِبِی مُنَاسَبَتِی گُورُونْمُیُورْ. چِنْدَانْ هِیچْ بِرْ جِهَتْلَه عَقِلْ قَبُولْ اَیتْمَزْ کِه؛ گُوزْسُزْ، شُعُورْسُزْ، قُدْرَتْسِزْ بُو دَفْتَرْ، رُبُوبِیَتِ-مُطْلَقَه‌نِكْ اِیشِی

تَرْخِيصْ اَيدِيلْسَه، يَاپَاجْغِى اِيشْلَرِكْ جِهَازَاتِنِى وَ قُوَّتِنِى، بَلِنْدَه وَ بِيلَكِنْدَه طَاشِيمَغَه مَجْبُورْدُرْ. اُو وَقِتْ، اُو كُوچُوجُكْ بِيلَكِنْدَه كِى قُوَّتْ مِقْدَارِنْجَه وَ بَلِنْدَه كِى جَبْخَانَه عَدَدِنْجَه اِيشْ گُورَه‌بِيلِيرْ. أَوَّلْكِى وَضْعِيَتْدَه غَايَتْ قُولَايْلِقْلَه گُورْدُيگُى اِيشْلَرِى بُو وَضْعِيَتْدَه اُونْدَنْ اِيسْتَه‌نِيلْسَه، أَلْبَتَّه بِيلَكِنْدَه بِرْ اُورْدُو قُوَّتِى وَ بَلِنْدَه بِرْ پَادِشَاهِكْ جِهَازَاتِ-حَرْبِيَه فَابْرِيقَه‌سِنِى يُوكْلَه‌مَكْ لَازِمْ گَلِيرْ كِه؛ گُولْدُيرْمَكْ اِيچُونْ عَجِيبْ خُرَافَه‌لَرِى وَ مَاصَالْلَرِى حِكَايَه اَيدَنْ مُسْخَرَه‌لَرْ دَخِى بُو خَيَالْدَنْ اُوتَانِيُورْلَرْ!..

اَلْحَاصِلْ: وَاجِبُ الْوُجُودْ هَرْ مَوْجُودُى وَيرْمَكْ، وُجُوبْ دَرَجَه‌سِنْدَه بِرْ سُهُولَتِى وَارْ. وَ طَبِيعَتْه اِيجَادْ جِهَتِنْدَه وَيرْمَكْ، إِمْتِنَاعْ دَرَجَه‌سِنْدَه مُشْكِلْ وَ خَارِجِ-دَائِرَهْ-عَقْلِيَه‌دِرْ.

اُوچُنْجُى مُحَالْ: بُو مُحَالِى اِيضَاحْ اَيدَه‌جَكْ بَعْضِ رِسَالَه‌لَرْدَه بَيَانْ اَيدِيلَنْ اِيكِى مِثَالْ:

بِرِنْجِى مِثَالْ: بُتُونْ آثَارِ-مَدَنِيَتْلَه تَكْمِيلْ وَ تَزْيِينْ اَيدِيلْمِشْ، خَالِى بِرْ صَحْرَادَه قُورُولْمُشْ، يَاپِيلْمِشْ بِرْ سَرَايْه؛ غَايَتْ وَحْشِى بِرْ آدَمْ گِيرْمِشْ، اِيچِنَه بَاقْمِشْ. بِيكْلَرْ مُنْتَظَمْ صَنْعَتْلِى أَشْيَايِى گُورْمُشْ. وَحْشَتِنْدَنْ، أَحْمَقْلِغِنْدَنْ، خَارِجْدَنْ كِيمْسَه مُدَاخَلَه اَيتْمَه‌يوبْ، اُو سَرَايْ اِيچِنْدَه اُو أَشْيَادَنْ بِرِيسِى، اُو سَرَايِى مُشْتَمِلَاتِيْلَه بَرَابَرْ يَاپْمِشْدِرْ دِيَه تَحَرِّى‌يَه بَاشْلَايُورْ. هَانْكِى شَيْئَه بَاقِيُورْ؛ اُو

عُمُومْ أَشْیَا قَدْرْ مُشْکِلَاتْلِی اُولْدُیغُی، مُتَعَدِّدْ وَ قَطْعِی بُرْهَانْلَرْلَه إِثْبَاتْ اَیدِیلْمِشْ. بِرْ بُرْهَانِكْ خُلَاصَه‌سِی شُودُرْ کِه: نَاصِلْکِه بِرْ آدَمْ، بِرْ پَادِشَاهْه عَسْکَرْلِكْ وَیَا مَأْمُورِیَتْ جِهَتِیْلَه إِنْتِسَابْ اَیتْسَه؛ اُو مَأْمُورْ وَ اُو عَسْکَرْ اُو إِنْتِسَابْ قُوَّتِیْلَه، یُوزْ بِیكْ دَفْعَه قُوَّتِ-شَخْصِیَه‌سِنْدَنْ فَضْلَه اِیشْلَرَه مَدَارْ اُولَابِیلِیرْ. وَ پَادِشَاهِی نَامِنَه بَعْضًا بِرْ شَاهِی أَسِیرْ اَیدَرْ. چُونْکُه گُورْدُیگُی اِیشْلَرِكْ وَ یَاپْدِیغِی أَثَرْلَرِكْ جِهَازَاتِنِی وَ قُوَّتِنِی کَنْدِی طَاشِیمِیُورْ وَ طَاشِیمَغَه مَجْبُورْ اُولْمُیُورْ. اُو إِنْتِسَابْ مُنَاسَبَتِیْلَه، پَادِشَاهِكْ خَزِینَه‌لَرِی وَ آرْقَه‌سِنْدَه کِی نُقْطَهٔ-إِسْتِنَادِی اُولَانْ اُورْدُو؛ اُو قُوَّتِی، اُو جِهَازَاتِی طَاشِیُورْ. دَیَمَكْ گُورْدُیگُی اِیشْلَرْ، شَاهَانَه اُولَارَقْ بِرْ پَادِشَاهِكْ اِیشِی گِبِی؛ وَ گُوسْتَرْدِیگِی أَثَرْلَرْ، بِرْ اُورْدُو أَثَرِی مِثْلُو خَارِقَه اُولَابِیلِیرْ. نَاصِلْکِه قَارِینْجَه، اُو مَأْمُورِیَتْ جِهَتِیْلَه فِرْعَوُنْكْ سْرَایِنِی خَرَابْ اَیدِیُورْ وَ سِینَكْ اُو إِنْتِسَابْ اِیلَه، نَمْرُودُی گَبَرْتِیُورْ. وَ اُو إِنْتِسَابْ اِیلَه، بُغْدَایْ دَانَه‌سِی گِبِی بِرْ چَامْ چَکِرْدَگِی، قُوجَه چَامْ آغَاجِنِكْ بُتُونْ جِهَازَاتِنِی یَتِیشْدِیرِیُورْ. (حَاشِیَه) أَگَرْ اُو إِنْتِسَابْ کَسِیلْسَه، اُو مَأْمُورِیَتْدَنْ

(حَاشِیَه): أَوَتْ، أَگَرْ اُو إِنْتِسَابْ اُولْسَه؛ اُو چَکِرْدَكْ، قَدَرِ- إِلٰهِیدَنْ بِرْ أَمْرْ آلِیرْ، اُو خَارِقَه اِیشْلَرَه مَظْهَرْ اُولُورْ. أَگَرْ اُو إِنْتِسَابْ کَسِیلْسَه؛ اُو چَکِرْدَگِكْ خِلْقَتِی، قُوجَه چَامْ آغَاجِنِكْ خِلْقَتِنْدَنْ دَاهَا زِیَادَه جِهَازَاتْ وَ إِقْتِدَارْ وَ صَنْعَتِی إِقْتِضَا اَیدَرْ. چُونْکِه طَاغْدَه کِی (قُدْرَتْ أَثَرِی اُولَانْ) مُجَسَّمْ چَامْ آغَاجِنِكْ بُتُونْ أَعْضَالِرِی وَ جِهَازَاتِیْلَه، اُو چَکِرْدَکْدَه کِی قَدَر أَثَرِی اُولَانْ مَعْنَوِی آغَاجْدَه مَوْجُودْ بُولُونْمَاسِی لَازِمْ گَلِیرْ. چُونْکِه اُو قُوجَه آغَاجِكْ فَابْرِیقَه‌سِی، اُو چَکِرْدَکْدِرْ. اِیچِنْدَه کِی قَدَرِی آغَاجْ، قُدْرَتْلَه خَارِجْدَه تَظَاهُرْ اَیدَرْ، جِسْمَانِی چَامْ آغَاجِی اُولُورْ.

حَالْدَه، أَگَرْ گُونَشْدَنْ نِسْبَتِى كَسِيلْسَه؛ اُو وٰقِتْ هَرْ بِرْ ذَرَّه‌جِكْدَه، طَبِيعِى وَ بِالذَّاتْ بِرْ گُونَشِكْ خَارِجِى وُجُودُى إِمْتِنَاعْ دَرَجَه‌سِنْدَه بِرْ صُعُوبَتْلَه اُولَا بِيلْمَه‌سِى، قَبُولْ اَيدِيلْمَكْ لَازِمْ گَلِيرْ. اُويْلَه دَه؛ هَرْ بِرْ مَوْجُودْ، طُوغْرُيدٰنْ طُوغْرُىيه ذَاتِ-أَحَدْ وَ صَمَدَه وَيرِيلْسَه؛ وُجُوبْ دَرَجَه‌سِنْدَه بِرْ سُهُولَتْ، بِرْ قُولَايْلِقْ اِيلَه وَ بِرْ إِنْتِسَابْ وَ جِلْوَه اِيلَه، هَرْ بِرْ مَوْجُودٰه لَازِمْ اُولَانْ هَرْ بِرْ شَيْئِى، اُوكٰا يَتِيشْدِيرِيلَه‌بِيلِيرْ. أَگَرْ اُو إِنْتِسَابْ كَسِيلْسَه وَ اُو مَأْمُورِيَتْ بَاشِى بُوزُوقْلُغَه دُونْسَه وَ هَرْ بِرْ مَوْجُودْ كَنْدِى بَاشِنه وَ طَبِيعَتْه بِيرَاقِيلْسه، اُو وٰقِتْ إِمْتِنَاعْ دَرَجَه‌سِنْدَه يُوزْ بِيكْ مُشْكِلَاتْ وَ صُعُوبَتْلَه سِينَكْ گِبِى بِرْ ذِى‌حَيَاتِكْ، كَائِنَاتِكْ كُوچُكْ بِرْ فِهْرِسْتَه‌سِى اُولَانْ وَ غَايَتْ خَارِقَه مَاكِينَهٔ-وُجُودُيِنُى اِيجَادْ اَيدَنْ، اِيچِنْدَه كِى كُورْ طَبِيعَتِكْ، بُو كَائِنَاتِى خَلْقْ وَ إِدَارَه اَيدَه‌جَكْ بِرْ قُدْرَتْ وَ حِكْمَتْ صَاحِبِى اُولْدُيغُنُى فَرْضْ اَيتْمَكْ لَازِمْ گَلِيرْ. بُو اِيسَه بِرْ مُحَالْ دَگِلْ، بَلْكِه بِيكْلَرْ مُحَالْدِرْ.

اَلْحَاصِلْ: نَاصِلْكِه ذَاتِ-وَاجِبُ الْوُجُودُكْ شَرِيكْ وَ نَظِيرِى مُمْتَنِعْ وَ مُحَالْدِرْ. اُويْلَه دَه: رُبُوبِيَتِنْدَه وَ اِيجَادِ-أَشْيَادٰه بَاشْقَه‌لَرِينِكْ مُدَاخَلَه‌سِى، شَرِيكِ-ذَاتِى گِبِى مُمْتَنِعْ وَ مُحَالْدِرْ.

اَمَّا اِيكِنْجِى مُحَالْدَه‌كِى مُشْكِلَاتْ اِيسَه مُتَعَدِّدْ رِسَالَه‌لَرْدَه إِثْبَاتْ اَيدِيلْدِيگِى گِبِى، أَگَرْ بُتُونْ أَشْيَا وَاحِدِ-أَحَدَه وَيرِيلْسَه؛ بُتُونْ أَشْيَا، بِرْ تَكْ شَىْ گِبِى سُهُولَتْلِى وَ قُولَاىْ اُولُورْ. أَگَرْ أَسْبَابْه وَ طَبِيعَتْه وَيرِيلْسَه، بِرْ تَكْ شَىْ،

بِرْ طَرْزْدَه گِیتْدِیگِنْدَنْ، اُو حَدْسِزْ چِیچَکْلَرِكْ تَشْکِیلَاتْلَرِی آیْرِی آیْرِی وَ غَایَتْ مُنْتَظَمْ وَ صَنْعَتْلِی اُولَارَقْ اُو طُوپْرَاقْدَنْ چِیقْمَاسِی، بِالْبَدَاهَه وَ بِالضَّرُورَه إِقْتِضَا اَیدِییُورْ کِه؛ اُو کَاسَه‌دَه بُولُونَانْ طُوپْرَاقْدَه، مَعْنًا آوْرُوپَا قَدَرْ، مَعْنَوِی وَ کُوچُكْ مِقْیَاسْدَه مَطْبَعه‌لَرِی وَ فَابْرِیقَه‌لَرِی بُولُونْدُیرْسُونْ. تَا کِه، بُو قَدَرْ حَیَاتْدَارْ قُومَاشْلَرِی وَ بِیکْلَرْ آیْرِی آیْرِی نَقْشْلِی مَنْسُوجَاتْلَرِی طُوقُویه‌بِیلْسِینْ.

اِیشْتَه طَبِیعِیُّونُكْ فِکْرِ-کُفْرِیلَرِی، نَه دَرَجَه دَائِرَهٔ-عَقْلْدَنْ خَارِجْ صَاپْدِیغِنِی قِیَاسْ اَیتْ. وَ طَبِیعَتِی مُوجِدْ ظَنْ اَیدَنْ إِنْسَانْ صُورَتِنْدَه کِی أَحْمَقْ سْرْخُوشْلَرْ "مُتَفَنِّنْ وَ عَقْلِی‌یِزْ" دِییه دْعْوَا اَیتْدِکْلَرِی عَقْلْ وَ فَنْدَنْ نَه قَدَرْ اُوزَاقْ دُوشْدُکْلَرِینِی وَ مُمْتَنِعْ وَ هِیچْ بِرْ جِهَتْلَه مُمْکُنْ اُولْمِیَانْ بِرْ خُرَافَه‌یِی کَنْدِیلَرِینه مَسْلَكْ إِتِّخَاذْ اَیتْدِکْلَرِینِی گُورْ، گُولْ وَ تُوکُورْ!

أَگَرْ دَیسَه‌كْ: مَوْجُودَاتْ، طَبِیعَتْه إِسْنَادْ اَیدِیلْسَه بُویْلَه عَجِیبْ مُحَالْلَرْ اُولُورْ، إِمْتِنَاعْ دَرَجَه‌سِنْدَه مُشْکِلَاتْ اُولُورْ؛ عَجَبَا ذَاتِ-أَحَدْ وَ صَمَدَه وَیرِیلْدِیگِی وَقِتْ، اُو مُشْکِلَاتْ نَاصِلْ قَالْقِییُورْ؟ وَ اُو صُعُوبَتْلِی إِمْتِنَاعْ، اُو سُهُولَتْلِی وُجُوبْه نَاصِلْ إِنْقِلَابْ اَیدَرْ؟

اَلْجَوَابْ: بِرِنْجِی مُحَالْدَه نَاصِلْکِه گُونَشِكْ جِلْوَهٔ-إِنْعِکَاسِی، کَمَالِ-سُهُولَتْلَه، کُلْفَتْسِزْ أَكْ کُوچُكْ ذَرَّه‌جِكْ جَامْدَنْ طُوتْ، تَا أَكْ بُیُوكْ بِرْ دَکْزِكْ یُوزُینه قَدَرْ فَیْضِنِی وَ تَأْثِیرِینِی مِثَالِی گُونَشْجِکْلَرْلَه غَایَتْ قُولَایْلِقْلَه گُوسْتَرْدِکْلَرِی

اَیتْمَكْ لَازِمْ گَلِیرْ. بُو طَرْزِ-فِكِرْ اِیسَه، كَائِنَاتْدَه كِی مُحَالَاتِكْ أَكْ بَاطِلِی، أَكْ خُرَافَه‌سِیدِرْ. خَالِقِ-كَائِنَاتِكْ صَنْعَتِنِی، بِرْ سِینَگَه مُتَوَجِّهْ مَوْهُومْ، أَهَمِّیتْسِزْ، شُعُورْسُزْ بِرْ طَبِیعَتْه وَیرَنْ إِنْسَانْ، أَلْبَتَّه یُوزْ دَفْعَه حَیْوَانْدَنْ دَاهَا حَیْوَانْ، دَاهَا شُعُورْسُزْ اُولْدُیغُنُی گُوسْتَرِرْ.

اِیكِنْجِی مُحَالْ: أَگَرْ غَایَتْ إِنْتِظَامْلِی، مِیزَانْلِی، صَنْعَتْلِی، حِكْمَتْلِی شُو مَوْجُودَاتْ؛ نِهَایَتْسِزْ قَدِیرْ، حَكِیمْ بِرْ ذَاتْه وَیرِیلْمَزْسَه، بَلْكِه طَبِیعَتْه إِسْنَادْ اَیدِیلْسَه، لَازِمْ گَلِیرْ كِه؛ طَبِیعَتْ، هَرْ بِرْ پَارْچَه طُوپْرَاقْدَه، آوْرُوپَانِكْ عُمُومْ مُطْبَعَه‌لَرِی وَ فَابْرِیقَه‌لَرِی عَدَدِنْجَه مَاكِینَه‌لَرِی، مُطْبَعه‌لَرِی بُولُونْدُیرْسُینْ.. تا، اُو پَارْچَه طُوپْرَاقْ، مَنْشَأ وَ تَزْگَاهْ اُولْدُیغُی حَدْسِزْ چِیچَكْلَرْ وَ مَیْوَه‌لَرِكْ یَتِیشْمَه‌لَرِینَه وَ تَشْكِیلَّلَرِینَه مَدَارْ اُولَا بِیلْسِینْ. چُونْكِه چِیچَكْلَرْ اِیچُونْ صَاقْسِیلِقْ وَظِیفَه‌سِنِی گُورَنْ بِرْ كَاسَه طُوپْرَاقْ اِیچِنَه تُخُمْلَرِی نُوبَتْلَه آتِیلَانْ عُمُومْ چِیچَكْلَرِكْ بِرْبِرِنْدَنْ چُوقْ آیْرِی اُولَانْ شَكِلْ وَ هَیْئَتْلَرِینِی تَشْكِیلْ وَ تَصْوِیرْ اَیدَه‌بِیلِیرْ بِرْ قَابِلِیَتِی، بِالْفِعِلْ گُورُولُویُورْ. أَگَرْ قَدِیرِ-ذُو الْجَلَالَه وَیرِیلْمَزْسَه؛ اُو وَقِتْ، اُو كَاسَه‌دَه كِی طُوپْرَاقْدَه، هَرْ بِرْ چِیچَكْ اِیچُونْ مَعْنَوِی، آیْرِی، طَبِیعِی بِرْ مَاكِینَه بُولُونْمَازْسَه، بُو حَالْ وُجُودَه گَلَه‌مَزْ. چُونْكُه تُخُمْلَرْ اِیسَه نُطْفَه‌لَرْ وَ یُمُورْطَه‌لَرْ گِبِی، مَادَّه‌لَرِی بِرْدِرْ. یَعْنِی مُوَلِّدُ الْمَاء، مُوَلِّدُ الْحُمُوضَه، قَارْبُونْ، آزُوتُكْ إِنْتِظَامْسِزْ، شَكِلْسِزْ، خَمُورْ گِبِی خَلِیطَه‌سِنْدَنْ عِبَارَتْ اُولْمَقْلَه بَرَابَرْ، هَوَا، صُو، حَرَارَتْ، ضِیَا دَاخِی، هَرْ بِرِی بَسِیطْ وَ شُعُورْسُزْ وَ هَرْ شَیْئَه قَارْشِی سَیلْ گِبِی

اُوچُنْجُی کَلِمَه: "اِقْتَضَتْهُ الطَّبِیعَةُ" یَعْنِی؛ طَبِیعَتْ اِقْتِضَا اَیدِییُورْ، طَبِیعَتْ یَاپِییُورْ. اِیشْتَه بُو حُکْمُكْ چُوقْ مُحَالَاتِی وَارْ. نُمُونَه اِیچِونْ اُوچُنُی ذِکْرْ اَیدِییُورُزْ.

بِرِنْجِیسِی: أَگَرْ مَوْجُودَاتْدَه، خُصُوصًا ذِی‌حَیَاتْدَه گُورُونَنْ بْصِیرَانَه، حَکِیمَانَه اُولَانْ صَنْعَتْ وَ اِیجَادْ، شَمْسِ-أَزَلِینِكْ قَلَمِ-قَدَرْ وَ قُدْرَتِنَه وَیرِیلْمَزْسَه، بَلْکِه کُورْ، صَاغِیرْ، دُوشُونْجَه‌سِزْ اُولَانْ طَبِیعَتْه وَ قُوَّتَه إِسْنَادْ اَیدِیلْسَه لَازِمْ گَلِیرْ کِه؛ طَبِیعَتْ، اِیجَادْ اِیچِونْ هَرْ شَیْدَه حَدْسِزْ مَعْنَوِی مَاکِینَه وَ مَطْبَعْه‌لَرِی بُولُونْدُیرْسُینْ؛ وَیَاخُودْ هَرْ شَیْدَه، کَائِنَاتِی خَلْقْ وَ إِدَارَه اَیدَه‌جَكْ بِرْ قُدْرَتْ وَ حِکْمَتْ دَرْجْ اَیتْسِینْ. چُونْکِه نَاصِلْ شَمْسِكْ جِلْوَه‌لَرِی وَ عَکِسْلَرِی، زَمِینْ یُوزُنْدَه کِی ذَرَّه‌جِكْ جَامْ پَارْچَه‌لَرِنْدَه وَ قَطْرَه‌لَرْدَه گُورُونُیُورْ. أَگَرْ اُو مِثَالِی وَ عَکْسِی گُونَشْجِکْلَرْ، سَمَاوَه کِی تَكْ گُونَشَه إِسْنَادْ اَیدِیلْمَه‌سَه، لَازِمْ گَلِیرْ کِه؛ بِرْ کِبْرِیتْ بَاشِی یَرْلَشْمِه‌یَنْ بِرْ ذَرَّه‌جِكْ جَامْ پَارْچَه‌سِنْدَه طَبِیعِی، فِطْرِی وَ گُونَشِكْ خَاصِیَتْلَرِینَه مَالِكْ، ظَاهِرًا کُوچُكْ، مَعْنًا چُوقْ دَرِینْ بِرْ گُونَشِكْ خَارِجِی وُجُودُینُی قَبُولْ اَیدَه‌رَكْ، ذَرَّاتِ-زُجَاجِیَه عَدَدِنْجَه طَبِیعِی گُونَشْلَرِی قَبُولْ اَیتْمَكْ لَازِمْ گَلْدِیگِی گِبِی.. (عَیْنًا بُو مِثَالْ گِبِی) مَوْجُودَاتْ وَ ذِی‌حَیَاتْ طُوغْرُیدَنْ طُوغْرُیَه شَمْسِ - أَزَلِینِكْ جِلْوَهِ-أَسْمَاسِنَه وَیرِیلْمَزْسَه، هَرْ بِرْ مَوْجُودْدَه، خُصُوصًا هَرْ بِرْ ذِی‌حَیَاتْدَه حَدْسِزْ بِرْ قُدْرَتْ وَ إِرَادَه وَ نِهَایَتْسِزْ بِرْ عِلِمْ وَ حِکْمَتْ طَاشِیَه‌جَقْ بِرْ طَبِیعَتِی، بِرْ قُوَّتِی، عَادَتَا بِرْ إِلٰهِی اِیچِنْدَه قَبُولْ

وَیرِیلْمَزْسَه، كَنْدِی كَنْدِینَه اُولْمُشْ دَینِیلْسَه وَیَا طَبِیعَتْه وَیرِیلْسَه؛ اُو وٰقِتْ مٰطْبُوعْ كِتَابْ گِبِی، هَرْ بِرْ حَرْفِی اِیچِونْ بِرْ دَمِیرْ قَلَمْ لَازِمْدِرْ كِه طَبْعْ اَیدِیلْسِینْ. نَاصِلْكِه مٰطْبَعْه‌دٰه حُرُوفَاتْ عَدَدِنْجه دَمِیرْ حَرْفْلَرْ بُولُونُورْ، صُوكْرٰه اُو حَرْفْلَرْ وُجُودْ بُولُورْ؛ اُو وٰقِتْ بِرْ تَكْ قَلَمَه بَدَلْ، اُو حُرُوفَاتْ عَدَدِنْجَه قَلَمْلَرْ بُولُونْمَاسِی لَازِمْ گَلِیرْ. بَلْكِه اُو حُرُوفَاتْ اِیچِنْدَه بَعْضًا اُولْدُیغُی گِبِی، كُوچُكْ قَلَمْ اِیلَه بِرْ بُیُوكْ حَرْفْدَه بِرْ صَحِیفَه (اِینْجه خَطّٰه) یَازِیلْمِشْ اِیسَه، بِیكْلَرْ قَلَمْ بِرْ تَكْ حَرْفْ اِیچِونْ لَازِمْ گَلِیبُورْ. بَلْكِه بِرْبِرِینكْ اِیچِنَه گِیرِوبْ مُنْتٰظَمْ بِرْ وٰضْعِیَتْلَه، سَنِكْ جَسَدِكْ گِبِی بِرْ شَكِلْ آلِیبُورْسٰه، اُو وٰقِتْ هَرْ بِرْ دَائِرَه‌دَه، هَرْ بِرْ جُزْء اِیچِونْ، اُو مُرَكَّبَاتْ عَدَدِنْجه قَالِبْلَرْ لَازِمْ گَلِیبُورْ. هَایْدِی، یُوزْ مُحَالْ اِیچِنْدَه بُولُونَانْ بُو طَرْزِی، مُمْكُنْ دَیسَه‌كْ دٰخِی، بُو مُنْتٰظَمْ صَنْعَتْلِی دَمِیرْ حَرْفْلَرِی وَ مُكَمَّلْ قَالِبْلَرِی وَ قَلَمْلَرِی یَاپْمٰقْ اِیچِونْ، بِنَه بِرْ تَكْ قَلَمَه وَیرِیلْمَزْسَه، اُو قَلَمْلَرْ، اُو قَالِبْلَرْ، اُو دَمِیرْ حَرْفْلَرِكْ یَاپِیلْمَاسِی اِیچِونْ، اُونْلَرِكْ عَدَدْلَرِنْجَه بِنَه قَلَمْلَرْ، قَالِبْلَرْ وَ حَرْفْلَرْ لَازِمْ. چُونْكُه اُونْلَرْ دٰه یَاپِیلْمِشْلَرْ وَ اُونْلَرْ دٰه مُنْتٰظَمْ صَنْعَتْلِیدِرْلَرْ. وَ هٰكَذَا مُتَسَلْسِلاً گِیتْدِكْجَه گِیدَه‌جَكْ...

اِیشْتَه سَنْ دَه آكْلاَ! بُو اُویْلَه بِرْ فِكْرِدِرْ كِه؛ سَنِكْ ذَرَّاتِكْ عَدَدِنْجَه مُحَالَاتْ وَ خُرَافَه‌لَرْ، اِیچِنْدَه بُولُونُیُورْ. أَیْ مُعَنِّدْ مُعَطِّلْ! سَنْ دَه اُوتَانْ، بُو ضَلَالَتْدَنْ وَازْ گَچْ!

وُجُودُكْ ، دَائِمَا كَمَالِ-إِنْتِظَامْلَه تَازَه‌لَنْمَكْدَه‌دِرْ. غَايَتْ خَارِقَه اُولَانْ رُوحْ، قَلْبْ وَ مْعْنَوِی لَطَائِفْدَنْ قَطْعِ-نْظَرْ، يَالْكِزْ جَسَدِكْدَه كِی هَرْ بِرْ أَعْضَا، بِرْ قُبَّه‌لِی مَنْزِلْ حُكْمُنْدَه‌دِرْ. ذَرَّه‌لَرْ، اُو قُبَّه‌دَه كِی طَاشْلَرْ گِبِی بِرْبِرْلَرِيْلَه كَمَالِ-مُوَازَنَه وَ إِنْتِظَامْ اِيلَه بَاشْ بَاشَه وَيرِوبْ، خَارِقَه بِرْ بِنَا، فَوْقَ الْعَادَه بِرْ صَنْعَتْ، گُوزْ وَ دِيلْ گِبِی عَجِيبْ بِرَرْ مُعْجِزَهْ-قُدْرَتْ گُوسْتَرِيُورْلَرْ. أَگَرْ بُو ذَرَّه‌لَرْ، شُو عَالَمِكْ اُوسْتَه‌سِنِكْ أَمْرِينَه تَابِعْ بِرَرْ مَأْمُورْ اُولْمَاسَه‌لَرْ؛ اُو وَقِتْ هَرْ بِرْ ذَرَّه، عُمُومْ اُو جَسَدْدَه كِی ذَرَّه‌لَرَه هَمْ حَاكِمِ- مُطْلَقْ هَمْ هَرْ بِرِيسِنَه مَحْكُومُ- مُطْلَقْ، هَمْ هَرْ بِرِيسِنَه مِثِلْ هَمْ حَاكِمِيَتْ نُقْطَه‌سِنْدَه ضِدْ، هَمْ يَالْكِزْ وَاجِبُ الْوُجُودَه مَخْصُوصْ اُولَانْ أَكْثَرْ صِفَاتِكْ مَصْدَرِی، مَنْبَعِی، هَمْ غَايَتْ مُقَيَّدْ هَمْ غَايَتْ مُطْلَقْ بِرْ صُورَتْدَه اُولْمَقْلَه بَرَابَرْ، سِرّ-وَحْدَتْلَه يَالْكِزْ بِرْ وَاحِدِ-أَحَدِكْ أَثَرِی اُولَابِيلَنْ غَايَتْ مُنْتَظَمْ بِرْ مَصْنُوعُ-وَاحِدِی اُو حَدْسِزْ ذَرَّاتَه إِسْنَادْ اَيْتَمَكْ؛ ذَرَّه قَدَرْ شُعُورُی اُولَانْ، بُونُكْ پَكْ ظَاهِرْ بِرْ مُحَالْ بَلْكِه يُوزْ مُحَالْ اُولْدُيغُنُی دَرْكْ اَيدَرْ.

اُوچُنْجُی مُحَالْ: أَگَرْ سَنِكْ وُجُودُكْ ، وَاحِدِ-أَحَدْ اُولَانْ قَدِيرِ- أَزَلِينِكْ قَلَمِيْلَه مَكْتُوبْ اُولْمَازْسَه وَ طَبِيعَتَه، أَسْبَابَه مَنْسُوبْ مَطْبُوعْ اِيسَه؛ اُو وَقِتْ سَنِكْ وُجُودُكْدَه كِی بِرْ حُجَيْرَهْ-بَدَنْدَنْ طُوتْ، بِرْبِرِی اِيچِنْدَه دَائِرَه‌لَرْ مِثِلْلُو، بِيكْلَرْ مُرَكَّبْلَرْ عَدَدِنْجَه طَبِيعَتْ قَالْبْلَرِينِكْ بُولُونْمَاسِی لَازِمْ گَلِيرْ. چُونْكِه مَثَلَا بُو أَلِمِزْدَه كِی كِتَابْ أَگَرْ مَكْتُوبْ اُولْسَه، بِرْ تَكْ قَلَمْ، كَاتِبِنِكْ عِلْمِنَه إِسْتِنَادْ اَيدِوبْ، بُتُونْ اُونْلَرِی يَازَارْ. أَگَرْ اُو، مَكْتُوبْ اُولْمَازْسَه وَ اُونُكْ قَلَمِنَه

كَائِنَاتْلَه، خُصُوصًا رِزِقْ مُنَاسَبَتِيْلَه، خُصُوصًا بَقَاءِ-نَوْعِى إِعتِبَارِيْلَه عَلَاقَه‌دَارْ وَ آلِيشْ وَيرِيشِى وَارْدِرْ. سَنِكْ وُجُودُكْدَه چَالِيشَانْ ذَرَّه‌لَرْ، اُو مُنَاسَبَاتِى بُوزْمَامْقْ وَ اُو عَلَاقَه‌دَارْلِغِى قِيرْمَامْقْ اِيچُونْ دِقَّتْ اَيدِيُورْلْرْ. اُويْلَه‌جَه إِحْتِيَاطْلَه آيَاقْلَرِينِى آتِيُورْلْرْ. گُويَا بُتُونْ كَائِنَاتَه بَاقِيُورْلْرْ، سَنِكْ مُنَاسَبَاتِكِى كَائِنَاتْدَه گُورُوبْ اُويْلَه‌جَه وْضْعِيَتْ آلِيُورْلْرْ. سَنْ ظَاهِرِى وَ بَاطِنِى طُويْغُولَرِكْلَه، اُو ذَرَّه‌لَرِكْ، اُو خَارِقَه وْضْعِيَتِنَه گُورَه إِسْتِفَادَه اَيدَرْسِكْ. أَگَرْ سَنْ وُجُودُكْدَه كِى ذَرَّه‌لَرِى، قَدِيرِ-أَزَلِينِكْ قَانُونِيْلَه حَرَكَتْ اَيدَنْ كُوچُوجُكْ مَأْمُورْلَرِى وَيَا بِرْ اُورْدُوسُى وَيَا قَلَمِ-قَدَرِكْ اُوجْلَرِى، هَرْ بِرْ ذَرَّه بِرْ قَلَمْ اُوجُى وَيَا قَلَمِ-قُدْرَتِكْ نُقْطَه‌لَرِى، هَرْ بِرْ ذَرَّه بِرْ نُقْطَه اُولْدُيغُنُى قَبُولْ اَيتْمَزْسَه‌كْ؛ اُو وْقِتْ سَنِكْ گُوزُكْدَه چَالِيشَانْ هَرْ بِرْ ذَرَّه‌يَه اُويْلَه بِرْ گُوزْ لَازِمْ كِه، سَنِكْ مَجْمُوعُ - جَسَدِيكِكْ هَرْ طَرَفِنِى گُورْمَكْلَه بَرَابَرْ، مُنَاسَبَتْدَارْ اُولْدُيغُكْ بُتُونْ كَائِنَاتِى دَاخِى گُورَه‌جَكْ بِرْ گُوزْ وَ بُتُونْ سَنِكْ مَاضِى وَ مُسْتَقْبَلْ وَ نَسِلْ وَ أَصْلِكْ وَ عَنَاصِرِيكِكْ مَنْبَعْلَرِينِى وَ رِزْقِكِكْ مَعْدَنْلَرِينِى بِيلَه‌جَكْ، طَانِيِيه‌جَقْ يُوزْ دَاهِى قَدَرْ بِرْ عَقِلْ وَيرْمَكْ لَازِمْ گَلِيُورْ. سَنِكْ گِبِى بُو مَسْئَلَه‌لَرْدَه ذَرَّه قَدَرْ عَقْلِى اُولْمِيَانِكْ بِرْ ذَرَّه‌سِنَه بِيكْ أَفْلَاطُونْ قَدَرْ بِرْ عِلِمْ وَ شُعُورْ وَيرْمَكْ، بِيكْ دَرَجَه دِيوَانَه‌جَه بِرْ خُرَافَه‌جِيلِكْدِرْ!..

اِيكِنْجِى مُحَالْ: سَنِكْ وُجُودُكْ بِيكْ قُبَّه‌لِى خَارِقَه بِرْ سِرَايَه بَكْزَرْ كِه؛ هَرْ قُبَّه‌سِنْدَه طَاشْلَرْ، دِيرَكْسِزْ بِرْبِرِينَه بَاشْ بَاشَه وَيرُوبْ، مُعَلَّقْدَه طُورْدُيرُلْمُشْ. بَلْكِه سَنِكْ وُجُودُكْ ، بِيكْ دَفْعَه بُو سِرَايْدَنْ دَاهَا عَجِيبْدِرْ. چُونْكِه اُو سِرَاىِ-

هَایْدِی بُو مُحَالْدَنْ قَطْعِ-نٰظَرْ، أَسْبَابِ- مَادِّیَه‌نِكْ أَلْبَتَّه تَأْثِیرْلَرِی، مُبَاشَرَتْلَه وَ تَمَاسْلٰه اُولُورْ. حَالْبُوكِه اُو أَسْبَابِ- طَبِیعِیَّه‌نِكْ تَمَاسْلٰرِی، ذِی‌حَیَاتْ مَوْجُودْلٰرِكْ ظَاهِرْلَرِیْلَه‌دِرْ. حَالْبُوكِه گُورُویُورُزْ كِه؛ اُو أَسْبَابِ-مَادِّیَه‌نِكْ أَلْلَرِی یَتِیشْمَدِیگِی وَ تَمَاسْ اَیدَه‌مَدِكْلَرِی اُو ذِی‌حَیَاتِكْ بَاطِنِی، اُونْ دَفْعَه ظَاهِرِنْدَنْ دَاهَا مُنْتٰظَمْ، دَاهَا لٰطِیفْ، صَنْعَتْجٰه دَاهَا مُكَمَّلْدِرْ. أَسْبَابِ-مَادِّیَه‌نِكْ أَلْلَرِی وَ آلَتْلَرِیْلَه هِیچْ بِرْ جِهَتْلَه یَرْلَشَه‌مَدِكْلَرِی، بَلْكِه تَامْ ظَاهِرِینَه دَه تَمَاسْ اَیدَه‌مَدِكْلَرِی كُوچُوجُكْ ذِی‌حَیَاتْ، كُوچُوجُكْ حَیْوَانْجِقْلَرْ، أَكْ بُیُوكْ مُخْلُوقْلَرْدَنْ دَاهَا زِیَادَه صَنْعَتْجٰه عَجِیبْ، خِلْقَتْجٰه بَدِیعْ بِرْ صُورَتْدَه اُولْدُقْلَرِی حَالْدَه، اُو جَامِدْ، جَاهِلْ، قَابَا، اُوزَاقْ، بُیُوكْ وَ بِرْبِرِینَه ضِدْ اُولَانْ صَاغِیرْ، كُورْ أَسْبَابٰه إِسْنَادْ اَیتْمَكْ، یُوزْ دَرَجَه كُورْ، بِیكْ دَرَجَه صَاغِیرْ اُولْمٰقْلٰه اُولُورْ!..

اَمَّا اِیكِنْجِی مَسْئَلَه: "تَشَكَّلَ بِنَفْسِهِ"دِرْ. یَعْنِی: كَنْدِی كَنْدِینَه تَشَكُّلْ اَیدِییُورْ. اِیشْتَه بُو جُمْلَه‌نِكْ دٰخِی چُوقْ مُحَالَاتِی وَارْ. چُوقْ جِهَتْلَه بَاطِلْدِرْ، مُحَالْدِرْ. نُمُونَه اِیچُونْ مُحَالَاتِنْدَنْ اُوچْ دَانَه‌سِنِی بَیَانْ اَیدَرِزْ.

بِرِنْجِیسِی: أَیْ مُعَنِّدْ مُنْكِرْ! سَنِكْ أَنَانِیَتِكْ سَنِی اُو قَدَرْ آخْمٰقْلَاشْدِیرْمِشْ كِه، یُوزْ مُحَالِی بِرْدَنْ قَبُولْ اَیتْمَكْ دَرَجَه‌سِنْدَه حُكْمْ اَیدِییُورْسُكْ. چُونْكِه سَنْ مَوْجُودْسُكْ وَ بَسِیطْ بِرْ مَادَّه وَ جَامِدْ وَ تَغَیُّرْسُزْ دَگِلْسِكْ. بَلْكِه دَائِمَا تَجَدُّدْدَه اُولَارَقْ، غَایَتْ مُنْتٰظَمْ بِرْ مَاكِینَه وَ خَارِقَه وَ دَائِمَا تَحَوُّلْدَه بِرْ سِرَایْ گِبِیسِكْ.سَنِكْ وُجُودُكْدٰه هَرْ وٰقِتْ ذَرَّه‌لَرْ چَالِیشِییُورْلَرْ. سَنِكْ وُجُودُكْ

عَنَاصِرْ وَ أَسْبَابِي اِيلَه عَلَاقَه‌دَارْدِرْ؛ بَلْكِه بِرْ خُلَاصَه‌سِيدِرْ. أَگَرْ قُدْرَتِ–أَزَلِيَه‌يَه وَيرِيلْمَزْسَه، اُو أَسْبَابِ–مَادِّيَه اُونُكْ وُجُودُى يَانِنْدَه بِالذَّاتْ حَاضِرْ بُولُونْمَقْ لَازِمْ؛ بَلْكِه اُونُكْ كُوچُوجُكْ جِسْمِنَه گِيرْمَكْ گَرَكْدِرْ. بَلْكِه جِسْمِنِكْ كُوچُكْ بِرْ نُمُونَه‌سِى اُولَانْ گُوزُنْدَه كِى بِرْ حُجَيْرَه‌سِنَه گِيرْمَلَرِى اِيجَابْ اَيدِيِيُورْ. چُونْكُه سَبَبْ مَادِّى اِيسَه، مُسَبَّبِكْ يَانِنْدَه وَ اِيچِنْدَه بُولُونْمَاسِى لَازِمْ گَلِيِيُورْ. شُو حَالْدَه، اِيكِى سِينَگِكْ اِيگْنَه اُوجُى گِبِى پَارْمَقْلَرِى يَرْلَشْمِه‌يَنْ اُو حُجَيْرَه‌جِكْدَه أَرْكَانِ–عَالَمْ وَ عَنَاصِرْ وَ طَبَايِعِكْ، مَادَّةً اِيچِنْدَه بُولُونُوبْ، اُوسْتَه گِبِى اِيچِنْدَه چَالِيشْدِقْلَرِينِى قَبُولْ اَيتْمَكْ لَازِمْ گَلِيِيُورْ. اِيشْتَه، سُوفَسْطَائِينِكْ أَكْ أَبْلَهْلَرِى دَخِى، بُويْلَه بِرْ مَسْلَكْدَنْ اُوتَانِيِيُورْ.

اُوچُنْجُى مُحَالْ: اَلْوَاحِدُ لاَ يَصْدُرُ اِلاَّ عَنِ الْوَاحِدِ قَاعِدَةِ– مُقَرَّرَه‌سِيْلَه: "بِرْ مَوْجُودُكْ وَحْدَتِى وَارْسَه، أَلْبَتَّه بِرْ وَاحِدْدَنْ، بِرْ أَلْدَنْ صُدُورْ اَيدَه‌بِيلِيرْ." خُصُوصًا اُو مَوْجُودْ، غَايَتْ مُكَمَّلْ بِرْ اِنْتِظَامْ وَ حَسَّاسْ بِرْ مِيزَانْ اِيچِنْدَه وَ جَامِعْ بِرْ حَيَاتَه مَظْهَرْ اِيسَه، بِالْبَدَاهَه سَبَبِ–اِخْتِلَافْ وَ كَشْمَاكَشْ اُولَانْ مُتَعَدِّدْ أَلْلَرْدَنْ چِيقْمَدِيغِنِى؛ بَلْكِه غَايَتْ قَدِيرْ، حَكِيمْ اُولَانْ بِرْ تَكْ أَلْدَنْ چِيقْدِيغِنِى گُوسْتَرْدِيكِى حَالْدَه؛ حَدْسِزْ وَ جَامِدْ وَ جَاهِلْ، مُتَجَاوِزْ، شُعُورْسُزْ، قَارْمَه‌قَارِيشِيقْلِقْ اِيچِنْدَه، كُورْ، صَاغِيرْ أَسْبَابِ – طَبِيعِيَّه‌نِكْ قَارْمَه‌قَارِيشِيقْ أَلْلَرِينَه، حَدْسِزْ اِمْكَانَاتْ يُولْلَرِى اِيچِنْدَه وَ اِجْتِمَاعْ وَ اِخْتِلَاطْ اِيلَه، اُو أَسْبَابِكْ كُورْلُكْلَى، صَاغِيرْلِغِى زِيَادَه‌لَشْدِيكِى حَالْدَه؛ اُو مُنْتَظَمْ وَ مَوْزُونْ وَ وَاحِدْ بِرْ مَوْجُودُى اُونْلَرْه اِسْنَادْ اَيتْمَكْ، يُوزْ مُحَالِى بِرْدَنْ قَبُولْ اَيتْمَكْ گِبِى عَقِلْدَنْ اُوزَاقْدِرْ.

مُخْتَلِفْ مَادَّه‌لَرْدَنْ، غَایَتْ حَسَّاسْ بِرْ نُوْلْچُو اِیلَه آلِینَانْ مَادَّه‌لَرْدَنْ تَرْکِیبْ اَیدِیلْمِشْدِرْ. أَگَرْ أَسْبَابْه، عَنَاصِرْه إِسْنَادْ اَیدِیلْسَه وَ "أَسْبَابْ اِیجَادْ اَیتْدِی" دَیِنِیلْسَه؛ عَیْنًا أَجْزَاخَانَه‌دَه کِی مَعْجُونُكْ، شِیشَه‌لَرِكْ دَوْرِیلْمَه‌سِنْدَنْ وُجُودْ بُولْمَاسِی گِبِی، یُوزْ دَرَجَه عَقِلْدَنْ اُوزَاقْ، مُحَالْ وَ بَاطِلْدِرْ.

اَلْحَاصِلْ: شُو أَجْزَاخَانَهٔ-کُبْرَایِ-عَالَمْدَه، حَکِیمِ-أَزَلِینِكْ مِیزَانِ-قَضَا وَ قَدَرِیْلَه آلِینَانْ مَوَادِّ-حَیَاتِیَه، حَدْسِزْ بِرْ حِکْمَتْ وَ نِهَایَتْسِزْ بِرْ عِلِمْ وَ هَرْ شَیْئَه شَامِلْ بِرْ إِرَادَه اِیلَه وُجُودْ بُولَابِیلِیرْ. "کُورْ، صَاغِیرْ، حُدُودْسُزْ، سَیلْ گِبِی آقَانْ کُلِّی عَنَاصِرْ وَ طَبَایِع وَ أَسْبَابِكْ اِیشِیدِرْ" دِیَیِنْ بَدْبَخْتْ، "اُو تِرْیَاقِ-عَجِیبْ، کَنْدِی کَنْدِینَه شِیشَه‌لَرِكْ دَوْرِیلْمَه‌سِنْدَنْ چِیقُوبْ اُولْمُشْدُرْ" دِیَیِنْ دِیوَانَه بِرْ هَذَیَانْجِی، سْرْخُوشْ بُولُونَانْ بِرْ أَحْمَقْدَنْ دَاهَا زِیَادَه أَحْمَقْدِرْ. أَوَتْ اُو کُفُرْ؛ أَحْمَقَانَه، سْرْخُوشَانَه، دِیوَانَه‌جَه بِرْ هَذَیَانْدِرْ.

اِیکِنْجِی مُحَالْ: أَگَرْ هَرْ شَیْ، وَاحِدِ-أَحَدْ اُولَانْ قَدِیرِ-ذُو الْجَلَالَه وَیرِیلْمَزْسَه، بَلْکِه أَسْبَابْه إِسْنَادْ اَیدِیلْسَه لَازِمْ گَلِیرْ کِه؛ عَالَمِكْ پَكْ چُوقْ عَنَاصِرْ وَ أَسْبَابِی، هَرْ بِرْ ذِی‌حَیَاتِكْ وُجُودُنْدَه مُدَاخَلَه‌سِی بُولُونْسُونْ. حَالْبُوکِه سِینَكْ گِبِی بِرْ کُوچُكْ مَخْلُوقُكْ وُجُودُنْدَه، کَمَالِ-إِنْتِظَامْ اِیلَه غَایَتْ حَسَّاسْ بِرْ مِیزَانْ وَ تَامْ بِرْ إِتِّفَاقْ اِیلَه، مُخْتَلِفْ وَ بِرْبِرِینَه ضِدْ، مُبَاِینْ أَسْبَابِكْ إِجْتِمَاعِی، اُو قَدَرْ ظَاهِرْ بِرْ مُحَالْدِرْ کِه، سِینَكْ قَنَادِی قَدَرْ شُعُورُی بُولُونَانْ، "بُو مُحَالْدِرْ، اُولَامَازْ!" دِیَیه‌جَکْدِرْ. أَوَتْ بِرْ سِینَگِكْ کُوچُوجُكْ جِسْمِی، کَائِنَاتِكْ أَکْثَرْ

حَیَاتْدَارْ خَارِقَه بِرْ تِرْیَاقْ اُونْلَرْدَنْ یَاپِیلْمَقْ اِیجَابْ اَیْتْدِی. گَلْدِكْ، اُو أَجْزَاخَانَه‌دَه، ذِی‌حَیَاتْ مُعْجُونُ وَ حَیَاتْدَارْ تِرْیَاقِی چُوقْلُقْلَه أَفْرَادِینِی گُورْدُكْ. اُو مُعْجُونْلَرْدَنْ هَرْ بِرِیسِنِی تَدْقِیقْ اَیْتْدِكْ. گُورُویُورُزْ كِه: اُو قَاوَانُوزْ شِیشَه‌لَرْدَنْ هَرْ بِرِیسِنْدَنْ، بِرْ مِیزَانِ-مَخْصُوصْلَه، بِرْ-اِیکِی دِرْهَمْ بُونْدَنْ، اُوچْ دُرْتْ دِرْهَمْ اُوتَه كِنْدَنْ، آلْتِی-یَدِی دِرْهَمْ بَاشْقَه‌سِنْدَنْ وَ هٰكَذَا.. مُخْتَلِفْ مِقْدَارْلَرْدَه أَجْزَالَرْ آلِینْمِشْ. أَگَرْ بِرِنْدَنْ، بِرْ دِرْهَمْ یَا نُقْصَانْ وَیَا فَضْلَه آلِینْسَه اُو مُعْجُونْ ذِی‌حَیَاتْ اُولَامَازْ، خَاصِیَتِنِی گُوسْتَرَه‌مَزْ. هَمْ اُو حَیَاتْدَارْ تِرْیَاقِی دَه تَدْقِیقْ اَیْتْدِكْ. هَرْ بِرْ قَاوَانُوزْدَنْ بِرْ مِیزَانِ-مَخْصُوصْلَه بِرْ مَادَّه آلِینْمِشْ كِه، ذَرَّه مِقْدَارِی نُقْصَانْ وَیَا زِیَادَه اُولْسَه، تِرْیَاقْ خَاصَّه‌سِنِی غَائِبْ اَیدَرْ. اُو قَاوَانُوزْلَرْ أَلْلِیدَنْ زِیَادَه اِیکَنْ، هَرْ بِرِیسِنْدَنْ آیْرِی بِرْ مِیزَانْ اِیلَه آلِینْمِشْ گِبِی، آیْرِی آیْرِی مِقْدَارْدَه أَجْزَالِرِی آلِینْمِشْ. عَجَبَا هِیچْ بِرْ جِهَتْدَه إِمْكَانْ وَ إِحْتِمَالْ وَارْ مِی كِه، اُو شِیشَه‌لَرْدَنْ آلِینَانْ مُخْتَلِفْ مِقْدَارْلَرْ، شِیشَه‌لَرِكْ غَرِیبْ بِرْ تَصَادُفْ وَیَا فِورْطِنَه‌لِی بِرْ هَوَانِكْ چَارْپِمَاسِیلَه دَوْرِیلْمَه‌سِنْدَنْ، هَرْ بِرِیسِنْدَنْ آلِینَانْ مِقْدَارْ قَدَرْ یَالْكِزْ اُو مِقْدَارْ آقْسِینْ، بَرَابَرْ گِیتْسِینْلَرْ وَ طُوپْلَانُوبْ اُو مُعْجُونُ تَشْكِیلْ اَیْتْسِینْلَرْ؟ عَجَبَا بُونْدَنْ دَاهَا خُرَافَه، مُحَالْ، بَاطِلْ بِرْ شَیْ وَارْ مِی؟ أَشَكْ مُضَاعَفْ بِرْ أَشَكْلِكَه گِیرْسَه، صُوكْرَه إِنْسَانْ اُولْسَه، "بُو فِكْرِی قَبُولْ اَیْتْمَه‌مْ" دِیَه قَاچَاجْقْدِرْ.

اِیشْتَه بُو مِثَالْ گِبِی؛ هَرْ بِرْ ذِی‌حَیَاتْ، أَلْبَتَّه ذِی‌حَیَاتْ بِرْ مَعْجُونْدُرْ وَ هَرْ بِرْ نَبَاتْ، حَیَاتْدَارْ بِرْ تِرْیَاقْ گِبِیدِرْ كِه؛ چُوقْ مُتَعَدِّدْ أَجْزَالَرْدَنْ، چُوقْ

اِیکِنْجِیسِی: "تَشَکَّلَ بِنَفْسِهِ" یَعْنِی، "کَنْدِی کَنْدِینَه تَشَکُّلْ اَیدِییُورْ، اُولُویُورْ، بِیتِییُورْ."

اُوچُنْجُیسُی: "اِقْتَضَتْهُ الطَّبِیعَةُ" یَعْنِی، "طَبِیعِیدِرْ، طَبِیعَتْ إِقْتِضَا اَیدِوبْ اِیجَادْ اَیدِییُورْ."

أَوَتْ مَادَامْ مَوْجُودَاتْ وَارْ وَ إِنْکَارْ اَیدِیلْمَزْ. هَمْ هَرْ مَوْجُودْ صَنْعَتْلِی وَ حِکْمَتْلِی وُجُودْه گَلِییُورْ. هَمْ مَادَامْ قَدِیمْ دَگِلْ، یَکِیدَنْ اُولُویُورْ. هَرْ حَالْدَه أَیْ مُلْحِدْ! بُو مَوْجُودُی، مَثَلَا بُو حَیْوَانِی یَا دِییَه‌جَکْسِکْ کِه، أَسْبَابِ-عَالَمْ اُونُ اِیجَادْ اَیدِییُورْ؛ یَعْنِی أَسْبَابِکْ إِجْتِمَاعِنْدَه اُو مَوْجُودْ وُجُودْ بُولُویُورْ.. وَیَاخُودْ اُو کَنْدِی کَنْدِینَه تَشَکُّلْ اَیدِییُورْ.. وَیَاخُودْ طَبِیعَتْ مُقْتَضَاسِی اُولَارَقْ، طَبِیعَتِکْ تَأْثِیرِیْلَه وُجُودْه گَلِییُورْ.. وَیَاخُودْ بِرْ قَدِیرِ-ذُو الْجَلَالِکْ قُدْرَتِیْلَه اِیجَادْ اَیدِیلِیرْ. مَادَامْ عَقْلاً بُو دُرْتْ یُولْدَنْ بَاشْقَه یُولْ یُوقْدُرْ، أَوَّلْکِی اُوچْ یُولْ مُحَالْ، بُطَّالْ، مُمْتَنِعْ، غَیْرِ-قَابِلْ اُولْدُقْلَرِی قَطْعِی إِثْبَاتْ اَیدِیلْسَه؛ بِالضَرُورَه وَ بِالْبَدَاهَه دُرْدُنْجُی یُولْ اُولَانْ طَرِیقِ-وَحْدَانِیَتْ، شَکْسِزْ شُبْهَه‌سِزْ ثَابِتْ اُولُورْ.

اَمَّا بِرِنْجِی یُولْ کِه: أَسْبَابِ-عَالَمِکْ إِجْتِمَاعِیْلَه تَشْکِیلِ-أَشْیَا وَ وُجُودُ-مَخْلُوقَاتْدِرْ. بَکْ چُوقْ مُحَالَاتِنْدَنْ یَالْکِزْ اُوچْ دَانَه‌سِنِی ذِکْرْ اَیدِییُورُزْ.

بِرِنْجِیسِی: بِرْ أَجْزَاخَانَه‌دَه، غَایَتْ مُخْتَلِفْ مَادَّه‌لَرْلَه طُولُو، یُوزَرْ قَاوَانُوزْ شِیشَه‌لَرْ بُولُونُویُورْ. اُو أَدْوِیَه‌لَرْدَنْ، ذِی‌حَیَاتْ بِرْ مَعْجُونْ اِیسْتَه‌نِیلْدِی. هَمْ

اَيدِوبْ، اُو زَنْدَقَه‌نِكْ بَاشِنِي طَاغِيدْه‌جْقْ دَرَجه‌دَه قُرْآنِ-حَكِيمْدَنْ آلِينَانْ قُوَّتْلِي بِرْ بُرْهَانِي، عَرَبِي رِسَالَه‌سِنْدَه يَازْدِمْ. آنْقَرَه‌دَه، يَكِي گُونْ مَطْبَعه‌سِنْدَه طَبْعْ اَيتْدِيرْمِشْدِمْ. فَقَطْ مَعَ التَّأَسُّفْ عَرَبِي بِيلَنْ آزْ وَ أَهَمِّيَتْلَه بَاقَانْلَرْ دَه نَادِرْ اُولْمَقْلَه بَرَابَرْ، غَايَتْ مُخْتَصَرْ وَ مُجْمَلْ بِرْ صُورَتْدَه اُو قُوَّتْلِي بُرْهَانْ تَأْثِيرِينِي گُوسْتَرْمَدِي. مَعَ التَّأَسُّفْ، اُو دِينْسِزْلِكْ فِكْرِي هَمْ إِنْكِشَافْ اَيتْدِي، هَمْ قُوَّتْ بُولْدُي. بِالْمَجْبُورِيَه، اُو بُرْهَانِي تُورْكْجَه اُولَارَقْ بِرْ دَرَجَه بَيَانْ اَيدَه‌جَكِمْ. اُو بُرْهَانِكْ بَعْضِ پَارْچَه‌لَرِي، بَعْضِ رِسَالَه‌لَرْدَه تَامْ اِيضَاحْ اَيدِيلْدِيگِنْدَنْ؛ بُورَادَه إِجْمَالاً يَازِيلَاجَقْدِرْ. سَائِرْ رِسَالَه‌لَرْدَه إِنْقِسَامْ اَيتْمِشْ اُولَانْ مُتَعَدِّدْ بُرْهَانْلَرْ، بُو بُرْهَانْدَه قِسْمًا إِتِّحَادْ اَيدِيِيُورْ؛ هَرْ بِرِي بُونُكْ بِرْ جُزْئِي حُكْمُنَه گَچِيِيُورْ.

نور بلجيسي

مُقَدَّمَه

أَيْ إِنْسَانْ! بِيلْ كِه، إِنْسَانْلَرِكْ آغْزِنْدَنْ چِيقَانْ وَ دِينْسِزْلِگِي إِشْمَامْ اَيدَنْ دَهْشَتْلِي كَلِمَه‌لَرْ وَارْ. أَهْلِ إِيمَانْ، بِيلْمِيَه‌رَكْ إِسْتِعْمَالْ اَيدِيِيُورْلَرْ. مُهِمْلَرِنْدَنْ اُوچْ دَانَه‌سِنِي بَيَانْ اَيدَه‌جَگِزْ:

بِرِنْجِيسِي: "اَوْجَدَتْهُ الْاَسْبَابُ" يَعْنِي، "أَسْبَابْ بُو شَيْئِي اِيجَادْ اَيدِيِيُورْ."

مَسْلَكْلَرِينِكْ لَازِمِی وَ ضَرُورِی مُقْتَضَاسِی اُولْدُيغُنُی غَايَتْ بَدِيهِی وَ قَطْعِی بُرْهَانْلَرْلَه شُبْهَه‌سِی اُولَانْلَرْه تَفْصِيلاً بَيَانْ وَ إِثْبَاتْ اَيْتْمَكْگَه حَاضِرِمْ.

بسم الله الرحمن الرحيم

قَالَتْ رُسُلُهُمْ اَفِی اللهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمٰوَاتِ وَ الْاَرْضِ

شُو آيَتِ-كَرِيمَه، إِسْتِفْهَامِ-إِنْكَارِی اِيلَه "جَنَابِ-حَقْ حَقِّنْدَه شَكّ اُولْمَازْ وَ اُولْمَامَلِی" دَيمَكْلَه؛ وُجُودْ وَ وَحْدَانِيَتِ-إِلٰهِيَه، بَدَاهَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه اُولْدُيغُنُی گُوسْتَرِيُورْ.

شُو سِرِّی اِيضَاحْلَدْنْ أَوَّلْ بِرْ إِخْطَارْ:

١٣٣٨ دَه آنْقَرَه‌يَه گِيتْدِمْ. إِسْلَامْ اُورْدُوسُنُكْ يُونَانَه غَلَبَه‌سِنْدَنْ نَشْئَه آلَانْ أَهْلِ-اِيمَانِكْ قُوَّتْلِی أَفْكَارِی اِيچِنْدَه، غَايَتْ مُدْهِشْ بِرْ زَنْدَقَه فِكْرِی، اِيچِنَه گِيرْمَكْ وَ بُوزْمَقْ وَ زَهِرْلَنْدِيرْمَكْ اِيچُونْ دَسَّاسَانَه چَالِيشْدِيغِنِی گُورْدُمْ. أَيْوَاهْ دَيدِمْ، بُو أَزْدَرْهَا اِيمَانِكْ أَرْكَانِنَه اِيلِيشَه‌جَكْ! اُو وَقِتْ، شُو آيَتِ-كَرِيمَه بَدَاهَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه وُجُودْ وَ وَحْدَانِيَتِی إِفْهَامْ اَيْتْدِيگِی جِهَتْلَه اُونْدَنْ إِسْتِمْدَادْ

اُوچُنْجُی حُجَّتِ اِیمَانِیَه

یِگرْمِی اُوچُنْجُی لَمْعَه

(طَبِیعَتْدَنْ گَلَنْ فِکْرِ-کُفْرِی‌یِی دِیرِیلْمِیَه‌جَكْ بِرْ صُورَتْدَه ثُولْدُیرُیُورْ؛ کُفْرُكْ تَمَلْ طَاشِنِی زِیرْ وَ زَبَرْ اَیدِییُورْ.)

إِخْطَارْ

شُو نُوطَه‌دَه، طَبِیعِیُّونُكْ مُنْکِرْ قِسْمِنِكْ گِیتْدِکْلَرِی یُولُكْ اِیچْ یُوزُی نَه قَدَرْ عَقِلْدَنْ اُوزَاقْ وَ نَه قَدَرْ چِرْکِینْ وَ نَه دَرَجَه خُرَافَه اُولْدُیغُی، لَا أَقَلْ طُقْسَانْ مُحَالِی تَضَمُّنْ اَیدَنْ طُوقُوزْ مُحَالْ اِیلَه بَیَانْ اَیدِیلْمِشْ. سَائِرْ رِسَالَه‌لَرْدَه اُو مُحَالْلَرْ قِسْمًا اِیضَاحْ اَیدِیلْدِیگِنْدَنْ؛ بُورَادَه غَایَتْ مُخْتَصَرْ اُولْمَقْ حَیْثِیَتِیلَه، بَعْضِ بَاصَامْقْلَرْ طَیّ اَیدِیلْمِشْدِرْ. اُونُكْ اِیچُونْ، بِرْدَنْ بِرَه، بُو قَدَرْ ظَاهِرْ وَ آشِکَارَه بِرْ خُرَافَه‌یِی نَاصِلْ بُو مَشْهُورْ عَاقِلْ فَیْلَسُوفْلَرْ قَبُولْ اَیتْمِشْلَرْ، اُو یُولْدَه گِیدِییُورْلَرْ، خَاطِرَه گَلِییُورْ. أَوَتْ اُونْلَرْ، مَسْلَکْلَرِینِكْ اِیچْ یُوزُینُی گُورَه‌مَه‌مِشْلَرْ. هَمْ حَقِیقَتِ-مَسْلَکْلَرِی وَ مَسْلَکْلَرِینِكْ لَازِمِی وَ مُقْتَضَاسِی اُودُرْ کِه؛ یَازِیلْمِشْ هَرْ بِرْ مُحَالِكْ اُوجُنْدَه بَیَانْ اَیدِیلَنْ اُو چِرْکِینْ وَ مُسْتَکْرَهْ وَ غَیْرِ-مَعْقُولْ (حَاشِیَه) خُلَاصَهِ-مَذْهَبْلَرِی ،

(حَاشِیَه): بُو رِسَالَه‌نِكْ سَبَبِ-تَأْلِیفِی؛ غَایَتْ مُتَجَاوِزَانَه وَ غَایَتْ چِرْکِینْ بِرْ طَرْزْ اِیلَه حَقَائِقِ-اِیمَانِیَه‌یِی تَزْیِیفْ اَیدِوبْ، بُوزُولْمُشْ عَقْلِی یَتِیشْمَدِیگِی شَیْئَه خُرَافَه دَیِیوبْ، دِینْسِزْلِگِی طَبِیعَتَه بَاغْلَایَه‌رَقْ، قُرْآنَه هُجُومْ اَیدِیلْمَسِیدِرْ. اُو هُجُومْ اِیسَه، شِدَّتْلِی بِرْ حِدَّتِی (قَلْبَه) قَلَمَه وَیرْدِی کِه، شِدَّتْلِی وَ غَلِیظْ طُوقَاتْلَرِی اُو مُلْحِدْلَرَه وَ حَقْدَنْ یُوزْ چِوِیرَنْ بَاطِلْ مَذْهَبْلِیلَرَه یَیدِیرْدِی. یُوقْسَه رِسَالَهِ-نُورُكْ مَسْلَکِی، نَزِیهَانَه وَ نَازِکَانَه وَ قَوْلِ-لَیِّنْدِرْ.

بِرَرْ نَادِرَهٔ-حِکْمَتْ، بِرَرْ دَاهِیَهٔ-خِلْقَتْ، بِرَرْ نُورْ عَالَمِیزْ بِزْ.

بُویْلَه یُوزْ بِیكْ دِیلْ اِیلَه، یُوزْ بِیكْ بُرْهَانْ گُوسْتَرِیرِزْ، اِیشِیتْدِیرِیرِزْ إِنْسَانْ أُولَانْ إِنْسَانْه،

كُورْ أُولَاسِی دِینْسِزْ گُوزُی، گُورْمَزْ أُولْدُی یُوزُیمُزُی. هَمْ اِیشِیتْمَزْ سُوزُیمُزُی. حَقْ سُویْلِه‌یَنْ آیَتْلَرِزْ بِزْ.

سِكَّه‌مِزْ بِرْ، طُرَّه‌مِزْ بِرْ، رَمِّزِه مُسَخَّرِزْ، مُسَبِّحِزْ عَبِیدَانَه

ذِكْرْ اَیدَرِزْ، كَهْكَشَانِكْ حَلْقَهٔ-كُبْرَاسِنْه مَنْسُوبْ بِرَرْ مَجْذُوبْلَرِزْ بِزْ...

بَاقْ كِتَابِ-كَائِنَاتِكْ صَفْحَهٔ-رَنْگِينِنَه
خَامَهٔ-ذَرّٰينِ-قُدْرَتْ، گُورْ نَه تٰصْوِيرْ أَيْلَه‌مِشْ.
قَالْمَامِشْ بِرْ نُقْطَهٔ-مُظْلِمْ، چَشْمِ-دِلْ أَرْبَابِنَه
صَانْكِه آيَاتِنْ خُدَا، نُورْ اِيلَه تَحْرِيرْ أَيْلَه‌مِشْ.
بَاقْ، نَه مُعْجِزِ-حِكْمَتْ، إِذْعَانْ‌رُبَايِ-كَائِنَاتْ؛
بَاقْ، نَه عَالِى بِرْ تَمَاشَادِرْ فَضَايِ-كَائِنَاتْ؛
دِيكْلَه دَه يِيلْدِيزْلَرِى، شُو خُطْبَهٔ-شِيرِينِنَه،
نَامَهٔ-نُورِينِ-حِكْمَتْ، بَاقْ نَه تٰقْرِيرْ أَيْلَه‌مِشْ.
هَپْ بَرَابَرْ نُطْقَه گَلْمِشْ، حَقْ لِسَانِيْلَه دَيْرْلَرْ:
بِرْ قَدِيرِ-ذُو الْجَلَالِكْ حَشْمَتِ سُلْطَانِنَه
بِرَرْ بُرْهَانِ-نُورْأَفْشَانِزْ وُجُوبُ-صَانِعَه، هَمْ وٰحْدَتَه، هَمْ قُدْرَتَه شَاهِدْلَرِزْ بِزْ.
شُو زَمِينِكْ يُوزُيْنِى يَالْدِيزْلَايَانْ نَازَنِينْ مُعْجِزَاتِى چُونْ مَلَكْ سَيْرَانِنَه
بُو سَمَانِكْ أَرْضَه بَاقَانْ، جَنَّتَه دِقَّتْ اَيدَنْ، بِيكْلَرْ مُدٰقِّقْ گُوزْلَرِزْ بِزْ.
طُوبَايِ-خِلْقَتْدَنْ سَمَاوَاتْ شِقِّنَه، هَپْ كَهْكَشَانْ أَغْصَانِنَه
بِرْ جَمِيلِ-ذُو الْجَلَالِكْ دَسْتِ-حِكْمَتِيْلَه طَاقِيلْمِشْ، بِيكْلَرْ گُوزَلْ مَيْوَه‌لَرِزْ بِزْ.
شُو سَمَاوَاتْ أَهْلِنَه بِرَرْ مَسْجِدِ-سَيَّارْ، بِرَرْ خَانَهٔ-دَوَّارْ، بِرَرْ عُلْوِى آشِيَانَه،
بِرَرْ مِصْبَاحِ-نَوَّارْ، بِرَرْ گَمِيِ-جَبَّارْ، بِرَرْ طَيَّارَه‌يِزْ بِزْ.
بِرْ قَدِيرِ-ذُو الْكَمَالِكْ، بِرْ حَكِيمِ-ذُو الْجَلَالِكْ، بِرَرْ مُعْجِزَهٔ-قُدْرَتْ،
بِرَرْ خَارِقَهٔ صَنْعَتِ-خَالِقَانَه،

بَرَابَرْ، ذَرَّه مِقْدَارْ وَ بِرْ ثَانِیَه‌جِكْ قَدْرْ حُدُودْلَرِنْدَنْ تَجَاوُزْ اَیْتمَه‌مَه‌لَرِی، بِرْ عَاشِرَهٔ-دَقِیقَه قَدْرْ وَظِیفَه‌لَرِنْدَنْ گَرِی قَالْمَامَلْرِی، صَانِعِ-ذُو الْجَلَالْلَرِینِكْ نَه قَدْرْ دَقِیقْ بِرْ مِیزَانِ-مَخْصُوصْ اِیلَه رُبُوبِیَتِنِی إِجْرَا اَیْتدِیگِنِی نَظَرِ-دِقَّتَه گُوسْتَرِرْلَرْ. هَمْ دَه شُو آیَتْ گِبِی سُورَهٔ-عَمَّ دَه وَ سَائِرْ آیَتْلَرْدَه بَیَانْ اُولُونَانْ تَسْخِیرِ-شَمْسْ وَ قَمَرْ وَ نُجُومْلَه إِشَارَتْ اَیْتدِیگِی گِبِی:

تَشَعْشُعُ سِرَاجِهَا تَهَلْهُلُ مِصْبَاحِهَا تَلَئْلُؤُ نُجُومِهَا تُعْلِنُ لِاَهْلِ النُّهٰی سَلْطَنَةً بِلاَ اِنْتِهَاءٍ

یَعْنِی: سَمَانِكْ مُزَیَّنْ طَاوَانِنَه، گُونَشْ گِبِی اِیشِیقْ وَیرِیجِی، اِیصِینْدِیرِیجِی بِرْ لَامْبَایِی طَاقْمَقْ؛ گِیجَه-گُونْدُوزْ خَطْلَرِیْلَه، قِیشْ-یَازْ صَحِیفَه‌لَرِنْدَه مَكْتُوبَاتِ-صَمَدَانِیَه‌یِی یَازْمَاسِنَه بِرْ نُورْ حُقَّه‌سِی حُكْمُنَه گَتِیرْمَكْ وَ یُوكْسَكْ مِنَارَه وَ قُلَه‌لَرْدَه كِی بُیُوكْ سَاعَتْلَرِكْ یَارْلَایَانْ عَقْرَبْلَرِی مِثْلُو، قُبَّهٔ-سَمَادَه قَمَرِی، زَمَانِكْ سَاعَتِ-كُبْرَاسِنَه بِرْ عَقْرَبْ یَاپْمَقْ؛ مُتَفَاوِتْ چُوقْ هِلَالْلَرْ صُورَتِنْدَه هَرْ گِیجَه‌یَه گُویَا آیْرِی بِرْ هِلَالْ بِیرَاقِوبْ، صُوكْرَه دُونُوبْ كَنْدِینَه طُوپْلَامَقْ، مَنْزِلْلَرِنْدَه كَمَالِ-مِیزَانْلَه، دَقِیقْ حِسَابْلَه حَرَكَتْ اَیْتدِیرْمَكْ وَ قُبَّهٔ-سَمَادَه یَارْلَایَانْ، تَبَسُّمْ اَیدَنْ بِیلْدِیزْلَرْلَه، گُوگُكْ گُوزَلْ یُوزُینِی یَالْدِیزْلَامَقْ، أَلْبَتَّه نِهَایَتْسِزْ بِرْ سُلْطَنَتِ-رُبُوبِیَتِكْ شَعَائِرِیدِرْ. ذِی‌شُعُورَه، اُونُ إِشْعَارْ اَیدَنْ مُحْتَشَمْ بِرْ اُلُوهِیَتِكْ إِشَارَاتِیدِرْ. أَهْلِ - فِكْرِی، اِیمَانَه وَ تَوْحِیدَه دَعوَتْ اَیدَرْ.

طَاشْلٰرِی مِثْلُو وَ فَابْرِیقَه چِرْخْلٰرِی گِبِی أَطْرَافِنْدَه دُونْدُیرَنْ بِرْ قَدِیرِ–ذُو الْجَلَالِكْ دَرَجَهٔ–قُدْرَتْ وَ حِكْمَتِی، اُو نِسْبَتْدَه نٰظَرْه تَظَاهُرْ اَیدَرْ.

تَلْئُلاً فِی حِشْمَةٍ تَبَسُّمًا فِی زِینَةٍ یَعْنِی: هَمْ سَمَاوَاتْ یُوزُنْدَه، اُویْلَه بِرْ حَشْمَتْ اِیچِنْدَه بِرْ پَارْلَامْقْ وَ بِرْ زِینَتْ اِیچِنْدَه بِرْ تَبَسُّمْ وَارْ كِه؛ صَانِعِ–ذُو الْجَلَالِكْ نَه قَدْرْ مُعَظَّمْ بِرْ سُلْطَنَتِی، نَه قَدْرْ گُوزَلْ بِرْ صَنْعَتِی اُولْدُیغُنُی گُوسْتَرِرْ. دُونَانْمَا گُونْلَرِنْدَه كَثْرَتْلِی أَلَكْتِرِیقْ لَامْبَالْرِی، سُلْطَانِكْ دَرَجَهٔ – حَشْمَتِنِی وَ تَرَقِّیَاتِ–مَدَنِیَه‌دَه دَرَجَهٔ–كَمَالِنِی گُوسْتَرْدِیگِی گِبِی؛ قُوجه سَمَاوَاتْ اُو حَشْمَتْلِی، زِینَتْلِی بِیلْدِیزْلَرِیْلَه صَانِعِ–ذُو الْجَلَالِكْ كَمَالِ–سُلْطَنَتِنِی وَ جَمَالِ–صَنْعَتِنِی، اُویْلَه‌جه نٰظَرِ–دِقَّتَه گُوسْتَرِیُورْلَرْ.

مَعَ اِنْتِظَامِ الْخِلْقَةِ مَعَ اِتِّزَانِ الصَّنْعَةِ هَمْ دِیُورْ كِه: سَمَانِكْ یُوزُنْدَه كِی مَخْلُوقَاتِكْ اِنْتِظَامِنِی، دٰقِیقْ مِیزَانْلْرْ اِیچِنْدَه مَصْنُوعَاتِكْ مَوْزُونِیَتِنِی گُورْ وَ آكْلَا كِه: اُونْلَرِكْ صَانِعِی نَه قَدْرْ قَدِیرْ وَ نَه قَدْرْ حَكِیمْ اُولْدُیغُنُی بِیلْ. أَوَتْ مُخْتَلِفْ وَ كُوچُكْ جِرِمْلَرِی وَیَاخُودْ حَیْوَانْلْرِی دُونْدُیرَنْ وَ بِرْ وَظِیفَه اِیچُونْ چَوِیرَنْ وَ بِرْ مِیزَانِ–مَخْصُوصْ اِیلَه، هَرْ بِرِینِی مُعَیَّنْ بِرْ یُولْدَه سَوْقْ اَیدَنْ بِرْ ذَاتِكْ دَرَجَهٔ–إِقْتِدَارْ وَ حِكْمَتِنِی وَ حَرَكَتْ اَیدَنْ جِرِمْلَرِكْ اُوكْلَرِی دَرَجَهٔ – إِطَاعَتْ وَ مُسَخَّرِیَتْلَرِینِی گُوسْتَرْدِكْلَرِی گِبِی، قُوجه سَمَاوَاتْ اُو دَهْشَتْلِی عَظَمَتِیْلَه حَدْسِزْ بِیلْدِیزْلَرِیْلَه وَ اُو بِیلْدِیزْلَرْ دَه دَهْشَتْلِی بُیُوكْلُكْلَرِیْلَه وَ غَایَتْ شِدَّتْلِی حَرَكَتْلَرِیْلَه

گُوزَلْ یُوزُینَه چِوِیرِیُیورْ. تَا دِقَّتِ-نٰظَرْ اِیلَه، سَمَانِكْ یُوزُنْدَه فَوْقَ الْعَادَه سُكُونَتْ اِیچِنْدَه بِرْ سُكُوتُی گُورُوبْ، بِرْ قَدِیرِ-مُطْلَقِكْ أَمرْ وَ تَسْخِیرِیْلَه اُو وٰضْعِیَتِی آلْدِیغِنِی آكْلاَسِینْ. یُوقْسٰلَه أَگَرْ بَاشِی بُوشْ اُولْسٰلَه اِیدِیلَرْ، بِرْبِرِی اِیچِنْدَه اُو دَهْشَتْلِی حَدْسِزْ أَجْرَامْ، اُو غَایَتْ بُیُوكْ كُرَه‌لَرْ وَ غَایَتْ سُرْعَتْلِی حَرَكَتْلَرِیْلَه اُویْلَه بِرْ وَلْوَلَه‌یِی چِیقَارْمٰقْ لَازِمْ اِیدِی كِه، كَائِنَاتِكْ قُولَاغِنِی صَاغِیرْ اَیدَه‌جَكْدِی. هَمْ اُویْلَه بِرْ زَلْزَلَهٔ - هَرْجْ وَ مَرْجْ اِیچِنْدَه قَارِیشِیقْلِقْ اُولَاجٰقْدِی كِه، كَائِنَاتِی طَاغِیدٰه‌جَقْدِی. یِگَرْمِی جَامُوسْ، بِرْبِرِی اِیچِنْدَه حَرَكَتْ اَیتْسَه نَه قَدَرْ وَلْوَلَه‌لِی بِرْ هَرْجْ وَ مَرْجَه سَبَبِیَتْ وَیرْدِیگِی مٰعلُومْ. حَالْبُوكِه كُرَهٔ- أَرْضْدَنْ بِیكْ دَفْعَه بُیُوكْ وَ طُوپْ گُلَّه‌سِنْدَنْ یَتْمِشْ دَفْعَه سُرْعَتْلِی حَرَكَتْ اَیدَنْلَرْ، یِیلْدِیزْلَرْ اِیچَرِسِنْدَه وَارْ اُولْدُیغُنُی قُوزْمُوغْرَافْیَا سُویْلُه‌یُورْ. اِیشْتَه سُكُونَتْ اِیچِنْدَه كِی سُكُوتُ-أَجْرَامْدَنْ، صَانِعِ-ذُو الْجَلَالِكْ وَ قَدِیرِ-ذُو الْكَمَالِكْ دَرَجَهٔ-قُدْرَتْ وَ تَسْخِیرِینِی وَ نُجُومُكْ اُوكٰا دَرَجَهٔ-إِنْقِیَادْ وَ إِطَاعَتِنِی آكْلاَ.

حَرَكَةً فِی حِكْمَةٍ

هَمْ سَمَانِكْ یُوزُنْدَه، حِكْمَتْ اِیچِنْدَه بِرْ حَرَكَتِی گُورْمَكِی آیَتْ أَمرْ اَیدِیُیورْ. أَوَتْ غَایَتْ عَجِیبْ وَ عَظِیمْ حَرَكَاتْ، غَایَتْ دَقِیقْ وَ گِنِیشْ حِكْمَتْ اِیچِنْدَه‌دِرْ. نَاصِلْكِه بِرْ فَابْرِیقَه‌نِكْ چٰرْخْلَرِینِی وَ طُولَابْلَرِینِی بِرْ حِكْمَتْ اِیچِنْدَه چَوِیرَنْ بِرْ صَنْعَتْكَارْ، فَابْرِیقَه‌نِكْ عَظَمَتْ وَ إِنْتِظَامِی دَرَجَه‌سِنْدَه دَرَجَهٔ-صَنْعَتْ وَ مَهَارَتِنِی گُوسْتَرِرْ. اُویْلَه دَه: قُوجٰه گُونَشَه، سَیَّارَاتْ اِیلَه بَرَابَرْ فَابْرِیقَه وٰضْعِیَتِنِی وَیرَنْ وَ اُو مُدْهِشْ عَظِیمْ كُرَه‌لَرِی صَاپَانْ

بِرِنْجِى مَوْقِفِكْ كُوچُكْ بِرْ ذَيْلِى

فَاسْتَمِعْ اٰيَةَ :

اَفَلَمْ يَنْظُرُوٓا اِلَى السَّمَآءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَ زَيَّنَّاهَا...الخ.

ثُمَّ انْظُرْ اِلٰى وَجْهِ السَّمَآءِ كَيْفَ تَرٰى سُكُوتًا فِى سُكُونَةٍ حَرَكَةً فِى حِكْمَةٍ تَلْئُلاً فِى حِشْمَةٍ تَبَسُّمًا فِى زِينَةٍ مَعَ اِنْتِظَامِ الْخِلْقَةِ مَعَ اِتِّزَانِ الصَّنْعَةِ تَشَعْشُعُ سِرَاجِهَا تَهَلْهُلُ مِصْبَاحِهَا تَلَئْلُؤُ نُجُومِهَا تُعْلِنُ لِاَهْلِ النُّهٰى سَلْطَنَةً بِلاَ اِنْتِهَاءٍ.

اَفَلَمْ يَنْظُرُوٓا اِلَى السَّمَآءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَ زَيَّنَّاهَا...الخ.

بُو آيَتِكْ بِرْ نَوِع تَرْجُمَهسِى اُولَانْ ثُمَّ انْظُرْ اِلٰى وَجْهِ السَّمَآءِ كَيْفَ تَرٰى سُكُوتًا فِى سُكُونَةٍ تَرْجُمَهسِيدِرْ. يعنِى آيَتِ-كَرِيمَه نظَرِ-دِقَّتِى سَمَانِكْ زِينَتْلِى وَ

وَ بَرَابَرِنْدَه اُولَانْ طَبِيعَتِى (حَاشِيَه) أَوْهَامْ دَرَه‌لَرِينَه وَ تَصَادُفِى عَدَمْ قُوِيُوسُنَه وَ شَرِيكْلَرِى، إِمْتِنَاعْ وَ مُحَالِيَتْ ظُلُمَاتِنَه وَ دِينْ عَلَيْهِنْدَه كِى فَلْسَفَه‌يِى، أَسْفَلِ-سَافِلِينِكْ دِينِنَه آتَارْ. بُتُونْ يِيلْدِيزْلَرْلَه بَرَابَرْ اُو يِيلْدِيزْ لَوْ كَانَ فِيهِمَآ اٰلِهَةٌ اِلاَّ اللّٰهُ لَفَسَدَتَا فَرْمَانِ-قُدْسِيسِنِى اُوقُويُورْلَرْ. وَ "سِينَكْ قَنَادِنْدَنْ طُوتْ، تَا سَمَاوَاتْ قَنْدِيلْلَرِينَه قَدَرْ، بِرْ سِينَكْ قَنَادِى قَدَرْ شَرِيكَه يَرْ يُوقْدُرْ كِه، بَارْمَقْ قَارِيشْدِيرْسِينْ" دِيَه إِعْلَانْ اَيدَرْلَرْ.

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَآ اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَآ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَ سَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ سِرَاجِ وَحْدَتِكَ فِى كَثْرَةِ مَخْلُوقَاتِكَ وَ دَلاَّلِ وَحْدَانِيَّتِكَ فِى مَشْهَرِ كَائِنَاتِكَ وَ عَلٰى اٰلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ

(حَاشِيَه) : فَقَطْ سُقُوطْدَنْ صُوكْرَه طَبِيعَتْ تَوْبَه اَيتْدِى. حَقِيقِى وَظِيفَه‌سِى، تَأْثِيرْ وَ فِعِلْ اُولْمَادِيغِنِى، بَلْكِه قَبُولْ وَ إِنْفِعَالْ اُولْدُيغُنُى آكْلاَدِى. وَ كَنْدِيسِى قَدَرِ-إِلٰهِينِكْ بِرْ نَوْعِ دَفْتَرِى (فَقَطْ تَبَدُّلْ وَ تَغَيُّرَه قَابِلْ بِرْ دَفْتَرِى) وَ قُدْرَتِ-رَبَّانِيَه‌نِكْ بِرْ نَوْعِ بِرُوغْرَامِى وَ قَدِيرِ-ذُو الْجَلاَلِكْ بِرْ نَوْعِ فِطْرِى شَرِيعَتِى وَ بِرْ نَوْعِ مَجْمُوعَةِ-قَوَانِينِى اُولْدُيغُنُى يِيلْدِى. كَمَالِ-عَجْزْ وَ إِنْقِيَادْ اِيلَه وَظِيفَةِ - عُبُودِيَتِنِى طَاقِينْدِى. وَ فِطْرَتِ-إِلٰهِيَه وَ صَنْعَتِ-رَبَّانِيَه إِسْمِنِى آلْدِى.

أَوَتْ هَرْ بِرِيمِزْ قُدْرَتِ-وَاحِدِ-أَحِدِكْ بِرَرْ مُعْجِزَهسِى وَ شَجَرَهْ-خِلْقَتِكْ بِرَرْ مُنْتَظَمْ مَيْوَهسِى وَ وَحْدَانِيَتِكْ بِرَرْ مُنَوَّرْ بُرْهَانِى وَ مَلَائِكَهلَرِكْ بِرَرْ مَنْزِلِى، بِرَرْ طَيَّارَهسِى، بِرَرْ مَسْجِدِى وَ عَوَالِمِ-عُلْوِيَهنِكْ بِرَرْ لَامْبَاسِى، بِرَرْ گُونَشِى وَ سَلْطَنَتِ-رُبُوبِيَتِكْ بِرَرْ شَاهِدِى وَ فَضَايِ-عَالَمِكْ بِرَرْ زِينَتِى، بِرَرْ قَصْرِى، بِرَرْ چِيچَكِى وَ سَمَا دَكْزِينِكْ بِرَرْ نُورَانِى بَالِيغِى وَ گُوكْ يُوزُينُكْ بِرَرْ گُوزَلْ گُوزُى (حَاشِيَه) أُولْدُيغُمُزْ گِبِى، هَيْئَتِ-مَجْمُوعَهمِزْدَه سُكُونَتْ اِيچِنْدَه بِرْ سُكُوتْ وَ حِكْمَتْ اِيچِنْدَه بِرْ حَرَكَتْ وَ حَشْمَتْ اِيچِنْدَه بِرْ زِينَتْ وَ إِنْتِظَامْ اِيچِنْدَه بِرْ حُسْنُ-خِلْقَتْ وَ مَوْزُونِيَتْ اِيچِنْدَه بِرْ كَمَالِ-صَنْعَتْ بُولُونْدُيغُنْدَنْ صَانِعِ-ذُو الْجَلَالِمِزِى، نِهَايَتْسِزْ دِيللَرْ اِيلَه وَحْدَتِنِى، أَحَدِيَتِنِى، صَمَدِيَتِنِى وَ أَوْصَافِ-جَمَالْ وَ جَلَالْ وَ كَمَالِنِى بُتُونْ كَائِنَاتَه إِعْلَانْ اَيْتْدِيكِمِزْ حَالْدَه، بِزِمْ گِبِى نِهَايَتْ دَرَجَهدَه صَافِى، تَمِيزْ، مُطِيعْ، مُسَخَّرْ خِدْمَتْكَارْلَرِى، قَارْمَهقَارِيشِيقْلِقْ وَ إِنْتِظَامْسِزْلِقْ وَ وَظِيفَهسِزْلِكْ حَتَّى صَاحِبْسِزْلِكْ اِيلَه إِتْهَامْ اَيْتْدِيكِنْدَنْ طُوقَادَه مُسْتَحَقْسِكْ." دَيْرْ. اُو مُدَّعِينِكْ يُوزُينَه رَجْمِ-شَيْطَانْ گِبِى، بِرْ يِيلْدِيزْ اُويْلَه بِرْ طُوقَاتْ وُورُورْ كِه، يِيلْدِيزْلَرْدَنْ تَا جَهَنَّمِكْ دِيبِنَه أُونُى آتَارْ.

(حَاشِيَه) جَنَابِ-حَقِّكْ عَجَائِبِ-مَصْنُوعَاتِنَه بَاقُوبْ، تَمَاشَا اَيْدُوبْ وَ اَيْتْدِيرَنْ إِشَارَتْلَرِزْ. يَعْنِى: سَمَاوَاتْ، حَدْسِزْ گُوزَلْلَه زَمِينْدَه كِى عَجَائِبِ-صَنْعَتِ-إِلٰهِيَه بِى تَمَاشَا اَيْدَرْ گِبِى گُورُونُيُورْ. سَمَانِكْ مَلَائِكَهلَرِى گِبِى، يِيلْدِيزْلَرْ دَخِى مَحْشَرِ-عَجَائِبْ وَ غَرَائِبْ أُولَانْ أَرْضَه بَاقِيُورْلَرْ وَ ذِى شُعُورْلَرِى دِقَّتْلَه بَاقْدِيرِيُورْلَرْ، دَيَمَكْدِرْ.

اَیدَنْ وَ سَمَاوَاتِنْدَه کَمَالِ-حِکْمَتْلَه یَرْلَشْدِیرَنْ وَ کَمَالِ-حَشْمَتْلَه دُونْدُیرَنْ وَ کَمَالِ-زِینَتْلَه سُوسْلَنْدِیرَنْ بِرْ ذَاتْ اُولَابِیلِیرْ."

صُوکْرَه اُو مُدَّعِی، قَلْبِنْدَنْ دَیرْ کِه: "یِیلْدِیزْلَرْ چُوقْ قَالَابَالِقْدِرْلَرْ. هَمْ طَاغِنِیقْ، قَارْلَه‌قَارِیشِیقْ گُورُونُیُورْلَرْ. بَلْکِه اُونْلَرِكْ اِیچِنْدَه، مُؤَکِّلْلَرِمْ نَامِنَه بِرْ شَیْ قَزَانِیرِمْ." دَیرْ. اُونْلَرِكْ اِیچِنَه گِیرَرْ. اُونْلَرَه أَسْبَابْ نَامِنَه، شَرِیکْلَرِی حَسَابِنَه وَ طُغْیَانْ اَیتْمِشْ فَلْسَفَه لِسَانِیلَه، نُجُومْ‌پَرَسْتْ اُولَانْ صَابِئِیُونْلَرِكْ دَیدِکْلَرِی گِبِی دَیرْ کِه: "سِزْلَرْ، پَكْ چُوقْ طَاغِنِیقْ اُولْدُیغُکُزْدَنْ ، آیْرِی آیْرِی حَاکِمْلَرِكْ تَحْتِ-حُکْمُنْدَه بُولُونُیُورْسُکُزْ." اُو وَقِتْ یِیلْدِیزْلَرْ نَامِنَه بِرْ یِیلْدِیزْ دَیرْ کِه: "نَه قَدَرْ سَرْسَمْ، عَقِلْسِزْ وَ أَحْمَقْ وَ گُوزْسُزْسُكْ کِه؛ بِزِمْ یُوزُیمْزْدَه کِی سِکَّهٔ-وَحْدَتِی وَ طُرَّهٔ-أَحَدِیَتِی گُورْمِیُیورْسُكْ، آکْلَامِیُیورْسُكْ. وَ بِزِمْ نِظَامَاتِ-عَالِیَه‌مِزِی وَ قَوَانِینِ-عُبُودِیَتِمِزِی بِیلْمِیُیورْسُكْ. بِزِی إِنْتِظَامْسِزْ ظَنّ اَیدَرْسِكْ. بِزْلَرْ اُویْلَه بِرْ ذَاتِكْ صَنْعَتِیزْ وَ خِدْمَتْکَارْلَرِیزْ کِه، بِزِمْ دَکْزِیمِزْ اُولَانْ سَمَاوَاتِی وَ شَجَرَه‌مِزْ اُولَانْ کَائِنَاتِی وَ مَسِیرَه‌گَاهِمِزْ اُولَانْ نِهَایَتْسِزْ فَضَایِ-عَالَمِی قَبْضَهٔ-تَصَرُّفُنْدَه طُوتَانْ بِرْ وَاحِدِ-أَحَدْدِرْ. بِزْلَرْ دُونَانْمَا أَلَکْتِرِیقْ لَامْبَالْرِی گِبِی، اُونُكْ کَمَالِ-رُبُوبِیَتِنِی گُوسْتَرَنْ نُورَانِی شَاهِدْلَرِزْ وَ سُلْطَنَتِ-رُبُوبِیَتِنِی إِعْلَانْ اَیدَنْ اِیشِیقْلِی بُرْهَانْلَرِزْ. هَرْ بِرْ طَائِفَه‌مِزْ اُونُكْ دَائِرَهٔ-سُلْطَنَتِنْدَه عُلْوِی، سُفْلِی، دُنْیَوِی، بَرْزَخِی، اُخْرَوِی مَنْزِلْلَرْدَه حَشْمَتِ-سُلْطَنَتِنِی گُوسْتَرَنْ وَ ضِیَا وَیرَنْ نُورَانِی خِدْمَتْکَارْلَرِزْ.

اُوكٰا مُطِيعْ وَ مُسْخَّرْدِرْلَرْ. بِرْ آغَاجِى، مَيْوَەلَرِيْلَه تَنْظِيمْ وَ تَزْيِينْ اَيْتْدِيگِى گِبِى، قُولَايْجَه گُونَشِى ، سَيَّارَاتْلَه تَنْظِيمْ اَيدَرْ بِرْ حَكِيمِ - ذُو الْجَلَالْ وَ حَاكِمِ - مُطْلَقْدِرْ."

صُوكْرَه اُو مُدَّعِى، يَرْدَه يَرْ بُولَامَادِيغِى اِيچُونْ گِيدَرْ گُونَشَه. قَلْبِنْدَنْ دَيْرْ كِه: "بُو چُوقْ بُيُوكْ بِرْ شَيْدِرْ، بَلْكِه اِيچِنْدَه بِرْ دَلِيكْ بُولُوبْ، بِرْ يُولْ آچَارِمْ. يَرِى دَه مُسْخَّرْ اَيدَرِمْ." گُونَشَه شِرْكْ نَامِنَه وَ شَيْطَانْلَاشْمِشْ فَلْسَفَه لِسَانِيْلَه، مُجُوسِيلَرِكْ دَيدِكْلَرِى گِبِى دَيْرْ كِه: "سَنْ بِرْ سُلْطَانْسِكْ، كَنْدِى كَنْدِيكَه مَالِكْسِكْ، اِيسْتَدِيگِكْ گِبِى تَصَرُّفْ اَيدَرْسِكْ." گُونَشْ اِيسَه، حَقْ نَامِنَه وَ حَقِيقَتْ لِسَانِيْلَه وَ حِكْمَتِ-إِلٰهِيَه دِيلِيْلَه اُوكٰا دَيْرْ: "حَاشَا يُوزْ بِيكْ دَفْعَه حَاشَا وَ كَلَّا!.. بَنْ مُسْخَّرْ بِرْ مَأْمُورُمْ. سَيِّدِيمِكْ مِسَافِرْخَانَه‌سِنْدَه بِرْ مُومْدَارِمْ. بِرْ سِينَگَه، بَلْكِه بِرْ سِينَگِكْ قَنَادِينَه دٰخِى حَقِيقِى مَالِكْ اُولَامَامْ. چُونْكُه سِينَگِكْ وُجُودُنْدَه اُويْلَه مَعْنَوِى جَوْهَرْلَرْ وَ گُوزْ، قُولَاقْ گِبِى آنْتِيقَه صَنْعَتْلَرْ وَارْ كِه؛ بَنِمْ دُكَّانِمْدَه يُوقْ. دَائِرَهِ-إِقْتِدَارِيمِكْ خَارِجِنْدَه‌دِرْ." دَيْرْ، مُدَّعِى‌يِى تَكْدِيرْ اَيدَرْ.

صُوكْرَه اُو مُدَّعِى دُونَرْ، فِرْعَوْنْلَاشْمِشْ فَلْسَفَه لِسَانِيْلَه دَيْرْ كِه: "مَادَامْ كَنْدِيكَه مَالِكْ وَ صَاحِبْ دَگِلْسِكْ، بِرْ خِدْمَتْكَارْسِكْ؛ أَسْبَابْ نَامِنَه بَنِمْسِكْ." دَيْرْ. اُو وَقْتْ گُونَشْ، حَقْ وَ حَقِيقَتْ نَامِنَه وَ عُبُودِيَتْ لِسَانِيْلَه دَيْرْ كِه: "بَنْ اُويْلَه بِرِينِكْ اُولَا بِيلِيرِمْ كِه؛ بُتُونْ أَمْثَالِمْ اُولَانْ عُلْوِى يِيلْدِيزْلَرِى اِيجَادْ

گُوسْتَرِیُورْسُكْ. اُویْلَه اِیسَه، سَنْ بَنِمْ اُولَابِیلِیرْسِكْ." اُو وٰقِتْ كُرَهِ-أَرْضْ، حَقْ نَامِنَه وَ حَقِیقَتْ دِیلِیْلَه، گُوكْ گُورُولْتُیسُی گِبِی بِرْ صَدَا اِیلَه اُوكٰا دَیْرْ كِه: "خَلْطْ اَیْتْمَه... بَنْ، نَاصِلْ سَرْسَرِی، صَاحِبْسِنْ اُولَابِیلِیرِمْ؟ بَنِمْ أَلْبِسَه‌مِی وَ أَلْبِسَه‌مِكْ اِیچِنْدَه كِی أَكْ كُوچُكْ بِرْ نُقْطَه‌بِی، بِرْ اِیبِی إِنْتِظَامْسِنْ بُولْمُشْ مُیسُكْ وَ حِكْمَتْسِنْ وَ صَنْعَتْسِنْ گُورْمُشْ مُیسُكْ كِه، بٰكٰا صَاحِبْسِنْ، سَرْسَرِی دَیْرْسِكْ. أَگَرْ حَرَكَتِ-سَنَوِیَه‌مْ اِیلَه تْقْرِیبًا یِگَرْمِی بَشْ بِیكْ سَنَه‌لِكْ (حَاشِیَه) بِرْ مَسَافَه‌دَه، بِرْ سَنَه‌دَه گَزْدِیگِمْ وَ كَمَالِ-مِیزَانْ وَ حِكْمَتْلَه وٰظِیفَهِ-خِدْمَتِمِی گُورْدُیگُمْ اُو دَائِرَهِ-عَظِیمَه‌یَه حَقِیقِی مَالِكْ اُولَابِیلِیرْسَه‌كْ وَ قَارْدَاشْلَرِمْ وَ بَنِمْ گِبِی وٰظِیفَه‌دَارْ اُولَانْ اُونْ سَیَّارَه‌یَه وَ گَزْدِكْلَرِی بُتُونْ دَائِرِه‌لَرَه وَ بِزِمْ إِمَامِمْزْ وَ بِزْ اُونُكْلَه بَاغْلِی وَ جَاذِبَهِ-رَحْمَتْلَه اُوكٰا طَاقِیلِی اُولْدُیغُمْزْ گُونَشِی اِیجَادْ اَیدِوبْ، یَرْلَشْدِیرَه‌جَكْ وَ صَاپَانْ طَاشِی گِبِی بَنِی وَ سَیَّارَاتْ یِیلْدِیزْلَرِی اُوكٰا بَاغْلَایه‌جَقْ وَ كَمَالِ-إِنْتِظَامْ وَ حِكْمَتْلَه دُونْدُیرُوبْ إِسْتِخْدَامْ اَیدَه‌جَكْ بِرْ نِهَایَتْسِزْ حِكْمَتْ وَ نِهَایَتْسِزْ قُدْرَتْ سَنْدَه وَارْسَه، بٰكٰا رُبُوبِیَتْ دٰعْوَا اَیتْ؛ یُوقْسَه هَایْدِی جَهَنَّمْ اُولْ، گِیتْ! بَنِمْ اِیشِمْ وُارْ. وٰظِیفَه‌مَه گِیدِیُورُمْ. هَمْ بِزْلَرْدَه كِی حَشْمَتْلِی إِنْتِظَامَاتْ وَ دَهْشَتْلِی حَرَكَاتْ وَ حِكْمَتْلِی تَسْخِیرَاتْ گُوسْتَرِیُورْ كِه، بِزِمْ اُوسْتَه‌مِزْ اُویْلَه بِرْ ذَاتْدِرْ كِه؛ بُتُونْ مَوْجُودَاتْ، ذَرَّه‌لَرْدَنْ یِیلْدِیزْلَرَه وَ گُونَشْلَرَه قَدَرْ أَمْرِبَرْ نَفَرْ حُكْمُنْدَه

(حَاشِیَه): بِرْ دَائِرَه‌نِكْ تْقْرِیبًا نِصْفِ-قُطْرِی، یُوزْ سَكْسَانْ مِیلْیُونْ كِیلُومَتْرَه اُولْسَه؛ اُو دَائِرَه (كَنْدِیسِی) تْقْرِیبًا یِگَرْمِی بَشْ بِیكْ سَنَه‌لِكْ مَسَافَه اُولُورْ.

هَمْ خِلْقَتِ-أَرْضْدَنْ تَا خَرَابِ-أَرْضَه قَدَرْ، بَلْكِه أَزَلْدَنْ أَبَدَه قَدَرْ اُولَاشَاجَقْ، حِكْمَتْلِى، قُدْرَتْلِى اِيكِى مَعْنَوِى أَلِكْ وَارْسَه وَ بُتُونْ آتْقِيلِرِمْدَه كِى بُتُونْ فَرْدْلَرِى اِيجَادْ اَيدَه‌جَكْ كَمَالِ-إِنْتِظَامْ وَ حِكْمَتْلَه تَعْمِيرْ وَ تَجْدِيدْ اَيدَه‌جَكْ سَنْدَه بِرْ إِقْتِدَارْ وَ حِكْمَتْ وَارْسَه، هَمْ بِزِمْ مُودَه‌لِمِزْ وَ بِزِى گِيَه‌نْ وَ بِزِى كَنْدِينَه پَچَه وَ چَارْشَافْ يَاپَانْ كُرَهٔ-أَرْضِى أَلِكْدَه طُوتُوبْ مُوجِدْ اُولَا بِيلِيرْسَه‌كْ، بَكَا رُبُوبِيَتْ دَعْوَا اَيتْ. يُوقْسَه هَايْدِى طِيشَارِى‌يَه! بُو يَرْدَه يَرْ بُولَامَازْسِكْ. هَمْ بِزْدَه اُويْلَه بِرْ سِكَّهٔ-وَحْدَتْ وَ اُويْلَه بِرْ طُرَّهٔ-أَحَدِيَتْ وَارْدِرْ كِه، بُتُونْ كَائِنَاتْ قَبْضَهٔ-تَصَرُّفُنْدَه اُولْمَيَانْ وَ بُتُونْ أَشْيَايِى، بُتُونْ شُئُونَاتِيلَه بِرْدَنْ گُورْمَه‌يَنْ وَ نِهَايَتْسِزْ اِيشْلَرِى بَرَابَرْ يَاپَامَيَانْ وَ هَرْ يَرْدَه حَاضِرْ وَ نَاظِرْ بُولُونْمَيَانْ وَ مَكَانْدَنْ مُنَزَّهْ اُولْمَيَانْ وَ نِهَايَتْسِزْ حِكْمَتْ وَ عِلْمْ وَ قُدْرَتَه مَالِكْ اُولْمَيَانْ، بِزَه صَاحِبْ اُولَامَازْ وَ مُدَاخَلَه اَيدَه‌مَزْ." صُوكْرَه اُو مُدَّعِى گِيدَرْ. "بَلْكِه كُرَهٔ-أَرْضِى قَانْدِيرُوبْ اُورَادَه بِرْ يَرْ بُولُورُمْ" دَيرْ. گِيدَرْ، كُرَهٔ-أَرْضَه (حَاشِيَه) بِنَه أَسْبَابْ نَامِنَه وَ طَبِيعَتْ لِسَانِيلَه دَيرْ كِه: "بُويْلَه سَرْسَرِى گَزْدِيگِكْدَنْ، صَاحِبْسِزْ اُولْدُيغُكْدَنْ

(حَاشِيَه): اَلْحَاصِلْ: ذَرَّه، اُو مُدَّعِى‌يِى كُرَيْوَاتِ-حَمْرَايَه حَوَالَه اَيدَرْ. كُرَيْوَاتِ-حَمْرَا اُونُى حُجَيْرَه‌يَه، حُجَيْرَه دَخِى بَدَنِ-إِنْسَانَه، بَدَنِ-إِنْسَانْ اِيسَه نَوْعِ-إِنْسَانَه، نَوْعِ-إِنْسَانْ اُونُى ذِى‌حَيَاتْ أَنْوَاعِنْدَنْ طُوقُونَانْ أَرْضِكْ گُومْلَگِنَه، أَرْضِكْ گُومْلَگِى دَخِى كُرَهٔ-أَرْضَه، كُرَهٔ-أَرْضْ اُونُى گُونَشَه، گُونَشْ اِيسَه بُتُونْ بِيلْدِيزْلَرَه حَوَالَه اَيدَرْ. هَرْ بِرِى دَيرْ: "گِيتْ، بَنْدَنْ يُوقَارِيدَه كِنِى ضَبْطْ اَيدَه‌بِيلِيرْسَه‌كْ صُوكْرَه گَلْ بَنِمْ ضَبْطِمَه چَالِيشْ. أَگَرْ اُونُى مَغْلُوبْ اَيتْمَزْسَه‌كْ، بَنِى أَلَه گَچِيرَه‌مَزْسِكْ." دَيمَكْ، بُتُونْ بِيلْدِيزْلَرَه سُوزُينُى گَچِيرَه‌مَه‌يَنْ، بِرْ تَكْ ذَرَّه‌يَه رُبُوبِيَتِنِى دِيكْلَتَه‌مَزْ.

اُوکَا قُولَایْ گَلِیرْ. بِرْ بَهَارِی بِرْ چِیچَكْ قَدَرْ سُهُولَتْلَه اِیجَادْ اَیدَرْ. قُوجَه كَائِنَاتِكْ فِهْرِسْتَه‌سِنِی، كَمَالِ-إِنْتِظَامْلَه بَنِمْ مَاهِیَتِمْدَه دَرْجْ اَیدَنْ بِرْ ذَاتْدِرْ. بُویْلَه بِرْ ذَاتِكْ صَنْعَتِنَه سَنِكْ گِبِی جَامِدْ، عَاجِزْ وَ كُورْ، صَاغِیرْ پَارْمَقْ قَارِیشْدِیرَه‌بِیلِیرْ مِی؟ اُویْلَه اِیسَه، صُوصْ! دَفْعْ اُولْ گِیتْ!" دَیرْ اُونُی طَرْدْ اَیدَرْ.

صُوكْرَه اُو مُدَّعِی گِیدَرْ زَمِینِكْ یُوزُینَه سَرِیلَنْ گَنِیشْ خَالِیچَه‌یَه وَ زَمِینَه گَیْدِیرِیلَنْ غَایَتْ مُزَیَّنْ وَ مُنَقَّشْ گُومْلَگَه أَسْبَابْ نَامِنَه وَ طَبِیعَتْ لِسَانِیْلَه وَ فَلْسَفَه دِیلِیْلَه دَیرْ كِه: "سَنْدَه تَصَرُّفْ اَیدَه‌بِیلِیرِمْ وَ سْكَا مَالِكِمْ وَیَا سَنْدَه حِصَّه‌مْ وَارْ" دِیَه دَعْوَا اَیدَرْ. اُو وَقِتْ اُو گُومْلَكْ، (حَاشِیَه) اُو خَالِیچَه، حَقْ وَ حَقِیقَتْ نَامِنَه، لِسَانِ-حِكْمَتْلَه اُو مُدَّعِی‌یَه دَیرْ كِه: "أَگَرْ سَنَه‌لَرْ، قَرْنْلَرْ عَدَدِنْجَه یَرَه گَیْدِیرِیلُوبْ صُوكْرَه إِنْتِظَامْ اِیلَه چِیقَارِیلُوبْ گَچْمِشْ زَمَانِكْ اِیپِنَه آصِیلَانْ وَ یَكْیَدَنْ گَلَه‌جَكْ زَمَانْلَرْدَه گَیْدِیرِیلَنْ وَ كَمَالِ-إِنْتِظَامْلَه قَدَرْ دَائِرَه‌سِنْدَه پُرُوغْرَامْلِرِی وَ بِیچِیمْلَرِی چِیزِیلَنْ وَ تَعْیِینْ اُولُونَانْ وَ گَلَه‌جَكْ زَمَانِكْ شَرِیدِینَه طَاقِیلَانْ وَ إِنْتِظَامْلِی وَ حِكْمَتْلِی، آیْرِی آیْرِی نَقْشْلِرِی بُولُونَانْ بُتُونْ گُومْلَكْلَرِی، خَالِیچَه‌لَرِی طُوقُویَه‌جَقْ، اِیجَادْ اَیدَه‌جَكْ قُدْرَتْ وَ صَنْعَتْ سَنْدَه وَارْسَه؛

(حَاشِیَه) : فَقَطْ شُو خَالِیچَه هَمْ حَیَاتْدَارْدِرْ، هَمْ إِنْتِظَامْلِی بِرْ إِهْتِزَازْدَه‌دِرْ. هَرْ وَقِتْ نَقْشْلِرِی كَمَالِ-حِكْمَتْ وَ إِنْتِظَامْ اِیلَه تَبَدُّلْ اَیدَرْ. تَا كِه نَسَّاجِنِكْ مُخْتَلِفْ جِلْوَهِ-أَسْمَاسِنِی آیْرِی آیْرِی گُوسْتَرْسِینْ.

يَاپَاجُقْ وَ هَرْ وَقِتْ كَمَالِ-حِكْمَتْلَه تَجْدِيدْ اَيدِوبْ تَازَه‌لَنْدِيرَه‌جَكْ بِرْ قُدْرَتْ وَ حِكْمَتْ سَنْدَه وَارْسله، هَمْ أَگَرْ بِزْ مَيْوَه اُولْدُيغُمُزْ كُرَهٔ-أَرْضَه وَ چَكِرْدَكْ اُولْدُيغُمُزْ عَالَمْدَه تَصَرُّفْ اَيدَه‌جَكْ وَ حَيَاتِمِزْه لَازِمْ مَادَّه‌لَرِى مِيزَانِ-حِكْمَتْلَه أَقْطَارِ-عَالَمْدَنْ بِزَه گُونْدَرَه‌جَكْ مُحِيطْ بِرْ قُدْرَتْ وَ شَامِلْ بِرْ حِكْمَتْ سَنْدَه وَارْسله، وَ يُوزُيمُزْدَه كِى سِكَّهٔ-قُدْرَتْ بِرْ اُولَانْ بُتُونْ گِيتْمِشْ وَ گَلَه‌جَكْ أَمْثَالِمِزِى اِيجَادْ اَيدَه‌جَكْ بِرْ إِقْتِدَارْ سَنْدَه وَارْسله؛ بَلْكِه بُكَا رُبُوبِيَتْ دَعْوَا اَيدَه‌بِيلِيرْسِكْ. يُوقْسله هَايْدِى صُوصْ! بَنِمْ نَوْعِمْدَه كِى قَارْمه‌قَارِيشِيقْلِغَه بَاقِوبْ پَارْمَقْ قَارِيشْدِيره‌بِيلِيرِمْ دَيمَه. چُونْكُه إِنْتِظَامْ مُكَمَّلْدِرْ. اُو قَارْمه‌قَارِيشِيقْ ظَنّ اَيتْدِيگِكْ وَضْعِيَتْلَرْ، قُدْرَتِكْ قَدَرْ كِتَابِنه گُورَه كَمَالِ-إِنْتِظَامْ اِيلَه بِرْ إِسْتِنْسَاخْدِرْ. چُونْكِه بِزْدَنْ چُوقْ آشَاغِى اُولَانْ وَ بِزِمْ تَحْتِ-نَظَارَتِمِزْدَه بُولُونَانْ حَيْوَانَاتْ وَ نَبَاتَاتِكْ كَمَالِ-إِنْتِظَامْلَرِى گُوسْتَرِيُورْ كِه، بِزْدَه كِى قَارِيشِيقْلِقْلَرْ بِرْ نَوْعِ كِتَابَتْدِرْ.

هِيچْ مُمْكُنْ مُيدُرْ كِه: بِرْ خَالِيچَه‌نِكْ هَرْ طَرَفِنه يَايِيلَانْ بِرْ آتْقِى إِيپِنِى صَنْعَتْكَارَانَه يَرْلَشْدِيرَنْ، خَالِيچَه‌نِكْ اُوسْتَه‌سِنْدَنْ بَاشْقَه‌سِى اُولْسُونْ. هَمْ بِرْ مِيوَه‌نِكْ مُوجِدِى، آغَاجِنِكْ مُوجِدِنْدَنْ بَاشْقَه‌سِى اُولْسُونْ. هَمْ چَكِرْدَگِى اِيجَادْ اَيدَنْ، چَكِرْدَكْلِى جِسْمِكْ صَانِعِنْدَنْ بَاشْقَه‌سِى اُولْسُونْ. هَمْ گُوزُكْ كُورْدُرْ. يُوزُمْدَه كِى مُعْجِزَاتِ-قُدْرَتِى، مَاهِيَتِمِزْدَه كِى خَوَارِقِ-فِطْرَتِى گُورْمُيُورْسُكْ. أَگَرْ گُورْسَه‌كْ، آكْلَارْسِكْ كِه: بَنِمْ صَانِعِمْ اُويْلَه بِرْ ذَاتْدِرْ كِه؛ هِيچْ بِرْ شَىْ اُونْدَنْ گِيزْلَنَه‌مَزْ، هِيچْ بِرْ شَىْ اُوكَا نَازِلَانِوبْ آغِيرْ گَلَه‌مَزْ. بِيلْدِيزْلَرْ، ذَرَّه‌لَرْ قَدَرْ

گُوسْتَرْ، صُوکْرْه "بَنْ سَنِی یَاپْدِمْ" دَی. یُوقْسْله صُوصْ! هَمْ بَنْدَه کِی إِنْتِظَامِ-أَکْمَلِكْ شَهَادَتِیْلَه وَ یُوزُمْدَه کِی سِکَّهِ-وَحْدَتِكْ دَلَالَتِیْلَه، بَنِمْ صَانِعِمْ هَرْ شَیْئَه قَدِیرْ، هَرْ شَیْئَه عَلِیمْ، هَرْ شَیْئِی گُورُورْ وَ هَرْ شَیْئِی اِیشِیتِیرْ بِرْ ذَاتْدِرْ. سَنِكْ گِبِی سَرْسَمْ، عَاجِزِكْ پَارْمْغِی، اُونُكْ صَنْعَتِنه قَارِیشْه‌مَازْ. ذَرَّه مِقْدَارْ مُدَاخَلَه اَیدَه‌مَزْ."

اُو شَرِیکْلَرِكْ وَکِیلِی، بَدَنْدَه دَخِی پَارْمْقْ قَارِیشْدِیرْه‌جْقْ یَرْ بُولَامَازْ، گِیدَرْ، إِنْسَانِكْ نَوْعِنَه رَاسْتْ گَلِیرْ. قَلْبِنْدَنْ دَیرْ کِه: "بَلْکِه بُو طَاغِنِیقْ، قَارْمَه‌قَارِیشِیقْ اُولَانْ جَمَاعَتْ اِیچِنْدَه؛ شَیْطَانْ، اُونْلَرِكْ أَفْعَالِ-إِخْتِیَارِیَه وَ إِجْتِمَاعِیَه‌لَرِینَه قَارِیشْدِیغِی گِبِی، بَلْکِه بَنْ دَه أَحْوَالِ-وُجُودِیَه وَ فِطْرِیَه‌لَرِینَه قَارِیشْه‌بِیلَه‌جَگِمْ وَ پَارْمْقْ قَارِیشْدِیرْه‌جْقْ بِرْ یَرْ بُولَاجَغِمْ. وَ اُونْدَه بِرْ یُولْ بُولُوبْ بَنِی طَرْدْ اَیدَنْ بَدَنَه وَ بَدَنْ حُجَیْرَه‌سِنَه حُکْمُمُی إِجْرَا اَیدَرِمْ." اُونُكْ اِیچُونْ بَشَرِكْ نَوْعِنَه، بِنَه صَاغِیرْ طَبِیعَتْ وَ سَرْسَمْ فَلْسَفَه لِسَانِیْلَه دَیرْ کِه: "سِزْ چُوقْ قَارِیشِیقْ بِرْ شَیْ گُورُونُیُورْسُکُزْ. بَنْ سِزَه رَبْ وَ مَالِکِمْ وَیَاخُودْ حِصَّه‌دَارِمْ." دَیرْ. اُو وَقِتْ نَوْعِ-إِنْسَانْ، حَقْ وَ حَقِیقَتْ لِسَانِیْلَه، حِکْمَتْ وَ إِنْتِظَامِكْ دِیلِیْلَه دَیرْ کِه: "أَگَرْ بُتُونْ کُرَهِ-أَرْضَه گِیْدِیرِیلَنْ وَ نَوْعِمِزْ گِبِی بُتُونْ حَیْوَانَاتْ وَ نَبَاتَاتِكْ یُوزْ بِیكْ أَنْوَاعِنْدَنْ، رَنْگَارَنْكْ آتْقِی وَ إِیپْلَرْدَنْ کَمَالِ-حِکْمَتْلَه طُوقُونَانْ وَ دِیکِیلَنْ گُومْلَگِی وَ یَرْ یُوزُینَه سَرِیلَنْ وَ یُوزْ بِیکْلَرْ ذِی‌حَیَاتْ أَنْوَاعِنْدَنْ نَسْجْ اُولُنَانْ وَ غَایَتْ نَقْشْلِی بِرْ صُورَتْدَه اِیجَادْ اَیدِیلَنْ خَالِیچَه‌یِی

وَارْ كِهِ؛ أَگَرْ بِزَه حُكْمْ اَيدَنْ بِرْ حَكِيمِ-مُطْلَقْ وَ قَدِيرِ-مُطْلَقْ وَ عَلِيمِ-مُطْلَقْ أُولْمَازْسَه، إِنْتِظَامِزْ بُوزُولُورْ، نِظَامِزْ قَارِيشِيرْ."

صُوكْرَه أُو مُدَّعِى، أُونْدَه دَه مَأْيُوسْ أُولْدُى. بِرْ إِنْسَانِكْ بَدَنِنَه رَاسْتْ گَلِيرْ. بِنَه كُورْ طَبِيعَتْ وَ سَرْسَرِى فَلْسَفَه لِسَانِيلَه (طَبِيعِيُّونُكْ دَيدِكْلَرِى گِبِى) دَيرْ كِه: "سَنْ بَنِمْسِكْ. سَنِى يَاپَانْ بَنِمْ. وَيَا سَنْدَه حِصَّه‌مْ وَارْ." جَوَابًا أُو بَدَنِ-إِنْسَانِى، حَقِيقَتْ وَ حِكْمَتْ دِيلِيلَه وَ إِنْتِظَامِنِكْ لِسَانِ-حَالِيلَه دَيرْ كِه: "أَگَرْ بُتُونْ أَمْثَالِمْ وَ يُوزُيمْزْدَه كِى سِكَّهِ-قُدْرَتْ وَ طُرَّهِ-فِطْرَتْ بِرْ أُولَانْ بُتُونْ إِنْسَانْلَرِكْ بَدَنْلَرِينَه حَقِيقِى مُتَصَرِّفْ أُولَاجَقْ أُولَانْ بِرْ قُدْرَتْ وَ عِلْمْ سَنْدَه وَارْسَه، هَمْ صُودَانْ وَ هَوَادَانْ طُوتْ، تَا نَبَاتَاتْ وَ حَيْوَانَاتَه قَدَرْ بَنِمْ أَرْزَاقِمِكْ مُخَزَّنْلَرِينَه مَالِكْ أُولَاجَقْ بِرْ ثَرْوَتِكْ وَ بِرْ حَاكِمِيَتِكْ وَارْسَه، هَمْ بَنْ قِلِيفْ أُولْدُيغُمْ غَايَتْ گَنِيشْ وَ يُوكْسَكْ أُولَانْ رُوحْ، قَلْبْ، عَقِلْ گِبِى لَطَائِفِ-مَعْنَوِيَه‌يِى بَنِمْ گِبِى طَارْ، سُفْلِى بِرْ ظَرْفَدَه يَرْلَشْدِيرَه‌رَكْ، كَمَالِ-حِكْمَتْ اِيلَه إِسْتِخْدَامْ اَيدِوبْ عِبَادَتْ اَيتْدِيرَه‌جَكْ سَنْدَه بُويْلَه نِهَايَتْسِزْ بِرْ قُدْرَتْ، حَدْسِزْ بِرْ حِكْمَتْ وَارْسَه

حَرَارَتِى تَوْلِيدْ اَيدَرْ" بِرْ قَانُونُ-مُقَرَّرَه‌دِرْ. اِيشْتَه بُو سِرِّه بِنَاءً بَدَنِ-إِنْسَانِيدَه كِى حَرَارَتِ-غَرِيزِيَه، بُو إِمْتِزَاجِ-كِيمْيَوِيَه اِيلَه تَأْمِينْ اَيدِيلْدِيگِى گِبِى، قَانْدَه كِى قَارْبُونْ آلِينْدِيغِى اِيچُونْ قَانْ دَخِى صَافِى أُولُورْ. اِيشْتَه نَفَسْ دَاخِلَه گِيرْدِيگِى وَقِتْ، وُجُودُكْ هَمْ آبِ-حَيَاتِنِى تَمِيزْلِيُورْ، هَمْ نَارِ-حَيَاتِى إِشْعَالْ اَيدِيُورْ. چِيقْدِيغِى وَقِتْ آغِزْدَه مُعْجِزَاتِ-قُدْرَتِ-إِلٰهِيَه أُولَانْ كَلِمَه مَيْوَه‌لَرِينِى وَيرِيُورْ. فَسُبْحَانَ مَنْ تَحَيَّرَ فِى صُنْعِهِ الْعُقُولُ

(تُجَّارْ وَ أَرْزَاقْ مَأْمُورْلْرِی گِبِی). دِیگَرْ قِسْمِی کُرَیْوَاتِ-بَیْضَادِرْلْرْ کِه؛ اُوتَه کِیلَرَه نِسْبَةً أَقَلِّیَتْدَه دِرْلَرْ. وْظِیفَه‌لَرِی، خَسْتَه‌لِقْ گِبِی دُشْمَنْلَرْه قَارْشِی عَسْکَرْ گِبِی مُدَافَعَه‌دِرْ کِه، نَه وْقِتْ مُدَافَعَه‌یَه گِیرْسَه‌لَرْ مَوْلَوِی گِبِی اِیکِی حَرَکَتِ-دَوْرِیَه اِیلَه سُرْعَتْلِی بِرْ وْضْعِیَتِ-عَجِیبَه آلِیرْلَرْ. قَانِكْ هَیْئَتِ-مَجْمُوعَه‌سِی اِیسَه؛ اِیکِی وْظِیفَهٔ-عُمُومِیَه‌سِی وَارْ: بِرِی: بَدَنْدَه کِی حُجَیْرَاتِكْ تَخْرِیبَاتِنِی تَعْمِیرْ اَیْتَمَكْ. دِیگَرِی: حُجَیْرَاتِكْ أَنْقَاضْلَرِینِی طُوپْلَایُوبْ، بَدَنِی تَمِیزْلَه‌مَكْدِرْ. أَوْرِدَه وَ شَرَایِینْ نَامِنْدَه اِیکِی قِسِمْ طَمَارْلَرْ وَارْ کِه؛ بِرِی صَافِی قَانِی گَتِیرِرْ، طَاغِیتِیرْ، صَافِی قَانِكْ مَجْرَالَرِیدِرْ. دِیگَرْ قِسْمِی؛ أَنْقَاضِی طُوپْلَایَانْ بُولَانِیقْ قَانِكْ مَجْرَاسِیدِرْ کِه، شُو اِیکِنْجِی اِیسَه قَانِی "رَئَه" دَینِلَنْ نَفَسِكْ گَلْدِیگِی یَرَه گَتِیرِرْلَرْ. صَانِعِ-حَکِیمْ، هَوَادَه اِیکِی عُنْصُرْ خَلْقْ اَیْتِمِشْدِرْ. بِرِی آزُوتْ، بِرِی مُوَلِّدُ الْحُمُوضَه. مُوَلِّدُ الْحُمُوضَه اِیسَه نَفَسْ اِیچِنْدَه قَانَه تَمَاسْ اَیْتْدِیگِی وْقِتْ، قَانِی تَلْوِیثْ اَیدَنْ قَارْبُونْ عُنْصُرِ-کَثِیفِنِی کَهْرِبَارْ گِبِی کَنْدِینَه چَکَرْ. اِیکِیسِی إِمْتِزَاجْ اَیدَرْ. بُخَارِی حَامِضِ-قَارْبُونْ دَینِلَنْ (سَمْلِی هَوَائِی) بَرْ مَادَّه‌یَه إِنْقِلَابْ اَیْتْدِیرِرْ. هَمْ حَرَارَتِ-غَرِیزِیَه‌یِی تَأْمِینْ اَیدَرْ، هَمْ قَانِی تَصْفِیَه اَیدَرْ. چُونْکُه صَانِعِ-حَکِیمْ، فَنِّ-کِیمْیَادَه عَشْقِ-کِیمْیَوِی تَعْبِیرْ اَیدِیلَنْ بِرْ مُنَاسَبَتِ-شَدِیدَه‌یِی مُوَلِّدُ الْحُمُوضَه اِیلَه قَارْبُونَه وَیرْمِشْ کِه؛ اُو اِیکِی عُنْصُرْ بِرْبِرِینَه یَاقِینْ اُولْدُیغُی وْقِتْ، اُو قَانُونُ-إِلٰهِی اِیلَه اُو اِیکِی عُنْصُرْ إِمْتِزَاجْ اَیدَرْلَرْ. فَنًّا ثَابِتْدِرْ کِه؛ إِمْتِزَاجْدَنْ حَرَارَتْ حَاصِلْ اُولُورْ. چُونْکُه إِمْتِزَاجْ، بِرْ نَوْعِ إِحْتِرَاقْدِرْ. شُو سِرِّكْ حِکْمَتِی شُودُرْ کِه: اُو اِیکِی عُنْصُرُكْ هَرْ بِرِیسِنِكْ ذَرَّه‌لَرِینِكْ آیْرِی آیْرِی حَرَکَتْلَرِی وَارْ. إِمْتِزَاجْ وْقْتِنْدَه هَرْ اِیکِی ذَرَّه، یَعْنِی اُونُكْ ذَرَّه‌سِی بُونُكْ ذَرَّه‌سِیلَه إِمْتِزَاجْ اَیدَرْ، بِرْ تَكْ حَرَکَتْلَه حَرَکَتْ اَیدَرْ. بِرْ حَرَکَتْ مُعَلَّقْ قَالِیرْ. چُونْکُه إِمْتِزَاجْدَنْ أَوَّلْ اِیکِی حَرَکَتْ اِیدِی؛ شِیمْدِی اِیکِی ذَرَّه بِرْ اُولْدُی، هَرْ اِیکِی ذَرَّه بِرْ ذَرَّه حُکْمُنْدَه بِرْ حَرَکَتْ آلْدِی. دِیگَرْ حَرَکَتْ، صَانِعِ-حَکِیمِكْ بِرْ قَانُونِی اِیلَه حَرَارَتَه إِنْقِلَابْ اَیدَرْ. ذَاتًا "حَرَکَتْ،

سَنِي يَاپَابِيلِيرِمْ. سَنْ بَنِمْ مُصْنُوعُمْ وَ بَنْ سٰكَا حَقِيقِى مَالِكِمْ." دَيْرْ. اُو حُجَيْرَه اُوكَا جَوَابًا، حِكْمَتْ وَ حَقِيقَتْ لِسَانِيلَه دَيْرْ كِه "بَنْ چَنْدَانْ كُوچُوجُكْ بِرْ شَيْئِمْ. فَقَطْ يَاكْ بُيُوكْ وَظِيفَه‌لَرِمْ، يَكْ اِينْجَه مُنَاسَبَتْلَرِمْ وَ بَدَنِكْ بُتُونْ حُجَيْرَاتِنه وَ هَيْئَتِ-مَجْمُوعَه‌سِنه بَاغْلِى عَلَاقَه‌لَرِمْ وَارْ. أَزْجُمْلَه: أَوْرِدَه وَ شَرَايِينْ طَمَارْلَرِينه وَ حَسَّاسَه وَ مُحَرِّكَه أَعْصَابْلَرِينه وَ جَاذِبَه، دَافِعَه، مُوَلِّدَه، مُصَوِّرَه گِبِى قُوَّه‌لَرَه قَارْشِى دَرِينْ وَ مُكَمَّلْ وَظِيفَه‌لَرِمْ وَارْ. أَگَرْ بُتُونْ بَدَنِى، بُتُونْ طَمَارْ وَ أَعْصَابْ وَ قُوَّه‌لَرِى تَشْكِيلْ وَ تَنْظِيمْ وَ إِسْتِخْدَامْ اَيدَه‌جَكْ بِرْ قُدْرَتْ وَ عِلْمْ سَنْدَه وَارْسه وَ بَنِمْ أَمْثَالِمْ وَ صَنْعَتْجه وَ كَيْفِيَتْجه بِرْبِرِيمِزِكْ قَارْدَاشِى اُولَانْ بُتُونْ حُجَيْرَاتِ-بَدَنِيَه‌يَه تَصَرُّفْ اَيدَه‌جَكْ نَافِذْ بِرْ قُدْرَتْ، شَامِلْ بِرْ حِكْمَتْ، سَنْدَه وَارْسه گُوسْتَرْ، صُوكْرَه بَنْ سَنِي يَاپَابِيلِيرِمْ دِيَه دَعْوَا اَيتْ. يُوقْسه هَايْدِى گِيتْ! كُرَيْوَاتِ-حَمْرَا، بٰكَا أَرْزَاقْ گَتِيرِيُورْلَرْ. كُرَيْوَاتِ-بَيْضَا دَه، بٰكَا هُجُومْ اَيدَنْ خَسْتَه‌لِقْلَرَه مُقَابَلَه اَيدِيُورْلَرْ. اِيشِمْ وَارْ، بَنِي مَشْغُولْ اَيتْمَه. هَمْ سَنِكْ گِبِى عَاجِزْ، جَامِدْ، صَاغِيرْ، كُورْ بِرْ شَيْ، بِزَه هِيچْ بِرْ جِهَتْلَه قَارِيشَه‌مَازْ. چُونْكُه بِزْدَه اُو دَرَجَه اِينْجَه وَ نَازِكْ وَ مُكَمَّلْ بِرْ إِنْتِظَامْ (حَاشِيَه)

(حَاشِيَه): صَانِعِ-حَكِيمْ، بَدَنِ-إِنْسَانِى غَايَتْ مُنْتَظَمْ بِرْ شَهِرْ حُكْمُنْدَه خَلْقْ اَيتْمِشْدِرْ. طَمَارْلَرِكْ بِرْ قِسْمِى، تَلْغِرَافْ وَ تَلَفُونْ وَظِيفَه‌سِنِى گُورُورْ. بِرْ قِسْمِى دَه چَشْمَه‌لَرِكْ بُورُولَرِى حُكْمُنْدَه، آبِ-حَيَاتْ اُولَانْ قَانِكْ جَوَلَانِنه مَدَارْدِرْلَرْ. قَانْ اِيسَه اِيچِنْدَه اِيكِى قِسِمْ كُرَيْوَاتْ خَلْقْ اَيدِيلْمِشْ. بِرْ قِسْمِى كُرَيْوَاتِ-حَمْرَا تَعْبِيرْ اَيدِيلِيرْ كِه، بَدَنِكْ حُجَيْرَه‌لَرِينَه أَرْزَاقْ طَاغِيتِيُورْ وَ بِرْ قَانُونِ-إِلٰهِى اِيلَه حُجَيْرَه‌لَرَه أَرْزَاقْ يَتِيشْدِيرِيُورْ

اِیشْتَه شَرِیکْلَرِكْ وَكِیلِی، ذَرَّه‌دَنْ مَأْیُوسْ اُولُونْجَه، كُرَیْوَاتِ-حَمْرَادَنْ اِیشْ بُولَاجَغِمْ دِیَیه، قَانْدَه كِی بِرْ كُرَیْوَاتِ-حَمْرَایَه رَاسْتْ گَلِیرْ. اُوكَا أَسْبَابْ نَامِنَه وَ طَبِیعَتْ وَ فَلْسَفَه لِسَانِیْلَه دَیرْ كِه: "بَنْ سِكَا رَبْ وَ مَالِكِمْ." اُو كُرَیْوَاتِ-حَمْرَا، یَعْنِی یُووَارْلَاقْ قِیرْمِزِی مَوْجُودْ، اُوكَا حَقِیقَتْ لِسَانِیْلَه وَ حِكْمَتِ-إِلَهِیَه دِیلِی اِیلَه دَیرْ: "بَنْ یَالْكِزْ دَگِلِمْ. أَگَرْ سِكَّه‌مِزْ وَ مَأْمُورِیَتِمِزْ وَ نِظَامَاتِمِزْ بِرْ اُولَانْ قَانْ اُورْدُوسُنْدَه كِی بُتُونْ أَمْثَالِمَه مَالِكْ اُولَابِیلِیرْسَه‌كْ، هَمْ گَزْدِیگِمِزْ وَ كَمَالِ-حِكْمَتْلَه إِسْتِخْدَامْ اُولُونْدُیغُمْزْ بُتُونْ حُجَیْرَاتِ-بَدَنَه مَالِكْ اُولَاجَقْ بِرْ دَقِیقْ حِكْمَتْ وَ عَظِیمْ قُدْرَتْ، سَنْدَه وَارْسَه گُوسْتَرْ وَ گُوسْتَرَه‌بِیلِیرْسَه‌كْ بَلْكِه سَنِكْ دَعْوَاكَدَه بِرْ مَعْنَا بُولُونَه‌بِیلِیرْ. حَالْبُوكِه سَنِكْ گِبِی سَرْسَمْ وَ سَنِكْ أَلِكْدَه‌كِی صَاغِیرْ طَبِیعَتْ وَ كُورْ قُوَّتْلَه، دَگِلْ مَالِكْ اُولْمَقْ بَلْكِه ذَرَّه مِقْدَارْ قَارِیشَه‌مَازْسِكْ. چُونْكُه بِزْدَه كِی إِنْتِظَامْ اُو قَدَرْ مُكَمَّلْدِرْ كِه، آنْجَقْ هَرْ شَیْئِی گُورُورْ وَ اِیشِیتِیرْ وَ بِیلِیرْ وَ یَاپَارْ بِرْ ذَاتْ بِزَه حُكْمْ اَیدَه‌بِیلِیرْ. اُویْلَه اِیسَه صُوصْ! وَظِیفَه‌مْ اُو قَدَرْ مُهِمْ وَ إِنْتِظَامْ اُو قَدَرْ مُكَمَّلْدِرْ كِه؛ سَنِكْ اِیلَه، سَنِكْ بُویْلَه قَارْمَه‌قَارِیشِیقْ سُوزْلَرِیكَه جَوَابْ وَیرْمَگَه وَقْتِمْ یُوقْ." دَیرْ، اُونُ طَرْدْ اَیدَرْ.

صُوكْرَه اُونُ قَانْدِیرَه‌مَدِیغِی اِیچُونْ اُو مُدَّعِی گِیدَرْ، بَدَنْدَه كِی حُجَیْرَه تَعْبِیرْ اَیتْدِكْلَرِی مَنْزِلْجِگَه رَاسْتْ گَلِیرْ. فَلْسَفَه وَ طَبِیعَتْ لِسَانِیْلَه دَیرْ: "ذَرَّه‌یَه وَ كُرَیْوَاتِ-حَمْرَایَه سُوزْ آكْلَاتْدِیرَه‌مَدِمْ ؛ بَلْكِه سَنْ سُوزُیمِی آكْلَارْسِكْ. چُونْكُه سَنْ، غَایَتْ كُوچُكْ بِرْ مَنْزِلْ گِبِی بِرْ قَاچْ شَیْدَنْ یَاپِیلْمِشْسِكْ. اُویْلَه اِیسَه بَنْ

ايشْ گُورُويُورُزْ. أَگَرْ بُتُونْ أَمْثَالِمْ اُو ذَرَّه‌لَرِى دَه إِسْتِخْدَامْ اَيدِوبْ أَمِرْ تٰحْتِنه آلَاجٰقْ بِرْ حُكُمْ وَ إِقْتِدَارْ سَنْدَه وَارْسه.. هَمْ كَمَالِ-إِنْتِظَامْ ايلَه جُزْء اُولْدُيغُمْ مَوْجُودْلٰرْه، مَثَلَا قَانْدَه‌كِى كُرَيْوَاتِ-حَمْرَايه حَقِيقِى مَالِكْ وَ مُتَصَرِّفْ اُولَا بِيلِيرْسَه‌كْ، بَاكٰا رَبْ اُولْمٰقْ دٰعْوَا اَيتْ؛ بَنِى، جَنَابِ-حَقْدَنْ بَاشْقَه‌سِنه إِسْنَادْ اَيتْ. يُوقْسه صُوصْ! هَمْ بٰكٰا رَبْ اُولَامَادِيغِكْ گِبِى، مُدَاخَلَه دٰخِى اَيدَه‌مَزْسِكْ. چُونْكُه وَظَائِفِمِزْدَه وَ حَرَكَاتِمِزْدَه اُو قَدَرْ مُكَمَّلْ بِرْ إِنْتِظَامْ وَارْ كِه؛ نِهَايَتْسِزْ بِرْ حِكْمَتْ وَ مُحِيطْ بِرْ عِلْمْ صَاحِبِى اُولْمَيَانْ بِزَه پَارْمٰقْ قَارِيشْدِيرَامَازْ. أَگَرْ قَارِيشْسه، قَارِيشْدِيرٰه‌جٰقْ. حَالْبُوكِه سَنِكْ گِبِى جَامِدْ، عَاجِزْ وَ كُورْ وَ اِيكِى أَلِى تَصَادُفْ و طَبِيعَتْ گِبِى اِيكِى كُورُكْ أَلِنْدَه اُولَانْ بِرْ شَخْصْ، هِيچْ بِرْ جِهَتْدَه پَارْمٰقْ اُوزَاتَامَازْ."

اُو مُدَّعِى، مَادِّيُونْلُرِكْ دَيدِكْلَرِى گِبِى دَيدِى كِه: "اُويْلَه اِيسه سَنْ كَنْدِى كَنْدِينَه مَالِكْ اُولْ. نَه‌دَنْ بَاشْقَه‌سِنِكْ حَسَابِنه چَالِيشْمَاسِنِى سُويْلُه‌يُورْسُكْ؟" ذَرَّه اُوكٰا جَوَابًا دَيرْ: "أَگَرْ، گُونَشْ گِبِى بِرْ دِمَاغِمْ وَ ضِيَاسِى گِبِى إِحَاطَه‌لِى بِرْ عِلْمِمْ وَ حَرَارَتِى گِبِى شُمُولْلُى بِرْ قُدْرَتِمْ وَ ضِيَاسِنْدَه‌كِى يَدِى رَنْكْ گِبِى مُحِيطْ طُوبْغُولْرِمْ وَ گَزْدِيگِمْ هَرْ يَرَه وَ اِيشْلَدِيگِمْ هَرْ مَوْجُودَه مُتَوَجِّهْ بِرَرْ يُوزُمْ وَ بَاقَارْ بِرَرْ گُوزُمْ وَ گَچَرْ بِرَرْ سُوزُمْ بُولُونْسه اِيدِى، بَلْكِه سَنِكْ گِبِى أَحْمَقْلِقْ اَيدِوبْ كَنْدِى كَنْدِيمَه مَالِكْ اُولْدُيغُمُى دٰعْوَا اَيدَرْدِمْ. هَايْدِى دَفْعْ اُولْ گِيتْ، سَنْ بَنْدَنْ اِيشْ بُولَامَازْسِكْ!"

اِیسْتَه‌مَلَرِی اُوزَرِینَه اُو مُحَاوَرَه‌یِی یَازِیُورُمْ. شُویْلَه کِه: بُتُونْ طَبِیعَتْ‌پَرَسْتْ، أَسْبَابْ‌پَرَسْتْ وَ مُشْرِكْ گِبِی عُمُومْ أَنْوَاعِ-أَهْلِ-شِرْكِكْ وَ كُفْرُكْ وَ ضَلَالَتِكْ تَوَهُّمْ اَیْتْدِكْلَرِی شَرِیكْلَرِكْ نَامِنَه بِرْ شَخِصْ فَرْضْ اَیدِیُورُزْ كِه؛ اُو شَخْصِ-فَرْضِی، مَوْجُودَاتِ-عَالَمْدَنْ بِرْ شَیْئَه رَبْ اُولْمَقْ اِیسْتِه‌یُورْ وَ حَقِیقِی مَالِكْ اُولْمَقْ دَعْوَا اَیْتْمَكْدَه‌دِرْ.

اِیشْتَه اُو مُدَّعِی، أَوَّلَا مَوْجُودَاتِكْ أَكْ كُوچُكُی اُولَانْ بِرْ ذَرَّه‌یَه رَاسْتْ گَلِیرْ. اُوكَا رَبْ وَ حَقِیقِی مَالِكْ اَولْمَقْدَه اُولْدُیغُنُی؛ ذَرَّه‌یَه، طَبِیعَتْ لِسَانِیْلَه وَ فَلْسَفَه دِیلِیْلَه سُویْلَرْ. اُو ذَرَّه دَخِی، حَقِیقَتْ لِسَانِیْلَه وَ حِكْمَتِ-رَبَّانِی دِیلِیْلَه دَیرْ كِه: "بَنْ حَدْسِزْ وَظِیفَه‌لَرِی گُورُویُورُمْ. آیْرِی آیْرِی هَرْ مَصْنُوعَه گِیرِوبْ اِیشْلِه‌یُورُمْ، بُتُونْ اُو وَظَائِفِی بِكَا گُورْدُیرَه‌جَكْ، سَنْدَه عِلِمْ وَ قُدْرَتْ وَارْسَه.. هَمْ، بَنِمْ گِبِی حَدْ وَ حِسَابَه گَلْمَه‌یَنْ ذَرَّاتْ اِیچِنْدَه بَرَابَرْ گَزِوبْ (حَاشِیَه)

(حَاشِیَه): أَوَتْ مُتَحَرِّكْ هَرْ بِرْ شَیْ، ذَرَّاتْدَنْ سَیَّارَاتَه قَدَرْ، كَنْدِیلَرِنْدَه اُولَانْ سِكَّهِ-صَمَدِیَتْ اِیلَه وَحْدَتِی گُوسْتَرْدِكْلَرِی گِبِی؛ حَرَكَاتْلَرِیْلَه دَخِی، گَزْدِكْلَرِی بُتُونْ یَرْلَرِی وَحْدَتْ نَامِنَه ضَبْطْ اَیدَرْلَرْ. كَنْدِی مَالِكِنِكْ مُلْكُنَه إِدْخَالْ اَیدَرْلَرْ. حَرَكَتْ اَیْتْمَه‌یَنْ مَصْنُوعَاتْ اِیسَه، نَبَاتَاتْدَنْ نُجُومِ-ثَوَابِتَه قَدَرْ، بِرَرْ مُهُرِ-وَحْدَانِیَتْ حُكْمُنْدَه‌دِرْلَرْ كِه؛ بُولُونْدُیغُی مَكَانِی، كَنْدِی صَانِعِنِكْ مَكْتُوبُی اُولْدُیغُنُی گُوسْتَرِرْلَرْ. دَیمَكْ هَرْ بِرْ نَبَاتْ، هَرْ بِرْ مَیْوَه، بِرَرْ مُهُرِ-وَحْدَانِیَتْ، بِرَرْ سِكَّهِ-وَحْدَتْدِرْلَرْ كِه؛ مَكَانْلَرِینِی وَ وَطَنْلَرِینِی، وَحْدَتْ نَامِنَه صَانِعِلَرِینِكْ مَكْتُوبُی اُولْدُیغُنُی گُوسْتَرِرْلَرْ.

اَلْحَاصِلْ: هَرْ بِرْ شَیْ، حَرَكَتِیْلَه بُتُونْ أَشْیَابِی وَحْدَتْ نَامِنَه ضَبْطْ اَیدَرْ. دَیمَكْ بُتُونْ بِیلْدِیزْلَرِی أَلِنْدَه طُوتْمَیَانْ، بِرْ تَكْ ذَرَّه‌یَه رَبْ اُولَامَازْ.

اِيكِنْجِى حُجَّتِ-اِيمَانِيَه

(اُوتُوزْ اِيكِنْجِى سُوزُكْ بِرِنْجِى مَوْقِفِى)

بسم الله الرحمن الرحيم

لَوْ كَانَ فِيهِمَآ اٰلِهَةٌ اِلاَّ اللهُ لَفَسَدَتَا

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ يُحْيِى وَ يُمِيتُ وَ هُوَ حَيٌّ لاَ يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَ هُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ اِلَيْهِ الْمَصِيرُ

بِرْ رَمَضَانْ گِيجَه‌سِنْدَه، شُو كَلَامِ-تَوْحِيدِينِكْ اُونْ بِرْ جُمْلَه‌سِنِكْ هَرْ بِرِنْدَه بِرَرْ تَوْحِيدْ مَرْتَبَه‌سِى وَ بِرَرْ مُژْدَه بُولُونْدُيغُنُى وَ اُو مَرْتَبَه‌لَرْدَنْ يَالْكِزْ لاَ شَرِيكَ لَهُ دَه كِى مَعْنَايِى، بَسِيطْ عَوَامِكْ فَهْمِنَه گَلَه‌جَكْ بِرْ مُحَاوَرَهْ-تَمْثِيلِيَه وَ بِرْ مُنَاظَرَهْ-فَرَضِيَه طَرْزِنْدَه وَ لِسَانِ-حَالِى، لِسَانِ-قَالْ صُورَتِنْدَه سُويْلَه‌مِشْدِمْ. بَاكْاْ خِدْمَتْ اَيدَنْ قِيمَتْدَارْ قَارْدَاشْلَرِيمِكْ وَ مَسْجِدْ آرْقَدَاشْلَرِيمِكْ آرْزُولَرِى وَ

بِقَصْدٍ وَ رَحْمَةٍ وَ بِكَمَالِ الْاِنْتِظَامِ وَ الْمُوَازَنَةِ وَ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ اَسْرَارِ - شَهِدَ اللهُ اَنَّهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ وَ الْمَلٰئِكَةُ وَ اُولُوا الْعِلْمِ قَآئِمًا بِالْقِسْطِ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ دَيِنِيلْمِشْدِرْ.

(بُو "آيَتُ الْكُبْرَا"نِكْ ٣٣ مَرْتَبَه‌دَنْ مُتَشَكِّلْ ثَمَامِى، خَارِقُ الْعَادَه مُقَدَّمَه‌سِى اِيلَه بِرْلِكْدَه مُسْتَقِلْ اُولَارَقْ نَشْرْ اَيدِيلْمِشْدِرْ. بُورَايه قِسْمًا قُونُولْمُشْ.)

اَيدِوبْ اُو حَقِيقَتِي مُعْجِزَانَه إِعْلَانْ اَيدَنْ وَ شَهَادَتِنِي سَائِرْ حَقِيقَتْلَرِكْ شَهَادَتْلَرِيْلَه بَرَابَرْ إِفَادَه اَيدَنْ شَهِدَ اللهُ اَنَّهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ وَ الْمَلٰئِكَةُ وَ اُولُوا الْعِلْمِ قَآئِمًا بِالْقِسْطِ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ آيَتِ-مُعَظَّمَه‌نِكْ أَنْوَارِي وَ أَسْرَارِي، بِزِمْ بُو يُولْجُيْه كَافِي وَ وَافِي گَلْمِشْ كِه، دَاهَا اِيلَرِي گِيدَه‌مَه‌مِشْ. اِيشْتَه بُو يُولْجُيُنُكْ، بُو مَقَامِ-قُدْسِيدَنْ آلْدِيغِي دَرْسِكْ قِيصَه بِرْ مَثَالِنَه بِرْ إِشَارَتْ اُولَارَقْ، بِرِنْجِي مَقَامِكْ اُونْ طُوقُوزُنْجُي مَرْتَبَه‌سِنْدَه:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْوَاحِدُ الْاَحَدُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى وَ لَهُ الصِّفَاتُ الْعُلْيَا وَ لَهُ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى اَلَّذِي دَلَّ عَلٰى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ اَلذَّاتُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ بِاِجْمَاعِ جَمِيعِ صِفَاتِهِ الْقُدْسِيَّةِ الْمُحِيطَةِ وَ جَمِيعِ اَسْمَائِهِ الْحُسْنٰى اَلْمُتَجَلِّيَّةِ بِاِتِّفَاقِ جَمِيعِ شُؤُنَاتِهِ وَ اَفْعَالِهِ الْمُتَصَرِّفَةِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ حَقِيقَةِ تَبَارُزِ الْاُلُوهِيَّةِ فِي تَظَاهُرِ الرُّبُوبِيَّةِ فِي دَوَامِ الْفَعَّالِيَّةِ الْمُسْتَوْلِيَةِ بِفِعْلِ الْاِيجَادِ وَ الْخَلْقِ وَ الصُّنْعِ وَ الْاِبْدَاعِ بِاِرَادَةٍ وَ قُدْرَةٍ وَ بِفِعْلِ التَّقْدِيرِ وَ التَّصْوِيرِ وَ التَّدْبِيرِ وَ التَّدْوِيرِ بِاِخْتِيَارٍ وَ حِكْمَةٍ وَ بِفِعْلِ التَّصْرِيفِ وَ التَّنْظِيمِ وَ الْمُحَافَظَةِ وَ الْاِدَارَةِ وَ الْاِعَاشَةِ

دَلَالَتْ اَیدَرْلَرْ. چُونْکُه بِیلْمَكْ حَیَاتِكْ عَلَامَتِی، اِیشِیتْمَكْ دِیرِیلِكْ أَمَارَه‌سِی، گُورْمَكْ دِیرِیلَرَه مَخْصُوصْ، إِرَادَه حَیَاتْ اِیلَه اُولَابِیلِیرْ، إِخْتِیَارِی إِقْتِدَارْ ذِی‌حَیَاتْلَرْدَه بُولُونُورْ، تَکَلُّمْ اِیسَه بِیلَنْ دِیرِیلَرِكْ اِیشِیدِرْ.

اِیشْتَه بُو نُقْطَه‌لَرْدَنْ آکْلَاشِیلِیرْ کِه؛ حَیَاتْ صِفَتِنِكْ یَدِی دَفْعَه کَائِنَاتْ قَدَرْ دَلِیلْلَرِی وَ کَنْدِی وُجُودِینِی وَ مَوْصُوفُكْ وُجُودِینِی بِیلْدِیرَنْ بُرْهَانْلَرِی وَارْدِرْ کِه، بُتُونْ صِفَتْلَرِكْ أَسَاسِی وَ مَنْبَعِی وَ إِسْمِ-أَعْظَمِكْ مُصَدَّرِی وَ مَدَارِی اُولْمُشْدُرْ. رِسَالَهِ-نُورْ، بُو بِرِنْجِی حَقِیقَتِی قُوَّتْلِی بُرْهَانْلَرْ اِیلَه إِثْبَاتْ وَ بِرْ دَرَجَه اِیضَاحْ اَیتْدِیگِنْدَنْ، بُو دَکْزَدَنْ بُو مَذْکُورْ قَطْرَه اِیلَه شِیمْدِیلِكْ إِکْتِفَا اَیدِیبُورُزْ.

اِیکِنْجِی حَقِیقَتْ: صِفَتِ-کَلَامْدَنْ گَلَنْ تَکَلُّمُ-إِلٰهِیدِرْ. **لَوْ کَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِکَلِمَاتِ رَبِّی** آیَتِنِكْ سِرِّیْلَه: کَلَامِ-إِلٰهِی، نِهَایَتْسِزْدِرْ. بِرْ ذَاتِكْ وُجُودِینِی بِیلْدِیرَنْ أَکْ ظَاهِرْ عَلَامَتْ، قُونُوشْمَاسِیدِرْ. دَیمَكْ بُو حَقِیقَتْ، نِهَایَتْسِزْ بِرْ صُورَتْدَه مُتَکَلِّمِ-أَزَلِینِكْ مَوْجُودِیَتِنَه وَ وَحْدَتِنَه شَهَادَتْ اَیدَرْ. بُو حَقِیقَتِكْ اِیکِی قُوَّتْلِی شَهَادَتِی، بُو رِسَالَه‌نِكْ اُونْ دُرْدُنْجُی وَ اُونْ بَشِنْجِی مَرْتَبَه‌لَرِنْدَه بَیَانْ اَیدِیلَنْ وَحِیلَرْ وَ إِلْهَامْلَرْ جِهَتِیْلَه وَ گَنِیشْ بِرْ شَهَادَتِی دَخِی، اُونُنْجُی مَرْتَبَه‌سِنْدَه إِشَارَتْ اَیدِیلَنْ کُتُبُ-مُقَدَّسَهِ-سَمَاوِیَه جِهَتِیْلَه وَ چُوقْ پَارْلَاقْ وَ جَامِعْ بِرْ دِیگَرْ شَهَادَتِی دَخِی، اُونْ یَدِنْجِی مَرْتَبَه‌سِنْدَه قُرْآنِ-مُعْجِزُ الْبَیَانْ جِهَتِیْلَه گَلْدِیگِنْدَنْ، بُو حَقِیقَتِكْ بَیَانْ وَ شَهَادَتِنِی اُو مَرْتَبَه‌لَرَه حَوَالَه

أَوتْ نَاصِلْكِه كَلَامْ صِفَتِی، وٰحیلَرْ وَ إِلْهَامْلَرْ اِیلَه ذَاتِ-أَقْدَسِی طَانِیتْدِیرِرْ، اُویْلَه دَه؛ قُدْرَتْ صِفَتِی دٰخِی، مُجَسَّمْ كَلِمَه‌لَرِی حُكْمُنْدَه اُولَانْ صَنْعَتْلِی أَثَرْلَرِیْلَه اُو ذَاتِ-أَقْدَسِی بِیلْدِیرِرْ وَ كَائِنَاتِی بَاشْدَنْ بَاشَه بِرْ فُرْقَانِ-جِسْمَانِی مَاهِیَتِنْدَه گُوسْتَرُوبْ، بِرْ قَدِیرِ-ذُو الْجَلَالِی تَوْصِیفْ وَ تَعْرِیفْ اَیدَرْ. وَ عِلْمْ صِفَتِی دٰخِی؛ حِكْمَتْلِی، إِنْتِظَامْلِی، مِیزَانْلِی اُولَانْ بُتُونْ مَصْنُوعَاتْ مِقْدَارِنْجَه وَ عِلْمْ اِیلَه إِدَارَه وَ تَدْبِیرْ وَ تَزْیِینْ وَ تَمْیِیزْ اَیدِیلَنْ بُتُونْ مَخْلُوقَاتْ عَدَدِنْجَه، مَوْصُوفْلَرِی اُولَانْ بِرْ تَكْ ذَاتِ-أَقْدَسِی بِیلْدِیرِرْ. وَ حَیَاتْ صِفَتِی اِیسَه؛ قُدْرَتِی بِیلْدِیرَنْ بُتُونْ أَثَرْلَرْ وَ عِلْمِكْ وُجُودُینِی بِیلْدِیرَنْ بُتُونْ إِنْتِظَامْلِی وَ حِكْمَتْلِی وَ مِیزَانْلِی وَ زِینَتْلِی صُورَتْلَرْ، حَالْلَرْ وَ سَائِرْ صِفَتْلَرِی بِیلْدِیرَنْ بُتُونْ دَلِیلْلَرْ، صِفَتِ-حَیَاتِكْ دَلِیلْلَرِیْلَه بَرَابَرْ، حَیَاتْ صِفَتِنِكْ تَحَقُّقُنَه دَلَالَتْ اَیتْدِكْلَرِی گِبِی؛ حَیَاتْ دٰخِی، بُتُونْ اُو دَلِیلْلَرِیْلَه، آیِینَه‌لَرِی اُولَانْ بُتُونْ ذِی‌حَیَاتْلَرِی شَاهِدْ گُوسْتَرَه‌رَكْ ذَاتِ-حَیِّ-قَیُّومُی بِیلْدِیرِرْ. وَ كَائِنَاتِی، سَرْبَسَرْ هَرْ وٰقِتْ تَازَه تَازَه وَ آیْرِی آیْرِی جِلْوَه‌لَرِی وَ نَقْشْلَرِی گُوسْتَرْمَكْ اِیچُونْ دَائِمَا دَگِیشَنْ وَ تَازَه‌لَه‌نَنْ وَ حَدْسِزْ آیِینَه‌لَرْدَنْ تَرَكُّبْ اَیدَنْ بِرْ آیِینَهٔ-أَكْبَرْ صُورَتِنَه چَوِیرِرْ. وَ بُو قِیَاسْلَه گُورْمَكْ وَ اِیشِیتْمَكْ، إِخْتِیَارْ اَیتْمَكْ وَ قُونُوشْمَقْ صِفَتْلَرِی دٰخِی؛ هَرْ بِرِی بِرَرْ كَائِنَاتْ قَدَرْ ذَاتِ-أَقْدَسِی بِیلْدِیرِرْ، طَانِیتْدِیرِرْ.

هَمْ اُو صِفَتْلَرْ، ذَاتِ-ذُو الْجَلَالِكْ وُجُودُینَه دَلَالَتْ اَیتْدِكْلَرِی گِبِی، حَیَاتِكْ وُجُودُینَه وَ تَحَقُّقُنَه وَ اُو ذَاتِكْ حَیَاتْدَارْ وَ دِیرِی اُولْدُیغُنَه دٰخِی بَدَاهَتْلَه

صِفَتْلٰرِكْ مٰعْدَنِی وَ مَوْصُوفُ اُولَانْ أَزَلِی وَ أَبَدِی بِرْ ذَاتِ-ذُو الْجَلَالِكْ وُجُوبُ-وُجُودُینٰه وَ وٰحْدَتِنَه حَدْسِزْ إِشَارَتْلَرْ وَ نِهَایَتْسِزْ شَهَادَتْلَرْ اَیْتْدِكْلَرِی گِبِی؛ بُتُونْ اُو مَوْجُودَاتْدٰه بُولُونَانْ بُتُونْ حُسْنُلَرْ، جَمَالْلَرْ، قِیْمَتْلَرْ، كَمَالْلَرْ دٰخِی، أَفْعَالِ-رَبَّانِیَه‌نِكْ وَ أَسْمَاءِ-إِلٰهِیَه‌نِكْ وَ صِفَاتِ-صَمَدَانِیَه‌نِكْ وَ شُئُونَاتِ-سُبْحَانِیَه‌نِكْ كَنْدِیلَرِینَه لَایِقْ وَ مُوَافِقْ قُدْسِی جَمَالْلَرِینَه وَ كَمَالْلَرِینَه وَ هَپْسِی بِرْدَنْ ذَاتِ-أَقْدَسِكْ قُدْسِی جَمَالِنَه وَ كَمَالِنَه بَدَاهَتْلَه شَهَادَتْ اَیدَرْلَرْ.

اِیشْتَه فٰعَالِیَتْ حَقِیقَتِی اِیچِنْدَه تَظَاهُرْ اَیدَنْ رُبُوبِیَتْ حَقِیقَتِی؛ عِلْمْ وَ حِكْمَتْلَه خَلْقْ وَ اِیجَادْ وَ صُنْعْ وَ إِبْدَاعْ، نِظَامْ وَ مِیزَانْ اِیلَه تٰقْدِیرْ وَ تٰصْوِیرْ وَ تَدْبِیرْ وَ تَدْوِیرْ، قَصْدْ وَ إِرَادَه اِیلَه تٰحْوِیلْ وَ تَبْدِیلْ وَ تَنْزِیلْ وَ تَكْمِیلْ، شَفْقَتْ وَ رَحْمَتْلَه إِطْعَامْ وَ إِنْعَامْ وَ إِكْرَامْ وَ إِحْسَانْ گِبِی شُئُونَاتِیْلٰه وَ تٰصَرُّفَاتِیْلٰه كَنْدِینِی گُوسْتَرِرْ وَ طَانِیتْدِیرِرْ. وَ تَظَاهُرُ-رُبُوبِیَتْ حَقِیقَتِی اِیچِنْدَه بَدَاهَتْلَه حِسْ اَیدِیلَنْ وَ بُولُونَانْ اُلُوهِیَتِكْ تَبَارُزْ حَقِیقَتِی دٰخِی؛ أَسْمَاءِ-حُسْنٰی‌نِكْ رَحِیمَانَه وَ كَرِیمَانَه جِلْوَه‌لَرِیْلَه وَ یَدِی صِفَاتِ-ثُبُوتِیَه اُولَانْ حَیَاتْ، عِلْمْ، قُدْرَتْ، إِرَادَه، سَمْعْ، بَصَرْ وَ كَلَامْ صِفْتْلٰرِینِكْ جَلَالْلِی وَ جَمَالْلِی تَجَلِّیلَرِیْلَه كَنْدِینِی طَانِیتْدِیرِرْ، بِیلْدِیرِرْ.

مُصْنُوعَاتِكْ شَهَادَتِيْلَه هَمْ حَيَاتْدَارَانَه، هَمْ قَدِيرَانَه، هَمْ عَلِيمَانَه، هَمْ سَمِيعَانَه، هَمْ بَصِيرَانَه، هَمْ مُرِيدَانَه، هَمْ مُتَكَلِّمَانَه نِهَايَتْسِزْ بِرْ صُورَتْدَه تَجَلِّيلَرِی اِيلَه بِالْبَدَاهَه وَ بِالضَّرُورَه وَ بِعِلْمَ الْيَقِينْ بِرْ مَوْصُوفُ-وَاجِبُ الْوُجُودُكْ وَ بِرْ مُسَمَّاءِ-وَاحِدِ-أَحَدِكْ وَ بِرْ فَاعِلِ-فَرْدِ-صَمَدِكْ مَوْجُودِيَتِی، گُونَشْدَنْ دَاهَا ظَاهِرْ، دَاهَا پَارْلَاقْ بِرْ طَرْزْدَه قَلْبْدَه كِی اِيمَانْ گُوزُينَه گُورُونُورْ گِبِی قَطْعِی بِيلِينِيرْ. چُونْكِه گُوزَلْ وَ مُعْنِيدَارْ بِرْ كِتَابْ وَ مُنْتَظَمْ بِرْ خَانَه، بَدَاهَتْلَه يَازْمَقْ وَ يَاپْمَقْ فِعِلْلَرِينِی وَ گُوزَلْ يَازْمَقْ وَ إِنْتِظَامْلِی يَاپْمَقْ فِعِلْلَرِی دَخِی بَدَاهَتْلَه يَازِيجِی وَ دُولْگَرْ نَامْلَرِينِی، يَازِيجِی وَ دُولْگَرْ عُنْوَانْلَرِی اِيسَه بَدَاهَتْلَه كِتَابَتْ وَ دُولْگَرْلِكْ صَنْعَتْلَرِينِی وَ صِفَتْلَرِينِی وَ بُو صَنْعَتْ وَ صِفَتْلَرْ بَدَاهَتْلَه هَرْ حَالْدَه بِرْ ذَاتِی إِسْتِلْزَامْ اَيدَرْ كِه، مَوْصُوفْ وَ صَانِعْ وَ مُسَمَّا وَ فَاعِلْ اُولْسُونْ. فَاعِلْسِزْ بِرْ فِعِلْ وَ مُسَمَّاسِزْ بِرْ إِسِمْ مُمْكُنْ اُولْمَادِيغِی گِبِی؛ مَوْصُوفْسُزْ بِرْ صِفَتْ، صَنْعَتْكَارْسِزْ بِرْ صَنْعَتْ دَخِی مُمْكُنْ دَگِلْدِرْ.

اِيشْتَه بُو حَقِيقَتْ وَ قَاعِدَه‌يَه بِنَاءً، بُو كَائِنَاتْ بُتُونْ مَوْجُودَاتِيْلَه بَرَابَرْ قَدَرِكْ قَلَمِيْلَه يَازِيلْمِشْ، قُدْرَتِكْ چَكِيجِيْلَه يَاپِيلْمِشْ مَعْنِيدَارْ حَدْسِزْ كِتَابْلَرْ، مَكْتُوبْلَرْ، نِهَايَتْسِزْ بِنَالَرْ وَ سَرَايْلَرْ حُكْمُنْدَه (هَرْ بِرِی بِيكْلَرْ وَجِهْلَه وَ بَرَابَرْ حَدْسِزْ وُجُوهْ اِيلَه) رَبَّانِی وَ رَحْمَانِی نِهَايَتْسِزْ فِعِلْلَرِی وَ اُو فِعِلْلَرِكْ مَنْشَأْلَرِی اُولَانْ بِيكْ بِرْ أَسْمَاءِ-إِلٰهِيَه‌يِی حَدْسِزْ جِلْوَه‌لَرِيْلَه وَ اُو گُوزَلْ إِسْمْلَرِكْ مَنْبَعِی اُولَانْ يَدِی صِفَاتِ-سُبْحَانِيَه‌نِكْ نِهَايَتْسِزْ تَجَلِّيلَرِيْلَه، اُو يَدِی مُحِيطْ وَ قُدْسِی

بُو مُقْصَدِكْ حَدْسِزْ يُولْلَرِنْدَنْ اِيكِی يُولُی وَ اُو اِيكِی يُولُكْ حَدْسِزْ مَرْتَبَه‌لَرِنْدَنْ اِيكْی مَرْتَبَه‌يِی وَ اُو اِيكِی مَرْتَبَه‌نِكْ پَكْ چُوقْ حَقِيقَتْلَرِنْدَنْ وَ پَكْ چُوقْ اُوزُونْ تَفْصِيلَاتِنْدَنْ يَالْكِزْ اِيكِی حَقِيقَتِی إِجْمَالْ وَ إِخْتِصَارْ اِيلَه بُو رِسَالَه‌دَه بَيَانْ اَيدَه‌جَگِزْ:

بِرِنْجِی حَقِيقَتْ: بِالْمُشَاهَدَه گُوزُيمُزْلَه گُورُونَنْ وَ مُحِيطْ وَ دَائِمِی وِ مُنْتَظَمْ وَ دَهْشَتْلِی وَ سَمَاوِی وَ أَرْضِی اُولَانْ بُتُونْ مَوْجُودَاتِی چَوِيرَنْ وَ تَبْدِيلْ وَ تَجْدِيدْ اَيدَنْ وَ كَائِنَاتِی قَاپْلَايَانْ فَعَالِيَتِ-مُسْتَوْلِيَه حَقِيقَتِی گُورُونْمَسِی وَ اُو هَرْ جِهَتْلَه حِكْمَتْ‌مَدَارْ فَعَالِيَتْ حَقِيقَتِنِكْ اِيچِنْدَه تَظَاهُرُ-رُبُوبِيَتْ حَقِيقَتِنِكْ بِالْبَدَاهَه حِسْ اَيدِيلْمَه‌سِی وَ اُو هَرْ جِهَتْلَه رَحْمَتْ‌فَشَانْ تَظَاهُرُ-رُبُوبِيَتْ حَقِيقَتِنِكْ اِيچِنْدَه، تَبَارُزُ-اُلُوهِيَتْ حَقِيقَتِی بِالضَّرُورَه بِيلِينْمِشْ اُولْمَاسِيدِرْ.

اِيشْتَه بُو حَاكِمَانَه وَ حَكِيمَانَه فَعَالِيَتِ-دَائِمَه‌دَنْ وَ پَرْدَه‌سِنِكْ آرْقَه‌سِنْدَه بِرْ فَاعِلِ-قَدِيرْ وَ عَلِيمِكْ أَفْعَالِی، گُورُونُورْ گِبِی حِسْ اَيدِيلِيرْ. وَ بُو مُرَبِّيَانَه وَ مُدَبِّرَانَه أَفْعَالِ-رَبَّانِيَه دَنْ وَ پَرْدَه‌سِنِكْ آرْقَه‌سِنْدَنْ، هَرْ شَيْدَه جِلْوَه‌لَرِی بُولُونَانْ أَسْمَاءِ-إِلٰهِيَه، حِسْ اَيدِيلِيرْ دَرَجَه‌سِنْدَه بَدَاهَتْلَه بِيلِينِيرْ. وَ بُو جَلَالْدَارَانَه وَ جَمَالْ‌پَرْوَرَانَه جِلْوَه‌لَه‌نَنْ أَسْمَاءِ-حُسْنٰی‌دَنْ وَ پَرْدَه‌سِنِكْ آرْقَه‌سِنْدَه صِفَاتِ-سَبْعَهٔ-قُدْسِيَه‌نِكْ عِلْمَ الْيَقِينْ، بَلْكِه عَيْنَ الْيَقِينْ، بَلْكِه حَقَّ الْيَقِينْ دَرَجَه‌سِنْدَه وُجُودْلَرِی وَ تَحَقُّقْلَرِی آكْلَاشِيلِيرْ. وَ بُو يَدِی قُدْسِی صِفَتِكْ دَاخِی، بُتُونْ

عِلْمِ الْكَلَامِ وَ بِشَهَادَةِ حَقِيقَةِ تَبْدِيلِ صُورَتِهِ وَ مُشْتَمِلَاتِهِ بِالْحِكْمَةِ وَ الْاِنْتِظَامِ وَ تَجْدِيدِ حُرُوفِهِ وَ كَلِمَاتِهِ بِالنِّظَامِ وَ الْمِيزَانِ وَ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّعَاوُنِ وَ التَّجَاوُبِ وَ التَّسَانُدِ وَ التَّدَاخُلِ وَ الْمُوَازَنَةِ وَ الْمُحَافَظَةِ فِي مَوْجُودَاتِهِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَ الْعَيَانِ دَيِنِيلْمِشْدِرْ.

صُوكْرْه ، دُنْيَايَه گَلَنْ وَ دُنْيَانِكْ يَارَادَانِنِي آرَايَانْ وَ اُونْ سَكِزْ عَدَدْ مَرْتَبَه‌لَرْدَنْ چِيقَانْ وَ عَرْشِ–حَقِيقَتَه يَتِيشَنْ بِرْ مِعْرَاجِ–اِيمَانِي اِيلَه غَائِبَانَه مَعْرِفَتْدَنْ حَاضِرَانَه وَ مُخَاطَبَانَه بِرْ مُقَامَه تَرَقِّي اَيدَنْ مَرَاقْلِي وَ مُشْتَاقْ يُولْجُي آدَمْ، كَنْدِي رُوحُنَه دَيدِي كِه: فَاتِحَهْ–شَرِيفَه‌دَه بَاشِنْدَنْ تَا اِيَّاكَ كَلِمَه‌سِنَه قَدَرْ غَائِبَانَه مَدْحْ وَ ثَنَا اِيلَه بِرْ حُضُورْ گَلُوبْ اِيَّاكَ خِطَابِنَه چِيقِيلْمَاسِي گِبِي، بِرْ دَخِي طُوغْرُيدَنْ طُوغْرُيه غَائِبَانَه آرَامَايِي بِيرَاقُوبْ، آرَادِيغِمزِي آرَادِيغِمزْدَنْ صُورْمَالِيزْ؛ هَرْ شَيْئِي گُوسْتَرَنْ گُونَشِي، گُونَشْدَنْ صُورْمَقْ گَرَكْدِرْ. أَوَتْ هَرْ شَيْئِي گُوسْتَرَنْ، كَنْدِينِي هَرْ شَيْدَنْ زِيَادَه گُوسْتَرِرْ. اُويْلَه اِيسَه شَمْسِكْ شُعَاعَاتِي اِيلَه اُونُ گُورْمَكْ وَ طَانِيمَقْ گِبِي، خَالِقِمزِكْ أَسْمَاءِ–حُسْنَىٰ سِيْلَه وَ صِفَاتِ–قُدْسِيَه‌سِيْلَه اُونُ قَابِلِيَتِمزِكْ نِسْبَتِنْدَه طَانِيمَغَه چَالِيشَه‌بِيلِيرِزْ.

وَ مَنْظُومَهٔ-شَمْسِیَه‌دَنْ تَا مِصِرْ وَ نَارْ گِی مَیْوَه‌لَرَه قَدَرْ حُکْمْ اَیدَنْ تَنْظِیمْ وَ گُونَشْ وَ قَمَرْدَنْ وَ عُنْصُرْلَرْدَنْ وَ بُلُوطْلَرْدَنْ تَا بَالْ آرِیلَرِینَه قَدَرْ مَأْمُورِیَتْ وَیرَنْ تَوْظِیفْ گِی پَكْ بُیُوكْ حَقِیقَتْلَرِكْ بُیُوكْلُكْلَرِی نِسْبَتِنْدَه كِی شَهَادَتْلَرِی، كَائِنَاتِكْ شَهَادَتِنِكْ اِیكِنْجِی قَنَادِینِی إِثْبَاتْ وَ تَشْكِیلْ اَیدَرْلَرْ. مَادَامْ رِسَالَهٔ-نُورْ بُو بُیُوكْ شَهَادَتِی إِثْبَاتْ وَ اِیضَاحْ اَیتْمِشْ، بِزْ بُورَادَه بُو قِیصَه‌حِقْ إِشَارَتْلَه إِكْتِفَا اَیدَرِزْ.

اِیشْتَه دُنْیَا سَیَّاحِنِكْ كَائِنَاتْدَنْ آلْدِیغِی دَرْسِ-اِیمَانِی‌یَه قِیصَه بِرْ إِشَارَتْ اُولَارَقْ، بِرِنْجِی مَقَامِكْ اُونْ سَكِزِنْجِی مَرْتَبَه‌سِنْدَه بُویْلَه:

لَآ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْمُمْتَنِعُ نَظِیرُهُ اَلْمُمْكِنُ كُلُّ مَاسِوَاهُ الْوَاحِدُ الْاَحَدُ الَّذِی دَلَّ عَلٰی وُجُوبِ وُجُودِهِ فِی وَحْدَتِهِ هٰذِهِ الْكَائِنَاتُ الْكِتَابُ الْكَبِیرُ الْمُجَسَّمُ وَ الْقُرْاٰنُ الْجِسْمَانِیُّ الْمُعَظَّمُ وَ الْقَصْرُ الْمُزَیَّنُ الْمُنَظَّمُ وَ الْبَلَدُ الْمُحْتَشَمُ الْمُنْتَظَمُ بِاِجْمَاعِ سُوَرِهِ وَ اٰیَاتِهِ وَ كَلِمَاتِهِ وَ حُرُوفِهِ وَ اَبْوَابِهِ و فُصُولِهِ وَ صُحُفِهِ وَ سُطُورِهِ وَ اِتِّفَاقِ اَرْكَانِهِ وَ اَنْوَاعِهِ وَ اَجْزَائِهِ وَ جُزْئِیَّاتِهِ وَ سَكَنَتِهِ وَ مُشْتَمِلَاتِهِ وَ وَارِدَاتِهِ وَ مَصَارِفِهِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِیقَةِ الْحُدُوثِ وَ التَّغَیُّرِ وَ الْاِمْكَانِ بِاِجْمَاعِ جَمِیعِ عُلَمَاءِ

گَتِيرْمَگه چَالِيشَانْ مَخْلُوقَاتْدَه، قُوَّتْلَرِينِكْ بُتُونْ بُتُونْ خَارِجْدَه بِرْ تَعَاوُنْ حَقِيقَتِي گُورُونُيُورْ. مَثَلَا: عُنْصُرْلْرِي ذِي‌حَيَاتِكْ إِمْدَادِينه، خُصُوصًا بُلُوطْلْرِي نَبَاتَاتِكْ مَدَدِينَه وَ نَبَاتَاتِي دَخِي حَيْوَانَاتِكْ يَارْدِيمِنه وَ حَيْوَانَاتْ اِيسَه إِنْسَانْلْرِكْ مُعَاوَنَتِنَه وَ مَمَلَرِكْ كَوْثَرْ گِبِي سُوتْلَرِي، يَاوْرُولْرِكْ بَسْلَنْمَه‌لَرِينَه وَ ذِي‌حَيَاتْلْرِكْ إِقْتِدَارْلْرِي خَارِجْدَه‌كِي پَكْ چُوقْ حَاجَتْلَرِي وَ أَرْزَاقْلْرِي، اُومُولْمَدِقْ يَرْلَرْدَنْ اُونْلْرِكْ أَلْلَرِينَه وَيرِيلْمَسِي، حتّٰى ذَرَّاتِ-طَعَامِيَه دَخِي حُجَيْرَاتِ-بَدَنِيَه‌نِكْ تَعْمِيرِينَه قُوشْمَالْرِي گِبِي تَسْخِيرِ-رَبَّانِي اِيلَه وَ إِسْتِخْدَامِ-رَحْمَانِي اِيلَه، حَقِيقَتِ-تَعَاوُنُكْ پَكْ چُوقْ مِثَالْلَرِي طُوغْرُيدَنْ طُوغْرُيَه، بُتُونْ كَائِنَاتِي بِرْ سْرَايْ گِبِي إِدَارَه اَيدَنْ بِرْ رَبُّ الْعَالَمِينِكْ عُمُومِي وَ رَحِيمَانَه رُبُوبِيَتِنِي گُوسْتَرِيُيورْلْرْ.

أَوَتْ جَامِدْ وَ شُعُورْسُزْ وَ شَفْقَتْسِزْ اُولَانْ وَ بِرْبِرِينَه شَفْقَتْكَارَانَه، شُعُورْدَارَانَه وَضْعِيَتْ گُوسْتَرَنْ مُعَاوَنَتْجِيلَرْ، أَلْبَتَّه غَايَتْ رَحِيمْ وَ حَكِيمْ بِرْ رَبِّ-ذُو الْجَلَالِكْ قُوَّتِيلَه، رَحْمَتِيلَه، أَمْرِيلَه يَارْدِيمَه قُوشْدُيرُيلُيُيورْلْرْ.

اِيشْتَه كَائِنَاتْدَه جَارِي اُولَانْ تَعَاوُنُ-عُمُومِي، سَيَّارَاتْدَنْ تَا ذِي‌حَيَاتِكْ أَعْضَا وَ جِهَازَاتْ وَ ذَرَّاتِ-بَدَنِيَه‌سِنه قَدَرْ كَمَالِ-إِنْتِظَامْلَه جَرَيَانْ اَيدَنْ مُوَازَنَةِ-عَامَّه وَ مُحَافَظَةِ-شَامِلَه وَ سَمَاوَاتِكْ يَالْدِيزْلِي يُوزُنْدَنْ وَ زَمِينِكْ زِينَتْلِي يُوزُنْدَنْ تَا چِيچَكْلَرِكْ سُوسْلُي يُوزْلَرِينَه قَدَرْ قَلَمْ گَزْدِيرَنْ تَزْيِينْ وَ كَهْكَشَانْدَنْ

نُقْطَه‌سِنْدٰه حَدْسِزْ إِمْكَانَاتْ وَ إِحْتِمَالَاتْ اِیچِنْدَه مُتَحَیِّرْ، سَرْگَرْدَانْ، هَدَفْسِزْ اُو مَخْلُوقَه، اُو حِكْمَتْلِی كَیْفِیَتْلَرِی وَ عِنَایَتْلِی جِهَازْلَرِی طَاقْمَقْ وَ تَجْهِیزْ اَیتْمَكْ؛ أَلْبَتَّه كُلِّی وَ جُزْئِی بُتُونْ مُمْكِنَاتْ عَدَدِنْجَه وَ هَرْ مُمْكُنُكْ مَذْكُورْ مَاهِیَتْ وَ هُوِیَتْ، هَیْئَتْ وَ صُورَتْ، صِفَتْ وَ وَضْعِیَتِنِكْ إِمْكَانَاتِی عَدَدِنْجَه تَخْصِیصْ اَیدِیجِی، تَرْجِیحْ اَیدِیجِی، تَعْیِینْ اَیدِیجِی، إِحْدَاثْ اَیدِیجِی بِرْ وَاجِبُ-الْوُجُودُكْ وُجُوبُ-وُجُودِینَه وَ حَدْسِزْ قُدْرَتِنَه وَ نِهَایَتْسِزْ حِكْمَتِنَه وَ هِیچْ بِرْ شَیْ وَ هِیچْ بِرْ شَأْنْ اُونْدَنْ گِیزْلَنْمَدِیگِنَه وَ هِیچْ بِرْ شَیْ اُوكَا آغِیرْ گَلْمَدِیگِنَه وَ أَكْ بُیُوكْ بِرْ شَیْ أَكْ كُوچُكْ بِرْ شَیْ گِبِی اُوكَا قُولَایْ گَلْدِیگِنَه وَ بِرْ بَهَارِی بِرْ آغَاجْ قَدَرْ وَ بِرْ آغَاجِی بِرْ چَكِرْدَكْ قَدَرْ سُهُولَتْلَه اِیجَادْ اَیدَه‌بِیلْدِیگِنَه إِشَارَتْلَرْ وَ دَلَالَتْلَرْ وَ شَهَادَتْلَرْ، إِمْكَانْ حَقِیقَتِنْدَنْ چِیقُوبْ كَائِنَاتِكْ بُو بُیُوكْ شَهَادَتِنِكْ بِرْ قَنَادِینِی تَشْكِیلْ اَیدَرْلَرْ. كَائِنَاتِكْ شَهَادَتِنِی، هَرْ اِیكِی قَنَادِی وَ اِیكِی حَقِیقَتِیْلَه رِسَالَهٔ-نُورْ أَجْزَالْرِی وَ بِالْخَاصَّه یِگَرْمِی اِیكِنْجِی وَ اُوتُوزْ اِیكِنْجِی سُوزْلَرْ وَ یِگَرْمِنْجِی وَ اُوتُوزْ اُوچُنْجُی مَكْتُوبْلَرْ تَمَامِیْلَه إِثْبَاتْ وَ اِیضَاحْ اَیتْدِكْلَرِنْدَنْ اُونْلَرْه حَوَالَه اَیدَه‌رَكْ بُو یَكْ اُوزُونْ قِصَّه‌یِی قِیصَه كَسْدِكْ.

كَائِنَاتِكْ هَیْئَتِ-مَجْمُوعَه‌سِنْدَنْ گَلَنْ بُیُوكْ وَ كُلِّی شَهَادَتِكْ اِیكِنْجِی قَنَادِینِی إِثْبَاتْ اَیدَنْ:

اِیكِنْجِی حَقِیقَتْ: بُو مُتَمَادِیًا چَالْقَانَانْ إِنْقِلَابْلَرْ وَ تَحَوُّلَاتْلَرْ اِیچِنْدَه وُجُودُینُی وَ خِدْمَتِنِی وَ ذِی‌حَیَاتْ اِیسَه حَیَاتِنِی مُحَافَظَه‌یِه وَ وَظِیفَه‌سِنِی یَرِینَه

وَ وٰظِیفَه‌دَارْ کَائِنَاتْلَرِی کَمَالِ-عِلِمْ وَ حِکْمَتْ وَ مِیزَانْلَه وَ مُوَازَنَه وَ إِنْتِظَامْ وَ نِظَامْلَه إِحْدَاثْ وَ اِیجَادْ اَیدِوبْ رَبَّانِی مَقْصَدْلَرْدَه وَ إِلٰهِی غَایَه‌لَرْدَه وَ رَحْمَانِی خِدْمَتْلَرْدَه قَدِیرَانَه إِسْتِعْمَالْ وَ رَحِیمَانَه إِسْتِخْدَامْ اَیدَنْ بِرْ ذَاتِ-ذُو الْجَلَالِكْ وُجُوبُ-وُجُودُی وَ حَدْسِزْ قُدْرَتِی وَ نِهَایَتْسِزْ حِکْمَتِی، بِالْبَدَاهَه گُونَشْ گِبِی، عَقِلْلَرْه گُورُونُیُورْ. "حُدُوثْ" مَسَائِلِنِی رِسَالَهٔ-نُورْه وَ مُحَقِّقِینِ-کَلَامِیَه‌نِكْ کِتَابْلَرِینه حَوَالَه اِیلَه اُو بَحْثِی قَپَایُورُزْ.

آمَّا "إِمْکَانْ" جِهَتِی اِیسَه؛ اُو دَه کَائِنَاتِی إِسْتِیلَا وَ إِحَاطَه اَیتْمِشْ. چُونْکُه گُورُویُورُزْ کِه؛ هَرْ شَیْ، کُلِّی وَ جُزْئِی بُولُونْسُونْ، بُیُوكْ وَ کُوچُكْ اُولْسُونْ عَرْشْدَنْ فَرْشَه، ذَرَّاتْدَنْ سَیَّارَاتَه قَدَرْ هَرْ مَوْجُودْ؛ مَخْصُوصْ بِرْ ذَاتْ وَ مُعَیَّنْ بِرْ صُورَتْ وَ مُمْتَازْ بِرْ شَخْصِیَتْ وَ خَاصْ صِفَتْلَرْ وَ حِکْمَتْلِی کَیْفِیَتْلَرْ وَ مَصْلَحَتْلِی جِهَازْلَرْ اِیلَه دُنْیَایه گُونْدَرِیلِیُورْ. حَالْبُوکِه اُو مَخْصُوصْ ذَاتَه وَ اُو مَاهِیَتَه، حَدْسِزْ إِمْکَانَاتْ اِیچِنْدَه اُو خُصُوصِیَتِی وَیرْمَكْ.. هَمْ صُورَتْلَرْ عَدَدِنْجَه إِمْکَانْلَرْ وَ إِحْتِمَالْلَرْ اِیچِنْدَه اُو نَقْشْلِی وَ فَارِقَه‌لِی وَ مُنَاسِبْ اُو مُعَیَّنْ صُورَتِی گِیْدِیرْمَكْ.. هَمْ هَمْجِنْسِنْدَنْ اُولَانْ أَشْخَاصِكْ مِقْدَارِنْجَه إِمْکَانْلَرْ اِیچِنْدَه چَالْقَانَانْ اُو مَوْجُودَه، اُو لَایِقْ شَخْصِیَتِی إِمْتِیَازْلَه تَخْصِیصْ اَیتْمَكْ.. هَمْ صِفَتْلَرِكْ نَوْعِلَرِی وَ مَرْتَبَه‌لَرِی صَایِیسِنْجه إِمْکَانْلَرْ وَ إِحْتِمَالْلَرْ اِیچِنْدَه شَکِلْسِزْ وَ مُتَرَدِّدْ بُولُونَانْ اُو مَصْنُوعَه، اُو خَاصْ وَ مُوَافِقْ، مَصْلَحَتْلِی صِفَتْلَرِی یَرْلَشْدِیرْمَكْ.. هَمْ حَدْسِزْ یُولْلَرْ وَ طَرْزْلَرْدَه بُولُونْمَاسِی مُمْکُنْ اُولْمَاسِی

حَیْوَانَاتْ، اُو عَالَمْ اِیلَه بَرَابَرْ وَفَاتْ اَیدَرْلَرْ. فَقَطْ اُو قَدْرْ اِنْتِظَامْ اِیلَه بِرْ وَفَاتْدِرْ کِه؛ حَشِرْ وَ نَشِرْلَرِینَه مَدَارْ اُولَانْ وَ رَحْمَتْ وَ حِکْمَتِكْ مُعْجِزَه‌لَرِی، قُدْرَتْ وَ عِلْمِكْ خَارِقَه‌لْرِی بُولُونَانْ چِکِرْدَکْلَرِی وَ تُخُمْلْرِی وَ یُمُورْطَه‌جِقْلْرِی بْهَارْدَه یَرْلَرِنْدَه بِیرَاقُوبْ، دَفْتَرِ–عَمَالْلَرِینِی وَ گُورْدُکْلَرِی وْظِیفَه‌لَرِكْ یُرُوغْرَامْلْرِینِی اُونْلْرِكْ اَلْلَرِینَه وَیرَه‌رَكْ، حَفِیظِ–ذُو الْجَلَالِكْ حِمَایَه‌سِی اَلْتِنْدَه، حِکْمَتِنَه اَمَانَتْ اَیدَرْ؛ صُوکْرَه وَفَاتْ اَیدَرْلَرْ. وَ بْهَارْ مَوْسِمِنْدَه، حَشْرِ–اَعْظَمِكْ یُوزْ بِیكْ مِثَالِی وَ نُمُونَه وَ دَلِیلْلَرِی حُکْمُنْدَه اُولَارَقْ اُو وَفَاتْ اَیدَنْ آغَاجْلَرْ وَ کُوکْلَرْ وَ بِرْ قِسِمْ حَیْوَانْجِقْلَرْ، عَیْنًا اِحْیَا وَ دِیرِیلِیُورْلَرْ. وَ بِرْ قِسْمِنِكْ دَخِی، کَنْدِی یَرْلَرِنْدَه أَمْثَالْلَرِی وَ عَیْنًا اُونْلَرَه بَکْزَه‌یَنْلَرِی اِیجَادْ وَ اِحْیَا اُولُونُویُورْ. وَ گَچَنْ بْهَارِكْ مَوْجُودَاتِی، اِیشْلَدِکْلَرِی عَمَلْلَرِكْ وْظِیفَه‌لَرِكْ صَحِیفَه‌لَرِینِی اِعْلَانَاتْ گِبِی نَشْرْ اَیدِیوبْ، وَ اِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ آیَتِنِكْ بِرْ مِثَالِنِی گُوسْتَرِیُیورْلَرْ.

هَمْ هَیْئَتِ–مَجْمُوعَه جِهَتِنْدَه، هَرْ گُوزْدَه وَ هَرْ بْهَارْدَه بُیُوكْ بِرْ عَالَمْ وَفَاتْ اَیدَرْ وَ تَازَه بِرْ عَالَمْ وُجُودَه گَلِیرْ. وَ اُو وَفَاتْ وَ خُدُوثْ، اُو قَدَرْ مُنْتَظَمْ جَرَیَانْ اَیدِیُیورْ وَ اُو وَفَاتْ وَ خُدُوثْدَه، غَایَتْ اِنْتِظَامْ وَ مِیزَانْلَه اُو قَدَرْ نَوْعِلَرِكْ وَفِیَاتْلْرِی وَ خُدُوثْلْرِی اُولُویُورْ کِه؛ گُویَا دُنْیَا اُویْلَه بِرْ مِسَافِرْخَانَه‌دِرْ کِه، ذِی‌حَیَاتْ کَائِنَاتْلَرْ اُوکْلَا مِسَافِرْ اُولُورْلَرْ وَ سَیَّاحْ عَالَمْلَرْ وَ سَیَّارْ دُنْیَالَرْ اُوکْلَا گَلِیرْلَرْ، وْظِیفَه‌لَرِینِی گُورُورْلَرْ، گِیدَرْلَرْ. اِیشْتَه، بُو دُنْیَادَه بُویْلَه حَیَاتْدَارْ دُنْیَالْرِی

اِیشْ گُورَنْ عَالِی بِرْ اُوسْتٰه‌نِكْ وَ مِثْلِسِزْ بِرْ صَانِعِكْ مَوْجُودِیَتِنِی وَ وٰحْدَتِنِی بِیلْدِیرِیُورْلْرْ. وَ كَائِنَاتِكْ عَظَمَتِنَه مُنَاسِبْ اِیكِی بُیُوكْ وَ گِنِیشْ حَقِیقَتِكْ شَهَادَتْلَرِی، كَائِنَاتِكْ بُو بُیُوكْ شَهَادَتِنِی إِثْبَاتْ اَیدِیُورْلْرْ:

بِرِنْجِی حَقِیقَتْ: اُصُولُ الدِّینْ وَ عِلْمِ-كَلَامِكْ دَاهِی عُلَمَاسِنِكْ وَ حُكَمَاءِ-إِسْلَامِیَه‌نِكْ گُورْدُكْلَرِی وَ حَدْسِزْ بُرْهَانْلْرْلَه إِثْبَاتْ اَیتْدِكْلَرِی "حُدُوثْ" وَ "إِمْكَانْ" حَقِیقَتْلْرِیدِرْ. اُونْلْرْ دَیمِشْلَرْ كِه: "مَادَامْ عَالَمْدَه وَ هَرْ شَیْدَه تٰغَیُّرْ وَ تَبَدُّلْ وَارْ؛ أَلْبَتَّه فَانِیدِرْ، حَادِثْدِرْ، قَدِیمْ اُولَامَازْ. مَادَامْ حَادِثْدِرْ، أَلْبَتَّه اُونُی إِحْدَاثْ اَیدَنْ بِرْ صَانِعْ وَارْ. وَ مَادَامْ هَرْ شَیْئِكْ ذَاتِنْدَه وُجُودُی وَ عَدَمِی، بِرْ سَبَبْ بُولُونْمَازْسَه مُسَاوِیدِرْ؛ أَلْبَتَّه وَاجِبْ وَ أَزَلِی اُولَامَازْ. وَ مَادَامْ مُحَالْ وَ بَاطِلْ اُولَانْ دَوْرْ وَ تَسَلْسُلْ اِیلَه بِرْبِرِینِی اِیجَادْ اَیتْمَكْ مُمْكُنْ اُولْمَادِیغِی قَطْعِی بُرْهَانْلْرْلَه إِثْبَاتْ اَیدِیلْمِشْ؛ أَلْبَتَّه اُویْلَه بِرْ وَاجِبُ-الْوُجُودُكْ مَوْجُودِیَتِی لَازِمْدِرْ كِه، نٰظِیرِی مُمْتَنِعْ، مِثْلِی مُحَالْ وَ بُتُونْ مَاعَدَاسِی مُمْكُنْ وَ مَاسِوَاسِی مَخْلُوقُی اُولَاجٰقْ."

أَوَتْ حُدُوثْ حَقِیقَتِی كَائِنَاتِی إِسْتِیلَا اَیتْمِشْ. چُوغُنُی گُوزْ گُورُیُورْ، دِیگَرْ قِسْمِنِی عَقِلْ گُورُیُورْ. چُونْكُه گُوزُیُمُزْكْ اُو كُنْدَه هَرْ سَنَه گُوزْ مَوْسِمِنْدَه اُویْلَه بِرْ عَالَمْ وَفَاتْ اَیدَرْ كِه؛ هَرْ بِرِیسِنِكْ حَدْسِزْ أَفْرَادِی بُولُونَانْ وَ هَرْ بِرِی ذِی‌حَیَاتْ بِرْ كَائِنَاتْ حُكْمُنْدَه اُولَانْ یُوزْ بِیكْ نَوْعِ نَبَاتَاتْ وَ كُوچُوجُكْ

إِعْدَامِ-أَبَدِیدَنْ قُورْتَارَانْ وَ سْعَادَتِ-سَرْمَدِیَه‌نِكْ خَزِینَه‌سِنِی آچَانْ أَكْ قِیْمَتْدَارْ سَرْمَایَهٔ-إِنْسَانِیَه‌نِكْ اِیمَانْ اُولْدُیغُنُی بِیلَنْ مَذْكُورْ مِسَافِرْ وَ حَیَاتْ یُوجْیُسُی، كَنْدِی نَفْسِنَه دَیدِی كِه: "هَایْدِی، اِیلَرِی! اِیمَانِكْ حَدْسِزْ مَرْتَبَه‌لَرِنْدَنْ بِرْ مَرْتَبَه دَاهَا قَزَانْمَقْ اِیچُونْ كَائِنَاتِكْ هَیْئَتِ-مَجْمُوعَه‌سِنَه مُرَاجَعَتْ اَیدِوبْ، اُو دَه نَه دِییُورْ، دِیگَلَه‌مَلِیزْ؛ أَرْكَانِنْدَنْ وَ أَجْزَاسِنْدَنْ آلْدِیغِمِزْ دَرْسْلَرِی تَكْمِیلْ وَ تَنْوِیرْ اَیتْمَلِیزْ." دِییَه، قُرْآنْدَنْ آلْدِیغِی گَنِیشْ وَ إِحَاطَه‌لِی بِرْ دُورْبُینْ اِیلَه بَاقْدِی، گُورْدُی:

بُو كَائِنَاتْ، اُو قَدَرْ مُعْنِیدَارْ وَ مُنْتَظَمْدِرْ كِه؛ مُجَسَّمْ بِرْ كِتَابِ-سُبْحَانِی وَ جِسْمَانِی بِرْ قُرْآنِ-رَبَّانِی وَ مُزَیَّنْ بِرْ سْرَایِ-صَمَدَانِی وَ مُنْتَظَمْ بِرْ شَهْرِ-رَحْمَانِی صُورَتِنْدَه گُورُونُیُورْ. اُو كِتَابِكْ بُتُونْ سُورَه‌لَرِی، آیَتْلَرِی وَ كَلِمَاتْلَرِی، حَتَّی حَرْفْلَرِی وَ بَابْلَرِی وَ فَصِلْلَرِی وَ صَحِیفَه‌لَرِی وَ سْطِرْلَرِی.. عُمُومُنُكْ، هَرْ وَقِتْ مُعْنِیدَارَانَه مَحْوْ وَ إِثْبَاتْلَرِی وَ حَكِیمَانَه تَغْیِیرْ وَ تَحْوِیلْلَرِی؛ إِجْمَاعْ اِیلَه، بِرْ عَلِیمِ-كُلِّ شَیْئِكْ وَ بِرْ قَدِیرِ-كُلِّ شَیْئِكْ وَ بِرْ مُصَنِّفِكْ، هَرْ شَیْدَه هَرْ شَیْئِی گُورَنْ وَ هَرْ شَیْئِكْ هَرْ شَیْ اِیلَه مُنَاسَبَتِنِی بِیلَنْ، رِعَایَتْ اَیدَنْ بِرْ نَقَّاشِ-ذُو الْجَلَالِكْ وَ بِرْ كَاتِبِ-ذُو الْكَمَالِكْ وُجُودِیْنِی وَ مَوْجُودِیَتِنِی بِالْبَدَاهَه إِفَادَه اَیتْدِكْلَرِی گِبِی، بُتُونْ أَرْكَانْ وَ أَنْوَاعِیْلَه وَ أَجْزَا وَ جُزْئِیَاتِیْلَه وَ سَكَنَه‌لَرِی وَ مُشْتَمِلَاتِیْلَه وَ وَارِدَاتْ وَ مَصَارِفَاتِیْلَه وَ أُونْلَرْدَه مَصْلَحَتْكَارَانَه تَبْدِیلْلَرِیْلَه وَ حِكْمَتْ‌پَرْوَرَانَه تَجْدِیدْلَرِیْلَه، بِالْإِتِّفَاقْ حَدْسِزْ بِرْ قُدْرَتْ وَ نِهَایَتْسِزْ بِرْ حِكْمَتْلَه

اِيشْتَه بُو يُولْجُينُكْ قُرْآنْدَنْ آلْدِيغِى دَرْسِ-تَوْحِيدْ وَ اِيمَانْه قِيصَه بِرْ إِشَارَتْ أُولَارْقْ بِرِنْجِى مَقَامِكْ أُونْ يَدِنْجِى مَرْتَبَه‌سِنْدَه بُويْلَه:

لَآ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ اَلْوَاحِدُ الْاَحَدُ الَّذِى دَلَّ عَلٰى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ الْقُرْاٰنُ الْمُعْجِزُ الْبَيَانِ اَلْمَقْبُولُ الْمَرْغُوبُ لِاَجْنَاسِ الْمَلَكِ وَ الْاِنْسِ وَ الْجَآنِّ اَلْمَقْرُوءُ كُلُّ اٰيَاتِهِ فِى كُلِّ دَقِيقَةٍ بِكَمَالِ الْاِحْتِرَامِ بِاَلْسِنَةِ مِاْتِ مِلْيُونٍ مِنْ نَوْعِ الْاِنْسَانِ الدَّائِمُ سَلْطَنَتُهُ الْقُدْسِيَّةُ عَلٰى اَقْطَارِ الْاَرْضِ وَ الْاَكْوَانِ وَ عَلٰى وُجُوهِ الْاَعْصَارِ وَ الزَّمَانِ وَ الْجَارِى حَاكِمِيَّتُهُ الْمَعْنَوِيَّةُ النُّورَانِيَّةُ عَلٰى نِصْفِ الْاَرْضِ وَ خُمْسِ الْبَشَرِ فِى اَرْبَعَةَ عَشَرَ عَصْرًا بِكَمَالِ الْاِحْتِشَامِ .. وَ كَذَا شَهِدَ وَ بَرْهَنَ بِاِجْمَاعِ سُوَرِهِ الْقُدْسِيَّةِ السَّمَاوِيَّةِ وَ بِاِتِّفَاقِ اٰيَاتِهِ النُّورَانِيَّةِ الْاِلٰهِيَّةِ وَ بِتَوَافُقِ اَسْرَارِهِ وَ اَنْوَارِهِ وَ بِتَطَابُقِ حَقَائِقِهِ وَ ثَمَرَاتِهِ وَ اٰثَارِهِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَ الْعَيَانِ دَيِنِيلْمِشْدِرْ.

صُوكْرَه ، بِرْ فَقِيرْ إِنْسَانْه دَكِلْ فَانِى وَ مُوَقَّتْ بِرْ تَارْلَابِى، بِرْ خَانَه‌بِى، بَلْكِه قُوجه كَائِنَاتِى وَ دُنْيَا قَدَرْ بِر مُلْكْ-بَاقِى‌بِى قَزَانْدِيرَانْ وَ بِرْ فَانِى آدَمْه أَبَدِى بِرْ حَيَاتِكْ لَوَازِمَاتِنِى بُولْدُيرَانْ وَ أَجَلِكْ دَارْ آغَاجِنِى بَكْلَه‌يَنْ بِرْ بِيچَارَه‌بِى

مُعْجِزَه وَ خَارِقَه اُولْدُیغُنْه وَ بُو عَالَمِ-شَهَادَتْدَه عَالَمِ-غَیْبْكْ لِسَانِی وَ بِرْ عَلَّامُ-الْغُیُوبُكْ كَلَامِی بُولُونْدُیغُنْه بِرْ إِمْضَادِرْ.

اِیشْتَه آلْتِی نُقْطَه‌دُه وَ آلْتِی جِهَتْدَه وَ آلْتِی مُقَامْدُه إِشَارَتْ اَیدِیلَنْ، قُرْآنِكْ مَذْكُورْ مَزِیَتْلَرِی وَ خَاصِیَتْلَرِی اِیچُونْدِرْ كِه؛ حَشْمَتْلِی حَاكِمِیَتِ-نُورَانِیَه‌سِی وَ عَظَمَتْلِی سُلْطَنَتِ-قُدْسِیَه‌سِی، عَصِرْلَرْكْ یُوزْلَرِینِی اِیشِیقْلَانْدِیرَه‌رَقْ زَمِینْ یُوزُینُی دُخِی بِیكْ اُوچْ یُوزْ سَنَه تَنْوِیرْ اَیدَه‌رَكْ كَمَالِ-إِحْتِرَامْلَه دَوَامْ اَیتْمَه‌سِی، هَمْ اُو خَاصِیَتْلَرِی اِیچُونْدِرْ كِه، قُرْآنِكْ هَرْ بِرْ حَرْفِی، هِیچْ اُولْمَازْسَه اُونْ ثَوَابِی وَ اُونْ حَسَنَه‌سِی اُولْمَاسِی وَ اُونْ مَیْوَهٔ-بَاقِی وَیرْمَه‌سِی، حَتَّی بِرْ قِسِمْ آیَاتِكْ وَ سُورَه‌لَرِكْ هَرْ بِرْ حَرْفِی، یُوزْ وَ بِیكْ وَ دَاهَا زِیَادَه مَیْوَه وَیرْمَه‌سِی وَ مُبَارَكْ وَقْتْلَرْدَه هَرْ حَرْفِكْ نُورُی وَ ثَوَابِی وَ قِیْمَتِی اُونْدَنْ یُوزْلَرَه چِیقْمَاسِی گِبِی قُدْسِی إِمْتِیَازْلَرِی قَزَانْمِشْ، دِیمَكْ دُنْیَا سَیَّاحِی آكْلَادِی وَ قَلْبِنَه دَیدِی: اِیشْتَه بُویْلَه هَرْ جِهَتْلَه مُعْجِزَاتْلِی بُو قُرْآنْ؛ سُورَه‌لَرِینِكْ إِجْمَاعِیْلَه وَ آیَاتِنِكْ إِتِّفَاقِیْلَه وَ أَسْرَارْ وَ أَنْوَارِینِكْ تَوَافُقُیْلَه وَ ثَمَرَاتْ وَ آثَارِینِكْ تَطَابُقُیْلَه بِرْ تَكْ وَاجِبُ الْوُجُودُكْ وُجُودُینَه وَ وَحْدَتِنَه وَ صِفَاتْ وَ أَسْمَاسِنَه دَلِیلْلَرْ اِیلَه إِثْبَاتْ صُورَتِنْدَه اُویْلَه شَهَادَتْ اَیتْمِشْ كِه، بُتُونْ أَهْلِ-اِیمَانِكْ حَدْسِزْ شَهَادَتْلَرِی، اُونُكْ شَهَادَتِنْدَنْ تَرَشُّحْ اَیتْمِشْلَرْ.

سٰاعَتْ، بِرْ خَانَه گِبِى هَرْ طَرَفِنِى گُوسْتَرُوبْ چَوِيرُوبْ، اُونْلَرِى يَاپَانْ صَنْعَتْكَارِى طَوْرِيْلَه إِفَادَه وَ تَعْلِيمْ اَيدَنْ قُرْآنِ-مُعْجِزُ-الْبَيَانِكْ أَلْبَتَّه مِثْلِنِى گَتِيرْمَكْ مُمْكُنْ دَگِلْدِرْ وَ دَرَجَهٔ-إِعْجَازِينَه يَتِيشِيلْمَزْ.

هَمْ، قُرْآنِى تَفْسِيرْ اَيدَنْ وَ بِرْ قِسْمِى اُوتُوزْ قِرْقْ حَتّٰى يَتْمِشْ جِلْدْ اُولَارَقْ بِرَرْ تَفْسِيرْ يَازَانْ يُوكْسَكْ ذَكَالِى مُدَقِّقْ بِيكْلَرْلَه مُتَفَنِّنْ عُلَمَانِكْ، سَنَدْلَرِى وَ دَلِيلْلَرِيْلَه بَيَانْ اَيتْدِكْلَرِى قُرْآنْدَه كِى حَدْسِزْ مَزِيَتْلَرِى وَ نُكْتَه‌لَرِى وَ خَاصِيَتْلَرِى وَ سِرْلَرِى وَ عَالِى مَعْنَالَرِى وَ اُمُورُ-غَيْبِيَه‌نِكْ هَرْ نَوْعِنْدَنْ كَثْرَتْلِى غَيْبِى إِخْبَارْلَرِى إِظْهَارْ وَ إِثْبَاتْ اَيتْمَه‌لَرِى وَ بِالْخَاصَّه رِسَالَهٔ-نُورُكْ يُوزْ اُوتُوزْ كِتَابِنِكْ هَرْ بِرِى قُرْآنِكْ بِرْ مَزِيَتِنِى، بِرْ نُكْتَه‌سِنِى قَطْعِى بُرْهَانْلَرْلَه إِثْبَاتْ اَيتْمَه‌سِى وَ بِالْخَاصَّه مُعْجِزَاتِ-قُرْآنِيَه رِسَالَه‌سِى؛ شِمْنْدِوفَرْ وَ طَيَّارَه گِبِى مَدَنِيَتِكْ خَارِقَه‌لَرِنْدَنْ چُوقْ شَيْلَرِى قُرْآنْدَنْ إِسْتِخْرَاجْ اَيدَنْ بِگَرْمِنْجِى سُوزُكْ اِيكِنْجِى مَقَامِى وَ رِسَالَهٔ-نُورَه وَ أَلَكْتِرِيقَه إِشَارَتْ اَيدَنْ آيَتْلَرِكْ إِشَارَاتِنِى بِيلْدِيرَنْ إِشَارَاتِ-قُرْآنِيَه نَامِنْدَه كِى بِرِنْجِى شُعَاعْ وَ حُرُوفُ-قُرْآنِيَه نَه قَدَرْ مُنْتَظَمْ، أَسْرَارْلِى وَ مَعْنَالِى اُولْدُيغُنُى گُوسْتَرَنْ رُمُوزَاتِ-ثَمَانِيَه نَامِنْدَه كِى سَكِزْ كُوچُكْ رِسَالَه‌لَرْ وَ سُورَهٔ-فَتْحِكْ آخِرْكِى آيَتِى بَشْ وَجْهْلَه إِخْبَارِ-غَيْبِى جِهَتِنْدَه مُعْجِزَه‌لِگِنِى إِثْبَاتْ اَيدَنْ كُوچُكْ بِرْ رِسَالَه گِبِى رِسَالَهٔ-نُورُكْ هَرْ بِرْ جُزْئِى، قُرْآنِكْ بِرْ حَقِيقَتِنِى، بِرْ نُورِينِى إِظْهَارْ اَيتْمَه‌سِى؛ قُرْآنِكْ مِثْلِى اُولْمَادِيغِنه وَ

هَمْ أَدَبِیَاتْجَه أَكْ اِیلَرِی بُولُونَانْ عَرَبْ أَدِیبْلَرِی، (إِسْلَامِیَتَه گِیرْمَه‌یَنْلَرْ) شِیمْدِی‌یَه قَدَرْ مُعَارَضَه‌یَه پَكْ چُوقْ مُحْتَاجْ اُولْدُقْلَرِی حَالْدَه قُرْآنِكْ إِعْجَازِنْدَنْ یَدِی بُیُوكْ وَجْهِی وَارْكَنْ، یَالْكِزْ بِرْ تَكْ وَجْهِی اُولَانْ بَلَاغَتِنِكْ، (تَكْ بِرْ سُورَه‌نِكْ) مِثْلِنِی گَتِیرْمَكْدَنْ إِسْتِنْكَافْلَرِی وَ شِیمْدِی‌یَه قَدَرْ گَلَنْ وَ مُعَارَضَه اِیلَه شُهْرَتْ قَزَانْمَقْ اِیسْتَه‌یَنْ مَشْهُورْ بَلِیغْلَرِكْ وَ دَاهِی عَالِمْلَرِكْ اُونُكْ هِیچْ بِرْ وَجْهِ-إِعْجَازِینَه قَارْشِی چِیقَامَه‌مْلَرِی وَ عَاجِزَانَه سُكُوتْ اَیتْمَه‌لَرِی؛ قُرْآنْ مُعْجِزَه وَ طَاقَتِ-بَشَرِكْ فَوْقِنْدَه اُولْدُیغُنَه بِرْ إِمْضَادِرْ.

أَوَتْ بِرْ كَلَامْ "كِیمْدَنْ گَلْمِشْ وَ كِیمَه گَلْمِشْ وَ نَه اِیچُونْ؟" دَینِیلْمَه‌سِیلَه قِیمَتِی وَ عُلْوِیَتِی وَ بَلَاغَتِی تَظَاهُرْ اَیتْمَه‌سِی نُقْطَه‌سِنْدَنْ، قُرْآنِكْ مِثْلِی اُولَامَازْ وَ اُوكَا یَتِیشِیلَه‌مَزْ. چُونْكُه قُرْآنْ، بُتُونْ عَالَمْلَرِكْ رَبِّی وَ خَالِقِنِكْ خِطَابِی وَ قُونُوشْمَاسِی وَ هِیچْ بِرْ جِهَتْدَه تَقْلِیدَی وَ تَصَنُّعُی إِحْسَاسْ اَیدَه‌جَكْ بِرْ أَمَارَه بُولُونْمَیَانْ بِرْ مُكَالَمَه‌سِی وَ بُتُونْ إِنْسَانْلَرِكْ بَلْكِه بُتُونْ مَخْلُوقَاتِكْ نَامِنَه مَبْعُوثْ وَ نَوْعِ-بَشَرِكْ أَكْ مَشْهُورْ وَ نَامْدَارْ مُخَاطَبِی بُولُونَانْ وَ اُو مُخَاطَبِكْ قُوَّتْ وَ وُسْعَتِ-اِیمَانِی، قُوجَه إِسْلَامِیَتِی تَرَشُّحْ اَیدِوبْ صَاحِبِنِی قَابِ-قَوْسَیْنْ مَقَامِنَه چِیقَارَه‌رَقْ مُخَاطَبِ-صَمَدَانِیَه‌یَه مَظْهَرِیَتْلَه نُزُولْ اَیدَنْ وَ سَعَادَتِ-دَارَیْنَه دَائِرْ وَ خِلْقَتِ-كَائِنَاتِكْ نَتِیجَه‌لَرِینَه وَ اُونْدَه‌كِی رَبَّانِی مَقْصَدْلَرِه عَائِدْ مَسَائِلِی وَ اُو مُخَاطَبِكْ بُتُونْ حَقَائِقِ-إِسْلَامِیَه‌یِی طَاشِیَانْ أَكْ یُوكْسَكْ وَ أَكْ گَنِیشْ اُولَانْ اِیمَانِنِی بَیَانْ وَ اِیضَاحْ اَیدَنْ وَ قُوجَه كَائِنَاتِكْ بِرْ خَرِیطَه، بِرْ

بِرْ يَاكْلِيشْ وٰضْعِيَتِى گُورُولْمَەيَنْ اُو تَرْجُمَانِكْ، بُتُونْ قُوَّتِيْلَه قُرْآنِكْ هَرْ بِرْ حُكْمُنَه اِيمَانْ اَيدِوبْ تٰصْدِيقْ اَيْتْمَەسِى وَ هِيچْ بِرْ شَىْ اُونُى صَارْصْمٰەمْسِى؛ قُرْآنْ سَمَاوِى، حَقَّانِيَتْلِى وَ كَنْدِى خَالِقِ-رَحِيمِنِكْ مُبَارَكْ كَلَامِى اُولْدُيغُنُى اِمْضَا اَيدِيِيُورْ.

هَمْ نَوْعِ-اِنْسَانِكْ خُمْسُى، بَلْكِه قِسْمِ-أَعْظَمِى، گُوزْ اُوكُنْدَه اُوكَا مُنْجَذِبَانَه وَ دِينْدَارَانَه اِرْتِبَاطِى وَ حَقِيقَتْپَرَسْتَانَه وَ مُشْتَاقَانَه قُولَاقْ وَيرْمَەسِى وَ چُوقْ أَمَارَەلَرِكْ وَ وَاقِعَەلْرِكْ وَ كَشْفِيَاتِكْ شَهَادَتِيْلَه، جِنْ وَ مَلَكْ وَ رُوحَانِيلَرِكْ دٰخِى، تِلَاوَتِى وٰقْتِنْدَه پَرْوَانَه گِبِى حَقْپَرَسْتَانَه أَطْرَافِنْدٰه طُوپْلَانْمَاسِى، قُرْآنِكْ كَائِنَاتْجٰه مٰقْبُولِيَتِنَه وَ أَكْ يُوكْسَكْ بِرْ مٰقَامْدٰه بُولُونْدُيغُنٰه بِرْ اِمْضَادِرْ.

هَمْ نَوْعِ-بَشَرِكْ عُمُومْ طَبَقَەلْرِى، أَكْ غَبِى وَ عَامِيدَنْ طُوتْ، تَا أَكْ ذَكِى وَ عَالِمَه قَدَرْ هَرْ بِرِيسِى، قُرْآنِكْ دَرْسِنْدَنْ تَامْ حِصَّه آلْمَالْرِى وَ أَكْ دَرِينْ حَقِيقَتْلْرِى فَهْمْ اَيْتْمَەلَرِى وَ يُوزْلَرْلَه فَنْ وَ عُلُومُ-اِسْلَامِيَەنِكْ وَ بِالْخَاصَّه شَرِيعَتِ-كُبْرَانِكْ بُيُوكْ مُجْتَهِدْلَرِى وَ اُصُولُ-الدِّينْ وَ عِلْمِ-كَلَامِكْ دَاهِى مُحَقِّقْلَرِى گِبِى، هَرْ طَائِفَه كَنْدِى عِلِمْلَرِينَه عَائِدْ بُتُونْ حَاجَاتِنِى وَ جَوَابْلْرِينِى قُرْآنْدَنْ اِسْتِخْرَاجْ اَيْتْمَەلَرِى، قُرْآنْ مَنْبَعِ-حَقْ وَ مَعْدَنِ-حَقِيقَتْ اُولْدُيغُنٰه بِرْ اِمْضَادِرْ.

آلْتِنْجِیسِی: قُرْآنِكْ آلْتِی جِهَتِی نُورَانِیدِرْ، صِدْقْ وَ حَقَّانِیَتِنِی گُوسْتَرِرْ. أَوَتْ آلْتِنْدَه حُجَّتْ وَ بُرْهَانْ دِیرَكْلَرِی، اُوسْتُنْدَه سِكَّهِ-إِعْجَازْ لَمْعَه‌لَرِی، اُوكُنْدَه وَ هَدَفِنْدَه سَعَادَتِ-دَارَیْنْ هَدِیَه‌لَرِی، آرْقَه‌سِنْدَه نُقْطَهِ-إِسْتِنَادِی وَحْیِ-سَمَاوِی حَقِیقَتْلَرِی، صَاغِنْدَه حَدْسِزْ عُقُولُ-مُسْتَقِیمَه‌نِكْ دَلِیلْلَرْلَه تَصْدِیقْلَرِی، صُولُنْدَه سَلِیمْ قَلْبْلَرِكْ وَ تَمِیزْ وِجْدَانْلَرِكْ جِدِّی إِطْمِئْنَانْلَرِی وَ صَمِیمِی إِنْجِذَابْلَرِی وَ تَسْلِیمْلَرِی؛ قُرْآنِكْ فَوْقَ الْعَادَه، خَارِقَه، مَتِینْ وَ هُجُومْ اَیدِیلْمَزْ بِرْ قَلْعَهِ-سَمَاوِیَهِ-أَرْضِیَه اُولْدُیغُنُی إِثْبَاتْ اَیتْدِكْلَرِی گِبِی، آلْتِی مَقَامْدَنْ دَخِی اُونُكْ عَیْنِ-حَقْ وَ صَادِقْ اُولْدُیغُنَه وَ بَشَرِكْ كَلَامِی اُولْمَادِیغِنَه، هَمْ یَاكْلِیشْ اُولْمَادِیغِنَه إِمْضَا اَیدَنْ، بَاشْدَه بُو كَائِنَاتْدَه دَائِمَا گُوزَلْلِگِی إِظْهَارْ، اِییلِگِی وَ طُوغْرُیلُغُی حِمَایَه وَ سَاحْتَه‌كَارْلَرِی وَ مُفْتَرِیلَرِی إِمْحَا وَ إِزَالَه اَیتْمَكْ عَادَتِنِی بِرْ دُسْتُورُ-فَعَالِیَتْ إِتِّخَاذْ اَیدَنْ بُو كَائِنَاتِكْ مُتَصَرِّفِی، اُو قُرْآنَه عَالَمْدَه أَكْ مَقْبُولْ، أَكْ یُوكْسَكْ، أَكْ حَاكِمَانَه بِرْ مَقَامِ-حُرْمَتْ وَ بِرْ مَرْتَبَهِ-مُوَفَّقِیَتْ وَیرْمَسِیلَه اُونُ تَصْدِیقْ وَ إِمْضَا اَیتْدِیگِی گِبِی، إِسْلَامِیَتِكْ مَنْبَعِی وَ قُرْآنِكْ تَرْجُمَانِی اُولَانْ ذَاتِكْ (عَلَیْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامْ) هَرْكَسْدَنْ زِیَادَه اُوكَا إِعْتِقَادْ وَ إِحْتِرَامِی وَ نُزُولُ زَمَانِنْدَه اُویْقُو گِبِی بِرْ وَضْعِیَتِ-نَائِمَانَه‌دَه بُولُونْمَاسِی وَ سَائِرْ كَلَامْلَرِی اُوكَا یَتِیشَه‌مَه‌مَسِی وَ بِرْ دَرَجَه بَكْزَه‌مَه‌مَسِی وَ اُمِّیَتِیْلَه بَرَابَرْ گِیتْمِشْ وَ گَلَه‌جَكْ حَقِیقِی حَادِثَاتِ-كَوْنِیَه‌یِی، غَیْبِیَانَه قُرْآنْ اِیلَه تَرَدُّدْسُزْ وَ إِطْمِئْنَانْ اِیلَه بَیَانْ اَیتْمَه‌سِی وَ چُوقْ دِقَّتْلِی گُوزْلَرِكْ نَظَرِی آلْتِنْدَه هِیچْ بِرْ حِیلَه، هِیچْ

دَگِلْ اُوصَانْدِيرْمَقْ، بَلْكِه قَلْبِي چُورُومَه‌مِشْ وَ ذَوْقِي بُوزُولْمه‌مِشْ آدَمْلَرْه تَكْرَارِ-تِلَاوَتِي حَلَاوَتِنِي زِيَادَه‌لَشْدِيرْدِيگِي، أَسْكِي زَمَانْدَنْ بَرِي هَرْكَسْجَه مُسَلَّمْ اُولُوبْ ضَرْبِ-مَثَلْ حُكْمُنَه گَچْمِشْ. هَمْ اُويْلَه بِرْ تَازَه‌لِكْ وَ گَنْجْلِكْ وَ شَبَابَتْ وَ غَرَابَتْ گُوسْتَرْمِشْ كِه، اُونْ دُرْتْ عَصِرْ يَاشَادِيغِي وَ هَرْ كَسِكْ أَلِنَه قُولَايْجَه گِيرْدِيگِي حَالْدَه، شِيمْدِي نَازِلْ اُولْمُشْ گِبِي تَازَه‌لِگِنِي مُحَافَظَه اَيدِييُورْ. هَرْ عَصِرْ، كَنْدِينَه خِطَابْ اَيدِييُورْ گِبِي بِرْ گَنْجْلِكْدَه گُورْمُشْ. هَرْ طَائِفَهْ-عِلْمِيَه اُونْدَنْ هَرْ وَقِتْ إِسْتِفَادَه اَيتْمَكْ اِيچُونْ كَثْرَتْلَه وَ مَبْذُولِيَتْلَه يَانْلَرِنْدَه بُولُونْدُيرْدُقْلَرِي وَ اُسْلُوبُ-إِفَادَه‌سِنَه إِتِّبَاعْ وَ إِقْتِدَا اَيتْدِكْلَرِي حَالْدَه، اُو اُسْلُوبُنْدَه كِي وَ طَرْزِ-بَيَانِنْدَه كِي غَرَابَتِنِي عَيْنًا مُحَافَظَه اَيدِييُورْ.

بَشِنْجِيسِي: قُرْآنِكْ بِرْ جَنَاحِي مَاضِيدَه، بِرْ جَنَاحِي مُسْتَقْبَلْدَه، كُوكُي وَ بِرْ قَنَادِي أَسْكِي پَيْغَمْبَرْلَرِكْ إِتِّفَاقْلِي حَقِيقَتْلَرِي اُولْدُيغُي وَ بُو اُونْلَرِي تَصْدِيقْ وَ تَأْيِيدْ اَيتْدِيگِي وَ اُونْلَرْ دَخِي تَوَافُقُكْ لِسَانِ-حَالِيْلَه بُونُ تَصْدِيقْ اَيتْدِكْلَرِي گِبِي، اُويْلَه دَه: أَوْلِيَا وَ أَصْفِيَا گِبِي اُونْدَنْ حَيَاتْ آلَانْ ثَمَرَه‌لَرِي وَ حَيَاتْدَارْ تَكَمُّلْلَرِيْلَه، شَجَرَهِ-مُبَارَكَه‌لَرِينِكْ حَيَاتْدَارْ، فَيِضْدَارْ وَ حَقِيقَتْ‌مَدَارْ اُولْدُيغُنَه دَلَالَتْ اَيدَنْ وَ اِيكِنْجِي قَنَادِينِكْ حِمَايَه‌سِي آلْتِنْدَه يَتِيشَنْ وَ يَاشَايَانْ وَلَايَتِكْ بُتُونْ حَقْ طَرِيقَتْلَرِي وَ إِسْلَامِيَتِكْ بُتُونْ حَقِيقَتْلِي عِلِمْلَرِي، قُرْآنِكْ عَيْنِ-حَقْ وْ مَجْمَعِ-حَقَائِقْ وَ جَامِعِيَتْدَه مِثْلِسِزْ بِرْ خَارِقَه اُولْدُيغُنَه شَهَادَتْ اَيدَرْ.

حَتّٰی بِرْ آدَمْ سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوَاتِ وَ الْاَرْضِ آیَتِنِی اُوقُودُی. دَیدِی کِه: "بُو آیَتِكْ خَارِقَه تَلْقِّی اَیدِیلَنْ بَلَاغَتِنِی گُورَه‌مِیبُورُمْ." اُو کٰا دَینِیلْدِی: "سَنْ دٰخِی بُو سَیَّاحْ گِبِی اُو زَمَانَه گِیتْ، اُورَادَه دِیکْلَه." اُو دَه کَنْدِینِی قُرْآنْدَنْ أَوَّلْ اُورَادَه تَخَیُّلْ اَیدَرْکَنْ گُورْدُی کِه: مَوْجُودَاتِ-عَالَمْ پَرِیشَانْ، قَرَاکْلِقْ ، جَامِدْ وَ شُعُورْسُزْ وَ وٰظِیفَه‌سِزْ اُولَارَقْ خَالِی، حَدْسِزْ، حُدُودْسُزْ بِرْ فَضَادَه؛ قَرَارْسِزْ، فَانِی بِرْ دُنْیَادَه بُولُونُیُورْلَرْ. بِرْدَنْ قُرْآنِكْ لِسَانِنْدَنْ بُو آیَتِی دِیکْلَرْکَنْ گُورْدُی: بُو آیَتْ، کَائِنَاتْ اُوسْتُنْدَه، دُنْیَانِكْ یُوزُنْدَه اُویْلَه بِرْ پَرْدَه آچْدِی وَ اِیشِیقْلَانْدِیرْدِی کِه، بُو أَزَلِی نُطُقْ وَ بُو سَرْمَدِی فَرْمَانْ عَصِرْلَرْ صِیرَه‌لَرِنْدَه دِیزِیلَنْ ذِی‌شُعُورْلَرَه دَرْسْ وَیرُوبْ گُوسْتَرِیبُورْ کِه؛ بُو کَائِنَاتْ بِرْ جَامِعِ-کَبِیرْ حُکْمُنْدَه، بَاشْدَه سَمَاوَاتْ وَ أَرْضْ اُولَارَقْ عُمُومْ مَخْلُوقَاتِی حَیَاتْدَارَانَه ذِکْرِ وَ تَسْبِیحْدَه وَ وٰظِیفَه بَاشِنْدَه جُوشْ وَ خُرُوشْلَه مَسْعُودَانَه وَ مَمْنُونَانَه بِرْ وٰضْعِیَتْدَه بُولُونْدُیرُیبُورْ، دِیبَه مُشَاهَدَه اَیتْدِی وَ بُو آیَتِكْ دَرَجَهٔ-بَلَاغَتِنِی ذَوْقْ اَیدَه‌رَكْ سَائِرْ آیَتْلَرِی بُو کٰا قِیَاسْلَه قُرْآنِكْ زَمْزَمَهٔ-بَلَاغَتِی أَرْضِكْ نِصْفِنِی وَ نَوْعِ-بَشَرِكْ خُمْسُنُی إِسْتِیلَا اَیدَه‌رَكْ حَشْمَتِ-سُلْطَنَتِی کَمَالِ-إِحْتِرَامْلَه اُونْ دُرْتْ عَصِرْ بِلَا فَاصِلَه إِدَامَه اَیتْدِیگِنِكْ بِیکْلَرْ حِکْمَتْلَرِنْدَنْ بِرْ حِکْمَتِنِی آکْلَادِی.

دُرْدُنْجُی نُقْطَه: قُرْآنْ، اُویْلَه حَقِیقَتْلِی بِرْ حَلَاوَتْ گُوسْتَرْمِشْ کِه، أَکْ طَاتْلِی بِرْ شَیْدَنْ دٰخِی اُوصَانْدِیرَانْ چُوقْ تَکْرَارْ، قُرْآنِی تِلَاوَتْ اَیدَنْلَرْ اِیچُونْ

هَمْ عِلْمِ-بَلَاغَتِكْ دَاهِيلَرِنْدَنْ عَبْدُ الْقَاهِرِ-جُرْجَانِى وَ سَكَّاكِى وَ زَمَخْشَرِى گِبِى بِيكْلَرْلَه دَاهِى إِمَامْلَرْ وَ مُتَفَنِّنْ أَدِيبْلَرْ إِجْمَاعْ وَ إِتِّفَاقْلَه قَرَارْ وَيرْمِشْلَرْ كِه: "قُرْآنِكْ بَلَاغَتِى، طَاقَتِ-بَشَرِكْ فَوْقِنْدَه‌دِرْ، يَتِيشِيلْمَزْ." هَمْ اُو زَمَانْدَنْ بَرِى مُتَمَادِيًا مَيْدَانِ-مُعَارَضَه‌يَه دَعْوَتْ اَيدِوبْ، مَغْرُورْ وَ أَنَانِيَتْلِى أَدِيبْلَرِكْ وَ بَلِيغْلَرِكْ طَمَارْلَرِينَه طُوقُونْدُيرُوبْ، غُرُورْلَرِينِى قِيرَه‌جَقْ بِرْ طَرْزْدَه دَيرْ: "يَا بِرْ تَكْ سُورَه‌نِكْ مِثْلِنِى گَتِيرِيكْزْ وَيَاخُودْ دُنْيَادَه وَ آخِرَتْدَه هَلَاكَتْ وَ ذِلَّتِى قَبُولْ اَيدِيكْزْ." دِيَه إِعْلَانْ اَيتْدِيگِى حَالْدَه اُو عَصْرِكْ مُعَنِّدْ بَلِيغْلَرِى بِرْ تَكْ سُورَه‌نِكْ مِثْلِنِى گَتِيرَمَكْلَه قِيصَه بِرْ يُولْ اُولَانْ مُعَارَضَه‌يِى بِيرَاقِوبْ، اُوزُونْ اُولَانْ، جَانْ وَ مَالْلَرِينِى تَهْلِكَه‌يَه آتَانْ مُحَارَبَه يُولُنُى إِخْتِيَارْ اَيتْمَه‌لَرِى إِثْبَاتْ اَيدَرْ كِه، اُو قِيصَه يُولْدَه گِيتْمَكْ مُمْكُنْ دَگِلْدِرْ.

هَمْ قُرْآنِكْ دُوسْتْلَرِى، قُرْآنَه بَكْزَه‌مَكْ وَ تَقْلِيدْ اَيتْمَكْ شَوْقِيْلَه وَ دُشْمَنْلَرِى دَخِى قُرْآنَه مُقَابَلَه وَ تَنْقِيدْ اَيتْمَكْ سَوْقِيْلَه اُو وَقْتَدَنْ بَرِى يَازْدِقْلَرِى وَ يَازِيلَانْ وَ تَلَاحُقُ-أَفْكَارْ اِيلَه تَرَقِّى اَيدَنْ مِيلْيُونْلَرْلَه عَرَبِى كِتَابْلَرْ اُورْتَه‌دَه گَزِيُورْ. هِيچْ بِرِيسِنِكْ اُوكَا يَتِيشَه‌مَدِيگِنِى، حَتَّى أَكْ عَادِى آدَمْ دَخِى دِيكْلَه‌سَه ، أَلْبَتَّه دِيَه‌جَكْ: "بُو قُرْآنْ، بُونْلَرْه بَكْزَه‌مَزْ وَ اُونْلَرِكْ مَرْتَبَه‌سِنْدَه دَگِلْ." يَا اُونْلَرِكْ آلْتِنْدَه وَيَا عُمُومُنُكْ فَوْقِنْدَه اُولَاجَقْ. عُمُومُنُكْ آلْتِنْدَه اُولْدُيغُنُى دُنْيَادَه هِيچْ بِرْ فَرْدْ، هِيچْ بِرْ كَافِرْ، حَتَّى هِيچْ بِرْ أَحْمَقْ دِيَه‌مَزْ. دَيمَكْ مَرْتَبَهِ-بَلَاغَتِى عُمُومُكْ فَوْقِنْدَه‌دِرْ.

اِیکِنْجِی نُقْطَه: قُرْآنْ، بُو دُنْیَادَه اُویْلَه نُورَانِی وَ سْعَادَتْلِی وَ حَقِیقَتْلِی بِرْ صُورَتْدَه بِرْ تَبْدِیلِ-حَیَاتِ-إِجْتِمَاعِیَه اِیلَه بَرَابَرْ، إِنْسَانْلَرِكْ هَمْ نَفْسْلَرِنْدَه، هَمْ قَلْبْلَرِنْدَه، هَمْ رُوحْلَرِنْدَه، هَمْ عَقْلْلَرِنْدَه، هَمْ حَیَاتِ-شَخْصِیَه‌لَرِنْدَه، هَمْ حَیَاتِ-إِجْتِمَاعِیَه‌لَرِنْدَه، هَمْ حَیَاتِ-سِیَاسِیَه‌لَرِنْدَه اُویْلَه بِرْ إِنْقِلَابْ یَاپْمِشْ وَ إِدَامَه اَیْتْمِشْ وَ إِدَارَه اَیْتْمِشْ کِه؛ اُونْ دُرْتْ عَصِرْ مُدَّتِنْدَه، هَرْ دَقِیقَه‌دَه، آلْتِی بِیكْ آلْتِی یُوزْ آلْتْمِشْ آلْتِی آیْتْلَرِی، کَمَالِ-إِحْتِرَامْلَه، هِیچْ اُولْمَازْسَه یُوزْ مِیلْیُونْدَنْ زِیَادَه إِنْسَانْلَرِكْ دِیلْلَرِیْلَه اُوقُونُویُورْ وَ إِنْسَانْلَرِی تَرْبِیَه وَ نَفْسْلَرِینِی تَزْکِیَه وَ قَلْبْلَرِینِی تَصْفِیَه اَیدِییُورْ. رُوحْلَرِه إِنْکِشَافْ وَ تَرَقِّی وَ عَقْلْلَرِه إِسْتِقَامَتْ وَ نُورْ وَ حَیَاتَه حَیَاتْ وَ سْعَادَتْ وَیرِییُورْ. أَلْبَتَّه بُویْلَه بِرْ کِتَابِكْ مِثْلِی یُوقْدُرْ، خَارِقَه‌دِرْ، فَوْقَ الْعَادَه‌دِرْ، مُعْجِزَه‌دِرْ.

اُوچُنْجُی نُقْطَه: قُرْآنْ، اُو عَصِرْدَنْ تَا شِیمْدِیَه قَدَرْ اُویْلَه بِرْ بَلَاغَتْ گُوسْتَرْمِشْ کِه، کَعْبَه‌نِكْ دُیوَارِنْدَه آلْتِونْ اِیلَه یَازِیلَانْ أَكْ مَشْهُورْ أَدِیبْلَرِكْ "مُعَلَّقَاتِ-سَبْعَه" نَامِیْلَه شُهْرَتْ‌شِعَارْ قَصِیدَه‌لَرِینِی اُو دَرَجَه‌یَه اِیْنْدِیرْدِی کِه، لَبِیدِكْ قِیزِی، بَابَاسِنِكْ قَصِیدَه‌سِنِی کَعْبَه‌دَنْ اِیْنْدِیرِرْکَنْ دَیمِشْ: "آیَاتَه قَارْشِی بُونُكْ قِیْمَتِی قَالْمَادِی."هَمْ بَدَوِی بِرْ أَدِیبْ: فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ آیَتِی اُوقُونُورْکَنْ اِیشِیتْدِیکِی وَقِتْ سَجْدَه‌یَه قَیَانْمِشْ. اُوکَا دَیمِشْلَرْ: "سَنْ مُسْلُمَانْ مِی اُولْدُكْ؟" اُو دَیمِشْ: "خَایِرْ، بَنْ بُو آیَتِكْ بَلَاغَتِنَه سَجْدَه اَیْتْدِمْ."

بُو سَيَّاحْ بُو زَمَانْدَه بُولُونْدُيغُى مُنَاسَبَتِيْلَه أَكْ أَوَّلْ مَعْنَوِى إِعْجَازِ-قُرْآنِيَه‌نِكْ لَمْعَه‌لَرِى أُولَانْ رِسَالَهٔ-النُّورْه بَاقْدِى وَ أُونُكْ يُوزْ أُوتُوزْ رِسَالَه‌لَرِى، آيَاتِ-فُرْقَانِيَه‌نِكْ نُكْتَه‌لَرِى وَ اِيشِيقْلَرِى وَ أَسَاسْلِى تَفْسِيرْلَرِى أُولْدُيغُنُى گُورْدُى. وَ رِسَالَهٔ-النُّورْ، بُو قَدَرْ مُعَنِّدْ وَ مُلْحِدْ بِرْ عَصِرْدَه هَرْ طَرَفْه حَقَائِقِ-قُرْآنِيَه‌يِى مُجَاهِدَانَه نَشْرْ اَيْتْدِيگِى حَالْدَه، قَارْشِيسِنْه كِيمْسَه چِيقَامْدِيغِنْدَنْ إِثْبَاتْ اَيدَرْ كِه؛ أُونُكْ أُسْتَادِى وَ مَنْبَعِى وَ مَرْجِعِى وَ گُونَشِى أُولَانْ قُرْآنْ سَمَاوِيدِرْ، بَشَرْ كَلَامِى دَگِلْدِرْ. حَتَّى رَسَائِلِ-النُّورُكْ يُوزَرْ حُجَّتْلَرِنْدَنْ بِرْ تَكْ حُجَّتِ-قُرْآنِيَه‌سِى أُولَانْ يِگَرْمِى بَشِنْجِى سُوزْ اِيلَه أُونْ طُوقُوزُنْجُى مَكْتُوبُكْ آخِرِى، قُرْآنِكْ قِرْقْ وَجِهْلَه مُعْجِزَه أُولْدُيغُنُى أُويْلَه إِثْبَاتْ اَيتْمِشْ كِه؛ كِيمْ گُورْمُشْسَه دَگِلْ تَنْقِيدْ وَ إِعْتِرَاضْ اَيتْمَكْ، بَلْكِه إِثْبَاتْلَرِينه حَيْرَانْ أُولْمُشْ، تَقْدِيرْ اَيدَه‌رَكْ چُوقْ ثَنَا اَيتْمِشْ. قُرْآنِكْ وَجْهِ-إِعْجَازِينِى وَ حَقْ كَلَامُ اللهْ أُولْدُيغُنُى إِثْبَاتْ اَيتْمَكْ جِهَتِنِى رِسَالَهٔ-النُّورْه حَوَالَه اَيدَه‌رَكْ يَالْكِزْ بِرْ قِيصَه إِشَارَتْلَه بُيُوكْلُگُنُى گُوسْتَرَنْ بِرْ قَاچْ نُقْطَه‌يه دِقَّتْ اَيتْدِى:

بِرِنْجِى نُقْطَه: نَاصِلْكِه قُرْآنْ بُتُونْ مُعْجِزَاتِيْلَه وَ حَقَّانِيَتِنَه دَلِيلْ أُولَانْ بُتُونْ حَقَائِقِيْلَه، مُحَمَّدْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامِكْ بِرْ مُعْجِزَه‌سِيدِرْ. أُويْلَه دَه مُحَمَّدْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامْ دَه، بُتُونْ مُعْجِزَاتِيْلَه وَ دَلَائِلِ-نُبُوَّتِيْلَه وَ كَمَالَاتِ-عِلْمِيَه‌سِيْلَه قُرْآنِكْ بِرْ مُعْجِزَه‌سِيدِرْ وَ قُرْآنْ كَلَامُ اللهْ أُولْدُيغُنه بِرْ حُجَّتِ-قَاطِعَه‌سِيدِرْ.

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ اَلْوَاحِدُ الْاَحَدُ الَّذِی دَلَّ عَلٰی وُجُوبِ وُجُودِهِ فِی وَحْدَتِهِ فَخْرُ الْعَالَمِ وَ شَرَفُ نَوْعِ بَنِی اٰدَمَ بِعَظَمَةِ سَلْطَنَةِ قُرْاٰنِهِ وَ حَشْمَةِ وُسْعَةِ دِینِهِ وَ کَثْرَةِ کَمَالَاتِهِ وَ عُلْوِیَّةِ اَخْلَاقِهِ حَتّٰی بِتَصْدِیقِ اَعْدَائِهِ وَ کَذَا شَهِدَ وَ بَرْهَنَ بِقُوَّةِ مِاٰتِ مُعْجِزَاتِهِ الظَّاهِرَةِ الْبَاهِرَةِ الْمُصَدِّقَةِ الْمُصَدَّقَةِ وَ بِقُوَّةِ اٰلَافِ حَقَائِقِ دِینِهِ السَّاطِعَةِ الْقَاطِعَةِ بِاِجْمَاعِ اٰلِهِ ذَوِی الْاَنْوَارِ وَ بِاِتِّفَاقِ اَصْحَابِهِ ذَوِی الْاَبْصَارِ وَ بِتَوَافُقِ مُحَقِّقِی اُمَّتِهِ ذَوِی الْبَرَاهِینِ وَ الْبَصَائِرِ النَّوَّارَةِ دَینِیلْمِشْدِرْ.

صُوکْرْه ، بُو دُنْیَادَه حَیَاتِكْ غَایَه‌سِی وَ حَیَاتِكْ حَیَاتِی اِیمَانْ اُولْدُیغُنُی بِیلَنْ بُو یُورُولْمَازْ وَ طُوقْ اُولْمَازْ یُولْجُی، کَنْدِی قَلْبِنَه دَیدِی کِه: "آرَادِیغِمِزْ ذَاتِكْ سُوزُی وَ کَلَامِی دَینِیلَنْ بُو دُنْیَادَه اَكْ مَشْهُورْ وَ اَكْ پَارْلَاقْ وَ اَكْ حَاکِمْ وَ اُوکْا تَسْلِیمْ اُولْمْیَانْ هَرْکَسَه، هَرْ عَصرْدَه مَیْدَانْ اُوقُویَانْ قُرْآنِ-مُعْجِزُ الْبَیَانْ نَامِنْدَه کِی کِتَابَه مُرَاجَعَتْ اَیدِوبْ، اُو نَه دِییُورْ، بِیلَه‌لِمْ. فَقَطْ اَكْ اَوَّلْ، بُو کِتَابْ بِزِمْ خَالِقِمِزِكْ کِتَابِی اُولْدُیغُنُی اِثْبَاتْ اَیتْمَكْ لَازِمْدِرْ، دِییَه تَحَرِّی‌یَه بَاشْلَادِی.

اِيكِنْجِيسِى: بَدَوِى بِرْ قَوْمْ وَ اُمّى بِرْ مُحِيطْدَه، حَيَاتِ-اِجْتِمَاعِيَه‌دَنْ وَ أَفْكَارِ-سِيَاسِيَه‌دَنْ خَالِى وَ كِتَابْسِزْ وَ فَتْرَتْ عَصْرِينِكْ قَرَاكْلِقْلَرِنْدَه بُولُونَانْ وَ پَكْ آزْ بِرْ زَمَانْدَه أَكْ مَدَنِى وَ مَعْلُومَاتْلِى وَ حَيَاتِ-اِجْتِمَاعِيَه‌دَه وَ سِيَاسِيَه‌دَه أَكْ اِيلَرِى اُولَانْ مِلَّتْلَرَه وَ حُكُومَتْلَرَه اُسْتَادْ وَ رَهْبَرْ وَ دِيپْلُومَاتْ وَ حَاكِمِ-عَادِلْ اُولَارَقْ، شَرْقْدَنْ غَرْبَه قَدَرْ جِهَانْپَسَنْدَانَه إِدَارَه اَيدَنْ وَ "صَحَابَه" نَامِيلَه دُنْيَادَه نَامْدَارْ اُولَانْ جَمَاعَتِ-مَشْهُورَه‌نِكْ إِتِّفَاقْلَه جَانْ وَ مَالْلَرِينِى، پَدَرْ وَ عَشِيرَتْلَرِينِى فَدَا اَيتْدِيرَنْ بِرْ قُوَّتْلِى اِيمَانْلَه تَصْدِيقْلَرِيدِرْ.

اُوچُنْجُيسُى: هَرْ عَصِرْدَه بِيكْلَرْلَه أَفْرَادِى بُولُونَانْ وَ هَرْ فَنْدَه دَاهِيَانَه اِيلَرِى گِيدَنْ وَ مُخْتَلِفْ مَسْلَكْلَرْدَه چَالِيشَانْ، اُمَّتِنْدَه يَتِيشَنْ حَدْسِزْ مُحَقِّقْ وَ مُتَبَحِّرْ عُلَمَاسِنِكْ جَمَاعَتِ-عُظْمَاسِنِكْ تَوَافُقْلَه وَ عِلْمَ الْيَقِينْ دَرَجَه‌سِنْدَه تَصْدِيقْلَرِيدِرْ.

دَيمَكْ بُو ذَاتِكْ وَحْدَانِيَتَه شَهَادَتِى شَخْصِى وَ جُزْئِى دَگِلْ، بَلْكِه عُمُومِى وَ كُلِّى وَ صَارْصِيلْمَازْ وَ بُتُونْ شَيْطَانْلَرْ طُوپْلَانْسَه قَارْشِيسِنَه هِيچْ بِرْ جِهَتْلَه چِيقَامَازْ بِرْ شَهَادَتْدِرْ دِيَه حُكْمْ اَيتْدِى. اِيشْتَه عَصْرِ-سَعَادَتْدَه عَقْلِيْلَه بَرَابَرْ سَيَاحَتْ اَيدَنْ دُنْيَا مِسَافِرِى وَ حَيَاتْ يُولْجُيسُنُكْ، اُو مَدْرَسَهِ-نُورَانِيَه‌دَنْ آلْدِيغِى دَرْسَه قِيصَه بِرْ إِشَارَتْ اُولَارَقْ، بِرِنْجِى مَقَامِكْ اُونْ آلْتِنْجِى مَرْتَبَه‌سِنْدَه بُويْلَه:

وَ اُونُكْ أَلِنْدَه بُولُونَانْ فَرْمَانِ-رَحْمٰنْ اُولَانْ قُرْآنِ-مُعْجِزُ الْبَیَانِكْ حَشْمَتِ-سُلْطَنَتِ-مَعْنَوِیَه‌سِنِكْ نِصْفِ-أَرْضِی إِسْتِیلَاسِی وَ شَخْصِی كَمَالَاتِی وَ یُوكْسَكْ خَصْلَتْلَرِی گُوسْتَرِییُورْ كِه؛ بُو عَالَمْدَه أَكْ مُهِمْ ذَاتْ بُودُرْ، خَالِقِمِزْ حَقِّنْدَه أَكْ مُهِمْ سُوزْ اُونُكْدُرْ

اِیشْتَه گَلْ بَاقْ! بُو خَارِقَه ذَاتِكْ یُوزَرْ ظَاهِرْ وَ بَاهِرْ قَطْعِی مُعْجِزَه‌لَرِینِكْ قُوَّتِنَه وَ دِینِنْدَه كِی بِیكْلَرْ عَالِی وَ أَسَاسْلِی حَقِیقَتْلَرِینَه إِسْتِنَادًا، بُتُونْ دَعْوَالَرِینِكْ أَسَاسِی وَ بُتُونْ حَیَاتِنِكْ غَایَه‌سِی؛ وَاجِبُ الْوُجُودُكْ وُجُودُینَه وَ وَحْدَتِنَه وَ صِفَاتِنَه وَ أَسْمَاسِنَه دَلَالَتْ وَ شَهَادَتْ وَ اُو وَاجِبُ الْوُجُودُی إِثْبَاتْ وَ إِعْلَانْ وَ إِعْلَامْ اَیتْمَكْدِرْ.

دَیمَكْ بُو كَائِنَاتِكْ مَعْنَوِی گُونَشِی وَ خَالِقِمِزِكْ أَكْ پَارْلَاقْ بِر بُرْهَانِی بُو حَبِیبُ اللّٰهْ دَینِیلَنْ ذَاتْدِرْ كِه؛ اُونُكْ شَهَادَتِنِی تَأْیِیدْ وَ تَصْدِیقْ وَ إِمْضَا اَیدَنْ آلْدَانْمَازْ وَ آلْدَاتْمَازْ اُوچْ بُیُوكْ إِجْمَاعْ وَارْ:

بِرِنْجِیسِی: "أَگَرْ پَرْدَهِ-غَیْبْ آچِیلْسَه یَقِینِمْ زِیَادَه‌لَشْمَیَه‌جَكْ" دِیَنْ إِمَامِ-عَلِی (رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ) وَ یَرْدَه اِیكَنْ عَرْشِ-أَعْظَمِی وَ إِسْرَافِیلِكْ عَظَمَتِ-هَیْكَلِنِی تَمَاشَا اَیدَنْ غَوْثِ-أَعْظَمْ (قس) گِبِی كَسْكِینْ نَظَرْ وَ غَیْبْ بِینْ گُوزْلَرِی بُولُونَانْ بِیكْلَرْ أَقْطَابْ وَ أَوْلِیَاءِ-عَظِیمَه‌یِی جَامِعْ و آلِ-مُحَمَّدْ نَامِیلَه شُهْرَتْ شِعَارِ-عَالَمْ اُولَانْ جَمَاعَتِ-نُورَانِیَه‌نِكْ إِجْمَاعْ اِیلَه تَصْدِیقْلَرِیدِرْ.

عُمُومِی تَرْبِیَه وَ إِعَاشَه اِیلَه، حَتّٰی آغِزْلِرِڭْ أَڭْ اِینْجَه ذَوْقْلَرِینِی وَ إِشْتِهَالْرِڭْ هَرْ نَوْعِنِی تُطْمِینْ اَیدَه‌جَكْ بِرْ صُورَتْدَه إِحْضَارْ اَیدِیلَنْ رَبَّانِی إِطْعَامْلَرْ وَ ضِیافَتْلَرْلَه، كَنْدِی رُبُوبِیَتِنَه قَارْشِی مِنَّتْدَارَانَه وَ مُتَشَكِّرَانَه وَ پَرَسْتِشْكَارَانَه عِبَادَتْ اَیتْدِیرْمَكْ وَ مَوْسِمْلَرِڭْ تَبْدِیلِی وَ گِیجَه گُونْدُوزُڭْ تَحْوِیلِی وَ إِخْتِلَافِ گِبِی، عَظَمَتْلِی وَ حَشْمَتْلِی تُصَرُّفَاتْ وَ إِجْرَاآتْ وَ دَهْشَتْلِی وَ حِكْمَتْلِی فَعَالِیَتْ وَ خَلَّاقِیَتْ اِیلَه، كَنْدِی اُلُوهِیَتِنِی إِظْهَارْ اَیدَه‌رَكْ، اُو اُلُوهِیَتِنَه قَارْشِی اِیمَانْ وَ تَسْلِیمْ وَ إِنْقِیَادْ وَ إِطَاعَتْ اَیتْدِیرْمَكْ وَ هَرْ وَقِتْ اِیبِلِگِی وَ اِیبِلَرِی حِمَایَه، فَنَالِغِی وَ فَنَالْرِی إِزَالَه وَ سَمَاوِی طُوقَاتْلَرْلَه ظَالِمْلَرِی وَ یَالَانْجِیلْرِی إِمْحَا اَیتْمَكْ جِهَتِیْلَه، حَقَّانِیَتْ وَ عَدَالَتِنِی گُوسْتَرْمَكْ اِیسْتَه‌یَنْ پَرْدَه آرْقَه‌سِنْدَه بِرِیسِی وَارْ. أَلْبَتَّه وَ هَرْ حَالْدَه، اُو غَیْبِی ذَاتِكْ یَانِنْدَه أَڭْ سَوْگِیلِی مَخْلُوقُی وَ أَڭْ طُوغْرُی عَبْدِی وَ اُونُكْ مَذْكُورْ مَقْصَدْلَرِینَه تَامْ خِدْمَتْ اَیدَه‌رَكْ، خِلْقَتِ-كَائِنَاتِكْ طِلْسِمِنِی وَ مُعَمَّاسِنِی حَلْ وَ كَشْفْ اَیدَنْ وَ دَائِمَا اُو خَالِقِنِكْ نَامِنَه حَرَكَتْ اَیدَنْ وَ اُونْدَنْ إِسْتِمْدَادْ اَیدَنْ وَ مُوَفَّقِیَتْ اِیسْتَه‌یَنْ وَ اُونُكْ طَرَفِنْدَنْ إِمْدَادَه وَ تَوْفِیقَه مَظْهَرْ اُولَانْ وَ مُحَمَّدِ-قُرَیْشِی دَینِیلَنْ بُو ذَاتْ اُولَاجَقْ (ع‌ص‌م).

هَمْ عَقْلِنَه دَیدِی: مَادَامْ بُو مَذْكُورْ طُوقُوزْ حَقِیقَتْلَرْ بُو ذَاتِكْ صِدْقِنَه شَهَادَتْ اَیدَرْلَرْ؛ أَلْبَتَّه بُو آدَمْ، بَنِی آدَمِكْ مَدَارِ-شَرَفِی وَ بُو عَالَمِكْ مَدَارِ-إِفْتِخَارِیدِرْ. وَ اُوكَا "فَخْرِ-عَالَمْ" و "شَرَفِ-بَنِی آدَمْ" دَینِیلَمَه‌سِی یَكْ لَایِقْدِرْ

اِیلَه صَارْصِیلْمَازْ تٰصْدِیقْلَرِی وَ قُوَّتْلِی اِیمَانْلْرِی، گُونَشِكْ ضِیَاسِنٰه دَلَالَتْ اَیدَنْ گُونْدُوزْ گِبِی بِرْ دَلِیلْدِرْ، دِیِیه آڭْلَادِی.

سَكِزِنْجِیسِی: بُو كَائِنَاتْ، نَاصَلْكِه كَنْدِینِی اِیجَادْ وَ إِدَارَه وَ تَرْتِیبْ اَیدَنْ وَ تٰصْوِیرْ وَ تٰقْدِیرْ وَ تَدْبِیرْ اِیلَه بِرْ سْرَایْ گِبِی، بِرْ كِتَابْ گِبِی، بِرْ سَرْگِی گِبِی، بِرْ تَمَاشَاگَاهْ گِبِی تٰصَرُّفْ اَیدَنْ صَانِعِنَه وَ كَاتِبِنَه وَ نٰقَّاشِنٰه دَلَالَتْ اَیدَرْ. اُویْلَه دَه؛ كَائِنَاتِكْ خِلْقَتِنْدَه كِی مٰقَاصِدِ-إِلٰهِیَه‌یِی بِیلَه‌جَكْ وَ بِیلْدِیرَه‌جَكْ وَ تٰحَوُّلَاتِنْدٰه كِی رَبَّانِی حِكْمَتْلَرِینِی تٰعْلِیمْ اَیدَه‌جَكْ وَ وٰظِیفَه‌دَارَانَه حَرَكَاتِنْدٰه كِی نَتِیجَه‌لَرِی دَرْسْ وَیرَه‌جَكْ وَ مَاهِیَتِنْدَه كِی قِیْمَتِنِی وَ اِیچِنْدَه كِی مَوْجُودَاتِكْ كَمَالَاتِنِی إِعْلَانْ اَیدَه‌جَكْ وَ اُو كِتَابِ-كَبِیرِكْ مٰعْنَالْرِینِی إِفَادَه اَیدَه‌جَكْ بِرْ یُوكْسَكْ دَلَّالْ، بِرْ طُوغْرُی كَشَّافْ، بِرْ مُحَقِّقْ اُسْتَادْ، بِرْ صَادِقْ مُعَلِّمْ اِیسْتَدِیگِی وَ إِقْتِضَا اَیتْدِیگِی وَ هَرْ حَالْدَه بُولُونْمَاسِنٰه دَلَالَتْ اَیتْدِیگِی جِهَتِیْلَه، أَلْبَتَّه بُو وٰظِیفَه‌لَرِی هَرْكَسْدَنْ زِیَادَه یَاپَانْ بُو ذَاتِكْ حَقَّانِیَتِنَه وَ بُو كَائِنَاتْ خَالِقِنِكْ أَكْ یُوكْسَكْ وَ صَادِقْ بِرْ مَأْمُورُی اُولْدُیغُنٰه شَهَادَتْ اَیتْدِیگِنِی بِیلْدِی.

طُوقُوزُنْجُیسُی: مَادَامْ بُو صَنْعَتْلِی وَ حِكْمَتْلِی مٰصْنُوعَاتِیْلْه كَنْدِی هُنَرْلَرِینِی وَ صَنْعَتْكَارْلِغِنِكْ كَمَالَاتِنِی تَشْهِیرْ اَیتْمَكْ وَ بُو سُوسْلُی، زِینَتْلِی نِهَایَتْسِزْ مَخْلُوقَاتِیْلْه كَنْدِینِی طَانِیتْدِیرْمَقْ وَ سَوْدِیرْمَكْ وَ بُو لَذَّتْلِی وَ قِیْمَتْلِی حَسَابْسِزْ نِعْمَتْلَرِیْلَه كَنْدِینَه تَشَكُّرْ وَ حَمْدْ اَیتْدِیرْمَكْ وَ بُو شَفْقَتْلِی وَ حِمَایَتْلِی

تٰصْدِيقْ اَيْتمَه‌لَرِى؛ اُسْتَادْلٰرِى اُولَانْ بُو ذَاتِكْ دَرَجَهٔ-حَقَّانِيَتْ وَ صَادِقِيَتِنِى گُونَشْ گِبِى گُوسْتَرْدِيگِنِى گُورْدُى.

آلْتِنْجِيسِى: بُو ذَاتِكْ أُمِّيلِگِيْلَه بَرَابَرْ گَتِيرْدِيگِى حَقَائِقِ-قُدْسِيَه وَ إِخْتِرَاعْ اَيْتدِيگِى عُلُومُ-عَالِيَه وَ كَشْفْ اَيْتدِيگِى مَعْرِفَتِ-إِلٰهِيَه‌نِكْ دَرْسِيْلَه وَ تٰعْلِيمِيْلَه، مَرْتَبَهٔ-عِلْمِيَه‌دَه أَكْ يُوكْسَكْ مٰقَامٰه يَتِيشَنْ مِيلْيُونْلَرْ أَصْفِيَاءِ-مُدٰقِّقِينْ وَ صِدِّيقِينِ-مُحَقِّقِينْ وَ دَاهِى حُكَمَاءِ-مُؤْمِنِينْ، بُو ذَاتِكْ اُسُّ الْأَسَاسْ دٰعْوَاسِى اُولَانْ وٰحْدَانِيَتِى، قُوَّتْلِى بُرْهَانْلَرِيْلَه بِالْإِتِّفَاقْ إِثْبَاتْ وَ تٰصْدِيقْ اَيْتدِكْلَرِى گِبِى؛ بُو مُعَلِّمِ-أَكْبَرِكْ وَ بُو اُسْتَادِ-أَعْظَمِكْ حَقَّانِيَتِنَه وَ سُوزْلَرِينِكْ حَقِيقَتْ اُولْدُيغُنٰه إِتِّفَاقْلَه شَهَادَتْلَرِى، گُونْدُوزْ گِبِى بِرْ حُجَّتِ-رِسَالَتِى وَ صَادِقِيَتِيدِرْ. مَثَلَا: رِسَالَهٔ-نُورْ، يُوزْ پَارْچٰه‌سِيْلَه، بُو ذَاتِكْ صَادِقِيَتِنِكْ بِرْ تَكْ بُرْهَانِيدِرْ.

يَدِنْجِيسِى: آلْ وَ أَصْحَابْ نَامِنْدَه وَ نَوْعِ-بَشَرِكْ أَنْبِيَادَنْ صُوكْرَه فَرَاسَتْ وَ دِرَايَتْ وَ كَمَالَاتْلَه أَكْ مَشْهُورُى وَ أَكْ مُحْتَرَمْ وَ أَكْ نَامْدَارِى وَ أَكْ دِينْدَارْ وَ كَسْكِينْ نَظَرْلِى طَائِفَهٔ-عَظِيمَه‌سِى؛ كَمَالِ-مَرَاقْ اِيلَه وَ غَايَتْ دِقَّتْ وَ نِهَايَتْ جِدِّيَتْلَه، بُو ذَاتِكْ بُتُونْ گِيزْلِى وَ آشِكَارْ حَالْلَرِينِى وَ فِكِرْلَرِينِى وَ وٰضْعِيَتْلَرِينِى تَحَرِّى وَ تَفْتِيشْ وَ تَدْقِيقْ اَيْتمَه‌لَرِى نَتِيجَه‌سِنْدَه؛ بُو ذَاتِكْ دُنْيَادَه أَكْ صَادِقْ وَ أَكْ يُوكْسَكْ وَ أَكْ حَقْلِى وَ حَقِيقَتْلِى اُولْدُيغُنٰه إِتِّفَاقْ اِيلَه وَ إِجْمَاعْ

طُوغْرُیلُغُنه وَ رِسَالَتِنه غَایَتْ صَاغْلَامْ بِرْ شَهَادَتْدِرْ. چُونْکُه أَنْبِیَا عَلَیْهِمُ السَّلاَمِكْ طُوغْرُیلُقْلْرِینه وَ پَیْغَمْبَرْ أُولْمَالْرِینه مَدَارْ أُولَانْ نه قَدَرْ قُدْسِی صِفَتْلْرْ وَ مُعْجِزَه‌لَرْ وَ وَظِیفَه‌لَرْ وَارْسه؛ أُو ذَاتْدَه (ع‌ص‌م) أَكْ اِیلَرِیدَه أُولْدُیغُی تَارِیخْجَه مُصَدَّقْدِرْ. دَیمَكْ أُونْلْرْ، نَاصِلْکِه لِسَانِ-قَالْ اِیلَه؛ تَوْرَاتْ، إِنْجِیلْ، زَبُورْ وَ صُحُفْلْرِنْدَه بُو ذَاتِكْ (ع‌ص‌م) گَلَه‌جَگِنِی خَبَرْ وَیرِوبْ إِنْسَانْلَرْه بَشَارَتْ وَیرْمِشْلَرْ کِه، کُتُبُ-مُقَدَّسَه‌نِكْ أُو بَشَارَتْلِی إِشَارَاتِنْدَنْ بِگْرْمِیدَنْ فَضْلْه وَ پَكْ ظَاهِرْ بِرْ قِسْمِی، أُونْ طُوقُوزُنْجُی مَکْتُوبْدَه گُوزَلْجَه بَیَانْ وَ إِثْبَاتْ اَیدِیلْمِشْ. أُویْلَه دَه، لِسَانِ-حَالْلَرِیْلَه، یَعْنِی نُبُوَّتْلَرِیْلَه وَ مُعْجِزَه‌لَرِیْلَه؛ کَنْدِی مَسْلَکْلَرِنْدَه وَ وَظِیفَه‌لَرِنْدَه أَكْ اِیلَرِی وَ أَكْ مُکَمَّلْ أُولَانْ بُو ذَاتِی تَصْدِیقْ اَیدِوبْ، دَعْوَاسِنِی إِمْضَا اَیدِییُورْلْرْ. وَ لِسَانِ-قَالْ وَ إِجْمَاعْ اِیلَه وَحْدَانِیَتَه دَلَالَتْ اَیتْدِکْلَرِی گِبِی، لِسَانِ-حَالْ اِیلَه وَ إِتِّفَاقْ اِیلَه دَه بُو ذَاتِكْ صَادِقِیَتِنَه شَهَادَتْ اَیدِییُورْلْرْ دِییَه آکْلَادِی.

بَشِنْجِیسِی: بُو ذَاتِكْ دُسْتُورْلْرِیْلَه وَ تَرْبِیَه‌سِی وَ تَبَعِیَتِیْلَه وَ آرْقَه‌سِنْدَنْ گِیتْمَه‌لَرِیْلَه حَقَّه، حَقِیقَتَه، کَمَالَاتَه، کَرَامَاتَه، کَشْفِیَاتَه، مُشَاهَدَاتَه یَتِیشَنْ بِیکْلَرْجَه أَوْلِیَا وَحْدَانِیَتَه دَلَالَتْ اَیتْدِکْلَرِی گِبِی؛ أُسْتَادْلْرِی أُولَانْ بُو ذَاتِكْ صَادِقِیَتِنَه وَ رِسَالَتِنه، إِجْمَاعْ وَ إِتِّفَاقْلَه شَهَادَتْ اَیدِییُورْلْرْ. وَ عَالَمِ-غَیْبْدَنْ وَیرْدِیکِی خَبَرْلَرِكْ بِرْ قِسْمِنِی نُورُ-وَلَایَتْلَه مُشَاهَدَه اَیتْمَه‌لَرِی وَ عُمُومُنُی نُورُ-اِیمَانْ اِیلَه یَا عِلْمَ الْیَقِینْ وَیَا عَیْنَ الْیَقِینْ وَیَا حَقَّ الْیَقِینْ صُورَتِنْدَه إِعْتِقَادْ وَ

أُوقُومَاسِی وَ بَاشَه دَه چِیقَارْمَسِی وَ إِسْلَامِیَتِی دُنْیَانِكْ بَاشِنَه گَچِیرْمَسِی إِثْبَاتْ اَیدَرْ كِه؛ تَبْلِیغْ وَ دَعْوَتْدَه دَخِی مِثْلِی أُولَمَامِشْ وَ أُولَامَازْ.

هَمْ إِیمَانْدَه، أُویْلَه فَوْقَ الْعَادَه بِرْ قُوَّتْ وَ خَارِقَه بِرْ یَقِینْ وَ مُعْجِزَانَه بِرْ إِنْكِشَافْ وَ جِهَانِی اِیشِیقْلَانْدِیرَانْ بِرْ عُلْوِی إِعْتِقَادْ طَاشِیمِشْ كِه؛ أُو زَمَانِكْ حُكُمْرَانِی أُولَانْ بُتُونْ أَفْكَارِی وَ عَقِیدَه‌لَرِی وَ حُكَمَانِكْ حِكْمَتْلَرِی وَ رُوحَانِی رَئِیسْلَرِكْ عِلِمْلَرِی أُوكَا مُعَارِضْ وَ مُخَالِفْ وَ مُنْكِرْ أُولْدُقْلَرِی حَالْدَه؛ أُونُكْ نَه یَقِینِنَه، نَه إِعْتِقَادِینَه، نَه إِعْتِمَادِینَه، نَه إِطْمِئْنَانِنَه هِیچْ بِرْ شُبْهَه، هِیچْ بِرْ تَرَدُّدْ، هِیچْ بِرْ ضَعَفْ، هِیچْ بِرْ وَسْوَسَه وَیرْمَه‌مَسِی وَ مَعْنَوِیَاتْدَه وَ مَرَاتِبِ-إِیمَانِیَه‌دَه تَرَقِّی اَیدَنْ بَاشْدَه صَحَابَه‌لَرْ وَ بُتُونْ أَهْلِ-وَلَایَتْ، أُونُكْ هَرْ وَقِتْ مَرْتَبَهِ-إِیمَانِنْدَنْ فَیْضْ آلْمَالِی وَ أُونُ أَكْ یُوكْسَكْ دَرَجَه‌دَه بُولْمَالِی، بِالْبَدَاهَه گُوسْتَرِرْ كِه؛ إِیمَانِی دَخِی أَمْثَالْسِزْدِرْ.

اِیشْتَه بُویْلَه أَمْثَالْسِزْ بِرْ شَرِیعَتْ وَ مِثْلْسِزْ بِرْ إِسْلَامِیَتْ وَ خَارِقَه بِرْ عُبُودِیَتْ وَ فَوْقَ الْعَادَه بِرْ دُعَا وَ جِهَانْ‌پَسَنْدَانَه بِرْ دَعْوَتْ وَ مُعْجِزَانَه بِرْ إِیمَانْ صَاحِبِنْدَه، أَلْبَتَّه هِیچْ بِرْ جِهَتْلَه یَالَانْ أُولَامَازْ وَ آلْدَاتْمَازْ دِییَه آكْلَادِی وَ عَقْلِی دَخِی تَصْدِیقْ اَیتْدِی.

دُرْدُنْجُیسُی: أَنْبِیَالِرِكْ (عَلَیْهِمُ السَّلَامْ) إِجْمَاعِی، نَاصِلْكِه وُجُودْ وَ وَحْدَانِیَتِ-إِلٰهِیَه غَایَتْ قُوَّتْلِی بِرْ دَلِیلْدِرْ؛ أُویْلَه دَه، بُو ذَاتِكْ (ع‌ص‌م)

مٰعْدَنِ-تَرَقِّیَاتِی أُولْمَاسِی جِهَتِیْلَه مِثْلِی أُولَامَازْ وَ أُولَامَامِشْ. هَمْ دِینِنْدَه بُولُونَانْ بُتُونْ عِبَادَاتِكْ بُتُونْ أَنْوَاعِنْدَه أَكْ اِیلَرِی أُولْمَاسِی وَ هَرْكَسْدَنْ زِیَادَه تٰقْوَادَه بُولُونْمَاسِی وَ اَللّٰهْدَنْ قُورْقْمَاسِی وَ فَوْقَ الْعَادَه دَائِمِی مُجَاهَدَاتْ وَ دَغْدَغَه‌لْرْ اِیچِنْدَه، تَامْ تَامِنَه عُبُودِیَتِكْ أَكْ اِینْجَه أَسْرَارِینَه قَدَرْ مُرَاعَاتْ اَیتْمَه‌سِی وَ هِیچْ كِیمْسَه‌یِی تَقْلِیدْ اَیتْمَیَه‌رَكْ وَ تَامْ مٰعْنَاسِیلَه وَ مُبْتَدِیَانَه فَقَطْ أَكْ مُكَمَّلْ أُولَارَقْ، هَمْ إِبْتِدَا وَ إِنْتِهَایِی بِرْلَشْدِیرَه‌رَكْ یَاپْمَاسِی؛ أَلْبَتَّه مِثْلِی گُورُولْمَزْ وَ گُورُولْمَه‌مِشْ.

هَمْ بِیكْلَرْ دُعَا وَ مُنَاجَاتْلَرِنْدَنْ جَوْشَنُ الْكَبِیرْ اِیلَه، أُویْلَه بِرْ مٰعْرِفَتِ-رَبَّانِیَه اِیلَه، أُویْلَه بِرْ دَرَجَه‌دَه رَبِّنِی تَوْصِیفْ اَیدِییُورْ كِه؛ أُو زَمَانْدَنْ بَرِی گَلَنْ أَهْلِ-مٰعْرِفَتْ وَ أَهْلِ وَلَایَتْ، تَلَاحُقُ-أَفْكَارْ اِیلَه بَرَابَرْ، نَه أُو مَرْتَبَهِ-مَعْرِفَتَه وَ نَه دَه أُو دَرَجَهِ-تَوْصِیفَه یَتِیشَه‌مَه‌مَلَرِی گُوسْتَرِییُورْ كِه، دُعَاده دَاخِی أُونُكْ مِثْلِی یُوقْدُرْ. رِسَالَهِ-مُنَاجَاتِكْ بَاشِنْدَه، جَوْشَنُ الْكَبِیرِكْ طُقْسَانْ طُوقُوزْ فِقْرَه‌سِنْدَنْ بِرْ فِقْرَه‌سِنِكْ قِیصَه‌جِقْ بِرْ مَئَالِنِكْ بَیَانْ اَیدِیلْدِیگِی یَرَه بَاقَانْ آدَمْ، جَوْشَنِكْ دَاخِی مِثْلِی یُوقْدُرْ دِییَه‌جَكْ.

هَمْ تَبْلِیغِ-رِسَالَتْدَه وَ نَاسِی حَقَّه دَعْوَتْدَه أُو دَرَجَه مَتَانَتْ وَ ثَبَاتْ وَ جَسَارَتْ گُوسْتَرْمِشْ كِه؛ بُیُوكْ دَوْلَتْلَرْ وَ بُیُوكْ دِینْلَرْ، حَتّٰی قَوْمْ وَ قَبِیلَه‌سِی وَ عَمُوجَه‌سِی أُوكَا شِدَّتْلِی عَدَاوَتْ اَیتْدِكْلَرِی حَالْدَه، ذَرَّه مِقْدَارْ بِرْ أَثَرِ-تَرَدُّدْ، بِرْ تَلَاشْ، بِرْ قُورْقَاقْلِقْ گُوسْتَرْمَه‌مَسِی وَ تَكْ بَاشِیلَه بُتُونْ دُنْیَایَه مَیْدَانْ

ایکِنْجِیسِی: أَلِنْدَه بُو كَائِنَاتْ صَاحِبِنِكْ بِرْ فَرْمَانِی بُولُونْدُیغُی وَ اُو فَرْمَانِی هَرْ عَصِرْدَه اُوچْ یُوزْ مِیلْیُونْدَنْ زِیَادَه إِنْسَانْلَرِكْ قَبُولْ وَ تَصْدِیقْ اَیْتْدِكْلَرِی وَ اُو فَرْمَانْ اُولَانْ قُرْآنِ-عَظِیمُ الشَّانِكْ یَدِی وَجِهْلَه خَارِقَه اُولْمَاسِیدِرْ. وَ بُو قُرْآنِكْ قِرْقْ وَجِهْلَه مُعْجِزَه اُولْدُیغُی وَ كَائِنَاتْ خَالِقِنِكْ سُوزُی بُولُونْدُیغُی قُوَّتْلِی دَلِیلْلَرِیْلَه بَرَابَرْ، "یِگِرْمِی بَشِنْجِی سُوزْ وَ مُعْجِزَاتِ-قُرْآنِیَه" نَامْلَرِنْدَه كِی، رِسَالَهٔ-النُّورُكْ بِرْ گُونَشِی اُولَانْ مَشْهُورْ بِرْ رِسَالَه‌دَه تَفْصِیلاً بَیَانْ اَیدِیلْمَه‌سِنْدَنْ؛ اُونُی، اُوكَا حَوَالَه اَیدَه‌رَكْ دَیدِی: بُویْلَه عَیْنِ-حَقْ وَ حَقِیقَتْ بِرْ فَرْمَانِكْ تَرْجُمَانِی وَ تَبْلِیغْ اَیدِیجِیسِی بِرْ ذَاتْدَه (ع‌ص‌م) فَرْمَانَه جِنَایَتْ وَ فَرْمَانْ صَاحِبِنَه خِیَانَتْ حُكْمُنْدَه اُولَانْ یَالَانْ اُولَامَازْ وَ بُولُونَامَازْ!..

اُوچُنْجُیسُی: اُو ذَاتْ (ع‌ص‌م)، اُویْلَه بِرْ شَرِیعَتْ وَ بِرْ إِسْلَامِیَتْ وَ بِرْ عُبُودِیَتْ وَ بِرْ دُعَا وَ بِرْ دَعْوَتْ وَ بِرْ اِیمَانْ اِیلَه مَیْدَانَه چِیقْمِشْ كِه، اُونْلَرِكْ نَه مِثْلِی وَارْ وَ نَه دَه اُولُورْ. وَ اُونْلَرْدَنْ دَاهَا مُكَمَّلْ نَه بُولُونْمُشْ وَ نَه دَه بُولُونُورْ. چُونْكُه اُمِّی بِرْ ذَاتْدَه (ع‌ص‌م) ظُهُورْ اَیدَنْ اُو شَرِیعَتْ؛ اُونْ دُرْتْ عَصْرِی وَ نَوْعِ-بَشَرِكْ خُمْسُنُی، عَادِلاَنَه وَ حَقَّانِیَتْ اُوزَرَه وَ مُدَقِّقَانَه، حَدْسِزْ قَانُونْلَرِیْلَه إِدَارَه اَیتْمَه‌سِی أَمْثَالْ قَبُولْ اَیتْمَزْ. هَمْ اُمِّی بِرْ ذَاتِكْ (ع‌ص‌م) أَفْعَالْ وَ أَقْوَالْ وَ أَحْوَالِنْدَنْ چِیقَانْ إِسْلَامِیَتْ؛ هَرْ عَصِرْدَه اُوچْ یُوزْ مِیلْیُونْ إِنْسَانِكْ رَهْبَرِی وَ مَرْجِعِی وَ عَقْلْلَرِینِكْ مُعَلِّمِی وَ مُرْشِدِی وَ قَلْبْلَرِینِكْ مُنَوِّرِی وَ مُصَفِّیسِی وَ نَفْسْلَرِینِكْ مُرَبِّیسِی وَ مُزَكِّیسِی وَ رُوحْلَرِینِكْ مَدَارِ-إِنْكِشَافِی وَ

الْعَادَه ذَاتِكْ (ع‌ص‌م) بِرْ دَرَجَه قِیْمَتِنِی وَ سُوزْلَرِینِكْ حَقَّانِیَتِنِی وَ إِخْبَارَاتِنِكْ طُوغْرُیلُغْنُی بِیلْمَه‌لِیزْ، صُوكْرَه خَالِقِمِزِی أُونْدَنْ صُورْمَالِیزْ دِییَه‌رَكْ تَحَرِّی‌یَه بَاشْلَادِی. بُولْدُیغُی حَدْسِزْ قَطْعِی دَلِیلْلَرْدَنْ، بُورَادَه، یَالْكِزْ طُوقُوزْ كُلِّیَتِنَه بِرَزْ قِیصَه إِشَارَتْ اَیدِیلَه‌جَكْ.

بِرِنْجِیسِی: بُو ذَاتْدَه (ع‌ص‌م) (حَتَّی دُشْمَنْلَرِینِكْ تَصْدِیقِیْلَه دَخِی) بُتُونْ گُوزَلْ خُوبْلَرِكْ وَ خَصْلَتْلَرِكْ بُولُونْمَاسِی وَ **وَ انْشَقَّ الْقَمَرُ ۞ وَمَا رَمَیْتَ إِذْ رَمَیْتَ وَ لٰكِنَّ اللّٰهَ رَمٰی** آیَتْلَرِینِكْ صَرَاحَتِیْلَه، بِرْ پَارْمَغِنِكْ إِشَارَتِیْلَه قَمَرْ اِیكِی پَارْچَه أُولْمَاسِی وَ بِرْ آوُوجُی اِیلَه، أَعْدَاسِنِكْ أُورْدُوسُنَه آتْدِیغِی آزْ بِرْ طُوپْرَاقْ، عُمُومْ اُو أُورْدُونُكْ گُوزْلَرِینَه گِیرْمَه‌سِیْلَه قَاچْمَه‌لْرِی وَ صُوسُزْ قَالْمِشْ كَنْدِی أُورْدُوسُنَه، بَشْ پَارْمَغِنْدَنْ كَوْثَرْ گِبِی آقَانْ صُویُ كِفَایَتْ دَرَجَه‌سِنْدَه اِیچِیرْمَسِی گِبِی؛ نَقْلِ–قَطْعِی اِیلَه وَ بِرْ قِسْمِی تَوَاتُرْ اِیلَه، یُوزَرْ مُعْجِزَاتِكْ اُونُكْ أَلِنْدَه ظَاهِرْ أُولْمَاسِیدِرْ. بُو مُعْجِزَاتْدَنْ اُوچْ یُوزْدَنْ زِیَادَه بِرْ قِسْمِی، اُونْ طُوقُوزُنْجُی مَكْتُوبْ أُولَانْ مُعْجِزَاتِ–أَحْمَدِیَه (ع‌ص‌م) نَامِنْدَه كِی خَارِقَه وَ كَرَامَتْلِی بِرْ رِسَالَه‌دَه قَطْعِی دَلِیلْلَرِیْلَه بَرَابَرْ بَیَانْ اَیدِیلْدِیگِنْدَنْ أُونْلَرِی اُوكْثَا حَوَالَه اَیدَه‌رَكْ دَیدِی كِه: بُو قَدْرْ أَخْلَاقِ–حَسَنَه وَ كَمَالَاتْلَه بَرَابَرْ، بُو قَدْرْ مُعْجِزَاتِ–بَاهِرَه‌سِی بُولُونَانْ بِرْ ذَاتْ (ع‌ص‌م) أَلْبَتَّه أَكْ طُوغْرُی سُوزْلُیدُرْ. أَخْلَاقْسِزْلَرِكْ اِیشِی أُولَانْ حِیلَه‌یَه، یَالَانَه، یَاكْلِیشَه تَنَزُّلْ اَیتْمَه‌سِی قَابِلْ دَگِلْ.

وَ لِلْمُكَالَمَاتِ السُّبْحَانِيَّةِ وَ لِلتَّعَرُّفَاتِ الرَّبَّانِيَّةِ وَ لِلْمُقَابَلَاتِ الرَّحْمَانِيَّةِ عِنْدَ مُنَاجَاةِ عِبَادِهِ وَ لِلْإِشْعَارَاتِ الصَّمَدَانِيَّةِ لِوُجُودِهِ لِمَخْلُوقَاتِهِ وَ كَذَا دَلَّ عَلٰى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ الْإِلْهَامَاتِ الصَّادِقَةِ الْمُتَضَمِّنَةِ لِلتَّوَدُّدَاتِ الْإِلٰهِيَّةِ وَ لِلْإِجَابَاتِ الرَّحْمَانِيَّةِ لِدَعَوَاتِ مَخْلُوقَاتِهِ وَ لِلْإِمْدَادَاتِ الرَّبَّانِيَّةِ لِإِسْتِغَاثَاتِ عِبَادِهِ وَ لِلْإِحْسَاسَاتِ السُّبْحَانِيَّةِ لِوُجُودِهِ لِمَصْنُوعَاتِهِ دَيِنِيلْمِشْدِرْ.

صُوكْرَه اُو دُنْيَا سَيَّاحِي، كَنْدِي عَقْلِنَه دَيِدِي كِه: مَادَامْ بُو كَائِنَاتِكْ مَوْجُودَاتِيْلَه مَالِكِمِي وَ خَالِقِمِي آرِايُورُمْ. أَلْبَتَّه هَرْ شَيْدَنْ أَوَّلْ بُو مَوْجُودَاتِكْ أَكْ مَشْهُورُى وَ أَعْدَاسِنِكْ تَصْدِيقِيْلَه دَخِي أَكْ مُكَمَّلِي وَ أَكْ بُيُوكْ قُومَانْدَانِي وَ أَكْ نَامْدَارْ حَاكِمِي وَ سُوزْجَه أَكْ يُوكْسَكِي وَ عَقْلْجَه أَكْ پَارْلَاغِي وَ اُونْ دُرْتْ عَصْرِي فَضِيلَتِيْلَه وَ قُرْآنِيْلَه اِيشِيقْلَانْدِيرَانْ مُحَمَّدِ-عَرَبِي عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامِي زِيَارَتْ اَيْتْمَكْ وَ آرَادِيغِمِي اُونْدَنْ صُورْمَقْ اِيچِونْ عَصْرِ-سَعَادَتَه بَرَابَرْ گِيتْمَلِي يِزْ دِيَيه رَكْ، عَقْلِيْلَه بَرَابَرْ اُو عَصْرَه گِيرْدِي. گُورْدُى كِه: اُو عَصِرْ، حَقِيقَةً اُو ذَاتْ (ع ص م) اِيلَه، بِرْ سَعَادَتِ-بَشَرِيَه عَصْرِي اُولْمُشْ. چُونْكُه أَكْ بَدَوِي وَ أَكْ اُمِّي بِرْ قَوْمِي، گَتِيرْدِيگِي نُورْ وَاسِطَه سِيلَه، قِيصَه بِرْ زَمَانْدَه دُنْيَايه اُسْتَادْ وَ حَاكِمْ أَيْلَه مِشْ. هَمْ كَنْدِي عَقْلِنَه دَيِدِي: بِزْ، أَكْ أَوَّلْ بُو فَوْقَ

قُونُوشْمَاسِی بُولُونَه‌جَقْدِی. وَ بُو وَضْعِیَتْدَه، مِثَالِنِكْ وَ عَكْسِنِكْ شَفَّافْ شَیْلَرْدَه بُولُونْمَاسِی وَ هَرْ آیِینَه وَ هَرْ پَارْلَاقْ شَیْلَرْ وَ جَامْ پَارْچَه‌لَرِی وَ قَبَارْجِقْلَرْ وَ قَطْرَه‌لَرْ، حَتّٰی شَفَّافْ ذَرَّه‌لَرْ اِیلَه هَرْ بِرِینِكْ قَابِلِیَتِنَه گُورَه قُونُوشْمَاسِی وَ اُونْلَرِكْ حَاجَاتِنَه جَوَابْ وَیرْمَه‌سِی وَ بُتُونْ اُونْلَرْ گُونَشِكْ وُجُودُینَه شَهَادَتْ اَیتْمَه‌سِی وَ هِیچْ بِرْ اِیشْ، بِرْ اِیشَه مَانِعْ اُولْمَامَسِی وَ بِرْ قُونُوشْمَاسِی، دِیگَرْ قُونُوشْمَایَه مُزَاحَمَتْ اَیتْمَه‌مَسِی بِالْمُشَاهَدَه گُورُولَه‌جَگِی گِبِی.. عَیْنًا اُویْلَه دَه: أَزَلْ وَ أَبَدِكْ ذُو الْجَلَالْ سُلْطَانِی وَ بُتُونْ مَوْجُودَاتِكْ ذُو الْجَمَالْ خَالِقِ–ذِی‌شَانِی اُولَانْ شَمْسِ–سَرْمَدِینِكْ مُكَالَمَه‌سِی دَاخِی، اُونُكْ عِلْمِی وَ قُدْرَتِی گِبِی كُلِّی وَ مُحِیطْ اُولَارَقْ هَرْ شَیْئِكْ قَابِلِیَتِنَه گُورَه تَجَلِّی اَیتْمَه‌سِی؛ هِیچْ بِرْ سُؤَالْ بِرْ سُؤَالَه، بِرْ اِیشْ بِرْ اِیشَه، بِرْ خِطَابْ بِرْ خِطَابَه مَانِعْ اُولْمَامَسِی وَ قَارِیشْدِیرْمَامَسِی بِالْبَدَاهَه آكْلَاشِیلِیُورْ. وَ بُتُونْ اُو جِلْوَه‌لَرْ، اُو قُونُوشْمَالَرْ، اُو إِلْهَامْلَرْ بِرَرْ بِرَرْ وَ بَرَابَرْ بِالْإِتِّفَاقْ اُو شَمْسِ–أَزَلِینِكْ حُضُورُینَه وَ وُجُوبُ–وُجُودُینَه وَ وَحْدَتِنَه وَ أَحَدِیَتِنَه دَلَالَتْ وَ شَهَادَتْ اَیتْدِكْلَرِینِی عَیْنَ الْیَقِینَه یَاقِینْ بِرْ عِلْمَ الْیَقِینْ اِیلَه بِیلْدِی. اِیشْتَه، بُو مَرَاقْلِی مِسَافِرِكْ عَالَمِ–غَیْبْدَنْ آلْدِیغِی دَرْسِ–مَعْرِفَتِنَه قِیصَه بِرْ إِشَارَتْ اُولَارَقْ، بِرِنْجِی مَقَامِكْ اُونْ دُرْدُنْجُی وَ اُونْ بَشِنْجِی مَرْتَبَه‌لَرِنْدَه:

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ اَلْوَاحِدُ الْاَحَدُ الَّذِی دَلَّ عَلٰی وُجُوبِ وُجُودِهِ فِی وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ جَمِیعِ الْوَحْیَاتِ الْحَقَّةِ الْمُتَضَمِّنَةِ لِلتَّنَزُّلَاتِ الْاِلٰهِیَّةِ

اِيكِنْجِيسِى: عِبَادِينِكْ دُعَالِرِينِه فِعْلاً جَوَابْ وَيْرْدِيگِى گِبِى، قَوْلاً دٰخِى پَرْدَه‌لَرْ آرْقَه‌سِنْدَه إِجَابَتْ اَيْتْمَه‌سِى، رَحِيمِيَتِكْ شَأْنِيدِرْ.

اُوچُنْجُيسُى: آغِيرْ بَلِيَّه‌لَرَه وَ شِدَّتْلِى حَالْلَرَه دُوشَنْ مَخْلُوقَاتْلَرِينِكْ إِسْتِمْدَادْلَرِينِه وَ فَرْيَادْلَرِينِه وَ تَضَرُّعَاتْلَرِينِه فِعْلاً إِمْدَادْ اَيْتْدِيگِى گِبِى، بِرْ نَوْعِ قُونُوشْمَاسِى حُكْمُنْدَه اُولَانْ إِلْهَامِى قَوِلْلَرْ اِيلَه دَه إِمْدَادَه يَتِيشْمَه‌سِى، رُبُوبِيَتِكْ لَازِمِيدِرْ.

دُرْدُنْجُيسُى: چُوقْ عَاجِزْ وَ چُوقْ ضَعِيفْ وَ چُوقْ فَقِيرْ وَ چُوقْ إِحْتِيَاجْلِى وَ كَنْدِى مَالِكِنِى وَ حَامِيسِنِى وَ مُدَبِّرِينِى وَ حَافِظِنِى بُولْمَغَه بَكْ چُوقْ مُحْتَاجْ وَ مُشْتَاقْ اُولَانْ ذِى‌شُعُورْ مَصْنُوعْلَرِينَه، وُجُودُينُى وَ حُضُورُينُى وَ حِمَايَتِنِى فِعْلاً إِحْسَاسْ اَيْتْدِيگِى گِبِى، بِرْ نَوْعِ مُكَالَمَهٔ-رَبَّانِيَه حُكْمُنْدَه صَابِيلَانْ بِرْ قِسِمْ صَادِقْ إِلْهَامْلَرْ پَرْدَه‌سِنْدَه وَ مَخْصُوصْ بِرْ مَخْلُوقَه بَاقَانْ خَاصْ بِرْ وَجِهْدَه، اُونُكْ قَابِلِيَتِنَه گُورَه اُونُكْ قَلْبْ تَلَفُونُيْلَه، قَوْلاً دٰخِى كَنْدِى حُضُورُينُى وَ وُجُودُينُى إِحْسَاسْ اَيْتْمَه‌سِى، شَفْقَتِ-اُلُوهِيَتِكْ وَ رَحْمَتِ-رُبُوبِيَتِكْ ضَرُورِى وَ وَاجِبْ بِرْ مُقْتَضَاسِيدِرْ دِيَه آكْلَادِى.

صُوكْرَه إِلْهَامِكْ شَهَادَتِنَه بَاقْدِى، گُورْدُى: نَاصِلْكِه گُونَشِكْ (فَرْضَا) شُعُورُى وَ حَيَاتِى اُولْسُيْدِى وَ اُو حَالْدَه ضِيَاسِنْدَه كِى يَدِى رَنْگِى يَدِى صِفَتِى اُولْسُيْدِى، اُو جِهَتْدَه اِيشِيغِنْدَه بُولُونَانْ شُعَاعَلَرِى وَ جِلْوَه‌لَرِى اِيلَه بِرْ طَرْزْ

اُویْلَه دَه پَادِشَاهِ–أَزَلِینِكْ عُمُومْ عَالَمْلَرِكْ رَبِّی إِسْمِیْلَه وَ كَائِنَاتْ خَالِقِی عُنْوَانِیْلْه، وٰحِیْ اِیلَه وَ وٰحْیِكْ خِدْمَتِنِی گُورَنْ شُمُولْلُی إِلْهَامْلْرِیْلْه مُكَالَمَه‌سِی أُولْدُیغُی گِبِی؛ هَرْ بِرْ فَرْدِكْ، هَرْ بِرْ ذِی‌حَیَاتِكْ رَبِّی وَ خَالِقِی أُولْمَقْ حَیْثِیَتِیْلَه، خُصُوصِی بِرْ صُورَتْدَه فَقَطْ پَرْدَه‌لَرْ آرْقَه‌سِنْدَه أُونْلَرِكْ قَابِلِیَتِنَه گُورَه بِرْ طَرْزِ–مُكَالَمَه‌سِی وَارْ.

اِیكِنْجِی فَرْقْ: وٰحِیْ گُولْگَه‌سِزْدِرْ، صَافِیدِرْ، خَوَاصَّه خَاصْدِرْ. إِلْهَامْ اِیسَه گُولْگَه‌لِیدِرْ، رَنْكْلَرْ قَارِیشِیرْ، عُمُومِیدِرْ. مَلَائِكَه إِلْهَامْلْرِی وَ إِنْسَانْ إِلْهَامْلْرِی وَ حَیْوَانَاتْ إِلْهَامْلْرِی گِبِی چَشِیدْ چَشِیدْ هَمْ پَكْ چُوقْ أَنْوَاعْلْرِیْلْه دَكْزْلَرِكْ قَطْرَه‌لَرِی قَدَرْ كَلِمَاتِ–رَبَّانِیَه‌نِكْ تَكْثِیرِینَه مَدَارْ بِرْ زَمِینْ تَشْكِیلْ اَیدِیُورْ. لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّی لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ اَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّی آیَتِنِكْ بِرْ وَجْهِنِی تَفْسِیرْ اَیدِیُورْ آكْلَادِی.

صُوكْرَه ؛ إِلْهَامِكْ مَاهِیَتِنَه وَ حِكْمَتِنَه وَ شَهَادَتِنَه بَاقْدِی، گُورْدُی كِه: مَاهِیَتِی اِیلَه حِكْمَتِی وَ نَتِیجَه‌سِی دُرْتْ نُورْدَنْ تَرَكُّبْ اَیدِیُورْ.

بِرِنْجِیسِی: تَوَدُّدُ–إِلٰهِی دَینِیلَنْ، كَنْدِینِی مَخْلُوقَاتِنَه فِعْلاً سَوْدِیرْدِیگِی گِبِی، قَوْلاً وَ حُضُورًا وَ صُحْبَةً دَاخِی سَوْدِیرْمَكْ، وَدُودِیَتِكْ وَ رَحْمَانِیَتِكْ مُقْتَضَاسِیدِرْ.

اِيشْتَه، تَنَزُّلُ-إِلٰهِى وَ تَعَرُّفُ-رَبَّانِى وَ مُقَابَلَةِ-رَحْمَانِى وَ مُكَالَمَةِ-سُبْحَانِى وَ إِشْعَارِ-صَمَدَانِى حَقِيقَتْلُرِينِى تَضَمُّنْ اَيدَنْ، عُمُومِى سَمَاوِى وَحِيْلَرِكْ إِجْمَاعْ اِيلَه وَاجِبُ-الْوُجُودُكْ وُجُودُينه وَ وَحْدَتِنَه دَلَالَتْلَرِى اُويْلَه بِرْ حُجَّتْدِرْ كِه؛ گُونْدُوزْدَه كِى گُونَشِكْ شُعَاعَاتِنِكْ گُونَشَه شَهَادَتِنْدَنْ دَاهَا قُوَّتْلِيدِرْ دِينِه آكْلَادِى.

صُوكْرَه إِلْهَامْلَرْ جِهَتِنَه بَاقْدِى، گُورْدُى كِه: صَادِقْ إِلْهَامْلَرْ، گَرْچِه بِرْ جِهَتْدَه وَحْيَه بَكْزَرْلَرْ وَ بِرْ نَوْعِ مُكَالَمَةِ-رَبَّانِيَه‌دِرْ، فَقَطْ اِيكِى فَرْقْ وَارْدِرْ:

بِرِنْجِيسِى: إِلْهَامْدَنْ چُوقْ يُوكْسَكْ اُولَانْ وَحْيِكْ أَكْثَرِى مَلَائِكَه وَاسِطَه‌سِيْلَه وَ إِلْهَامِكْ أَكْثَرِى وَاسِطَه‌سِزْ اُولْمَاسِيدِرْ.

مَثَلَا: نَاصِلْكِه بِرْ پَادِشَاهِكْ اِيكِى صُورَتْلَه قُونُوشْمَاسِى وَ أَمْرْلَرِى وَارْ. بِرِيسِى: حَشْمَتِ-سُلْطَنَتْ وَ حَاكِمِيَتِ-عُمُومِيَه حَيْثِيَتِيْلَه بِرْ يَاوَرِينِى بِر وَالِى‌يَه گُونْدَرِرْ. اُو حَاكِمِيَتِكْ إِحْتِشَامِنِى وَ أَمْرِكْ أَهَمِّيَتِنِى گُوسْتَرْمَكْ اِيچُونْ بَعْضًا وَاسِطَه اِيلَه بَرَابَرْ بِرْ إِجْتِمَاعْ يَاپَارْ. صُوكْرَه فَرْمَانْ تَبْلِيغْ اَيدِيلِيرْ. اِيكِنْجِيسِى: سُلْطَانْلِقْ عُنْوَانِيْلَه وَ پَادِشَاهْلِقْ عُمُومِى إِسْمِيْلَه دَگِلْ، بَلْكِه كَنْدِى شَخْصِيْلَه خُصُوصِى بِرْ مُنَاسَبَتِى وَ جُزْئِى بِرْ مُعَامَلَه‌سِى بُولُونَانْ خَاصْ بِرْ خِدْمَتْجِيسِى اِيلَه وَيَا بِرْ عَامِى رَعِيَتِيْلَه وَ خُصُوصِى تَلَفُونِيْلَه خُصُوصِى قُونُوشْمَاسِيدِرْ.

مٰخْلُوقَاتِنِی قُونُوشْدُیرَانْ وَ قُونُوشْمَالْرِینِی بِیلَنْ، أَلْبَتَّه کَنْدِیسِی دٰخِی اُو قُونُوشْمَالٰرٰه قُونُوشْمَاسِیلْه مُدَاخَلَه اَیْتْمَه‌سِی، رُبُوبِیَتِكْ مُقْتَضَاسِیدِرْ.

اِیکِنْجِیسِی: کَنْدِینِی طَانِیتْدِیرْمٰقْ اِیچُونْ کَائِنَاتِی، بُو قَدْرْ حَدْسِزْ مٰصْرٰفْلْرْلْه، بَاشْدٰنْ بَاشْه خَارِقَه‌لْرْ اِیچِنْدَه یَارَادَانْ وَ بِیکْلَرْ دِیلْلَرْلَه کَمَالَاتِنِی سَوِیْلَتْدِیرَنْ، أَلْبَتَّه کَنْدِی سُوزْلَرِیْلَه دٰخِی کَنْدِینِی طَانِیتْدِیرٰه‌جٰقْ.

اُوچُنْجُیسُی: مَوْجُودَاتِكْ أَكْ مُنْتَخَبِی وَ أَكْ مُحْتَاجِی وَ أَكْ نَازَنِینِی وَ أَكْ مُشْتَاقِی اُولَانْ حَقِیقِی إِنْسَانْلَرِكْ مُنَاجَاتْلَرِینْه وَ شُکُرْلَرِینَه فِعْلاً مُقَابَلَه اَیْتْدِیکِی گِبِی، کَلَامِیْلْه دٰه مُقَابَلَه اَیْتْمَكْ، خَالِقِیتِكْ شَأْنِیدِرْ.

دُرْدُنْجُیسُی: عِلْمْ اِیلَه حَیَاتِكْ ضَرُورِی بِرْ لَازِمِی وَ اِیشِیقْلِی بِرْ تَظَاهُرُی اُولَانْ مُکَالَمَه صِنْفِتِی، أَلْبَتَّه إِحَاطَه‌لِی بِرْ عِلْمِی وَ سَرْمَدِی بِرْ حَیَاتِی طَاشِیَانْ ذَاتْدٰه، إِحَاطَه‌لِی وَ سَرْمَدِی بِرْ صُورَتْدَه بُولُونُورْ.

بَشِنْجِیسِی: أَكْ سَوِیمْلِی وَ مُحَبَّتْلِی وَ أَنْدِیشَه‌لِی وَ نُقْطَهٔ-إِسْتِنَادٰه أَكْ مُحْتَاجْ وَ صَاحِبِنِی وَ مَالِکِنِی بُولْمٰغَه أَكْ مُشْتَاقْ؛ هَمْ فَقِیرْ وَ عَاجِزْ بُولُونَانْ مٰخْلُوقَاتْلَرِینْه عَجْزْ وَ إِشْتِیَاقِی، فَقْرْ وَ إِحْتِیَاجِی وَ أَنْدِیشَهٔ-إِسْتِقْبَالِی وَ مُحَبَّتِی وَ پَرَسْتِشِی وَیرَنْ بِرْ ذَاتْ، أَلْبَتَّه کَنْدِی وُجُودُینُی اُونْلٰرٰه تَکَلُّمُیْلَه إِشْعَارْ اَیْتْمَكْ، اُلُوهِیَتِكْ مُقْتَضَاسِیدِرْ.

جِهَتِنْدَه اُونُى اُونُكْ تَظَاهُرَاتِنْدَنْ بِيلْمَه‌لِى‌يِزْ دَيدِى؛ قَلْبِى اِيچَرِى‌يَه گِيرْدِى، عَقِلْ گُوزُيْلَه گُورْدُى كِه:

غَايَتْ قُوَّتْلِى بِرْ تَظَاهُرَاتْلَه وُجِيلَرِكْ حَقِيقَتِى، عَالَمِ-غَيْبِكْ هَرْ طَرَفِنْدَه هَرْ زَمَانْدَه حُكْمْ اَيدِيبُورْ. كَائِنَاتِكْ وَ مَخْلُوقَاتِكْ شَهَادَتْلَرِنْدَنْ چُوقْ قُوَّتْلِى بِرْ شَهَادَتِ-وُجُودْ وَ تَوْحِيدْ، عَلَامُ الْغُيُوبْدَنْ وُحِىْ وَ إِلْهَامْ حَقِيقَتْلَرِيْلَه گَلِيبُورْ. كَنْدِينِى وَ وُجُودْ وَ وُحْدَتِنِى، يَالْكِزْ مَصْنُوعْلَرِينِكْ شَهَادَتْلَرِينَه بِيرَاقْمِيبُورْ. كَنْدِيسِى، كَنْدِينَه لَايِقْ بِرْ كَلَامِ-أَزَلِى اِيلَه قُونُوشُويُورْ. هَرْ يَرْدَه عِلْمْ وَ قُدْرَتِيْلَه حَاضِرْ وَ نَاظِرِكْ كَلَامِى دَخِى حَدْسِزْدِرْ وَ كَلَامِنِكْ مَعْنَاسِى اُونُى بِيلْدِيرْدِيگِى گِبِى، تَكَلُّمُى دَخِى، اُونُى صِفَاتِيْلَه بِيلْدِيرِيبُورْ.

أَوَتْ، يُوزْ بِيكْ پَيْغَمْبَرْلَرِكْ (عَلَيْهِمُ السَّلَامْ) تَوَاتُرْلَرِيْلَه وَ إِخْبَارَاتْلَرِينِكْ وُحْيِ-إِلٰهِى‌يَه مَظْهَرِيَتْ نُقْطَه‌سِنْدَه إِتِّفَاقْلَرِيْلَه وَ نَوْعِ-بَشَرْدَنْ أَكْثَرِيَتِ-مُطْلَقَه‌نِكْ تَصْدِيقْ‌گَرْدَه‌سِى وَ رَهْبَرِى وَ مُقْتَدَاسِى وَ وُحْيِكْ ثَمَرَه‌لَرِى وَ وُحْيِ-مَشْهُودْ أُولَانْ كُتُبُ-مُقَدَّسَه وَ صُحُفُ-سَمَاوِيَه‌نِكْ دَلَائِلْ وَ مُعْجِزَاتْلَرِيْلَه، حَقِيقَتِ-وُحْيِكْ تَحَقُّقِى وَ ثُبُوتِى بَدَاهَتْ دَرَجَه‌سِنَه گَلْدِيگِنِى بِيلْدِى وَ وُحْيِكْ حَقِيقَتِى بَشْ حَقِيقَتِ-قُدْسِيَه‌يِى إِفَادَه وَ إِفَاضَه اَيدِيبُورْ دِيَه آكْلَادِى:

بِرِنْجِيسِى: اَلتَّنَزُّلَاتُ الْاِلٰهِيَّةُ اِلٰى عُقُولِ الْبَشَرِ دَينِيلَنْ، بَشَرِكْ عَقِلْلَرِينَه وَ فَهِمْلَرِينَه گُورَه قُونُوشْمَقْ بِرْ تَنَزُّلُ-إِلٰهِيدِرْ. أَوَتْ، بُتُونْ ذِى‌رُوحْ

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِی دَلَّ عَلٰی وُجُوبِ وُجُودِهِ فِی وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ الْعُقُولِ الْمُسْتَقِیمَةِ الْمُنَوَّرَةِ بِاِعْتِقَادَاتِهَا الْمُتَوَافِقَةِ وَ بِقَنَاعَاتِهَا وَ یَقِینِیَّاتِهَا الْمُتَطَابِقَةِ مَعَ تَخَالُفِ الْاِسْتِعْدَادَاتِ وَ الْمَذَاهِبِ وَ کَذَا دَلَّ عَلٰی وُجُوبِ وُجُودِهِ فِی وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ الْقُلُوبِ السَّلِیمَةِ النُّورَانِیَّةِ بِکَشْفِیَّاتِهَا الْمُتَطَابِقَةِ وَ بِمُشَاهَدَاتِهَا الْمُتَوَافِقَةِ مَعَ تَبَایُنِ الْمَسَالِكِ وَ الْمَشَارِبِ دَینِیلْمِشْ.

صُوکْرْه، عَالِمَ-غَیْبْه یَاقِینْدَنْ بَاقَانْ وَ عَقِلْ وَ قَلْبْدَه سَیَاحَتْ اَیدَنْ اُو یُولْجُی، عَجَبَا عَالِمَ-غَیْبْ نَه دِیمُورْ دِیمَه مَرَاقْلَه اُو قَپوِیِ دَه شُویْلَه بِرْ فِکِرْ اِیلَه چَالْدِی. یَعْنِی، مَادَامْ بُو جِسْمَانِی عَالِمَ-شَهَادَتْدَه، بُو قَدَرْ زِینَتْلِی وَ صَنْعَتْلِی حَدْسِزْ مَصْنُوعْلَرِیْلَه کَنْدِینِی طَانِیتْدِیرْمَقْ وَ بُو قَدَرْ طَاتْلِی وَ سُوسْلُی نِهَایَتْسِزْ نِعْمَتْلَرِیْلَه کَنْدِینِی سَوْدِیرْمَكْ وَ بُو قَدَرْ مُعْجِزَه‌لِی وَ مَهَارَتْلِی حَسَابْسِزْ أَثَرْلَرِیْلَه گِیزْلِی کَمَالَاتِنِی بِیلْدِیرْمَكْ، قَوِلْدَنْ وَ تَکَلُّمْدَنْ دَاهَا ظَاهِرْ بِرْ طَرْزْدَه فِعْلاً اِیسْتَه‌یَنْ وَ حَالْ دِیلِیْلَه بِیلْدِیرَنْ بِرْ ذَاتْ، پَرْدَهٔ-غَیْبْ طَرَفِنْدَه بُولُونْدُیغُی بِالْبَدَاهَه آکْلَاشِیلِیُورْ. أَلْبَتَّه وَ هَرْ حَالْدَه، فِعْلاً وَ حَالاً اُولْدُیغُی گِبِی، قَوْلاً وَ تَکَلُّمًا دَخِی قُونُوشُورْ، کَنْدِینِی طَانِیتْدِیرِرْ، سَوْدِیرِرْ. اُویْلَه اِیسَه، عَالِمَ-غَیْبْ

هَمْ گُورْدُی کِه: مَسْلَکْلَرِی بِرْبِرِنْدَنْ اُوزَاقْ وَ مَشْرَبْلَرِی بِرْبِرِینَه مُبَایِنْ اُولَانْ اُو عُمُومْ سَلِیمْ وَ نُورَانِی قَلْبْلَرِکْ أَرْکَانِ-اِیمَانِیَه‌دَه کِی مُتَّفِقَانَه وَ اِطْمِئْنَانْکَارَانَه وَ مُنْجَذِبَانَه کَشْفِیَاتْ وَ مُشَاهَدَاتْلَرِی بِرْبِرِینَه تَوَافُقْ وَ تَوْحِیدْدَه بِرْبِرِینَه مُطَابِقْ چِیقِیُورْ. دَیمَکْ، حَقِیقَتَه مُقَابِلْ وَ وَاصِلْ وَ مُتَمَثِّلْ بُو کُوچُوجُکْ بِرَرْ عَرْشِ-مَعْرِفَتِ-رَبَّانِیَه وَ بُو جَامِعْ بِرَرْ آیِینَهٔ-صَمَدَانِیَه اُولَانْ نُورَانِی قَلْبْلَرْ، شَمْسِ-حَقِیقَتَه قَارْشِی آچِیلَانْ پَنْجَرَه‌لَرْدِرْ وَ عُمُومُی بِرْدَنْ گُونَشَه آیِینَه‌دَارْلِقْ اَیدَنْ بِرْ دَکْزْ گِبِی، بِرْ آیِینَهٔ-أَعْظَمْدِرْ. بُونْلَرِکْ وُجُوبُ-وُجُودْلَه وَ وَحْدَتْدَه اِتِّفَاقْلَرِی وَ اِجْمَاعْلَرِی، هِیچْ شَاشِیرْمَازْ وَ شَاشِیرْتْمَازْ بِرْ رَهْبَرِ-أَکْمَلْ وَ بِرْ مُرْشِدِ-أَکْبَرْدِرْ. چُونْکُه هِیچْ بِرْ جِهَتْلَه هِیچْ بِرْ إِمْکَانْ وَ هِیچْ بِرْ إِحْتِمَالْ یُوقْ کِه، حَقِیقَتْدَنْ بَاشْقَه بِرْ وَهِمْ وَ حَقِیقَتْسِزْ بِرْ فِکِرْ وَ أَصْلْسِزْ بِرْ صِفَتْ، بُو قَدَرْ مُسْتَمِرَّانَه وَ رَاسِخَانَه، بُو پَکْ بُیُوکْ وَ کَسْکِینْ گُوزْلَرِکْ عُمُومُنِی بِرْدَنْ آلْدَاتْسِینْ، غَلَطِ-حِسَّه اُوغْرَاتْسِینْ. بُو کَا إِحْتِمَالْ وَیرَنْ بُوزُولْمُشْ وَ چُورُومُشْ بِرْ عَقْلْه، بُو کَائِنَاتِی إِنْکَارْ اَیدَنْ أَحْمَقْ سُوفَسْطَائِیلَرْ دَاخِی رَاضِی اُولْمَازْلَرْ، رَدّ اَیدَرْلَرْ دِییه آکْلَادِی. کَنْدِی عَقِلْ وَ قَلْبِیْلَه بَرَابَرْ "آمَنْتُ بِاللهِ" دَیدِیلَرْ.

اِیشْتَه بُو یُولْجُیُنَکْ مُسْتَقِیمْ عَقِلْلَرْدَنْ وَ مُنَوَّرْ قَلْبْلَرْدَنْ إِسْتِفَادَه اَیتْدِیکِی مَعْرِفَتِ-اِیمَانِیَه‌یَه قِیصَه بِرْ إِشَارَتْ اُولَارَقْ بِرِنْجِی مَقَامِکْ اُونْ اِیکِنْجِی وَ اُونْ اُوچُنْجُی مَرْتَبَه‌سِنْدَه

تَحَرِّیِ-حَقِیقَتْ آرْزُو اَیدَرْکَنْ، هَرْ طَائِفَهِ-إِنْسَانِیَه‌دَه بُولُونَانْ وَ کَائِنَاتِكْ مَیْوَه‌سِی اُولَانْ إِنْسَانِكْ چَکِرْدَکِی حُکْمُنْدَه بُولُونَانْ وَ کُوچُکْلُکِی اِیلَه بَرَابَرْ مَعْنًا کَائِنَاتْ قَدَرْ إِنْبِسَاطْ اَیدَه‌بِیلَنْ مُسْتَقِیمْ وَ مُنَوَّرْ عَقْلِكْ، سَلِیمْ وَ نُورَانِی قَلْبِلَرِكْ قَپُوسِی آچِیلْدِی. بَاقْدِی کِه؛ اُونْلَرْ، عَالَمِ-غَیْبْ وَ عَالَمِ-شَهَادَتْ اُورْتَه‌سِنْدَه إِنْسَانِی بَرْزَخْلَرْدَرْ وَ اِیکِی عَالَمِكْ بِرْبِرِیْلَه تَمَاسْلَرِی وَ مُعَامَلَه‌لَرِی، إِنْسَانَه نِسْبَةً اُو نُقْطَه‌لَرْدَه اُولُویُورْ گُورْدُیگُنْدَنْ؛ کَنْدِی عَقِلْ وَ قَلْبِنَه دَیدِی کِه: گَلِكْ، بُو أَمْثَالِکْزِكْ قَپُوسِنْدَنْ حَقِیقَتَه گِیدَنْ یُولْ دَاهَا قِیصَه‌دِرْ. بِزْ اُوتَه کِی یُولْلَرْدَه کِی دِیلْلَرْدَنْ دَرْسْ آلْدِیغِمِزْ گِبِی دَگِلْ، بَلْکِه اِیمَانْ نُقْطَه‌سِنْدَه کِی إِتِّصَافْلَرِنْدَنْ وَ کَیْفِیَتْ وَ رَنْکْلَرِنْدَنْ مُطَالَعَه‌مِزْ اِیلَه إِسْتِفَادَه اَیتْمَلِیِزْ، دَیدِی. مُطَالَعَه‌یَه بَاشْلَادِی. گُورْدُی کِه:

إِسْتِعْدَادْلَرِی غَایَتْ مُخْتَلِفْ وَ مَذْهَبْلَرِی بِرْبِرِنْدَنْ اُوزَاقْ وَ مُخَالِفْ اُولَانْ عُمُومْ إِسْتِقَامَتْلِی وَ نُورْلُی عَقْلِلَرِكْ اِیمَانْ وَ تَوْحِیدْدَه کِی إِتِّصَافْکَارَانَه وَ رَاسِخَانَه إِعْتِقَادْلَرِی تَوَافُقْ وَ ثَبَاتْکَارَانَه وَ مُطْمَئِنَانَه قَنَاعَتْ وَ یَقِینْلَرِی تَطَابُقْ اَیدِییُورْ. دَیمَكْ تَبَدُّلْ اَیتْمَه‌یَنْ بِرْ حَقِیقَتَه طَایَانُوبْ بَاغْلَانْمِشْلَرْ وَ کُوکْلَرِی مَتِینْ بِرْ حَقِیقَتَه گِیرْمِشْ، قُوپْمُییُورْ. اُویْلَه اِیسَه بُونْلَرِكْ نُقْطَهِ-اِیمَانِیَه‌دَه وَ وُجُوبْ وَ تَوْحِیدْدَه إِجْمَاعْلَرِی، هِیچْ قُوپْمَازْ بِرْ زِنْجِیرِ-نُورَانِیدِرْ وَ حَقِیقَتَه آچِیلَانْ اِیشِیقْلِی بِرْ پَنْجَرَه‌دِرْ.

"مَادَامْ بِزِمْ اِیلَه گُورُوشْمَكْ وَ دَرْسِمِزِی دِیكْلَه‌مَكْ اِیسْتَرْسِكْ.. بِیلْ كِه: بَاشْدَه حَضْرَتِ-مُحَمَّدْ عَلَیْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامْ وَ قُرْآنِ-مُعْجِزُ الْبَیَانْ اُولَارَقْ بُتُونْ پَیْغَمْبَرْلَرَه وَاسِطَه‌مِزْلَه گَلَنْ مَسَائِلِ-اِیمَانِیَه‌یَه أَكْ أَوَّلْ بِزْ اِیمَانْ اَیْتِمِشْزْ. هَمْ إِنْسَانْلَرْه تَمَثُّلْ اَیدِوبْ گُورُونَنْ وَ بِزْلَرْدَنْ اُولَانْ بُتُونْ أَرْوَاحِ-طَیِّبَه، بِلَا إِسْتِثْنَا وَ بِالْإِتِّفَاقْ، بُو كَائِنَاتْ خَالِقِنِكْ وُجُوبُ-وُجُودِینَه وَ وَحْدَتِنَه وَ صِفَاتِ-قُدْسِیَه‌سِنَه شَهَادَتْ اَیدِوبْ بِرْبِرِینَه مُوَافِقْ وَ مُطَابِقْ اُولَارَقْ إِخْبَارْ اَیْتِمِشْلَرْ. بُو حَدْسِزْ إِخْبَارَاتِكْ تَوَافُقِی وَ تَطَابُقِی، گُونَشْ گِبِی سٰكٰا بِرْ رَهْبَرْدِرْ." دَیدِكْلَرِینِی بِیلْدِی وَ اُونُكْ نُورُ-اِیمَانِی پَارْلَادِی، زَمِینْدَنْ گُوكْلَرَه چِیقْدِی.

اِیشْتَه بُو یُولْجُینُكْ مَلَائِكَه‌دَنْ آلْدِیغِی دَرْسَه قِیصَه بِرْ إِشَارَتْ اُولَارَقْ، بِرِنْجِی مَقَامِكْ اُونْ بِرِنْجِی مَرْتَبَه‌سِنْدَه:

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِی دَلَّ عَلٰی وُجُوبِ وُجُودِهِ فِی وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ الْمَلٰئِكَةِ الْمُتَمَثِّلِینَ لِاَنْظَارِ النَّاسِ وَ الْمُتَكَلِّمِینَ مَعَ خَوَاصِّ الْبَشَرِ بِاِخْبَارَاتِهِمُ الْمُتَطَابِقَةِ الْمُتَوَافِقَةِ دَینِیلْمِشْدِرْ.

صُوكْرَه ، پُرْمَرَاقْ وَ پُرْإِشْتِیَاقْ اُو مِسَافِرْ، عَالَمِ-شَهَادَتْ وَ جِسْمَانِی وَ مَادِّی جِهَتِنْدَه مَخْصُوصْ طَائِفَه‌لَرِكْ دِیلْلَرِنْدَنْ وَ لِسَانِ-حَالْلَرِنْدَنْ دَرْسْ آلْدِیغِنْدَنْ، عَالَمِ-غَیْبْ وَ عَالَمِ-بَرْزَخْدَه دَاخِی مُطَالَعَه اِیلَه بِرْ سَیَاحَتْ وَ بِرْ

صُوکْرٰه کَمَالَاتِ-إِنْسَانِیَه‌نِكْ أَكْ مُهِمّی وَ أَكْ بُیُوگُی، بَلْکِه بِالْجُمْلَه کَمَالَاتِ-إِنْسَانِیَه‌نِكْ مَنْبٰعِی وَ أَسَاسِی، اِیمَانِ-بِاللّٰهْدٰنْ وَ مٰعْرِفَتُ اللّٰهْدٰنْ نَشْئَتْ اَیدَنْ مُحَبَّتُ اللّٰهْ اُولْدُیغُنُی بِیلَنْ اُو دُنْیَا سَیَّاحِی، بُتُونْ قُوَّتِیْلَه وَ لَطَائِفِیْلَه، اِیمَانِكْ قُوَّتِنْدَه وَ مٰعْرِفَتِكْ إِنْکِشَافِنْدٰه دَاهَا زِیَادَه تَرَقِّی اَیتْمَسِنِی اِیسْتَه‌مَكْ فِکْرِیْلَه بَاشِنِی قَالْدِیرْدِی وَ سَمَاوَاتٰه بَاقْدِی. کَنْدِی عَقْلِنٰه دَیدِی کِه:

"مَادَامْ کَائِنَاتْدٰه أَكْ قِیْمَتْدَارْ شَیْ حَیَاتْدِرْ وَ کَائِنَاتِكْ مَوْجُودَاتِی حَیَاتٰه مُسَخَّرْدِرْ وَ مَادَامْ ذِی‌حَیَاتِكْ أَكْ قِیْمَتْدَارِی ذِی‌رُوحْدُرْ وَ ذِی‌رُوحُكْ أَكْ قِیْمَتْدَارِی ذِی‌شُعُورْدُرْ وَ مَادَامْ بُو قِیْمَتْدَارْلِقْ اِیچِونْ کُرَهٔ-زَمِینْ، ذِی‌حَیَاتِی مُتَمَادِیًا چُوغَالْتْمٰقْ اِیچِونْ هَرْ عَصِرْ، هَرْ سَنَه طُولَارْ بُوشَالِیرْ. أَلْبَتَّه وَ هَرْ حَالْدَه، بُو مُحْتَشَمْ وَ مُزَیَّنْ اُولَانْ سَمَاوَاتِكْ دٰخِی کَنْدِیسِنَه مُنَاسِبْ آهَالِیسِی وَ سَکَنَه‌سِی، ذِی‌حَیَاتْ وَ ذِی‌رُوحْ وَ ذِی‌شُعُورْلْرْدٰنْ وَارْدِرْ کِه؛ حُضُورُ-مُحَمَّدِیدَه (ع‌ص‌م) صَحَابَه‌لَرَه گُورُونَنْ حَضْرَتِ-جَبْرَائِیلِكْ (ع‌س) تَمَثُّلُی گِبِی مَلَائِکَه‌لَرِی گُورْمَكْ وَ اُونْلْرْلٰه قُونُوشْمٰقْ حَادِثَه‌لَرِی، تَوَاتُرْ صُورَتِنْدَه أَسْکِیدَنْ بَرِی نَقْلْ وَ رِوَایَتْ اَیدِیلِیبُورْ. اُویْلَه اِیسَه کَاشْکَه بَنْ سَمَاوَاتْ أَهْلِی اِیلَه دٰخِی گُورُوشْسَه اِیدِمْ، اُونْلْرْ نَه فِکِرْدَه اُولْدُقْلْرِینِی بِیلْسَه اِیدِمْ؛ چُونْکُه خَالِقِ-کَائِنَاتْ حَقِّنْدٰه أَكْ مُهِمْ سُوزْ اُونْلَرِکْدِرْ." دِیبَه دُوشُونُورْکَنْ، بِرْدَنْ سَمَاوِی شُویْلَه بِرْ سَسِی اِیشِیتْدِی:

حَقِيقَتَه چَالِيشَانْ وَ حَقَّه أَرِيشَنْ وَ عَيْنَ الْيَقِينَه يَتِيشَنْ بِيكْلَرْلَه وَ مِيلْيُونْلَرْلَه قُدْسِي مُرْشِدْلَرْ أُونِ دَرْگَاهِه چَاغِيرْدِيلَرْ. أُو دَه گِيرْدِي، گُورْدُي كِه:

أُو أَهْلِ-كَشْفْ وَ كَرَامَتْ مُرْشِدْلَرْ؛ كَشْفِيَاتْلَرِينَه وَ مُشَاهَدَه‌لَرِينَه وَ كَرَامَتْلَرِينَه إِسْتِنَادًا بِالْإِجْمَاعْ مُتَّفِقًا لَآ إِلٰهَ إِلاَّ هُوَ دِيَه‌رَكْ، وُجُوبُ-وُجُودْ وَ وَحْدَتِ-رَبَّانِيَه‌يِي كَائِنَاتَه إِعْلَانْ اَيدِييُورْلَرْ. گُونَشِكْ ضِيَاسِنْدَه كِي يَدِي رَنْكْ اِيلَه گُونَشِي طَانِيمْقْ گِبِي، يَتْمِشْ رَنْكْ اِيلَه، بَلْكِه أَسْمَاءِ-حُسْنَىٰ عَدَدِنْجَه، شَمْسِ-أَزَلِينِكْ ضِيَاسِنْدَنْ تَجَلِّي اَيدَنْ آيْرِي آيْرِي نُورْلُ رَنْكْلَرْ وَ چَشِيدْ چَشِيدْ ضِيَالِي لَوْنْلَرْ وَ بَاشْقَه بَاشْقَه حَقِيقَتْلِي طَرِيقَتْلَرْ وَ مُخْتَلِفْ طُوغْرُي مَسْلَكْلَرْ وَ مُتَنَوِّعْ حَقْلِي مَشْرَبْلَرْدَه بُولُونَانْ أُو قُدْسِي دَاهِيلَرِكْ وَ نُورَانِي عَارِفْلَرِكْ إِجْمَاعْ وَ إِتِّفَاقْلَه إِمْضَا اَيتْدِكْلَرِي بِرْ حَقِيقَتْ، نَه دَرَجَه ظَاهِرْ وَ بَاهِرْ أُولْدُيغُنُي عَيْنَ الْيَقِينْ مُشَاهَدَه اَيتْدِي وَ أَنْبِيَانِكْ (عَلَيْهِمُ السَّلَامْ) إِجْمَاعِي وَ أَصْفِيَانِكْ إِتِّفَاقِي وَ أَوْلِيَانِكْ تَوَافُقِي وَ بُو أُوچْ إِجْمَاعِكْ بِرْدَنْ إِتِّفَاقِي، گُونَشِي گُوسْتَرَنْ گُونْدُوزُكْ ضِيَاسِنْدَنْ دَاهَا پَارْلَاقْ گُورْدُي. اِيشْتَه بُو مِسَافِرِكْ تَكْيَه‌دَنْ آلْدِيغِي فَيْضَه قِيصَه بِرْ إِشَارَتْ أُولَارَقْ، بِرِنْجِي مَقَامِكْ أُونُنْجُي مَرْتَبَه‌سِنْدَه:

لَآ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ الَّذِي دَلَّ عَلٰى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ إِجْمَاعُ الْأَوْلِيَاءِ بِكَشْفِيَّاتِهِمْ وَ كَرَامَاتِهِمُ الظَّاهِرَةِ الْمُحَقَّقَةِ الْمُصَدَّقَةِ دَيِنِيلْمِشْ.

أَجْهَلِیَتْ وَ إِنْکَارْ وَ إِثْبَاتْ اُولُوْمْیَانْ مَنْفِی مَسْئَلَه‌لَرْدَه عِنَادْ وَ گُوزْ قَپَامْقْ صُورَتِیْلَه قَارْشِیلْرِینه چِیقَابِیلِیرْلَرْ. (گُوزُیِنْیُ قَپَایَانْ، یَالْکِزْ کَنْدِینَه گُونْدُوزُی گِیجَه یَاپَارْ.) بُو سَیَّاحْ؛ بُو مُحْتَشَمْ وَ گِنِیشْ دَرْسْخَانَه‌دَه، بُو مُحْتَرَمْ وَ مُتَبَحِّرْ اُسْتَادْلَرِکْ نَشْرْ اَیْتْدِکْلَرِی نُورْلَرْ، زَمِینِکْ یَارِیسِنِی بِیکْ سَنَه‌دَنْ زِیَادَه اِیشِیقْلَانْدِیرْدِیغِنِی بِیلْدِی. وَ اُویْلَه بِرْ قُوَّةِ-مَعْنَوِیَه‌یِی بُولْدُی کِه، بُتُونْ أَهْلِ-إِنْکَارْ طُوپْلَانْسه اُونُی قِیلْ قَدَرْ شَاشِیرْتْمَازْ وَ صَارْصْمَازْ.

اِیشْته بُو یُولْجُیُکْ بُو دَرْسْخَانَه‌دَنْ آلْدِیغِی دَرْسَه بِرْ قِیصَه إِشَارَتْ اُولَارَقْ، بِرِنْجِی مَقَامِکْ طُوقُوزُنْجُی مَرْتَبَه‌سِنْدَه:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ الَّذِی دَلَّ عَلٰی وُجُوبِ وُجُودِهِ فِی وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ جَمِیعِ الْاَصْفِیَآءِ بِقُوَّةِ بَرَاهِینِهِمُ الظَّاهِرَةِ الْمُحَقَّقَةِ الْمُتَّفِقَةِ دَینِیلْمِشْ.

صُوکْرَه ، اِیمَانِکْ دَاهَا زِیَادَه قُوَّتْلَنْمَه‌سِنْدَه وَ إِنْکِشَافِنْدَه وَ عِلْمَ الْیَقِینْ دَرَجَه‌سِنْدَنْ عَیْنَ الْیَقِینْ مَرْتَبَه‌سِنَه تَرَقِّیسِنْدَه کِی أَنْوَارِی وَ أَذْوَاقِی گُورْمَگَه چُوقْ مُشْتَاقْ اُولَانْ اُو مُتَفَکِّرْ یُولْجُی، مَدْرَسَه‌دَنْ گَلِیرْکَنْ، حَدْسِزْ کُوچُکْ تَکْیَه‌لَرِکْ وَ زَاوِیَه‌لَرِکْ تَلَاحُقُیْلَه تَوَسُّعْ اَیْدَنْ غَایَتْ فَیِضْلِی وَ نُورْلُی وَ صَحْرَا گَنِیشْلِکْنْدَه بِرْ تَکْیَه، بِرْ خَانْگَاهْ، بِرْ ذِکْرْخَانَه، بِرْ إِرْشَادْگَاهْدَه وَ جَادَّةِ-کُبْرَایِ-مُحَمَّدِینِکْ (ع‌ص‌م) وَ مِعْرَاجِ-أَحْمَدِینِکْ (ع‌ص‌م) گُولْگَه‌سِنْدَه

أُولْمَاسِى، أُو تَصْدِيقْ بُيُوكْ بِرْ قُوَّتْ مَنْبَعِى أُولْدُيغُنُى آكْلَادِى. أُونْلِرِكْ دَرْسْلَرِنْدَنْ چُوقْ فَيْضِ-اِيمَانِى آلْدِى. اِيشْتَه، بُو يُولْجُينُكْ مَذْكُورْ دَرْسِنِى إِفَادَه مْعْنَاسِنْدَه بِرِنْجِى مْقَامِكْ سَكِزِنْجِى مَرْتَبَه‌سِنْدَه:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ الَّذِى دَلَّ عَلٰى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ جَمِيعِ الْاَنْبِيَاءِ بِقُوَّةِ مُعْجِزَاتِهِمُ الْبَاهِرَةِ الْمُصَدِّقَةِ الْمُصَدَّقَةِ دَيِنِيلْمِشْ.

صُوكْرَه اِيمَانِكْ قُوَّتِنْدَنْ عُلْوِى بِرْ ذَوْقِ-حَقِيقَتْ آلَانْ أُو سَيَّاحِ-طَالِبْ، أَنْبِيَاء عَلَيْهِمُ السَّلاَمِكْ مَجْلِسِنْدَنْ گَلِيرْكَنْ، عُلَمَانِكْ عِلْمَ الْيَقِينْ صُورَتِنْدَه قَطْعِى وَ قُوَّتْلِى دَلِيلْلَرْلَه، أَنْبِيَالِرِكْ (عَلَيْهِمُ السَّلاَمْ) دْعْوَالِرِينِى إِثْبَاتْ اَيدَنْ وَ آصْفِيَاء وَ صِدِّيقِينْ دَيِنِيلَنْ مُتَبَحِّرْ، مُجْتَهِدْ مُحَقِّقْلَرْ، أُونُ دَرْسْخَانَه‌لَرِينَه چَاغِيرْدِيلْرْ. أُو دَه گِيرْدِى، گُورْدُى كِه: بِيكْلَرْلَه دَاهِى وَ يُوزْ بِيكْلَرْلَه مُدْقِّقْ وَ يُوكْسَكْ أَهْلِ-تَحْقِيقْ قِيلْ قَدْرْ بِرْ شُبْهَه بِيرَاقْمْيَانْ تَدْقِيقَاتِ-عَمِيقَه‌لَرِيلَه، بَاشْدَه وُجُوبُ-وُجُودْ وَ وَحْدَتْ أُولَارَقْ مُثْبَتْ مَسَائِلِ-اِيمَانِيَه‌يِى إِثْبَاتْ اَيدِيُورْلَرْ. أَوَتْ، إِسْتِعْدَادْلَرِى وَ مَسْلَكْلَرِى مُخْتَلِفْ أُولْدُيغُى حَالْدَه أُصُولْ وَ أَرْكَانِ-اِيمَانِيَه‌دَه أُونْلِرِكْ مُتَّفِقًا اِتِّفَاقْلَرِى وَ هَرْ بِرِيسِنِكْ قُوَّتْلِى وَ يْقِينِى بُرْهَانْلَرِينَه اِسْتِنَادْلَرِى أُويْلَه بِرْ حُجَّتْدِرْ كِه؛ أُونْلِرِكْ مَجْمُوعُى قَدْرْ بِرْ ذَكَاوَتْ وَ دِرَايَتْ صَاحِبِى أُولْمَقْ وَ بُرْهَانْلَرِينِكْ عُمُومُى قَدْرْ بِرْ بُرْهَانْ بُولْمَقْ مُمْكِنْ اِيسَه، قَارْشِيلَرِينَه آنْجَقْ أُويْلَه چِيقِيلَه‌بِيلِيرْ. يُوقْسَه أُو مُنْكِرْلَرْ، يَالْكِزْ جَهَالَتْ وَ

إِجْمَاعْ وَ إِتِّفَاقْلَه حُكُمْ وَ تَصْدِيقْ اَيتْدِكْلَرِی بِرْ حَقِيقَتْ نَه قَدَرْ قُوَّتْلِی وَ قَطْعِی اُولْدُيغُنُی قِيَاسْ اَيدَه‌بِيلْدِی. وَ بُو قُوَّتْدَه، بُو قَدَرْ مُخْبِرِ–صَادِقْلَرِكْ حَدْسِزْ مُعْجِزَه‌لَرِيْلَه إِمْضَا وَ إِثْبَاتْ اَيتْدِكْلَرِی بِرْ حَقِيقَتِی إِنْكَارْ اَيدَنْ أَهْلِ–ضَلَالَتْ نَه دَرَجَه حَدْسِزْ بِرْ خَطَا، بِرْ جِنَايَتْ اَيتْدِكْلَرِينِی وَ نَه قَدَرْ حَدْسِزْ بِرْ عَذَابْه مُسْتَحَقْ اُولْدُقْلَرِينِی آكْلَادِی وَ اُونْلَرِی تَصْدِيقْ اَيدِوبْ اِيمَانْ گَتِيرَنْلَرْ نَه قَدَرْ حَقْلِی وَ حَقِيقَتْلِی اُولْدُقْلَرِينِی بِيلْدِی؛ اِيمَانْ قُدْسِيَتِنِكْ بُيُوكْ بِرْ مَرْتَبَه‌سِی دَاهَا اُوكْلَا گُورُونْدُی.

أَوَتْ أَنْبِيَايِی (عَلَيْهِمُ السَّلَامْ)، جَنَابِ–حَقْ طَرَفِنْدَنْ فِعْلاً تَصْدِيقْ حُكْمُنْدَه اُولَانْ حَدْسِزْ مُعْجِزَاتْلَرِنْدَنْ وَ حَقَّانِيَتْلَرِينِی گُوسْتَرَنْ مُعَارِضْلَرِينه گَلَنْ سَمَاوِی پَكْ چُوقْ طُوقَاتْلَرِنْدَنْ وَ حَقْ اُولْدُقْلَرِينه دَلَالَتْ اَيدَنْ شَخْصِی كَمَالَاتْلَرِنْدَنْ وَ حَقِيقَتْلِی تَعْلِيمَاتْلَرِنْدَنْ وَ طُوغْرُی اُولْدُقْلَرِينه شَهَادَتْ اَيدَنْ قُوَّتِ–اِيمَانْلَرِنْدَنْ وَ تَامْ جِدِّيَتْلَرِنْدَنْ وَ فَدَاكَارْلِقْلَرِنْدَنْ وَ أَلْلَرِنْدَه بُولُونَانْ قُدْسِی كِتَابْ وَ صُحُفْلَرِنْدَنْ وَ اُونْلَرِكْ يُولْلَرِی طُوغْرُی وَ حَقْ اُولْدُيغُنه شَهَادَتْ اَيدَنْ إِتِّبَاعْلَرِيْلَه حَقِيقَتَه، كَمَالَاتَه، نُورَه وَاصِلْ اُولَانْ حَدْسِزْ تِلْمِيذْلَرِنْدَنْ بَاشْقَه، اُونْلَرِكْ وَ اُو پَكْ جِدِّی مُخْبِرْلَرِكْ مُثْبَتْ مَسْئَلَه‌لَرْدَه إِجْمَاعِی وَ إِتِّفَاقِی وَ تَوَاتُرِی وَ إِثْبَاتْدَه تَوَافُقِی وَ تَسَانُدِی وَ تَطَابُقِی اُويْلَه بِرْ حُجَّتْدِرْ وَ اُويْلَه بِرْ قُوَّتْدِرْ كِه؛ دُنْيَادَه هِيچْ بِرْ قُوَّتْ قَارْشِيسِنه چِيقَامَازْ وَ هِيچْ بِرْ شُبْهَه وَ تَرَدُّدِی بِيرَاقْمَازْ. وَ اِيمَانِكْ أَرْكَانِنْدَه عُمُومْ أَنْبِيَايِی (عَلَيْهِمُ السَّلَامْ) تَصْدِيقْ دَاخِلْ

اَلْمُتَخَالِفَةِ اَلْمُتَنَوِّعَةِ اَلْغَيْرِ اَلْمَحْصُورَةِ مِنْ بَيْضَاتٍ وَ قَطَرَاتٍ مُتَمَاثِلَةٍ مُتَشَابِهَةٍ مَحْصُورَةٍ مَحْدُودَةٍ دَيِنِيلْمِشْدِرْ.

صُوكْرْه اُو مُتَفَكِّرْ يُولْجُى، مْعْرِفَتِ-إِلٰهِيَه‌نِكْ حَدْسِزْ مَرْتَبَه‌لَرِنْدَه وَ نِهَايَتْسِزْ أَذْوَاقِنْدْه وَ أَنْوَارِنْدْه دَاهَا اِيلَرِى گِيتْمَكْ اِيچُونْ، إِنْسَانْلْرْ عَالَمِنَه وَ بَشَرْ دُنْيَاسِنَه گِيرْمَكْ اِيسْتَرْكَنْ، بَاشْدْه أَنْبِيَالْرْ اُولَارْقْ اُونُى اِيچْرِى‌يَه دْعْوَتْ اَيْتْدِيلَرْ؛ اُو دْه گِيرْدِى. أَكْ أَوَّلْ گَچْمِشْ زْمَانِكْ مَنْزِلَنَه بَاقْدِى، گُورْدُى كِه: نَوْعِ-بَشَرِكْ أَكْ نُورَانِى وَ أَكْ مُكَمَّلِى اُولَانْ عُمُومْ يَيْغَمْبَرْلَرْ (عَلَيْهِمُ السَّلَامْ) بِالْإِجْمَاعْ بَرَابَرْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ دَيِيوبْ ذِكْرْ اَيدِيِيُورْلَرْ وَ پَارْلَاقْ وَ مُصَدَّقْ اُولَانْ حَدْسِزْ مُعْجِزَاتْلَرِينِكْ قُوَّتِيْلَه، تَوْحِيدِى إِدِّعَا اَيدِيِيُورْلَرْ وَ بَشَرِى، حَيْوَانِيَتْ مَرْتَبَه‌سِنْدَنْ مَلَكِيَتْ دَرَجَه‌سِنَه چِيقَارْمَقْ اِيچُونْ، اُونْلَرِى اِيمَانِ-بِاللّٰهْ دْعْوَتْ اِيلَه دَرْسْ وَيرِيِيُورْلَرْ گُورْدُى. اُو دْه، اُو نُورَانِى مَدْرَسَه‌دَه دِيزْ چُوكُوبْ دَرْسَه اُوطُورْدُى. گُورْدُى كِه:

مَشَاهِيرِ-إِنْسَانِيَه‌نِكْ أَكْ يُوكْسَكْلَرِى وَ نَامْدَارْلَرِى اُولَانْ اُو اُسْتَادْلَرِكْ هَرْ بِرِيسِنِكْ أَلِنْدَه خَالِقِ-كَائِنَاتْ طَرَفِنْدَنْ وَيرِيلْمِشْ نِشَانَهِ-تَصْدِيقْ اُولَارَقْ مُعْجِزَه‌لَرْ بُولُونْدُيغُنْدَنْ، هَرْ بِرِينِكْ إِخْبَارِى اِيلَه بَشَرْدَنْ بِرْ طَائِفَهِ-عَظِيمَه وَ بِرْ أُمَّتْ تَصْدِيقْ اَيدِوبْ اِيمَانَه گَلْدِكْلَرِنْدَنْ، اُو يُوزْ بِيكْ جِدِّى وَ طُوغْرُى ذَاتْلَرِكْ

آچْمْقْ وَ فَتْحْ اَیتْمَكْ اُویْلَه پَارْلَاقْ بِرْ حَقِیقَتْدِرْ كِه؛ حَیْوَانْلَرْ عَدَدِنْجَه سَنَدْلَرْ، دَلِیلْلَرْ اُو حَقِیقَتِی تَنْوِیرْ اَیدَرْ.

اِیشْتَه بِو اُوچْ حَقِیقَتِكْ إِتِّفَاقِیْلَه، حَیْوَانْلَرِكْ بُتُونْ أَنْوَاعِی، بَرَابَرْ اُویْلَه بِرْ لَآ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ دَییُوبْ شَهَادَتْ گَتِیرِیُورْلَرْ كِه؛ گُویَا زَمِینْ بُیُوكْ بِرْ إِنْسَانْ گِبِی، بُیُوكْلُكْگُی نِسْبَتِنْدَه لَآ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ دِییَه‌رَكْ سَمَاوَاتْ أَهْلِنَه اِیشِیتْدِیرِیُورْ مَاهِیَتِنْدَه گُورْدُی وَ تَامْ دَرْسْ آلْدِی. بِرِنْجِی مُقَامِكْ یَدِنْجِی مَرْتَبَه‌سِنْدَه بُو مَذْكُورْ حَقِیقَتْلَرِی إِفَادَه مُعْنَاسِیْلَه:

لَآ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِی دَلَّ عَلٰی وُجُوبِ وُجُودِهِ فِی وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ جَمِیعِ اَنْوَاعِ الْحَیْوَانَاتِ وَ الطُّیُورِ الْحَامِدَاتِ الشَّاهِدَاتِ بِكَلِمَاتِ حَوَاسِّهَا وَ قُوَاهَا وَ حِسِّیَّاتِهَا وَ لَطَآئِفِهَا الْمَوْزُونَاتِ الْمُنْتَظَمَاتِ الْفَصِیحَاتِ وَ بِكَلِمَاتِ جِهَازَاتِهَا وَ جَوَارِحِهَا وَ اَعْضَائِهَا وَ اٰلَاتِهَا الْمُكَمَّلَةِ الْبَلِیغَاتِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِیقَةِ الْاِیجَادِ وَ الصُّنْعِ وَ الْاِبْدَاعِ بِالْاِرَادَةِ وَ حَقِیقَةِ التَّمْیِیزِ وَ التَّزْیِینِ بِالْقَصْدِ وَ حَقِیقَةِ التَّقْدِیرِ وَ التَّصْوِیرِ بِالْحِكْمَةِ مَعَ قَطْعِیَّةِ دَلَالَةِ حَقِیقَةِ فَتْحِ جَمِیعِ صُوَرِهَا الْمُنْتَظَمَةِ

بِرِنْجِيسِى: هِيچْ بِرْ جِهَتْلَه سَرْسَرِى تَصَادُفَه وَ كُورْ قُوَّتَه وَ شُعُورْسُزْ طَبِيعَتْه حَوَالَه‌سِى مُمْكُنْ اُولْمْيَانْ هِيچْدَنْ حَكِيمَانَه اِيجَادْ وَ صَنْعَتْ‌پَرْوَرَانَه إِبْدَاعْ وَ إِخْتِيَارْكَارَانَه وَ عَلِيمَانَه خَلْقْ وَ إِنْشَا وَ يِگَرْمِى جِهَتْلَه عِلِمْ وَ حِكْمَتْ وَ إِرَادَه‌نِكْ جِلْوَه‌سِنِى گُوسْتَرَنْ رُوحْلَانْدِيرْمْقْ وَ إِحْيَا اَيْتْمَكْ حَقِيقَتِيدِرْ كِه؛ ذِى‌رُوحْلْرْ عَدَدِنْجَه شَاهِدْلَرِى بُولُونَانْ بِرْ بُرْهَانِ–بَاهِرْ اُولَارَقْ، ذَاتِ–حَيِّ–قَيُّومُكْ وُجُوبُ–وُجُودُينه وَ صِفَاتِ–سَبْعَه‌سِنه وَ وَحْدَتِنَه شَهَادَتْ اَيدَرْ.

اِيكِنْجِيسِى: اُو حَدْسِزْ مَصْنُوعْلْرْ بِرْبِرِنْدَنْ سِيمَاجه فَارِقَه‌لِى وَ شَكِلْجَه زِينَتْلِى وَ مِقْدَارْجه مِيزَانْلِى وَ صُورَتْجَه إِنْتِظَامْلِى بِرْ طَرْزْدَه كِى تَمْيِيزْدَنْ، تَزْيِينْدَنْ، تَصْوِيرْدَنْ اُويْلَه عَظَمَتْلِى وَ قُوَّتْلِى بِرْ حَقِيقَتْ گُورُونُورْ كِه؛ قَادِرِ–كُلِّ شَىْ وَ عَالِمِ–كُلِّ شَيْدَنْ بَاشْقَه هِيچْ بِرْ شَىْ، بُو هَرْ جِهَتْلَه بِيكْلَرْلَه خَارِقَه‌لْرِى وَ حِكْمَتْلَرِى گُوسْتَرَنْ إِحَاطَه‌لِى فِعِلَه صَاحِبْ اُولَامَازْ وَ هِيچْ بِرْ إِمْكَانْ وَ إِحْتِمَالْ يُوقْ.

اُوچُنْجُيسُى: بِرْبِرِينِكْ مِثْلِى وَ عَيْنِى وَيَا آزْ فَرْقْلِى وَ بِرْبِرِينَه بَكْزَه‌يَنْ مَحْصُورْ وَ مَحْدُودْ يُمُورْطَه‌لْرْدَنْ وَ يُمُورْطَه‌جِقْلْرْدَنْ وَ نُطْفَه دَينِيلَنْ صُو قَطْرَه‌لَرِنْدَنْ اُو حَدْسِزْ حَيْوَانْلَرِكْ يُوزْ بِيكْلَرْ چَشِيدْ طَرْزْلْرْدَه وَ بِرَرْ مُعْجِزَهٔ–حِكْمَتْ مَاهِيَتِنْدَه بُولُونَانْ صُورَتْلَرِينِى، غَايَتْ مُنْتَظَمْ وَ مُوَازَنَه‌لِى وَ خَطَاسِزْ بِرْ هَيْئَتْدَه

صُوَرِهَا الْمَوْزُونَاتِ الْمُزَيَّنَاتِ الْمُتَبَايِنَةِ الْمُتَنَوِّعَةِ الْغَيْرِ الْمَحْدُودَةِ مِنْ نُوَاتَاتٍ وَ حَبَّاتٍ مُتَمَاثِلَةٍ مُتَشَابِهَةٍ مَحْصُورَةٍ مَعْدُودَةٍ دَىنِيلْمِشْ.

صُوكْرْه، سَيَاحَتِ-فِكْرِيَه‌دَه بُولُونَانْ أُو مَرَاقْلِى وَ تَرَقِّى اِيلَه ذَوْقِى وَ شَوْقِى آرْتَانْ دُنْيَا يُوزْيُسى، بَهَارْ بَاغْچَه‌سِنْدَنْ بِرْ بَهَارْ قَدَرْ بِرْ گُلْدَسْتَهٔ-مَعْرِفَتْ وَ اِيمَانْ آلِوبْ گَلِيرْكَنْ؛ حَيْوَانَاتْ وَ طُيُورْ عَالَمِنِكْ قَيُوسِى حَقِيقَتْ بِينْ أُولَانْ عَقْلِنه وَ مَعْرِفَتْ آشِنَا أُولَانْ فِكْرِينَه آچِيلْدِى. يُوزْ بِيكْ آيْرِى آيْرِى سَسْلَرْلَه وَ چَشِيدْ چَشِيدْ دِيلْلَرْلَه أُونِى اِيچَرِى‌يَه چَاغِيرْدِيلَرْ، "بُيُورُكْ" دَيدِيلَرْ. أُو دَه گِيرْدِى وَ گُورْدُى كِه: بُتُونْ حَيْوَانَاتْ وَ قُوشْلَرِكْ بُتُونْ نَوْعِلَرِى وَ طَائِفَه‌لَرِى وَ مِلَّتْلَرِى، بِالْإِتِّفَاقْ لِسَانِ-قَالْ وَ لِسَانِ-حَالْلَرِيْلَه لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ دَيِيوبْ، زَمِينْ يُوزُيْنِى بِرْ ذِكِرْخَانَه وَ مُعَظَّمْ بِرْ مَجْلِسِ-تَهْلِيلْ صُورَتِنَه چَوِيرْمِشْلَرْ؛ هَرْ بِرِى بِالذَّاتْ بِرَرْ قَصِيدَهٔ-رَبَّانِى، بِرَرْ كَلِمَهٔ-سُبْحَانِى وَ مَعْنِيدَارْ بِرَرْ حَرْفِ-رَحْمَانِى حُكْمُنْدَه صَانِعْلَرِينِى تَوْصِيفْ اَيدِيوبْ حَمْدْ وَ ثَنَا اَيدِيِيُورْلَرْ وَضْعِيَتِنْدَه گُورْدُى. گُويَا أُو حَيْوَانْلَرِكْ وَ قُوشْلَرِكْ طُوىْغُولَرِى وَ قُوَالَرِى وَ جِهَازْلَرِى وَ أَعْضَالَرِى وَ آلَتْلَرِى، مَنْظُومْ وَ مَوْزُونْ كَلِمَه‌لَرْدَرْ وَ مُنْتَظَمْ وَ مُكَمَّلْ سُوزْلَرْدَرْ. أُونْلَرْ، بُونْلَرْلَه خَلَّاقْ وَ رَزَّاقْلَرِينه شُكُرْ وَ وَحْدَانِيَتِنَه شَهَادَتْ گَتِيرْدِكْلَرِينَه قَطْعِى دَلَالَتْ اَيدَنْ أُوچْ مُعَظَّمْ وَ مُحِيطْ حَقِيقَتْلَرِى مُشَاهَدَه اَيتْدِى:

مَحْدُودْ وَ مَعْدُودْ وَ بِرْبِرِينِكْ مِثْلِی وَ بَسِيطْ وَ جَامِدْ وَ بِرْبِرِينِكْ عَيْنِی وَيَا آزْ فَرْقْلِی وَ قَارِيشِيقْ اُولَانْ چَكِرْدَكْلَرْدَنْ، حَبَّه‌جِكْلَرْدَنْ اُو اِيكِيسُوزْ بِيكْ نَوْعِلَرِكْ فَارِقَه‌لِی وَ إِنْتِظَامْلِی، آيْرِی آيْرِی، مُوَازَنَه‌لِی، حَيَاتْدَارْ، حِكْمَتْلِی، يَاكْلِيشْسِزْ، خَطَاسِزْ بِرْ وَضْعِيَتْدَه عُمُومْ أَفْرَادِينِكْ صُورَتْلَرِينِكْ فَتْحِی وَ آچِيلِيشِی اِيسه اُويْلَه بِرْ حَقِيقَتْدِرْ كِه؛ گُونَشْدَنْ دَاهَا پَارْلَاقْدِرْ وَ بَهَارِكْ چِيچَكْلَرِی وَ مَيْوَه‌لَرِی وَ يَاپْرَاقْلَرِی وَ مَوْجُودَاتِی صَايِيسِنْجه اُو حَقِيقَتِی إِثْبَاتْ اَيدَنْ شَاهِدْلَرْ وَارْ دِيَه، بِيلْدِی. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى نِعْمَةِ الْاِيمَانِ دَيدِی.

اِيشْتَه بُو مَذْكُورْ حَقِيقَتْلَرِی وَ شَهَادَتْلَرِی إِفَادَه مَعْنَاسِيلَه، بِرِنْجِی مَقَامِكْ آلْتِنْجِی مَرْتَبَه‌سِنْدَه:

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِی دَلَّ عَلٰى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِی وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ جَمِيعِ اَنْوَاعِ الْاَشْجَارِ وَ النَّبَاتَاتِ الْمُسَبِّحَاتِ النَّاطِقَاتِ بِكَلِمَاتِ اَوْرَاقِهَا الْمَوْزُونَاتِ الْفَصِيحَاتِ وَ اَزْهَارِهَا الْمُزَيَّنَاتِ الْجَزِيلَاتِ وَ اَثْمَارِهَا الْمُنْتَظَمَاتِ الْبَلِيغَاتِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْاِنْعَامِ وَ الْاِكْرَامِ وَ الْاِحْسَانِ بِقَصْدٍ وَ رَحْمَةٍ وَ حَقِيقَةِ التَّمْيِيزِ وَ التَّزْيِينِ وَ التَّصْوِيرِ بِاِرَادَةٍ وَ حِكْمَةٍ مَعَ قَطْعِيَّةِ دَلَالَةِ حَقِيقَةِ فَتْحِ جَمِيعِ

غَایَتْ مُحْتَشَمْ وَ مُزَیَّنْ بِرْ مَجْلِسِ-تَهْلِیلْ وَ تَوْحِیدْ وَ بِرْ حَلْقَهٔ-ذِکِرْ وَ شُکُرْ تَشْکِیلْ اَیتْمِشْلَرْ. بُتُونْ أَشْجَارْ وَ نَبَاتَاتِكْ أَنْوَاعْلَرِی بِالْإِجْمَاعْ بَرَابَرْ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ الله دِیُورْلَرْ گِبِی لِسَانِ-حَالْلَرِنْدَنْ آکْلاَدِی. چُونْکُه بُتُونْ مَیْوَه‌دَارْ آغَاجْ وَ نَبَاتْلَرْ؛ مِیزَانْلِی وَ فَصَاحَتْلِی یَاپْرَاقْلَرِینِكْ دِیللَرِیْلَه وَ سُوسْلُی وَ جَزَالَتْلِی چِیچَکْلَرِینِكْ سُوزْلَرِیْلَه وَ إِنْتِظَامْلِی وَ بَلَاغَتْلِی مَیْوَه‌لَرِینِكْ کَلِمَه‌لَرِیْلَه بَرَابَرْ، مُسَبِّحَانَه شَهَادَتْ گَتِیرْدِکْلَرِینَه وَ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ دَیدِکْلَرِینَه دَلَالَتْ وَ شَهَادَتْ اَیدَنْ أُوچْ بُیُوكْ کُلِّی حَقِیقَتِی گُورْدُی:

بِرِنْجِیسِی: پَكْ ظَاهِرْ بِرْ صُورَتْدَه قَصْدِی بِرْ إِنْعَامْ وَ إِکْرَامْ وَ إِخْتِیَارِی بِرْ إِحْسَانْ وَ إِمْتِنَانْ مَعْنَاسِی وَ حَقِیقَتِی هَرْ بِرِیسِنْدَه حِسّ اَیدِیلْدِیگِی گِبِی؛ مَجْمُوعُنْدَه اِیسَه، گُونَشِكْ ظُهُورُنْدَه کِی ضِیَاسِی گِبِی گُورُونُویُورْ.

اِیکِنْجِیسِی: تَصَادُفَه حَوَالَه‌سِی هِیچْ بِرْ جِهَتِ-إِمْکَانِی أُولْمَیَانْ قَصْدِی وَ حَکِیمَانَه بِرْ تَمْیِیزْ وَ تَفْرِیقْ، إِخْتِیَارِی وَ رَحِیمَانَه بِرْ تَزْیِینْ وَ تَصْوِیرْ مَعْنَاسِی وَ حَقِیقَتِی، اُو حَدْسِزْ أَنْوَاعْ وَ أَفْرَادْدَه گُونْدُوزْ گِبِی آشِکَارَه گُورُونُویُورْ وَ بِرْ صَانِعِ-حَکِیمِكْ أَثَرْلَرِی وَ نَقْشْلَرِی أُولْدُقْلَرِینِی گُوسْتَرِرْ.

أُوچُنْجُیسُی: اُو حَدْسِزْ مَصْنُوعَاتِكْ یُوزْ بِیكْ چَشِیدْ وَ آیْرِی آیْرِی طَرْزْ وَ شَکِلْدَه أُولَانْ صُورَتْلَرِی، غَایَتْ مُنْتَظَمْ، مِیزَانْلِی، زِینَتْلِی أُولَارَقْ،

إِحْتِيَاطْكَارَانَه إِدِّخَارْ وَ إِحْضَارْ وَ إِسْتِيفْ اَيدِيلْمِشْ كِه؛ بِالْبَدَاهَه قُدْرَتِی نِهَايَتْسِزْ بِرْ قَدِيرِكْ وَ حِكْمَتِی نِهَايَتْسِزْ بِرْ حَكِيمِكْ خَزِينَه‌لَرِی وَ آنْبَارْلَرِی وَ خِدْمَتْكَارْلَرِی اُولْدُقْلَرِينِی إِثْبَاتْ اَيدَرْلَرْ، دِيمَه آكْلَارْ. وَ صَحْرَا وَ طَاغْلَرِكْ طَاغْ قَدْرْ وَظِيفَه وَ حِكْمَتْلَرِنْدَنْ بُو اِيكِی جَوْهَرَه سَائِرْلَرِينِی قِيَاسْ اَيدِوبْ، طَاغْلَرِكْ وَ صَحْرَالَرِكْ عُمُومْ حِكْمَتْلَرِيْلَه، خُصُوصًا إِحْتِيَاطِی إِدِّخَارْلَرْ جِهَتِيْلَه گَتِيرْدِكْلَرِی شَهَادَتِی وَ سُويْلَه‌دِكْلَرِی لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ تَوْحِيدِينِی، طَاغْلَرْ قُوَّتِنْدَه وَ ثَبَاتِنْدَه وَ صَحْرَالَرْ گَنِيشْلِكِنْدَه وَ بُيُوكْلُكُنْدَه گُورُورْ، " آمَنْتُ بِاللهِ" دَيرْ.

اِيشْتَه بُو مَعْنَايِ إِفَادَه اِيچُونْ بِرِنْجِی مَقَامِكْ بِشَنْجِی مَرْتَبَه‌سِنْدَه:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِی دَلَّ عَلٰی وُجُوبِ وُجُودِهِ جَمِيعُ الْجِبَالِ وَ الصَّحَارٰی بِجَمِيعِ مَا فِيهَا وَ عَلَيْهَا بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْاِدِّخَارِ وَ الْاِدَارَةِ وَ نَشْرِ الْبُذُورِ وَ الْمُحَافَظَةِ وَ التَّدْبِيرِ الْاِحْتِيَاطِيَّةِ الرَّبَّانِيَّةِ الْوَاسِعَةِ الْعَامَّةِ الْمُنْتَظَمَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ دَيِنِيلْمِشْ.

صُوكْرَه، اُو يُولْجُی طَاغْلَه وَ صَحْرَالَه فِكْرِيْلَه گَزَرْكَنْ، أَشْجَارْ وَ نَبَاتَاتْ عَالَمِنِكْ قَيُوسِی فِكْرِينَه آچِيلْدِی. اُونُی اِيچْرِی‌يَه چَاغِيرْدِيلَرْ. "گَلْ دَائِرَه‌مِزْدَه دَه گَزْ، يَازِيلْرِيمِزِی دَه اُوقُو!" دَيدِيلَرْ. اُو دَه گِيرْدِی، گُورْدُی كِه:

التَّسْخِيرِ وَ الْمُحَافَظَةِ وَ الْاِدِّخَارِ وَ الْاِدَارَةِ الْوَاسِعَةِ الْمُنْتَظَمَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ

دَینِیلْمِشْ.

صُوکْرْه طَاغْلْرْ وَ صَحْرَالْرْ، سَیَاحَتِ-فِکْرِیَه‌دَه بُولُونَانْ اُو یُولْجُیلُ چَاغِیرِیلْیُورْلْرْ، "صَحِیفَه‌لَرِیمِزِی دَه اُوقُو!" دِیلْیُورْلْرْ. اُو دٰه بَاقَارْ، گُورُورْ کِه: طَاغْلْرِكْ کُلّی وٰظِیفَه‌لَرِی وَ عُمُومِی خِدْمَتْلَرِی اُو قَدَرْ عَظَمَتْلِی وَ حِکْمَتْلِیدِرْلَرْ؛ عَقْلْلْرِی حَیْرَتْ اِیچِنْدَه بِیرَاقِیرْ. مَثَلَا: طَاغْلْرِكْ زَمِینْدَنْ أَمْرِ-رَبَّانِی اِیلَه چِیقْمَالْرِی وَ زَمِینِكْ اِیچِنْدَه، إِنْقِلَابَاتِ-دَاخِلِیَه‌دَنْ نَشْئَتْ اَیدَنْ هَیَجَانِنِی وَ غَضَبِنِی وَ حِدَّتِنِی، چِیقْمَالْرِیلْه تَسْکِینْ اَیدَه‌رَكْ؛ زَمِینْ اُو طَاغْلْرِكْ فِیشْقِیرْمْسِیلْه وَ مَنْفَذِیلْه تَنَفُّسْ اَیدِوبْ، ضَرَرْلِی اُولَانْ صَارْصِینْتِیلَرْدَنْ وَ زَلْزَلَهٔ-مُضِرّه‌دَنْ قُورْتُولُوبْ، وٰظِیفَهٔ-دَوْرِیَه‌سِنْدَه سَکَنَه‌سِنِكْ إِسْتِرَاحَتْلْرِینِی بُوزْمُیُورْ. دَیمَكْ نَاصِلْكِه سَفِینَه‌لَرِی صَارْصِینْتِیدَنْ وِقَایَه وَ مُوَازَنَه‌لَرِینِی مُحَافَظَه اِیچُونْ اُونْلْرِكْ دِیرَکْلَرِی اُوسْتُنْدَه قُورُولْمُشْ؛ اُویْلَه دَه طَاغْلَرْ، زَمِینْ سَفِینَه‌سِنَه بُو مَعْنَادَه خَزِینَه‌لِی دِیرَکْلَرْ اُولْدُقْلَرِینِی، قُرْآنِ-مُعْجِزُ الْبَیَانْ وَ الْجِبَالَ اَوْتَادًا ۞ وَاَلْقَیْنَا فِیهَا رَوَاسِیَ ۞ وَالْجِبَالَ اَرْسٰیهَا گِبِی چُوقْ آیَتْلَرْلَه فَرْمَانْ اَیدِییُورْ.

هَمْ مَثَلَا، طَاغْلْرِكْ اِیچِنْدَه ذِی‌حَیَاتْه لَازِمْ اُولَانْ هَرْ نَوْعِ مَنْبَعْلَرْ، صُولَرْ، مَعْدَنْلَرْ، مَادَّه‌لَرْ، عِلَاجْلَرْ اُو قَدَرْ حَکِیمَانَه وَ مُدَبِّرَانَه وَ کَرِیمَانَه وَ

خَزِینَه‌سِنْدَنْ وَ یَالْکِزْ غَیْبِی وَ تُوکَنْمَزْ بِرْ مَنْبَعِكْ فَیْضِنْدَنْ آقِیُورْلْرْ دَیمَکْدِرْ. مَثَلَا: مِصرِكْ قُومِسْتَانِنِی بِرْ جَنَّتَه چَوِیرَنْ نِیلِ–مُبَارَكْ؛ جَنُوبْ طَرَفِنْدَنْ، "جَبَلِ–قَمَرْ" دَینِیلَنْ بِرْ طَاغْدَنْ مُتَمَادِیًا کُوچُكْ بِرْ دَکِزْ گِبِی تُوکَنْمَه‌دَنْ آقِیُورْ. آلْتِی آیْدَه کِی صَرْفِیَاتِی طَاغْ شَکْلِنْدَه طُوپْلَانْسَه وَ بُوزْلَانْسَه، اُو طَاغْدَنْ دَاهَا بُیُوكْ اُولُورْ. حَالْبُوکِه اُو طَاغْدَنْ اُوکَا آیْرِیلَانْ یَرْ، مَخْزَنْ، آلْتِی قِسْمِنْدَنْ بِرْ قِسِمْ اُولْمَازْ. وَارِدَاتِی اِیسَه؛ اُو مِنْطِقَةِ–حَارَّه‌دَه یَكْ آزْ گَلَنْ وَ صُوصَامِشْ طُوپْرَاقْ چَابُوقْ یُوتْدُیغُی اِیچِونْ مَخْزَنَه آزْ گِیدَنْ یَاغْمُورْ، أَلْبَتَّه اُو مُوَازَنَةِ–وَاسِعَه‌یِی مُحَافَظَه اَیدَه‌مَدِیگِنْدَنْ، اُو نِیلِ–مُبَارَكْ عَادَتِ–أَرْضِیَه فَوْقِنْدَه بِرْ غَیْبِی جَنَّتْدَنْ چِیقِیُورْ دِیَه رِوَایَتِی، غَایَتْ مُعْتَبِدَارْ وَ گُوزَلْ بِرْ حَقِیقَتِی إِفَادَه اَیدِیُورْ.

اِیشْتَه، دَکِزْ وَ نَهْرْلَرِكْ دَکِزْلَرْ گِبِی حَقِیقَتْلَرِینِكْ وَ شَهَادَتْلَرِینِكْ بِیکْدَنْ بِرِیسِنِی گُورْدُی. وَ عُمُومِی بِالْإِجْمَاعْ دَکِزْلَرِكْ بُیُوکْلُکْگُی نِسْبَتِنْدَه بِرْ قُوَّتْلَه لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ دَیرْ وَ بُو شَهَادَتَه دَکِزْلَرْ مَخْلُوقَاتِی عَدَدِنْجَه شَاهِدْلَرْ گُوسْتَرِرْ دِیَه آکْلَادِی. وَ دَکِزْلَرِكْ وَ نَهْرْلَرِكْ عُمُومْ شَهَادَتْلَرِینِی إِرَادَه اَیدَه‌رَكْ إِفَادَه اَیتْمَكْ مَعْنَاسِنْدَه، بِرِنْجِی مَقَامِكْ دُرْدُنْجُی مَرْتَبَه‌سِنْدَه:

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِی دَلَّ عَلٰی وُجُوبِ وُجُودِهِ فِی وَحْدَتِهِ جَمِیعُ الْبِحَارِ وَ الْأَنْهَارِ بِجَمِیعِ مَا فِیهَا بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِیقَةِ

بَاقَارْ، گُورُورْ کِه: حَیَاتْدَارَانَه مُتَمَادِیًا چَالْقَانَانْ وَ طَاغِیلْمْقْ وَ دُوکُولْمَكْ وَ إِسْتِیلَا اَیتْمَكْ فِطْرَتِنْدَه اُولَانْ دَكْزِلَرْ، اَرْضِی قُوشَادِوبْ، اَرْضْ اِیلَه بَرَابَرْ غَایَتْ سُرْعَتْلِی بِرْ صُورَتْدَه بِرْ سَنَه‌دَه یِگَرْمِی بَشْ بِیكْ سَنَه‌لِكْ بِرْ دَائِرَه‌دَه قُوشْدُیرُلْدُیغُی حَالْدَه؛ نَه طَاغِیلِیرْلَرْ، نَه دُوکُولُورْلَرْ وَ نَه دَه قُومْشُولَرِنْدَه کِی طُوپْرَاغَه تَجَاوُزْ اَیدَرْلَرْ. دَیمَكْ غَایَتْ قُدْرَتْلِی وَ عَظَمَتْلِی بِرْ ذَاتِكْ اَمْرِیْلَه وَ قُوَّتِیْلَه طُورُورْلَرْ، گَزَرْلَرْ، مُحَافَظَه اُولُورْلَرْ.

صُوکْرَه دَكْزْلَرِكْ اِیچْلَرِینَه بَاقَارْ، گُورُورْ کِه: غَایَتْ گُوزَلْ وَ زِینَتْلِی وَ مُنْتَظَمْ جَوْهَرْلَرِنْدَنْ بَاشْقَه، بِیكْلَرْجَه چَشِیدْ حَیْوَانَاتِكْ إِعَاشَه وَ إِدَارَه‌لَرِی وَ تَوَلُّدَاتْ وَ وَفِیَاتْلَرِی اُو قَدَرْ مُنْتَظَمْدِرْ؛ بَسِیطْ بِرْ قُومْ وَ آجِی بِرْ صُودَنْ وَیرِیلَنْ اَرْزَاقْلَرِی وَ تَعْیِینَاتْلَرِی اُو قَدَرْ مُكَمَّلْدِرْ کِه، بِالْبَدَاهَه بِرْ قَدِیرِ-ذُو الْجَلَالِكْ، بِرْ رَحِیمِ-ذُو الْجَمَالِكْ إِدَارَه وَ إِعَاشَه‌سِیْلَه اُولْدُیغُنُی إِثْبَاتْ اَیدَرْ.

صُوکْرَه اُو مِسَافِرْ، نَهرْلَرَه بَاقَارْ، گُورُورْ کِه: مَنْفَعَتْلَرِی وَ وَظِیفَه‌لَرِی وَ وَارِدَاتْ وَ صَرْفِیَاتْلَرِی اُو قَدَرْ حَكِیمَانَه وَ رَحِیمَانَه‌دِرْ؛ بِالْبَدَاهَه إِثْبَاتْ اَیدَرْ کِه، بُتُونْ اِیرْمَاقْلَرْ، پِیكَارْلَرْ، چَایْلَرْ، بُیُوكْ نَهرْلَرْ، بِرْ رَحْمَنِ-ذُو الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِكْ خَزِینَهِ-رَحْمَتِنْدَنْ چِیقِیُورْلَرْ وَ آقِیُورْلَرْ. حَتَّی اُو قَدَرْ فَوْقَ الْعَادَه إِدِّخَارْ وَ صَرْفْ اَیدِیلِیُورْلَرْ کِه، "دُرْتْ نَهرْ جَنَّتْدَنْ گَلِیُورْلَرْ." دِیَه رِوَایَتْ اَیدِیلْمِشْ. یَعْنِی؛ ظَاهِرِی أَسْبَابِكْ پَكْ فَوْقِنْدَه اُولْدُقْلَرِنْدَنْ، مَعْنَوِی بِرْ جَنَّتِكْ

مُشَاهَدَاتْلِرِی إِفَادَه اِیچِونْ، بِرِنْجِی مْقَامِكْ أُوچُنْجُی مَرْتَبَه‌سِنْدَه بُویْلَه دَیِنِیلْمِشْ:

لَآ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِی دَلَّ عَلٰی وُجُوبِ وُجُودِهِ فِی وَحْدَتِهِ الْاَرْضُ بِجَمِیعِ مَا فِیهَا وَ مَا عَلَیْهَا بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِیقَةِ التَّسْخِیرِ وَ التَّدْبِیرِ وَ التَّرْبِیَةِ وَ الْفَتَّاحِیَّةِ وَ تَوْزِیعِ الْبُذُورِ وَ الْمُحَافَظَةِ وَ الْاِدَارَةِ وَ الْاِعَاشَةِ لِجَمِیعِ ذَوِی الْحَیَاةِ وَ الرَّحْمَانِیَّةِ وَ الرَّحِیمِیَّةِ الْعَامَّةِ الشَّامِلَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ

صُوكْرَه أُو مُتَفَكِّرْ یُولْجُی هَرْ صَحِیفَه‌یِی أُوقُودُقْجَه سْعَادَتْ آنَاخْتَارِی أُولَانْ اِیمَانِی قُوَّتْلَه‌نِوبْ وَ مْعْنَوِی تَرَقِّیَاتِكْ مِفْتَاحِی أُولَانْ مْعْرِفَتِی زِیَادَه‌لَشِوبْ وَ بُتُونْ كَمَالَاتِكْ أَسَاسِی وَ مْعْدَنِی أُولَانْ اِیمَانِ–بِاللهْ حَقِیقَتِی بِرْ دَرَجَه دَاهَا إِنْكِشَافْ اَیدِوبْ مْعْنَوِی جُوقْ ذَوْقْلَرِی وَ لَذَّتْلَرِی وَیرْدِكْجَه أُونُكْ مَرَاقِنِی شِدَّتْلَه تَحْرِیكْ اَیتْدِیگِنْدَنْ؛ سَمَاء، جَوْ وَ أَرْضِكْ مُكَمَّلْ وَ قَطْعِی دَرْسْلَرِینِی دِیكْلَه‌دِیگِی حَالْدَه هَلْ مِنْ مَزِیدْ دَیِیوبْ طُورُورْكَنْ، دَكْزَلَرْكْ وَ بُیُوكْ نَهَرْلَرِكْ جَذْبَه كَارَانَه جُوشْ وَ خُرُوشْلَه ذِكْرْلَرِینِی وَ حَزِینْ وَ لَذِیذْ سَسْلَرِینِی اِیشِیتِیرْ. لِسَانِ–حَالْ وَ لِسَانِ–قَالْ اِیلَه: "بِزَه دَه بَاقْ، بِزِی دَه أُوقُو!" دَیرْلَرْ. أُو دَه

چَکِرْدَکْلَرْدَنْ، صُو قَطْرَه‌لَرِنْدَنْ یَتِیشْدِیرِیلِیبُورْ. هَرْ بَهَارْ بِرْ وَاغُونْ گِیِی، خَزِینَهٔ-غَیْبْدَنْ یُوزْ بِیكْ نَوْعِ أَطْعِمَه وَ لَوَازِمَاتْ، كَمَالِ-إِنْتِظَامْ اِیلَه یُوكْلَه‌نِوبْ ذِی‌حَیَاتْه گُونْدَرِیلِیبُورْ. وَ بِالْخَاصَّه أُو أَرْزَاقْ پَاكَتْلَرِی اِیچِنْدَه یَاوْرُولْرَه گُونْدَرِیلَنْ سُوتْ قُونْسَرْوَه‌لَرِی وَ وَالِدَه‌لَرِینِكْ شَفْقَتْلِی سِینَه‌لَرِنْدَه آصِیلَانْ شَكَرْلِی سُوتْ طُولُومْبَه‌جِقْلَرِینِی گُونْدَرْمَكْ، أُو قَدَرْ شَفْقَتْ وَ مَرْحَمَتْ وَ حِكْمَتْ اِیچِنْدَه گُورُونُیُورْ كِه، بِالْبَدَاهَه بِرْ رَحْمٰنِ-رَحِیمِكْ غَایَتْ مُشْفِقَانَه وَ مُرَبِّیَانَه بِرْ جِلْوَهٔ-رَحْمَتِی وَ إِحْسَانِی أُولْدُیغُنُی إِثْبَاتْ اَیدَرْ.

اَلْحَاصِلْ: بُو صَحِیفَهٔ-حَیَاتِیَهٔ-بَهَارِیَه، حَشْرِ-أَعْظَمِكْ یُوزْ بِیكْ نُمُونَه‌لَرِینِی وَ مِثَالْلَرِینِی گُوسْتَرْمَكْلَه فَانْظُرْ إِلٰى آثَارِ رَحْمَتِ اللهِ كَیْفَ یُحْیِی الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْیِی الْمَوْتٰى وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ آیَتِنِی مَادَّةً غَایَتْ پَارْلَاقْ تَفْسِیرْ اَیتْدِیكِی گِیِی؛ بُو آیَتْ دَخِی، بُو صَحِیفَه‌نِكْ مَعْنَالْرِینِی مُعْجِزَانَه إِفَادَه اَیدَرْ. وَ أَرْضِكْ، بُتُونْ صَحِیفَه‌لَرِیْلَه، بُیُوكْلُكْلَكِی نِسْبَتِنْدَه وَ قُوَّتِنْدَه لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ دَیدِیكِنِی آكْلَادِی.

اِیشْتَه، كُرَهٔ-أَرْضِكْ یِكْرِمِیدَنْ زِیَادَه بُیُوكْ صَحِیفَه‌لَرِنْدَنْ بِرْ تَكْ صَحِیفَه‌نِكْ یِكْرِمِی وَجْهِنْدَنْ بِرْ تَكْ وَجْهِنِكْ مُخْتَصَرْ شَهَادَتِی اِیلَه، أُو یُولْجُیُنَكْ سَائِرْ وَجِهْلَرِكْ صَحِیفَه‌لَرِنْدَه كِی مُشَاهَدَاتِی مَعْنَاسِنْدَه أُولَارَقْ وَ أُو

صُوكْرٰه اُو سَيَاحَتِ-فِكْرِيَه‌يَه آلِيشَانْ اُو مُتَفَكِّرْ مِسَافِرَه، كُرَهْ-أَرْضْ لِسَانِ-حَالِيْلَه دِيُيورْ كِه: "گُوكْدَه، فَضَادٰه، هٰوَادٰه نَه گَزِيُيورْسُكْ؟ گَلْ، بَنْ سٰكْنٰا آرَادِيغِكِّى طَانِيتْدِيرٰه‌جْغِمْ. گُورْدُيكُمْ وٰظِيفَه‌لَرِيمَه بَاقْ وَ صَحِيفَه‌لَرِيمِى اُوقُو!" اُو دٰه بَاقَارْ گُورُورْ كِه: أَرْضْ مَجْذُوبْ بِرْ مَوْلَوِى گِبِى اِيكِى حَرَكَتِيْلَه؛ گُونْلَرِكْ، سَنَه‌لَرِكْ، مَوْسِمْلَرِكْ حُصُولُنَه مَدَارْ اُولَانْ بِرْ دَائِرَه‌يِى، حَشْرِ-أَعْظَمِكْ مَيْدَانِى أَطْرَافِنْدٰه چِيزِيُيورْ. وَ ذِى‌حَيَاتِكْ يُوزْ بِيكْ أَنْوَاعِنِى بُتُونْ أَرْزَاقْ وَ لَوَازِمَاتْلَرِيْلَه اِيچِنَه آلِوبْ فَضَا دَكِزِنْدَه كَمَالِ-مُوَازَنَه وَ نِظَامْلَه گَزْدِيرَنْ وَ گُونَشْ أَطْرَافِنْدٰه سَيَاحَتْ اَيدَنْ مُحْتَشَمْ وَ مُسَخَّرْ بِرْ سَفِينَهٔ-رَبَّانِيَه‌دِرْ.

صُوكْرٰه صَحِيفَه‌لَرِينَه بَاقَارْ، گُورُورْ كِه: بَابْلَرِنْدٰه‌كِى هَرْ بِرْ صَحِيفَه‌سِى، بِيكْلَرْ آيَاتِيْلَه أَرْضِكْ رَبِّنِى طَانِيتْدِيرِيُيورْ. عُمُومُنِى اُوقُومٰقْ اِيچُونْ وٰقِتْ بُولَامَادِيغِنْدَنْ، يَالْكِزْ بِرْ تَكْ صَحِيفَه اُولَانْ ذِى‌حَيَاتِكْ بٰهَارْ فَصْلِنْدٰه اِيجَادْ وَ إِدَارَه‌سِنَه بَاقَارْ، مُشَاهَدَه اَيدَرْ كِه: يُوزْ بِيكْ أَنْوَاعِكْ حَدْسِزْ أَفْرَادْلَرِينِكْ صُورَتْلَرِى، بَسِيطْ بِرْ مَادَّه‌دَنْ غَايَتْ مُنْتَظَمْ آچِيلِيُيورْ وَ غَايَتْ رَحِيمَانَه تَرْبِيَه اَيدِيلِيُيورْ وَ غَايَتْ مُعْجِزَانَه بِرْ قِسْمِنِكْ تُخُمْلَرِينٰه قَنَادْجِقْلَرْ وَيرِوبْ، اُونْلَرِى اُوچُورْمٰقْ صُورَتِيْلَه نَشْرْ اَيتْدِيرِيلِيُيورْ وَ غَايَتْ مُدَبِّرَانَه إِدَارَه اُولُونُيُورْ وَ غَايَتْ مُشْفِقَانَه إِعَاشَه وَ إِطْعَامْ اَيدِيلِيُيورْ وَ غَايَتْ رَحِيمَانَه وَ رَزَّاقَانَه حَدْسِزْ وَ چَشِيدْ چَشِيدْ وَ لَذَّتْلِى وَ طَاتْلِى رِزْقْلَرِى، هِيچْدَنْ وَ قُورُو طُوپْرَاقْدَنْ وَ بِرْبِرِينِكْ مِثْلِى وَ فَرْقْلَرِى يَكْ آزْ وَ كَمِيكْ گِبِى كُوكْلَرْدَنْ،

گِیِ، بُو حَادِثَه‌لَرْ دَه بَاشِی بُوشْ اُولَامَازْلَرْ. هَرْ بِرِیسِی چُوقْ حِکْمَتْلِی وَظِیفَه‌لَرْ پَشِنْدَه قُوشْدُیرُیلُیبُورْلَرْ. بِرْ مُدَبِّرِ-حَکِیمْ طَرَفِنْدَنْ إِسْتِخْدَامْ اُولُونُیُورْلَرْ." دِییَه إِخْطَارْ اَیدِییُورْلَرْ.

اِیشْتَه بُو مَرَاقْلِی یُولْجُی، بُو جَوْدَه بُلُوطُی تَسْخِیرْدَنْ، رُوزْگَارِی تُصْرَیفْدَنْ، یَاغْمُورُی تَنْزِیلْدَنْ وَ حَادِثَاتِ-جَوِّیَه‌یِی تَدْبِیرْدَنْ تَرَکُّبْ اَیدَنْ بِرْ حَقِیقَتِكْ یُوکْسَكْ وَ آشِکَارْ شَهَادَتِنِی اِیشِیتِیرْ، " آمَنْتُ بِاللهِ" دَیرْ. بِرِنْجِی مُقَامِكْ اِیکِنْجِی مَرْتَبَه‌سِنْدَه:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِی دَلَّ عَلٰی وُجُوبِ وُجُودِهِ الْجَوُّ بِجَمِیعِ مَا فِیهِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِیقَةِ التَّسْخِیرِ وَ التَّصْرِیفِ وَ التَّنْزِیلِ وَ التَّدْبِیرِ الْوَاسِعَةِ الْمُکَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ فِقْرَه‌سِی، بُو یُولْجُینُكْ جَوَّه دَائِرْ مَذْکُورْ مُشَاهَدَاتِنِی إِفَادَه اَیدَرْ.

(إِخْطَارْ): بِرِنْجِی مُقَامْدَه گَچَنْ اُوتُوزْ اُوچْ مَرْتَبَهْ-تَوْحِیدِی بِرْ پَارْچَه اِیضَاحْ اَیتْمَكْ اِیسْتَرْدِمْ. فَقَطْ شِیمْدِیکِی وَضْعِیَتِمْ وَ حَالِمِكْ مُسَاعَدَه‌سِزْلِکِی جِهَتِیْلَه، یَالْکِزْ غَایَتْ مُخْتَصَرْ بُرْهَانْلَرِینَه وَ مَثَالِنِكْ تَرْجُمَه‌سِنَه إِکْتِفَایَه مَجْبُورْ اُولْدُمْ. رِسَالَهْ-نُورُكْ اُوتُوزْ، بَلْکِه یُوزْ رِسَالَه‌لَرِنْدَه بُو اُوتُوزْ اُوچْ مَرْتَبَه، دَلِیلْلَرِیْلَه، آیْرِی آیْرِی طَرَزْلَرْدَه، هَرْ بِرْ رِسَالَه‌دَه بِرْ قِسِمْ مَرْتَبَه‌لَرْ بَیَانْ اَیدِیلْدِیکِنْدَنْ، تَفْصِیلِی اُونْلَرْه حَوَالَه اَیدِیلْمِشْ.

وَ شُعُورْسُزْ مُوَلِّدُ-اَلْمَاءْ وَ مُوَلِّدُ-اَلْحُمُوضَه (هِيدْرُوژَنْ - اُوقْسِيژَنْ) گِبِي اِيكِي بَسِيطْ مَادَّه‌دَنْ تَرَكُّبْ اَيدَنْ بُو صُو، يُوزْ بِيكْلَرْلَه حِكْمَتْلِي وَ شُعُورْلُي وَ مُخْتَلِفْ خِدْمَتْلَرْدَه وَ صَنْعَتْلَرْدَه إِسْتِخْدَامْ اَيدِيلِيُورْ. دَيمَكْ بُو تَجَسُّمْ اَيتْمِشْ عَيْنِ-رَحْمَتْ اُولَانْ يَاغْمُورْ، آنْجَقْ بِرْ رَحْمَنِ-رَحِيمِكْ خَزِينَهِ-غَيْبِيَهِ-رَحْمَتِنْدَه يَاپِيلِيُورْ وَ نُزُولُيْلَه وَ هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَ يَنْشُرُ رَحْمَتَهُ آيَتِنِي مَادَّةً تَفْسِيرْ اَيدِيِيُورْ.

صُوكْرَه رَعْدِي دِيكْلَرْ وَ بَرْقَه (شِمْشَگَه) بَاقَارْ، گُورُورْ كِه: بُو اِيكِي حَادِثَهِ-عَجِيبَهِ-جَوِّيَه تَامْ تَامِنَه وَ يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ آيَتْلَرِينِي مَادَّةً تَفْسِيرْ اَيتْمَكْلَه بَرَابَرْ، يَاغْمُورُكْ گَلْمَه‌سِنِي خَبَرْ وَيرِوبْ، مُحْتَاجْلَرَه مُژْدَه اَيدِيِيُورْلَرْ.

أَوَتْ هِيچْدَنْ، بِرْدَنْ خَارِقَه بِرْ گُورُولْتُي اِيلَه جَوِّي قُونُوشْدُيرْمَقْ وَ فَوْقَ الْعَادَه بِرْ نُورْ وَ نَارْ اِيلَه ظُلْمَتْلِي جَوِّي اِيشِيقْلَه طُولْدُيرْمَقْ وَ طَاغْوَارِي پَامُوقْ‌مِثَالْ وَ طُولُو وَ قَارْ وَ صُو طُولُومْبَه‌سِي حُكْمُنْدَه اُولَانْ بُلُوطْلَرِي آتَشْلَنْدِيرْمَكْ گِبِي حِكْمَتْلِي وَ غَرَابَتْلِي وَضْعِيَتْلَرْلَه بَاشْ آشَاغِي غَافِلْ إِنْسَانِكْ بَاشِنَه طُوقْمَاقْ گِبِي وُورُيُورْ: "بَاشِكِي قَالْدِيرْ، كَنْدِينِي طَانِيتْدِيرْمَقْ اِيسْتَه‌يَنْ فَعَّالْ وَ قُدْرَتْلِي بِرْ ذَاتِكْ خَارِقَه اِيشْلَرِينَه بَاقْ! سَنْ بَاشِي بُوشْ اُولْمَادِيغِكْ

گِیِ عُمُومِی وَ کُلِّی خِدْمَتْلَرْدَنْ بَاشْقَه، آزُوتْ وَ مُوَلِّدُ الْحُمُوضَه (اُوقْسِیژَنْ) گِیِ اِیکِی بَسِیطْ مَادَّه‌دَنْ عِبَارَتْ اُولَانْ هَوَانِكْ ذَرَّه‌لَرِی بِرْبِرِینِكْ مِثْلِی اِیکَنْ، زَمِینْ یُوزُنْدَه یُوزْ بِیکْلَرْ طَرْزْدَه بُولُونَانْ رَبَّانِی صَنْعَتْلَرْدَه کَمَالِ-اِنْتِظَامْ اِیلَه بِرْ دَسْتِ-حِکْمَتْ طَرَفِنْدَنْ چَالِیشْدِیرِیلِیبُورْ گُورُویُورُمْ.

دَیمَكْ وَ تَصْرِیفِ الرِّیَاحِ وَ السَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَیْنَ السَّمَآءِ وَ الْاَرْضِ

آیَتِینِكْ تَصْرِیحِیْلَه، رُوزْگَارِكْ تَصْرِیفِیْلَه حَدْسِزْ رَبَّانِی خِدْمَتْلَرْدَه اِسْتِعْمَالْ وَ بُلُوطْلَرِكْ تَسْخِیرِیْلَه حَدْسِزْ رَحْمَانِی اِیشْلَرْدَه اِسْتِخْدَامْ وَ هَوَایِی اُو صُورَتْدَه اِیجَادْ اَیدَنْ، آنْجَقْ وَاجِبُ-الْوُجُودْ وَ قَادِرِ-کُلِّ شَیْ وَ عَالِمِ-کُلِّ شَیْ، بِرْ رَبِّ-ذُو الْجَلَالِ وَ الْاِکْرَامْدِرْ دَیرْ، حُکْمْ اَیدَرْ.

صُوکْرَه یَاغْمُورْلَه بَاقَارْ، گُورُورْ کِه: یَاغْمُورُكْ دَانَه‌لَرِی صَایِیسِنْجَه مَنْفَعَتْلَرْ وَ قَطْرَه‌لَرِی عَدَدِنْجَه رَحْمَانِی جِلْوَه‌لَرْ وَ رَشْحَه‌لَرِی مِقْدَارِنْجَه حِکْمَتْلَرْ اِیچِنْدَه بُولُونُویُورْ. هَمْ اُو شِیرِینْ وَ لَطِیفْ وَ مُبَارَكْ قَطْرَه‌لَرْ اُو قَدَرْ مُنْتَظَمْ وَ گُوزَلْ خَلْقْ اَیدِیلِیبُورْ کِه، خُصُوصًا یَازْ مَوْسِمِنْدَه گَلَنْ طُولُو اُو قَدَرْ مِیزَانْ وَ اِنْتِظَامْ اِیلَه گُونْدَرِیلِیبُورْ وَ اِینِیبُورْ کِه؛ فِورْطِنَه‌لَرْلَه چَالْقَانَانْ وَ بُیُوكْ شَیْلَرِی چَارْپِیشْدِیرَانْ شِدَّتْلِی رُوزْگَارْلَرْ، اُونْلَرِكْ مُوَازَنَه وَ اِنْتِظَامْلَرِینِی بُوزْمُیُورْ؛ قَطْرَه‌لَرِی بِرْبِرِینَه چَارْپُوبْ، بِرْلَشْدِیرُوبْ، ضَرَرْلِی کُتْلَه‌لَرْ یَاپْمِیبُورْ. وَ بُونْلَرْ گِیِ چُوقْ حَکِیمَانَه اِیشْلَرْدَه وَ بِالْخَاصَّه ذِی‌حَیَاتْدَه چَالِیشْدِیرِیلَانْ بَسِیطْ وَ جَامِدْ

مْحْوْ وَ إِثْبَاتْ لَوْحَه‌سِنْه وَ حَشِرْ وَ قِيَامَتْ صُورَتِنَه چَويرِرْ وَ غَايَتْ لُطُفْكَارْ وَ إِحْسَانْ‌پَرْوَرْ وَ غَايَتْ كَرَمْكَارْ وَ رُبُوبِيَتْ‌پَرْوَرْ بِرْ حَاكِمِ-مُدَبِّرِكْ تَدْبِيرِيْلَه رُوزْگَارْه بِينَرْ وَ طَاغْلَرْ گِبِي يَاغْمُورْ خَزِينَه‌لَرِينِي بِينْدِيرِرْ، مُحْتَاجْ اُولَانْ يَرْلَرَه يَتِيشِيرْ. گُويَا اُونْلَرْه آجِيبُوبْ آغْلَايَه‌رَقْ گُوزْ يَاشْلَرِيْلَه اُونْلَرِى چِيچَكْلَرْلَه گُولْدُيرُرْ، گُونَشِكْ شِدَّتِ-آتَشِنِي سَرِينْلَنْدِيرِرْ وَ سُونْگَرْ گِبِي بَاغْچَه‌لَرِينَه صُو سَرْيَرْ وَ زَمِينْ يُوزُينُى بِيقَارْ، تَمِيزْلَرْ."

هَمْ اُو مَرَاقْلِى يُولْجُى كَنْدِى عَقْلِنْه دَيرْ: بُو جَامِدْ، حَيَاتْسِزْ، شُعُورْسُزْ، مُتَمَادِيًا چَالْقَانَانْ، قَرَارْسِزْ، فِورْطِنْه‌لِى، دَغْدَغَه‌لِى، ثَبَاتْسِزْ، هَدَفْسِزْ شُو هْوَانِكْ پَرْدَه‌سِيْلَه وَ ظَاهِرِى صُورَتِيْلَه وُجُودْه گَلَنْ يُوزْ بِيكْلَرْ حَكِيمَانَه وَ رَحِيمَانَه وَ صَنْعَتْكَارَانَه اِيشْلَرْ وَ إِحْسَانْلَرْ وَ إِمْدَادْلَرْ بِالْبَدَاهَه إِثْبَاتْ اَيدَرْ كِه: بُو چَالِيشْقَانْ رُوزْگَارِكْ وَ بُو جَوَّالْ خِدْمَتْكَارِكْ كَنْدِى بَاشِنْه هِيچْ بِرْ حَرَكَتِ يُوقْ، بَلْكِه غَايَتْ قَدِيرْ وَ عَلِيمْ وَ غَايَتْ حَكِيمْ وَ كَرِيمْ بِرْ آمِرِكْ أَمْرِيْلَه حَرَكَتْ اَيدَرْ. گُويَا هَرْ بِرْ ذَرَّه‌سِى، هَرْ بِرْ اِيشِى بِيلِيرْ وَ اُو آمِرِكْ هَرْ بِرْ أَمْرِينِي آكْلَارْ وَ دِيكْلَرْ بِرْ نَفَرْ گِبِي، هْوَا اِيچِنْدَه جَرَيَانْ اَيدَنْ هَرْ بِرْ أَمْرِ-رَبَّانِى‌يِى دِيكْلَرْ، إِطَاعَتْ اَيدَرْ كِه؛ بُتُونْ حَيْوَانَاتِكْ تَنَفُّسُنَه وَ يَاشَامَاسِنْه وَ نَبَاتَاتِكْ تَلْقِيحِنَه وَ بُيُومَه‌سِنَه وَ حَيَاتِنْه لُزُومْلُى مَادَّه‌لَرِكْ يَتِيشْدِيرِيلْمَسِنَه وَ بُلُوطْلَرِكْ سَوْقْ وَ إِدَارَه‌سِنَه وَ آتَشْسِزْ سَفِينَه‌لَرِكْ سَيْرْ وَ سَيَاحَتِنْه وَ بِالْخَاصَّه سَسْلَرِكْ وَ بِالْخَاصَّه تَلْسِزْ تَلَفُونْ وَ تَلْغِرَافْ وَ رَادْيُو اِيلَه قُونُوشْمَالَرِكْ اِيصَالِنَه وَ بُو خِدْمَتْلَرْ

ذِی‌حَیَاتْه لُزُومُی بُولُونَانْ حَرَارَتْ وَ ضِیَا وَ أَلَکْتِرِیقْ گِبِی مَادَّه‌لَرِی وَ سَسْلَرِی نُقْلْ اَیْتْمَكْ وَ نَبَاتَاتِكْ تَلْقِیحِنَه وَاسِطَه اُولْمْقْ گِبِی چُوقْ کُلّی وْظِیفَه‌لَرْدَه وَ خِدْمَتْلَرْدَه، بِرْ دَسْتِ-غَیْبِی طَرَفِنْدَنْ غَایَتْ شُعُورْکَارَانَه وَ عَلِیمَانَه وَ حَیَاتْ‌پَرْوَرَانَه اِسْتِخْدَامْ اُولُونُیُورْ.

صُوکْرَه یَاغْمُورْه بَاقِیُورْ، گُورُورْ کِه: اُو لَطِیفْ وَ بَرَّاقْ وَ طَاتْلِی وَ هِیچْدَنْ وَ غَیْبِی بِرْ خَزِینَهٔ-رَحْمَتْدَنْ گُونْدَرِیلَنْ قَطْرَه‌لَرْدَه اُو قَدَرْ رَحْمَانِی هَدِیَه‌لَرْ وَ وْظِیفَه‌لَرْ وَارْ کِه؛ گُویَا رَحْمَتْ تَجَسُّمْ اَیْدَه‌رَكْ قَطْرَه‌لَرْ صُورَتِنْدَه خَزِینَهٔ-رَبَّانِیَه‌دَنْ آقِیُورْ مْعْنَاسِنْدَه اُولْدُیغُنْدَنْ، یَاغْمُورْه "رَحْمَتْ" نَامِی وَیرِیلْمِشْدِرْ.

صُوکْرَه شِمْشَکَّه بَاقَارْ وَ رْعْدِی (گُوكْ گُورُولْتُیسُی) دِیکْلَرْ، گُورُورْ کِه؛ پَكْ عَجِیبْ وَ غَرِیبْ خِدْمَتْلَرْدَه چَالِیشْدِیرِیلِیُورْلَرْ.

صُوکْرَه گُوزُیْنِی چَکَرْ، عَقْلِنَه بَاقَارْ، کَنْدِی کَنْدِینَه دَیرْ کِه: "آتِیلْمِشْ پَامُوقْ گِبِی بُو جَامِدْ، شُعُورْسُزْ بُلُوطْ أَلْبَتَّه بِزْلَرِی بِیلْمَزْ وَ بِزَه آجِیُوبْ اِمْدَادِیمِزَه کَنْدِی کَنْدِینَه قُوشْمَازْ وَ أَمِرْسِزْ مَیْدَانَه چِیقْمَازْ وَ گِیزْلَنْمَزْ؛ بَلْکِه غَایَتْ قَدِیرْ وَ رَحِیمْ بِرْ قُومَانْدَانِكْ أَمْرِیْلَه حَرَکَتْ اَیْدَرْ کِه، بِرْ اِیزْ بِیرَاقْمَه‌دَنْ گِیزْلَه‌نِیرْ وَ دَفْعَةً مَیْدَانَه چِیقَارْ، اِیشْ بَاشِنَه گَچَرْ وَ غَایَتْ فَعَّالْ وَ مُتَعَالْ وَ غَایَتْ جِلْوَه‌لِی وَ حَشْمَتْلِی بِرْ سُلْطَانِكْ فَرْمَانِیْلَه وَ قُوَّتِیْلَه وْقِتْ بَوْقِتْ جَوْ عَالَمِنِی طُولْدُیرُوبْ بُوشَالْتِیرْ وَ مُتَمَادِیًا حِکْمَتْلَه یَازَارْ وَ پَایْدُوسْلَه بُوزَارْ تَخْتَه‌سِنَه وَ

مَرَاقْلَه آرَادِيغِكِى وَ سَنِى بُورَايَه گُونْدَرَنِى بَنِمْلَه بِيلَه‌بِيلِيرْ وَ بُولاَ بِيلِيرْسِكْ." دَيرْ. اُو مِسَافِرْ، اُونُكْ أَكْشِى فَقَطْ مَرْحَمَتْلِى يُوزُينَه بَاقَارْ؛ مُدْهِشْ فَقَطْ مُژْدَه‌لِى گُورُولْتُيسُنُى دِيكْلَرْ، گُورُورْ كِه:

زَمِينْ اِيلَه آسْمَانْ اُورْتَه‌سِنْدَه مُعَلَّقْدَه طُورْدُيُرِيلاَنْ بُلُوطْ، غَايَتْ حَكِيمَانَه وَ رَحِيمَانَه بِرْ طَرْزْدَه زَمِينْ بَاغْچَه‌سِنِى صُولاَرْ وَ زَمِينْ أَهَالِيسِنَه آبِ-حَيَاتْ گَتِيرِرْ وَ حَرَارَتِى (يَعْنِى يَاشَامْقْ آتَشِنِكْ شِدَّتِنِى) تَعْدِيلْ اَيدَرْ وَ إِحْتِيَاجَه گُورَه هَرْ يَرِكْ إِمْدَادِينَه يَتِيشِيرْ. وَ بُو وَظِيفَه‌لَرْ گِچِى چُوقْ وَظِيفَه‌لَرِى گُورْمَكْلَه بَرَابَرْ، مُنْتَظَمْ بِرْ اُورْدُونُكْ عَجَلَه أَمِرْلَرَه گُورَه گُورُونْمَسِى وَ گِيزْلَنْمَه‌سِى گِچِى؛ بِرْدَنْ جَوِّى طُولْدُيرَانْ اُو قُوجَه بُلُوطْ دَخِى گِيزْلَه‌نِيرْ، بُتُونْ أَجْزَالِرِى إِسْتِرَاحَتَه چَكِيلِيرْ، هِيچْ بِرْ أَثَرِى گُورُولْمَزْ. صُوكْرَه "يَاغْمُورْ بَاشِنَه آرْشْ!" أَمْرِينِى آلْدِيغِى آنْدَه؛ بِرْ سَاعَتْ، بَلْكِه بِرْ قَاچْ دَقِيقَه ظَرْفِنْدَه طُوپْلاَنِوبْ جَوِّى طُولْدُيرُرْ، بِرْ قُومَانْدَانِكْ أَمْرِينِى بَكْلَرْ گِچِى طُورُورْ.

صُوكْرَه اُو يُولْجُى، جَوْدَه كِى رُوزْگَارَه بَاقَارْ گُورُورْ كِه: هَوَا اُو قَدَرْ چُوقْ وَظِيفَه‌لَرْلَه غَايَتْ حَكِيمَانَه وَ كَرِيمَانَه إِسْتِخْدَامْ اُولُونُورْ كِه، گُويَا اُو جَامِدْ هَوَانِكْ شُعُورْسُزْ ذَرَّه‌لَرِنْدَنْ هَرْ بِرْ ذَرَّه‌سِى؛ بُو كَائِنَاتْ سُلْطَانِنْدَنْ گَلَنْ أَمِرْلَرِى دِيكْلَرْ، بِيلِيرْ وَ هِيچْ بِرِينِى گَرِى بِيرَاقْمَيه‌رَقْ، اُو قُومَانْدَانِكْ قُوَّتِيْلَه يَاپَارْ وَ إِنْتِظَامْلَه يَرِينَه گَتِيرِرْ بِرْ وَضْعِيَتْلَه؛ زَمِينِكْ بُتُونْ نُفُوسْلَرِينه نَفَسْ وَيرْمَكْ وَ

قُوَّتْلَرِی طَاشِیَانْلَرِی، تَجَاوُزْ اَیتْدِیرْمَه‌دَنْ قَانُونُنْه اِطَاعَتْ اَیتْدِیرَنْ وَ اُو نِهَایَتْسِزْ قَالاَبَالِغِكْ أَنْقَاضْلَرِی گِبِی گُوگُكْ یُوزُینِی كِیرْلَتَه‌جَكْ سُوپْرُونْتُیلَرَه مَیْدَانْ وَیرْمَه‌دَنْ یَكْ پَارْلَاقْ وَ یَكْ گُوزَلْ تَمِیزْلَتْدِیرَنْ وَ بِرْ مُنْتَظَمْ اُورْدُو مَانَوْرَه‌سِی گِبِی مَانَوْرَه اِیلَه گَزْدِیرَنْ وَ آرْضِی دُونْدُیرْمَه‌سِیلَه، اُو حَشْمَتْلِی مَانَوْرَه‌نِكْ بَاشْقَه بِرْ صُورَتْدَه حَقِیقِی وَ خَیَالِی طَرْزْلَرِینِی هَرْ گِیجَه وَ هَرْ سَنَه سِینَه‌مَا لَوْحَه‌لَرِی گِبِی سَیِرْجِی مَخْلُوقَاتِنَه گُوسْتَرَنْ بِرْ تَظَاهُرْ-رُبُوبِیَتْ وَ اُو رُبُوبِیَتْ فَعَالِیَتِی اِیچِنْدَه گُورُونَنْ تَسْخِیرْ، تَدْبِیرْ، تَدْوِیرْ، تَنْظِیمْ، تَنْظِیفْ، تَوْظِیفْدَنْ مُرَكَّبْ بِرْ حَقِیقَتْ، بُو عَظَمَتِی وَ إِحَاطَتِیْلَه اُو سَمَاوَاتْ خَالِقِنِكْ وُجُوبُ-وُجُودُینَه وَ وَحْدَتِنَه وَ مَوْجُودِیَتِی سَمَاوَاتِكْ مَوْجُودِیَتِنْدَنْ دَاهَا ظَاهِرْ بُولُونْدُیغُنَه بِالْمُشَاهَدَه شَهَادَتْ اَیدَرْ مَعْنَاسِیلَه بِرِنْجِی مَقَامِكْ بِرِنْجِی بَاصَامَغِنْدَه:

لَآ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِی دَلَّ عَلٰی وُجُوبِ وُجُودِهِ فِی وَحْدَتِهِ السَّمٰوَاتُ بِجَمِیعِ مَا فِیهَا بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِیقَةِ التَّسْخِیرِ وَ التَّدْبِیرِ وَ التَّدْوِیرِ وَ التَّنْظِیمِ وَ التَّنْظِیفِ وَ التَّوْظِیفِ الْوَاسِعَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ دَینِیلْمِشْدِرْ.

صُوكْرَه، دُنْیَایَه گَلَنْ اُو یُولْجُی آدَمَه وَ مِسَافِرَه، جَوّ-سَمَا دَینِیلَنْ وَ مَحْشَرِ-عَجَائِبْ اُولَانْ فَضَا گُورُولْتُی اِیلَه قُونُوشَارَقْ بَاغِیرِیُورْ: "بَكَا بَاقْ!

أَوتْ بُو دُنْیَا مَمْلَکَتِنَه وَ مِسَافِرْخَانَه‌سِنَه گَلَنْ هَرْ بِرْ مِسَافِرْ، گُوزُینُی آچِوبْ بَاقْدِقْجَه گُورُورْ کِه: غَایَتْ کَرَمْکَارَانَه بِرْ ضِیَافَتْگَاهْ وَ غَایَتْ صَنْعَتْکَارَانَه بِرْ تَشْهِیرْگَاهْ وَ غَایَتْ حَشْمَتْکَارَانَه بِرْ اُورْدُوگَاهْ وَ تَعْلِیمْگَاهْ وَ غَایَتْ حَیْرَتْکَارَانَه وَ شَوْقْ‌أَنْگِیزَانَه بِرْ سَیْرَانْگَاهْ وَ تَمَاشَاگَاهْ وَ غَایَتْ مَعْنِیدَارَانَه وَ حِکْمَتْ‌پَرْوَرَانَه بِرْ مُطَالَعَه‌گَاهْ أُولَانْ بُو گُوزَلْ مِسَافِرْخَانَه‌نِكْ صَاحِبِنِی وَ بُو کِتَابِ-کَبِیرِكْ مُؤَلِّفِنِی وَ بُو مُحْتَشَمْ مَمْلَکَتِكْ سُلْطَانِنِی طَانِیمَقْ وَ بِیلْمَكْ اِیچُونْ شِدَّتْلَه مَرَاقْ اَیدَرْکَنْ؛ أَكْ بَاشْدَه گُوکْلَرِكْ نُورْ یَالْدِیزِی اِیلَه یَازِیلَانْ گُوزَلْ یُوزُی گُورُونُورْ: "بَکَا بَاقْ، آرَادِیغِکِی سَکَا بِیلْدِیرَه‌جَکِمْ!" دَیرْ. أُو دَه بَاقَارْ گُورُورْ کِه:

بِرْ قِسْمِی أَرْضِمِزْدَنْ بِیكْ دَفْعَه بُیُوكْ وَ اُو بُیُوکْلَرْدَنْ بِرْ قِسْمِی طُوپْ گُلَّه‌سِنْدَنْ یَتْمِشْ دَرَجَه سُرْعَتْلِی یُوزْ بِیکْلَرْ أَجْرَامِ-سَمَاوِیَه‌یِی دِیرَکْسِزْ دُوشُورْمَه‌دَنْ طُورْدُیرَانْ وَ بِرْبِرِینَه چَارْپِمَادَنْ فَوْقَ الْحَدْ چَابُوقْ وَ بَرَابَرْ گَزْدِیرَنْ، یَاغْسِزْ سَونْدُیرْمَه‌دَنْ مُتَمَادِیًا اُو حَدْسِزْ لَامْبَالِرِی یَانْدِیرَانْ وَ هِیچْ بِرْ گُورُولْتُی وَ إِخْتِلَالْ چِیقَارْتْمَه‌دَنْ اُو نِهَایَتْسِزْ بُیُوكْ کُتْلَه‌لَرِی إِدَارَه اَیدَنْ وَ گُونَشْ وَ قَمَرِكْ وَظِیفَه‌لَرِی گِبِی، هِیچْ عِصْیَانْ اَیتْدِیرْمَه‌دَنْ اُو پَكْ بُیُوكْ مَخْلُوقْلَرِی وَظِیفَه‌لَرْلَه چَالِیشْدِیرَانْ وَ اِیکِی قُطْبُكْ دَائِرَه‌سِنْدَه‌کِی حَسَابْ رَقَمْلَرِینَه صِیقِیشْمَیَانْ بِرْ نِهَایَتْسِزْ أُوزَاقْلِقْ اِیچِنْدَه، عَیْنِ زَمَانْدَه، عَیْنِ قُوَّتْ وَ عَیْنِ طَرْزْ وَ عَیْنِ سِکَّهِ-فِطْرَتْ وَ عَیْنِ صُورَتْدَه، بَرَابَرْ، نُقْصَانْسِزْ تَصَرُّفْ اَیدَنْ وَ اُو پَكْ بُیُوكْ مُتَجَاوِزْ

بِرِنْجِی حُجَّتِ-اِیمَانِیَه

آیَتُ الْکُبْرٰا

کَائِنَاتْدَنْ خَالِقِنِی صُورَانْ بِرْ سَیَّاحِكْ مُشَاهَدَاتِیدِرْ.

بسم الله الرحمن الرحیم

تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوَاتُ السَّبْعُ وَ الْاَرْضُ وَ مَنْ فِیهِنَّ وَ اِنْ مِنْ شَیْءٍ اِلاَّ یُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَ لٰکِنْ لاَ تَفْقَهُونَ تَسْبِیحَهُمْ اِنَّهُ کَانَ حَلِیمًا غَفُورًا

(بُو آیَتِ-مُعَظَّمه گِی پَكْ چُوقْ آیَاتِ-قُرْآنِیَه، بُو کَائِنَاتْ خَالِقِنِی بِیلْدِیرْمَكْ جِهَتِنْدَه، هَرْ وٰقِتْ وَ هَرْکَسِكْ أَكْ چُوقْ حَیْرَتْلَه بَاقِوبْ ذَوْقْ اِیلَه مُطَالْعَه اَیْدِیگِی أَكْ پَارْلَاقْ بِرْ صَحِیفَهِ-تَوْحِیدْ اُولَانْ سَمَاوَاتِی أَكْ بَاشْدَه ذِکْرْ اَیْتْمَه‌لَرِنْدَنْ، أَكْ بَاشْدَه اُوکْا بَاشْلَامْقْ مُوَافِقْدِرْ.)

عَصَایِ-مُوسٰی دٰنْ

اِیکِنْجِی قِسِمْ

حُجَّةُ اللهِ الْبَالِغَه رِسَالَه‌سِی

(اُونْ بِرْ حُجَّتِ-اِیمَانِیَه‌دِرْ)

بُو رِسَالَه‌یِی آنْقَرٰه أَهْلِ-وُقُوفُ چُوقْ تٰقْدِیرْ اَیتْدِکْلَرِی گِبِی؛ بُو دَفْعَه دٰه بَرَائَتِمِزَه أَهَمِّیَتْلِی بِرْ سَبَبْ وَ کُفْرُ-مُطْلٰقِی قِیرَانْ أَکْ کَسْکِینْ وَ یُوکْسَکْ وَ قُوَّتْلِی بِرْ حُجَّتِ-قَاطِعَه وَ بُرْهَانِ-بَاهِرْدِرْ.

سٰعِیدُ النُّورْسِی

مَسْئَلَه‌سِنِكْ آخِرِنْدَه "رِسَالَهٔ-نُورُكْ إِسْپَارْطَه وَ جِوَارِى طَلَبَه‌لَرِينِكْ بِرْ مَكْتُوبُيدُرْ" دِيَه إِلْحَاقْ اَيدِيلْسِينْ.

بَنْ بُو مَكْتُوبُى، بُو تَعْدِيلَاتْ اِيلَه يَازْدِيغِمِزْ حَالْدَه اِيكِى دَفْعَه بِرْ گُوگَرْجِينْ يَانِمِزْدَه كِى پَنْجَرَه‌يَه گَلْدِى. اِيچَرِى‌يَه گِيرَه‌جَكْدِى، جَيْلَانِكْ بَاشِنِى گُورْدُى گِيرْمَدِى. بِرْ قَاچْ دَقِيقَه صُوكْرَه بَاشْقَه‌سِى عَيْنًا گَلْدِى. بِنَه يَازَانِى گُورْدُى گِيرْمَدِى. بَنْ دَيدِمْ: هَرْ حَالْدَه أَوَّلْكِى سَرْچَه وَ قُدُّوسْ قُوشُى گِبِى مُژْدَه‌جِيلَرْدِرْ. وَيَاخُودْ بُو مَكْتُوبْ گِبِى مُتَعَدِّدْ مَكْتُوبْلَرِى يَازْدِيغِمِزْدَنْ، مُبَارَكْ مَكْتُوبُكْ تَعْدِيلِى اِيلَه مُبَارَكِيتِنِى تَبْرِيكْ اِيچُونْ گَلْمِشْلَرْ قَنَاعَتِمِزْ گَلْدِى.

سَعِيدُ النُّورْسِى

نور بلجيى

سُرُورِه سَوْقْ اَيدَه‌رَكْ، اِيكِنْجِى بُيُوكْ بِرْ بَايْرَامْ يَاپْدِيرْدِيغِنْدَنْ سِزْ مُبَارَكْ اُسْتَادِيمِزِكْ بُو بُيُوكْ بَايْرَامِ-شَرِيفِكْزِى تَبْرِيكْ اِيلَه وَ يِنَه اُوچُنْجُى بَايْرَامْ اُولَانْ رَمَضَانِ-شَرِيفِكْزِى وَ لَيْلَةِ-قَدْرِيكْزِى تَبْرِيكْ اَيدَه‌رَكْ، أَمْثَالِ-كَثِيرَه سِيْلَه مُشَرَّفْ اُولَمَقْلِغِمِزِى نِيَازْ وَ بِزْ قُصُورْلُيلَرِكْ، قُصُورُمُزُكْ عَفْوِينِى رِجَا اَيدَه‌رَكْ عُمُومًا سَلَامْ اِيلَه مُبَارَكْ أَلْلَرِيكْزْدَنْ اُوپَرْ وَ دُعَالَرِيكْزِى تَمَنِّى اَيدَرِزْ، أَفَنْدِيمِزْ حَضْرَتْلَرِى.

إِسْپَارْطَه وَ حَوَالِيسِنْدَه بُولُونَانْ نُورْ طَلَبَه‌لَرِى

حَدِّمْدَنْ يُوزْ دَرَجَه زِيَادَه اُولَانْ بُو مَكْتُوبْ مُحْتَوِيَاتِنِى تَوَاضُعْ اِيلَه رَدّ اَيتْمَكْ بِرْ كُفْرَانِ-نِعْمَتْ وَ عُمُومْ شَاكِرْدْلَرِكْ حُسْنُ-ظَنْلَرِينَه قَارْشِى بِرْ إِهَانَتْ اُولْمَاسِى وَ عَيْنًا قَبُولْ اَيتْمَكْ بِرْ غُرُورْ، بِرْ أَنَانِيَتْ وَ بَنْلِكْ بُولُونْمَاسِى جِهَتِيْلَه، عُمُومْ نَامِنَه رِسَالَةِ-نُورْ كَاتِبِنِكْ يَازْدِيغِى بُو اُوزُونْ مَكْتُوبُى (اُونْ اُوچْ فِقْرَه‌لَرِى عِلَاوَه اَيدِوبْ) هَمْ بِرْ شُكْرُ-مَعْنَوِى، هَمْ غُرُورْدَنْ، هَمْ كُفْرَانِ-نِعْمَتْدَنْ قُورْتُولْمَقْ اِيچُونْ سِزَه بِرْ صُورَتِنِى گُونْدَرِيبُورُمْ كِه: مَيْوَه‌نِكْ اُونْ بِرِنْجِى

يِگرْمِی بَشِنْجِی سُوزْ وَ ذَيِلْلَرِی قِرْقْ وَجِهْلَه إِعْجَازِ-قُرْآنِی اُولْدُيغُنُی إِثْبَاتْ اَيدَنْ وَ أَیْ حَضْرَتِ-پَيْغَمْبَرْ عَلَيْهِ-الصَّلَاةُ وَالسَّلَامِكْ حَقْ پَيْغَمْبَرْ اُولْدُيغُنه وَ عُمُومْ يُوزْ يِگرْمِی دُرْتْ بِيكْ پَيْغَمْبَرْلَرِكْ أَفْضَلِی وَ سَيِّدِی اُولْدُيغُنه دَائِرْ بِيكْلَرْ مُعْجِزَه‌لَرِينِی "مُعْجِزَاتِ-أَحْمَدِيَه" (ع‌ص‌م) نَامِنْدَه كِی رِسَالَهِ-نُورُی اِيلَه گُوزَلْ بِرْ صُورَتْدَه إِثْبَاتْ اَيدَنْ وَ قُرْآنِ-عَظِيمُ-الشَّانِكْ رَسُولِ-أَكْرَمْ عَلَيْهِ-الصَّلَاةُ وَالسَّلَامِكْ رَحْمَةً-لِلْعَالَمِينْ اُولْدُيغُنُی كَائِنَاتْدَه إِعْلَانْ اَيتْمَه‌سِيلَه وَ نُورُكْ بَاشْدَنْ نِهَايَتَه قَدَرْ اُونُكْ رَحْمَةً- لِلْعَالَمِينْ اُولْدُيغُنُی بُرْهَانْلَرْلَه إِثْبَاتْ اَيتْمَه‌سِيلَه وَ اُو رَسُولُكْ أَفْعَالْ وَ أَحْوَالِی، كَائِنَاتْدَه نُمُونَهِ-إِقْتِدَا اُولَاجَقْ أَكْ صَاغْلَامْ، أَكْ گُوزَلْ رَهْبَرْ اُولْدُيغُنُی حَتّٰی كُورْلَرَه دَه گُوسْتَرْمَه‌سِيلَه وَ آنَاطُولُی وَ خُصُوصِی مَمْلَكَتْلَرْدَه نُورُكْ إِنْتِشَارِی زَمَانِنْدَه بَلَالْرِكْ رَفْعِی وَ صُوصْدُيرُيلْمَاسِيلَه مُصِيبَتْلَرِكْ گَلْمَه‌سِی شَهَادَتِيلَه وَ نُورْ شَاكِرْدْلَرِينِكْ غَايَتْ آغِيرْ مُشْكِلَاتْلَرْ اِيچِنْدَه كَمَالِ-مَتَانَتْلَه خِدْمَتْ وَ إِرْتِبَاطْلَرِيلَه اُو ذَاتِكْ (ع‌ص‌م) سُنَّتِ-سَنِيَه‌سِنَه إِتِّبَاعْ اَيتْمَكْ نَه قَدَرْ كَارْلِی اُولْدُيغُنُی وَ بِرْ سُنَّتَه بُو زَمَانْدَه إِتِّبَاعْدَه يُوزْ شَهِيدِكْ أَجْرِينِی قَزَانْدِيغِنِی بِيلْدِيرَنْ؛ وَ صَدَقَه، قَضَا وَ بَلَايِی نَاصِلْ دَفْعْ اَيدِيُورْسَه رِسَالَهِ-نُورُكْ دَه آنَاطُولُيَه گَلَه‌جَكْ قَضَايِی، بَلَايِی، يِگرْمِی سَنَه‌دِرْ دَفْعْ اَيتْدِيگِنِی عَيْنَ-الْيَقِينْ إِثْبَاتْ اَيدَنْ اُسْتَادِ-أَكْرَمِزْ أَفَنْدِيمِزْ حَضْرَتْلَرِی!.. شِيمْدِی شُو رِسَالَهِ-نُورُكْ بِرَائَتِی، بَاشْدَه سِزْ سَوْگِيلِی اُسْتَادِيمِزِی، صُوكْرَه بِزْ عَاجِزْ قُصُورْلُی طَلَبَه‌لَرِيكْزِی، صُوكْرَه عَالَمِ-إِسْلَامِی

قَهْرَمَانْ شَهِيدْ حَافِظْ عَلِى نِكْ وَفَاتِيْلَه كَشْفْ اَيدَنْ وَ حَيَاتْدَه بُولُونَانْلَرِيمزِكْ دَه بِنَه رِسَالَهِ-نُورْلَه جَوَابْ وَيرْمَه‌مِزِى رَحْمَتِ-إِلٰهِيَه‌دَنْ دُعَا وَ نِيَازْ اَيدَنْ؛ وَ حَضْرَتِ-قُرْآنِى، قُرْآنِ-عَظِيمُ-الشَّانِكْ قِرْقْ طَبَقَه‌دَنْ هَرْ طَبَقَه‌يَه گُورَه بِرْ نَوْعِ إِعْجَازِ-مَعْنَوِيسِنِى گُوسْتَرْمَه‌سِيْلَه وَ عُمُومْ كَائِنَاتَه بَاقَانْ كَلَامِ-أَزَلِى أُولْمَاسِيْلَه وَ تَفْسِيرِى أُولَانْ رِسَالَهِ-نُورُكْ مُعْجِزَاتِ-قُرْآنِيَه وَ رُمُوزَاتِ-ثَمَانِيَه رِسَالَه‌لَرِيْلَه وَ رِسَالَهِ-نُورْ گُلْ فَابْرِيقَه‌سِنِكْ سَرْكَاتِبِى گِبِى قَهْرَمَانْ قَارْدَاشْلَرِكْ وَ شَاكِرْدْلَرِكْ فَوْقَ الْعَادَه غَيْرْتْلَرِيْلَه عَصْرِ-سَعَادَتْدَنْ بَرِى بُويْلَه خَارِقَه بِرْ صُورَتْدَه مُعْجِزَه‌لِى أُولَارَقْ يَازِيلْمَاسِنَه هِيچْ كِيمْسَه قَادِرْ أُولْمَادِيغِى حَالْدَه رِسَالَهِ-نُورُكْ قَهْرَمَانْ بِرْ كَاتِبِى أُولَانْ خُسْرَوَه "يَازْ" أَمرْ بُيُورُلْمَاسِيْلَه، لَوْحِ-مَحْفُوظْدَه كِى يَازِيلَانْ قُرْآنْ گِبِى يَازِيلْمَاسِى وَ قُرْآنِ-عَظِيمُ-الشَّانِكْ حَقْ كَلَامُ-الله أُولْدُيغُنُى وَ بُتُونْ سَمَاوِى كِتَابْلَرِكْ أَكْ بُيُوگُى وَ أَكْ أَفْضَلِى وَ بِرْ فَاتِحَه اِيچِنْدَه بِيكْلَرْ فَاتِحَه وَ بِرْ إِخْلَاصْ اِيچِنْدَه بِيكْلَرْ إِخْلَاصْ وَ حُرُوفَاتِنِكْ بِرْدَنْ أُونْ وَ يُوزْ وَ بِيكْ وَ بِيكْلَرْ ثَوَابْ وَ حَسَنَه وَيرْدِكْلَرِينِى هِيچْ گُورُولْمَه‌دِكْ وَ اِيشِيدِلْمَه‌دِكْ پَكْ گُوزَلْ وَ خَارِقَه بِرْ صُورَتْدَه تَعْرِيفْ وَ إِثْبَاتْ اَيدَنْ وَ قُرْآنِ-مُعْجِزُ-الْبَيَانِكْ بِيكْ أُوچْ يُوزْ سَنَه‌دَنْ بَرِى إِعْجَازِينِى گُوسْتَرْمَه‌سِيْلَه وَ مُعَارِضْلَرِينِى طُورْدُيرْمَاسِيْلَه وَ نُورُكْ گُوزَلَرَه گُوسْتَرِرْ دَرَجَه‌دَه ظَاهِرْ دَلِيلْلَرِى اِيلَه وَ نُورْ شَاكِرْدْلَرِينِكْ أَلْمَاسْ قَلَمْلَرِيْلَه بُو زَمَانَه قَدَرْ مِثْلِى گُورُولْمَه‌دِكْ رِسَالَهِ-نُورُكْ دُنْيَايَه فَرْمَانْ أُوقُويَانْ وَ أَكْ مُتَمَرِّدْ وَ مُعَنِّدْلَرِى صُوصْدُيرَانْ

حَیَاتْ وَ شْرَابِ-کَوْثَرْ گِبِی اُو مُبَارَكْ "مَسْئَلَه" وَ "چِیچَکْلَرْ" اِیلَه قَلْبْلَرِیمِزِكْ آتَشِنِی سُونْدُیرُوبْ سُرُورْ وَ فَرَحَه سَوْقْ اَیدَنْ وَ أَیْ عَالَمِكْ (قُرْآنِ-عَظِیمُ-الشَّانِكْ قَطْعِی وْعَدِیْلَه وَ تَهْدِیدِی اِیلَه وَ رِسَالَهٔ-نُورُكْ کَشْفِ-قَطْعِیسِیْلَه وَ مَرْحُومْ شَاکِرْدْلَرِینِكْ مُشَاهَدَه‌سِیْلَه وَ اُونْلَرْدَه کِی کَشْفَ-الْقُبُورْ صَاحِبْلَرِینِكْ گُورْمَسِیْلَه) أَكْ چُوقْ قُورْقْدُیغُی ئُولُومُی أَهْلِ-اِیمَانْ اِیچِونْ إِعْدَامِ-أَبَدِیدَنْ قُورْتَارِوبْ بِرْ تَرْخِیصْ تَذْکَرَه‌سِنَه چَوِیرَنْ وَ عَالَمِ-نُورَه گِیتْمَكْ اِیچِونْ گُوزَلْ بِرْ یُولْجُیلُقْ اُولْدُیغُنُی إِثْبَاتْ اَیدَنْ وَ کَافِرْ وَ مُنَافِقْلَرْ اِیچِونْ إِعْدَامِ-أَبَدِی اُولْدُیغُنُی بِیلْدِیرَنْ قُرْآنِ-مُعْجِزُ-الْبَیَانِكْ، بِیكْ مُعْجِزَاتِ-أَحْمَدِیَه عَلَیْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامْ وَ قِرْقْ وَجْهِ-إِعْجَازِینِكْ تَصْدِیقِی آلْتِنْدَه إِخْبَارَاتِ-قَطْعِیَه‌سِیْلَه، اُونْدَنْ چِیقَانْ رِسَالَهٔ-نُورُكْ أَكْ مُعَنِّدْ دُشْمَنْلَرِینِی مَغْلُوبْ اَیدَنْ حُجَّتْلَرِیْلَه وَ نُورْ شَاکِرْدْلَرِینِكْ چُوقْ أَمَارَه‌لَرِكْ وَ تَجْرُبَه‌لَرِكْ وَ قَنَاعَتْلَرِینِكْ تَسْلِیمِیْلَه اُو قُورْقُونْجْ، قَرَاکْتِقْ، صُوغُوقْ وَ طَارْ قَبْرِی، أَهْلِ-اِیمَانْ اِیچِونْ جَنَّتْ چُوقُورُنْدَنْ بِرْ چُوقُورْ وَ جَنَّتْ بَاغْچَه‌سِنِكْ بِرْ قَپُوسِی اُولْدُیغُنُی إِثْبَاتْ اَیدَنْ وَ کَافِرْ وَ مُنَافِقْ زِنْدِیقْلَرْ اِیچِونْ جَهَنَّمْ چُوقُورُنْدَنْ یِیلَانْ وَ عَقْرَبْلَرْلَه طُولُو بِرْ چُوقُورْ اُولْدُیغُنُی إِثْبَاتْ اَیدَنْ وَ اُورَایه گَلَه‌جَكْ اُولَانْ مُنْکَرْ، نَکِیرْ إِسْمِنْدَه مَلَائِکَه‌لَرِی أَهْلِ-حَقْ وَ حَقِیقَتْ یُولُنْدَه گِیدَنْلَرْ اِیچِونْ بِرَرْ مُونِسْ آرْقَدَاشْ یَاپَانْ وَ رِسَالَهٔ-نُورُكْ شَاکِرْدْلَرِینِی طَلَبَهٔ-عُلُومْ صِنِفِنَه دَاخِلْ اَیدِوبْ مُنْکَرْ، نَکِیرْ سُؤَالْلَرِینَه رِسَالَهٔ-نُورْ اِیلَه جَوَابْ وَیرْدِکْلَرِینِی مَرْحُومْ

وَ طَلَبَه‌لَرِينَه گَلَنْ مُصِيبَتْدَه حَبِسْخَانَه‌لَرَه دُوشَنْ وَ اُو زِنْدَانْلِرِى قُرْآنِكْ إِرْشَادِيْلَه وَ رِسَالَهِ-نُورُكْ دَرْسِيْلَه وَ شَاكِرْدْلَرِكْ إِشْتِيَاقِيْلَه بِرْ مَدْرَسَهِ-يُوسُفِيَه‌يَه چَوِيرَنْ وَ بِرْ دَرْسْخَانَه يَاپَانْ وَ اِيچِمِزْدَه بُولُونَانْ جَاهِلْ اُولَانْلَرِكْ هَپْسِنِى قُرْآنِى اُو دَرْسْخَانَه‌دَه خَتْمْ اَيْتْدِيرَه‌رَكْ چِيقَارَانْ؛ وَ اُو مُصِيبَتْدَه قُرْآنِكْ قُوَّهِ-قُدْسِيَه‌سِيْلَه وَ رِسَالَهِ-نُورُكْ تَسَلِّيسِيْلَه وَ قَارْدَاشْلَرِكْ تَحَمُّلْلَرِيْلَه إِخْتِيَارْ وَ ضَعِيفْ اُولْدُيغُى حَالْدَه بُتُونْ آغِيرْلِقْلَرِيمِزِى وَ يُوكْلَرِيمِزِى اُوزَرِينَه آلَانْ وَ يَازْدِيغِى مَيْوَه وَ مُدَافَعَه‌نَامَه رِسَالَه‌لَرِيْلَه قُرْآنِ-مُعْجِزُ-الْبَيَانِكْ إِعْجَازِيْلَه وَ رِسَالَهِ-نُورُكْ قُوَّتْلِى بُرْهَانْلَرِيْلَه وَ شَاكِرْدْلَرِكْ إِخْلَاصِى اِيلَه، إِذْنِ-إِلٰهِى اِيلَه اُو زِنْدَانْ قَپُولَرِينِى آچْدِيرُوبْ بَرَاءَتْ قَزَانْدِيرَانْ وَ اُو گُونْدَه بِزَه وَ عَالَمِ-إِسْلَامَه بَايْرَامْ يَاپْدِيرَانْ وَ حَقِيقَةً رِسَالَهِ-نُورْلَرِى نُورٌ عَلَىٰ نُورْ اُولْدُيغُنُى إِثْبَاتْ اَيْدَه‌رَكْ قِيَامَتَه قَدَرْ سَرْبَسْتْ اُوقُونُوبْ وَ يَازِيلْمَاسِنَه حَقْ قَزَانْدِيرَانْ وَ عَالَمِ-إِسْلَامِكْ قُرْآنِ-عَظِيمُ-الشَّانِكْ غِدَاءِ-قُدْسِيسِيْلَه وَ نُورُكْ اُخْرَوِى طَعَامِيْلَه وَ شَاكِرْدْلَرِينِكْ إِشْتِهَاسِيْلَه أَكْمَكْ، صُو وَ هَوَا گِبِى بُو نُورْلَرَه بَكْ چُوقْ إِحْتِيَاجِى اُولْدُيغُنُى وَ بُو نُورْلَرِى اُوقُويُوبْ يَازَانْلَرْدَنْ بِيكْلَرْ كِيشِى اِيمَانْلَه قَبْرَه گِيرْدِيگِنِى إِثْبَاتْ اَيدَنْ وَ كَنْدِيسِنَه مَنْسُوبْ طَلَبَه‌لَرِينِى هِيچْ بِرْ يَرْدَه مَغْلُوبْ وَ مَحْجُوبْ اَيْتْمَه‌يَنْ وَ اَلْيَوْمْ قُرْآنِكْ سَمَاوِى دَرْسْلَرِيْلَه وَ رِسَالَهِ-نُورُكْ أَسَاسَاتِيْلَه وَ شَاكِرْدْلَرِينِكْ ذَكَاوَتْلَرِيْلَه وَ مَيْوَه‌نِكْ اُونْنْجُى وَ اُونْ بِرِنْجِى مَسْئَلَه وَ چِيچَكْلَرِيْلَه فِرَاقْ آتَشِيْلَه گَيجَه-گُونْدُوزْ يَانَانْ قَلْبْلَرِيمِزِى آبِ-

(إِسْپَارْطَه‌دٰه كِى عُمُومْ رِسَالَةِ-نُورْ طَلَبَه‌لَرِى نَامِنه رَمْضَانْ تَبْرِيكِى مُنَاسَبَتِيْلَه يَازِيلْمِشْ وَ اُونْ اُوچْ فِقْرٰه اِيلَه تٰعْدِيلْ اَيدِيلْمِشْ بِرْ مَكْتُوبْدُرْ.)

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

أَىْ عَالَمِ-إِسْلَامِكْ دُنْيَا وَ آخِرَتْدَه سَلَامَتِى اِيچُونْ قُرْآنِكْ فَيْضِيْلَه وَ رِسَالَةِ-نُورُكْ حَقِيقَتِيْلَه وَ صَادِقْ شَاكِرْدْلَرِكْ هِمَّتِيْلَه مُبَارَكْ گُوزْلَرِنْدَنْ يَاشْ يَرِينه قَانْ آقِيتَانْ وَ أَىْ فِتْنَةِ-آخِرْزَمَانِكْ شُو دٰغْدٰغَه‌لِى وَ فِورْطِنه‌لِى زَمَانِنْدٰه حَضْرَتِ-أَيُّوبْ عَلَيْهِ السَّلَامْدَنْ زِيَادَه خَسْتَه‌لِقْلَرٰه، دَرْدْلَرَه گِرِفْتَارْ اُولَانْ وَ قُرْآنِكْ نُورُيْلَه وَ رِسَالَةِ-نُورُكْ بُرْهَانْلَرِيْلَه وَ شَاكِرْدْلَرِكْ غَيْرَتِيْلَه عَالَمِ-إِسْلَامِكْ مَادِّى وَ مَعْنَوِى خَسْتَه‌لِقْلَرِينِى حَكِيمِ-لُقْمَانْ گِبِى تَدَاوِىيَه چَالِيشَانْ وَ أَىْ مُبَارَكْ أَلْلَرِنْدَه مَوْجُودْ اُولَانْ نُورْ پَارْچَه‌لَرِينِكْ حَقْ وَ حَقِيقَتْ اُولْدُيغُنِى قُرْآنِكْ اُوتُوزْ اُوچْ آيَتِيْلَه وَ كَرَامَتِ-عَلَوِيَه وَ غَوْثِيَه اِيلَه إِثْبَاتْ اَيدَنْ وَ أَىْ كَنْدِيسِى خَسْتَه وَ إِخْتِيَارْ وَ ضَعِيفْ وَ غَايَتْ آجِينه‌جْقْ بِرْ حَالْدَه اُولْدُيغُنه گُورَه هَرْكَسْدَنْ زِيَادَه عَالَمِ-إِسْلَامٰه جَانْ فَدَا اَيدَرْ دَرَجَه‌سِنْدَه آجِيبِيه‌رَقْ كَنْدِينه فَنَالِقْ اَيتْمَكْ اِيسْتَه‌يَنْلَرَه قُرْآنِكْ حَقِيقَتِيْلَه وَ رِسَالَةِ-نُورُكْ حُجَّتْلَرِيْلَه، نُورْ طَلَبَه‌لَرِينِكْ صَدَاقَتْلَرِيْلَه خَيْرْلِى دُعَالَرْ وَ اِيلِيكْ اَيتْمَكْ اِيلَه قَارْشِيلَايَانْ وَ يَازْدِيغِى مُهِمْ أَثَرْلَرِنْدَنْ آيَتُ-الْكُبْرَانِكْ طَبْعِيْلَه كَنْدِى ذَاتِنه

أُو عَالَمِكْ نُورَانِى حَيَاتِنِى بَنِمْ گِبِى گُورەمەيَنْلَرِكْ أَلْلَرِنْدَه شُعَاعَاتِى يُوزْ بِيكْلَرْلَه سَنَه‌لِكْ مَسَافَه‌لَرَه أُوزَانَانْ بِرْ أَلَكْتِرِيقْ لَامْبَاسِى حُكْمُنَه گَچْمِشْ. هَمْ دَه دَائِمَا قُوقْلَانِيلْه‌جَقْ نُمُونَه‌لِكْ بِرْ چِيچَكْ بَاغْچَه‌سِى أُولْمُشْدُرْ.

أَوَتْ، بِزْ سَوْگِيلِى أُسْتَادِيمِزْه عَرْضْ اَيدِيُورُزْ كِه؛ هَرْ گُونْ دَرْسِنِى خُواجْه‌سِنْه أُوقُويَانْ بِر طَلَبَه گِبِى نُورْدَنْ آلْدِيغِمِزْ فَيْضْلَرِيمِزِى، هَرْ وَقِتْ اِيچُونْ سَوْگِيلِى أُسْتَادِيمِزْه عَرْضْ اَيدَه‌لِمْ. فَقَطْ سَوْگِيلِى أُسْتَادِيمِزْ شِيمْدِيلِكْ قُونُوشْمَالْرِينِى تَعْطِيلْ بُيُورْدُيلَرْ.

أَىْ عَزِيزْ أُسْتَادِمْ! رِسَالَهٔ-نُورُكْ حَقِيقَتِى وَ مَيْوَه‌نِكْ گُوزَلْلِگِى وَ „چِيچَگِ“ نِكْ فَيْضِى، بَنِى مِنَّتْدَارَانَه بِرْ پَارْچَه مَمْلَكَتِمْ نَامِنَه قُونُوشْدُيرْمُشْ وَ بَنِمْ گِبِى قُونُوشَانْ چُوقْ قَلْبْلَرَه حَيَاتْ وَيرْمِشْ. شِيمْدِى مُحِيطِمِزْدَه رِسَالَهٔ-نُورْه قَارْشِى آتِيلَانْ آدِيمْلَرْ وَ أُوزَاتِيلَانْ أَلْلَرْ، مَيْوَه‌نِكْ أُونْ بِرِنْجِى چِيچَگِى اِيلَه دَاهَا چُوقْ مَتَانَتْ كَسْبْ اَيتْمِشْ، إِنْكِشَافْ اَيتْمِشْ، فَعَالِيَتَه بَاشْلَامِشْدِرْ.

چُوقْ حَقِيرْ طَلَبَه كِزْ

حُسْرَوْ

(رِسَالَهٔ–النُّورْ قَهْرَمَانِی خُسْرَوِكْ "مَيْوَەنِكْ أُونْ بِرِنْجِی مَسْئَلَەسِی مُنَاسَبَتِيْلَه يَازْدِيغِی مَكْتُوبُكْ بِرْ پَارْچَەسِيدِرْ.)

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَیْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَكَاتُهُ

چُوقْ مُبَارَكْ، چُوقْ قِيْمَتْدَارْ، چُوقْ سَوْگِيلِی اُسْتَادِيمِزْ أَفَنْدِيمِزْ!

مِلَّتْ وَ مَمْلَكَتْ اِيچِونْ چُوقْ بُيُوكْ گُوزَلْلِكْلَرِی إِحْتِوَا اَيدَنْ "مَيْوَه" طُوقُوزْ مَسْئَلَەسِی اِيلَه، دَهْشَتْلِی بِرْ زَمَانْدَه، مُدْهِشْ عَاصِيلَرْ اِيچِنْدَه أَكْ بُيُوكْ دُشْمَنْلَرْ آرَاسِنْدَه حَيْرَتْفَزَا بِرْ صُورَتْدَه شَاكِرْدْلَرِينَه نَجَاتْ وَيرْمَگَه وَسِيلَه اُولْمَقْلَه قَالْمَامِشْ، اُونُنْجُی وَ اُونْ بِرِنْجِی مَسْئَلَەلَرِی اِيلَه خُصُوصِيْلَه نُورُكْ شَاكِرْدْلَرِينِی حَقِيقَتْ يُولْلَرِنْدَه آلْقِيشْلَامِشْ وَ گِيدَەجَكْلَرِی حَقِيقِی مَكَانْلَرِی اُولَانْ قَبِرْدَه كِی أَحْوَالْلَرِنْدَنْ وَ هَرْكَسِی تِيتْرَەتَنْ وَ بِالْخَاصَّه أَهْلِ–غَفْلَتْ اِيچِونْ چُوقْ قُورْقُونْجْ، چُوقْ أَلَمْلِی، چُوقْ آجِيقْلِی بِرْ مَنْزِلْ اُولَانْ طُوپْرَاقْ آلْتِنْدَه، گُورَەجَكِی وَ قُونُوشْهجْغِی مَلَائِكَەلَرْلَه قُونُوشْمَه‌يِی وَ رَفَاقَتِی سَوْدِيرَەرَكْ بُو مَكَانَه دَاهَا چُوقْ اُنْسِيَتْ إِظْهَارْ اَيتْمَكْلَه بُو قُورْقُولُی اِيلْكْ مَنْزِلْ حَقِّنْدَه كِی فَوْقَالْحَدّْ قُورْقُولَرِيمِزِی تَعْدِيلْ اَيتْمِشْ، نَفَسْ آلْدِيرْمِشْ. خُصُوصِيْلَه

بِرِنْجِيسِى رِسَالَةُ–النُّورُكْ إِسْمِنَه، اِيكِنْجِيسِى أُونُكْ تَحَقُّقُنْه وَ تَكَمُّلُنَه وَ پَارْلَاقْ فُتُوحَاتِنْه مْعْنًا وَ جِفْرًا تَامْ تَامِنْه تَطَابُقْلْرِى بِرْ أَمَارَەدِرْ كِه؛ رِسَالَةُ–النُّورْ بُو عَصِرْدَه، بُو تَارِيخْدَه بِرْ "عُرْوَةِ الْوُثْقٰى"دِرْ. يَعْنِى چُوقْ مُحْكَمْ، قُوپْمَازْ بِرْ زِنْجِيرْ وَ بِرْ "حَبْلُ اللهِ"دِرْ. أُوكْا أَلِنِى آتَانْ، يَاپِيشَانْ نَجَاتْ بُولُورْ دِيِيَه مْعْنَاىِ–رَمْزِيْلَه خَبَرْ وَيرِرْ.

ثَالِثًا: اَللّٰهُ وَلِيُّ الَّذِينَ اٰمَنُوا جُمْلَەسِى هَمْ مْعْنَا، هَمْ جِفْرْ اِيلَه رِسَالَةُ–النُّورْه بِرْ رَمْزِى وَارْ. شُويْلَه كِه:.....

(بُو مْقَامْدْه يَرْدَه اِينْدِى. يَازْمْغَه إِذِنْ وَيرِيلْمَدِى.
بَاشْقَه زْمَانْه تَأْخِيرْ اَيدِيلْدِى.)

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَآ اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَآ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

(حَاشِيَه): بُو نُكْتَەنِكْ بَاقِى قِسْمِى شِيمْدِيلِكْ يَازْدِيرِيلْمَادِيغِنِكْ سَبَبِى، بِرْ دَرَجَه دُنْيَايْه، سِيَاسَتَه تَمَاسِيدِرْ. بِزْ دَه بَاقْمْقْدْنْ مَمْنُوعُزْ. أَوَتْ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَيَطْغٰى بُو طَاغُوتْه باقَارْ وَ بَاقْدِيرِرْ.

سْعِيدُ النُّورْسِى

جِهَادِ–مَعْنَوِی مُبَارَزَه‌سِنْدَه بُیُوكْ بِرْ قَهْرَمَانْ؛ نُورْ نَامِنْدَه رِسَالَهٔ–النُّورْدُرْ كِه، دِینْدَه بُولُونَانْ یُوزَرْ طِلْسِمْلِرِی كَشْفْ اَیدَنْ اُونُكْ مَعْنَوِی أَلْمَاسْ قِلِنْجِی، مَادِّی قِلِنْجْلَرَه إِحْتِیَاجْ بِیرَاقْمِیُورْ.

أَوَتْ حَدْسِزْ شُكُرْلَرْ اُولْسُونْ كِه، یِگَرْمِی سَنَه‌دِرْ رِسَالَهٔ–النُّورْ بُو إِخْبَارِ–غَیْبِی وَ لَمْعَهٔ–إِعْجَازِی بِالْفِعِلْ گُوسْتَرْمِشْدِرْ. وَ بُو سِرِّ–عَظِیمْ اِیچُونْدِرْ كِه؛ رِسَالَهٔ–النُّورْ شَاكِرْدْلَرِی دُنْیَا سِیَاسَتِنَه وَ جَرَیَانْلَرِینَه وَ مَادِّی مُجَادَلَه‌لَرِینَه قَارِیشْمِیُورْلْرْ وَ أَهَمِّیَتْ وَیرْمِیُورْلْرْ وَ تَنَزُّلْ اَیتْمِیُورْلْرْ وَ حَقِیقِی شَاكِرْدْلَرِی أَكْ دَهْشَتْلِی بِرْ خَصْمِنَه وَ حَقَارَتْلِی تَجَاوُزِینَه قَارْشِی اُوكَا دَیرْ: "أَیْ بَدْبَخْتْ! بَنْ سَنِی إِعْدَامِ–أَبَدِیدَنْ قُورْتَارْمَغَه وَ فَانِی حَیْوَانِیَتِكْ أَكْ سُفْلِی وَ أَلِیمْ دَرَجَه‌سِنْدَنْ بِرْ بَاقِی إِنْسَانِیَتْ سَعَادَتِنَه چِیقَارْمَغَه چَالِیشِیُورُمْ. سَنْ بَنِمْ تُولُومُمَه وَ إِعْدَامِمَه چَالِیشِیُورْسُكْ. سَنِكْ بُو دُنْیَادَه لَذَّتِكْ پَكْ آزْ، پَكْ قِیصَه وَ آخِرَتْدَه جَزَا وَ بَلَالْرِكْ پَكْ چُوقْ وَ پَكْ اُوزُونْدُرْ. وَ بَنِمْ تُولُومُمْ بِرْ تَرْخِیصْدِرْ. هَایْدِی دَفْعْ اُولْ؛ سَنِكْ اِیلَه اُوغْرَاشْمَامْ، نَه یَاپَارْسَه‌كْ یَاپْ." دَیرْ. أُو ظَالِمْ دُشْمَنَه حِدَّتْ دَگِلْ، بَلْكِه آجِیُورْ، شَفْقَتْ اَیدِیُورْ، كَاشْكَه قُورْتُولْسَه اِیدِی دِیَه‌رَكْ إِصْلَاحِنَه چَالِیشِیرْ.

ثَانِیًا: **وَ یُؤْمِنْ بِاللهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى** بُو اِیكِی قُدْسِی جُمْلَه‌لَرْ، قُوَّتْلِی مُنَاسَبَتِ–مَعْنَوِیَه اِیلَه بَرَابَرْ مَقَامِ–جِفْرِی وَ أَبْجَدِی حَسَابِیْلَه،

قَلْبِمَه إِخْطَارْ اَيدِيلْدِى. بَنْ دَه مَجْبُورْ اُولْدُمْ، يَازْدِمْ. صُوكْرَه بَاقْدِمْ كِه؛ مْعْنَاسِنِكْ مُنَاسَبَتِى بُو عَصْرِيمِزْه اُو قَدَرْ قُوَّتْلِيدِرْ كِه، هِيچْ تَوَافُقْ أَمَارَه‌سِى اُولْمَاسَه دَه بِنَه بُو آيَتْلَرْ هَرْ عَصْرْه بَاقْدِيغِى گِبِى مْعْنَايِ-إِشَارِى اِيلَه بِزِمْلَه دَه قُونُوشُويُورْ قَنَاعَتِمْ گَلْدِى.

أَوَتْ أَوَّلَا: بَاشْدَه لَآ إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ جُمْلَه‌سِى، مْقَامِ-جِفْرِى وَ أَبْجَدِى اِيلَه بِيكْ اُوچْ يُوزْ أَلْلِى (١٣٥٠) تَارِيخِنَه يَازْمْقْ بَاصَارْ وَ مْعْنَايِ-إِشَارِى اِيلَه دَيرْ: گَرْچِه اُو تَارِيخْدَه، دِينِى دُنْيَادَنْ تَفْرِيقْ اِيلَه دِينْدَه إِكْرَاهْ وَ إِجْبَارْ وَ مُجَاهَدَةِ-دِينِيَه‌يَه وَ دِينْ اِيچُونْ سِلَاحْلَه جِهَادْه مُعَارِضْ اُولَانْ حُرِّيَتِ-وِجْدَانْ، حُكُومَتْلَرْدَه بِرْ قَانُونُ-أَسَاسِى، بِرْ دُسْتُورُ-سِيَاسِى اُولُويُورْ وَ حُكُومَتْ لَائِكْ جُمْهُورِيَتَه دُونَرْ. فَقَطْ اُوكَا مُقَابِلْ مْعْنَوِى بِرْ جِهَادِ-دِينِى، إِيمَانِ-تَحْقِيقِى قِلِنْجِيلَه اُولَاجَقْ. چُونْكُه دِينْدَه كِى رُشْدُ-إِرْشَادْ وَ حَقْ وَ حَقِيقَتِى گُوزْلَرَه گُوسْتَرَه‌جَكْ دَرَجَه‌دَه قُوَّتْلِى بُرْهَانْلَرِى إِظْهَارْ اَيدِوبْ تَبْيِينْ وَ تَبَيُّنْ اَيدَنْ بِرْ نُورْ قُرْآنْدَنْ چِيقَه‌جَقْ دِيَه خَبَرْ وَيرِوبْ، بِرْ لَمْعَةِ-إِعْجَازْ گُوسْتَرِرْ.

هَمْ تَا خَالِدُونَ كَلْمَه‌سِنَه قَدَرْ رِسَالَةِ-نُورْدَه كِى بُتُونْ مُوَازَنَه‌لَرِكْ أَصْلِى، مَنْبَعِى اُولَارَقْ عَيْنًا اُو مُوَازَنَه‌لَرْ گِبِى مُكَرَّرًا نُورْ وَ ظُلُمَاتْ وَ إِيمَانْ وَ قَرَاكْلِقْلَرِى قَارْشِيلَاشْدِيرْمَاسِيلَه گِيزْلِى بِرْ أَمَارَه‌دِرْ كِه، اُو تَارِيخْدَه بُولُونَانْ

لاَ انْفِصَامَ لَهَا وَ اللهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۞ (اَللهُ) وَلِيُّ الَّذِينَ اٰمَنُوا ؛ أَگَرْ بَرَابَرْ اُولْسه (١٠١٢)، أَگَرْ بَرَابَرْ اُولْمَازْسه (٩٤٥) (بِرْ شَدَّه صَايِيلْمَازْ)،

يُخْرِجُهُمْ مِنَ (الظُّلُمَاتِ) اِلَى النُّورِ ؛(١٣٧٢) (شَدَّه‌سِزْ)،

وَالَّذِينَ كَفَرُوآ اَوْلِيَآؤُهُمُ(الطَّاغُوتُ)؛ (١٤١٧)،

(يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ اِلَى) الظُّلُمَاتِ ؛ (١٣٣٨) (شَدَّه صَايِيلْمَازْ)،

اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ؛ (١٢٩٥) (شَدَّه صَايِيلِيرْ) اَيدَرْ.

رِسَالَةُ–النُّورُكْ هَمْ اِيكِى كَرَّه إِسْمِنَه، هَمْ صُورَتِ–مُجَاهَدَه‌سِنَه، هَمْ تَحَقُّقُنَه وَ تَأْلِيفْ وْ تَكَمُّلْ زَمَانِنَه تَامْ تَامِنَه تَوَافُقُيْلَه بَرَابَرْ أَهْلِ–كُفْرُكْ بِيكْ اِيكِى يُوزْ طُقْسَانْ اُوچْ (١٢٩٣) حَرْبِيْلَه عَالَمْ – إِسْلَامِكْ نُورُيْنِى سُونْدُورْمَگَه چَالِيشْمَاسِى تَارِيخِنَه وَ بِرِنْجِى حَرْبِ–عُمُومِيدَنْ إِسْتِفَادَه اِيلَه بِيكْ اُوچْ يُوزْ اُوتُوزْ سَكِزْ (١٣٣٨)دَه بِالْفِعِلْ نُورْدَنْ ظُلُمَاتَه آتْمَقْ اِيچُونْ يَايِيلَانْ دَهْشَتْلِى مُعَاهَدَه‌لَرْ تَارِيخِنَه تَامْ تَامِنَه تَوَافُقِى وَ اِيچِنْدَه مُكَرَّرًا نُورْ وَ ظُلُمَاتْ قَارْشِيلَاشْدِيرِيلْمَاسِى وَ بُو مُجَاهَدَهْ–مَعْنَوِيَه‌دَه قُرْآنِكْ نُورُنْدَنْ گَلَنْ بِرْ نُورْ، أَهْلِ–اِيمَانَه بِرْ نُقْطَهْ–إِسْتِنَادْ اُولَاجْغِنِى مَعْنَاىِ–إِشَارِى اِيلَه خَبَرْ وَيرِيبُورْ دِيَه

بِرْ شَرْدَنْ خَبَرْ وَیرِرْ. یِگِرْمِی سَنَه صُوکْرَه، شِیمْدِیکِی تُخُمْلَرِكْ مَحْصُولُی إِصْلَاحْ أُولْمَازْسَه، أَلْبَتَّه طُوقَاتْلَرِی دَهْشَتْلِی أُولَاجَقْ.

أُونْ بِرِنْجِی مَسْئَلَه نِكْ حَاشِیَه سِنِكْ بِرْ لَاحِقَه سِیدِرْ.

بسم الله الرحمن الرحیم

آیَتُ-الْكُرْسِینِكْ تَتِمَّه سِی أُولَانْ:

لَآ إِكْرَاهَ فِی (الدِّینِ قَدْ تَبَیَّنَ الرُّشْدُ) مِنَ الْغَیِّ (١٣٥٠)،

فَمَنْ یَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ ؛ (١٩٢٩) وَیَا (١٩٢٨)،

وَیُؤْمِنْ بِاللهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ ؛ (٩٤٦) "رِسَالَةُ-النُّورْ إِسْمِنَه مُوَافِقْ"،

بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ ؛ (١٣٤٧)،

بُو سُورَه‌يَه عَائِدْ بِرْ نُكْتَهٔ-إِعْجَازِيَه‌نِكْ حَاشِيَه‌سِيدِرْ:

نَاصِلْ بُو سُورَه، بَشْ جُمْلَه‌سِنْدَنْ دُرْتْ جُمْلَه‌سِى اِيلَه بُو عَصْرِيمِزِكْ دُرْتْ بُيُوكْ شَرْلِى إِنْقِلَابْلَرِينِه وَ فِورْطِنَه‌لَرِينِه مَعْنَايِ-إِشَارِى اِيلَه بَاقَارْ؛ عَيْنًا اُويْلَه دَه، دُرْتْ دَفْعَه تَكْرَارًا مِنْ شَرِّ (شَدَّه صَايِيلْمَازْ) كَلِمَه‌سِيلَه عَالِمِ-إِسْلَامْجَه أَكْ دَهْشَتْلِى اُولَانْ جَنْكِيزْ وَ هُلَاكُو فِتْنَه‌سِنِكْ وَ عَبَّاسِى دَوْلَتِنِكْ إِنْقِرَاضْ زَمَانِنِكْ عَصْرِينِه، دُرْتْ دَفْعَه مَعْنَايِ-إِشَارِى اِيلَه وَ مَقَامِ-جِفْرِى اِيلَه بَاقَارْ وَ پَارْمَقْ بَاصَارْ.

أَوَتْ (شَدَّه‌سِزْ) شَرِّ بَشْ يُوزْ (٥٠٠) اَيدَرْ؛ مِنْ طُقْسَانْ (٩٠) دِرْ. إِسْتِقْبَالَه بَاقَانْ چُوقْ آيَتْلَرْ، هَمْ بُو عَصْرِيمِزِه هَمْ اُو عَصرِلَرِه إِشَارَتْ اَيتْمَه‌لَرِى جِهَتِنْدَه، إِسْتِقْبَالْدَنْ خَبَرْ وَيرَنْ إِمَامِ-عَلِى (رض) وَ غَوْثِ-أَعْظَمْ (قس) دَخِى، عَيْنًا هَمْ بُو عَصْرِيمِزِه، هَمْ اُو عَصْرِه بَاقِوبْ خَبَرْ وَيرْمِشْلَرْ.

غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ كَلِمَه‌لَرِى بُو زَمَانَه دَگِلْ، بَلْكِه غَاسِقٍ بِيكْ يُوزْ آلْتِمِشْ بِرْ (١١٦١) وَ اِذَا وَقَبَ سَكِزْ يُوزْ اُونْ (٨١٠) اَيدَه‌رَكْ، اُو زَمَانْلَرْدَه أَهَمِّيَتْلِى مَادِّى مَعْنَوِى شَرْلَرَه إِشَارَتْ اَيدَرْ. أَگَرْ بَرَابَرْ اُولْسَه، مِيلَادِى بِيكْ طُوقُوزْ يُوزْ يَتْمِشْ بِرْ (١٩٧١) اُولُورْ. اُو تَارِيخْدَه دَهْشَتْلِى

خَاطِرِه گَلَه‌بِيلَنْ بِرْ سُؤَالِكْ جَوَابِيدِرْ:

بُو لَمْعَهٔ-إِعْجَازِيَه‌دَه، بَاشْلَه‌كِي مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ دَه هَمْ مِنْ هَمْ شَرِّ كَلِمَه‌لَرِي حَسَابَه گِيرْمَه‌سِي وَ آخِرْدَه وَ مِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ يَالْكِزْ شَرِّ كَلِمَه‌سِي گِيرْمَه‌سِي، وَ مِنْ گِيرْمَه‌مَسِي وَ وَ مِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ اِيكِيسِي دَه حَسَابْ اَيدِيلْمَه‌مَسِي غَايَتْ اِينْجَه وَ لَطِيفْ بِرْ مُنَاسَبَتَه اِيمَا وَ رَمْزْ اِيچِونْدِرْ. چُونْكُه، خَلْقْلَرْدَه شَرْدَنْ بَاشْقَه خَيرْلُرْ دَه وَارْ. هَمْ بُتُونْ شَرْ هَرْكَسَه گَلْمَزْ. بُوكَا رَمْزًا، بَعْضِيَتِي إِفَادَه اَيدَنْ مِنْ وَ شَرِّ گِيرْمِشْلَرْ. حَاسِدْ، حَسَدْ اَيتْدِيگِي زَمَانْ بُتُونْ شَرْدِرْ، بَعْضِيَتَه لُزُومْ يُوقْدُرْ. وَ اَلنَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ رَمْزِيْلَه، كَنْدِي مَنْفَعَتْلَرِي اِيچِونْ كُرَهٔ-أَرْضَه آتَشْ آتَانْ نُوفُلَه‌يِيچِيلَرِكْ وَ سِحرْبَازْ اُو دِيپْلُومَاتْلَرِكْ تَخْرِيبَاتَه عَائِدْ بُتُونْ اِيشْلَرِي عَيْنِ-شَرْدِرْ دِيمِيَه، دَاهَا شَرِّ كَلِمَه‌سِنَه لُزُومْ قَالْمَادِي.

هَمْ مَثَلَا: وَ مِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ جُمْلَه‌سِی (شَدَّه وَ تَنْوِينْ صَايِيلْمَازْ) يِنَه بِيكْ اُوچْ يُوزْ قِرْقْ يَدِی (١٣٤٧) اَيدِوبْ، عَيْنِ تَارِيخْدَه، أَجْنَبِی مُعَاهَدَه‌لَرِكْ إِجْبَارِيْلَه بُو وَطَنْدَه أَهَمِّيَتْلِی صَارْصِينْتِيلْرْ وَ فَلْسَفَه‌نِكْ تَحَكُّمُيْلَه بُو دِينْدَارْ مِلَّتْدَه أَهَمِّيَتْلِی تَحَوُّلْلَرْ وُجُودَه گَلْمَه‌سِنَه وَ عَيْنِ تَارِيخْدَه، دَوْلَتْلَرْدَه اِيكِنْجِی حَرْبِ-عُمُومِيِی إِحْضَارْ اَيدَنْ دَهْشَتْلِی حَسَدْلَرْ وَ رَقَابَتْلَرِكْ چَارْپِيشْمَالْرِی تَارِيخِنَه بُو مَعْنَايِ-إِشَارِی اِيلَه تَامْ تَامِنَه تَوَافُقِی وَ مَعْنًا تَطَابُقِی، أَلْبَتَّه بُو قُدْسِی سُورَه‌نِكْ بِرْ لَمْعَهْ-إِعْجَازِ-غَيْبِيسِيدِرْ.

بِرْ إِخْطَارْ: هَرْ بِرْ آيَتِكْ مُتَعَدِّدْ مَعْنَالْرِی وَارْدِرْ. هَمْ هَرْ بِرْ مَعْنَا كُلِّيدِرْ. هَرْ عَصِرْدَه أَفْرَادِی بُولُونُورْ. بُخْتِمِزْدَه بُو عَصْرِيمِزَه بَاقَانْ يَالْكِزْ مَعْنَايِ-إِشَارِی طَبَقَه‌سِيدِرْ. هَمْ اُو كُلِّی مَعْنَادَه، عَصْرِيمِزْ بِرْ فَرْدِدِرْ. فَقَطْ خُصُوصِيَتْ كَسْبْ اَيتْمِشْ كِه، اُوكَا تَارِيخْيْلَه بَاقَارْ. بَنْ دُرْتْ سَنَه‌دِرْ، بُو حَرْبِكْ نَه صَفَحَاتِنِی وَ نَه دَه نَتِيجَه‌لَرِينِی وَ نَه دَه صُلْحْ اُولْمُشْ اُولْمَامِشْ بِيلْمَدِيگِمْدَنْ وَ صُورْمَادِيغِمْدَنْ، بُو قُدْسِی سُورَه‌نِكْ دَاهَا نَه قَدَرْ بُو عَصْرَه وَ بُو حَرْبَه إِشَارَتِی وَارْ دِيَه دَاهَا اُونُكْ قَپُوسِنِی چَالْمَادِمْ. يُوقْسَه بُو خَزِينَه‌دَه دَاهَا چُوقْ أَسْرَارْ وَارْ اُولْدُيغُنِی رِسَالَهْ-النُّورُكْ أَجْزَالْرِنْدَه، خُصُوصًا رُمُوزَاتِ-ثَمَانِيَه رِسَالَه‌لَرِنْدَه بَيَانْ وَ إِثْبَاتْ اَيدِيلْدِيگِنْدَنْ اُونْلَرَه حَوَالَه اَيدِوبْ قِيصَه كَسِيُورُمْ.

رُومِى وَ هِجْرِى تَارِيخِيْلَه پَارْمَقْ بَاصْدِيغِى گِبِى؛ عَيْنِ زَمَانْدَه بُتُونْ قُوَّتْلَرِيْلَه قُرْآنِكْ خِدْمَتِنَه چَالِيشَانْ نُورْ شَاكِرْدْلَرِينِكْ گَنِيشْ بِرْ إِمْحَا بِلَانِنْدْنْ وَ أَلِيمْ وَ دَهْشَتْلِى بِرْ بَلَادْنْ وَ دَكْزِلِى حَيْسِنْدَنْ قُورْتُولْمالْرِينه تَوَافُقْلَه، بِرْ مَعْنَاىِ-رَمْزِى اِيلَه أُونْلَرْه دَه بَاقَارْ. "خَلْقِكْ شَرِّنْدَنْ كَنْدِيكْزِى قُورُويُكُزْ" گِيزْلِى بِرْ اِيمَا اِيلَه دَيرْ.

هَمْ مَثَلَا: اَلنَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِ جُمْلَه‌سِى (شَدَّه‌لَرْ صَايِيلْمَازْ) بِيكْ أُوچْ يُوزْ يِگِرْمِى سَكِزْ (١٣٢٨)؛ أَگَرْ شَدَّه‌دَه كِى (ل) صَايِيلْسَه، بِيكْ أُوچْ يُوزْ أَلْلِى سَكِزْ (١٣٥٨) عَدَدِيْلَه بُو عُمُومِى حَرْبْلَرِى يَاپَانْ أَجْنَبِى غَدَّارْلَرِكْ، حِرْصْ وَ حَسَدْ اِيلَه بِزْدَه كِى حُرِّيَتْ إِنْقِلَابِنِكْ قُرْآنْ لَهْنْدَه كِى نَتِيجَه‌لَرِينِى بُوزْمَقْ فِكْرِيْلَه تَبَدُّلْ-سُلْطَنَتْ وَ بَالْقَانْ وَ اِيتَالْيَانْ حَرْبْلَرِى وَ بِرِنْجِى وَ اِيكِنْجِى حَرْبِ-عُمُومِينِكْ پَاطْلَامْسِيْلَه مَادِّى وَ مَعْنَوِى شَرْلَرِينِى، سِيَاسِى دِيپْلُومَاتْلَرِكْ رَادْيُو دِيلِيْلَه هَرْ كَسِكْ قَفَالْرِينه سِحِرْبَازْ وَ زَهِرْلِى ئُوفْلَه‌مَه‌لَرِيْلَه وَ مُقَدَّرَاتِ-بَشَرِكْ دُوگْمَه وَ عُقْدَه‌لَرِينَه گِيزْلِى بِلَانْلَرِينِى تَلْقِينْ اَيتْمَه‌لَرِيْلَه بِيكْ سَنَه‌لِكْ مَدَنِيَتْ تَرَقِّيَاتِنِى وَحْشِيَانَه مَحْوْ اَيدَنْ شَرْلَرِكْ وُجُودَه گَلْمَگَه حَاضِرْلَانْمَه‌لَرِى تَارِيخِنَه تَوَافُقْ اَيدَه‌رَكْ، اَلنَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِ نِكْ تَامْ مَعْنَاسِنَه تَطَابُقْ اَيدَرْ.

بُو سُورَەنِكْ هَرْ بِرْ آيَتِنِكْ مَعْنَالِرِی چُوقْدُرْ. يَالْكِزْ مَعْنَايِ-إِشَارِی اِيلَه بَشْ جُمْلَه‌سِنْدَه دُرْتْ دَفْعَه "شَرّ" كَلِمَه‌سِنِی تَكْرَارْ اَيْتْمَكْ وَ قُوَّتْلِی مُنَاسَبَتِ-مَعْنَوِيَه اِيلَه بَرَابَرْ دُرْتْ طَرْزْدَه بُو عَصْرِكْ أَمْثَالْسِزْ دُرْتْ دَهْشَتْلِی وَ فِوزْطِنَه‌لِی مَادّی وَ مَعْنَوِی شَرْلَرِينَه وَ إِنْقِلَابْلَرِينَه وَ مُبَارَزَه‌لَرِينَه عَيْنِ تَارِيخِيْلَه پَارْمَقْ بَاصْمَقْ وَ مَعْنًا "بُونْلَرْدَنْ چَكِينِكْزْ " أَمْرْ اَيْتْمَكْ، أَلْبَتَّه قُرْآنِكْ إِعْجَازِينَه يَاقِيشِيرْ بِرْ إِرْشَادِ-غَيْبِيدِرْ.

مَثَلَا: بَاشْدَه قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ جُمْلَه‌سِی، بِيكْ اُوچْ يُوزْ أَلْلِی اِيكِی وَيَا دُرْتْ (١٣٥٢-١٣٥٤) تَارِيخِنَه حَسَابِ-أَبْجَدِی وَ جِفْرِيْلَه تَوَافُقْ اَيدِوبْ نَوْعِ-بَشَرْدَه أَكْ گَنِيشْ حِرْصْ وَ حَسَدْلَه وَ بِرِنْجِی حَرْبِكْ سَبَبِيْلَه وُقُوعَه گَلْمَگَه حَاضِرْلَانَانْ اِيكِنْجِی حَرْبِ-عُمُومِيَه إِشَارَتْ اَيدَرْ. وَ اُمَّتِ-مُحَمَّدِيَه‌يَه (ع‌ص‌م) مَعْنًا دَيرْ: "بُو حَرْبَه گِيرْمَه‌يِكْزْ وَ رَبِّكْزَه إِلْتِجَا اَيدِيكْزْ." وَ بِرْ مَعْنَايِ-رَمْزِيْلَه، قُرْآنِكْ خِدْمَتْكَارْلَرِنْدَنْ اُولَانْ رِسَالَهٔ-نُورْ شَاكِرْدْلَرِينَه خُصُوصِی بِرْ إِلْتِفَاتْ اِيلَه اُونْلَرِكْ أَسْكِيشَهِرْ حَپِسِنْدَنْ، دَهْشَتْلِی بِرْ شَرْدَنْ عَيْنِ تَارِيخِيْلَه قُورْتُولْمَالَرِينَه وَ حَقْلَرِنْدَه كِی إِمْحَا پِلَانِنِكْ عَقِيمْ بِيرَاقِيلْمَاسِنَه رَمْزًا خَبَرْ وَيرِرْ؛ مَعْنًا "إِسْتِعَاذَه اَيدِيكْزْ " أَمْرْ اَيدَرْ گِی بِرْ رَمْزْ وَيرِرْ.

هَمْ مَثَلَا: مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ جُمْلَه‌سِی (شَدَّه صَايِيلْمَازْ) بِيكْ اُوچْ يُوزْ آلْتِمِشْ بِرْ (١٣٦١) اَيدَه‌رَكْ، بُو أَمْثَالْسِزْ حَرْبِكْ مَرْحَمَتْسِزْ وَ ظَالِمَانَه تَخْرِيبَاتِنَه

خَاتِمَه

(غَايَتْ أَهَمِّيَتْلِى بِرْ نُكْتَهٔ-إِعْجَازِيَه‌يَه دَائِرْ، بِرْدَنْ، إِخْتِيَارْسِزْ، مُعْرِبْدَنْ صُوكْرْه قَلْبَه إِخْطَارْ اَيدِيلَنْ وَ سُورَهٔ- قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ظَاهِرْ بِرْ مُعْجِزَهٔ-غَيْبِيَه‌سِنِى گُوسْتَرَنْ اُوزُونْ بِرْ حَقِيقَتَه قِيصَه بِرْ إِشَارَتْدِرْ.)

بسم الله الرحمن الرحيم

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۞ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۞ وَ مِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ۞
وَ مِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِ ۞ وَ مِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ۞

اِيشْتَه يَالْكِزْ مْعْنَايِ-إِشَارِى جِهَتِنْدَه بُو سُورَهٔ-عَظِيمَهٔ-خَارِقَه: "كَائِنَاتْلَه عَدَمْ عَالَمْلَرِى حَسَابِنَه چَالِيشَانْ شَرِيرْلَرْدَنْ وَ إِنْسِى وَ جِنّى شَيْطَانْلَرْدَنْ كَنْدِيكْزِى مُحَافَظَه اَيدِيكْزْ." يَيْغَمْبَرِيمِزَه وَ اُمَّتِنَه أَمْرْ اَيدَه‌رَكْ، هَرْ عَصْرْه بَاقْدِيغِى گِبِى مْعْنَايِ-إِشَارِيسِيلَه بُو عَجِيبْ عَصْرِيمِزَه دَاهَا زِيَادَه، بَلْكِه ظَاهِرْ بِرْ طَرْزْدَه بَاقَارْ؛ قُرْآنِكْ خِدْمَتْكَارْلَرِينِى إِسْتِعَاذَه‌يَه دَعْوَتْ اَيدَرْ. بُو مُعْجِزَهٔ- غَيْبِيَه ، بَشْ إِشَارَتْلَه قِيصَه‌جَه بَيَانْ اَيدِيلَه‌جَكْ. شُويْلَه كِه:

خَلْقْ اَیدِوبْ هَرْ مَخْلُوقُكْ لِسَانِ-حَالْ اِیلَه شُعُورْسُزْ یَاپْدِقْلَرِی تَسْبِیحَاتِی، مَلَكْلَرِكْ عُبُودِیَتْكَارَانَه دِیلْلَرِیْلَه یَاپْدِیرِیُورْ.

مَلَكْلَرِكْ هِیچْ بِرْ جِهَتْدَه خِلَافِ-أَمِرْ حَرَكَتْلَرِی یُوقْدُرْ. خَالِصْ بِرْ عُبُودِیَتْدَنْ بَاشْقَه هِیچْ بِرْ اِیجَادْ وَ أَمِرْسِزْ هِیچْ بِرْ مُدَاخَلَه، حَتَّی إِذِنْسِزْ شَفَاعَتْلَرِی دَخِی أُولْمَازْ. تَامْ بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَ ۞ وَ یَفْعَلُونَ مَا یُؤْمَرُونَ سِرِّینَه مُظْهِرْدِرْلَرْ.

وَ عِزَّتْ وَ حَشْمَتِ-رُبُوبِيَتِه قَارْشِى تَكْبِيرْ وَ تَهْلِيلْ اِيلَه عُبُودِيَتْلَرِينِى عَالَمَه إِعْلَانْ اَيدِييُورُلْرْ.

أَوَتْ زَمَانِ-آدَمْدَنْ بَرِى بُتُونْ سَمَاوِى كِتَابْلَرْ وَ دِينْلَرْ، مَلَكْلَرِكْ وُجُودْلَرِينه وَ عُبُودِيَتْلَرِينه إِتِّفَاقْلَرِى وَ بُتُونْ عَصِرْلَرْدَه مَلَكْلَرْ اِيلَه قُونُوشْمَالَرْ وَ مُحَاوَرَه‌لَرْ، كَثْرَتْلِى تَوَاتُرْ اِيلَه إِنْسَانْلَرْ اِيچِنْدَه وُقُوعْ بُولْدُيغُنُى نَقِلْ وَ رِوَايَتْلَرِى اِيسه؛ گُورْمَدِيگِمِزْ آمَرِيقَا إِنْسَانْلَرِينِكْ وُجُودْلَرِى گِبِى مَلَكْلَرِكْ وُجُودْلَرِينِى وَ بِزِمْلَه عَلَاقَه‌دَارْ اُولْدُقْلَرِينِى قَطْعِى إِثْبَاتْ اَيدَرْ.

اِيشْتَه شِيمْدِى گَلْ، اِيمَانْ نُورُيْلَه بُو كُلِّى اِيكِنْجِى مَيْوَه‌يَه بَاقْ وَ طَاتْ؛ نَاصِلْ كَائِنَاتِى بَاشْدَنْ بَاشَه شَنْلَنْدِيرِوبْ، گُوزَلْلَشْدِيرِوبْ بِرْ مَسْجِدِ-أَكْبَرَه وَ بُيُوكْ بِرْ عِبَادَتْخَانَه‌يَه چَوِيرِييُورْ. وَ فَنْ وَ فَلْسَفَه‌نِكْ صُوغُوقْ، حَيَاتْسِزْ، ظُلْمَتْلِى، دَهْشَتْلِى گُوسْتَرْمَه‌لَرِينَه مُقَابِلْ؛ حَيَاتْلِى، شُعُورْلُى، اِيشِيقْلِى، اُنْسِيَتْلِى، طَاتْلِى بِرْ كَائِنَاتْ گُوسْتَرَه‌رَكْ بَاقِى حَيَاتِكْ بِرْ جِلْوَهِ-لَذَّتِنِى أَهْلِ-اِيمَانَه دَرَجَه‌سِنَه گُورَه دُنْيَادَه دَخِى طَاتْدِيرِرْ.

تَتِمَّه: نَاصِلْكِه وُجُودَتْ وَ أَحَدِيَتْ سِرِّيْلَه كَائِنَاتِكْ هَرْ طَرَفِنْدَه عَيْنِ قُدْرَتْ، عَيْنِ إِسِمْ، عَيْنِ حِكْمَتْ، عَيْنِ صَنْعَتْ بُولُونْمَاسِيْلَه خَالِقِكْ وُجُودَتْ وَ تَصَرُّفُ وَ اِيجَادْ وَ رُبُوبِيَتِى وَ خَلَّاقِيَتْ وَ قُدْسِيَتِى، جُزْئِى كُلِّى هَرْ بِرْ مَصْنُوعُكْ حَالْ دِيلِى اِيلَه إِعْلَانْ اَيدِيلِييُورْ. عَيْنًا اُويْلَه دَه؛ هَرْ طَرَفْدَه مَلَكْلَرِى

عَجِیبْ مَاهِیَتْدَه اُولَارْقْ بُولُونْمَالْرِی وَ وُجُودْلْرِی وَ رُوحْلْرِكْ بَقَالْرِی، سَلْطَنَتْ وَ حَشْمَتِ–رُبُوبِیَتِكْ مُقْتَضَاسِیدِرْ. اُونْلْرِكْ وَ هَرْ بِرِینِكْ مَخْصُوصْ طَائِفَه‌لَرِینِكْ وُجُودْلْرِی، كَائِنَاتْدَه گُونَشْ گِبِی گُورُونَنْ سَلْطَنَتْ وَ حَشْمَتِكْ وُجُودُی دَرَجَه‌سِنْدَه قَطْعِیدِرْ وَ شُبْهَه‌سِزْدِرْ. مَلَائِكَه‌یَه عَائِدْ بَاشْقَه مَادَّه‌لَرْ بُونْلَرْه قِیَاسْ اَیدِیلْسِینْ.

أَوَتْ كُرَهْ–أَرْضْدَه دُرْتْ یُوزْ بِیكْ نَوْعِلَرِی ذِی‌حَیَاتْدَنْ خَلْقْ اَیدَنْ، حَتَّی أَكْ عَادِی وَ مُتَعَفِّنْ مَادَّه‌لَرْدَنْ ذِی‌رُوحْلْرِی چُوقْلُقْلَه یَارَادَانْ وَ هَرْ طَرَفِی اُونْلَرْلَه شَنْلَنْدِیرَنْ وَ مُعْجِزَاتِ–صَنْعَتِنَه قَارْشِی، اُونْلَرْه دِیلْلَرِیْلَه "مَا شَآءَ الله، بَارَكَ الله، سُبْحَانَ الله" دَیدِیرَنْ وَ إِحْسَانَاتِ–رَحْمَتِنَه مُقَابِلْ "اَلْحَمْدُ لِلّٰه، وَالشُّكْرُ لِلّٰهِ، اَللّٰهُ اَكْبَرُ" اُو حَیْوَانْجِقْلَرْه سُویْلَتْدِیرَنْ بِرْ قَدِیرِ–ذُوالْجَلَالِ–وَالْجَمَالْ، أَلْبَتَّه، بِلَاشَكْ وَلَاشُبْهَه، قُوجَه سَمَاوَاتْه مُنَاسِبْ، عِصْیَانْسِزْ وَ دَائِمَا عُبُودِیَتْدَه اُولَانْ سَكَنَه‌لَرِی وَ رُوحَانِیلَرِی یَارَاتْمِشْ، سَمَاوَاتِی شَنْلَنْدِیرْمِشْ، بُوشْ بِیرَاقْمَامِشْ. وَ حَیْوَانَاتِكْ طَائِفَه‌لَرِنْدَنْ بَكْ چُوقْ زِیَادَه آیْرِی آیْرِی نَوْعِلَرِی مَلَكْلَرْدَنْ اِیجَادْ اَیتْمِشْ كِه، بِرْ قِسْمِی كُوچُوجُكْ اُولَارْقْ یَاغْمُورْ وَ قَارْ قَطْرَه‌لَرِینَه بِینُوبْ صَنْعَتْ وَ رَحْمَتِ–إِلٰهِیَه‌یِی كَنْدِی دِیلْلَرِیْلَه آلْقِیشْلَایُورْلَرْ؛ بِرْ قِسْمِی، بِرَرْ سَیَّارْ یِیلْدِیزْلَرْه بِینُوبْ فَضَایِ–كَائِنَاتْدَه سَیَاحَتْ اِیچِنْدَه عَظَمَتْ

اَيدِيلْمَكْلَه، عَقْلِكْ خَارِجِنْدَه بِرْ صُورَتْ آلْمِشْ. مَادَامْ مَلَكْلَرْ هٰوَادَه گَزْدِكْلَرِى گِبِى طُوپْرَاقْدَه وَ طَاشْدَه وَ يَرِكْ مَرْكَزِنْدَه دَه گَزَرْلَرْ؛ أَلْبَتَّه أُونْلَرِكْ وَ كُرَهِ- أَرْضِكْ ، أُوسْتُنْدَه طُورَاجَقْ جِسْمَانِى طَاشْ وَ بَالِيغَه وَ أُوكُوزَه إِحْتِيَاجْلَرِى يُوقْدُرْ.

هَمْ مَثَلَا كُرَهِ-أَرْضْ، كُرَهِ- أَرْضِكْ نَوْعِلَرِى عَدَدِنْجَه بَاشْلَرْ وَ أُو نَوْعِلَرِكْ فَرْدْلَرِى صَايِيسِنْجَه دِيلْلَرْ وَ أُو فَرْدْلَرِكْ أَعْضَا وَ يَاپْرَاقْ وَ مَيْوَه‌لَرِى مِقْدَارِنْجَه تَسْبِيحَاتْلَرْ يَاپْدِيغِى اِيچِونْ أَلْبَتَّه أُو حَشْمَتْلِى وَ شُعُورْسُزْ عُبُودِيَتِ-فِطْرِيَه‌يِى بِيلَه‌رَكْ، شُعُورْدَارَانَه تَمْثِيلْ اَيدِوبْ دَرْگَاهِ-إِلٰهِيَه‌يَه تَقْدِيمْ اَيْتْمَكْ اِيچِونْ قِرْقْ بِيكْ بَاشْلِى وَ هَرْ بَاشِى قِرْقْ بِيكْ دِيلْ اِيلَه وَ هَرْ بِرْ دِيلْ اِيلَه قِرْقْ بِيكْ تَسْبِيحَاتْ يَاپَانْ بِرْ مَلَكِ-مُؤَكَّلِى بُولُونه‌جَقْ كِه، عَيْنِ-حَقِيقَتْ أُولَارَقْ مُخْبِرِ-صَادِقْ خَبَرْ وَيرْمِشْ. وَ خِلْقَتِ-كَائِنَاتِكْ أَكْ أَهَمِّيَتْلِى نَتِيجَه‌سِى أُولَانْ إِنْسَانْلَرْلَه مُنَاسَبَاتِ-رَبَّانِيَه‌يِى تَبْلِيغْ وَ إِظْهَارْ اَيدَنْ جَبْرَائِيلْ (ع‌س) وَ ذِى‌حَيَاتْ عَالَمِنْدَه أَكْ حَشْمَتْلِى وَ أَكْ دَهْشَتْلِى أُولَانْ دِيرِيلْتْمَكْ وَ حَيَاتْ وَيرْمَكْ وَ أُولُومْلَه تَرْخِيصْ اَيتْمَكْدَه كِى خَالِقَه مَخْصُوصْ أُولَانْ إِجْرَاآتِ-إِلٰهِيَه‌يِى يَالْكِزْ تَمْثِيلْ اَيدِوبْ عُبُودِيَتْكَارَانَه نَظَارَتْ اَيدَنْ إِسْرَافِيلْ (ع‌س) وَ عَزْرَائِيلْ (ع‌س) وَ حَيَاتْ دَائِرَه‌سِنْدَه رَحْمَتِكْ أَكْ جَمْعِيَتْلِى، أَكْ گَنِيشْ، أَكْ ذَوْقْلِى أُولَانْ رِزِقْدَه‌كِى إِحْسَانَاتِ-رَحْمَانِيَه‌يَه نَظَارَتْلَه بَرَابَرْ شُعُورْسُزْ شُكُرْلَرِى شُعُورْ اِيلَه تَمْثِيلْ اَيدَنْ مِيكَائِيلْ (ع‌س) گِبِى مَلَكْلَرِكْ پَكْ

أَوَتْ كَائِنَانِكْ هَرْ طَرْفِنْدَه، جُزْئِی وَ كُلِّی هَرْ شَيْدَه، هَرْ نَوْعِدَه، كَنْدِينِی طَانِيتْدِيرْمَقْ وَ سَوْدِيرْمَكْ اِيچِنْدَه مَرْحَمَتْكَارَانَه بِرْ حَشْمَتِ-رُبُوبِيَتْ، أَلْبَتَّه اُو حَشْمَتَه، اُو مَرْحَمَتَه، اُو طَانِيتْدِيرْمَغَه، اُو سَوْدِيرْمَكَّه قَارْشِی شُكُرْ وَ تَقْدِيسْ اِيچِنْدَه بِرْ گَنِيشْ وَ إِحَاطَه‌لِی وَ شُعُورْكَارَانَه بِرْ عُبُودِيَتْلَه مُقَابَلَه اَيتْمَه‌سِی لَازِمْ وَ قَطْعِيدِرْ. وَ شُعُورْسُزْ جَمَادَاتْ وَ أَرْكَانِ-عَظِيمَهْ-كَائِنَاتْ حَسَابِنَه اُو وَظِيفَه‌يِی، آنْجَقْ حَدْسِزْ مَلَكْلَرْ گُورَه‌بِيلِيرْ وَ اُو سُلْطَنَتِ-رُبُوبِيَتِكْ هَرْ طَرْفْدَه؛ ثَرَادَه، ثُرَيَّادَه، زَمِينِكْ تَمْلِنْدَه، طِيشِنْدَه حَكِيمَانَه وَ حَشْمَتْكَارَانَه إِجْرَاآتِنِی اُونْلَرْ تَمْثِيلْ اَيدَه‌بِيلِيرْلَرْ.

مَثَلَا، فَلْسَفَه‌نِكْ رُوحْسُزْ قَانُونْلَرِی يَكْ قَرَاكْلِقْ وَ وَحْشَتْلِی گُوسْتَرْدِكْلَرِی خِلْقَتِ-أَرْضِيَه وَ وَضْعِيَتِ-فِطْرِيَه‌سِنِی، بُو مَيْوَه اِيلَه نُورْلُی، أُنْسِيَتْلِی بِرْ طَرْزْدَه ثَوْرْ وَ حُوتْ نَامْلَرِنْدَه‌كِی اِيكِی مَلَكْ أُومُوزْلَرِنْدَه، يَعْنِی نَظَارَتْلَرِنْدَه وَ جَنَّتْدَنْ گَتِيرِيلَنْ وَ فَانِی كُرَهِ-أَرْضِكْ بَاقِی بِرْ تَمَلْ طَاشِی اُولْمَقْ، يَعْنِی اِيلَرِيدَه بَاقِی جَنَّتَه بِرْ قِسْمِنِی دَوْرْ اَيتْمَكَّه بِرْ إِشَارَتْ اِيچُونْ صَخْرَتْ نَامِنْدَه اُخْرَوِی بِرْ مَادَّه، بِرْ حَقِيقَتْ گُونْدَرِيلُوبْ ثَوْرْ وَ حُوتْ مَلَكْلَرِينَه بِرْ نُقْطَهِ-إِسْتِنَادْ اَيدِيلْمِشْ دِيَه بَنِی-إِسْرَائِيلِكْ أَسْكِی يَيْغَمْبَرْلَرِنْدَنْ رِوَايَتْ وَارْ وَ اِبْنِ-عَبَّاسْدَنْ دَخِی مَرْوِيدِرْ. مَعَ التَّأَسُّفْ بُو قُدْسِی مَعْنَا، مُرُورُ-زَمَانْلَه بُو تَشْبِيهْ، عَوَامِكْ نَظَرِنْدَه حَقِيقَتْ تَلَقِّی

أَگَرْ ذِي‌شُعُورْ اِيسَه جَزَايِي چَكَرْلَرْ. دَيمَكْ سَيِّئَاتْلَه أُو فَنَالْرْ فَاعِلْدِرْلَرْ؛ فَقَطْ حَسَنَه‌لَرْ وَ خَيرْلَرْلَه وَ عَمَلِ-صَالِحْدَه وُجُودْ أُولْمَاسِنْلَنْ، أُو اِيبِلَرْ حَقِيقِي فَاعِلْ وَ مُؤَثِّرْ دَگِلْلَرْ. بَلْكِه قَابِلْدِرْلَرْ؛ فَيْضِ-إِلٰهِي‌يِي قَبُولْ اَيدَرْلَرْ وَ مُكَافَاتْلَرِي دَخِي صِرْفْ بِرْ فَضْلِ-إِلٰهِيدِرْ دِيمَه، قُرْآنِ-حَكِيمْ، مَآ اَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللهِ وَمَآ اَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ فَرْمَانْ اَيدَرْ.

اَلْحَاصِلْ: وُجُودْ كَائِنَاتْلَرِي وَ حَدْسِزْ عَدَمْ عَالَمْلَرِي بِرْبِرْلَرِيْلَه چَارْپِيشِيرْكَنْ وَ جَنَّتْ وَ جَهَنَّمْ گِبِي مَيْوَه‌لَرْ وَيرِرْكَنْ وَ بُتُونْ وُجُودْ عَالَمْلَرِي "اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ" وَ بُتُونْ عَدَمْ عَالَمْلَرِي "سُبْحَانَ اللهِ، سُبْحَانَ اللهِ" دَيرْكَنْ وَ إِحَاطَه‌لِي بِرْ قَانُونُ-مُبَارَزَه اِيلَه مَلَكْلَرْ شَيْطَانْلَرْلَه وَ خَيرْلَرْ شَرْلَرْلَه، تَا قَلْبِكْ أَطْرَافِنْدَه كِي إِلْهَامْ، وَسْوَسَه اِيلَه مُجَادَلَه اَيدَرْكَنْ؛ بِرْدَنْ مَلَكْلَرَه اِيمَانِكْ بُو مَيْوَه‌سِي تَجَلِّي اَيدَرْ، مَسْئَلَه‌يِي حَلّ اَيدِوبْ قَرَاكْلِقْ كَائِنَاتِي اِيشِيقْلَانْدِيرِرْ. اَللّٰهُ نُورُ السَّمٰوَاتِ وَ الْاَرْضِ آيَتِنِكْ أَنْوَارِنْدَنْ بِرْ نُورُنِي بِزَه گُوسْتَرِرْ وَ بُو مَيْوَه نَه قَدَرْ طَاتْلِي أُولْدُيغُنُ طَاتْدِيرِرْ.

اِيكِنْجِي بِرْ كُلِّي مَيْوَه‌سِنَه يگرمِي دُرْدُنْجُي وَ أَلِفْلَرْ كَرَامَتِنِي گُوسْتَرَنْ يِگرْمِي طُوقُوزُنْجُي سُوزْلَرْ إِشَارَتْ اَيدِوبْ پَارْلَاقْ بِرْ صُورَتْدَه مَلَكْلَرِكْ وُجُودُينِي وَ وَظِيفَه‌سِنِي إِثْبَاتْ اَيتْمِشْلَرْ.

أَوَتْ، عِزَّتْ وَ عَظَمَتْ اِیسْتَرْلَرْ کِه؛ أَسْبَابْ، پَرْدَه‌دٰارِ-دَسْتِ-قُدْرَتْ اُولٰه عَقْلِكْ نٰظَرِنْدٰه. تَوْحِیدْ وَ أَحَدِیَتْ اِیسْتَرْلَرْ کِه؛ أَسْبَابْ، أَلْلَرِینِی چَکْسِینْلَرْ تَأْثِیرِ-حَقِیقِیدَنْ.

اِیشْتَه نَاصِلْکِه مَلَکْلَرْ وَ اُمُورُ-خَیْرِیَه‌دَه وَ وُجُودِیَه‌دَه اِسْتِخْدَامْ اَیدِیلَنْ ظَاهِرِی سَبَبْلَرْ، گُوزَلْلِکْلَرِی گُورُونْمَه‌یَنْ وَ بِیلِینْمَه‌یَنْ شَیْلَرْدَه قُدْرَتِ-رَبَّانِیَه‌یِی قُصُورْدَنْ، ظُلُمْدَنْ مُحَافَظَه اَیدِوبْ تَقْدِیسْ وَ تَسْبِیحِ-إِلٰهِیدَه بِرَرْ وَسِیلَه‌دِرْلَرْ. عَیْنًا اُویْلَه دَه: جِنِّی وَ إِنْسِی شَیْطَانْلَرْ وَ مُضِرْ مَادَّه‌لَرِكْ اُمُورُ-شَرِّیَه‌دَه وَ عَدَمِیَه‌دَه اِسْتِعْمَالْلَرِی دٰاخِی، بِنَه قُدْرَتِ-سُبْحَانِیَه‌یِی غَدِرْدَنْ وَ حَقْسِزْ إِعْتِرَاضْلَرْدَنْ وَ شَکْوَالَرْه هَدَفْ اُولْمَقْدَنْ قُورْتَارْمَقْ اِیلَه تَقْدِیسْ وَ تَسْبِیحَاتِ-رَبَّانِیَه‌یَه وَ کَائِنَاتْدَه کِی بُتُونْ قُصُورَاتْدَنْ مُبَرَّا وَ مُنَزَّهِیَتِنَه خِدْمَتْ اَیدِییُورْلَرْ. چُونْکُه بُتُونْ قُصُورْلَرْ عَدَمْدَنْ وَ قَابِلِیَتْسِزْلِکْدَنْ وَ تَخْرِیبْدَنْ وَ وٰظِیفَه یَاپْمَامَقْدَنْ (کِه بِرَرْ عَدَمْدِرْلَرْ) وَ وُجُودِی اُولْمَیَانْ عَدَمِی فِعِلْلَرْدَنْ گَلِییُورْ. بُو شَیْطَانِی وَ شَرِّلِی پَرْدَه‌لَرْ، اُو قُصُورَاتْه مَرْجِعْ اُولُوبْ إِعْتِرَاضْ وَ شَکْوَالَرِی بِالْإِسْتِحْقَاقْ کَنْدِیلَرِینَه آلَارَقْ جَنَابِ-حَقِّكْ تَقْدِیسِنَه وَسِیلَه اُولُویُورْلَرْ. ذَاتًا شَرِّلِی وَ عَدَمِی وَ تَخْرِیبْجِی اِیشْلَرْدَه قُوَّتْ وَ إِقْتِدَارْ لَازِمْ دَگِلْ؛ آزْ بِرْ فِعِلْ وَ جُزْئِی بِرْ قُوَّتْ، بَلْکِه وٰظِیفَه‌سِنِی یَاپْمَامَقْ اِیلَه بَعْضًا بُیُوكْ عَدَمْلَرْ وَ بُوزْمَقْلَرْ اُولُویُورْ. اُو شَرِیرْ فَاعِلْلَرْ، مُقْتَدِرْ ظَنْ اَیدِیلِیرْلَرْ. حَالْبُوکِه عَدَمْدَنْ بَاشْقَه هِیچْ تَأْثِیرْلَرِی وَ جُزْئِی بِرْ کَسْبْدَنْ خَارِجْ بِرْ قُوَّتْلَرِی یُوقْدُرْ. فَقَطْ اُو شَرْلَرْ عَدَمْدَنْ گَلْدِکْلَرِنْدَنْ، اُو شَرِیرْلَرْ حَقِیقِی فَاعِلْدِرْلَرْ. بِالْإِسْتِحْقَاقْ،

اُوكٰا جَوابًا دَينِيلْمِشْ: " سَنِكْ وٰظِيفَه‌كَه خَسْتَه‌لِقْلَرِى وَ مُصِيبَتْلَرِى پَرْدَه يَاپَاجَغِمْ؛ تَا عِبَادِيمِكْ شَكْوَالَرِى اُونْلَرْه گِيتْسِينْ، سٰكٰا گَلْمَه‌سِينْ." عَيْنًا بُو پَرْدَه‌لَرْ گِبِى عَزْرَائِيلْ عَلَيْهِ السَّلَامِكْ وٰظِيفَه‌سِى دَه بِرْ پَرْدَه‌دِرْ. تَا حَقْسِزْ شَكْوَالْرْ جَنَابِ-حَقَّه گِيتْمَه‌سِينْ. چُونْكُه نُولُومْدَه‌كِى حِكْمَتْ وَ رَحْمَتْ وَ گُوزَلْلِكْ وَ مُصْلَحَتْ جِهَتِنِى هَرْكَسْ گُورَه‌مَزْ. ظَاهِرَه بَاقِوبْ إِعْتِرَاضْ اَيدَرْ، شَكْوَايِه بَاشْلَارْ. اِيشْتَه بُو حَقْسِزْ شَكْوَالْرْ رَحِيمِ-مُطْلَقَه گِيتْمَه‌مَكْ حِكْمَتِيْلَه عَزْرَائِيلْ عَلَيْهِ السَّلَامْ پَرْدَه اُولْمُشْ.

عَيْنًا بُونُكْ گِبِى بُتُونْ مَلَكْلَرِكْ، بَلْكِه بُتُونْ أَسْبَابِ-ظَاهِرِيَه‌نِكْ وٰظِيفَه‌لَرِى، عِزَّتِ-رُبُوبِيَتِكْ پَرْدَه‌لَرِيدِرْ. تَا گُوزَلْلِكْلَرِى گُورُونْمَه‌يَنْ وَ حِكْمَتْلَرِى بِيلِينْمَه‌يَنْ شَيْلَرْدَه قُدْرَتِ-إِلٰهِيَه‌نِكْ عِزَّتِى وَ قُدْسِيَتِى وَ رَحْمَتِنِكْ إِحَاطَه‌سِى مُحَافَظَه اَيدِيلْسِينْ، إِعْتِرَاضَه هَدَفْ اُولْمَاسِينْ وَ خَسِيسْ وَ أَهَمِّيَتْسِزْ وَ مَرْحَمَتْسِزْ شَيْلَرْ اِيلَه قُدْرَتِكْ مُبَاشَرَتِى (نٰظَرِ-ظَاهِرِيدَه) گُورُونْمَسِينْ. يُوقْسَه هِيچْ بِرْ سَبَبِكْ حَقِيقِى تَأْثِيرِى وَ اِيجَادَه هِيچْ قَابِلِيَتِى اُولْمَادِيغِنِى، هَرْ شَيْدَه تَوْحِيدْ سِكَّه‌لَرِى قَطْعِى گُوسْتَرِدِيگِنِى، رِسَالَهِ-النُّورْ حَدْسِزْ دَلِيلْلَرْ اِيلَه إِثْبَاتْ اَيتْمِشْ. خَلْقْ اَيتْمَكْ، اِيجَادْ اَيتْمَكْ اُوكٰا مَخْصُوصْدُرْ. أَسْبَابْ، يَالْكِزْ بِرْ پَرْدَه‌دِرْ. مَلَائِكَه گِبِى ذِى‌شُعُورْ اُولَانْلَرِكْ، يَالْكِزْ جُزْءِ-إِخْتِيَارِيلَه جُزْئِى، اِيجَادْسِزْ، كَسْبْ دَينِيلَنْ بِرْ نَوْعِ خِدْمَتِ-فِطْرِيَه وَ عَمَلِى بِرْ نَوْعِ عُبُودِيَتْدَنْ بَاشْقَه أَلْلَرِنْدَه يُوقْدُرْ.

گِبِی، مَجْمُوعُنُكْ بِرْدَنْ چُوقْ مَيْوَه‌لَرِنْدَنْ بِرْ مَيْوَه‌سِی، قُوجَه جَنَّتْ وَ بِرِی دَه سُعَادَتِ–أَبَدِيَه وَ بِرِی دَه بَلْكِه أَكْ طَاتْلِيسِی دٰه رُؤْيَتِ–إِلٰهِيَه‌دِرْ دِيَه، بَاشْدٰه دَيِمِشْدِكْ. وَ اُوتُوزْ اِيكِنْجِی سُوزُكْ آخِرِنْدَه كِی مُوَازَنَه‌دَه، اِيمَانِكْ سُعَادَتِ–دَارَيْنَه مَدَارْ بِرْ قِسِمْ ثَمَرَه‌لَرِی گُوزَلْ اِيضَاحْ اَيدِيلْمِشْ.

اِيمَانِ–بِالْقَدَرْ رُكْنُنُكْ قِيمَتْدَارْ مَيْوَه‌لَرِی بُو دُنْيَادٰه بُولُونْدُيغُنٰه بِرْ دَلِيلِی، عُمُومْ لِسَانِنْدٰه مَنْ اٰمَنَ بِالْقَدَرِ اَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ ضَرْبِ–مَثَلْ اُولْمُشْدُرْ. يَعْنِی، "قَدَرَه اِيمَانْ اَيدَنْ، غَمْلَرْدَنْ قُورْتُولُورْ." رِسَالَهٔ–قَدَرِكْ آخِرِنْدَه گُوزَلْ بِرْ تَمْثِيلْ اِيلَه، اِيكِی آدَمِكْ شَاهَانَه بِرْ سَرَايِكْ بَاغْچَه‌سِنَه گِيرْمَه‌سِيْلَه، بِرْ كُلِّی مَيْوَه‌سِی بَيَانْ اَيدِيلْمِشْ. حَتّٰی بَنْ كَنْدِی حَيَاتِمْدٰه بِيكْلَرْ تَجْرُبَه‌لَرِمْلَه گُورْدُمْ وَ بِيلْدِمْ كِه؛ قَدَرَه اِيمَانْ اُولْمَازْسه حَيَاتِ–دُنْيَوِيَه سُعَادَتِی مَحْوْ اُولُورْ. أَلِيمْ مُصِيبَتْلَرْدَه، نَه وَقِتْ قَدَرَه اِيمَانْ جِهَتِنَه بَاقَارْدِمْ؛ مُصِيبَتْ غَايَتْ خَفِيفْلَشِيُورْ گُورُويُورْدُمْ. وَ قَدَرَه اِيمَانْ اَيتْمَه‌يَنْ نَاصِلْ يَاشَايَه‌بِيلِيرْ دِيَه حَيْرَتْ اَيدَرْدِمْ.

مَلَائِكَه‌يَه اِيمَانْ رُكْنُنُكْ كُلِّی مَيْوَه‌لَرِنْدَنْ بِرِيسِنَه، يِگْرْمِی اِيكِنْجِی سُوزُكْ اِيكِنْجِی مُقَامِنْدٰه شُويْلَه إِشَارَتْ اَيدِيلْمِشْ كِه؛ عَزْرَائِيلْ عَلَيْهِ السَّلَامْ جَنَابِ–حَقَّه مُنَاجَاتْ اَيدِوبْ دَيِمِشْ: "قَبْضِ–أَرْوَاحْ وَظِيفه‌سِنْدَه سَنِكْ عِبَادِكْ بَنْدَنْ كُوسه‌جَكْلَرْ، شَكْوَا اَيدَه‌جَكْلَرْ."

قَزَانَانْ، هَمْ رِسَالَهِ-النُّورُكْ حَقِيقَتْلَرِينِى نَشْرْ اَيدَنْ، بِرَادَرْزَادَهمْ مَرْحُومْ فُؤَادْ؛ اِيكِنْجِيسِى، حَجّه گِيدِوبْ سَكَرَاتْ اِيچِنْدَه طَوَافْ اَيدَرْكَنْ، طَوَافْ اِيچِنْدَه وَفَاتْ اَيدَنْ عَالِمَه خَانِمْ نَامِنْدَه كِى مَرْحُومَه هَمْشِيرَهمْ. بُو اِيكِى أَقْرَبَامِكْ ئُولُومْلَرِى، إِخْتِيَارْ رِسَالَه‌سِنْدَه يَازِيلَانْ مَرْحُومْ عَبْدُ الرَّحْمَانِكْ وَفَاتِى گِبِى بَنِى آغْلَاتِيرْكَنْ؛ اِيمَانِكْ نُورُيْلَه اُو مَعْصُومْ فُؤَادْ، اُو صَالِحَه خَانِمْ إِنْسَانْلَرْ يَرِنْدَه مَلَكْلَرَه، حُورِيلَرَه آرْقَدَاشْ اُولْدُقْلَرِينِى وَ بُو دُنْيَانِكْ تَهْلِكَه وَ گُنَاهْلَرِنْدَنْ قُورْتُولْدُقْلَرِينِى مَعْنًا، قَلْبًا گُورْدُمْ. اُو شِدَّتْلِى حُزُنْ يَرِنْدَه بُيُوكْ بِرْ سَوِينْجْ حِسّ اَيدِوبْ هَمْ اُونْلَرِى، هَمْ فُؤَادِكْ يَدَرِى قَارْدَاشِمْ عَبْدُ الْمَجِيدِى، هَمْ كَنْدِيمِى تَبْرِيكْ اَيدَرَكْ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَه شُكْرْ اَيتْدِمْ. بُو اِيكِى مَرْحُومَه‌يَه رَحْمَتْ دُعَاسِى نِيَّتِيْلَه بُورَايَه يَازِيلْدِى، قَيْدْ اَيدِيلْدِى.

رِسَالَهِ-النُّورْدَه كِى بُتُونْ مِيزَانْلَرْ وَ مُوَازَنَه‌لَرْ، اِيمَانِكْ سَعَادَتِ-دُنْيَوِيَه‌يَه وَ اُخْرَوِيَه‌يَه مَدَارْ مَيْوَه‌لَرِينِى بَيَانْ اَيدَرْلَرْ. وَ اُو كُلِّى وَ بُيُوكْ مَيْوَه‌لَرْ، بُو دُنْيَادَه گُوسْتَرْدِكْلَرِى سَعَادَتِ-حَيَاتِيَه وَ لَذَّتِ-عُمُرْ جِهَتِيْلَه هَرْ مُؤْمِنِكْ اِيمَانِى اُوكَا بِرْ سَعَادَتِ-أَبَدِيَه‌يِى قَزَانْدِيرَه‌جَقْ.. بَلْكِه سُنْبُلْ وَيرَه‌جَكْ وَ اُو صُورَتْدَه اِنْكِشَافْ اَيدَه‌جَكْ دِيَه خَبَرْ وَيرِرْلَرْ. وَ اُو كُلِّى وَ پَكْ چُوقْ مَيْوَه‌لَرِنْدَنْ بَشْ مَيْوَه‌سِى، مَيْوَهِ-مِعْرَاجْ اُولَارَقْ اُوتُوزْ بِرِنْجِى سُوزُكْ آخِرِنْدَه وَ بَشْ مَيْوَه‌سِى يِگَرْمِى دُرْدُنْجُى سُوزُكْ بَشِنْجِى دَالِنْدَه نُمُونَه اُولَارَقْ يَازِيلْمِشْ. أَرْكَانِ-اِيمَانِيَه‌نِكْ هَرْ بِرِينِكْ آيْرِى آيْرِى پَكْ چُوقْ بَلْكِه حَدْسِزْ مَيْوَه‌لَرِى اُولْدُيغُى

دِییَه‌رَكْ، هَمْ اُو مَلَائِكَه‌لَرِی، هَمْ حَاضِرْ رُوحْلَرِی، هَمْ اُو وَاقِعَه‌یِی مُشَاهَدَه اَیدَنْ اُورَادَه بُولُونَانْ بِرْ كَشْفَ الْقُبُورْ وَلِیسِنِی گُولْدُیرْدُی وَ رَحْمَتِ-إِلٰهِیَه‌یِی تَبَسُّمَه گَتِیرْدِی، عَذَابْدَنْ قُورْتُولْدُیغُی گِبِی؛ رِسَالَهِ-النُّورُكْ بِرْ شَهِیدْ قَهْرَمَانِی اُولَانْ مَرْحُومْ حَافِظْ عَلِی، حَبِسْدَه مَیْوَه رِسَالَه‌سِنِی كَمَالِ-عَشْقْلَه یَازَارَكَنْ وَ اُوقُورَكَنْ وَفَاتْ اَیدِوبْ قَبِرْدَه مَلَائِكَهِ-سُؤَالَه مَحْكَمَه‌دَه كِی گِبِی مَیْوَه حَقِیقَتْلَرِیْلَه جَوَابْ وَیرْدِیكِی مِثْلُو؛ بَنْ دَه وَ رِسَالَهِ-النُّورْ شَاكِرْدْلَرِی دَه، اُو سُؤَالْلَرَه قَارْشِی رِسَالَهِ-النُّورُكْ پَارْلَاقْ وَ قُوَّتْلِی حُجَّتْلَرِیْلَه إِسْتِقْبَالْدَه حَقِیقَةً وَ شِیمْدِی مَعْنًا جَوَابْ وَیرِوبْ اُونْلَرِی تَصْدِیقَه وَ تَحْسِینَه وَ تَبْرِیكَه سَوْقْ اَیدَه‌جَكْلَرْ إِنْ شَاءَ اللهْ.

هَمْ مَلَكْلَرَه إِیمَانِكْ سَعَادَتِ-دُنْیَوِیَه‌یَه مَدَارْ جُزْئِی بِرْ نُمُونَه‌سِی شُودُرْ كِه: عِلْمِ-حَالْدَنْ إِیمَانْ دَرْسِنِی آلَانْ بِرْ مَعْصُومْ چُوجُغُكْ، یَانِنْدَه آغْلَایَانْ وَ مَعْصُومْ بِرْ قَارْدَاشِكْ وَفَاتِی اِیچُونْ وَاوَیْلَا اَیدَنْ دِیگَرْ بِرْ چُوجُغَه: "آغْلَامَه، شُكُرْ أَیْلَه.. سَنِكْ قَارْدَاشِنِكْ مَلَكْلَرْلَه بَرَابَرْ جَنَّتَه گِیتْدِی؛ اُورَادَه گَزَرْ، بِزْدَنْ دَاهَا اِیِی كَیْفْ اَیدَه‌جَكْ، مَلَكْلَرْ گِبِی اُوچَه‌جَقْ، هَرْ یَرِی سَیْرْ اَیدَه‌بِیلِیرْ." دَیِیوبْ، فَرْیَادْ اَیدَنِكْ آغْلَامَاسِنِی تَبَسُّمَه وَ سَوِینْجَه چَوِیرْمَه‌سِیدِرْ.

بَنْ دَه عَیْنًا بُو آغْلَایَانْ چُوجُقْ گِبِی، بُو حَزِینْ قِیشْلَه وَ أَلِیمْ بِرْ وَضْعِیَتِمْدَه غَایَتْ أَلِیمْ اِیكِی وَفَاتْ خَبَرِینِی آلدِمْ. بِرِی، هَمْ عَالِی مَكْتَبْلَرْدَه بِرِنْجِیلِكِی

أُو عَدَمْ مُحْصُولَاتْلَرِينِي قَاوُورُيُورْ وَ أُو دَهْشَتْلِي جَهَنَّمْ فَابْرِيقَه‌سِي، سَائِرْ وَظِيفَه‌لَرِي اِيچِنْدَه، عَالَمْ–وُجُودْ كَائِنَاتِنِي عَالَمْ–عَدَمْ پِيسْلِكْلَرِنْدَنْ تَمِيزْلَتْدِيرِيُورْ. بُو دَهْشَتْلِي مَسْئَلَه‌نِكْ شِيمْدِيلِكْ قَپُوسِنِي آچْمَاْيه‌جَغِزْ. إِنْ شَاءَ اللهْ صُوكْرَه اِيضَاحْ اَيدِيلَه‌جَكْ.

هَمْ مَلَكْلَرَه اِيمَانْ مَيْوَه‌سِنْدَنْ بِرْ جُزْئِي وَ مُنْكَرْ وَ نَكِيرَه عَائِدْ بِرْ نُمُونَه‌سِي شُودُرْ: "هَرْكَسْ گِبِي بَنْ دَخِي مُحَقَّقْ گِيرَه‌جَگِمْ" دِيَه مَزَارِيمَه خَيَالاً گِيرْدِمْ. وَ قَبِرْدَه يَالْكِزْ ، كِيمْسَه‌سِزْ، قَرَاكُلُقْ ، صُوغُوقْ، طَارْ بِرْ حَبْسِ–مُنْفَرِدْدَه بِرْ تَحْرِيدِ–مُطْلَقْ اِيچِنْدَه كِي تَوَحُّشْ وَ مَأْيُوسِيَتْدَنْ تَدَهُّشْ اَيدَرْكَنْ، بِرْدَنْ مُنْكَرْ وَ نَكِيرْ طَائِفَه‌سِنْدَنْ اِيكِي مُبَارَكْ آرْقَدَاشْ چِيقُوبْ گَلْدِيلَرْ. بَنِمْلَه مُنَاظَرَه‌يَه بَاشْلَادِيلَرْ. قَلْبِمْ وَ قَبْرِمْ گَنِيشْلَه‌دِيلَرْ، نُورْلَانْدِيلَرْ، حَرَارَتْلَنْدِيلَرْ؛ عَالَمْ–أَرْوَاحَه پَنْجَرَه‌لَرْ آچِيلْدِي. بَنْ دَه شِيمْدِي خَيَالاً وَ إِسْتِقْبَالْدَه حَقِيقَةً گُورَه‌جَگِمْ أُو وَضْعِيَتَه بُتُونْ جَانِمْلَه سَوِينْدِمْ وَ شُكُرْ اَيتْدِمْ.

صَرْفْ وَ نَحْوْ عِلْمِنِي أُوقُويَانْ بِرْ مَدْرَسَه طَلَبَه‌سِنِكْ وَفَاتْ اَيدِوبْ، قَبِرْدَه مُنْكَرْ وَ نَكِيرِكْ: **مَنْ رَبُّكَ** "سَنِكْ رَبِّكْ كِيمْدِرْ؟" دِيَه سُؤَالْلَرِينَه قَارْشِي، كَنْدِينِي مَدْرَسَه‌دَه ظَنْ اَيدِوبْ نَحْوْ عِلْمِيْلَه جَوَابْ وَيرَه‌رَكْ: "**مَنْ** مُبْتَدَادِرْ، **رَبُّكَ** أُونُكْ خَبَرِيدِرْ؛ مُشْكِلْ بِرْ مَسْئَلَه‌يِي بَنْدَنْ صُورُيكُزْ، بُو قُولَايْدِرْ."

أَوَتْ بْعْضًا سَرْسَرِی وَ گِیزْلِی، مُضِرْ بِرْ آدٰمِكْ بِرْ سْرَایْه آتَشْ آتْمَغَه چَالِیشْمَاسِی یُوزُنْدَنْ، یُوزَرْ آدٰمِكْ یَاپْمَاسِی گِرِی، یُوزَرْ آدٰمِكْ مُحَافَظَه‌سِی اِیلَه وَ بْعْضًا دَوْلَتَه وَ پَادِشَاهْه إِلْتِجَا اِیلَه اُو سْرَایِكْ وُجُودُی دَوَامْ اَیدَه‌بِیلِیرْ. چُونْكُه اُونُكْ وُجُودُی، بُتُونْ شَرَائِطِكْ وَ أَرْكَانِكْ وَ أَسْبَابِكْ وُجُودُیْلَه اُولَابِیلِیرْ. فَقَطْ اُونُكْ عَدَمِی وَ خَرَابْ اُولْمَاسِی بِرْ تَكْ شَرْطِكْ عَدَمِیْلَه وَاقِعْ وَ بِرْ سَرْسَرِینِكْ بِرْ كِبْرِیتِیْلَه یَانِوبْ مْحْوْ اُولْدُیغُی گِبِی، إِنْسْ وَ جِنّ شَیْطَانْلَرِی آزْ بِرْ فِعِلْ اِیلَه بُیُوكْ تْخْرِیبَاتْ وَ دَهْشَتْلِی مْعْنَوِی یَانْغِنْلَرْ یَاپَارْلَرْ. أَوَتْ بُتُونْ فَنَالِقْلَرْ وَ گُنَاهْلَرْ وَ شَرْلَرِكْ مَایَه‌سِی وَ أَسَاسْلَرِی عَدَمْدِرْ، تْخْرِیبْدِرْ. صُورَةً وُجُودُكْ آلْتِنْدَه، عَدَمْ وَ بُوزْمْقْ صَاقْلِیدِرْ. اِیشْتَه جِنّی وَ إِنْسِی شَیْطَانْلَرْ وَ شَرِیرْلَرْ بُو نُقْطَه‌یَه إِسْتِنَادًا غَایَتْ ضَعِیفْ بِرْ قُوَّتْلَه حَدْسِزْ بِرْ قُوَّتَه قَارْشِی طَایَانِوبْ، أَهْلِ–حَقْ وَ حَقِیقَتِی جَنَابِ– حَقّكْ دَرْگَاهِنَه إِلْتِجَایَه وَ قَاچْمْغَه هَرْ وَقِتْ مَجْبُورْ اَیتْدِیگِنْدَنْ، قُرْآنْ اُونْلَرِی حِمَایَه اِیچِونْ بُیُوكْ تَحْشِیدَاتْ یَاپَارْ. طُقْسَانْ طُوقُوزْ أَسْمَاءِ–إِلٰهِیَه‌یِی اُونْلَرِكْ آلْلَرِینَه وَیرِرْ. اُو دُشْمَنْلَرْه قَارْشِی ثَبَاتْ اَیتْمَه‌لَرِینَه چُوقْ شِدَّتْلِی أَمِرْلَرْ وَیرِرْ. بُو جَوَابْدَنْ، بِرْدَنْ پَكْ بُیُوكْ بِرْ حَقِیقَتِكْ اُوجُی وَ عَظَمَتْلِی، دَهْشَتْلِی بِرْ مَسْئَلَه‌نِكْ أَسَاسِی گُورُونْدُی. شُویْلَه كِه:

نَاصِلْكِه جَنَّتْ بُتُونْ وُجُودْ عَالَمْلَرِینِكْ مْحْصُولَاتِنِی طَاشِیُورْ وَ دُنْیَانِكْ یَتِیشْدِیرْدِیگِی تْخُمْلَرِی بَاقِیَانَه سُنْبُلْلَنْدِیرِیُورْ، اُویْلَه دَه؛ جَهَنَّمْ دٰخِی، حَدْسِزْ دَهْشَتْلِی عَدَمْ وَ هِیچْلِكْ عَالَمْلَرِینِكْ چُوقْ أَلِیمْ نَتِیجَه‌لَرِینِی گُوسْتَرْمَكْ اِیچِونْ

خَيَالِمْ بُو مَيْوَەنِكْ لَذَّتِيْلَه مَسْرُورْ اِيكَنْ، غُمُومْ يَيْغَمْبَرْلَرَه اِيمَانِكْ پَكْ چُوقْ مَيْوَەلَرِنْدَنْ بُوكَا بَكْزَرْ بِرْ تَكْ مَيْوَەسِنِي آلْدِى، طَاتْدِى. بِرْدَنْ، بُتُونْ گَچْمِشْ زَمَانْلَرْدَه كِى أَنْبِيَالَرْلَه يَاشَامِشْ گِبِى اُونْلَرْه اِيمَانِمْ وَ تَصْدِيقِمْ، اُو زَمَانْلَرِى اِيشِيقْلَانْدِيرْدِى وَ اِيمَانِمِى كُلِّى يَاپُوبْ گَنِيشْلَنْدِيرْدِى. وَ آخِرْ زَمَانْ يَيْغَمْبَرِيمِزْ اِيمَانَه عَائِدْ اُولَانْ دَعْوَالَرِينَه بِيكْلَرْ إِمْضَا بَاصْدِيرْدِى، شَيْطَانْلَرِى صُوصْدُيرْدُى.

بِرْدَنْ "حِكْمَتُ-الْإِسْتِعَاذَه لَمْعَه سِى"نْدَه قَطْعِى جَوَابِى بُولُونَانْ بِرْ سُؤَالْ قَلْبِمَه گَلْدِى كِه؛ "بُو مَيْوَەلَرْ گِبِى حَدْسِزْ طَاتْلِى ثَمَرَەلَرْ وَ فَائِدَەلَرْ وَ حَسَنَاتِكْ غَايَتْ گُوزَلْ نَتِيجَەلَرِى وَ مَنْفَعَتْلَرِى وَ أَرْحَمُ-الرَّاحِمِينِكْ غَايَتْ مَرْحَمَتْكَارَانَه تَوْفِيقْلَرِى وَ عِنَايَتْلَرِى أَهْلِ-هِدَايَتَه يَارْدِيمْ اَيدِوبْ قُوَّتْ وَيرْدِكْلَرِى حَالْدَه، أَهْلِ-ضَلَالَتْ نَه دَنْ چُوقْ دَفْعَه غَلَبَه اَيدَرْ وَ بَعْضًا بِكَرْمِيسِى، يُوزْ دَانَه أَهْلِ-هِدَايَتِى پَرِيشَانْ اَيدَرْ." دِيَه، مَعْنَا بَنْدَنْ صُورُولْدُى. وَ بُو تَفَكُّرْ اِيچِنْدَه، شَيْطَانِكْ غَايَتْ ضَعِيفْ دَسِيسَه لَرِينَه قَارْشِى قُرْآنِكْ بُيُوكْ تَحْشِيدَاتِى وَ مَلَائِكَه لَرِى وَ جَنَابِ-حَقِّكْ يَارْدِيمِنِى أَهْلِ-اِيمَانَه گُونْدَرْمَسِى خَاطِرْه گَلْدِى. رِسَالَةِ-النُّورُكْ اُونُكْ حِكْمَتِنِى قَطْعِى حُجَّتْلَرْلَه اِيضَاحِنَه بِنَاءً، اُو سُؤَالِكْ جَوَابِنَه غَايَتْ قِيصَه بِرْ إِشَارَتْ اَيدَرِزْ:

اِیچِونْ قُوَّتْلِی وَ أَمِینْ بِرْ أَلَه تَسْلِیمِكْ دَرِینْ بِرْ سَوِینْجْ وَیْرْدِیگِنِی قَطْعِی حِسّ اَیْتْدِمْ. وَ إِنْسَانِكْ عَمَلِنِی یَازَانْ مَلَكْلَرْ خَاطِرِیمَه گَلْدِی. بَاقْدِمْ، عَیْنًا بُو مَیْوَه گِبِی چُوقْ طَاتْلِی مَیْوَه‌لَرِی وَارْ. **بِرِیسِی**: هَرْ إِنْسَانْ قِیْمَتْلِی بِرْ سُوزُینُی وَ فِعِلِنِی بَاقِیلَشْدِیرْمَكْ اِیچِونْ إِشْتِیَاقْلَه كِتَابَتْ وَ شِعِرْ، حَتَّی سِینَه‌مَا اِیلَه حِفْظِنَه چَالِیشِیرْ. خُصُوصًا اُو فِعِلْلَرِكْ جَنَّتْدَه بَاقِی مَیْوَه‌لَرِی بُولُونْسَه، دَاهَا زِیَادَه مَرَاقْ اَیدَرْ. "كِرَامًا كَاتِبِینْ" إِنْسَانِكْ اُومُوزْلُرِنْدَه طُورُوبْ اُونْلَرِی أَبَدِی مُنْظَرَه‌لُرْدَه گُوسْتَرْمَكْ وَ صَاحِبْلَرِینَه دَائِمِی مُكَافَاتْ قَزَانْدِیرْمَقْ، اُو قَدَرْ بُكَا شِیرِینْ گَلْدِی كِه تَعْرِیفْ اَیدَه‌مَمْ.

صُوكْرَه أَهْلِ-دُنْیَانِكْ، بَنِی حَیَاتِ-إِجْتِمَاعِیَه‌دَه كِی هَرْ شَیْدَنْ تَجْرِیدْ اَیْتْمَكْ اِیچِنْدَه بُتُونْ كِتَابْلَرِمْدَنْ وَ دُوسْتْلَرِمْدَنْ وَ خِذْمَتْجِیلَرِمْدَنْ وَ تَسَلِّی وَیرِیجِی اِیشْلَرْدَنْ آیْرِی دُوشُورْمَه‌لَرِیْلَه بَرَابَرْ، غُرْبَتْ وَحْشَتِی بَنِی صِیقَارْكَنْ وَ بُوشْ دُنْیَا بَاشِمَه بِیقِیلِیرْكَنْ، مَلَائِكَه‌یَه اِیمَانِكْ پَكْ چُوقْ مَیْوَه‌لَرِنْدَنْ بِرِیسِی إِمْدَادِیمَه گَلْدِی. كَائِنَاتِمِی وَ دُنْیَامِی شَنْلَنْدِیرْدِی، مَلَكْلَرْ وَ رُوحَانِیلَرْلَه طُولْدُیرْدُی، عَالَمِمِی سَوِینْجْلَه گُولْدُیرْدُی. وَ أَهْلِ-ضَلَالَتِكْ دُنْیَالْرِی وَحْشَتْ وَ بُوشْلُقْ وَ قَرَاكْلِقْلَه آغْلَادِقْلَرِینِی گُوسْتَرْدِی.

اُونْ بِرِنْجِی مَسْئَلَه

(مَیْوَه‌نِكْ اُونْ بِرِنْجِی مَسْئَلَه‌سِنِكْ بَاشِی، بِرْ مَیْوَه‌سِی جَنَّتْ وَ بِرِی سْعَادَتِ–أَبَدِیَه وَ بِرِی رُؤْیَتُ اللهْ اُولَانْ اِیمَانْ شَجَرَهْ–قُدْسِیَه‌سِنِكْ حَدْسِزْ، كُلّی وَ جُزْئِی مَیْوَه‌لَرِنْدَنْ یُوزَرْ نُمُونَه‌لَرِی رِسَالَهْ–النُّورْدَه بَیَانْ وَ حُجَّتْلَرْلَه إِثْبَاتْ اَیدِیلْدِیگِنْدَنْ، اِیضَاحِنِ "سِرَاجُ–النُّورَه" حَوَالَه اَیدِوبْ، كُلّی أَرْكَانِنِكْ دَگِلْ، بَلْكِه جُزْئِی وَ جُزْلَرِكْ جُزْئِی وَ خُصُوصِی مَیْوَه‌لَرِنْدَنْ بِرْ قَاچْ نُمُونَه بَیَانْ اَیدِیلَه‌جَكْ.)

بِرِیسِی: بِرْ گُونْ بِرْ دُعَادَه، "یَا رَبِّی! جَبْرَائِیلْ، مِیكَائِیلْ، إِسْرَافِیلْ، عَزْرَائِیلْ حُرْمَتْلَرِینَه وَ شَفَاعَتْلَرِینَه، بَنِی جِنّ وَ إِنْسِكْ شَرْلَرِنْدَنْ مُحَافَظَه أَیْلَه" مَئَالِنْدَه دُعَایِی دَیدِیگِمْ زَمَانْ، هَرْكَسِی تِیتْرَه‌تَنْ وَ دَهْشَتْ وَیرَنْ عَزْرَائِیلْ نَامِنِی ذِكْرْ اَیتْدِیگِمْ وَقِتْ غَایَتْ طَاتْلِی وَ تَسَلِّیدَارْ وَ سَوِیمْلِی بِرْ حَالَتْ حِسّ اَیتْدِمْ. "اَلْحَمْدُ لِلّٰه" دَیدِمْ. عَزْرَائِیلِی جِدًّا سَوْمَگَه بَاشْلَادِمْ. مَلَائِكَه‌یَه اِیمَانْ رُكْنُنُكْ بُو جُزْئِی فَرْدِینِكْ پَكْ چُوقْ مَیْوَه‌لَرِنْدَنْ یَالْكِزْ بِرْ جُزْئِی مَیْوَه‌سِنَه غَایَتْ قِیصَه بِرْ إِشَارَتْ اَیدَرِزْ.

بِرِیسِی: إِنْسَانِكْ أَكْ قِیمَتْلِی وَ اُوسْتُنْدَه تِیتْرَه‌دِیگِی مَالِی، اُونُكْ رُوحُیدُرْ. اُونُ ضَایِعْ اُولْمَقْدَنْ وَ فَنَادَنْ وَ بَاشِی–بُوشْلُقْدَنْ مُحَافَظَه اَیتْمَكْ

بِرْ شُکْرَه سَوْقْ اَیْتْدِی کِه؛ بُو گُوزَلْ چِیچَکِگْ وَیْرْدِیگِی سَوِینْجْ وَ سُرُورُی مُدَّتِ-عُمْرُمْدَه حِسّ اَیْتْمَدِیگِمِی سَوْگِیلِی اُسْتَادِیمِه عَرْضْ اَیْتَدِیگِمْ گِبِی، قَارْدَاشْلَرِیمَه دَه کَرَّاتْلَه سُویْلَه‌مِشِمْ. جَنَابِ-حَقْ، ضَعِیفْ وَ تْحَمُّلْسُزْ اُومُوزْلَرِینِه پَکْ عَظَمَتْلِی بَارِ-ثْقِیلْ تْحْمِیلْ اَیْدِیلَنْ سِزْ سَوْگِیلِی اُسْتَادِیمِزْدَنْ أَبَدِیًا رَاضِی اُولْسُونْ. وَ یُوکْلَرِیکْزِی تْخْفِیفْ اَیْتْمَکْلَه یُوزْلَرِیکْزِی أَبَدَه قَدَرْ گُولْدُیرْسُونْ آمِینْ.

أَوَتْ سَوْگِیلِی اُسْتَادِمْ، بِزْ اللّٰهْدَن، قُرْآنْدَنْ، حَبِیبِ-ذِی‌شَانْدَنْ وَ رِسَالَهٔ-النُّورْدَنْ وَ قُرْآنْ دَلَّالِی سِزْ سَوْگِیلِی اُسْتَادِیمِزْدَنْ أَبَدِیًا رَاضِیِیزْ. وَ إِنْتِسَابِمِزْدَنْ هِیچْ بِرْ جِهَتْلَه پِیشْمَانْلِغِمِزْ یُوقْ. هَمْ قَلْبِمِزْدَه ذَرَّه قَدَرْ کُوتُولُکْ اَیْتْمَکْ اِیچُونْ نِیَتْ یُوقْ. بِزْ آنْجَقْ اللّٰهِی وَ رِضَاسِنِی اِیسْتِه‌یُورُزْ. گُونْ گَچْدِکْجَه، رِضَاسِی اِیچِنْدَه، جَنَابِ-حَقَّه وُصْلَتْ إِشْتِیَاقْلَرِینِی قَلْبِمِزْدَه تَکْثِیفْ اَیْدِییُورُزْ. بِلَا إِسْتِثْنَا بِزَه فَنَالِقْ اَیْدَنْلَرِی جَنَابِ-حَقَّه تَرْکْ اَیْتْمَکْلَه عَفْوْ اَیْتْمَکْ وَ بِالْعَکِسْ بِزَه ظُلْمْ اَیْدَنْ اُو ظَالِمْلَرْ دَه دَاخِلْ اُولْدُیغُی حَالْدَه، هَرْکَسَه اِییِلِکْ اَیْتْمَکْ، رِسَالَهٔ-النُّورْ طَلَبَه‌لَرِینِکْ قَلْبْلَرِینَه یَرْلَشَنْ بِرْ شِعَارِ-إِسْلَامْ اُولْدُیغُنُی، بِزْ اِیسْتَه‌مَیَه‌رَکْ إِعْلَانْ اَیْدَنْ حَضْرَتِ-اللّٰهْ حَدْسِزْ حُدُودْسُزْ شُکُرْلَرْ اَیْدِییُورُزْ.

چُوقْ قُصُورْلُی طَلَبَه‌کِزْ خُسْرَوْ

اُو صِیقِنْتِیلْرِیمِزِی دٰه هِیچَه اِینْدِیرْمِشْدِرْ. مُطَالْعَه‌سِنٰه طُوُیُولْمٰیه‌جٰقْ شَکِلْدَه قَلَمَه آلِینَانْ وَ عَقِلْلْرِی حَیْرَتَه سَوْقْ اَیدَنْ بُو نُورَانِی چِیچَکْ، مُحْتَوِی اُولْدُیغُی چُوقْ گُوزَلْلِکْلَرِنْدَنْ بِالْخَاصَّه قُرْآنِکْ تَرْجُمَه‌سِی صُورَتِیْلَه نٰظَرِ-بَشَرْدَه عَادِیلَشْدِیرِیلْمَکْ اِهَانَتِنَه مُقَابِلْ؛ اُو تَکْرَارَاتِکْ قِیمَتِنِی تَامْ گُوسْتَرْمَکْلَه، قُرْآنِکْ جِهٰانْدَگَرْ عُلْوِیَتِنِی مَیْدَانه قُویْمُشْدُرْ.

سَالِکْلَرِینِکْ هَرْ عَصِرْدٰه فَوْقَ الْعَادَه بِرْ مَتَانَتْلَه صَارِیلْمَالْرِی اِیلَه وَ أَمِرْ وَ نَهْیَنه تَمَامًا اِنْقِیَادْ اَیتْمَه‌لَرِیْلَه، گُویَا یَکِی نَازِلْ اُولْمُشْ گِبِی تَازَه‌لِگِی اِثْبَاتْ اَیدِیلْمِشْ اُولَانْ قُرْآنِ-مُعْجِزُ-الْبَیَانِکْ، بُتُونْ عَصِرْلَرْدٰه، ظَالِمْلَرِینَه قَارْشِی شِدَّتْلِی وَ دَهْشَتْلِی وَ تَکْرَارْلِی تَهْدِیدْلَرِی وَ مَظْلُومْلَرِینه قَارْشِی شَفْقَتْلِی وَ رَحْمَتْلِی مُکَرَّرْ تَلْطِیفْلَرِی، خُصُوصِیْلَه بُو عَصْرِیمِزْه بَاقَانْ تَهْدِیدَاتِی اِیچِنْدَه ظَالِمْلَرِینَه مِثْلِی گُورُولْمَه‌مِشْ بِرْ حَالَتْدَه، صَانْکِه فَزَعِ-أَکْبَرْدَنْ بِرْ نُمُونَه‌یِی آکْدِیرَانْ سَمَاوِی بِرْ جَهَنَّمْلَه آلْتِی یَدِی سَنَه‌دَنْ بَرِی مُتَمَادِیًا فَرْیَادْ وَ فِغَانْ اَیتْدِیرْمَسِی وَ کَذَا مَظْلُومْلَرِینِکْ بُو عَصِرْدٰه کِی کُلِّی فَرْدْلَرِی بَاشِنْدٰه رِسَالَهٔ-النُّورْ طَلَبَه‌لَرِینِکْ بُولُونْمَاسِی وَ حَقِیقَةً بُو طَلَبَه‌لَرِی دَه اُمَمِ-سَالِفَه‌نِکْ أَنْبِیَالْرِینه وَیرِیلَنْ نَجَاتْلْرْ گِبِی پَکْ بُیُوکْ عُمُومِی وَ خُصُوصِی نَجَاتْلَرْه مَظْهَرْ اَیتْمَه‌سِی وَ مُعَارِضْلْرِی اُولَانْ دِینْسِزْلَرِکْ جَهَنَّمِی عَذَابْلَه طُوقَاتْلَانْمَالْرِینِی گُوسْتَرْمَسِی، هَمْ اِیکِی گُوزَلْ وَ لَطِیفْ حَاشِیَه‌لَرْلَه خَاتِمَه وَیرِیلْمَکْ صُورَتِیْلَه چِیچَکِکْ تَمَامْ اَیدِیلْمَسِی، بُو فَقِیرْ طَلَبَه‌کْزْ خُسْرَوِی اُو قَدَرْ بُیُوکْ بِرْ سُرُورْلَه صُوکْسُزْ

(أُونُنْجُى مَسْئَلَه مُنَاسَبَتِيْلَه خُسْرَوِكْ اُسْتَادِينه يَازْدِيغِى مَكْتُوبْ)

چُوقْ سَوْگِيلِى اُسْتَادِمْ أَفَنْدِمْ،

جَنَابِ-حَقَّه حَدْسِزْ شُكُرْلَرْ اُولْسُونْ، اِيكِى آيْلِقْ إِفْتِرَاقْ اُوزُونْتُيلَرِينِى وَ مُخَابَرَه سِزْلِكْ إِضْطِرَابْلَرِينِى خَفِيفْلَشْدِيرَنْ وَ قَلْبْلَرِيمِزَه تَازَه حَيَاتْ بَخْشْ اَيدَنْ وَ رُوحْلَرِيمِزَه يَكِى ، صَافِى بِرْ نَسِيمْ إِهْدَا اَيدَنْ قُرْآنِكْ جَلَالْلِى وَ عِزَّتْلِى، رَحْمَتْلِى وَ شَفْقَتْلِى آيَتْلَرِنْدَه كِى تَكْرَارَاتِكْ مَحَاسِنِنِى تَعْدَادْ اَيدَنْ، حِكْمَتِ-تَكْرَارِينِكْ لُزُومْ وَ أَهَمِّيَتِنِى اِيضَاحْ اَيدَنْ وَ رِسَالَهِ-النُّورُكْ بِرْ خَارِقَه مُدَافِعَه سِى اُولَانْ دَكْزْلِى مَيْوَه سِنِكْ اُونُنْجُى مَسْئَلَه سِى نَامِنِى آلَانْ "أَمِيرْطَاغِى چِيچَكِى"نِى آلْدِقْ. اَلْحَقّ تَقْدِيرْ وَ تَحْسِينَه چُوقْ لَايِقْ اُولَانْ بُو چِيچَكِى قُوقْلَادِقْجَه رُوحُمُزْدَه كِى إِشْتِيَاقْ يُوكْسَلْدِى. طُوقُوزْ آيْلِقْ حَبِسْ صِيقِنْتِيسِنه مُقَابِلْ، مَيْوَه نِكْ طُوقُوزْ مَسْئَلَه سِى نَاصِلْ بَرَائَتِمِزَه بُيُوكْ بِرْ وَسِيلَه اُولْمَقْله گُوزَلْلِگِنِى گُوسْتَرْمِشْ اِيسَه، اُونُنْجُى مَسْئَلَه سِى اُولَانْ چِيچَكِى دَه قُرْآنِكْ اِيجَازْلِى إِعْجَازِنْدَه كِى خَارِقَه لْرِى گُوسْتَرْمَكْلَه اُو نِسْبَتْدَه گُوزَلْلِگِنِى گُوسْتَرْمَكْدَه دِرْ.

أَوَتْ سَوْگِيلِى اُسْتَادِمْ، گُلُكْ چِيچَكِنْدَه كِى فَوْقَ الْعَادَه لَطَافَتْ وَ گُوزَلْلِكْ، آغَاجِنْدَه كِى دِيكَنْلَرِى نَظَرَه هِيچْ گُوسْتَرْمَدِيگِى گِبِى؛ بُو نُورَانِى چِيچَكْ دَه بِزَه طُوقُوزْ آيْلِقْ حَبِسْ صِيقِنْتِيسِنِى اُونُوتْدُيرَه جَقْ بِرْ شَكِلْدَه

اَيدَنْلَرِكْ قُولاقْلْرِى چِينْلَاسِينْ. گَلْسِينْلَرْ، بُوكْا يَا بِرْ چَارَه بُولْسُونْلْرْ وَيَا اِيمَانَه گِيرْسِينْلَرْ. بُو دَهْشَتْلِى خَسَارَاتْدَنْ قُورْتُولْسُونْلْرْ!..

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَآ اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَآ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

دُعَاكِزْه چُوقْ مُحْتَاجْ وَ سِزَه چُوقْ مُشْتَاقْ قَارْدَاشِكِزْ

سَعِيدُ النُّورْسِى

اِیکِنْجِی قِسِمْ حِکْمَتْلَرِی اِیسَه: ذِی‌حَیَاتِكْ وَ ذِی‌شُعُورُكْ نَظَرْلَرِینَه بَاقَارْ. اُونْلَرْه شِیرِینْ بِرْ مُطَالَعَه‌گَاهْ، بِرَرْ کِتَابِ-مَعْرِفَتْ اُولُورْ. مَعْنَالَرِینِی ذِی‌شُعُورُكْ ذِهْنْلَرِنْدَه وَ صُورَتْلَرِینِی قُوَّهٔ-حَافِظَه‌لَرِنْدَه وَ أَلْوَاحِ-مِثَالِیَه‌دَه وَ عَالَمِ-غَیْبِكْ دَفْتَرْلَرِنْدَه دَائِرَهٔ-وُجُودْدَه بِیرَاقِوبْ، صُوکْرَه عَالَمِ-شَهَادَتِی تَرْكْ اَیدَرْ، عَالَمِ-غَیْبَه چَکِیلِیرْ. دَیمَكْ صُورِی بِرْ وُجُودُی بِیرَاقِیرْ، مَعْنَوِی وَ غَیْبِی وَ عِلْمِی چُوقْ وُجُودْلَرِی قَزَانِیرْ.

أَوَتْ مَادَامْ اَللّٰهْ وَارْ وَ عِلْمِی إِحَاطَه اَیدَرْ. أَلْبَتَّه عَدَمْ، إِعْدَامْ، هِیچْلِكْ، مَحْوْ، فَنَا؛ حَقِیقَتْ نُقْطَه‌سِنْدَه أَهْلِ-اِیمَانِكْ دُنْیَاسِنْدَه یُوقْدُرْ وَ کَافِرْ مُنْکِرْلَرِكْ دُنْیَالَرِی عَدَمْلَه، فِرَاقْلَه، هِیچْلِکْلَه، فَانِیلِکْلَه طُولُودُرْ. اِیشْتَه بُو حَقِیقَتِی، عُمُومُكْ لِسَانِنْدَه گَزَنْ بُو گَلَنْ ضَرْبِ-مَثَلْ دَرْسْ وَیرِوبْ، دَیرْ: "کِیمِكْ اِیچِونْ اَللّٰه وَارْ، اُوکَا هَرْ شَیْ وَارْ وَ کِیمِكْ اِیچِونْ یُوقْسَه، هَرْ شَیْ اُوکَا یُوقْدُرْ، هِیچْدِرْ."

اَلْحَاصِلْ: نَاصِلْکِه اِیمَانْ، نُولُومْ وَقْتِنْدَه إِنْسَانِی إِعْدَامِ-أَبَدِیدَنْ قُورْتَارِیلِیورْ؛ اُویْلَه دَه هَرْکَسِكْ خُصُوصِی دُنْیَاسِنِی دَخِی إِعْدَامْدَنْ وَ هِیچْلِكْ قَرَاکْلِقْلَرِنْدَنْ قُورْتَارِیلِیورْ. وَ کُفُرْ اِیسَه خُصُوصًا کُفْرُ-مُطْلَقْ اُولْسَه؛ هَمْ اُو إِنْسَانِی، هَمْ خُصُوصِی دُنْیَاسِنِی نُولُومْلَه إِعْدَامْ اَیدِوبْ مَعْنَوِی جَهَنَّمْ ظُلْمَتْلَرِینَه آتَارْ. حَیَاتِنِكْ لَذَّتْلَرِینِی آجِی زَهْرْلَرَه چَوِیرِرْ. حَیَاتِ-دُنْیَوِیَه‌یِی آخِرَتِنَه تَرْجِیحْ

أُولْ نٰظَرِ-غَفْلَتْ، أُو مُبَارَكْ نَازَنِينْلَرِى وٰظِيفَه‌سِزْ، نَتِيجَه‌سِزْ، بِرْ مَوْسِمْدَه گُورُونُوبْ، حَرَكَتْلَرِى نَشْئَه‌دَنْ دَگِلْ بَلْكِه گُويَا عَدَمْدَنْ وَ فِرَاقْدَنْ تِيتْرَه‌يَه‌رَكْ هِيچْلِگَه دُوشْدُكْلَرِينِى گُوسْتَرْمَكْلَه، هَرْكَسْ گِبِى بَنْدَه كِى عَشْقِ-بَقَا وَ حُبُّ-مَحَاسِنْ وَ مُحَبَّتِ-وُجُودْ وَ شَفْقَتِ-جِنْسِيَه وَ عَلَاقَهٔ-حَيَاتِيَه‌يَه مَدَارْ أُولَانْ طَمَارْلْرِيمٰه أُو دَرَجَه طُوقُونْدُى كِه، بُويْلَه، دُنْيَايِى بِرْ مَعْنَوِى جَهَنَّمَه وَ عَقْلِى بِرْ تَعْذِيبْ آلَتِنَه چَوِيرْدِيگِى صِيرٰه‌دٰه، مُحَمَّدْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ بَشَرَه هَدِيَه گَتِيرْدِيگِى نُورْ پَرْدَه‌يِى قَالْدِيرْدِى؛ إِعْدَامْ، عَدَمْ، هِيچْلِكْ، وٰظِيفَه‌سِزْلِكْ، عَبَثْ، فِرَاقْ، فَانِيلِكْ يَرِنْدَه، أُو قَوَاقْلَرِكْ هَرْ بِرِينِكْ يَاپْرَاقْلَرِى عَدَدِنْجَه حِكْمَتْلَرِى، مَعْنَالَرِى وَ (رِسَالَهٔ-النُّورْدٰه إِثْبَاتْ اَيدِيلْدِيگِى گِبِى) أُوچْ قِسْمْه آيْرِيلَانْ نَتِيجَه‌لَرِى وَ وٰظِيفَه‌لَرِى وَارْ دِيَه گُوسْتَرْدِى:

بِرِنْجِى قِسِمْ نَتِيجَه‌لَرِى صَانِعِ-ذُوالْجَلَالِكْ أَسْمَاسِنْه بَاقَارْ. مَثَلَا: نَاصِلْكِه بِرْ أُوسْتَه خَارِقَه بِرْ مَاكِينَه‌يِى يَاپْسَه، أُونُ تَقْدِيرْ اَيدَنْ هَرْكَسْ أُو ذَاتَه "مَا شَآءَ الله، بَارَكَ الله" دَيِيوبْ آلْقِيشْلَارْ. أُويْلَه دَه: أُو مَاكِينَه دٰخِى، أُونْدَنْ مَقْصُودْ نَتِيجَه‌لَرِى تَامْ تَامِنَه گُوسْتَرْمَه‌سِيْلَه، لِسَانِ-حَالِيْلَه أُوسْتَه‌سِنِى تَبْرِيكْ اَيدَرْ، آلْقِيشْلَارْ. هَرْ ذِى‌حَيَاتْ وَ هَرْ شَئْ بُويْلَه بِرْ مَاكِينَه‌دِرْ، أُوسْتَه‌سِنِى تَبْرِيكْلَرْلَه آلْقِيشْلَارْ.

بُو اُونُنْجُی مَسْئَلَه یَازْدِیرِلْدِی تَخْمِینْ اَیدِییُورُمْ. بَاشْقَه‌لَرْلَه گُورُوشَه‌مَدِیگِمْ اِیچُونْ حَقِیقَتِ-حَالِی بِیلَه‌مِییُورُمْ.

اِیکِنْجِی حَاشِیَه: دَکْزْلِی حَیْسِنْدَنْ تَخْلِیَه‌مِزْدَنْ صُوکْرَه مَشْهُورْ شَهرْ اُوتَلِنِكْ یُوکْسَكْ قَاتِنْدَه اُوطُورْمُشْدُمْ. قَارْشِیمْدَه گُوزَلْ بَاغْچَه‌لَرْدَه کَثْرَتْلِی قَوَاقْ آغَاجْلَرِی بِرَرْ حَلْقَهٔ-ذِکرْ طَرْزِنْدَه غَایَتْ لَطِیفْ طَاتْلِی بِرْ صُورَتْدَه هَمْ کَنْدِیلَرِی، هَمْ دَالْلَرِی، هَمْ یَاپْرَاقْلَرِی، هَوَانِكْ طُوقُونْمَسِیلَه جَذْبَه‌کَارَانَه وَ جَاذِبَه‌دَارَانَه حَرَکَتْلَه رَقْصْلَرِی، قَارْدَاشْلَرِیمِكْ مُفَارَقَتْلَرِنْدَنْ وَ یَالْکِزْ قَالْدِیغِمْدَنْ حُزُنْلُی وَ غَمْلِی قَلْبِمَه اِیلِیشْدِی. بِرْدَنْ گُوزْ وَ قِیشْ مَوْسِمِی خَاطِرَه گَلْدِی وَ بُکَا بِرْ غَفْلَتْ بَاصْدِی. بَنْ اُو کَمَالِ-نَشْئَه اِیلَه جِلْوَه‌لَه‌نَنْ اُو نَازَنِینْ قَوَاقْلَرَه وَ ذِی‌حَیَاتْلَرَه اُو قَدَرْ آجِیدِمْ کِه، گُوزْلَرِمْ یَاشْلَه طُولْدُی. کَائِنَاتِكْ سُوسْلُی پَرْدَه‌سِی آلْتِنْدَه کِی عَدَمْلَرِی، فِرَاقْلَرِی إِخْطَارْ وَ إِحْسَاسِیْلَه کَائِنَاتْ طُولُوسُی فِرَاقْلَرِكْ، زَوَالْلَرِكْ حُزُنْلَرِی بَاشِمَه طُوپْلَانْدِی. بِرْدَنْ حَقِیقَتِ-مُحَمَّدِیَه‌نِكْ (ع‌ص‌م) گَتِیرْدِیگِی نُورْ، إِمْدَادَه یَتِیشْدِی. اُو حَدْسِزْ حُزُنْلَرِی وَ غَمْلَرِی، سُرُورْلَرَه چَوِیرْدِی. حَتَّی اُو نُورُكْ، هَرْکَسْ وَ هَرْ أَهْلِ-اِیمَانْ گِبِی بَنِمْ حَقِّمْدَه مِیلْیُونْ فَیْضِنْدَنْ یَالْکِزْ اُو وَقْتَدَه، اُو وَضْعِیَتَه تَمَاسْ اَیدَنْ إِمْدَادْ وَ تَسَلِّیسِی اِیچُونْ، ذَاتِ-مُحَمَّدِیَه‌یَه (ع‌ص‌م) قَارْشِی أَبَدِیًا مِنَّتْدَارْ اُولْدُمْ. شُویْلَه کِه:

بُو اُونُنْجُى مَسْئَلَەيَه بِرْ خَاتِمَه اُولَارْقْ اِيكِى حَاشِيَەدِرْ

بِرِنْجِيسِى: بُو رِسَالَەنِكْ تَأْلِيفِنْدَنْ اُونْ اِيكِى سَنَه أَوَّلْ اِيشِيتْدِمْ كِه، أَكْ دَهْشَتْلِى وَ مُعَنِّدْ بِرْ زِنْدِيقْ قُرْآنَه قَارْشِى سُوءِ-قَصْدِينِى تَرْجُمَەسِيْلَه يَاپْمَغَه بَاشْلَامِشْ وَ دَيِمِشْ كِه: "قُرْآنْ تَرْجُمَه اَيدِيلْسِينْ، تَا نَه مَالْ اُولْدُيغُى بِيلِينْسِينْ." يَعْنِى، لُزُومْسُزْ تَكْرَارَاتِى هَرْكَسْ گُورْسُونْ وَ تَرْجُمَەسِى اُونُكْ يَرِنْدَه اُوقُونْسُونْ دِيَه دَهْشَتْلِى بِرْ پِلَانْ چِويرْمِشْ.

فَقَطْ رِسَالَةِ-النُّورُكْ جَرْحْ اَيدِيلْمَزْ حُجَّتْلَرِى قَطْعِى إِثْبَاتْ اَيتْمِشْ كِه: قُرْآنِكْ حَقِيقِى تَرْجُمَەسِى قَابِلْ دَگِلْ وَ لِسَانِ-نَحْوِى اُولَانْ لِسَانِ-عَرَبِى يَرِنْدَه قُرْآنِكْ مَزِيَتْلَرِينِى وَ نُكْتَەلَرِينِى بَاشْقَه لِسَانْ مُحَافَظَه اَيدَەمَزْ وَ هَرْ بِرْ حَرْفِى، اُونْ عَدَدْدَنْ بِيكَه قَدَرْ ثَوَابْ وَيرَنْ كَلِمَاتِ-قُرْآنِيَەنِكْ مُعْجِزَانَه وَ جَمْعِيَتْلِى تَعْبِيرْلَرِى يَرِنْدَه، بَشَرِكْ عَادِى وَ جُزْئِى تَرْجُمَەلَرِى طُوتَامَازْ، اُونُكْ يَرِنْدَه جَامِعْلَرْدَه اُوقُونْمَازْ دِيَه رِسَالَةِ-النُّورْ هَرْ طَرَفْدَه إِنْتِشَارِيْلَه اُو دَهْشَتْلِى پِلَانِى عَقِيمْ بِيرَاقْدِى.

فَقَطْ اُو زِنْدِيقْدَنْ دَرْسْ آلَانْ مُنَافِقْلَرْ، يِنَه شَيْطَانْ حَسَابِنَه قُرْآنْ گُونَشِنِى ئُوفْلَەمَكْلَه سُونْدُورْمَگَه عَبْدَالْ جُوجُقْلَرْ گِبِى أَحْمَقَانَه وَ دِيوَانَەجَەسِنَه چَالِيشْمَەلَرِى حِكْمَتِيْلَه، بَكَا غَايَتْ صِيقِى وَ صِيقِيجِى وَ صِيقِنْتِيلِى بِرْ حَالَتْدَه

قُرْآنِنْدَه أُو عَظِيمْ أَهَمِّيَتِى وَيرْمِشْ وَ فَرْمَانِنْدَه أُوكَا تَبَعِيَتْلَه وَ سُنَّتِنَه إِتِّبَاعْلَه شَفَاعَتِنَه مَظْهَرِيَتِى أَكْ أَهَمِّيَتْلِى بِرْ مَسْئَلَهِ-إِنْسَانِيَه گُوسْتَرْمِشْ وَ أُو حَشْمَتْلِى شَجَرَهِ-طُوبَانِكْ بِرْ چَكِرْدَگِى أُولَانْ شَخْصِيَتِ-بَشَرِيَتِنِى وَ بِدَايَتْدَه كِى وَضْعِيَتِ-إِنْسَانِيَه سِنِى آرَا صِيرَه نَظَرَه آلْمَاسِيدِرْ.

اِيشْتَه قُرْآنِكْ تَكْرَارْ اَيدِيلَنْ حَقِيقَتْلَرِى بُو قِيْمَتْدَه أُولْدُيغُنْدَنْ، تَكْرَارَاتِنْدَه قُوَّتْلِى وَ گَنِيشْ بِرْ مُعْجِزَهِ-مَعْنَوِيَه بُولُونْمَاسِنَه فِطْرَتِ-سَلِيمَه شَهَادَتْ اَيدَرْ. مَگَرْ مَادِّيُّونْلُقْ طَاغُونُيْلَه مَرَضِ-قَلْبَه وَ وِجْدَانْ خَسْتَه‌لِغِنَه مُبْتَلَا أُولَه!...

قَدْ يُنْكِرُ الْمَرْءُ ضَوْءَ الشَّمْسِ مِنْ رَمَدٍ ۞ وَ يُنْكِرُ الْفَمُ طَعْمَ الْمَآءِ مِنْ سَقَمٍ

قَاعِدَه‌سِنَه دَاخِلْ أُولُورْ.

مَخْلُوقَاتِكْ أَكْ أَشْرَفِ وَ حَقِيقَتِ-مُحَمَّدِيَه تَعْبِيرْ اَيدِيلَنْ كُلِّى شَخْصِيَتِ-مَعْنَوِيَه‌سِى وَ مَقَامِ-قُدْسِيسِى، اِيكِى جِهَانِكْ أَكْ پَارْلَاقْ بِرْ گُونَشِى أُولْدُيغُنه وَ بُو خَارِقَه مَقَامه لِيَاقَتِنه پَكْ چُوقْ حُجَّتْلَرْ وَ أَمَارَه‌لَرِى، قَطْعِى بِرْ صُورَتْدَه رِسَالَةِ-النُّورْدَه إِثْبَاتْ اَيدِيلْمِشْ. بِيكْدَنْ بِرِيسِى شُودُرْ كِه:

اَلسَّبَبُ كَالْفَاعِلِ دُسْتُورُيْله: بُتُونْ اُمَّتِنِكْ، بُتُونْ زَمَانْلَرْدَه اِيشْلَدِيگِى حَسَنَاتِكْ بِرْ مِثْلِى أُونُكْ دَفْتَرِ-حَسَنَاتِنه گِيرْمَه‌سِى وَ بُتُونْ كَائِنَاتِكْ حَقِيقَتْلَرِينِى، گَتِيرْدِيگِى نُورْ اِيله نُورْلَانْدِيرْمَسِى، دَگِلْ يَالْكِزْ جِنْ، إِنْسْ، مَلَكْ وَ ذِى‌حَيَاتِى، بَلْكِه كَائِنَاتِى، سَمَاوَاتْ وَ أَرْضِى مِنَّتْدَارْ أَيْلَه‌مَسِى وَ إِسْتِعْدَادْ لِسَانِيْله نَبَاتَاتِكْ دُعَالَرِى وَ إِحْتِيَاجِ-فِطْرِى دِيلِيْلَه حَيْوَانَاتِكْ دُعَالَرِى، گُوزُيُمْزْ أُوكْنْدَه بِالْفِعِلْ قَبُولْ أُولْمَاسِنِكْ شَهَادَتِيْلَه مِيلْيُونْلَرْ، بَلْكِه مِيلْيَارْلَرْ فِطْرِى وَ رَدْ اَيدِيلْمَزْ دُعَالَرِى مَقْبُولْ أُولَانْ صُلَحَايِ-أُمَّتِى هَرْ گُونْ أُو ذَاتْه صَلَاةْ وَ سَلَامْ عُنْوَانِيْله رَحْمَتْ دُعَالَرِى وَ مَعْنَوِى قَزَانْجَلَرِينِى أَكْ أَوَّلْ أُو ذَاتْه بَاغِيشْلَامه‌لَرِى وَ بُتُونْ اُمَّتْجَه أُوقُونَانْ قُرْآنِكْ أُوچْ يُوزْ بِيكْ حَرْفِنِكْ هَرْ بِرِيسِنْدَه أُونْ ثَوَابْدَنْ تَا يُوزْ، تَا بِيكْ حَسَنَه وَ مَيْوَه وَيرْمَسِنْدَنْ يَالْكِزْ قِرَائَتِ-قُرْآنْ جِهَتِيْلَه دَفْتَرِ-أَعْمَالِنَه حَدْسِزْ نُورْلَرْ گِيرْمَه‌سِى حَيْثِيَتِيْلَه أُو ذَاتِكْ شَخْصِيَتِ-مَعْنَوِيَه‌سِى أُولَانْ حَقِيقَتِ-مُحَمَّدِيَه، إِسْتِقْبَالْدَه بِرْ شَجَرَةِ-طُوبَاءِ-جَنَّتْ حُكْمُنْدَه أُولَاجْغِنِى عَلَّامُ-الْغُيُوبْ بِيلْمِشْ وَ گُورْمُشْ. أُو مَقَامه گُورَه

جَزَالْرِینِی وَ پَادِشَاهِ–أَزَلِینِكْ شِدَّتْلِی وَ عِنَادْلْرِی قِیرَانْ تَهْدِیدْلَرِینِی، هَرْ وَقِتْ قُرْآنِی اُوقُومَقْلَه تُخَطُّرْ اَیدِوبْ نَفْسِكْ طُغْیَانِنْدَنْ قُورْتُولْمَغَه چَالِیشْمَقْ حِكْمَتِیْلَه، قُرْآنْ غَایَتْ مُعْجِزَانَه تَكْرَارْ اَیدَرْ وَ بُو دَرَجَه قُوَّتْ وَ شِدَّتْ وَ تَكْرَارْلَه تَهْدِیدَاتِ–قُرْآنِیَه‌یِی حَقِیقَتْسِزْ تَوَهُّمْ اَیتْمَكْدَنْ، شَیْطَانْ بِیلَه قَاچَارْ. وَ اُونْلْرِی دِیكْلَه‌مَه‌یَنْ مُنْكِرْلَرَه جَهَنَّمْ عَذَابِی عَیْنِ–عَدَالَتْدِرْ، دِییَه گُوسْتَرِرْ.

هَمْ مَثَلَا: عَصَایِ–مُوسَی گِبِی چُوقْ حِكْمَتْلَرِی وَ فَائِدَه‌لَرِی بُولُونَانْ قِصَّهٔ–مُوسَی‌نِكْ (ع‌س) وَ سَائِرْ أَنْبِیَانِكْ قِصَّه‌لْرِینِی چُوقْ تَكْرَارِنْدَه، رِسَالَتِ–أَحْمَدِیَه‌نِكْ حَقَّانِیَتِنَه بُتُونْ أَنْبِیَانِكْ نُبُوَّتْلَرِینِی حُجَّتْ گُوسْتَرُوبْ اُونْلْرِكْ عُمُومُنِی إِنْكَارْ اَیدَه‌مَه‌یَنْ، بُو ذَاتِكْ رِسَالَتِنِی حَقِیقَتْ نُقْطَه‌سِنْدَه إِنْكَارْ اَیدَه‌مَزْ حِكْمَتِیْلَه وَ هَرْكَسْ هَرْ وَقِتْ بُتُونْ قُرْآنِی اُوقُومَغَه مُقْتَدِرْ وَ مُوَفَّقْ اُولَامَادِیغِنْدَنْ هَرْ بِرْ اُوزُونْ وَ مُتَوَسِّطْ سُورَه‌یِی بِرَرْ كُوچُكْ قُرْآنْ حُكْمُنَه گَتِیرْمَكْ اِیچُونْ أَهَمِّیَتْلِی أَرْكَانِ–إِیمَانِیَه گِبِی اُو قِصَّه‌لْرِی تَكْرَارْ اَیتْمَه‌سِی؛ دَگِلْ إِسْرَافْ بَلْكِه مُعْجِزَانَه بِرْ بَلَاغَتْدِرْ وَ حَادِثَهٔ–مُحَمَّدِیَه بُتُونْ بَنِی–آدَمِكْ أَكْ بُیُوكْ حَادِثَه‌سِی وَ كَائِنَاتِكْ أَكْ عَظَمَتْلِی مَسْئَلَه‌سِی اُولْدُیغُنِی دَرْسْ وَیرْمَكْدِرْ.

أَوَتْ، قُرْآنْدَه ذَاتِ–أَحْمَدِیَه‌یَه أَكْ بُیُوكْ مَقَامْ وَیرْمَكْ وَ دُرْتْ أَرْكَانِ–إِیمَانِیَه‌یِی اِیچِنَه آلْمَقْلَه، لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ رُكْنُنَه دَنْكْ طُوتُولَانْ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ وَ رِسَالَتِ–مُحَمَّدِیَه، كَائِنَاتِكْ أَكْ بُیُوكْ حَقِیقَتِی وَ ذَاتِ–أَحْمَدِیَه بُتُونْ

وَ اِذَآ اُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ ۞ تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ

آيَتِنِكْ صَرَاحَتِيْلَه اُو ظَالِمْ مُنْكِرْلَرَه جَهَنَّمْ اُويْلَه اُوفْكَه‌لَنِيُورْ كِه، حِدَّتِنْدَنْ پَارْچَه‌لَانْمَقْ دَرَجَه‌سِنَه گَلِيُورْ. اِيشْتَه بُويْلَه بِرْ جِنَايَتِ-عَامَّه‌يَه وَ حَدْسِزْ بِرْ تَجَاوُزَه قَارْشِى بَشَرِكْ كُوچُكْلُكْ وَ أَهَمِّيَتْسِزْلِكِى نُقْطَه‌سِنَه دَگِلْ، بَلْكِه ظَالِمَانَه جِنَايَتِنِكْ عَظَمَتِنَه وَ كَافِرَانَه تَجَاوُزِينَكْ دَهْشَتِنَه قَارْشِى سُلْطَانِ-كَائِنَاتْ، كَنْدِى رَعِيَتِنِكْ حُقُوقْلَرِينِكْ أَهَمِّيَتِنِى وَ اُو مُنْكِرْلَرِكْ كُفُرْ وَ ظُلْمُنْدَه كِى نِهَايَتْسِزْ جِرْكِينْلِكِنِى گُوسْتَرْمَكْ حِكْمَتِيْلَه فَرْمَانِنْدَه غَايَتْ حِدَّتْ وَ شِدَّتْلَه اُو جِنَايَتِى وَ جَزَاسِنِى دَگِلْ بِيكْ دَفْعَه، بَلْكِه مِيلْيُونْلَرْ وَ مِيلْيَارْلَرْلَرْ اِيلَه تَكْرَارْ اَيْتسَه، بِنَه إِسْرَافْ وَ قُصُورْ دَگِلْ كِه، بِيكْ سَنَه‌دَنْ بَرِى يُوزَرْ مِيلْيُونْ إِنْسَانْلَرْ هَرْ گُونْ اُوصَانْمَه‌دَنْ كَمَالِ-إِشْتِيَاقْلَه وَ إِحْتِيَاجْلَه اُوقُورْلَرْ.

أَوَتْ هَرْ گُونْ، هَرْ زَمَانْ، هَرْكَسْ اِيچِونْ بِرْ عَالَمْ گِيدَرْ، تَازَه بِرْ عَالَمِكْ قَپُوسِى كَنْدِينَه آچِيلْمَه‌سِنْدَنْ، اُو گَچِيجِى هَرْ بِرْ عَالَمِنِى نُورْلَانْدِيرْمَقْ اِيچِونْ إِحْتِيَاجْ وَ إِشْتِيَاقْلَه لَآ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ جُمْلَه‌سِنِى بِيكْلَرْ دَفْعَه تَكْرَارْ اِيلَه اُو دَگِيشَنْ

پَرْدَه‌لَرَه وَ عَالَمْلَرَه هَرْ بِرِيسِنَه بِرْ لَآ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ ى لَامْبَا يَاپْدِيغِى گِبِى، اُويْلَه دَه اُو كَثْرَتْلِى، گَچِيجِى پَرْدَه‌لَرِى وَ تَازَه‌لَه‌نَنْ سَيَّارْ كَائِنَاتْلَرِى قَرَاكْلِقْلَانْدِيرْمَه‌مَقْ وَ آيِينَهٔ-حَيَاتِنْدَه إِنْعِكَاسْ اَيدَنْ صُورَتْلَرِينِى جِرْكِينْلَشْدِيرْمَه‌مَكْ وَ لَهٰذَه شَاهِدْ اُولَابِيلَنْ اُو مِسَافِرْ وَضْعِيَتْلَرِى عَلَيْهِنَه چَوِيرْمَه‌مَكْ اِيچِونْ، اُو جِنَايَتْلَرِكْ

اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِی مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ ...خَالِدِينَ فِيهَا اَبَدًا آيَتِنِكْ گُوسْتَرْدِيگِی مُژْدَهِ – سْعَادَتِ–أَبَدِيه حَقِيقَتِی، بِيچَارَه بَشَرَه هَرْ دٰقِيقَه كَنْدِينِی گُوسْتَرَنْ حَقِيقَتِ – مَوْ تِكْ هَمْ إِنْسَانِی، هَمْ دُنْيَاسِنِی، هَمْ بُتُونْ أَحْبَابِنِی إِعْدٰامِ–أَبَدِيسِنْدَنْ قُورْتَارِوبْ أَبَدِی بِرْ سُلْطَنَتِی قَزَانْدِيرْدِيغِنْدَنْ مِيلْيَارْلَرْ دَفْعَه تَكْرَارْ اَيدِيلْسَه وَ كَائِنَاتْ قَدَرْ أَهَمِّيَتْ وَيرِيلْسَه بِنَه إِسْرَافْ أُولْمَازْ، قِيمَتْدَنْ دُوشْمَزْ. اِيشْتَه بُو چَشِيدْ حَدْسِزْ قِيمَتْدَارْ مَسْئَلَه‌لَرِی دَرْسْ وَيرَنْ وَ كَائِنَاتِی بِرْ خَانَه گِبِی دَگِيشْدِيرَنْ وَ شَكْلِنِی بُوزَانْ دَهْشَتْلِی إِنْقِلَابْلَرِی تَأْسِيسْ اَيتْمَكْدَه إِقْنَاعَه وَ اِينَانْدِيرْمَغَه وَ إِثْبَاتَه چَالِيشَانْ قُرْآنِ–مُعْجِزُ–الْبَيَانْ أَلْبَتَّه صَرِيحًا وَ ضِمْنًا وَ إِشَارَةً بِيكْلَرْ دَفْعَه اُو مَسْئَلَه‌لَرَه نَظَرِ–دِقَّتِی جَلْبْ اَيتْمَكْ؛ دَگِلْ إِسْرَافْ، بَلْكِه أَكْمَكْ، عِلَاجْ، هَوَا، ضِيَا گِبِی بِرَرْ حَاجَتِ–ضَرُورِيَه حُكْمُنْدَه إِحْسَانِنِی تَازَه‌لَنْدِيرِرْ.

هَمْ مَثَلَا: اِنَّ الْكَافِرِينَ فِی نَارِ جَهَنَّمَ وَ اَلظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ گِبِی تَهْدِيدْ آيَتْلَرِينِی قُرْآنْ غَايَتْ شِدَّتْلَه وَ حِدَّتْلَه وَ غَايَتْ قُوَّتْ وَ تَكْرَارْلَه ذِكْرْ اَيتْمَسِنِكْ حِكْمَتِی اِيسَه؛ (رِسَالَهِ–النُّورْدَه قَطْعِی إِثْبَاتْ اَيدِيلْدِيگِی گِبِی) بَشَرِكْ كُفْرُی، كَائِنَاتِكْ وَ أَكْثَرْ مَخْلُوقَاتِكْ حُقُوقُنَه اُويْلَه بِرْ تَجَاوُزْدُرْ كِه، سَمَاوَاتِی وَ أَرْضِی قِيزْدِيرِيُورْ وَ عَنَاصِرِی حِدَّتَه گَتِيرُوبْ طُوفَانْلَرْ اِيلَه اُو ظَالِمْلَرِی طُوقَاتْلَايُورْ.

مَرْتَبَه‌لَرِنْدَنْ وَ اِيمَانْ حَقِيقَتْلَرِنْدَنْ دَرْسْ وَيْرْدِيكِى حَيثِيَتِيْلَه؛ اُوبُرْ مْقَامْدْه، مَثَلَا ظَاهِرْجَه ضَعِيفْ بِرْ مُنَاسَبَتْلَه، بَاشْقَه بِرْ دَرْسْ آچَارْ وَ اُو ضَعِيفْ مُنَاسَبَتَه چُوقْ قُوَّتْلِى مُنَاسَبَتْلَرْ اِلْتِحَاقْ اَيدَرْلَرْ. اُو مْقَامْه غَايَتْ مُطَابِقْ اُولُورْ، مَرْتَبَهٔ-بَلَاغَتِى يُوكْسَكْلَه‌نِيرْ.

اِيكِنْجِى بِرْ سُؤَالْ: "قُرْآنْدْه صَرِيحًا وَ ضِمْنًا وَ إِشَارَةً، آخِرَتْ وَ تَوْحِيدِى وَ بَشَرِكْ مُكَافَاتْ وَ مُجَازَاتِنِى بِيكْلَرْ دَفْعَه إِثْبَاتْ اَيدِوبْ نْظَرْه وَيْرْمَه‌نِكْ وَ هَرْ سُورَه‌دَه، هَرْ صَحِيفَه‌دَه، هَرْ مْقَامْدْه دَرْسْ وَيْرْمَه‌نِكْ حِكْمَتِى نَه‌دِرْ؟"

اَلْجَوَابْ: دَائِرَهٔ-إِمْكَانْدْه وَ كَائِنَاتِكْ سَرْگُذَشْتِنَه عَائِدْ إِنْقِلَابْلَرْدْه وَ أَمَانَتِ-كُبْرَايِى وَ خِلَافَتِ-أَرْضِيَه‌يِى اُومُوزِينْه آلَانْ نَوْعِ-بَشَرِكْ شَقَاوَتْ وَ سْعَادَتِ-أَبَدِيَه‌يَه مَدَارْ اُولَانْ وْظِيفَه‌سِنَه دَائِرْ أَكْ أَهَمِّيَتْلِى، أَكْ بُيُوكْ، أَكْ دَهْشَتْلِى مَسْئَلَه‌لَرِنْدَنْ أَكْ عَظَمَتْلِيلَرِينِى دَرْسْ وَيْرْمَكْ وَ حَدْسِزْ شُبْهَه‌لَرِى إِزَالَه اَيتْمَكْ وَ غَايَتْ شِدَّتْلِى إِنْكَارْلَرِى وَ عِنَادْلَرِى قِيرْمَقْ جِهَتِنْدَه أَلْبَتَّه اُو دَهْشَتْلِى إِنْقِلَابْلَرِى تْصْدِيقْ اَيتْدِيرْمَكْ وَ اُو إِنقِلَابْلَرْ عَظَمَتِنْدَه بُيُوكْ وَ بَشَرَه أَكْ أَلْزَمْ وَ أَكْ ضَرُورِى مَسْئَلَه‌لَرِى تَسْلِيمْ اَيتْدِيرْمَكْ اِيچُونْ قُرْآنْ بِيكْلَرْ دَفْعَه دَگِلْ، بَلْكِه مِيلْيُونْلَرْ دَفْعَه اُونْلَرْه بَاقْدِيرْسْه بِنَه إِسْرَافْ دَگِلْ كِه، مِيلْيُونْلَرْ كَرَّه تَكْرَارْ اِيلَه اُو بْحِثْلَرْ قُرْآنْدْه اُوقُونُورْ، اُوصَانْجْ وَيْرْمَزْ، إِحْتِيَاجْ كَسِيلْمَزْ. مَثَلَا:

وَ گُوکْلَرِكْ حَشْمَتِ–خِلْقَتِنْدَه، قَلْبِكْ دٰخِی خَطِرَاتِنِی بِیلِیرْ، إِدَارَه اَیدَرْ." دَیرْ، طَرْزِنْدَه بِرْ بَیَانَاتْ جِهَتِیْلَه اُو سٰادَه وَ اُمِّیَتْ مَرْتَبَه‌سِنِی وَ عَوَامِلِكْ فَهْمِنِی نٰظَرَه آلَانْ اُو بَسِیطْ وَ جُزْئِی مُحَاوَرَه، اُو طَرْزْ اِیلَه عُلْوِی وَ جٰاذِبَه‌دٰارْ وَ عُمُومِی وَ إِرْشَادْکَارْ بِرْ مُکَالَمَه‌یَه دُونَرْ.

أَهَمِّیَتْلِی بِرْ سُؤَالْ: "بَعْضًا بِرْ حَقِیقَتْ، سَطْحِی نٰظَرْلَرْه گُورُونْمَدِیگِنْدَنْ وَ بَعْضِ مُقَامْلَرْدَه جُزْئِی وَ عَادِی بِرْ حَادِثَه‌دَنْ یُوکْسَكْ بِرْ فَذْلَکَهِ–تَوْحِیدِی وَیَا کُلِّی بِرْ دُسْتُورُی بَیَانْ اَیتْمَکْدَه مُنَاسَبَتْ بِیلِینْمَدِیگِنْدَنْ، بِرْ قُصُورْ تَوَهُّمْ اَیدِیلِیرْ. مَثَلَا: "حَضْرَتِ–یُوسُفْ عَلَیْهِ السَّلَامْ، قَارْدَاشِنِی بِرْ حِیلَه اِیلَه آلْمَاسِی" اِیچِنْدَه، وَفَوْقَ كُلِّ ذِی عِلْمٍ عَلِیمٌ دِییَه غَایَتْ یُوکْسَكْ بِرْ دُسْتُورُكْ ذِکْرِی، بَلَاغَتْجَه مُنَاسَبَتِی گُورُونْمُیُورْ. بُونُكْ سِرِّی وَ حِکْمَتِی نَه‌دِرْ؟"

اَلْجَوَابْ: هَرْ بِرِی بِرَرْ کُوچُكْ قُرْآنْ اُولَانْ أَکْثَرْ اُوزُونْ سُورَه وَ مُتَوَسِّطْلَرْدَه وَ چُوقْ صَحِیفَه وَ مُقَامْلَرْدَه یَالْکِزْ اِیکِی–اُوچْ مَقْصَدْ دَگِلْ، بَلْکِه قُرْآنْ مَاهِیَتِی، هَمْ بِرْ کِتَابِ–ذِکْرْ وَ اِیمَانْ وَ فِکْرْ، هَمْ بِرْ کِتَابِ–شَرِیعَتْ وَ حِکْمَتْ وَ إِرْشَادْ گِبِی چُوقْ کِتَابْلَرِی وَ آیْرِی آیْرِی دَرْسْلَرِی تَضَمُّنْ اَیدَه‌رَكْ رُبُوبِیَتِ–إِلٰهِیَه‌نِكْ هَرْ شَیْئَه إِحَاطَه‌سِنِی وَ حَشْمَتْلِی تَجَلِّیَاتِنِی إِفَادَه اَیتْمَكْ جِهَتِیْلَه، کَائِنَاتْ کِتَابِ–کَبِیرِینِكْ بِرْ نَوْعِ قِرَائَتِی اُولَانْ قُرْآنْ، أَلْبَتَّه هَرْ مُقَامْدَه، حَتَّی بَعْضًا بِرْ صَحِیفَه‌دَه چُوقْ مَقْصَدْلَرِی تَعْقِیبًا مَعْرِفَتُ اللّٰهْدَنْ وَ تَوْحِیدِكْ

اِيكِنْجِى شُعْلَه‌سِنِكْ اِيكِنْجِى نُورُنْدَه أُو فَذْلَكَه وَ خَاتِمَه‌لَرِكْ پَكْ چُوقْ نُكْتَه‌لَرِنْدَنْ وَ مَزِيَتْلَرِنْدَنْ أُونْ دَانَه‌سِنِى بَيَانْ اَيدَه‌رَكْ، أُو خُلاَصَه‌لُرْدَه بِرْ مُعْجِزَهْ- كُبْرَا بُولُونْدُيغُنِى مُعَنِّدْلَرَه دَه إِثْبَاتْ اَيتْمِشْ.

أَوَتْ قُرْآنْ، أُو تَفَرُّعَاتِ-شَرْعِيَه وَ قَوَانِينِ-إِجْتِمَاعِيَه‌نِكْ بَيَانِى اِيچِنْدَه بِرْدَنْ مُخَاطَبِكْ نَظَرِينِى أَكْ يُوكْسَكْ وَ كُلِّى نُقْطَه‌لُرَه قَالْدِيرُوبْ، سَادَه أُسْلُوبُى بِرْ عُلْوِى أُسْلُوبَه وَ شَرِيعَتْ دَرْسِنْدَنْ تَوْحِيدْ دَرْسِنَه چَوِيرَه‌رَكْ؛ قُرْآنِى هَمْ بِرْ كِتَابِ-شَرِيعَتْ وَ أَحْكَامْ وَ حِكْمَتْ، هَمْ بِرْ كِتَابِ-عَقِيدَه وَ اِيمَانْ وَ ذِكِرْ وَ فِكِرْ وَ دُعَا وَ دْعْوَتْ أُولْدُيغُنُى گُوسْتَرُوبْ هَرْ مْقَامْدَه چُوقْ مْقَاصِدِ-إِرْشَادِيَه وَ قُرْآنِيَه‌يِى دَرْسْ وَيرْمَسِيلَه، مَكِّيَه آيَتْلَرِكْ طَرْزِ-بَلاَغَتْلِرِنْدَنْ آيْرِى وَ پَارْلاَقْ مُعْجِزَانَه بِرْ جَزَالَتْ إِظْهَارْ اَيدَرْ. بْعْضًا اِيكِى كَلِمَه‌دَه مَثَلاَ رَبُّ الْعَالَمِينَ وَ رَبُّكَ دَه، رَبُّكَ تْعْبِيرِيْلَه أَحَدِيَتِى وَ رَبُّ الْعَالَمِينَ اِيلَه وَاحِدِيَتِى بِيلْدِيرِرْ. أَحَدِيَتْ اِيچِنْدَه وَاحِدِيَتِى إِفَادَه اَيدَرْ. حَتَّى بِرْ جُمْلَه‌دَه، بِرْ ذَرَّه‌يِى بِرْ گُوزْ بَبَگِنْدَه گُورْدُيگُى وَ يَرْلَشْدِيرْدِيگِى گِبِى، گُونَشِى دْخِى عَيْنِ آيَتْلَه، عَيْنِ چَكِيجْلَه گُوگُكْ گُوزْ بَبَگِنْدَه يَرْلَشْدِيرِرْ وَ گُوگَه بِرْ گُوزْ يَاپَارْ. مَثَلاَ: خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَ الْاَرْضَ آيَتِنْدَنْ صُوكْرَه يُولِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَ يُولِجُ النَّهَارَ فِى الَّيْلِ آيَتِنِكْ عَقِبِنْدَه وَ هُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ دَيرْ. "زَمِينْ

النُّورْدَنْ "إِشَارَاتُ-الْإِعْجَازْ" تَفْسِيرِی بِالْفِعِلْ گُوسْتَرْمِشْلَرْ كِه، مَكّی سُورَه وَ آيَتْلَرْدَه أَكْثْ عَالِی بِرْ اُسْلُوبُ-بَلَاغَتْ وَ أَكْثْ يُوكْسَكْ بِرْ إِعْجَازِ-اِيجَازِی وَارْدِرْ.

آمَّا مَدِينَه سُورَه وَ آيَتْلَرِينِكْ بِرِنْجِی صَفْدَه مُخَاطَبْ وَ مُعَارِضْلَرِی اِيسَه، اَللّٰهِی تَصْدِيقْ اَيدَنْ يَهُودِی وَ نَصَارَا گِبِی أَهْلِ-كِتَابْ اُولْدُيغُنْدَنْ مُقْتَضَايِ-بَلَاغَتْ وَ إِرْشَادْ وَ مُطَابِقِ-مَقَامْ وَ حَالِكْ لُزُومُنْدَنْ سَادَه وَ وَاضِحْ وَ تَفْصِيلْلِی بِرْ اُسْلُوبْلَه أَهْلِ-كِتَابَه قَارْشِی دِينِكْ يُوكْسَكْ اُصُولُنُی وَ اِيمَانِكْ رُكْنْلَرِينِی دَگِلْ، بَلْكِه مَدَارِ-إِخْتِلَافْ اُولَانْ شَرِيعَتِكْ وَ أَحْكَامِكْ وَ تَفَرُّعَاتِكْ وَ كُلّی قَانُونْلَرِكْ مَنْشَأْلَرِی وَ سَبَبْلَرِی اُولَانْ جُزْئِيَاتِكْ بَيَانِی لَازِمْ گَلْدِيگِنْدَنْ اُو سُورَه وَ آيَتْلَرْدَه أَكْثَرِيَتْجَه تَفْصِيلْ وَ اِيضَاحْ وَ سَادَه اُسْلُوبْلَه بَيَانَاتْ اِيچِنْدَه قُرْآنَه مَخْصُوصْ أَمْثَالْسِزْ بِرْ طَرْزِ-بَيَانْلَه بِرْدَنْ اُو جُزْئِی تَفَرُّعَاتْ حَادِثَه‌سِی اِيچِنْدَه يُوكْسَكْ قُوَّتْلِی بِرْ فَذْلَكَه، بِرْ خَاتِمَه، بِرْ حُجَّتْ وَ اُو جُزْئِی حَادِثَهْ-شَرْعِيَه‌يِی كُلّيلَشْدِيرَنْ وَ إِمْتِثَالِنِی اِيمَانِ-بِاللّٰهْ اِيلَه تَأْمِينْ اَيدَنْ بِرْ جُمْلَهْ-تَوْحِيدِيَه وَ أَسْمَائِيَه وَ أُخْرَوِيَه‌يِی ذِكِرْ اَيدَرْ. اُو مَقَامِی نُورْلَانْدِيرِرْ، عُلْوِيلَشْدِيرِرْ، كُلّيلَشْدِيرِرْ. رِسَالَهْ-النُّورْ، آيَتْلَرِكْ آخِرْلَرِنْدَه أَكْثَرِيَتْلَه گَلَنْ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۞ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۞ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۞ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ گِبِی تَوْحِيدِی وَيَا آخِرَتِی إِفَادَه اَيدَنْ فَذْلَكَه‌لَرْ وَ خَاتِمَه‌لَرْدَه نَه قَدَرْ يُوكْسَكْ بِرْ بَلَاغَتْ وَ مَزِيَتْلَرْ وَ جَزَالَتْلَرْ وَ نُكْتَه‌لَرْ بُولُونْدُيغُنُی يِگْرِمِی بَشِنْجِی سُوزُكْ

بِرْ صَحِیفَه‌دَه إِقْتِضَایِ-مٰقَامْ وَ إِحْتِیَاجِ-اِفْهَامْ وَ بَلاَغَتِ-بَیَانْ جِهَتِیْلَه یِگْرْمِی دَفْعَه صَرِیحًا وَ ضِمْنًا تَوْحِیدْ حَقِیقَتِنِی إِفَادَه اَیدَرْ. دَگِلْ اُوصَانْجْ، بَلْکِه قُوَّتْ وَ شَوْقْ وَ حَلاَوَتْ وَیرِرْ. رِسَالَهٔ-النُّورْدٰه، تَکْرَارَاتِ-قُرْآنِیَه نَه قَدْرْ یَرِنْدَه وَ مُنَاسِبْ وَ بَلاَغَتْجٰه مٰقْبُولْ اُولْدُیغُنی حُجَّتْلَرِیْلَه بَیَانْ اَیدِیلْمِشْ.

قُرْآنِ-مُعْجِزُ-الْبَیَانِكْ مَکِّیَه سُورَه‌لَرِیْلَه مَدَنِیَه سُورَه‌لَرِی بَلاَغَتْ نُقْطَه‌سِنْدٰه وَ إِعْجَازْ جِهَتِنْدَه وَ تَفْصِیلْ وَ إِجْمَالْ وَجْهِنْدَه بِرْبِرِنْدَنْ آیْرِی اُولْمَاسِنِكْ سِرِّ-حِکْمَتِی شُودُرْ کِه: مَکَّه‌دَه، بِرِنْجِی صَفْدٰه مُخَاطَبْ وَ مُعَارِضْلَرِی، قُرَیْشْ مُشْرِکْلَرِی وَ اُمِّیلَرِی اُولْدُیغُنْدَنْ بَلاَغَتْجٰه قُوَّتْلِی بِرْ اُسْلُوبُ-عَالِی وَ اِیجَازْلِی، مُقْنِعْ، قَنَاعَتْ وَیرِیجِی بِرْ إِجْمَالْ وَ تَشْبِیتْ اِیچُونْ تَکْرَارْ لاَزِمْ گَلْدِیگِنْدَنْ أَکْثَرِیَتْجه مَکِّی سُورَه‌لَرِی أَرْکَانِ-اِیمَانِیَه‌یِی وَ تَوْحِیدِكْ مَرْتَبَه‌لَرِینِی غَایَتْ قُوَّتْلِی وَ یُوکْسَكْ وَ إِعْجَازْلِی بِرْ اِیجَازْ اِیلَه إِفَادَه وَ تَکْرَارْ اَیدَه‌رَكْ مَبْدَأ وَ مَعَادِی، اَللّٰهِی وَ آخِرَتِی، دَگِلْ یَالْکِزْ بِرْ صَحِیفَه‌دَه، بِرْ آیَتْدَه، بِرْ جُمْلَه‌دَه، بِرْ کَلِمَه‌دَه؛ بَلْکِه بَعْضًا بِرْ حَرْفْدَه وَ تَقْدِیمْ - تَأْخِیرْ، تَعْرِیفْ - تَنْکِیرْ وَ حَذْفْ - ذِکْرْ گِبِی هَیْئَتْلَرْدَه اُویْلَه قُوَّتْلِی إِثْبَاتْ اَیدَرْ کِه، عِلْمِ-بَلاَغَتِكْ دَاهِی إِمَامْلَرِی حَیْرَتْلَه قَارْشِیلاَمِشْلَرْ. رِسَالَهٔ-النُّورْ وَ بِالْخَاصَّه قُرْآنِكْ قِرْقْ وَجْهِ-إِعْجَازِینِی إِجْمَالاً إِثْبَاتْ اَیدَنْ یِگْرْمِی بَشِنْجِی سُوزْ، ذَیْلْلَرِیْلَه بَرَابَرْ وَ نِظَمْدٰه کِی وَجْهِ-إِعْجَازِی خَارِقَه بِرْ طَرْزْدٰه بَیَانْ وَ إِثْبَاتْ اَیدَنْ عَرَبِی رِسَالَهٔ-

كَائِنَاتِی قِيزْدِيرَانْ وَ أَرْضْ وَ سَمَاوَاتِی حِدَّتَه گَتِيرَنْ وَ خِلْقَتِ-عَالَمِكْ نَتِيجَه‌لَرِينِی بُوزَانْ وَ حَشْمَتِ-سُلْطَنَتِ-إِلٰهِيَه قَارْشِی إِنْكَارْ وَ إِسْتِخْفَافْلَه مُقَابَلَه اَيدَنْ، كُفُرْ وَ كُفْرَانْلَرِينِی وَ ظُلُمْلَرِينِی وَ بُتُونْ مَخْلُوقَاتِكْ حُقُوقْلَرِينَه تَجَاوُزْلَرِينِی عَصِرْلَرْه وَ أَرْضْ وَ سَمَاوَاتَه تَهْدِيدْكَارَانَه هَايْقِيرَانْ بُو اِيكِی آيَتْ، بُويْلَه بِيكْلَرْ حَقِيقَتْلَرْلَه عَلَاقَه‌دَارْ وَ بِيكْلَرْ مَسْئَلَه قُوَّتِنْدَه اُولَانْ بِرْ دَرْسِ-عُمُومِيدَه بِيكْلَرْ دَفْعَه تَكْرَارْ اَيدِيلْسَه يِنَه لُزُومْ وَارْ وَ جَلَالْلِی بْر إِعْجَازْ وَ جَمَالْلِی بِرْ إِيجَازِ-بَلَاغَتْدِرْ. هَمْ مَثَلَا: قُرْآنِكْ حَقِيقِی وَ تَامْ بِرْ نَوْعِ مُنَاجَاتِی وَ قُرْآنْدَنْ چِيقَانْ بِرْ چَشِيدْ خُلَاصَه‌سِی اُولَانْ جَوْشَنُ الْكَبِيرْ نَامِنْدَه كِی مُنَاجَاتِ-يَيْغَمْبَرِيدَه يُوزْ دَفْعَه سُبْحَانَكَ يَا لَآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنْتَ الْاَمَانُ الْاَمَانُ خَلِّصْنَا وَ اَجِرْنَا وَ نَجِّنَا مِنَ النَّارِ جُمْلَه‌سِنِكْ تَكْرَارِنْدَه تَوْحِيدْ گِی كَائِنَاتْجَه أَكْ بُيُوكْ حَقِيقَتْ وَ تَسْبِيحْ وَ تَقْدِيسْ گِی، مَخْلُوقَاتِكْ رُبُوبِيَتَه قَارْشِی اُوچْ مُعَظَّمْ وَظِيفَه‌سِنْدَنْ أَكْ أَهَمِّيَتْلِی وَظِيفَه‌سِی وَ شَقَاوَتِ-أَبَدِيَه‌دَنْ قُورْتُولْمَقْ گِی نَوْعِ-إِنْسَانِكْ أَكْ دَهْشَتْلِی مَسْئَلَه‌سِی وَ عُبُودِيَتْ وَ عَجْزِ-بَشَرِينِكْ أَكْ لُزُومْلُی نَتِيجَه‌سِی بُولُونْمَاسِی جِهَتِيْلَه بِيكْلَرْ دَفْعَه تَكْرَارْ اَيدِيلْسَه يِنَه آزْدِرْ.

اِيشْتَه تَكْرَارَاتِ-قُرْآنِيَه ﴿*﴾ بُو گِی مَتِينْ أَسَاسْلَرْه بَاقِيُورْ. حَتَّى بَعْضًا

﴿*﴾: نَمَازْ تَسْبِيحَاتِی گِی، عِبَادَتْلَرْدَنْ بِرْ قِسْمِنِكْ تَكْرَارِی سُنَّتْ بُولُونَانْ مَادَّه‌لَرْ گِی.

مَثَلاَ : بِرْ تَكْ آيَتْ اِيكَنْ يُوزْ اُونْ دُرْتْ دَفْعه تَكَرُّرْ اَيدَنْ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيم جُمْلَه‌سِى، رِسَالَهِ-النُّورُكْ اُونْ دُرْدُنْجُى لَمْعَه‌سِنْدَه بَيَانْ اَيدِيلْدِيكِى گِبِى؛ عَرْشِى فَرْشْلَه بَاغْلاَيَانْ وَ كَائِنَاتِى اِيشِيقْلاَنْدِيرَانْ وَ هَرْ دْقِيقَه هَرْكَسْ اُوكْا مُحْتَاجْ اُولاَنْ اُويْلَه بِرْ حَقِيقَتْدِرْ كِه، مِيلْيُونْلَرْ دَفْعَه تَكْرَارْ اَيدِيلْسَه بِنَه إِحْتِيَاجْ وَارْ. دَگِلْ يَالْكِزْ أَكْمَكْ گِبِى هَرْ گُونْ، بَلْكِه هَوَا وَ ضِيَا گِبِى هَرْ دْقِيقَه اُوكْا إِحْتِيَاجْ وَ إِشْتِيَاقْ وَارْدِرْ.

هَمْ مَثَلاَ: سُورَهِ-طٰسٓمٓ دَه سَكِزْ دَفْعَه تَكْرَارْ اَيدِيلَنْ شُو اِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ آيَتِى، اُو سُورَه‌دَه حِكَايَه اَيدِيلَنْ يَيْغَمْبَرْلَرِكْ نَجَاتْلَرِينِى وَ قَوِمْلَرِينِكْ عَذَابْلَرِينِى، كَائِنَاتِكْ نَتِيجَهِ-خِلْقَتِى حَسَابِنَه وَ رُبُوبِيَتِ-عَامَّه‌نِكْ نَامِنَه اُو بِيكْلَرْ حَقِيقَتْ قُوَّتِنْدَه اُولاَنْ آيَتِى تَكْرَارْ اَيدَه‌رَكْ؛ عِزَّتِ-رَبَّانِيَه، اُو ظَالِمْ قَوِمْلَرِكْ عَذَابِنِى وَ رَحِيمِيَتِ-إِلٰهِيَه دْخِى أَنْبِيَانِكْ نَجَاتْلَرِينِى إِقْتِضَا اَيتْدِيكِنِى دَرْسْ وَيرْمَكْ اِيچُونْ بِيكْلَرْ دَفْعَه تَكْرَارْ اُولْسَه بِنَه إِحْتِيَاجْ وَ إِشْتِيَاقْ وَارْ وَ إِعْجَازْلِى وَ اِيجَازْلِى بِرْ عُلْوِى بَلاَغَتْدِرْ.

هَمْ مَثَلاَ: سُورَهِ-رَحْمٰنْ‌دَه تَكْرَارْ اَيدِيلَنْ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ آيَتِى اِيلَه سُورَهِ-مُرْسَلاَتْ‌دَه وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ آيَتِى، جِنّ وَ نَوْعِ-بَشَرِكْ،

جُزْئِی وَ عَادِی بِرْ حَادِثَه‌دَه أَكْ جُزْئِی وَ أَهَمِّيَتْسِزْ شَيْلَرْ دٰخِی نٰظَرِ-مَرْحَمَتِنْدَه وَ دَائِرَهٔ-تَدْبِيرْ وَ إِرَادَه‌سِنْدَه بُولُونْمَاسِنِی بِيلْدِيرْمَكْ سِرِّيْلَه تَأْسِيسِ-إِسْلَامِيَتْدَه وَ تَدْوِينِ-شَرِيعَتْلَه صَحَابَه‌لَرِكْ جُزْئِی حَادِثَه‌لَرِينِی دٰخِی نٰظَرِ-أَهَمِّيَتَه آلْمَاسِنْلَه؛ هَمْ كُلِّی دُسْتُورْلَرِكْ بُولُونْمَاسِی، هَمْ عُمُومِی أُولَانْ إِسْلَامِيَتِكْ وَ شَرِيعَتِكْ تَأْسِيسِنْدَه أُو جُزْئِی حَادِثَه‌لَرْ، چِكِرْدَكْلَرْ حُكْمُنْدَه چُوقْ أَهَمِّيَتْلِی مَيْوَه‌لَرِی وَيرْدِكْلَرِی جِهَتِنْدَه دَه بِرْ نَوْعِ إِعْجَازِينِی گُوسْتَرِرْ.

أَوَتْ إِحْتِيَاجِكْ تَكَرُّرُيْلَه، تَكْرَارِكْ لُزُومُی حَيْثِيَتِيْلَه، يِگْرِمِی سَنَه ظَرْفِنْلَه پَكْ چُوقْ مُكَرَّرْ سُؤَالْلَرَه جَوَابْ أُولَارَقْ آيْرِی آيْرِی چُوقْ طَبَقَه‌لَرْه دَرْسْ وَيرَنْ وَ قُوجَه كَائِنَاتِی پَارْچَه پَارْچَه اَيدِوبْ قِيَامَتْدَه شَكْلِنِی دَگِيشْدِيرَه‌رَكْ دُنْيَايِی قَالْدِيرُوبْ أُونُكْ يَرِينَه عَظَمَتْلِی آخِرَتِی قُورَاجْقْ وَ ذَرَّاتْدَنْ يِيلْدِيزْلَرْه قَدَرْ بُتُونْ جُزْئِيَاتْ وَ كُلِّيَاتِی تَكْ بِرْ ذَاتِكْ أَلِنْدَه وَ تَصَرُّفُنْدَه بُولُونْدُيغُنُی إِثْبَاتْ اَيدَه‌جَكْ وَ كَائِنَاتِی وَ أَرْضْ وَ سَمَاوَاتِی وَ عَنَاصِرِی قِيزْدِيرَانْ وَ حِدَّتَه گَتِيرَنْ نَوْعِ-بَشَرِكْ ظُلُمْلَرِينَه، كَائِنَاتِكْ نَتِيجَهٔ-خِلْقَتِی حَسَابِنَه غَضَبِ-إِلٰهِی وَ حِدَّتِ-رَبَّانِيَه‌يِی گُوسْتَرَه‌جَكْ حَدْسِزْ خَارِقَه وَ نِهَايَتْسِزْ دَهْشَتْلِی وَ گِنِيشْ بِرْ إِنْقِلَابِكْ تَأْسِيسِنْدَه بِيكْلَرْ نَتِيجَه قُوَّتِنْدَه بَعْضِ جُمْلَه‌لَرِی وَ حَدْسِزْ دَلِيلْلَرِكْ نَتِيجَه‌سِی أُولَانْ بِرْ قِسِمْ آيَتْلَرِی تَكْرَارْ اَيتْمَكْ؛ دَگِلْ بِرْ قُصُورْ، بَلْكِه غَايَتْ قُوَّتْلِی بِرْ إِعْجَازْ وَ غَايَتْ يُوكْسَكْ بِرْ بَلَاغَتْ وَ مُقْتَضَايِ-حَالَه غَايَتْ مُطَابِقْ بِرْ جَزَالَتْدِرْ وَ فَصَاحَتْدِرْ.

بُو قُرْآنِ-عَظِيمُ-الشَّانْ، أَلْبَتَّه هَرْ حَرْفِنْدَه اُونْ وَ يُوزْ وَ بَعْضًا بِيكْ وَ بِيكْلَرْ ثَوَابْ بُولُونْمَاسِى وَ بُتُونْ جِنّ وَ إِنْسْ طُوپْلاَنْسه اُونُكْ مِثْلِنِى گَتِيرَه‌مَه‌مَسِى وَ بُتُونْ بَنِى آدَمْلَه وَ كَائِنَاتْلَه تَامْ يَرِنْدَه قُونُوشْمَاسِى وَ هَرْ زَمَانْ مِيلْيُونْلَرْ حَافِظْلَرِكْ قَلْبْلَرِنْدَه ذَوْقْلَه يَازِيلْمَاسِى وَ چُوقْ تَكْرَارْلَه وَ كَثْرَتْلِى تَكْرَارَاتِيْلَه اُوصَانْدِيرْمَه‌مْسِى وَ چُوقْ إِلْتِبَاسْ يَرْلَرِى وَ جُمْلَه‌لَرِيْلَه بَرَابَرْ چُوجُقْلَرِكْ نَازِكْ وَ بْسِيطْ قَفَالْرِنْدَه مُكَمَّلْ يَرْلَشْمَسِى وَ خَسْتَه‌لَرِكْ وَ آزْ سُوزْدَنْ مُتَأَثِّرْ اُولاَنْ وَ سَكَرَاتْدَه اُولاَنْلَرِكْ قُولاَغِنْدَه مَاءِ-زَمْزَمْ مِثْلُو خُوشْ گَلْمَسِى گِبِى قُدْسِى إِمْتِيَازْلِى قَزَانِيرْ وَ اِيكِى جِهَانِكْ سَعَادَتْلَرِينِى كَنْدِى شَاكِرْدْلَرِينَه قَزَانْدِيرِرْ. وَ تَرْجُمَانِنِكْ أُمِّيتْ مَرْتَبَه‌سِنِى تَامْ رِعَايَتْ اَيْتَمَكْ سِرِّيْلَه هِيچْ بِرْ تَكَلُّفْ وَ هِيچْ بِرْ تَصَنُّعْ وَ هِيچْ بِرْ گُوسْتَرِيشَه مَيْدَانْ وَيرْمَه‌دَنْ سَلاَسَتِ-فِطْرِيَه‌سِنِى وَ طُوغْرُيدَنْ طُوغْرُيَه سَمَادَنْ گَلْمَسِنِى وَ أَكْ كَثْرَتْلِى اُولاَنْ طَبَقَهِ-عَوَامِكْ بْسِيطْ فَهِمْلَرِينِى تَنَزُّلاَتِ-كَلاَمِيه اِيلَه اُوقْشَامْقْ حِكْمَتِيْلَه، أَكْ زِيَادَه سَمَاء وَ أَرْضْ گِبِى أَكْ ظَاهِرْ وَ بَدِيهِى صَحِيفَه‌لَرِى آچُوبْ اُو عَادِيَاتْ آلْتِنْدَه كِى خَارِقُ الْعَادَه مُعْجِزَاتِ-قُدْرَتِنِى وَ مَعْنِيدَارْ سُطُورُ-حِكْمَتِنِى دَرْسْ وَيرْمَكْلَه لُطْفُ-إِرْشَادْدَه گُوزَلْ بِرْ إِعْجَازْ گُوسْتَرِرْ.

تَكْرَارِى إِقْتِضَا اَيدَنْ دُعَا وَ دَعْوَتْ، ذِكْرْ وَ تَوْحِيدْ كِتَابِى دَخِى اُولْدُيغُنُى بِيلْدِيرْمَكْ سِرِّيْلَه گُوزَلْ، طَاتْلِى تَكْرَارَاتِيْلَه بِرْ تَكْ جُمْلَه‌دَه وَ بِرْ تَكْ قِصَّه‌دَه آيْرِى آيْرِى چُوقْ مَعْنَالْرِى، آيْرِى آيْرِى مُخَاطَبْ طَبَقَه‌لَرِينَه تَفْهِيمْ اَيْتَمَكْدَه وَ

دَگِلْ، بَلْکِه بِرْ کُلّی دُسْتُورُكْ أَفْرَادِی اُولاَرَقْ هَرْ عَصْرْه وَ هَرْ طَبَقَه‌یه خِطَابْ اَیدَه‌رَكْ تَازَه نَازِلْ اُولُویُورْ وَ بِالْخَاصَّه چُوقْ تَکْرَارْلَه اَلظَّالِمِینَ اَلظَّالِمِینَ دَییِیوبْ تَهْدِیدْلَرِی وَ ظُلْمْلَرِینِكْ جَزَاسِی اُولاَنْ مُصِیبَتِ-سَمَاوِیَه وَ أَرْضِیَه‌یِی شِدَّتْلَه بَیَانِی، بُو عَصْرِكْ أَمْثَالْسِزْ ظُلْمْلَرِینَه قَوْمِ-عَادْ وَ ثَمُودْ وَ فِرْعَوْنِكْ بَاشْلَرِینه گَلَنْ عَذَابْلَرْ اِیلَه بَاقْدِیرِیِیورْ وَ مَظْلُومْ أَهْلِ-اِیمَانَه إِبْرَاهِیمْ (ع‌س) وَ مُوسَی (ع‌س) گِبِی أَنْبِیَانِكْ نَجَاتْلَرِی اِیلَه تَسَلّی وَیرِیِیورْ.

أَوَتْ نَظَرِ-غَفْلَتْ وَ ضَلاَلَتْدَه، وَحْشَتْلِی وَ دَهْشَتْلِی بِرْ عَدَمِسْتَانْ وَ أَلِیمْ وَ مَحْوْ اُولْمُشْ بِرْ مَزَارِسْتَانْ اُولاَنْ بُتُونْ گَچْمِشْ زَمَانْ وَ نُولْمُشْ قَرْنْلَرْ وَ عَصِرْلَرْ؛ جَانْلِی بِرَرْ صَحِیفَهٔ-عِبْرَتْ وَ بَاشْدَنْ بَاشَه رُوحْلُی، حَیَاتْدَارْ بِرْ عَجِیبْ عَالَمْ وَ مَوْجُودْ وَ بِزِمْلَه مُنَاسَبَتْدَارْ بِرْ مَمْلَکَتِ-رَبَّانِیَه صُورَتِنْدَه سِینَه‌مَا پَرْدَه‌لَرِی گِبِی، کَاهْ بِزِی اُو زَمَانْلَرْه، کَاهْ اُو زَمَانْلَرِی یَاغِزْه گَتِیرَه‌رَكْ هَرْ عَصْرْه وَ هَرْ طَبَقَه‌یه گُوسْتَرُوبْ یُوکْسَكْ بِرْ إِعْجَازْ اِیلَه دَرْسْ وَیرَنْ قُرْآنِ-مُعْجِزُ الْبَیَانْ عَیْنِ إِعْجَازْلَه، نَظَرِ-ضَلاَلَتْدَه جَامِدْ، پَرِیشَانْ، نُولُو، حَدْسِزْ بِرْ وَحْشَتْگَاهْ اُولاَنْ وَ فِرَاقْ وَ زَوَالْدَه یُووَارْلاَنَانْ بُو کَائِنَاتِی بِرْ کِتَابِ-صَمَدَانِی، بِرْ شَهْرِ-رَحْمَانِی، بِرْ مَشْهَرِ-صُنْعِ-رَبَّانِی اُولاَرَقْ اَو جَامِدَاتِی جَانْلاَنْدِیرَه‌رَقْ بِرَرْ وَظِیفَه‌دَارْ صُورَتِنْدَه بِرْبِرِیْلَه قُونُوشْدُیرُوبْ وَ بِرْبِرِینِكْ إِمْدَادِینه قُوشْدُیرُوبْ نَوْعِ-بَشَرَه وَ جِنّ وَ مَلَگَه حَقِیقِی وَ نُورْلُی وَ ذَوْقْلِی حِکْمَتْ دَرْسْلَرِی وَیرَنْ

عَزِيزْ صِدِّيقْ قَارْدَاشْلَرِمْ! رَمَضَانِ-شَرِيفْدَه قُرْآنِ-مُعْجِزُ الْبَيَانِى اُوقُورْكَنْ رِسَالَهِ-النُّورْه إِشَارَتْلَرِى بِرِنْجِى شُعَاعْدْه بَيَانْ اُولُونَانْ اُوتُوزْ اُوچْ آيَتْدَنْ هَانْكِيسِى گَلْسَه بَاقِيُورْدُمْ كِه، اُو آيَتِكْ صَحِيفَه‌سِى وَ يَاپْرَاغِى وَ قِصَّه‌سِى دَخِى رِسَالَهِ-النُّورْه وَ شَاكِرْدْلَرِينَه قِصَّه‌دَنْ حِصَّه آلْمَقْ نُقْطَه‌سِنْدْه بِرْ دَرَجَه بَاقِيُورْ. خُصُوصًا سُورَهِ-نُورْدَنْ آيَتُ-النُّورْ، اُونْ پَارْمَقْلَه رِسَالَهِ-النُّورْه بَاقْدِيغِى گِبِى، آرْقَه‌سِنْدْه كِى آيَتِ-ظُلُمَاتْ دَخِى مُعَارِضْلَرِينَه تَامْ بَاقِيُورْ وَ زِيَادَه حِصَّه وَيرِيُورْ. عَادَتَا اُو مَقَامْ، جُزْئِيَتْدَنْ چِيقُوبْ كُلِّيَتْ كَسْبْ اَيدَرْ وَ بُو عَصِرْدَه اُو كُلِّينِكْ تَامْ بِرْ فَرْدِى رِسَالَهِ-النُّورْ وَ شَاكِرْدْلَرِيدِرْ دِيَه حِسّ اَيتْدِمْ. أَوَتْ قُرْآنِكْ خِطَابِى أَوَّلاَ مُتَكَلِّمِ-أَزَلِينِكْ رُبُوبِيَتِ-عَامَّه‌سِنِكْ گَنِيشْ مَقَامِنْدَنْ، هَمْ نَوْعِ-بَشَرْ بَلْكِه كَائِنَاتْ نَامِنَه مُخَاطَبْ اُولاَنْ ذَاتِكْ گَنِيشْ مَقَامِنْدَنْ، هَمْ عُمُومْ نَوْعِ-بَنِى آدَمِكْ بُتُونْ عَصِرْلَرْدَه إِرْشَادْلَرِينِكْ غَايَتْ وُسْعَتْلِى مَقَامِنْدَنْ، هَمْ دُنْيَا وَ آخِرَتِكْ وَ أَرْضْ وَ سَمَاوَاتِكْ وَ أَزَلْ وَ أَبَدِكْ وَ خَالِقِ-كَائِنَاتِكْ رُبُوبِيَتِنَه وَ بُتُونْ مَخْلُوقَاتِكْ تَدْبِيرِينَه دَائِرْ قَوَانِينِ-إِلٰهِيَه‌نِكْ غَايَتْ يُوكْسَكْ وَ إِحَاطَه‌لِى بَيَانَاتِنِكْ گَنِيشْ مَقَامِنْدَنْ آلْدِيغِى وُسْعَتْ وَ عُلْوِيَتْ وَ إِحَاطَه جِهَتِيْلَه اُو خِطَابْ، اُويْلَه بِرْ يُوكْسَكْ إِعْجَازْ وَ شُمُولْ گُوسْتَرِرْ كِه؛ دَرْسِ-قُرْآنِكْ مُخَاطَبْلَرِنْدَنْ أَكْ كَثْرَتْلِى طَائِفَه اُولاَنْ طَبَقَهِ-عَوَامِكْ بَسِيطْ فَهْمْلَرِينِى اُوقْشَايَانْ ظَاهِرِى وَ بَسِيطْ مَرْتَبَه‌سِى دَخِى، أَكْ عُلْوِى طَبَقَه‌يِى ده تَامْ حِصَّه‌دَارْ اَيدَرْ. گُويَا قِصَّه‌دَنْ يَالْكِزْ بِرْ حِصَّه وَ بِرْ حِكَايَهِ-تَارِيخِيَه‌دَنْ بِرْ عِبْرَتْ

اُونُنْجُی مَسْئَلَه

أَمِیرْطَاغِی چِیچَکِی

(قُرْآنْدَه اُولاَنْ تَکْرَارَاتَه گَلَنْ إِعْتِرَاضْلَرَه قَارْشِی غَایَتْ قُوَّتْلِی بِرْ جَوَابْدِرْ.)

عَزِیزْ صِدِّیقْ قَارْدَاشْلَرِمْ،

گَرْچِه بُو مَسْئَلَه، پَرِیشَانْ وَضْعِیَتِمْدَنْ مُشَوَّشْ وَ لَطَافَتْسِزْ اُولْمُشْ. فَقَطْ اُو مُشَوَّشْ عِبَارَه آلْتِنْدَه چُوقْ قِیْمَتْلِی بِرْ نَوْعِ إِعْجَازِی قَطْعِی بِیلْدِمْ، مَعَ التَّأَسُّفْ إِفَادَه‌یَه مُقْتَدِرْ اُولاَمَادِمْ. هَرْ نَه قَدَرْ عِبَارَه‌سِی سُونُوكْ اُولْسَه دَه، قُرْآنَه عَائِدْ اُولْمَقْ جِهَتِیْلَه هَمْ عِبَادَتِ-تَفَکُّرِیَه، هَمْ قُدْسِی، یُوکْسَكْ، پَارْلاَقْ بِرْ جَوْهَرِكْ صَدَفِیدِرْ. یِیرْتِیقْ لِبَاسِنَه دَگِلْ، أَلْبَتَّه کِی أَلْمَاسَه بَاقِیلْسِینْ. هَمْ بُونُی غَایَتْ خَسْتَه وَ پَرِیشَانْ وَ غِدَاسِزْ، بِرْ اِیکِی گُونْ رَمَضَانْدَه، مَجْبُورِیَتْلَه غَایَتْ مُجْمَلْ وَ قِیصَه وَ بِرْ جُمْلَه‌دَه پَكْ چُوقْ حَقِیقَتْلَرِی وَ مُتَعَدِّدْ حُجَّتْلَرِی دَرْجْ اَیدَه‌رَكْ یَازْدِمْ. قُصُورَه بَاقِیلْمَاسِینْ. ﴿☆﴾

﴿☆﴾ :دَکْزِلِی حَپْسِنِكْ مَیْوَه‌سِنَه اُونُنْجُی مَسْئَلَه اُولاَرَقْ أَمِیرْطَاغِنِكْ وَ بُو رَمَضَانِ-شَرِیفِكْ نُورْلُی بِرْ کُوچُكْ چِیچَکِیدِرْ. تَکْرَارَاتِ-قُرْآنِیَه‌نِكْ بِرْ حِکْمَتِنِی بَیَانْلَه، أَهْلِ-ضَلاَلَتِكْ عُفُونَتْلِی وَ زَهِرْلِی أَوْهَامْلَرِینِی إِزَالَه اَیدَرْ.

بَاشْدٰه كِى دَهْشَتْلِى سُؤَالَه اِيضَاحَاتْ اِيلَه جَوَابْ وَيرْمَكْ مُرَادْ اَيتْمِشْدِمْ. فَقَطْ بَعْضِ عَارِضَه‌لْرْ مَيْدَانْ وَيرْمَدِيلَرْ. تَخْمِينْ اَيدَرِمْ كِه، بِرِنْجِى نُقْطه كَافِى بِرْ مِقْيَاسْ اُولْمَاسِنْدَنْ دَاهَا ذَكِيلَرَه زِيَادَه اِيضَاحَه إِحْتِيَاجْ قَالْمَادِى. وَ تَامْ آكْلَاشِيلْدِى كِه؛ بِرْ مُسْلُمَانْ بِرْ حَقِيقَتِ–اِيمَانِيَه‌يِى إِنْكَارْ اَيتْسَه، كُفْرُ–مُطْلَقَه دُوشَرْ. چُونْكُه بَاشْقَه دِينْلَرِكْ إِجْمَالْلَرِينَه مُقَابِلْ، إِسْلَامِيَتْدَه تَامْ اِيضَاحَاتْ وَيرِيلْمِشْ، رُكْنْلَرْ بِرْبِرِيْلَه زِنْجِيرْلَنْمِشْ. مُحَمَّدْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامِى طَانِيمْيَانْ، تَصْدِيقْ اَيتْمَه‌يَنْ بِرْ مُسْلُمَانْ، اَللّٰهِى دٰه (صِفَاتِيْلَه) دَاهَا طَانِيمَازْ وَ آخِرَتِى بِيلْمَزْ. بِرْ مُسْلُمَانِكْ إِيمَانِى اُو قَدَرْ قُوَّتْلِى وَ صَارْصِيلْمَازْ حَدْسِزْ حُجَّتْلَرَه طَايَانِيِيُورْ كِه، إِنْكَارْدٰه هِيچْ بِرْ عُذُرْ قَالْمِيُورْ. عَادَتَا عَقِلْ، قَبُولْدَه مَجْبُورْ اُولُويُورْ.

اُوچُنْجُى نُقْطَه: بِرْ زَمَانْ "اَلْحَمْدُ لِلّٰه" دَيدِمْ. اُونُكْ حَدْسِزْ گِنِيشْ مَعْنَاسِنْه مُقَابِلْ گَلَه‌جَكْ بِرْ نِعْمَتْ آرَادِمْ. بِرْدَنْ بُو جُمْلَه خَاطِرٰه گَلْدِى:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى الْاِيمَانِ بِاللّٰهِ وَ عَلٰى وَحْدَانِيَّتِهِ وَ عَلٰى وُجُوبِ وُجُودِهِ وَ عَلٰى صِفَاتِهِ وَاَسْمَآئِهِ حَمْدًا بِعَدَدِ تَجَلِّيَاتِ اَسْمَآئِهِ مِنَ الْاَزَلِ اِلَى الْاَبَدِ

بَنْ دَه بَاقْدِمْ؛ تَامْ مُطَابِقْدِرْ. شُويْلَه كِه:.....

مَلَائِکَه‌یَه اِیمَانْ، هَمْ قَدَرَه اِیمَانْ حَقِیقَتْلَرِینِی دٰخِی قَطْعِی إِثْبَاتْ اَیدَرْ. گُونَشْ گُونْدُوزُی وَ گُونْدُوزْ گُونَشِی گُوسْتَرْدِیگِی گِبِی، اِیمَانِكْ رُكُنْلَرِی بِرْبِرِینِی إِثْبَاتْ اَیدَرْلَرْ.

اِیکِنْجِی نُقْطَه: بَاشْدَه قُرْآنْ، بُتُونْ سَمَاوِی كِتَابْلَرْ وَ صُحُفْلَرْ وَ بَاشْدَه مُحَمَّدْ عَلَیْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامْ اُولَارَقْ بُتُونْ پَیْغَمْبَرْلَرْ (عَلَیْهِمُ السَّلَامْ)، بُتُونْ دٰعْوَالْرِی بَشْ آلْتِی أَسَاسْ اُوزَرِینَه دُونُیُورْلَرْ. مُتَمَادِیًا اُو أَسَاسْلَرِی دَرْسْ وَیرْمَگَه وَ إِثْبَاتْ اَیتْمَگَه چَالِیشِیُورْلَرْ. اُونْلَرِكْ پَیْغَمْبَرْلِكْلَرِینَه وَ طُوغْرُیلُقْلَرِینَه شَهَادَتْ اَیدَنْ بُتُونْ حُجَّتْلَرْ وَ دَلِیلْلَرْ، اُو أَسَاسْلَرْه بَاقِیُورْلَرْ. اُونْلَرِكْ حَقَّانِیَتْلَرِینَه قُوَّتْ وَیرِیُورْلَرْ. اُو أَسَاسْلَرْ اِیسَه، اِیمَانِ-بِاللّٰهْ وَ اِیمَانِ-بِالْآخِرَتْ وَ سَائِرْ رُكُنْلَرَه اِیمَانْدِرْ. دَیمَكْ اِیمَانِكْ آلْتِی رُكْنُی بِرْبِرْلَرِنْدَنْ آیْرِیلْمَالْرِی مُمْكُنْ دَگِلْدِرْ. هَرْ بِرِیسِی عُمُومُنُی إِثْبَاتْ اَیدَرْ، اِیسْتَرْ، إِقْتِضَا اَیدَرْ. اُو آلْتِی، اُویْلَه بِرْ كُلّ وَ كُلِّیدِرْ كِه، تَجَزِّی قَبُولْ اَیتْمَزْ وَ إِنْقِسَامِی إِمْكَانْ خَارِجِنْدَه‌دِرْ. نَاصِلْكِه كُوكُی گُوكْلَرْدَه طُوبٰی آغَاجِی گِبِی.. هَرْ بِرْ دَالِی، هَرْ بِرْ مَیْوَه‌سِی، هَرْ بِرْ یَاپْرَاغِی؛ اُو قُوجه آغَاجِكْ كُلّی، تُوكَنْمَزْ حَیَاتِنه طَایَانِیُورْ. اُو قُوَّتْلِی وَ گُونَشْ گِبِی ظَاهِرْ اُو حَیَاتِی إِنْكَارْ اَیدَه‌مَه‌یَنْ، بِرْ تَكْ مُتَّصِلْ یَاپْرَاغِكْ حَیَاتِنِی إِنْكَارْ اَیدَه‌مَزْ. أَگَرْ اَیتْسَه؛ اُو آغَاجْ، دَالْلَرِی وَ مَیْوَه‌لَرِی وَ یَاپْرَاقْلَرِی صَایِیسِنْجه اُو مُنْكِرِی تَكْذِیبْ اَیدَه‌جَكْ، صُوصْدُیرَه‌جَقْ. اُویْلَه دَه اِیمَانْ، آلْتِی رُكُنْلَرِیْلَه عَیْنِ وٰضْعِیَتْدَه‌دِرْ. بُو مُقَامِكْ بَاشِنْدَه، آلْتِی نُقْطَه وَ هَرْ بِرْ نُقْطَه دٰخِی بَشْ نُكْتَه اُولَارَقْ، آلْتِی أَرْكَانِ-اِیمَانِیَه‌یِی اُوتُوزْ آلْتِی نُكْتَه‌دَه بَیَانْ اَیتْمَكْ نِیَّتْ اَیدِیلْمِشْدِی. وَ

اِيچونْ بُو دُنْيَامِزِى ذِى‌شُعُورْلَرْلَه شَنْلَنْدِيرَنْ بِرْ سُلْطَانِ–ذُو الْجَلَالْ، سَمَاوَاتِى وَ يِيلْدِيزْلَرِى بُوشْ وَ خَالِى بِيرَاقْسِينْ؛ اُونْلَرْه مُنَاسِبْ أَهَالِيِى يَارَاتِوبْ، اُو سَمَاوِى سْرَايْلَرْدَه إِسْكَانْ اَيْتْمَه‌سِينْ وَ سُلْطَنَتِ–رُبُوبِيَتِنِى أَكْ بُيُوكْ مَمْلَكَتِنْدَه خَدَمَه‌سِزْ، حَشْمَتْسِزْ، مَأْمُورْسُزْ، أَلْچِيسِزْ، يَاوَرْسِزْ، نَاظِرْسِزْ، سَيِرْجِيسِزْ، عَابِدْسِزْ، رَعِيَتْسِزْ بِيرَاقْسِينْ؟ حَاشَا، مَلَكْلَرْ صَايِيسِنْجه حَاشَا!

هَمْ هِيچْ بِرْ جِهَتْدَه إِمْكَانِى وَارْ مِى كِه؛ بُو كَائِنَاتِى اُويْلَه بِرْ كِتَابْ طَرْزِنْدَه يَازَارْ كِه، هَرْ بِرْ آغَاجِكْ بُتُونْ تَارِيخْچَهِ–حَيَاتِنِى بُتُونْ چِكِرْدَكْلَرِنْدَه قَيْدْ اَيدَنْ وَ هَرْ بِرْ اُوتُكْ وَ چِيچَكِكْ بُتُونْ وَظِيفَهِ–حَيَاتِيَه‌سِنِى بُتُونْ تُخُمْلَرِنْدَه يَازَانْ وَ هَرْ بِرْ ذِى‌شُعُورُكْ بُتُونْ سَرْگُذَشْتَهِ–حَيَاتِيَه‌سِنِى خَرْدَلْ گِبِى كُوچُكْ قُوَّهِ–حَافِظَه‌سِنْدَه غَايَتْ مُكَمَّلْ يَازْدِيرَانْ وَ بُتُونْ مُلْكُنْدَه وَ دَوَائِرِ–سُلْطَنَتِنْدَه هَرْ عَمَلِى وَ هَرْ حَادِثَه‌يِى مُتَعَدِّدْ فُوطُوغْرَافْلَرْلَه آلَارَقْ مُحَافَظَه اَيدَنْ وَ رُبُوبِيَتِكْ أَكْ أَهَمِّيَتْلِى بِرْ أَسَاسِى اُولَانْ عَدَالَتْ، حِكْمَتْ وَ رَحْمَتِكْ تَجَلِّيلَرِى وَ تَحَقُّقْلَرِى اِيچونْ قُوجه جَنَّتْ وَ جَهَنَّمِى وَ صِرَاطْ وَ مِيزَانِ–أَكْبَرِى يَارَادَانْ بِرْ حَاكِمِ–حَكِيمْ وَ بِرْ عَلِيمِ–رَحِيمْ، إِنْسَانْلَرِكْ كَائِنَاتِى عَلَاقَه‌دَارْ اَيدَنْ عَمَلْلَرِينِى يَازْدِيرْمَاسِينْ وَ مُجَازَاتْ وَ مُكَافَاتْ اِيچونْ فِعِلْلَرِينِى قَيْدْ اَيتْدِيرْمَه‌سِينْ وَ سَيِّئَاتْ وَ حَسَنَاتْلَرِينِى قَدَرِكْ لَوْحَه‌لَرِنْدَه يَازْمَاسِينْ؟ حَاشَا، قَدَرِكْ لَوْحِ–مَحْفُوظُنْدَه يَازِيلَانْ حَرْفْلَرِى عَدَدِنْجَه حَاشَا! دَيمَكْ اِيمَانِ–بِاللّٰهْ حَقِيقَتِى، حُجَّتْلَرِيْلَه هَمْ

هَمْ هِيچْ عَقِلْ قَبُولْ اَيدَرْ مِی كِه؛ كَائِنَاتْدَه كِی مَقَاصِدِ-إِلٰهِيَه سِنِی بِرْ فَرْمَانْ اِيلَه بِيلْدِيرْمَسِينْ؟ وَ مُعَمَّاسِنِی آچَاجَقْ وَ مَخْلُوقَاتْ نَه يَرْدَنْ گَلِيبُورْلْرْ وَ نَه يَرَه گِيدَه‌جَكْلَرْ وَ نَه اِيچُونْ بُويْلَه قَافِلَه قَافِلَه آرْقَه‌سِنْدَه بُورَايَه گَلُوبْ بِرْ پَارْچَه طُورُوبْ گَچِيبُورْلْرْ، دِيَه أُوچْ دَهْشَتْلِی سُؤَالِ-عُمُومِی‌يَه حَقِيقِی جَوَابْ وَيرَه‌جَكْ قُرْآنْ گِبِی بِرْ كِتَابِی گُونْدَرْمَسِينْ؟ حَاشَا! هَمْ هِيچْ مُمْكُنْ مُيدُرْ كِه؛ أُونْ أُوچْ عَصْرِی اِيشِيقْلَانْدِيرَانْ وَ هَرْ سَاعَتْدَه يُوزْ مِيلْيُونْ لِسَانْلَرْدَه كَمَالِ-حُرْمَتْلَه گَزَنْ وَ مِيلْيُونْلَرْ حَافِظْلَرِكْ قَلْبْلَرِنْدَه قُدْسِيَتِيْلَه يَازِيلَانْ وَ نَوْعِ-بَشَرِكْ كَيْفِيَةً قِسْمِ-أَعْظَمِنِی قَانُونْلَرِيْلَه إِدَارَه اَيدَنْ وَ نَفْسْلَرِينِی وَ رُوحْلَرِينِی وَ قَلْبْلَرِينِی وَ عَقِلْلَرِينِی تَرْبِيَه وَ تَزْكِيَه وَ تَصْفِيَه وَ تَعْلِيمْ اَيدَنْ وَ رِسَالَهِ-نُورْدَه فِرْقْ وَجْهِ-إِعْجَازِی إِثْبَاتْ اَيدِيلَنْ وَ فِرْقْ طَائِفَه وَ طَبَقَهِ-نَاسَه وَ هَرْ بِرْ طَبَقَه‌يَه قَارْشِی بِرْ نَوْعِ إِعْجَازِينِی گُوسْتَرْدِيگِی كَرَامَتْلِی وَ خَارِقَه‌لِی أُونْ طُوقُوزُنْجُی مَكْتُوبْدَه بَيَانْ أُولُونَانْ وَ مُحَمَّدْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامْ بِيكْ مُعْجِزَاتِيْلَه أُونُكْ بِرْ مُعْجِزَه‌سِی أُولَارَقْ حَقْ كَلَامُ اللهْ أُولْدُيغُی قَطْعِی إِثْبَاتْ اَيدِيلَنْ قُرْآنِ-مُعْجِزُ الْبَيَانْ هِيچْ بِرْ جِهَتْدَه إِمْكَانِی وَارْ مِی كِه، أُو مُتَكَلِّمِ-أَزَلِی وَ أُو صَانِعِ-سَرْمَدِينِكْ كَلَامِی وَ فَرْمَانِی أُولْمَاسِينْ؟ حَاشَا، يُوزْ بِيكْ دَفْعَه حَاشَا وَ كَلَّا! دَيمَكْ إِيمَانِ-بِاللهْ بُتُونْ حُجَّتْلَرِيْلَه، قُرْآنِكْ كَلَامُ اللهْ أُولْدُيغُنُی إِثْبَاتْ اَيدِيُورْ.

هَمْ هِيچْ مُمْكُنْ مُيدُرْ كِه؛ زَمِينِكْ يُوزُينُی مُتَمَادِيًا ذِی‌حَيَاتْلَرْلَه طُولْدُيرُوبْ بُوشَالْتَانْ وَ كَنْدِينِی طَانِيتْدِيرْمْقْ وَ عِبَادَتْ وَ تَسْبِيحَاتْ اَيتْدِيرْمَكْ

هَمْ هِيچْ بِرْ جِهَتِ–إِمْكَانِى وَارْ مِى وَ هِيچْ عَقِلْ قَبُولْ اَيدَرْ مِى كِه؛ بُتُونْ مْصْنُوعَاتِيْلَه كَنْدِينِى طَانِيتْدِيرَانَه وَ سَوْدِيرَنَه وَ تَشَكُّرَاتِى فِعْلاً وَ حَالاً اِيسْتَه‌يَنَه مُقَابِلْ؛ كَائِنَاتِى وَلْوَلَه‌يَه وَيرَنْ حَقِيقَتِ–قُرْآنِيَه اِيلَه ذُو الْجَلَالْ اُو صَنْعَتْكَارِى أَكْمَلْ بِرْ طَرْزْدَه طَانِيِيوبْ وَ طَانِيتْدِيرِوبْ وَ سَوِوبْ وَ سَوْدِيرِوبْ وَ تَشَكُّرْ اَيدِوبْ وَ اَيتْدِيرِوبْ وَ"سُبْحَانَ اللهِ" "اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ" "اَللهُ أَكْبَر" لَرْ اِيلَه كُرَهِ–أَرْضِى سَمَاوَاتَه اِيشِيتْدِيرَه‌جَكْ دَرَجَه‌دَه قُونُوشْدُيرُوبْ وَ قَرَه وَ دَكِزْلَرِى جَذْبَه‌يَه گَتِيرَه‌جَكْ بِرْ وَضْعِيَتْلَه، بِيكْ اُوچْ يُوزْ سَنَه ظَرْفِنْدَه نَوْعِ–بَشَرِكْ كَمِيَةً بَشْدَنْ بِرِيسِنِى وَ كَيْفِيَةً وَ إِنْسَانِيَةً يَارِيسِنِى آرْقَه‌سِنَه آلِوبْ اُو خَالِقِكْ بُتُونْ تَظَاهُرُ–رُبُوبِيَتِنَه گَنِيشْ وَ كُلِّى بِرْ عُبُودِيَتْلَه مُقَابَلَه اَيدَنْ وَ بُتُونْ مْقَاصِدِ–إِلٰهِيَه‌سِنَه قَارْشِى قُرْآنِكْ سُورَه‌لَرِيْلَه كَائِنَاتَه وَ عَصِرْلَرْه بَاغِيرَانْ، دَرْسْ وَيرَنْ، دَلاَّلْقِ اَيدَنْ وَ نَوْعِ–إِنْسَانِكْ شَرَفِنِى وَ قِيْمَتِنِى وَ وَظِيفَه‌سِنِى گُوسْتَرَنْ وَ بِيكْ مُعْجِزَاتِيْلَه تَصْدِيقْ اَيدِيلَنْ مُحَمَّدْ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمْ، أَكْ مُنْتَخَبْ مَخْلُوقُى وَ أَكْ مُكَمَّلْ أَلْچِيسِى وَ أَكْ بُيُوكْ رَسُولُى أُولْمَاسِينْ؟ حَاشَا وَ كَلاَّ! يُوزْ بِيكْ دَفْعَه حَاشَا! دَيمَكْ اَشْهَدُ اَنْ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ حَقِيقَتِى، بُتُونْ حُجَّتْلَرِيْلَه اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ حَقِيقَتِنِى إِثْبَاتْ اَيدَرْ. هَمْ هِيچْ إِمْكَانْ وَارْ مِى كِه؛ بُو كَائِنَاتِكْ صَانِعِى، مَخْلُوقَاتِنِى يُوزْ بِيكْ دِيلْلَرْ اِيلَه بِرْبِرِيْلَه قُونُوشْدُيرْسُونْ وَ اُونْلَرِكْ قُونُوشْمَالْرِينِى اِيشِيتْسِينْ وَ بِيلْسِينْ وَ كَنْدِيسِى قُونُوشْمَاسِينْ؟ حَاشَا!

گُونْدَرْمَسِينْ؟ گُوزَلْ صَنْعَتْلٰرِی تٰقْدِيرْسِزْ وَ فَوْقَ الْعَادَه حُسْنُ-أَسْمَاسِی تٰحْسِينْسِزْ وَ طَانِيتْدِيرْمٰسِی وَ سَوْدِيرْمَسِی مُقَابَلَه‌سِزْ قَالْسِينْ. حَاشَا، يُوزْ بِيكْ حَاشَا!

هَمْ بُتُونْ ذِی‌حَيَاتِكْ إِحْتِيَاجَاتِ-فِطْرِيَه‌لَرِی اِيچُونْ دُعَالْرِينٰه وَ حَالْ دِيلِی اِيلَه اَيدِيلَنْ بُتُونْ إِلْتِجَالْرٰه وَ آرْزُولْرٰه، وٰقْتِی وٰقْتِنَه، قَصْدْ وَ إِخْتِيَارْ وَ إِرَادَه‌يِی گُوسْتَرِرْ بِرْ طَرْزْدٰه حَدْسِزْ إِنْعَامْلَرِيْلَه وَ نِهَايَتْسِزْ إِحْسَانَاتِيْلَه فِعْلاً وَ حَالاً صَرِيحْ بِرْ صُورَتْدَه قُونُوشَانْ بِرْ مُتَكَلِّمِ-عَلِيمْ؛ هِيچْ مُمْكُنْ مُيدُرْ، هِيچْ عَقِلْ قَبُولْ اَيدَرْ مِی، أَكْ جُزْئِی بِرْ ذِی‌حَيَاتْ اِيلَه فِعْلاً وَ حالاً قُونُوشْسُونْ وَ تَامْ دَرْدِينَه دَرْمَانْ يَتِيشْدِيرَنْ إِحْسَانِيْلَه دَرْدِينِی دِيكْلَه‌سِينْ وَ إِحْتِيَاجِنِی گُورْسُونْ وَ بِيلْسِينْ وَ بُتُونْ كَائِنَاتِكْ أَكْ مُنْتَخَبْ نَتِيجَه‌سِی وَ أَرْضِكْ خَلِيفَه‌سِی وَ أَكْثَرْ مَخْلُوقَاتِ-أَرْضِيَه‌نِكْ قُومَانْدَانْلَرِی اُولَانْ إِنْسَانْلَرِكْ مَعْنَوِی رَئِيسْلَرِی اِيلَه گُورُوشْمَه‌سِينْ؟ اُونْلَرْلَه، بَلْكِه هَرْ ذِی‌حَيَاتْ اِيلَه فِعْلاً وَ حَالاً قُونُوشْدُيغُی گِبِی، اُونْلَرْ اِيلَه قَوْلاً وَ كَلَامًا قُونُوشْمَاسِينْ وَ اُونْلَرْه فَرْمَانْلَرِی وَ صُحُفْ وَ كِتَابْلَرِی گُونْدَرْمَسِينْ؟ حَاشَا، حَدْسِزْ حَاشَا!

دَيمَكْ اِيمَانِ-بِاللّٰهْ، قَطْعِيَتِيْلَه وَ حَدْسِزْ حُجَّتْلَرِيْلَه "وَ بِكُتُبِهِ وَ رُسُلِهِ" يَعْنِی پَيْغَمْبَرْلَرَه وَ مُقَدَّسْ كِتَابْلَرْه اِيمَانِی إِثْبَاتْ اَيدَرْ.

صَمَدَانِينِكْ آيَتْلَرِينِي تَفْسِيرْ اَيدَه‌جَكْ مُفَسِّرْلَرِى أَلْچِى أُولَارْقْ گُونْدَرْمَسِينْ.. وَ أُو مَسْجِدِ-أَكْبَرْدَه حَدْسِزْ طَرْزْلَرْدَه عِبَادَتْ اَيدَنْلَرَه إِمَامْلَرِى تَعْيِينْ اَيتْمَه‌سِينْ.. وَ اُو اُسْتَادْلَرْه وَ مُفَسِّرْلَرَه وَ إِمَامْلَرْه فَرْمَانْلَرِى وَيرْمَه‌سِينْ؟ حَاشَا، يُوزْ بِيكْ حَاشَا!

هَمْ جَمَالِ-رَحْمَتِنِي وَ حُسْنُ-شَفْقَتِنِي وَ كَمَالِ-رُبُوبِيَتِنِي ذِى‌شُعُورْلَرْه گُوسْتَرْمَكْ وَ اُونْلَرِى شُكْرَه وَ حَمْدَه سَوْقْ اَيتْمَكْ اِيچُونْ بُو كَائِنَاتِى اُويْلَه بِرْ ضِيَافَتْگَاهْ وَ بِرْ تَشْهِيرْگَاهْ وَ اُويْلَه بِرْ سَيْرَانْگَاهْ كِه؛ حَدْسِزْ چَشِيدْ چَشِيدْ، لَذِيذْ نِعْمَتْلَرْ وَ غَايَتْ آنْتِيقَه، حَدْسِزْ خَارِقَه صَنْعَتْلَرْ اِيچِنْدَه دِيزِيلْمِشْ بِرْ طَرْزْدَه خَلْقْ اَيدَنْ بِرْ صَانِعِ-رَحِيمْ وَ كَرِيمْ هِيچْ مُمْكُنْ مُيدُرْ وَ هِيچْ عَقِلْ قَبُولْ اَيدَرْ مِى كِه؛ اُو ضِيَافَتْگَاهْدَه كِى ذِى‌شُعُورْ مَخْلُوقْلَرْ اِيلَه قُونُوشْمَاسِينْ وَ اُونْلَرْه اُو نِعْمَتْلَرَه مُقَابِلْ أَلْچِيلَرِى وَاسِطَه‌سِيلَه وَظِيفَهٔ-تَشَكُّرِيَه‌بِى وَ تَظَاهُرُ-رَحْمَتِنَه وَ سَوْدِيرْمَسِنَه قَارْشِى وَظِيفَهٔ-عُبُودِيَتِى بِيلْدِيرْمَسِينْ. حَاشَا، بِيكْلَرْ حَاشَا!

هَمْ هِيچْ مُمْكُنْ مُيدُرْ بِرْ صَانِعْ صَنْعَتِنِي سَوَرْ، بَگَنْدِيرْمَكْ اِيسْتَرْ؛ حَتَّى آغِزْلَرِكْ بِيكْ چَشِيدْ ذَوْقْلَرِينِي نَظَرَه آلْمَاسِى دَلَالَتِيلَه، تَقْدِيرْ وَ تَحْسِينْلَرْلَه قَارْشِيلَاتْمَقْ آرْزُو اَيدَرْ وَ هَرْ بِرْ صَنْعَتِيلَه كَنْدِينِي هَمْ طَانِيتْدِيرْمَقْ، هَمْ سَوْدِيرْمَكْ، هَمْ بِرْ چَشِيدْ مَعْنَوِى جَمَالِنِي گُوسْتَرْمَكْ اِيسْتَرْ بِرْ طَرْزْدَه بُو كَائِنَاتِى آنْتِيقَه صَنْعَتْلَرْلَه سُوسْلَنْدِيرْدِيگِى حَالْدَه، كَائِنَاتْدَه كِى ذِى‌حَيَاتِكْ قُومَانْدَانْلَرِى أُولَانْ إِنْسَانْلَرْه اُونْلَرِكْ بُيُوكْلَرِنْدَنْ بِرْ قِسْمِى اِيلَه قُونُوشُوبْ أَلْچِى أُولَارْقْ

بِرْ إِحْتِمَالْ وَارْ مِی کِه، اُو أَبَدِی وَ سَرْمَدِی وَ بَاقِی وَ دَائِمِی سُلْطَنَتِكْ بَاقِی بِرْ مُقَرِّی وَ دَائِمِی بِرْ مَدَارِی وَ سَرْمَدِی بِرْ مُظْهِرِی اُولاَنْ دَارِ-آخِرَتْ اُولْمَاسِینْ؟ بِیكْ دَفْعه حَاشَا!

دَیمَكْ جَنَابِ-حَقِّكْ سُلْطَنَتِ-رُبُوبِیَتِی وَ (یَدِنْجِی مَسْئَلَه‌دَه بَیَانْ اَیدِیلْدِیگِی گِبِی) أَكْثَرْ إِسْمْلَرِی وَ وُجُوبُ-وُجُودُینُكْ حُجَّتْلَرِی، آخِرَتَه شَهَادَتْ اَیدَرْلَرْ وَ اِیسْتَرْلَرْ. وَ بُو قُطْبُ-اِیمَانِی نَه قَدَرْ قُوَّتْلِی بِرْ نُقْطَهٔ-إِسْتِنَادِی وَارْ.. گُورْ، بِیلْ، گُورُورْ گِبِی اِینَانْ.

هَمْ نَاصِلْ اِیمَانِ-بِاللّٰهْ آخِرَتْسِزْ اُولْمَازْ، اُویْلَه دَه، اُونُنْجُی سُوزْدَه قِیصَه إِشَارَتْلَرْلَه بَیَانْ اَیدِیلْدِیگِی گِبِی، هِیچْ بِرْ جِهَتْدَه مُمْكُنْ مُیدُرْ وَ هِیچْ عَقِلْ قَبُولْ اَیدَرْ مِی كِه؛ اُلُوهِیَتْ وَ مَعْبُودِیَتِكْ تَظَاهُرِی اِیچِونْ بُو كَائِنَاتِی اُویْلَه بِرْ مُجَسَّمْ كِتَابِ-صَمَدَانِی كِه، هَرْ صَحِیفَه‌سِی بِرْ كِتَابْ قَدَرْ وَ هَرْ سَطِرِی بِرْ صَحِیفَه قَدَرْ مَعْنَالُرِی إِفَادَه اَیدَرْ وَ اُویْلَه جِسْمَانِی بِرْ قُرْآنِ-سُبْحَانِی كِه، هَرْ بِرْ آیَتِ-تَكْوِینِیَه‌سِی وَ هَرْ بِرْ كَلِمَه‌سِی، حَتَّی هَرْ بِرْ نُقْطَه‌سِی، هَرْ بِرْ حَرْفِی بِرَرْ مُعْجِزَه حُكْمُنْدَه‌دِرْ. وَ اُویْلَه مُحْتَشَمْ وَ اِیچِی حَدْسِزْ آیَاتْلَه وَ مَعْنِیدَارْ نَقِشْلَرْلَه تَزْیِینْ اَیدِیلْمِشْ بِرْ مَسْجِدِ-رَحْمَانِیدِرْ كِه؛ هَرْ بِرْ كُوشَه‌سِنْدَه بِرْ طَائِفَه، بِرْ نَوْعِ عِبَادَتِ-فِطْرِیَه اِیلَه إِشْتِغَالْ اَیدَرْ بِرْ شَكِلْدَه خَلْقْ اَیدَنْ بِرْ اَللّٰهْ، بِرْ مَعْبُودُ-بِالْحَقْ، اُو كِتَابِ-كَبِیرِكْ مَعْنَالُرِینِی دَرْسْ وَیرَه‌جَكْ اُسْتَادْلُرِی وَ اُو قُرْآنِ-

بِرْ حُجَّتِ–أَعْظَمْ اُولُورْ. اُویْلَه اِیسَه بُتُونْ أَرْکَانِی، بُتُونْ دَلِیلْلَرِیْلَه صَارْصْمْیَانْ بِرْ فِکْرِ–بَاطِلْ، حَقِیقَتْ نْظَرِنْدَه بِرْ تَکْ رُکْنُیْ، بَلْکِه بِرْ حَقِیقَتِی إِبْطَالْ اَیدِوبْ إِنْکَارْ اَیدَه‌مَزْ. بَلْکِه عَدَمِ–قَبُولْ پَرْدَه‌سِی آلْتِنْدَه گُوزُیْنُی قَپَامْقْلَه، بِرْ کُفْرُ–عِنَادِی یَاپَابِیلِیرْ. گِیتْ گِیدَه کُفْرُ–مُطْلَقَه دُوشَرْ، إِنْسَانِیَتِی مَحْوْ اُولُورْ. هَمْ مَادِّی، هَمْ مَعْنَوِی جَهَنَّمَه گِیدَرْ. اِیشْتَه بِزْ بُو مَقَامْدَه، غَایَتْ مُخْتَصَرْ إِشَارَتْلَرْلَه وَ مَیْوَه رِسَالَه‌سِنْدَه حَشْرِکْ إِثْبَاتِنْدَه، سَائِرْ أَرْکَانِ–إِیمَانِیَه حَشْرِی دَه إِثْبَاتْ اَیتْدِکْلَرِینِی قِیصَه‌جِقْ خُلَاصَه‌لَرْلَه بَیَانِ گِبِی، بُو مَقَامْدَه دَخِی مُجْمَلْ فَذْلَکَه وَ مُخْتَصَرْ خُلَاصَه‌لَرْلَه (جَنَابِ–حَقّ‌کْ عِنَایَتِیْلَه) بُو نُکْتَهٔ–أَعْظَمْ آلْتِی نُقْطَه‌دَه بَیَانْ اَیدِیلَه‌جَکْ.

بِرِنْجِی نُقْطَه: اِیمَانِ–بِاللّٰهْ، کَنْدِی حُجَّتْلَرِیْلَه هَمْ سَائِرْ رُکْنْلَرِینِی، هَمْ اِیمَانِ–بِالْآخِرَتِی إِثْبَاتْ اَیدَرْ کِه؛ مَیْوَه رِسَالَه‌سِنِکْ یَدِنْجِی مَسْئَلَه‌سِنْدَه گُوزَلْجَه گُوسْتَرْمِشْ. أَوَتْ بُو حَدْسِزْ کَائِنَاتِی بِرْ سَرَایْ، بِرْ شَهِرْ، بِرْ مَمْلَکَتْ گِبِی بُتُونْ لَوَازِمِی اِیلَه إِدَارَه اَیدَنْ وَ مِیزَانْ وَ إِنْتِظَامْ دَائِرَه‌سِنْدَه چَوِیرَنْ وَ حِکْمَتْلَرْلَه دَگِیشْدِیرَنْ وَ ذَرَّاتِی وَ سَیَّارَاتِی وَ سِینَکْلَرِی وَ یِیلْدِیزْلَرِی بِرَرْ مُنْتَظَمْ اُورْدُو گِبِی بَرَابَرْ تَجْهِیزْ وَ إِدَارَه اَیدَنْ وَ أَمْرْ وَ إِرَادَه‌سِی دَائِرَه‌سِنْدَه مُتَمَادِیًا بِرْ عُلْوِی مَانَوْرَه اِیچِنْدَه تَعْلِیمْ وَ تَوْظِیفَاتْلَه فَعَالِیَتَه وَ سَیرْ وَ جَوَلَانَه وَ عُبُودِیَتْکَارَانَه بِرْ رَسْمِ–کُشَادَه وَ سَیَاحَتَه گَتِیرَنْ أَزَلِی وَ بَاقِی بِرْ سُلْطَنَتِ–رُبُوبِیَتْ وَ أَبَدِی وَ دَائِمِی بِرْ حَاکِمِیَتِ–اُلُوهِیَتْ، هِیچْ مُمْکِنْ مُیدُرْ وَ هِیچْ عَقِلْ قَبُولْ اَیدَرْ مِی وَ هِیچْ

طُوقُوزُنْجُی مَسْئَلَه

بسم الله الرحمن الرحیم

اٰمَنَ الرَّسُولُ بِمَآ اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَبِّهٖ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَ مَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَ رُسُلِهٖ لاَ نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْ رُسُلِهٖ

بُو آيَتِ–أَجْمَعْ وَ أَعْلٰى وَ أَكْبَرِكْ بِرْ كُلّی وَ اُوزُونْ نُكْتَه‌سِنِی بَيَانْ اَيْتْمَكَّه، بِرْ دَهْشَتْلِی مَعْنَوِی سُؤَالْ وَ بِرْ عَظَمَتْلِی وَ إِلٰهِی بِرْ نِعْمَتِكْ إِنْكِشَافِنْدَنْ نَشْئَتْ اَيدَنْ بِرْ حَالْ سَبَبِيَتْ وَيرْدِيلَرْ. شُويْلَه كِه: مَعْنَا رُوحُه گَلْدِی؛ نَه‌دَنْ بِرْ جُزْئِی حَقِيقَتِ–اِيمَانِيَه‌يِی إِنْكَارْ اَيدَنْ كَافِرْ اُولُورْ وَ قَبُولْ اَيْتْمَه‌يَنْ مُسْلُمَانْ اُولْمَازْ؟ حَالْبُوكِه اَللّٰهْ وَ آخِرَتَه اِيمَانْ بِرْ گُونَشْ گِبِی اُو قَرَاكْلِغِی إِزَالَه اَيْتْمَكْ لاَزِمْ گَلِيبُورْ. هَمْ نَه‌دَنْ بِرْ رُكْنْ وَ حَقِيقَتِ–اِيمَانِيَه‌يِی إِنْكَارْ اَيدَنْ مُرْتَدْ اُولُورْ، كُفْرُ–مُطْلَقَه دُوشَرْ وَ قَبُولْ اَيْتْمَه‌يَنْ إِسْلاَمِيَتْدَنْ چِيقَارْ؟ حَالْبُوكِه سَائِرْ أَرْكَانِ–اِيمَانِيَه‌يَه اِيمَانِ وَارْسَه، اُونُ كُفْرُ–مُطْلَقْدَنْ قُورْتَارْمَقْ لاَزِمْ گَلِيبُورْ؟

اَلْجَوَابْ: اِيمَانْ آلْتِی رُكْنُنْدَنْ چِيقَانْ اُويْلَه بِرْ وَحْدَانِی حَقِيقَتْدِرْ كِه، تَفْرِيقْ قَبُولْ اَيْتْمَزْ. وَ اُويْلَه بِرْ كُلّيدِرْ كِه، تَجَزِّی قَالْدِيرْمَازْ. وَ اُويْلَه بِرْ كُلّْدُرْ كِه قَابِلِ–إِنْقِسَامْ اُولْمَازْلَرْ. چُونْكُه هَرْ بِرْ رُكْنُ–اِيمَانِی، كَنْدِينِی إِثْبَاتْ اَيدَنْ حُجَّتْلَرِيْلَه سَائِرْ أَرْكَانِ–اِيمَانِيَه‌يِی إِثْبَاتْ اَيدَرْ. هَرْ بِرِی هَرْ بِرِيسِنَه غَايَتْ قُوَّتْلِی

گِبِی گُورُونْمَه‌لَرِی وَ چُوقْ سُنُوحَاتِی تَسْبِیحَاتْدَه بَاشْلاَیَانْ رِسَالَهِ-النُّورُكْ ذِكْرِی حَقِیقِی مَعْدَنْلَرِی وَ أَسَاسْلَرِی وَ حَقِیقَتْلَرِینِكْ چِكِرْدَكْلَرِیدِرْلَرْ. وَ وَلاَیَتِ-أَحْمَدِیَه وَ عُبُودِیَتِ-مُحَمَّدِیَه (عَلَیْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمْ) جِهَتِنْدَه، أُویْلَه بِرْ دَائِرَهِ-ذِكِرْدَه، نُمَازْدَنْ صُوكْرَه كِی تَسْبِیحَاتْدَه بِرْ طَرِیقَتِ-مُحَمَّدِیَه‌نِكْ (ع‌ص‌م) وِرْدِیدِرْلَرْ كِه، هَرْ نُمَازْ وَقْتِنْدَه یُوزْ مِیلْیُونْدَنْ زِیَادَه مُؤْمِنْلَرْ بَرَابَرْ، أُو حَلْقَهِ-كُبْرَایِ-ذِكِرْدَه، أَللَرِنْدَه تَسْبِیحْلَرْ، "سُبْحَانَ اللهِ" أُوتُوزْ أُوچْ، "اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ" أُوتُوزْ أُوچْ، "اَللّٰهُ أَكْبَرُ" أُوتُوزْ أُوچْ دَفْعَه تَكْرَارْ اَیدَرْلَرْ.

اِیشْتَه بُویْلَه غَایَتْ مُحْتَشَمْ بِرْ حَلْقَهِ-ذِكِرْدَه، سَابِقًا بَیَانْ اَیتْدِیگِمِزْ گِبِی هَمْ قُرْآنِكْ، هَمْ اِیمَانِكْ، هَمْ نُمَازِكْ خُلاَصَه‌لْرِی وَ چِكِرْدَكْلَرِی أُولاَنْ أُو أُوچْ كَلِمَهِ-مُبَارَكَه‌یِی نُمَازْدَنْ صُوكْرَه أُوتُوزْ أُوچَرْ دَفْعَه أُوقُومَقْ نَه قَدَرْ قِیْمَتْدَارْ وَ ثَوَابْلِی أُولْدُیغُنُی أَلْبَتَّه آكْلاَدِیكِزْ.

بُو رِسَالَه‌نِكْ بَاشِنْدَه بِرِنْجِی مَسْئَلَه‌سِی نُمَازَه دَائِرْ گُوزَلْ بِرْ دَرْسْ أُولْدُیغُی گِبِی؛ هِیچْ دُوشُونْمَدِیگِمْ حَالْدَه، عَادَتَا إِخْتِیَارْسِزْ أُولاَرَقْ، أُونُكْ آخِرِی دَه نُمَازْ تَسْبِیحَاتِنَه دَائِرْ أَهَمِّیَتْلِی بِرْ دَرْسْ أُولْدُی. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰی اِنْعَامِهِ

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَآ اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَآ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِیمُ الْحَكِیمُ

دٰه أَزَلْدَنْ أَبَدَه قَدَرْ بِرْ حَدْسِزْ گَنِيشْ حَمْدْ وَ شُكْرُى إِفَادَه اَيْتَمَه‌سِى، آنْجَقْ وَ آنْجَقْ سَعَادَتِ–أَبَدِيَه‌نِكْ وَ جَنَّتِكْ پَشِينْ بِرْ فِيَآتِى وَ مُعَجَّلْ بِرْ بُهَاسِيدِرْ. وَ دُنْيَانِكْ قِيصه وَ فَانِى أَلَمْلَرْلَه آلُودَه أُولاَنْ نِعْمَتْلَرِينَه مُنْحَصِرْ أُولْمَازْ وَ مَخْصُوصْ دَگِلْ وَ أُونْلَرْه دٰه أَبَدِى نِعْمَتْلَرَه وَسِيلَه أُولْمَالَرِى جِهَتِيْلَه بَاقَارْ، شُكْرْ اَيدَرْ.

"سُبْحَانَ الله" **كَلِمَهٔ–قُدْسِيَه‌سِى اِيسَه،** جَنَابِ–حَقِّى شَرِيكْدَنْ، قُصُورْدَنْ، نُقْصَانِيَتْدَنْ، ظُلْمْدَنْ، عَجْزْدَنْ، مَرْحَمَتْسِزْلِكْدَنْ، إِحْتِيَاجْدَنْ وَ آلْدَاتْمَقْدَنْ وَ كَمَالْ وَ جَمَالْ وَ جَلاَلِنَه مُخَالِفْ أُولاَنْ بُتُونْ قُصُورَاتْدَنْ تَقْدِيسْ وَ تَنْزِيهْ اَيْتَمَكْ مَعْنَاسِيلَه، سَعَادَتِ–أَبَدِيَه‌يِى وَ جَلاَلْ وَ جَمَالْ وَ كَمَالِ–سَلْطَنَتِنِكْ حَشْمَتِنَه مَدَارْ أُولاَنْ دَارِ–آخِرَتِى وَ أُونْدَه كِى جَنَّتِى إِخْطَارْ اَيدِوبْ دَلاَلَتْ وَ إِشَارَتْ اَيدَرْ. يُوقْسَه سَابِقًا إِثْبَاتْ اَيدِيلْدِيگِى گِبِى، سَعَادَتِ–أَبَدِيَه أُولْمَازْسَه هَمْ سَلْطَنَتِى، هَمْ كَمَالِى، هَمْ جَلاَلْ، هَمْ جَمَالْ، هَمْ رَحْمَتِى، قُصُورْ وَ نُقْصَانْ لَكَه‌لَرِيْلَه لَكَه‌دَارْ أُولُورْلَرْ.

اِيشْتَه بُو أُوچْ قُدْسِى كَلِمَه‌لَرْ گِبِى، "لاَ اِلٰهَ اِلاَّ الله" وَ "بِسْمِ الله" وَ سَائِرْ كَلِمَاتِ–مُبَارَكَه، هَرْ بِرِى أَرْكَانِ–اِيمَانِيَه‌نِكْ بِرَرْ چَكِرْدَگِى وَ بُو زَمَانْدَه كَشْفْ اَيدِيلَنْ أَتْ خُلاَصَه‌سِى وَ شَكَرْ خُلاَصَه‌سِى گِبِى، هَمْ أَرْكَانِ–اِيمَانِيَه‌نِكْ هَمْ قُرْآنْ حَقِيقَتْلَرِينِكْ خُلاَصَه‌لَرِى وَ بُو أُوچِى نَمَازِكْ چَكِرْدَكْلَرِى أُولْدُقْلَرِى گِبِى، قُرْآنِكْ دٰخِى چَكِرْدَكْلَرِى وَ پَارْلاَقْ بِرْ قِسِمْ سُورَه‌لَرِكْ بَاشْلَرِنْدَه بِيرْلاَنْطَه

سُؤَالْلَرِینَه پَكْ قُوَّتْلِی جَوَابْ وَیرْدِیگِی گِبِی، اُونْ آلْتِنْجِی سُوزُكْ آخِرِنْدَه اِیضَاحْ اَیدِیلَنْ شُو: نَاصِلْ بِرْ نَفَرْ، بَایْرَامْدَه بِرْ مُشِیرْ اِیلَه بَرَابَرْ حُضُورِ-پَادِشَاهَه گِیرَرْ؛ سَائِرْ وُقِتْلَرَه، ضَابِطِنِكْ مُقَامِیْلَه اُونُ طَانِیرْ. عَیْنًا اُویْلَه دَه؛ هَرْ آدَمْ حَجْدَه بِرْ دَرَجَه وَلِیلَرْ گِبِی جَنَابِ-حَقّ "رَبُّ الْأَرْضِ وَ رَبُّ الْعَالَمِینْ" عُنْوَانِی اِیلَه طَانِیمَغَه بَاشْلاَرْ. وَ اُو كِبْرِیَا مَرْتَبَه‌لَرِی قَلْبِنَه آچِیلْدِقْجَه، رُوحُنُی إِسْتِیلاَ اَیدَنْ مُكَرَّرْ وَ حَرَارَتْلِی حَیْرَتْ سُؤَالْلَرِینَه بِنَه "اَللهُ أَكْبَر" تَكْرَارِیْلَه عُمُومُنَه جَوَابْ وَیرْدِیگِی مِثِلْلُو؛ اُونْ اُوچُنْجُی لَمْعَه‌نِكْ آخِرِنْدَه اِیضَاحِی بُولُونَانْ كِه، شَیْطَانْلَرِكْ أَكْ أَهَمِّیَتْلِی دَسِیسَه‌لَرِینِی كُوكُیْلَه كَسِوبْ جَوَابِ-قَطْعِی وَیرَنْ بِنَه "اَللهُ أَكْبَر" اُولْدُیغُی گِبِی؛ بِزِمْ آخِرَتْ حَقِّنْدَه كِی سُؤَالِمِزَه دَه قِیصَه فَقَطْ قُوَّتْلِی جَوَابْ وَیرْدِیگِی مِثِلْلُو، "اَلْحَمْدُ لِلّٰه" جُمْلَه‌سِی دَخِی حَشْرِی إِخْطَارْ اَیدِوبْ اِیسْتَرْ. بِزَه دَیرْ: "مَعْنَامْ آخِرَتْسِزْ اُولْمَازْ. چُونْكُه، أَزَلْدَنْ أَبَدَه قَدَرْ هَرْ كِیمْدَنْ وَ هَرْ كِیمَه قَارْشِی بُتُونْ حَمْدْ وَ شُكُرْ اُوكَا مَخْصُوصْدُرْ، إِفَادَه اَیتْدِیگِمْدَنْ، بُتُونْ نِعْمَتْلَرِكْ بَاشِی وَ نِعْمَتْلَرِی حَقِیقِی نِعْمَتْ یَایَانْ وَ بُتُونْ ذِی‌شُعُورِی عَدَمِكْ حَدْسِزْ مُصِیبَتْلَرِنْدَنْ قُورْتَارَانْ، یَالْكِزْ سَعَادَتِ-أَبَدِیَه اُولاَبِیلِیرْ. وَ بَنِمْ اُو كُلِّی مَعْنَامَه مُقَابَلَه اَیدَرْ." أَوَتْ هَرْ مُؤْمِنْ نَمَازْلَرْدَنْ صُوكْرَه، هَرْ گُونْ هِیچْ اُولْمَازْسَه یُوزْ أَلْلِیدَنْ زِیَادَه "اَلْحَمْدُ لِلّٰه" "اَلْحَمْدُ لِلّٰه" شَرْعًا دَیمَسِی وَ مَعْنَاسِی

تَحَقُّقُنْه إِشَارَتْ اَيدَرْلَرْ. مَثَلاَ "اَللهُ أَكْبَرِ"نِكْ بِرْ وَجْهِ-مُعَنَاسِى، جَنَابِ-حَقِّكْ قُدْرَتِى وَ عِلْمِى هَرْ شَيْئِكْ فَوْقِنْدَه بُيُوكْدُرْ، هِيچْ بِرْ شَىْ دَائِرَهٔ-عِلْمِنْدَنْ چِيقَامَازْ، تَصَرُّفُ-قُدْرَتِنْدَنْ قَاچَامَازْ وَ قُورْتُولاَمَازْ. وَ قُورْقْدُيغُمْزْ أَكْ بُيُوكْ شَيْلَرْدَنْ دَاهَا بُيُوكْدُرْ. دَيمَكْ حَشْرِى گَتِيرْمَكْدَنْ وَ بِزِى عَدَمْدَنْ قُورْتَارْمَقْدَنْ وَ سْعَادَتِ-أَبَدِيَه‌يِى وَيرْمَكْدَنْ دَاهَا بُيُوكْدُرْ. هَرْ عَجِيبْ وَ طَوْرِ-عَقْلِكْ خَارِجِنْدَه كِى هَرْ شَيْدَنْ دَاهَا بُيُوكْدُرْ كِه، مَا خَلْقُكُمْ وَلاَ بَعْثُكُمْ اِلاَّ كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ آيَتِنِكْ صَرَاحَتِ-قَطْعِيَه‌سِيلَه نَوْعِ-بَشَرِكْ حَشْرِى وَ نَشْرِى، بِرْ تَكْ نَفْسِكْ ايجَادِى قَدَرْ اُو قُدْرَتَه قُولاَىْ گَلِيرْ. بُو مَعْنَا إِعْتِبَارِيلَه‌دِرْ كِه، ضَرْبِ-مَثَلْ حُكْمُنْدَه بُيُوكْ مُصِيبَتْلَرَه وَ بُيُوكْ مَقْصَدْلَرَه قَارْشِى، هَرْكَسْ "اَللهْ بُيُوكْدُرْ، اَللهْ بُيُوكْدُرْ" دَيرْ.. كَنْدِينَه تَسَلِّى وَ قُوَّتْ وَ نُقْطَهٔ-إِسْتِنَادْ يَاپَارْ.

أَوَتْ نَاصِلْكِه طُوقُوزُنْجُى سُوزْدَه، بُو كَلِمَه اِيكِى آرْقَدَاشِيلَه بُتُونْ عِبَادَاتِكْ فِهْرِسْتَه‌سِى اُولاَنْ نَمَازِكْ چَكِرْدَكْلَرِى وَ خُلاَصَه‌لَرِى وَ اِيچِنْدَه وَ تَسْبِيحَاتِنْدَه تَكْرَارْ اِيلَه نَمَازِكْ مَعْنَاسِنِى تَقْوِيَه اِيچُونْ "سُبْحَانَ اللهِ" "اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ" "اَللهُ أَكْبَرُ" أُوچْ مَعْظَّمْ حَقِيقَتْلَرَه وَ إِنْسَانِكْ كَائِنَاتْدَه گُورْدُيگُى مَدَارِ-حَيْرَتْ، مَدَارِ-شُكْرَانْ وَ مَدَارِ-عَظَمَتْ وَ كِبْرِيَا، عَجِيبْ وَ گُوزَلْ وَ بُيُوكْ، پَكْ چُوقْ فَوْقَ الْعَادَه شَيْلَرْدَنْ آلْدِيغِى حَيْرَتْ وَ لَذَّتْ وَ هَيْبَتْدَنْ نَشْئَتْ اَيدَنْ

بُو مٰقَامْ يَازِيلْدِيغِى زَمَانْ قُرْبَانْ بَايْرَامِى گَلْدِى."اَللّٰهُ أَكْبَرْ،اَللّٰهُ أَكْبَرْ ،اَللّٰهُ أَكْبَرْ" لَرْ اِيلَه نَوْعِ-بَشَرِكْ بَشْدَنْ بِرِيسِنَه، اُوچْ يُوزْ مِيلْيُونْ إِنْسَانْلَرْه بِرْدَنْ "اَللّٰهُ أَكْبَرْ" دَيدِيرْمَه‌سِى؛ قُوجه كُرَهٔ-أَرْضْ، بُيُوكْلُكْگُى نِسْبَتِنْدَه اُو "اَللّٰهُ أَكْبَرْ" كَلِمَهٔ-قُدْسِيَه‌سِنِى سَمَاوَاتْدَه كِى سَيَّارَاتْ آرْقَدَاشْلَرِينَه اِيشِيتْدِيرِيبُورْ گِبِى، يِگَرْمِى بِيكْدَنْ زِيَادَه حَاجِيلَرِكْ عَرَفَاتْدَه وَ عِيدْدَه بَرَابَرْ بِرْدَنْ "اَللّٰهُ أَكْبَرْ" دَيَمه‌لَرِى، رَسُولِ-أَكْرَمْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ بِيكْ اُوچْيُوزْ سَنَه أَوَّلْ آلْ وَ صَحَابَه‌لَرِيلَه سُوِيلَه‌دِيگِى وَ أَمْرْ اَيتْدِيگِى "اَللّٰهُ أَكْبَرْ" كَلَامِنِكْ بِرْ نَوْعِ عَكْسِ-صَدَاسِى اُولَارَقْ رُبُوبِيَتِ-إِلٰهِيَه‌نِكْ " رَبُّ الْأَرْضِ وَ رَبُّ الْعَالَمِين " عَظَمَتِ-عُنْوَانِيلَه كُلِّى تَجَلِّيسِنَه قَارْشِى گَنِيشْ وَ كُلِّى بِرْ عُبُودِيَتْلَه بِرْ مُقَابَلَه‌دِرْ، دِيِيَه تَخَيُّلْ وَ حِسّ وَ قَنَاعَتْ اَيتْدِرْمْ.

صُوكْرَه، عَجَبَا بُو كَلَامِ-قُدْسِيَنِكْ بِزِمْ مَسْئَلَه‌مِزْلَه دَخِى مُنَاسَبَتِى وَارْ مِى دِيِيَه تَخَطُّرْ اَيتْدِرْمْ. بِرْدَنْ خَاطِرَه گَلْدِى كِه، بَاشْدَه بِو كَلَامْ اُولَارَقْ سَائِرْ بَاقِيَاتِ-صَالِحَاتْ عُنْوَانِنِى طَاشِيَانْ "سُبْحَانَ اَللّٰه" وَ "اَلْحَمْدُ لِلّٰه" وَ "لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰه" گِبِى شَعَائِرْدَنْ چُوقْ كَلَامْلَرْ، جُزْئِى وَ كُلِّى مَسْئَلَه‌مِزِى إِخْطَارْ وَ

حُسْنْ مَرْتَبَه‌لَرِی وُجُودْ بُولُورْ. جَهَنَّمْسِزْ جَنَّتِكْ پَكْ چُوقْ لَذَّتْلَرِی گِیزْلِی قَالِیرْ. بُونْلْرُه قِیَاسًا، هَرْ شَیْ بِرْ جِهَتْدَه ضِدِّیْلَه بِیلِینَه‌بِیلِیرْ. وَ بِرْ تَكْ حَقِیقَتِی، سُنْبُلْ وَیرُوبْ چُوقْ حَقِیقَتْلَرْ اُولُورْ. مَادَامْ بُو قَارِیشِیقْ مَوْجُودَاتْ دَارِ–فَانِیدَنْ دَارِ–بَقَایَه آقُوبْ گِیدِیُیورْ؛ أَلْبَتَّه نَاصِلْكِه خَیرْ، لَذَّتْ، اِیشِیقْ، گُوزَلْلِكْ، اِیمَانْ گِبِی شَیْلَرْ جَنَّتَه آقَارْ. أُویْلَه دَه شَرْ، أَلَمْ، قَرَاكْلِقْ، چِرْكِینْلِكْ، كُفُرْ گِبِی ضَرَرْلِی مَادَّه‌لَرْ جَهَنَّمَه یَاغَارْ. وَ بُو مُتَمَادِیًا چَالْقَانَانْ كَائِنَاتِكْ سَیلْلَرِی اُو اِیكِی حَوُضَه گِیرَرْ، طُورُورْ. كَرَامَتْلِی یِگْرْمِی طُوقُوزُنْجُی سُوزُكْ آخِرِنْدَه كِی رَمزْلِی نُكْتَه‌لَرِینَه حَوَالَه اَیدَه‌رَكْ قِیصَه كَسِیُیورُزْ.

أَیْ بُو مَدْرَسَهٔ–یُوسُفِیَه‌دَه بَنِمْ دَرْسْ آرْقَدَاشْلَرِمْ! بُو دَهْشَتْلِی حَبْسِ–أَبَدِیدَنْ قُورْتُولْمَانِكْ قُولاَیِی، چَارَه‌سِی؛ بُو دُنْیَوِی حَبْسِمزْدَنْ إِسْتِفَادَه اَیدَه‌رَكْ أَلِمزْ مَجْبُورِیَتْلَه یَتِیشْمَه‌یَنْ چُوقْ گُنَاهْلْرْدَنْ قُورْتُولْدُیغُمُزْلَه بَرَابَرْ، أَسْكِی گُنَاهْلْرْدَنْ تَوْبَه اَیدِوبْ فَرْضْلَرِیمِزِی أَدَا اَیدَه‌رَكْ هَرْ بِرْ سَاعَتْ بُو حَبِسْدَه كِی عُمْرُیمُزُی بِرْ گُونْ عِبَادَتْ حُكْمُنَه گَتِیرْمَكْلَه اُو أَبَدِی حَبِسْدَنْ نَجَاتِمزْ وَ اُو نُورَانِی جَنَّتَه گِیرْمَه‌مِزْ اِیچُونْ أَكْ اِبِی بِرْ فِرْصَتْدِرْ. بُو فِرْصَتِی قَاچِیرِرْسَه‌قْ، دُنْیَامِزْ آغْلاَدِیغِی گِبِی آخِرَتِمزْ دَخِی آغْلاَیَه‌جَقْ. خَسِرَ الدُّنْیَا وَ الْاٰخِرَةَ طُوقَاتِنِی بِیَه‌جَكْزْ.

وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلاً سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۞ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ اِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ۞ اِنَّهَا سَآءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا

گِبِي پَكْ چُوقْ آيَتْلَرِكْ وَ بَاشْدَه رَسُولِ-أَكْرَمْ (ع‌ص‌م) وَ عُمُومْ يَيْغَمْبَرْلَرْ وَ أَهْلِ-حَقِيقَتِكْ، هَرْ وَقِتْ دُعَالَرِنْدَه، أَكْ زِيَادَه اَجِرْنَا مِنَ النَّارِ ۞ نَجِّنَا مِنَ النَّارِ ۞ خَلِّصْنَا مِنَ النَّارِ وَ وَحْيْ وَ شُهُودَه بِنَاءً أُونْلَرْجَه قَطْعِيَتْ كَسْبْ اَيدَنْ جَهَنَّمْدَنْ بِزِي حِفْظْ أَيْلَه دَيمَه‌لَرِي گُوسْتَرِيُورْ كِه؛ نَوْعِ-بَشَرِكْ أَكْ بُيُوكْ مَسْئَلَه‌سِي جَهَنَّمْدَنْ قُورْتُولْمَقْدِرْ. وَ كَائِنَاتِكْ پَكْ چُوقْ أَهَمِّيَتْلِي وَ مُعْظَّمْ وَ دَهْشَتْلِي بِرْ حَقِيقَتِي جَهَنَّمْدِرْ كِه؛ بِرْ قِسِمْ أُو أَهْلِ-شُهُودْ وَ كَشِفْ وَ تَحْقِيقْ أُونِي مُشَاهَدَه اَيدَرْ. وَ بِرْ قِسْمِي تَرَشُّحَاتِنِي وَ گُولْگَه‌لَرِينِي گُورُورْ، دَهْشَتِنْدَنْ فَرْيَادْ اَيدَرْلَرْ. "بِزِي أُونْدَنْ قُورْتَارْ" دَيرْلَرْ. أَوَتْ بُو كَائِنَاتْدَه خَيرْ شَرْ، لَذَّتْ أَلَمْ، ضِيَا ظُلْمَتْ، حَرَارَتْ بُرُودَتْ، گُوزَلْلِكْ چِرْكِينْلِكْ، هِدَايَتْ ضَلَالَتْ بِرْبِرِينَه قَارْشِي گَلْمَه‌سِي وَ اِيچِنَه گِيرْمَه‌سِي، پَكْ بُيُوكْ بِرْ حِكْمَتْ اِيچُونْدِرْ. چُونْكُه شَرْ أُولْمَازْسَه، خَيرْ بِيلِينْمَزْ. أَلَمْ أُولْمَازْسَه، لَذَّتْ آكْلَاشِيلْمَازْ. ظُلْمَتْسِزْ ضِيَا، أَهَمِّيَتِي أُولْمَازْ. صُوغُوقْلَه، حَرَارَتِكْ دَرَجَه‌لَرِي تَحَقُّقْ اَيدَرْ. چِرْكِينْلِكْ اِيلَه، حُسْنُكْ تَكْ بِرْ حَقِيقَتِي، بِيكْ حَقِيقَتْ وَ بِيكْلَرْ چَشِيدْ

مُطْلَقِكْ وَ نِفَاقِكْ وَ إِرْتِدَادِكْ أُويْلَه قَرَاكْلِقِلِى وَ دَهْشَتْلِى أَلَمْلَرِى وَ مَعْنَوِى عَذَابْلَرِى وَارْ.. أَگَرْ تَجَسُّمْ اَيْتسَه، أُو مُرْتَدْ آدَمْه بِرْ خُصُوصِى جَهَنَّمْ أُولُورْ. وَ بُيُوكْ جَهَنَّمْدَنْ بُو جِهَتْدَه گِيزْلِى خَبَرْ وَيرِرْ. وَ بُو فِدَانْلِقْ دُنْيَا مَزْرَعَه‌سِنْدَه كِى حَقِيقَتْجِكْلَرْ آخِرَتْدَه سُنْبُلْلَرْ وَيرْمَه‌سِى نُقْطَه‌سِنْدَنْ، بُو زَهِرْلِى چَكِرْدَكْ، أُو زُقُّومْ آغَاجِنه إِشَارَتْ اَيدَرْ. "بَنْ أُونُكْ بِرْ مَايَه‌سِى‌يِمْ." دَيرْ. "وَ بَنِى قَلْبِنْدَه طَاشِيَانْ بَدْبَخْتْ اِيچِونْ أُو زُقُّومْ آغَاجِنِكْ بِرْ خُصُوصِى نُمُونَه‌سِى، بَنِمْ مَيْوَه‌مْ أُولُورْ."

مَادَامْ كُفُرْ حَدْسِزْ حُقُوقَه بِرْ تَجَاوُزْدُرْ، أَلْبَتَّه حَدْسِزْ بِرْ جِنَايَتْدِرْ. أُويْلَه اِيسَه حَدْسِزْ بِرْ عَذَابَه مُسْتَحَقْ اَيدَرْ. مَادَامْ بِرْ دَقِيقَه قَتْلْ، أُونْ بَشْ سَنَه جَزَادَه (سَكِزْ مِيلْيُونَه يَاقِينْ دَقِيقَه‌دَه) حَبِسْ عَذَابِنِى چَكْمَه‌سِنِى عَدَالَتِ–بَشَرِيَه قَبُولْ اَيدِوبْ مَصْلَحَتَه وَ حُقُوقُ–عَامَّه‌يَه مُوَافِقْ گُورُورْ. أَلْبَتَّه بِرْ كُفُرْ بِيكْ قَتْلْ قَدَرْ أُولْمَاسِى جِهَتِيْلَه، بِرْ دَقِيقَه كُفْرُ–مُطْلَقْ، سَكِزْ مِيلْيَارَه يَاقِينْ دَقِيقَه‌لَرْدَه عَذَابْ چَكْمَه‌سِى، أُو قَانُونُ–عَدَالَتَه مُوَافِقْ گَلِيُورْ. بِرْ سَنَه عُمْرُينُى أُو كُفُرْدَه گَچِيرَنْ، اِيكِى تِيرِيلْيُونْ سَكِزْ يُوزْ سَكْسَانْ مِيلْيَارَه يَاقِينْ دَقِيقَه‌دَه عَذَابَه مُسْتَحَقْ وَ خَالِدِينَ فِيهَآ اَبَدًا سِرِّينَه مَظْهَرْ أُولُورْ . هَرْ نَه اِيسَه ... قُرْآنِ–حَكِيمِكْ جَنَّتْ وَ جَهَنَّمْ حَقِّنْدَه كِى مُعْجِزَانَه اِيضَاحَاتِى وَ قُرْآنِكْ تَفْسِيرِى وَ أُونْدَنْ گَلَنْ رِسَالَةِ–النُّورُكْ جَنَّتْ وَ جَهَنَّمِكْ وُجُودْلَرِينَه دَائِرْ حُجَّتْلَرِى، دَاهَا بَاشْقَه بَيَانَه إِحْتِيَاجْ بِيرَاقْمَامِشْلَرْ.

تَهْدِیدِینَه مُسْتَحَقْ اُولُورْ. اُونُ جَهَنَّمَه آتْمَامَقْ، بِرْ یَرْسِزْ مَرْحَمَتَه مُقَابِلْ، حُقُوقْلَرِینَه تَعَرُّضْ اَیدِیلَنْ حَدْسِزْ دَعْوَاجِیلَرْه حَدْسِزْ مَرْحَمَتْسِزْلِکْلَرْ اُولُورْ. اِیشْتَه اُو دَعْوَاجِیلَرْ جَهَنَّمِكْ وُجُودُینُ اِیسْتَدِکْلَرِی گِبِی، عِزَّتِ-جَلاَلْ وَ عَظَمَتِ-کَمَالْ دٰخِی قَطْعِی اِیسْتَرْلَرْ.

أَوَتْ نَاصِلْ بِرْ سَرْسَرِی عَاصِی وَ رَعِیَتَه تَجَاوُزْ اَیدَنْ بِرْ آدَمْ، اُورَانِكْ عِزَّتْلِی حَاکِمِنَه دَیسَه: "بَنِی حَبْسَه آتَامَازْسِكْ وَ یَاپَامَازْسِكْ." دِیَه عِزَّتِنَه طُوقُونْسَه، أَلْبَتَّه اُو شَهِرْدَه حَبِسْ اُولْمَاسَه دٰه اُو أَدَبْسِزْ اِیچُونْ بِرْ حَبِسْ یَاپَاجَقْ، اُونُ اِیچِنَه آتَاجَقْ. عَیْنًا اُویْلَه دَه؛ کَافِرِ-مُطْلَقْ، کُفْرِیْلَه عِزَّتِ-جَلاَلِنَه شِدَّتْلَه طُوقُونُیُورْ. وَ عَظَمَتِ-قُدْرَتِنَه إِنْکَارْ اِیلَه طُوقُونْدُیرُیُورْ. وَ کَمَالِ-رُبُوبِیَتِنَه تَجَاوُزْیْلَه اِیلِیشِیُورْ. أَلْبَتَّه جَهَنَّمِكْ پَكْ چُوقْ وَظِیفَه‌لَرْ اِیچُونْ پَكْ چُوقْ أَسْبَابِ-مُوجِبَه‌سِی وَ وُجُودُینُكْ حِکْمَتْلَرِی اُولْمَاسَه دٰه، اُویْلَه کَافِرْلَرْ اِیچُونْ بِرْ جَهَنَّمِی خَلْقْ اَیتْمَكْ وَ اُونْلَرِی اِیچِنَه آتْمَقْ، اُو عِزَّتْ وَ جَلاَلِكْ شَأْنِیدِرْ.

هَمْ مَاهِیَتِ-کُفُرْ دٰخِی جَهَنَّمِی بِیلْدِیرِرْ. أَوَتْ نَاصِلْکِه اِیمَانِكْ مَاهِیَتِی أَگَرْ تَجَسُّمْ اَیتْسَه، لَذَّتْلَرِیْلَه بِرْ جَنَّتِ-خُصُوصِیَه شَکْلِنَه گِیرَه‌بِیلِیرْ وَ جَنَّتْدَنْ بُو نُقْطَه‌دٰنْ گِیزْلِی خَبَرْ وَیرِرْ. عَیْنًا اُویْلَه دَه: رِسَالَهٔ-نُورْدٰه دَلِیلْلَرِیْلَه إِثْبَاتْ وَ بَاشْدٰه کِی مَسْئَلَه‌لَرْدَه دٰخِی إِشَارَتْ اَیدِیلْمِشْ کِه؛ کُفْرُكْ وَ بِالْخَاصّه کُفْرُ-

حَبِسْخَانَه وٰظِيفَه‌سِنِى دَه گُورْمَكْلَه بَرَابَرْ، بَاشْقَه پَكْ چُوقْ وٰظِيفَه‌لَرِى وَارْ. وَ پَكْ چُوقْ حِكْمَتْلَرِى وَ عَالَمِ-بَقَايَه عَائِدْ خِدْمَتْلَرِى وَارْ. وَ زَبَانِى گِبِى پَكْ چُوقْ ذِى‌حَيَاتِكْ جَلاَلْدَارَانَه مَسْكَنْلَرِيدِرْ.

اِيكِنْجِى نُكْتَه: جَهَنَّمِكْ وُجُودُى وَ شِدَّتْلِى عَذَابِى، حَدْسِزْ رَحْمَتَه وَ حَقِيقِى عَدَالَتَه وَ إِسْرَافْسِزْ، مِيزَانْلِى حِكْمَتَه ضِدِّيَتِى يُوقْدُرْ. بَلْكِه رَحْمَتْ وَ عَدَالَتْ وَ حِكْمَتْ، اُونُكْ وُجُودُيْنُى اِيسْتَرْلَرْ. چُونْكُه نَاصِلْ بِيكْ مَعْصُومْلَرِكْ حُقُوقُنُى چِيگْنَه‌يَنْ بِرْ ظَالِمِى جَزَالاَنْدِيرْمَقْ وَ يُوزْ مَظْلُومْ حَيْوَانْلَرِى پَارْچَه‌لاَيَانْ بِرْ جَانَاوَارِى تُولْدُيرْمَكْ، عَدَالَتْ اِيچِنْدَه مَظْلُومْلَرْه بِيكْ رَحْمْتْدِرْ. وَ اُو ظَالِمِى عَفْوْ اَيْتْمَكْ وَ جَانَاوَارِى سَرْبَسْتْ بِيرَاقْمَقْ، بِرْ تَكْ يُولْسُزْ مَرْحَمَتَه مُقَابِلْ يُوزَرْ بِيچَارَه‌لَرَه يُوزَرْ مَرْحَمَتْسِزْلِكْدِرْ. عَيْنًا اُويْلَه دَه؛ جَهَنَّمْ حَبْسِنَه گِيرِنْلَرْدَنْ اُولاَنْ كَافِرِ-مُطْلَقْ، كُفْرُيْلَه هَمْ أَسْمَاءِ-إِلٰهِيَه‌نِكْ حُقُوقُنَه إِنْكَارْ اِيلَه تَجَاوُزْ، هَمْ اُو أَسْمَايَه شَهَادَتْ اَيدَنْ مَوْجُودَاتِكْ شَهَادَتْلَرِينِى تَكْذِيبْ اِيلَه حُقُوقْلَرِينَه تَجَاوُزْ وَ مَخْلُوقَاتِكْ اُو أَسْمَايَه قَارْشِى تَسْبِيحْكَارَانَه يُوكْسَكْ وٰظِيفَه‌لَرِينِى إِنْكَارْ اَيْتْمَكْلَه حُقُوقْلَرِينَه تَجَاوُزْ وَ كَائِنَاتِكْ غَايَهْ-خِلْقَتِى وَ بِرْ سَبَبِ-وُجُودُى وَ بَقَاسِى اُولاَنْ تَظَاهُرُ-رُبُوبِيَتِ-إِلٰهِيَه قَارْشِى عُبُودِيَتْلَرْلَه مُقَابَلَه‌لَرِينِى وَ آيِينَه‌دَارْلِقْلَرِينِى تَكْذِيبْ اِيلَه حُقُوقُنَه بِرْ نَوْعِ تَجَاوُزْ اَيْتْدِيكِى حَيْثِيَتِيْلَه اُويْلَه عَظِيمْ بِرْ جِنَايَتْ، بِرْ ظُلْمْدُرْ كِه عَفْوْه قَابِلِيَتِى قَالْمَازْ. اِنَّ اللّٰهَ لاَ يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِهٖ آيَتِنِكْ

جَنَّتِكْ لَذَّتْلَرِينِي تَامْ بِيلْدِيرْسِينْ وَ سَنِكْ وَ حُقُوقْلَرِينِه تَجَاوُزْ اَيدِيلَنْ حَدْسِزْ مْخْلُوقَاتِكْ إِنْتِقَامْلَرِينِي آلْسِينْ، سِزِی كَيفْلَنْدِيرْسِينْ. أَگَرْ سَنْ ضَلاَلَتْدَه بُوغُولُوبْ چِيقَامِيبُورْسَه‌كْ يِنَه جَهَنَّمِكْ وُجُودُی، بِيكْ دَرَجَه إِعْدَامِ-أَبَدِيدَنْ خَيرْلِيدِرْ وَ كَافِرْلَرَه دَه بِرْ نَوْعِ مَرْحَمَتْدِرْ. چُونْكُه إِنْسَانْ حَتّٰی يَاوْرُولُی حَيْوَانَاتْ دْخِی، أَقْرْبَاسِنِكْ وَ أَوْلاَدِينِكْ وَ أَحْبَابِنِكْ لَذَّتْلَرِيْلَه وَ سْعَادَتْلَرِيْلَه لَذَّتْلَه‌نِيرْ، بِرْ جِهَتْدَه مَسْعُودْ اُولُورْ. شُو حَالْدَه سَنْ أَیْ مُلْحِدْ، ضَلاَلَتِكْ إِعْتِبَارِيْلَه يَا إِعْدَامِ-أَبَدِی اِيلَه عَدَمَه دُوشَه‌جَكْسِكْ وَيَا جَهَنَّمَه گِيرَه‌جَكْسِكْ! شَرِّ-مُحْضْ اُولاَنْ عَدَمْ اِيسَه، سَنِكْ بُتُونْ سَوْدِكْلَرِكْ وَ سْعَادَتْلَرِيْلَه مَمْنُونْ وَ بِرْ دَرَجَه مَسْعُودْ اُولْدُيغُكْ عُمُومْ أَقْرْبَا وَ أَصْلْ وَ نَسْلِكْ سَنِكْلَه بَرَابَرْ إِعْدَامْ اُولْمَاسِنْدَنْ، بِيكْلَرْ دَرَجَه جَهَنَّمْدَنْ زِيَادَه سَنِكْ رُوحُكُی وَ قَلْبِكِی وَ مَاهِيَتِ-إِنْسَانِيَه‌كِی يَانْدِيرِرْ. چُونْكُه جَهَنَّمْ اُولْمَازْسَه، جَنَّتْ دَه اُولْمَازْ. هَرْ شَیْ سَنِكْ كُفْرُكْ اِيلَه عَدَمَه دُوشَرْ. أَگَرْ سَنْ جَهَنَّمَه گِيرْسَه‌كْ، وُجُودْ دَائِرَه‌سِنْدَه قَالْسَه‌كْ، سَنِكْ سَوْدِكْلَرِكْ وَ أَقْرْبَالْرِكْ يَا جَنَّتْدَه مَسْعُودْ وَيَا وُجُودْ دَائِرَه‌لَرِنْدَه بِرْ جِهَتْدَه مَرْحَمَتْلَرَه مُظْهَرْ اُولُورْلَرْ. دَيمَكْ هَرْ حَالْدَه جَهَنَّمِكْ وُجُودُينَه طَرَفْدَارْ اُولْمَقْ سْكْا لاَزِمْدِرْ. جَهَنَّمْ عَلَيْهِنْدَه بُولُونْمَقْ، عَدَمَه طَرَفْدَارْ اُولْمَقْدِرْ كِه، حَدْسِزْ دُوسْتْلَرِيكْ سْعَادَتْلَرِينِكْ هِيچْ اُولْمَاسِنَه طَرَفْدَارْلِقْدِرْ. أَوَتْ جَهَنَّمْ اِيسَه، خَيْرِ-مُحْضْ اُولاَنْ دَائِرَهِ-وُجُودُكْ حَاكِمِ-ذُو-الْجَلاَلِنِكْ حَكِيمَانَه وَ عَادِلاَنَه بِرْ حِيسْخَانَه وَظِيفَه‌سِنِی گُورَنْ دَهْشَتْلِی وَ جَلاَلْلِی بِرْ مَوْجُودْ تُولْكَه‌سِيدِرْ.

أَبَدِى آرْزُولْرِى وَ اِيمَانِ-آخِرَتِكْ مَذْكُورْ نَتِيجَه وَ فَائِدَەلَرِينِى اِيسْتَەيَنْ حَقِيقَتْلْرِى وَ اِسْتِعْدَادْلْرِى دَاهَا قَطْعِى اُولاَرَقْ آخِرَتَه وَ جَنَّتَه وَ جِسْمَانِى بَاقِى لَذَّتْلَرَه دَلاَلَتْ وَ تَحَقُّقْلْرِينَه شَهَادَتْ اَيْتْدِيكِى گِبِى، بُو كَائِنَاتِكْ حَقِيقَتِ-كَمَالاَتِى وَ مَعْنِيدَارْ تَكْوِينِى آيَاتِى وَ اِنْسَانِيَتِكْ مَذْكُورْ حَقِيقَتْلَرْ اِيلَه عَلاَقَەدَارْ بُتُونْ حَقِيقَتْلْرِى، دَارِ-آخِرَتِكْ وُجُودِينَه وَ تَحَقُّقُنَه وَ حَشْرِكْ گَلْمَەسِنَه وَ جَنَّتْ وَ جَهَنَّمِكْ آچِيلْمَەسِنَه دَلاَلَتْ وَ شَهَادَتْ اَيْتْدِكْلَرِينِى، رِسَالَةِ-نُورْ أَجْزَالْرِى و بِالْخَاصَّه اُونُنْجُى وَ يِگْرْمِى سَكِزِنْجِى (اِيكِى مْقَامِى)، يِگْرْمِى طُوقُوزُنْجُى سُوزْلَرْ وَ طُوقُوزُنْجُى شُعَاعْ وَ مُنَاجَاتْ رِسَالَەلَرِى حُجَّتْلَرْلَه، پَارْلاَقْ وَ شُبْهَه بِيرَاقْمَازْ بِرْ طَرْزْدَه اِثْبَاتْ اَيْتْمِشْلَرْ. اُونْلَرْه حَوَالَه اَيْدَەرَكْ بُو اُوزُونْ قِصَّەيِى قِيصَه كَسِيْيُورُزْ.

جَهَنَّمَه دَائِرْ بَيَانَاتِ-قُرْآنِيَه اُو قَدَرْ وَاضِحْ وَ ظَاهِرْدِرْ كِه بَاشْقَه اِيضَاحَاتَه اِحْتِيَاجْ بِيرَاقْمَامِشْ. يَالْكِزْ بِرْ اِيكِى ضَعِيفْ شُبْهَەيِى اِزَالَه اَيْدَەجَكْ اِيكِى اُوچْ نُكْتَەيِى، (تَفْصِيلِنِى رِسَالَةِ-نُورْه حَوَالَه اَيْدِوبْ، غَايَتْ قِيصَه بِرْ خُلاَصَەسِنِى) بَيَانْ اَيْدَەجَكِزْ.

بِرِنْجِى نُكْتَه: جَهَنَّمْ فِكْرِى، گَچْمِشْ اِيمَانْ مْيَوَەلَرِينِكْ لَذَّتْلَرِينِى قُورْقُوسُيْلَه قَاچِيرْمِيُورْ. چُونْكُه حَدْسِزْ رَحْمَتِ-رَبَّانِيَه اُو قُورْقَانْ آدَمْه دَيَرْ: بْكَا گَلْ، تَوْبَه قِيوسِيْلَه گِيرْ. تَا جَهَنَّمِكْ وُجُودِى دَگِلْ قُورْقُوتْمَقْ، بَلْكِه سْكَا

اَيْتْدِيگِى وَ فِطْرَةً اِيسْتَدِيگِى جِسْمَانِى لَذَّتْلَرِى، دَارِ-بَقَادَه وَيرِيلْمَسِنَه دَائِرْ حَدْسِزْ عُمُومِى دُعَالْرِى قَبُولْ اُولْمَاسِينْ وَ حَشْرِ-جِسْمَانِى اِيلَه فِعْلاً جَوَابْ وَيرِيلْمَه‌سِينْ؛ اُونُى أَبَدِى مِنَّتْدَارْ اَيْتْمَه‌سِينْ. عَادَتَا سِينَگِكْ سَسِنِى اِيشِيتْسِينْ، گُوكْ گُورُولْتُيسُنُى اِيشِيتْمَه‌سِينْ. وَ عَادِى بِرْ نَفَرِكْ كَمَالِ-أَهَمِّيَتْلَه تَجْهِيزَاتِنَه بَاقْسِينْ؛ اُورْدُويه هِيچْ بَاقْمَه‌سِينْ، أَهَمِّيَتْ وَيرْمَه‌سِينْ. بُو يُوزْ دَرَجَه مُحَالْ وَ بَاطِلْدِرْ.

أَوَتْ وَ فِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْاَنْفُسُ وَ تَلَذُّ الْاَعْيُنُ آيَتِنِكْ صَرَاحَتِ-قَطْعِيه‌سِيلَه: إِنْسَانْ، أَكْ زِيَادَه اُنْسِيَتْ اَيْتْدِيگِى وَ دُنْيَادَه نُمُونَه‌سِنِى طَاتْمِشْ اُولْدُيغُى جِسْمَانِى لَذَّتْلَرِى جَنَّتَه لَايِقْ بِرْ طَرْزْدَه گُورَه‌جَكْ، طَاتَه‌جَقْ. وَ لِسَانْ، گُوزْ وَ قُولَاقْ گِبِى أَعْضَالْرِكْ اَيْتْدِكْلَرِى خَالِصْ شُكُرْلَرْ وَ خُصُوصِى عِبَادَتْلَرِكْ مُكَافَاتْلَرِى، اُو عُضُوْلَرْه مَخْصُوصْ جِسْمَانِى لَذَّتْلَرْ اِيلَه وَيرِيلَه‌جَكْدِرْ. قُرْآنِ-مُعْجِزُ الْبَيَانْ اُو دَرَجَه جِسْمَانِى لَذَّتْلَرِى صَرِيحْ بِرْ صُورَتْدَه بَيَانْ اَيدَرْ كِه، بَاشْقَه تَأْوِيلْلَرْ اِيلَه مَعْنَايِ-ظَاهِرِيِى قَبُولْ اَيْتْمَه‌مَكْ، إِمْكَانْ خَارِجِنْدَه‌دِرْ.

اِيشْتَه اِيمَانِ-آخِرَتِكْ مَيْوَه‌لَرِى وَ نَتِيجَه‌لَرِى گُوسْتَرِيُورْلْرْ كِه؛ نَاصِلْكِه أَعْضَايِ-إِنْسَانِيَدَنْ مِعْدَه‌نِكْ حَقِيقَتِى وَ إِحْتِيَاجَاتِى، طَعَامْلَرِكْ وُجُودُينَه قَطْعِى دَلَالَتْ اَيدَرْ؛ اُويْلَه دَه: إِنْسَانِكْ حَقِيقَتِى وَ كَمَالَاتِى وَ فِطْرِى إِحْتِيَاجَاتِى وَ

جِسْمَانِيَتِى چُوغَالْتْمَقْ وَ مَذْكُورْ حَقِيقَتْلَرْه مُظْهَرْ أَيْلَەمَكْ اِيچِونْ أُويْلَه سُرْعَتْلِى وَ دَهْشَتْلِى بِرْ فَعَالِيَتْلَه قَافِلَه آرْقَەسِنْه مَوْجُودَاتْه وُجُودْ گِيْدِيرِرْ، أُو مَشْهَرَه گُونْدَرِرْ. صُوكْرَه أُونْلَرِى تَرْخِيصْ اَيدَرْ، بَاشْقَەلَرِينِى گُونْدَرِرْ. مُتَمَادِيًا كَائِنَاتْ فَابْرِيقَەسِنِى اِيشْلَتْدِيرِرْ. جِسْمَانِى مَحْصُولاَتِى طُوقُوزيُوبْ، زَمِينِى آخِرَتَه وَ جَنَّتَه بِرْ فِدَانْلِقْ بَاغْچَەسِى حُكْمُنَه گَتِيرِرْ. حَتَّى إِنْسَانِكْ جِسْمَانِى مِعْدَەسِنِى مَمْنُونْ اَيتْمَكْ اِيچِونْ، أُو مِعْدَەنِكْ حَالْ دِيلِيْلَه بَقَاسِنْه دَائِرْ دُعَاسِنِى كَمَالِ-أَهَمِّيَتْلَه دِيكْلَەيوبْ قَبُولْ اَيدَەرَكْ فِعْلاً جَوَابْ وَيرْمَكْ اِيچِونْ، حَدْسِزْ وَ حَسَابْسِزْ وَ يُوزْ بِيكْلَرْ طَرْزْلَرْدَه وَ بِيكْلَرْ چَشِيدْ چَشِيدْ لَذَّتْلَرْدَه غَايَتْ صَنْعَتْلِى طَعَامْلَرِى وَ غَايَتْ قِيمَتْلِى نِعْمَتْلَرِى جِسْمَانِيَتَه إِحْضَارْ اَيتْمَكْ، بَدَاهَتْلَه وَ شَكْسِزْ گُوسْتَرِرْ كِه؛ دَارِ-آخِرَتْدَه جَنَّتِكْ أَكْ چُوقْ وَ أَكْ مُتَنَوِّعْ لَذَّتْلَرِى جِسْمَانِيدِرْ. وَ سْعَادَتِ-أَبَدِيَەنِكْ أَكْ أَهَمِّيَتْلِى وَ هَرْكَسِكْ اِيسْتَدِيگِى وَ أُنْسِيَتْ اَيتْدِيگِى نِعْمَتْلَرِى جِسْمَانِيدِرْ.

عَجَبَا هِيچْ بِرْ جِهَتِ-إِحْتِمَالِى وَ إِمْكَانِى وَارْ مِى كِه؛ بُو عَادِى مِعْدَەنِكْ حَالْ دِيلِيْلَه بَقَا دُعَاسِنِى قَبُولْ اَيدِوبْ نِهَايَتْسِزْ مُعْجِزَاتْلِى مَادِّى طَعَامْلَرْ اِيلَه أُونُى مِنَّتْدَارْ اَيدَەرَكْ، هَرْ وَقِتْ تَصَادُفْسُزْ، قَصْدِى أُولاَرَقْ فِعْلاً جَوَابْ وَيرَنْ بِرْ قَدِيرِ-رَحِيمْ، بِرْ عَلِيمِ-كَرِيمْ، كَائِنَاتِكْ أَكْ أَهَمِّيَتْلِى نَتِيجَەسِى وَ أَرْضِكْ خَلِيفَەسِى وَ أُو خَالِقِكْ گُزِيدَەسِى وَ پَرَسْتِشْكَارِى أُولاَنْ نَوْعِ-إِنْسَانِكْ إِنْسَانِيَتْ مِعْدَةِ-كُبْرَاسِى اِيلَه كُلِّى وَ يُوكْسَكْ وَ دَائِمَا آرْزُو اَيتْدِيگِى وَ أُنْسِيَتْ

بَاشْلٰرِينٰه گَتِيرِرْ. ظَالِمَه دَيرْ: "شِدَّتْلِى عَذَابْ وَارْ ، طُوقَاتْ يِيَه‌جَكْسِكْ." عَدَالَتَه بَاشِنِى أَگْدِيرِرْ. إِخْتِيَارْلٰرٰه دَيرْ: "سَنِكْ أَلِكْدَنْ چِيقْمِشْ بُتُونْ سْعَادَتْلَرِكْدَنْ چُوقْ يُوكْسَكْ وَ دَائِمِى بِرْ أُخْرَوِى سْعَادَتْ وَ تَازَه، بَاقِى بِرْ گَنْجْلِكْ سَنِى بَكْلِه‌يُورْلْرْ. أُونْلَرِى قَزَانْمَغَه چَالِيشْ." آغْلاَمَاسِنِى گُولْمَگَه چَوِيرِرْ. بُونْلٰرٰه قِيَاسًا جُزْئِى وَ كُلِّى هَرْ بِرْ طَائِفَه‌دَه حُسْنُ-تَأْثِيرِينِى گُوسْتَرِرْ، اِيشِيقْلاَنْدِيرِرْ. نَوْعِ - بَشَرِكْ حَيَاتِ-إِجْتِمَاعِيَه‌سِيلَه عَلاَقَه‌دَارْ أُولاَنْ إِجْتِمَاعِيُونْ وَ أَخْلاَقِيُونْلَرِكْ قُولاَقْلَرِى چِينْلاَسِينْ! اِيشْتَه اِيمَانِ-آخِرَتِكْ بِيكْلَرْ فَائِدَه‌لَرِنْدَنْ إِشَارَتْ اَيْتْدِيگِمِزْ بَشْ آلْتِى نُمُونَه‌لَرِينَه سَائِرْلَرِى قِيَاسْ اَيدِيلْسَه قَطْعِى آكْلاَشِيلِيرْ كِه؛ اِيكِى جِهَانِكْ وَ اِيكِى حَيَاتِكْ مَدَارِ-سْعَادَتِى يَالْكِزْ اِيمَانْدِرْ.

رِسَالَهٔ-النُّورْلٰه يِگَرْمِى سَكِزِنْجِى سُوزْدَه وَ بَاشْقَه رِسَالَه‌لَرِنْدَه، حَشْرِكْ جِسْمَانِيَتِى جِهَتِنْدَه گَلَنْ ضَعِيفْ شُبْهَه‌لَرَه قُوَّتْلِى جَوَابْلَرِينٰه إِكْتِفَاءً بُورَادٰه يَالْكِزْ بِرْ قِيصَه إِشَارَتْلَه دَيرِزْ كِه: أَسْمَاءِ-إِلٰهِيَه‌نِكْ أَكْ جَمْعِيَتْلِى آيِينَه‌سِى جِسْمَانِيَتْدَه‌دِرْ. وَ خِلْقَتِ-كَائِنَاتْدَه كِى مْقَاصِدِ-إِلٰهِيَه‌نِكْ أَكْ زَنْگِينِى وَ فَعَّالْ مَرْكَزِى جِسْمَانِيَتْدَه‌دِرْ. وَ إِحْسَانَاتِ-رَبَّانِيَه‌نِكْ أَكْ چُوقْ چَشِيدْلَرِى وَ رَنْگَارَنْكْلَرِى جِسْمَانِيَتْدَه‌دِرْ. وَ بَشَرِكْ إِحْتِيَاجَاتْ دِيلْلَرِيْلَه خَالِقِنٰه قَارْشِى دُعَالَرِينِكْ وَ تَشَكُّرَاتِنِكْ أَكْ كَثْرَتْلِى تُخُمْلَرِى بِنَه جِسْمَانِيَتْدَه‌دِرْ. مْعْنَوِيَاتْ وَ رُوحَانِيَاتْ عَالَمْلَرِينِكْ أَكْ مُتَنَوِّعْ چِكِرْدِكْلَرِى بِنَه جِسْمَانِيَتْدَه‌دِرْ. بُونْلٰرٰه قِيَاسًا، يُوزَرْ كُلِّى حَقِيقَتْلَرْ جِسْمَانِيَتْدَه تَمَرْكُزْ اَيْتْدِيگِنْدَنْ، خَالِقِ-حَكِيمْ زَمِينْ يُوزُنْدَه

آخِرَتْدَه سْعَادَتِ-أَبَدِيَەدَه دٰخِى اُو مُنَاسَبَتْلَرِكْ دَوَامِى ئُولْچُوسُيْلَه صَمِيمِى حُرْمَتْ اَيدَرْ، سَوَرْ، شَفْقَتْ اَيدَرْ، صَدَاقَتْ اَيدَرْ، قُصُورْلَرِينٰه بَاقْمَازْ گِبِى أَخْلاَقْ يُوكْسَكْلَەنِيرْ. حَقِيقِى إِنْسَانِيَتْ سْعَادَتِى اُو خَانَەدَه بَاشْلاَرْ إِنْكِشَافٰه. بُو مْعْنَا دٰخِى حُجَّتْلَرْلَه رِسَالَةِ-النُّورْدٰه بَيَانِنٰه بِنَاءً قِيصَه كَسِيلْدِى.

هَمْ هَرْ بِرْ شَهِرْ كَنْدِى أَهَالِيسِنَه گَنِيشْ بِرْ خَانَەدِرْ. أَگَرْ إِيمَانِ-آخِرَتْ اُو بُيُوكْ عَائِلَه أَفْرَادِنْدٰه حُكْمْ اَيتْمَزْسَه؛ گُوزَلْ أَخْلاَقِكْ أَسَاسْلْرِى اُولاَنْ إِخْلاَصْ، صَمِيمِيَتْ، فٰضِيلَتْ، حَمِيَتْ، فَدَاكَارْلِقْ، رِضَايِ-إِلٰهِى، ثَوَابِ-اُخْرَوِى يَرِينَه غَرَضْ، مَنْفَعَتْ، سَاخْتَه كَارْلِقْ، خُودْگَامْلِقْ، تَصَنُّعْ، رِيَا، رُشْوَتْ، آلْدَاتْمَقْ گِبِى حَالْلَرْ مَيْدَانْ آلِيرْ. ظَاهِرِى آسَايِشْ وَ إِنْسَانِيَتْ آلْتِنْدٰه، آنَارْشِيسْتْلِكْ وَ وٰحْشَتْ مْعْنَالْرِى حُكْمْ اَيدَرْ؛ اُو حَيَاتِ-شَهْرِيَه زَهِرْلَەنِيرْ. چُوجُقْلَرْ هَايْلاَزْلِغٰه، گَنْجْلَرْ سْرْخُوشْلُغَه، قَوِيلَرْ ظُلْمَه، إِخْتِيَارْلْرْ آغْلاَمْغَه بَاشْلاَرْلْرْ.

بُوكْا قِيَاسًا، مَمْلَكَتْ دٰخِى بِرْ خَانَەدِرْ وَ وٰطَنْ دٰخِى بِرْ مِلِّى عَائِلَەنِكْ خَانَەسِيدِرْ. أَگَرْ إِيمَانِ-آخِرَتْ بُو گَنِيشْ خَانَەلَرْدَه حُكْمْ اَيتْسَه، بِرْدَنْ صَمِيمِى حُرْمَتْ وَ جِدِّى مَرْحَمَتْ وَ رُشْوَتْسِزْ مُحَبَّتْ وَ مُعَاوَنَتْ وَ حِيلَەسِزْ خِدْمَتْ وَ مُعَاشَرَتْ وَ رِيَاسِزْ إِحْسَانْ وَ فٰضِيلَتْ وَ أَنَانِيَتْسِزْ بُيُوكْلُكْ وَ مَزِيَتْ اُو حَيَاتْدٰه إِنْكِشَافٰه بَاشْلاَرْلْرْ. چُوجُقْلْرٰه دَيرْ: "جَنَّتْ وَارْ، هَايْلاَزْلِغِى بِيرَاقْ." قُرْآنْ دَرْسِيْلَه تَمْكِينْ وَيرِرْ. گَنْجْلَرَه دَيرْ: "جَهَنَّمْ وَارْ ، سْرْخُوشْلُغُى بِيرَاقْ." عَقْلِى

رَاحَتِ–قَلْبْ اِيلَه دَرْسْلَرِيمَه دَاهَا زِيَادَه چَالِيشْه‌جَقْدِمْ. هَرْ نَه اِيسَه.. بُو مَقَامْ مُنَاسَبَتِيْلَه صَدَدْ خَارِجِى گِيرْدِى، قُصُورْه بَاقِيلْمَاسِينْ.

هَمْ هَرْ إِنْسَانِكْ كُوچُكْ بِرْ دُنْيَاسِى، بَلْكِه كُوچُكْ بِرْ جَنَّتِى دْخِى كَنْدِى خَانَه‌سِيدِرْ. أَگَرْ اِيمَانِ–آخِرَتْ اُو خَانَه‌نِكْ سْعَادَتِنْدَه حُكْمْ اَيتْمَزْسَه، اُو عَائِلَه أَفْرَادِى، هَرْ بِرِى شَفْقَتْ وَ مُحَبَّتْ وَ عَلاَقَه‌دَارْلِغِى دَرَجَه‌سِنْدَه أَلِيمْ أَنْدِيشَه‌لَرْ وَ عَذَابْلَرْ چَكَرْ. اُو جَنَّتِى، جَهَنَّمَه دُونَرْ. وَيَاخُودْ مُوَقَّتْ أَگْلَنْجَه‌لَرْ وَ سَفَاهَتْلَرْلَه عَقْلِنِى تَنْوِيمْ اَيدِوبْ اُويُوتُورْ. (دَوَه‌قُوشُى گِبِى آوْجِى‌يِى گُورُورْ، قَاچَامِيُورْ، اُوچَامِيُورْ. بَاشِنِى قُومْه صُوقَارْ، تَا گُورُونْمَه‌سِينْ.) بَاشِنِى غَفْلَتَه صُوقَارْ، تَا نُولُومْ وَ زَوَالْ وَ فِرَاقْ اُونُى گُورْمَه‌سِينْ. دِيوَانَه‌جَه، مُوَقَّتْ، إِبْطَالِ–حِسّ نَوْعِنْدَنْ بِرْ چَارَه بُولُورْ. چُونْكُه مَثَلاً: وَالِدَه رُوحُنُى فَدَا اَيتْدِيگِى أَوْلاَدِينِى دَائِمَا تَهْلِكَه‌لَرَه مْعْرُوضْ گُورْدُكْجَه تِيتْرَه‌رْ. وَ پَدَرِينِى وَ قَارْدَاشِنِى أَكْسِيكْ أُولْمْيَانْ بَلاَلْرْدَنْ قُورْتَارَه‌مْيَانْ أَوْلاَدْلْرْ، دَائِمْ بِرْ كَدَرْ، بِرْ قُورْقَاقْلِقْ حِسّ اَيدَرْ. بُوكَا قِيَاسًا، بُو دْغْدْغَه‌لِى قَرَارْسِزْ حَيَاتِ–دُنْيَوِيَه‌دَه اُو مَسْعُودْ ظَنّ اَيدِيلَنْ عَائِلَه حَيَاتِى چُوقْ جِهَتْلَرْلَه سْعَادَتِنِى غَائِبْ اَيدَرْ وَ قِيصَه‌جِقْ بِرْ حَيَاتْدَه كِى مُنَاسَبَتْ وَ قَرَابَتْ دْخِى، حَقِيقِى صَدَاقَتِى وَ صَمِيمِى إِخْلاَصِى وَ غَرَضْسِزْ بِرْ خِدْمَتِى وَ مُحَبَّتِى وَيرْمَزْ. أَخْلاَقْ اُو نِسْبَتْدَه كُوچُولُورْ، بَلْكِه سُقُوطْ اَيدَرْ. أَگَرْ آخِرَتَه اِيمَانْ اُو خَانَه‌يَه گِيرْسَه، بِرْدَنْ اِيشِيقْلاَنْدِيرْه‌جَقْ، اُورْتَه‌لِرْنْدَه كِى مُنَاسَبَتْ وَ شَفْقَتْ وَ قَرَابَتْ وَ مُحَبَّتْ قِيصَه‌جِقْ بِرْ زَمَانْ نُولْچُوسُيْلَه دَگِلْ، بَلْكِه دَارِ–

بُويْلَه بِرْ حَبِسْ عَذَابِنِى چَكْمَكْدَنْ گَلَنْ كَدَرْلِى صِيقِنْتِى، أَلْبَتَّه اُو بِيچَارَه‌لَرَه دُنْيَابِى زِنْدَانْ وَ حَيَاتِى بِرْ إِشْكَنْجَه‌لِى عَذَابْه چَوِيرِرْ. أَگَرْ آخِرَتَه اِيمَانْ إِمْدَادْلَرِينه يَتِيشْسَه، بِرْدَنْ اُونْلَرْ نَفَسْ آلِيرْلَرْ؛ صِيقِنْتِيلَرِى، مَأْيُوسِيَتْلَرِى وَ أَنْدِيشَه‌لَرِى وَ إِنْتِقَامْ حِدَّتْلَرِى دَرَجَهٔ-اِيمَانِنه گُورَه قِسْمًا وَ بَعْضًا تَمَامًا زَائِلْ اُولُورْ.

حَتَّى دِيَه‌بِيلِيرِمْ كِه: بَنِمْ وَ بِرْ قِسِمْ قَارْدَاشْلَرِيمِكْ بُو سَبَبْسِزْ حَپْسِمِزْدَه وَ دَهْشَتْلِى مُصِيبَتِمِزْدَه، أَگَرْ اِيمَانِ-آخِرَتْ يَارْدِيمْ اَيْتْمَسَه اِيدِى، بِرْ گُونْ طَايَانْمَقْ نُولُومْ قَدَرْ تَأْثِيرْ اَيدِوبْ بِزِى حَيَاتْدَنْ إِسْتِعْفَا اَيْتْمَگَه سَوْقْ اَيدَه‌جَكْدِى. فَقَطْ حَدْسِزْ شُكُرْ اُولْسُونْ، بَنِمْ جَانِمْ قَدَرْ سَوْدِيگِمْ پَكْ چُوقْ قَارْدَاشْلَرِيمِكْ بُو مُصِيبَتْدَنْ گَلَنْ أَلَمْلَرِينِى دَه چَكْدِيگِمْ وَ گُوزُمْ قَدَرْ سَوْدِيگِمْ بِيكْلَرْ رِسَالَهٔ-نُورْ رِسَالَه‌لَرِى وَ بَنِمْ يَالْدِيزْلِى وَ سُوسْلُى وَ چُوقْ قِيمَتْدَارْ كِتَابْلَرِيمِكْ ضِيَاعْلَرِى وَ آغْلاَمَالِرِنْدَنْ تَأَسُّفْلَرِينِى چَكْدِيگِمْ وَ أَسْكِيدَنْ بَرِى آزْ بِرْ إِهَانَتِى وَ تَحَكُّمِى قَالْدِيرَه‌مَدِيغِمْ حَالْدَه، سِزِى قَسَمْلَه تَأمِينْ اَيدَرِمْ كِه: اِيمَانِ-بِالْآخِرَتْ نُورُى وَ قُوَّتِى بُكَا اُويْلَه بِرْ صَبرْ وَ تَحَمُّلْ وَ تَسَلِّى وَ مَتَانَتْ، بَلْكِه مُجَاهِدَانَه، كَارْلِى بِرْ إِمْتِحَانْ دَرْسِنْدَه دَاهَا بُيُوكْ مُكَافَاتِى قَزَانْمَقْ اِيچُونْ بِرْ شَوْقْ وَيرْدِى كِه؛ بَنْ بُو رِسَالَه‌نِكْ بَاشِنْدَه دَيدِيگِمْ گِبِى، كَنْدِيمِى مَدْرَسَهٔ-يُوسُفِيَه عُنْوَانِنه لاَيِقْ بِرْ گُوزَلْ وَ خَيرْلِى مَدْرَسَه‌دَه بِيلِيُورُمْ. آرَا صِيرَه گَلَنْ خَسْتَه‌لِقْلَرْ وَ إِحْتِيَارْلِقْدَنْ نَشْئَتْ اَيدَنْ تِيتِيزْلِكْلَرْ اُولْمَاسْلَه اِيدِى، مُكَمَّلْ وَ

گَنْجْلَرْ، آخِرَتْ اِیمَانِنِی غَائِبْ اَیْتْسَه‌لَرْ وَ جَهَنَّمْ عَذَابِنِی تٰخَطُّرْ اَیْتْمَزْلَرْسَه؛ حَیَاتِ-اِجْتِمَاعِیَه‌دَه أَهْلِ-نَامُوسُكْ مَالِی وَ عِرْضِی وَ ضَعِیفْ وَ اِخْتِیَارْلِرِكْ رَاحَتِی وَ حَیْثِیَتِی تَهْلِكَه‌دَه قَالِیرْ. بَعْضِ بِرْ دٰقِیقَه لَذَّتِی اِیچُونْ بِرْ مَسْعُودْ خَانَه‌نِكْ سْعَادَتِنِی مٰحْوْ اَیدَرْ وَ بُو گِبِی حَبِسْدَه دُرْتْ بَشْ سَنَه عَذَابْ چَكَرْ، جَانَاوَارْ بِرْ حَیْوَانْ حُكْمُنَه گَچَرْ. أَگَرْ اِیمَانِ-آخِرَتْ اُونُكْ إِمْدَادِینه گَلْسَه، چَابُوقْ عَقْلِنِی بَاشِنه آلِیرْ. "گَرْچِه حُكُومَتْ خَفِیَه‌لَرِی بَنِی گُورْمُیُورْلْرْ وَ بَنْ اُونْلْرْدَنْ صَاقْلَانَه‌بِیلِیرِمْ، فٰقَطْ جَهَنَّمْ گِبِی بِرْ زِنْدَانِی بُولُونَانْ بِرْ پَادِشَاهِ-ذُو الْجَلَالِكْ مَلَائِكَه‌لَرِی بَنِی گُورُویُورْلْرْ وَ فَنَالِقْلْرِیمِی قَیْدْ اَیدِیُیورْلْرْ. بَنْ بَاشِی بُوشْ دَگِلِمْ وَ وٰظِیفَه‌دَارْ بِرْ یُولْجُیُمْ. بَنْ دَه اُونْلْرْ گِبِی اِخْتِیَارْ وَ ضَعِیفْ اُولَاجَغِمْ." دِیَه بِرْدَنْ، ظُلْمًا تَجَاوُزْ اَیتْمَكْ اِیسْتَدِیگِی آدَمْلَرْه قَارْشِی بِرْ شَفْقَتْ، بِرْ حُرْمَتْ حِسّ اَیتْمَگَه بَاشْلَارْ. بُو مَعْنَانِكْ دَاخِی رِسَالَهٔ-النُّورْدَه بُرْهَانْلَرِیْلَه اِیضَاحِنه إِكْتِفَاءً قِیصَه كَسِیُیورُزْ.

هَمْ نَوْعِ-بَشَرِكْ أَهَمِّیَتْلِی بِرْ قِسْمِی، خَسْتَه‌لَرْ وَ مَظْلُومْلَرْ وَ بِزِمْ گِبِی مُصِیبَتْزَدَه‌لَرْ وَ فَقِیرْلَرْ وَ آغِیرْ جَزَا آلَانْ مَحْبُوسْلَرْ؛ أَگَرْ اِیمَانِ-آخِرَتْ اُونْلَرِكْ إِمْدَادِینه یَتِیشْمَزْسَه، هَرْ وَقِتْ خَسْتَه‌لِغِكْ إِخْطَارِیْلَه گُوزُی اُوكُنَه گَلَنْ نُولُومْ وَ إِنْتِقَامِنِی آلَامَادِیغِی وَ نَامُوسُنُی أَلِنْدَنْ قُورْتَارَه‌مَدِیغِی ظَالِمِكْ مَغْرُورَانه إِهَانَتِی وَ بُیُوكْ مُصِیبَتْلَرْدَه بُوشْ بُوشُنه مَالِنِی، أَوْلَادِینِی غَائِبْ اِیتْمَكْلَه گَلَنْ أَلِیمْ مَأْیُوسِیَتِی وَ بِرْ اِیكِی دٰقِیقَه وَیَا بِرْ اِیكِی سَاعَتْ كَیفْ یُوزُنْدَنْ بَشْ اُونْ سَنَه

وَ وَالِدَەمْ ئُولْدُى، فَقَطْ رَحْمَتِ-إِلٰهِيَەيَه گِيتْدِى، يِنَه بَنِى جَنَّتْدَه قُوجَاغِنه آلِوبْ سَوَەجَكْ وَ بَنْ دَه اُو شَفْقَتْلِى آنَنەجِگِمِى گُورَەجَگِمْ." دِيِيَه إِنْسَانِيَتَه لاَيِقْ بِرْ طَرْزْدَه يَاشَايَەبِيلِيرْ.

هَمْ إِنْسَانِكْ بِرْ رُبْعُنُى تَشْكِيلْ اَيدَنْ إِخْتِيَارْلْرْ؛ يَاقِينْدَه حَيَاتْلْرِينِكْ سُونْمَسِنَه وَ طُوپْرَاغَه گِيرْمَەلَرِينَه وَ گُوزَلْ وَ سَوِيمْلِى دُنْيَالْرِينِكْ قَيَانْمَسِنه قَارْشِى تَسَلّْىِيى، آنْجَقْ وَ آنْجَقْ آخِرَتْ اِيمَانِنْدَه بُولاَبِيلِيرْلَرْ. يُوقْسَه اُو مَرْحَمْتْلِى مُحْتَرَمْ بَابَالْرْ وَ فَدَاكَارْ شَفْقَتْلِى آنَالْرْ، اُويْلَه بِرْ وَاوَيْلاَيِ-رُوحِى وَ بِرْ دَغْدَغَةِ-قَلْبِى چَكَەجَكْلَرْدِى كِه، دُنْيَا اُونْلَرْه مَأْيُوسَانَه بِرْ زِنْدَانْ وَ حَيَاتْ إِشْكَنْجَەلِى بِرْ عَذَابْ اُولُورْدُى. فَقَطْ آخِرَتْ اِيمَانِى اُونْلَرْه دَيِرْ: "مَرَاقْ اَيتْمَەيِكِزْ، سِزِكْ أَبَدِى بِرْ گَنْجْلِكِكِزْ وَارْ، گَلَەجَكْ. وَ پَارْلاَقْ بِرْ حَيَاتْ وَ نِهَايَتْسِزْ بِرْ عُمُرْ سِزِى بَكْلِەيُورْ. وَ ضَايِعْ اَيتْدِيگِكِزْ أَوْلاَدْ وَ أَقْرَبَالْرِيكِزْلَه سَوِينْجْلَرْلَه گُورُوشَەجَكْسِكِزْ. وَ اَيتْدِيگِكِزْ بُتُونْ اِيِيلِكْلَرِيكِزْ مُحَافَظَه اَيدِيلْمِشْ، مُكَافَاتْلْرِينِى گُورَەجَكْسِكِزْ." دِيِيَه، اِيمَانِ-آخِرَتْ اُونْلَرْه اُويْلَه بِرْ تَسَلّْى وَ إِنْشِرَاحْ وَيرِرْ كِه؛ هَرْ بِرِينِكْ يُوزْ إِخْتِيَارْلِقْ بِرْدَنْ بَاشْلْرِينه طُوپْلاَنْسه، اُونْلْرِى مَأْيُوسْ اَيتْمَزْ.

نَوْعِ-إِنْسَانِكْ اُوچْدَنْ بِرِيسِنِى تَشْكِيلْ اَيدَنْ گَنْجْلَرْ، هَوَسَاتْلْرِى غَلَيَانْدَه، حِسِّيَاتَه مَغْلُوبْ، جُرْئَتْكَارْ، عَقْلْلْرِينِى هَرْ وَقِتْ بَاشِنه آلْمْيَانْ اُو

يُوكْسَلْمَكَه بَاشْلاَرْ. إِنْسَانِيَتِي تَعَالِى اَيدَرْ. حَيَاتْ لَذَّتِنْدَه سَرْچَه قُوشُنه يَتِيشْمَه‌يَنْ اُو إِنْسَانْ؛ بُتُونْ حَيْوَانَاتْ اُوسْتُنْدَه، كَائِنَاتِكْ أَكْ مُنْتَخَبْ وَ بِخْتِيَارْ بِرْ مِسَافِرِى وَ صَاحِبِ-كَائِنَاتِكْ أَكْ مَحْبُوبْ وَ مَقْبُولْ بِرْ عَبْدِى اُولْمَاسِيدِرْ. بُو نَتِيجَه دٰخِى رِسَالَهٔ-نُورْدَه حُجَّتْلَرْلَه اِيضَاحِنه إِكْتِفَاءً قِيصَه كَسِيلْدِى.

دُرْدُنْجُى بِرْ فَائِدَه‌سِى كِه، إِنْسَانِكْ حَيَاتِ-إِجْتِمَاعِيَه‌سِنَه بَاقِيُورْ:

رِسَالَهٔ-نُورْدَنْ طُوقُوزُنْجُى شُعَاعْدَه بَيَانْ اَيدِيلَنْ اُو نَتِيجَه‌نِكْ بِرْ خُلاَصَه‌سِى شُودُرْ:

نَوْعِ-إِنْسَانِكْ دُرْتْدَنْ بِرِينِى تَشْكِيلْ اَيدَنْ چُوجُقْلْرْ، آخِرَتْ اِيمَانِيْلَه إِنْسَانْجَه يَاشَايه‌بِيلِيرْلَرْ وَ إِنْسَانِيَتِكْ إِسْتِعْدَادْلْرِينِى طَاشِيه‌بِيلِيرْلَرْ. يُوقْسَه أَلِيمْ أَنْدِيشَه‌لَرْ اِيچِنْدَه، كَنْدِينِى اُويُوتْدُيرْمَقْ وَ اُونُوتْدُيرْمَقْ اِيچِونْ چُوجُقْجَه اُويُونْجَقْلْرِيلَه، هَايْلاَزْ بِرْ حَيَاتْلَه يَاشَايه‌جَقْ. چُونْكُه هَرْ وَقِتْ أَطْرَافِنْدَه اُونُكْ گِبِى چُوجُقْلْرِكْ نُولْمَه‌سِيلَه اُونُكْ نَازِكْ دِمَاغِنْدَه وَ اِيلَرِيدَه اُوزُونْ آرْزُولْرِى طَاشِيَانْ ضَعِيفْ قَلْبِنْدَه وَ مُقَاوَمَتْسِزْ رُوحُنْدَه اُويْلَه بِرْ تَأْثِيرْ يَاپَارْ كِه؛ حَيَاتِى وَ عَقْلِى اُو بِيچَارَه‌يَه آلَتِ-عَذَابْ وَ إِشْكَنْجَه اَيدَه‌جَگِى زَمَانْدَه، آخِرَتْ اِيمَانِنِكْ دَرْسِيلَه، گُورْمَه‌مَكْ اِيچِونْ اُويُونْجَقْلْرْ آلْتِنْدَه اُونْلْرْدَنْ صَاقْلاَنْدِيغِى اُو أَنْدِيشَه‌لَرْ يَرِنْدَه، بِرْ سَوِينْجْ وَ گِنِيشْلِكْ حِسّ اَيدَه‌رَكْ دَيرْ: "بُو قَارْدَاشِمْ وَيَا آرْقَدَاشِمْ نُولْدُى، جَنَّتِكْ بِرْ قُوشُى اُولْدُى. بِزْدَنْ دَاهَا اِيِى كَيفْ اَيدَرْ، گَزَرْ.

دَائِرَه‌لَرِى إِعْتِبَارِيْلَه‌دِرْ. حَالْبُوكِه اُو إِنْسَانْ، هَمْ مٰعْدُومْ، هَمْ نُولُو، هَمْ قَرَاكْلِقْ اُولاَنْ گَچْمِشْ وَ گَلَه‌جَكْ زَمَانْلَرِكْ اُورْتَه‌سِنْدَه صِيقِيشْمِشْ بِرْ قِيصَه زَمَانْ اُولاَنْ حَاضِرْ وَقْتِكْ مِقْيَاسِيْلَه، نُولْچُوسُيْلَه؛ حَمِيَتِى، مُحَبَّتِى، قَارْدَاشْلِغِى، إِنْسَانِيَتِى گِبِى سَجِيَه‌لَرْ آلِيرْ.

مَثَلاً، أَسْكِيدَنْ طَانِيمَادِيغِى وَ آيْرِلْدِقْدَنْ صُوكْرَه دَه هِيچْ گُورَه‌مَيَه‌جَگِى بَابَاسِنِى، قَارْدَاشِنِى، قَارِيسِنِى، مِلَّتِنِى وَ وَطَنِنِى سَوَرْ، خِدْمَتْ اَيدَرْ. وَ تَامْ صَدَاقَتَه وَ إِخْلاَصَه پَكْ نَادِرْ مُوَفَّقْ اُولاَ بِيلِيرْ؛ اُو نِسْبَتْدَه كَمَالاَتِى وَ سَجِيَه‌لَرِى كُوچُولُورْ. دَگِلْ حَيْوَانْلَرِكْ أَكْ عُلْوِيسِى بَلْكِه بَاشْ آشَاغِى، عَقِلْ جِهَتِيْلَه أَكْ بِيچَارَه‌سِى وَ آشَاغِيسِى اُولْمَقْ وَضْعِيَتِنَه دُوشَه‌جَگِى صِيرَه‌دَه، آخِرَتَه اِيمَانْ إِمْدَادَه يَتِيشِيرْ. مَزَارْ گِبِى طَارْ زَمَانِنِى، گَچْمِشْ وَ گَلَه‌جَكْ زَمَانْلَرِى اِيچِنَه آلاَنْ، پَكْ گَنِيشْ بِرْ زَمَانَه چَوِيرِرْ. وَ دُنْيَا قَدَرْ، بَلْكِه أَزَلْدَنْ أَبَدَه قَدَرْ بِرْ دَائِرَهٔ-وُجُودْ گُوسْتَرِرْ. بَابَاسِنِى، دَارِ-سَعَادَتْدَه وَ عَالَمِ-أَرْوَاحْدَه دَخِى يَدَرْلِكْ مُنَاسَبَتِيْلَه وَ قَارْدَاشِنِى، تَا أَبَدَه قَدَرْ اُخُوَّتِنِى دُوشُونْمَه‌سِيْلَه وَ قَارِيسِنِى جَنَّتْدَه دَخِى أَكْ گُوزَلْ بِرْ رَفِيقَهٔ-حَيَاتِى اُولْدُيغُنُى بِيلْمَسِى حَيْثِيَتِيْلَه سَوَرْ، حُرْمَتْ اَيدَرْ، مَرْحَمَتْ اَيدَرْ، يَارْدِيمْ اَيدَرْ. وَ اُو بُيُوكْ وَ گَنِيشْ دَائِرَهٔ-حَيَاتْدَه وَ وُجُودْدَه كِى مُنَاسَبَتْلَرْ اِيچِونْ اُولاَنْ أَهَمِّيَتْلِى خِدْمَتْلَرِى، دُنْيَانِكْ قِيْمَتْسِزْ اِيشْلَرِينَه وَ جُزْئِى غَرَضْلَرِينَه وَ مَنْفَعَتْلَرِينَه آلَتْ اَيتْمَزْ. جِدِّى صَدَاقَتَه وَ صَمِيمِى إِخْلاَصَه مُوَفَّقْ اُولاَرَقْ، كَمَالاَتِى وَ خَصْلَتْلَرِى، اُو نِسْبَتْدَه (دَرَجَه‌سِنَه گُورَه)

اِيكِنْجِى مَيْوَەسِى وَ حَيَاتِ-شٰخْصِيَەيَە بَاقَانْ بِرْ فَائِدَەسِى:

أُوچُنْجُى مَسْئَلَەدَە اِيضَاحْ اَيدِيلَنْ وَ گَنْجْلِكْ رَهْبَرِنْدَە بِرْ حَاشِيَە بُولُونَانْ چُوقْ أَهَمِّيَتْلِى بِرْ نَتِيجَەدِرْ.

أَوَتْ هَرْ إِنْسَانِكْ، هَرْ زَمَانْ دُوشُونْدُيگُى أَكْ أَهَمِّيَتْلِى أَنْدِيشَەسِى، مَزَارِسْتَانە گِيرَنْ كَنْدِى دُوسْتْلَرِى وَ أَقْرَبَالَرِى گِبِى أُو إِعْدَامْخَانَەيَە گِيرْمَكْ كَيْفِيَتِيدِرْ. بِرْ تَكْ دُوسْتُى اِيچِونْ، رُوحُنُى فَدَا اَيدَنْ أُو بِيچَارَه إِنْسَانِكْ؛ بِيكْلَرْ، بَلْكِه مِيلْيُونْلَرْ، مِيلْيَارْلَرْ دُوسْتْلَرِى أَبَدِى بِرْ مُفَارَقَتْ اِيچِنْدَه إِعْدَامْ أُولْمَالَرِينِى تَوَهُّمْ اَيدِوبْ جَهَنَّمْ عَذَابِنْدَنْ بَتَرْ بِرْ أَلَمْ (أُو دُوشُونْمَكْ أُوجُنْدَنْ) گُورُونْدُيگُى وَقِتْ، آخِرَتَه اِيمَانْ گَلْدِى، گُوزُينُى آچْدِيرْدِى وَ پَرْدَەيِى قَالْدِيرْدِى. "بَاقْ" دَيدِى. أُو اِيمَانْلَه بَاقْدِى. جَنَّتْ لَذَّتِنْدَنْ خَبَرْ وَيرَنْ بِرْ لَذَّتِ-رُوحَانِيَەيِى أُو دُوسْتْلَرِى أَبَدِى تُولُومْلَرْدَنْ وَ چُورُومَەلَرْدَنْ قُورْتُولُوبْ مَسْرُورَانَه بِرْ نُورَانِى عَالَمْدَه أُونُى دَه بَكْلِيُورْلَرْ وَضْعِيَتِنْدَه مُشَاهَدَەسِيلَه آلْدِى. رِسَالَةِ-نُورْدَه بُو نَتِيجَه حُجَّتْلَرْلَه اِيضَاحِنَه إِكْتِفَاءً قِيصَه كَسِيلِيُورُزْ.

حَيَاتِ-شٰخْصِيَەيَە عَائِدْ أُوچُنْجُى بِرْ فَائِدَەسِى:

إِنْسَانِكْ سَائِرْ ذِى‌حَيَاتْلَرْ أُوسْتُنْدَه كِى تَفَوُّقُى وَ رُتْبَەسِى اِيسَه؛ يُوكْسَكْ سَجِيَەلَرِى وَ جَمْعِيَتْلِى إِسْتِعْدَادْلَرِى وَ كُلِّى عُبُودِيَتْلَرِى وَ گَنِيشْ وُجُودِى

أُوزَانَانْ سُفْرَه‌لَرِى وَ غِدَالْرِى، عَقِلْ وَ قَلْبْ وَ رُوحْ وَ إِنْسَانِيَتْ مِعْدَه‌لَرِى اِيچُونْ تَدَارِكْ اَيْتْمَكَه فِطْرَةً مَجْبُورْدُرْ، چَابَالاِيُورْ. وَ أُويْلَه آرْزُولَرِى وَ مُطْلَبْلَرِى وَارْ كِه، أَبَدِى سَعَادَتْدَنْ بَاشْقَه هِيچْ بِرْ شَىْ أُونْلَرِى تَطْمِينْ اَيْتْمِيُورْ. حَتَّى أُونُنْجُى سُوزْدَه إِشَارَتْ اَيدِيلْدِيگِى گِبِى، بِرْ زَمَانْ (كُوچُكْلُگُمْدَه) خَيَالِمْدَنْ صُورْدُمْ: "سَكَّا بِرْ مِيلْيُونْ سَنَه عُمُرْ وَ دُنْيَا سَلْطَنَتِى وَيرِيلْمَه‌سِنِى، فَقَطْ صُوكْرَه عَدَمَه وَ هِيچْلِكَه دُوشْمَه‌سِنِى مِى اِيسْتَرْسِكْ؟ يُوقْسَه بَاقِى فَقَطْ عَادِى وَ مَشَقَّتْلِى بِرْ وُجُودُى مُى اِيسْتَرْسِكْ؟" دَيدِمْ. بَاقْدِمْ، اِيكِنْجِيسِنِى آرْزُولاَيُوبْ بِرِنْجِيسِنْدَنْ "آهْ" چَكْدِى. "جَهَنَّمْ دَه أُولْسَه بَقَا اِيسْتَرِمْ" دَيدِى.

اِيشْتَه مَادَامْ مَاهِيَتِ-إِنْسَانِيَه‌نِكْ بِرْ خِدْمَتْكَارِى أُولاَنْ قُوَّةِ-خَيَالِيَه‌يِى بُو دُنْيَا لَذَّتْلَرِى تَطْمِينْ اَيْتْمِيُورْ. أَلْبَتَّه غَايَتْ جَامِعْ مَاهِيَتِ-إِنْسَانِيَه، أَبَدِيَتْلَه فِطْرَةً عَلاَقَه‌دَارْدِرْ. اِيشْتَه بُو حَدْسِزْ آرْزُو وَ أَمَلْلَرَه بَاغْلِى أُولْدُيغُى حَالْدَه، سَرْمَايَه‌سِى بِرْ جُزْئِى جُزْءِ-إِخْتِيَارِى وَ فَقْرِ-مُطْلَقْ بِرْ إِنْسَانَه، آخِرَتَه اِيمَانْ نَه دَرَجَه قُوَّتْلِى وَ كَافِى وَ وَافِى بِرْ خَزِينَه، بِرْ مَدَارِ-سَعَادَتْ وَ لَذَّتْ، بِرْ مَدَارِ-إِسْتِمْدَادْ، بِرْ مَرْجِعْ وَ دُنْيَانِكْ حَدْسِزْ غَمْلَرِينَه قَارْشِى بِرْ مَدَارِ-تَسَلِّى أُولْدُيغُى أُويْلَه بِرْ مَيْوَه وَ فَائِدَه‌دِرْ كِه؛ أُونُى قَزَانْمَقْ يُولُنْدَه دُنْيَا حَيَاتِنِى فَدَا اَيْتْسَه، يِنَه أُوجُوزْدُرْ.

سَكِزِنْجِى مَسْئَلَه‌نِكْ بِرْ خُلاَصَه‌سِى

يَدِنْجِيدَه حَشْرِى چُوقْ مَقَامَاتْدَنْ صُورَاجْقْدِقْ. فَقَطْ خَالِقِمِزِكْ إِسْمَلَرِيْلَه وَيْرْدِيگِى جَوَابْ اُو دَرَجَه قُوَّتْلِى يْقِينْ وَ قَنَاعَتْ وَيْرْدِى كِه؛ دَاهَا بَاشْقَه صُورْغُولْرْه إِحْتِيَاجْ بِيرَاقْمَادِيغِنْدَنْ اُورَادْه قِيصَه كَسْدِكْ. شِيمْدِى بُو مَسْئَلَه‌دَه، آخِرَتْ اِيمَانِنِكْ، هَمْ آخِرَتِكْ سْعَادَتِنَه، هَمْ دُنْيَا سْعَادَتِنَه دَائِرْ تَأْمِينْ اَيْتْدِيگِى فَائِدَه‌لَرْ وَ نَتِيجَه‌لَرِنْدَنْ يُوزْدَنْ بِرِى خُلاَصَه اَيدِيلَه‌جَكْ. سْعَادَتِ-اُخْرَوِيَه‌يَه عَائِدْ قِسْمِى، قُرْآنِ-مُعْجِزُ الْبَيَانِكْ اِيضَاحَاتِى دَاهَا هِيچْ بِرْ بَيَانْه إِحْتِيَاجْ بِيرَاقْمَامِشْ، اُونُى اُو كَا حَوَالَه اَيدَه‌رَكْ وَ سْعَادَتِ-دُنْيَوِيَه‌يَه عَائِدْ قِسْمِى اِيضَاحْ جِهَتِنِى رِسَالَهِ-النُّورْه بِيرَاقِوبْ، يَالْكِزْ قِيصَه بِرْ خُلاَصَه اِيلَه إِنْسَانِكْ حَيَاتِ-شَخْصِيَه وَ حَيَاتِ - إِجْتِمَاعِيَه‌سِنَه عَائِدْ يُوزَرْ نَتِيجَه‌لَرِنْدَنْ اُوچْ دُرْتْ دَانَه‌سِنِى بَيَانْ اَيدَرِزْ.

بِرِنْجِيسِى: إِنْسَانْ، سَائِرْ حَيْوَانَاتْه مُخَالِفْ اُولَارَقْ، خَانَه‌سِيْلَه عَلاَقَه‌دَارْ اُولْدُيغُى مِثْلُو دُنْيَا اِيلَه عَلاَقَه‌دَارْدِرْ وَ أَقَارِبِيْلَه مُنَاسَبَتْدَارْ اُولْدُيغُى گِبِى، نَوْعِ-بَشَرْ اِيلَه دَه جِدِّى وَ فِطْرِى مُنَاسَبَتْدَارْدِرْ. وَ دُنْيَادْه مُوَقَّتْ بَقَاسِنِى آرْزُولاَدِيغِى گِبِى بِرْ دَارِ-أَبَدِيدَه بَقَاسِنِى، عَشْقْ دَرَجَه‌سِنْدَه آرْزُولاُيُورْ. وَ مِعْدَه‌سِنِكْ غِدَا إِحْتِيَاجِنِى تَأْمِينْ اَيْتْمَگَه چَالِيشْدِيغِى گِبِى دُنْيَا قَدَرْ گَنِيشْ، بَلْكِه أَبَدَه قَدَرْ

خَبَرْ وَيرِرْ. أَلْبَتَّه قُرْآنِكْ حَقَّانِيَتِنَه شَهَادَتْ وَ دَلاَلَتْ اَيدَنْ بُتُونْ حُجَّتْلَرِی وَ دَلِيلْلَرِی وَ بُرْهَانْلرِی، طُولاَيِيسِيْلَه آخِرَتِكْ وُجُودُيْنَه وَ تَحَقُّقُنَه وَ آچِيلْمَه‌سِنَه دَخِی دَلاَلَتْ وَ شَهَادَتْ اَيدَرْلَرْ.

اِيشْتَه بَاقْ، بُو رُكْنُ-اِيمَانِی نَه قَدَرْ قُوَّتْلِی وَ قَطْعِی اُولْدُيغُنُی گُورْ.

نور بلجيسی

كَائِنَاتْ حَقِيقَتْلَرِينِكْ تَصْدِيقْلَرِى اِيچِنْدَه) بِيكْلَرْ آيَاتِيْلَه إِدِّعَا وَ إِثْبَاتْ اَيتْدِكْلَرِى حَقِيقَتِ-حَشْرِيَه، أَلْبَتَّه گُونَشْ وَ گُونْدُوزْ گِبِى بِرْ قَطْعِيَتْدَه‌دِرْ.

أَوَتْ حَشِرْ گِبِى، أَكْ عَجِيبْ وَ أَكْ دَهْشَتْلِى وَ طَوْرِ-عَقْلِكْ خَارِجِنْدَه بِرْ مَسْئَلَه، آنْجَقْ وَ آنْجَقْ بُويْلَه خَارِقَه اِيكِى اُسْتَادِكْ دَرْسْلَرِيْلَه حَلّ اَيدِيلِيرْ، آكْلَاشِيلِيرْ. أَسْكِى زَمَانْ يَيْغَمْبَرْلَرِى اُمَّتْلَرِينَه قُرْآنْ گِبِى اِيضَاحَاتْ وَيرْمَدِكْلَرِينِكْ سَبَبِى، اُو دَوِرْلَرْ بَشَرِكْ بَدَوِيَتْ وَ طُفُولِيَتْ دَوْرِى اُولْمَاسِيدِرْ. إِبْتِدَائِى دَرْسْلَرْدَه اِيضَاحْ آزْ اُولُورْ.

اَلْحَاصِلْ: مَادَامْ جَنَابِ-حَقّكْ أَكْثَرْ إِسْمْلَرِى آخِرَتِى إِقْتِضَا اَيدِوبْ اِيسْتَرْلَرْ. أَلْبَتَّه اُو إِسْمْلَرَه دَلَالَتْ اَيدَنْ بُتُونْ حُجَّتْلَرْ، بِرْ جِهَتْدَه آخِرَتِكْ تَحَقُّقُنَه دٰخِى دَلَالَتْ اَيدَرْلَرْ. وَ مَادَامْ مَلَائِكَه‌لَرْ آخِرَتِكْ وَ عَالَمِ-بَقَانِكْ دَائِرَه‌لَرِينِى گُورْدُكْلَرِينِى خَبَرْ وَيرِيُورْلَرْ. أَلْبَتَّه مَلَائِكَه وَ رُوحْلَرِكْ وَ رُوحَانِيَاتِكْ وُجُودْ وَ عُبُودِيَتْلَرِينَه شَهَادَتْ اَيدَنْ دَلِيلْلَرْ، طُولَايِيسِيْلَه آخِرَتِكْ وُجُودُينَه دٰخِى دَلَالَتْ اَيدَرْلَرْ. وَ مَادَامْ مُحَمَّدْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامِكْ بُتُونْ حَيَاتِنْدَه وٰحْدَانِيَتْدَنْ صُوكْرَه أَكْ دَائِمِى دَعْوَاسِى وَ مُدَّعَاسِى وَ أَسَاسِى آخِرَتْدِرْ؛ أَلْبَتَّه اُو ذَاتِكْ نُبُوَّتِنَه وَ صِدْقِنَه دَلَالَتْ اَيدَنْ بُتُونْ مُعْجِزَه‌لَرِى وَ حُجَّتْلَرِى، (بِرْ جِهَتْدَه، طُولَايِيسِيْلَه) آخِرَتِكْ تَحَقُّقُنَه وَ گَلَه‌جَگِنَه شَهَادَتْ اَيدَرْلَرْ. وَ مَادَامْ قُرْآنِكْ دُرْتْدَنْ بِرِيسِى حَشِرْ وَ آخِرَتْدِرْ وَ بِيكْ آيَاتِيْلَه اُونُكْ إِثْبَاتِنَه چَالِيشِيرْ وَ اُونُ

دَلاَلَتْ اَيدَنْ حَدْسِزْ أَمَارَه وَ دَلِيلْلَرْ وَارْ. وَ بِزْ آخِرَتْ صَالُونْلْرِنْدَه وَ بَعْضِ دَائِرَه‌لَرِنْدَه گَزْدِيگِمِزِى، بِرْبِرِيمِزَه مُطَابِقْ اُولاَرَقْ سِزِكْ قُومَانْدَانْلْرِيكْزْ اِيلَه گُورُوشْدُيگُمُزْ زَمَانْ سُويْلَه‌مِشِزْ وَ دَائِمَا دَه سُويْلُه‌يُورُزْ. أَلْبَتَّه بُو گَزْدِيگِمِزْ بَاقِى وَ مُكَمَّلْ صَالُونْلْرْ وَ بُو صَالُونْلْرِكْ آرْقَه‌لَرِنْدَه تَفْرِيشْ وَ تَزْيِينْ اَيدِيلْمِشْ اُولاَنْ سْرَايْلْرْ وَ مَنْزِلْلَرْ، هِيچْ شُبْهَه‌مِزْ يُوقْدُرْ كِه، غَايَتْ أَهَمِّيَتْلِى مِسَافِرْلَرِى اُو يَرْلَرْدَه إِسْكَانْ اَيتْمَكْ اُوزَرَه بَكْلِه‌يُورْلْرْ. سِزَه قَطْعِى بَيَانْ اَيدِيِيُورُزْ." دِيِيَه سُؤَالِمِزَه جَوَابْ وَيرِيِيُورْلْرْ.

هَمْ مَادَامْ خَالِقِمِزْ، بِزَه أَكْ بُيُوكْ مُعَلِّمْ وَ أَكْ مُكَمَّلْ اُسْتَادْ وَ شَاشِيرْمَازْ وَ شَاشِيرْتْمَازْ أَكْ طُوغْرُى رَهْبَرْ اُولاَرَقْ مُحَمَّدِ-عَرَبِى عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمِى تَعْيِينْ اَيتْمِشْ. وَ أَكْ صُوكْ أَلْچِى اُولاَرَقْ گُونْدَرْمِشْ. بِزْ دَاخِى، عِلْمَ الْيَقِينْ مَرْتَبَه‌سِنْدَنْ عَيْنَ الْيَقِينْ وَ حَقَّ الْيَقِينْ مَرْتَبَه‌لَرِينَه تَرَقِّى وَ تَكَمُّلْ اَيتْمَكْ اُوزَرَه هَرْ شَيْدَنْ أَوَّلْ بُو اُسْتَادِيمِزْدَنْ، خَالِقِمِزْدَنْ صُورْدُيغُمُزْ سُؤَالِى صُورْمَقْلِغِمِزْ لاَزِمْ گَلِيِيُورْ. چُونْكُه اُو ذَاتْ، خَالِقِمِزْ طَرَفِنْدَنْ هَرْ بِرِى بِرَرْ نِشَانَهْ-تَصْدِيقْ اُولاَنْ بِيكْ مُعْجِزَاتِيْلَه، قُرْآنِكْ بِرْ مُعْجِزَه‌سِى اُولاَرَقْ قُرْآنِكْ حَقّ وَ كَلاَمُ اللهْ اُولْدُيغُنُى إِثْبَاتْ اَيتْدِيگِى گِبِى؛ قُرْآنْ دَاخِى، قِرْقْ نَوْعِ إِعْجَازْ اِيلَه، اُو ذَاتِكْ بِرْ مُعْجِزَه‌سِى اُولُوبْ، اُونُكْ طُوغْرُى وَ رَسُولُ اللهْ اُولْدُيغُنُى إِثْبَاتْ اَيدَه‌رَكْ اِيكِيسِى بَرَابَرْ، بِرِى عَالَمِ-شَهَادَتْ لِسَانِى (بُتُونْ حَيَاتِنْدَه بُتُونْ أَنْبِيَا وَ أَوْلِيَانِكْ تَصْدِيقْلَرِى آلْتِنْدَه) دِيگَرِى عَالَمِ-غَيْبْ لِسَانِى (بُتُونْ سَمَاوِى فَرْمَانْلْرِكْ وَ

بِرْ چِرْكِينْلِكْدِرْ كِه؛ حَقْ وَ حَفِيظْ وَ حَكِيمْ وَ جَمِيلْ وَ رَحِيمْ إِسْمْلَرِينَه شَهَادَتْ اَيدَنْ بُتُونْ مَوْجُودَاتْ اُونِى رَدّ اَيدَرْ. يُوزْ دَرَجَه مُحَالْ وَ بِيكْ وَجِهْلَه مُمْتَنِعْدِرْ دَيرْلَرْ. اِيشْتَه بِزْ خَالِقِمِزْدَنْ حَشْرَه دَائِرْ صُورْدُيغُمُزْ سُؤَالَه، "حَقْ"، "حَفِيظْ"، "حَكِيمْ"، "جَمِيلْ"، "رَحِيمْ" إِسْمْلَرِى جَوَابْ وَيرِوبْ دِيَرْلَرْ: "بِزْ، حَقْ وَ حَقِيقَتْ اُولْدُيغُمُزْ گِبِى وَ هَمْ بِزَه شَهَادَتْ اَيدَنْ مَوْجُودَاتِكْ تَحَقُّقِى مِثْلُو، حَشِرْ حَقْدِرْ وَ مُحَقَّقْدِرْ."

هَمْ مَادَامْ... دَاهَا يَازَاجَقْدِمْ، فَقَطْ گُونَشْ گِبِى مَعْلُومْ اُولْمَاسِنْدَنْ قِيصَه كَسْدِمْ. اِيشْتَه گَچْمِشْ مِثَالْلَرْدَه وَ مَادَامْلَرْدَه كِى مَادَّه‌لَرَه قِيَاسًا، جَنَابِ-حَقّكْ يُوزْ، بَلْكِه بِيكْ أَسْمَاسِنِكْ كَائِنَاتَه بَاقَانْ إِسْمْلَرِينِكْ هَرْ بِرِيسِى، نَاصِلْكِه مَوْجُودَاتْدَه كِى آيِينَه وَ جِلْوَه‌لَرِيْلَه مُسَمَّاسِنِى بَدَاهَتْلَه إِثْبَاتْ اَيدَرْ. عَيْنًا اُويْلَه دَه؛ حَشْرِى وَ دَارِ-آخِرَتِى دَه گُوسْتَرِرْلَرْ وَ قَطْعِيَتْلَه إِثْبَاتْ اَيدَرْلَرْ.

هَمْ نَاصِلْ خَالِقِمِزْدَنْ صُورْدُيغُمُزْ سُؤَالِمِزَه، اُو رَبّمِزْ بُتُونْ فَرْمَانْلَرِيْلَه وَ نَازِلْ اَيتْدِيگِى بُتُونْ كِتَابْلَرِيْلَه وَ مُسَمَّا اُولْدُيغُى أَكْثَرْ إِسْمْلَرِيْلَه بِزَه قُدْسِى وَ قَطْعِى جَوَابْ وَيرِيُورْ. عَيْنًا اُويْلَه دَه، مَلَائِكَه‌لَرِيْلَه وَ اُونْلَرِكْ دِيلِيْلَه دَاهَا بَاشْقَه بِرْ طَرْزْدَه دَيدِيرِرْ:

"سِزِكْ زَمَانِ-آدَمْدَنْ بَرِى هَمْ رُوحَانِيلَرْلَه، هَمْ بِزِمْلَه گُورُوشْمَكْزِكْ يُوزَرْ تَوَاتُرْ قُوَّتِنْدَه حَادِثَه‌لَرِى وَارْ وَ بِزِمْ وَ رُوحَانِيلَرِكْ وُجُودْلَرِينِه وَ عُبُودِيَتْلَرِينَه

الْجَلاَلِكْ حَفِيظْ إِسْمِيْلَه مُتَمَادِيًا عَمَلْلَرِى قَيْدْ اَيدِيلَنْ وَ كَائِنَاتِى عَلاَقَه‌دَارْ اَيدَه‌جَكْ أَفْعَالْلَرِى اُو إِسْمِكْ كَاتِبِينِ-كِرَامْلْرِيْلَه يَازِيلاَنْ وَ هَرْ شَيْدَنْ زِيَادَهْ اُو إِسْمِكْ نَظَرِ-دِقَّتِنَه مَظْهَرْ بُولُونَانْ بُو إِنْسَانْلْرْ، أَلْبَتَّه وَ أَلْبَتَّه وَ هَرْ حَالْدَه وَ هِيچْ بِرْ شُبْهَه گَتِيرْمَزْ كِه؛ بُو يِگِرْمِى حَقِيقَتِكْ حُكْمُيْلَه، إِنْسَانْلْرْ اِيچِونْ بِرْ حَشِرْ وَ نَشِرْ اُولاَجَقْ وَ حَقْ إِسْمِيْلَه أَوَّلْكِى خِدْمَتْلَرِينِكْ مُكَافَاتِنِى وَ قُصُورَاتِنِكْ مُجَازَاتِنِى چَكَه‌جَكْ. وَ حَفِيظْ إِسْمِيْلَه جُزْئِى كُلِّى قَيْدْ آلْتِنه آلِينَانْ هَرْ عَمَلِنْدَنْ مُحَاسَبَه وَ صُورْغُويه چَكِيلَه‌جَكْ. وَ دَارِ-بَقَادَه سَعَادَتِ-أَبَدِيَه ضِيَافَتْگَاهِنِكْ وَ شَقَاوَتِ-دَائِمَه حَبْسْخَانَه‌سِنِكْ قَبُولْرِى آچِيلاَجَقْ. وَ بُو عَالَمْدَه چُوقْ طَائِفَه‌لَرَه قُومَانْدَانْلِقْ يَاپَانْ وَ قَارِيشَانْ وَ بَعْضًا قَارِيشْدِيرَانْ بِرْ ضَابِطْ، طُوپْرَاغَه گِيرُوبْ هَرْ عَمَلِنْدَنْ سُؤَالْ اُولُونْمَامْقْ وَ اُويَانْدِيرِيلْمَامْقْ اُوزَرَه يَاتُوبْ صَاقْلاَنْمِيه‌جَقْدِرْ. يُوقْسَه سِينَگِكْ سَسِنِى اِيشِيدُوبْ حَقِّ-حَيَاتِنِى وَيْرْمَكْلَه فِعْلاً جَوَابْ وَيْرْدِيگِى حَالْدَه، گُوكْ گُورُولْتُيسُى قُوَّتِنْدَه بَقَايه عَائِدْ حَدْسِزْ حُقُوقُ-إِنْسَانِيَه‌نِكْ، مَذْكُورْ يِگِرْمِى حَقِيقَتْلْرْ لِسَانْلْرِيْلَه اَيدِيلَنْ وَ عَرْشِى وَ فَرْشِى چِينْلاَتَانْ دُعَالْرِينِى اِيشِيتْمَه‌مَكْ وَ اُو حَدْسِزْ حُقُوقُى ضَايِعْ اَيتْمَكْ وَ سِينَكْ قَنَادِينِكْ إِنْتِظَامِى شَهَادَتِيْلَه سِينَكْ قَنَادِى قَدْرْ إِسْرَافْ اَيتْمَه‌يَنْ بِرْ حِكْمَتْ، بُتُونْ اُو حَقِيقَتْلْرِكْ بَاغْلاَنْدِقْلْرِى إِنْسَانِى إِسْتِعْدَادَاتِى وَ أَبَدَه اُوزَانَانْ أَمَلْلَرِى وَ آرْزُولْرِى وَ اُو إِسْتِعْدَادْ وَ آرْزُولْرِى بَسْلَه‌يَنْ كَائِنَاتِكْ پَكْ چُوقْ رَابِطَه‌لْرِينِى وَ حَقِيقَتْلْرِينِى بُتُونْ بُتُونْ إِسْرَافْ اَيتْمَكْ اُويْلَه بِرْ حَقْسِزْلِقْدِرْ وَ إِمْكَانْ خَارِجِنْدَه وَ ظَالِمَانَه

جُزْئِى وَ كُلّى حَرَكَاتِى قَيْدْ اَيدِيلَنْ بِرْ مُتَصَرِّفِى وَ سَمَا وَ أَرْضْ وَ جِبَالِكْ قَالْدِيرْمَاسِنْدَنْ چَكِينْدِكْلَرِى أَمَانَتِ-كُبْرَايِى اُومُوزِينِه آلاَنْ وَ اُوكْنَه اِيكِى عَجِيبْ يُولْ آچِيلاَنْ، بِرْ يُولْدَه ذِى حَيَاتِكْ أَكْ بَدْبَخْتِى وَ دِيگَرِنْدَه أَكْ بَخْتِيَارِى، چُوقْ گَنِيشْ بِرْ عُبُودِيَتْلَه مُكَلَّفْ بِرْ عَبْدِ-كلّى وَ كَائِنَاتْ سُلْطَانِنِكْ إِسْمِ-أَعْظَمِنِه مَظْهَرْ وَ بُتُونْ أَسْمَاسِنِه أَكْ جَامِعْ بِرْ آيِينَه سِى وَ خِطَابَاتِ-سُبْحَانِيَه سِنَه وَ قُونُوشْمَه لَرِينِه أَكْ آكْلاَيِشْلِى بِرْ مُخَاطَبِ-خَاصّى وَ كَائِنَاتِكْ ذِى حَيَاتْلَرِى اِيچِنْدَه أَكْ زِيَادَه إِحْتِيَاجْلِيسِى وَ حَدْسِزْ فَقْرِيْلَه وَ عَجْزِيْلَه بَرَابَرْ حَدْسِزْ مَقْصَدْلَرِى وَ آرْزُولَرِى وَ نِهَايَتْسِزْ دُشْمَنْلَرِى وَ اُونُ إِنْجِيتَنْ ضَرَرْلِى شَيْلَرِى بُولُونَانْ بِرْ بِيچَارَه ذِى حَيَاتِى وَ إِسْتِعْدَادْجَه أَكْ زَنْكِينِى وَ لَذَّتِ-حَيَاتْ جِهَتِنْدَه أَكْ مُتَأَلِّمِى وَ لَذَّتْلَرِى دَهْشَتْلِى أَلَمْلَرْلَه آلُودَه وَ بَقَايَه أَكْ زِيَادَه مُشْتَاقْ وَ مُحْتَاجْ وَ أَكْ چُوقْ لاَيِقْ وَ مُسْتَحَقْ وَ دَوَامِى وَ سَعَادَتِ-أَبَدِيَه يِى حَدْسِزْ دُعَالَرْلَه اِيسْتَه يَنْ وَ يَالْوَارَانْ وَ بُتُونْ دُنْيَا لَذَّتْلَرِى اُوكْاَ وَيرِيلْسَه، اُونُكْ بَقَايَه قَارْشِى آرْزُوسُنُى تَطْمِينْ اَيتْمَه يَنْ و اُوكْاَ إِحْسَانْلَرْ اَيدَنْ ذَاتِى پَرَسْتِشْ دَرَجَه سِنْدَه سَوَنْ وَ سَوْدِيرَنْ وَ سَوِيلَنْ چُوقْ خَارِقَه بِرْ مُعْجِزَهِ-قُدْرَتِ-صَمَدَانِيَه وَ بِرْ أَعْجُوبَهِ-خِلْقَتْ وَ كَائِنَاتِى اِيچِنَه آلاَنْ وَ أَبَدَه گِيتْمَكْ اِيچُونْ يَارَادِيلْدِيغِنه بُتُونْ جِهَازَاتِ-إِنْسَانِيَه سِى شَهَادَتْ اَيدَنْ.. بُويْلَه يِگَرْمِى كُلّى حَقِيقَتْلَرْ اِيلَه جَنَابِ-حَقّكْ حَقْ إِسْمِنَه بَاغْلاَنَانْ وَ أَكْ كُوچُكْ ذِى حَيَاتِكْ أَكْ جُزْئِى إِحْتِيَاجِنِى گُورَنْ وَ نِيَازِينِى اِيشِيدَنْ وَ فِعْلاً جَوَابْ وَيرَنْ حَفِيظِ-ذُو

عَيْنًا أُويْلَه دَه؛ سَمَاوَاتْ وَ أَرْضِكْ خَالِقِ-ذُو الْجَلَالِنِكْ بِرْ سَاعَتِ-أَكْبَرِى أُولاَنْ بُو دُنْيَانِكْ ثَانِيَه‌لَرِينِى صَايَانْ گُونْلَرْ وَ دٰقِيقَه‌لٰرِينِى حَسَابْ اَيدَنْ سَنَه‌لَرْ وَ سَاعَتْلٰرِينِى گُوسْتَرَنْ عَصِرْلٰرْ وَ گُونْلَرِينِى بِيلْدِيرَنْ دَوِرْلَرْ بِرْبِرِينَه بَكْزَرْ، بِرْبِرِينِى إِثْبَاتْ اَيدَرْ. وَ بُو گَيجَه‌نِكْ صَبَاحِى وَ بُو قِيشِكْ بٰهَارِى قَطْعِيَتِنْدَه فَانِى دُنْيَانِكْ قَرَاكْلِقْلِى قِيشِنِكْ بَاقِى بِرْ بٰهَارِى وَ سَرْمَدِى بِرْ صَبَاحِى گَلَه‌جَگِنِى حَدْسِزْ أَمَارَه‌لَرْلَه خَبَرْ وَيرِرْ دِيَه، "حَفِيظْ" إِسْمِى اِيلَه **هُوَ الْاَوَّلُ وَ الْاٰخِرُ وَ الظَّاهِرُ وَ الْبَاطِنُ** إِسْمْلَرِى، بِرْ خَالِقِمِزْدَنْ صُورْدُيغُمُزْ حَشِرْ مَسْئَلَه‌سِنَه، مَذْكُورْ حَقِيقَتْلَه جَوَابْ وَيرِيُورْلْرْ.

هَمْ مَادَامْ گُوزُيمُزْلَه گُورُويُورُزْ وَ عَقْلِمِزْلَه آكْلِيُورُزْ كِه؛ إِنْسَانْ شُو كَائِنَاتْ آغَاجِنِكْ أَكْ صُوكْ وَ أَكْ جَمْعِيَتْلِى مَيْوَه‌سِى وَ حَقِيقَتِ-مُحَمَّدِيَه عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمْ جِهَتِيْلَه چَكِرْدَكِ-أَصْلِيسِى وَ كَائِنَاتْ قُرْآنِنِكْ آيَتِ-كُبْرَاسِى وَ إِسْمِ-أَعْظَمِى طَاشِيَانْ آيَتُ الْكُرْسِيسِى وَ كَائِنَاتْ سْرَايِنِكْ أَكْ مُكَرَّمْ مِسَافِرِى وَ أُو سْرَايْدَه كِى سَائِرْ سَكَنَه‌لَرْدَه تَصَرُّفْه مَأْذُونْ أَكْ فَعَّالْ مَأْمُورُى وَ كَائِنَاتْ شَهْرِينِكْ زَمِينْ مَحَلَّه‌سِنِكْ بَاغْچَه‌سِنْدَه وَ تَارْلاَسِنْدَه، وَارِدَاتْ وَ صَرْفِيَاتِنَه وَ زَرْعْ وَ أَكِيلْمَسِنَه نَظَارَتَه مَأْمُورْ وَ يُوزَرْ فَنْلَرْ وَ بِيكْلَرْ صَنْعَتْلٰرْلَه تَجْهِيزْ اَيدِيلْمِشْ أَكْ گُورُولْتُولُ وَ مَسْؤُلِيَتْلِى نَاظِرِى وَ كَائِنَاتْ نُولْكَه‌سِنِكْ أَرْضْ مَمْلَكَتِنْدَه، پَادِشَاهِ-أَزَلْ وَ أَبَدِكْ غَايَتْ دِقَّتْ آلْتِنْدَه بِرْ مُفَتِّشِى، بِرْ نَوْعِ خَلِيفَهِ-أَرْضِى وَ

صَابِيسِنْجه لِسَانْلَرِيْلَه ذِكْرْ اَيدِوبْ مَدحْ وَ ثَنَا اَيدَرْ، گُونْدُوزْ گِجِي وَ اِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ حَقِيقَتِنِي گُوسْتَرِرْ.

بُو حَشْمَتْلِي آغَاجِكْ بَاطِنِي ايسه، حَدْسِزْ وَ حَسَابَه گَلْمَزْ مُنْتَظَمْ مَاكِينه‌لَرِي وَ مِيزَانْلِي فَابْرِيقَه‌لَرِي كَمَالِ-دِقَّتْ وَ إِنْتِظَامْلَه اِيشْلَتْدِيرَنْ اُويْلَه بِرْ قَزْغَانْ وَ تَزْگَاهْدِرْ كِه، بِرْ دِرْهَمْدَنْ بِيكْ بْطْمَانْ طَعَامْلَرِي پِيشِيرِيرْ، آجْلَرْه يَتِيشْدِيرِرْ. وَ اُويْلَه بِرْ مِيزَانْ وَ دِقَّتْلَه اِيشْلَرْ كِه، ذَرَّه قَدَرْ تَصَادُفْكْ قَارِيشْمَاسِنه بِرْ يَرْ بِيرَاقْمِيُورْ. هُوَ الْبَاطِنُ إِسْمِنِي زَمِينكْ اِيچْ يُوزُيْلَه يُوزْ بِيكْ دِيلْ اِيلَه تَسْبِيحْ اَيدَنْ بَعْضِ مَلَائِكَه گِجِي يُوزْ بِيكْ طَرْزْلَرْدَه إِعْلَانْ اَيدِوبْ إِثْبَاتْ اَيدَرْ.

هَمْ أَرْضْ، سَنَوِي حَيَاتِي حَيْثِيَتِيْلَه بِرْ آغَاجْ اُولْدُيغُى وَ اُو دُرْتْ إِسِمْ اِيچِنْدَه حَفِيظِيَتِي وَ اُونُكْلَه حَشِرْ قَيُوسِنه بِرْ آنَاخْتَارْ يَاپْدِيغِى گِبِي، عَيْنًا اُويْلَه دَه، دَهْرِي وَ دُنْيَا حَيَاتِي جِهَتِيْلَه بِنَه مَيْوَه‌لَرِي آخِرَتْ پَازَارِينه گُونْدَرِيلَنْ بِرْ مُنْتَظَمْ آغَاجْدِرْ. وَ اُو دُرْتْ إِسْمَه اُويْلَه بِرْ مُظْهَرْ، بِرْ آيِينَه وَ آخِرَتَه گِيدَنْ بِرْ يُولْ آچَارْ كِه، گِنِيشْلِگِنِي إِحَاطَه‌يه وَ تَعْبِيرَه عَقْلِمِزْ كَافِى گَلْمِيُورْ. يَالْكِزْ بُو قَدَرْ دَيرِزْ: نَاصِلْكِه بِرْ سَاعَتِكْ ثَانِيَه‌لَرِي وَ دَقِيقَه‌لَرِي وَ سَاعَتْلَرِي وَ گُونْلَرِي صَايَانْ هَفْتَه‌لِقْ سَاعَتِكْ مِيلْلَرِي بِرْبِرِينَه بَكْزَرْ، بِرْبِرِينِي إِثْبَاتْ اَيدَرْ. ثَانِيَه‌لَرِكْ حَرَكَتِنِي گُورَنْ، سَائِرْ چَرْخْلَرِكْ حَرَكَتْلَرِينِي تَصْدِيقْ اَيتْمَكَه مَجْبُورْ اُولُورْ.

بٰهَارْ چَارْشَافِنِی گِیَهنْ زَمِینْ یُوزُینُكْ مِیلْیَارْلُرْ دَالْ، بُودَاقْ، مَیْوَه وَیرَنْ وَ چِیچَكْ آچَانْ آغَاجِنِكْ تَشْكِیلاَتِنه دَائِرْ إِلٰهِی أَمِرْلَرِكْ مَجْمُوعَه‌چِقْلٰرِی وَ قَدَرْدَنْ گَلَنْ دُسْتُورْلَرِكْ لِیسْتَه‌لَرِی وَ گَچَنْ یَازِكْ اِیشْلَدِیگِی وٰظِیفَه‌لَرِكْ كُوچُوجُكْ صَحِیفَهٔ-عَمَلْلَرِی وَ دَفْتَرِ-خِدمَاتِیدِرْ كِه، بِالْبَدَاهَه بِرْ حَفِیظِ-ذُو الْجَلاَلِ وَالْإِكْرَامِكْ حَدْسِزْ قُدْرَتْ، عَدَالَتْ، حِكْمَتْ، رَحْمَتْ اِیلَه اِیشْ گُورْدُیگُنُی گُوسْتَرِیُورْ.

وَ سَنَوِی زَمِینْ آغَاجِنِكْ آخِرِی اِیسَه، اِیكِنْجِی گُوزْدَه اُو آغَاجِكْ گُورْدُیگُی بُتُونْ وٰظِیفَه‌لَرِینِی وَ أَسْمَاءِ-إِلٰهِیَه قَارْشِی اَیتْدِیگِی بُتُونْ فِطْرِی تَسْبِیحَاتْلٰرِینِی وَ گَلَه‌جَكْ بٰهَارْ حَشْرِنْدَه نَشِرْ اُولاَ بِیلَنْ بُتُونْ صَحَائِفِ-أَعْمَالْلَرِینِی، ذَرَّه‌جِكْ وَ كُوچُوجُكْ قُوطُوجُقْلٰرِكْ اِیچِنَه قُویُوبْ، حَفِیظِ-ذُو الْجَلاَلِكْ دَسْتِ-حِكْمَتِنَه تَسْلِیمْ اَیدَرْ. هُوَ الْآخِرُ إِسْمِنِی حَدْسِزْ دِیلْلَرْلَه كَائِنَاتْ یُوزُنْدَه اُوقُورْ.

وَ بُو آغَاجِكْ ظَاهِرِی اِیسَه، حَشْرِكْ اُوچْ یُوزْ بِیكْ مِثَالْلَرِینِی وَ أَمَارَه‌لَرِینِی گُوسْتَرَنْ اُوچْ یُوزْ بِیكْ كُلِّی وَ چَشِیدْ چِیچَكْلَرْ آچُوبْ حَدْسِزْ رَحْمَانِیَتْ وَ رَزَّاقِیَتْ وَ رَحِیمِیَتْ وَ كَرِیمِیَتْ سُفْرٰه‌لْرِینِی سَرَه‌رَكْ ذِی‌حَیَاتْلٰرْه ضِیَافَتْلَرْ وَیرْمَكْلَه هُوَ الظَّاهِرُ إِسْمِنِی مَیْوَه‌لَرِی، چِیچَكْلَرِی، طَعَامْلٰرِی

وَ الْاٰخِرُ إِسْمِنَه مٰظْهٰرْ أُولاَنْ مَيْوَەسِی اِيسَه، چَكِرْدَكْلَرِيْلَه أُو آغَاجِكْ اِيشْلَدِيگِی بُتُونْ فِطْرِی وٰظِيفَەلَرِينِكْ فِهْرِسْتَەسِنِی وَ عَمَلْلَرِينِكْ لِيسْتَەسِنِی وَ حَيَاتِ-ثَانِيَەسِنِكْ دُسْتُورْلْرِينِی إِحْتِوَا اَيدَنْ بِرْ صَنْدُوقْچَەدِرْ كِه، أَعْظَمِی دَرَجَەدَه حَفِيظِيَتَه شَهَادَتْ اَيدَرْ.

وَ الظَّاهِرُ إِسْمِنَه مٰظْهٰرْ أُولانْ أُو آغَاجِكْ صُورَتِ-جِسْمَانِيَەسِی اِيسَه، أُويْلَه تَنَاسُبْلُی وَ صَنْعَتْلِی وَ سُوسْلُی بِرْ حُلَّه، بِرْ لِبَاسْ وَ آيْرِی آيْرِی نَقِشْلْرْ وَ زِينَتْلَرْ وَ يَالْدِيزْلِی نِشَانْلْرْ اِيلَه تَزْيِينْ اَيدِيلْمِشْ؛ گُويَا يَتْمِشْ رَنْكْلِی بِرْ حُورِی أَلْبِسَەسِيدِرْ كِه، حَفِيظِيَتْ اِيچِنْدَه عَظَمَتِ-قُدْرَتْ وَ كَمَالِ-حِكْمَتْ وَ جَمَالِ-رَحْمَتِی گُوزْلَرَه گُوسْتَرِرْ.

وَ الْبَاطِنُ إِسْمِنَه آيِينَه أُولاَنْ أُو آغَاجِكْ اِيچِنْدَه كِی مَاكِينَەسِی اِيسَه، أُويْلَه مُنْتَظَمْ وَ مُكَمَّلْ وَ مُعْجِزَاتْلِی بِرْ فَابْرِيقَه، بِرْ تَزْگَاهْ، بِرْ كِيمْيَاخَانَه وَ هِيچْ بِرْ دَالِی وَ مَيْوَەيِی وَ يَاپْرَاغِی غِدَاسِزْ بِيرَاقْمْيَانْ مِيزَانْلِی بِرْ قَزَغَانِ-أَرْزَاقْدِرْ كِه؛ حَفِيظِيَتْ اِيچِنْدَه كَمَالِ-قُدْرَتْ وَ عَدَالَتْ وَ جَمَالِ-رَحْمَتْ وَ حِكْمَتِی گُونَشْ گِبِی إِثْبَاتْ اَيدَرْ.

عَيْنًا أُويْلَه دَه، كُرَهٔ-أَرْضْ، سَنَوِی مَوْسِمْلَرْ جِهَتِنْدَه بِرْ آغَاجْدِرْ. إِسْمِ-أَوَّلْ جِلْوَەسِيْلَه گُوزْ مَوْسِمْنْدَه حَفِيظِيَتَه أَمَانَتْ اَيدِيلَنْ بُتُونْ تُخُمْلْرْ وَ چَكِرْدَكْلَرْ،

وَ هِيچْلِكْدَه مُحْوْ اُولْمٰقْ وَ بَاشْدٰه نَوْعِ-بَشَرْ اُولاَرٰقْ ذِىحَياتْلُرْ إِعْدَامْ اَيدِيلْمَكْ اِيچِونْ يَارَادِيلْمٰه‌مِشْلُرْ. بَلْكِه بَقَايه تَرَقِّى اِيلَه وَ دَوَامٰه تَصَفِّى اِيلَه وَ سَرْمَدِى وَظِيفَه‌يَه إِسْتِعْدَادِيلْه گِيرْمَكْ اِيچِونْ خَلْقْ اُولُونْدُقْلَرِينِى غَايَتْ قُوَّتْلِى إِثْبَاتْ اَيدَرْ.

أَوَتْ هَرْ بٰهَارْدٰه مُشَاهَدَه اَيدِيُورُزْ كِه: گُوزْ مَوْسِمِى قِيَامَتِنْدَه وَفَاتْ اَيدَنْ حَدْسِزْ نَبَاتَاتْ، بٰهَارْ حَشْرِنْدَه هَرْ بِرْ آغَاجْ، هَرْ بِرْ كُوكْ، هَرْ بِرْ چِكِرْدَكْ، هَرْ بِرْ تُخُمْ وَ إِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ آيَتِنِى اُوقُويُوبْ بِرْ مَعْنَاسِنِى، بِرْ فَرْدِينِى كَنْدِى دِيلِيْلَه، گَچْمِشْ سَنَه‌لَرْدَه گُورْدُيگُى وٰظِيفَه‌نِكْ مِثَالْلَرِيْلَه تَفْسِيرْ اَيدَه‌رَكْ اُو عَظَمَتْلِى حَفِيظِيَتَه شَهَادَتْ اَيدَرْ. هُوَ الْاَوَّلُ وَ الْاٰخِرُ وَ الظَّاهِرُ وَ الْبَاطِنُ آيَتِنْدَه كِى دُرْتْ مُعَظَّمْ حَقِيقَتْلَرِى هَرْ شَيْدَه گُوسْتَرُوبْ حَفِيظِيَتِى أَعْظَمِى دَرَجَه‌دَه وَ حَشْرِى بٰهَارْ قُولاَيْلِغِنْدٰه وَ قَطْعِيَتِنْدَه بِزْلَرَه دَرْسْ وَيرِرْ.

أَوَتْ بُو دُرْتْ إِسْمِكْ جِلْوَه‌لَرِى، أَكْ جُزْئِيدَنْ أَكْ كُلِّى‌يَه قَدَرْ جَرَيَانْ اَيدَرْلَرْ. مَثَلاَ: نَاصِلْكِه بُو آغَاجِكْ مَنْشَئِى اُولاَنْ بِرْ چِكِرْدَكْ اَلْاَوَّلُ إِسْمِنَه مَظْهَرِيَتْلَه اُو آغَاجِكْ غَايَتْ مُكَمَّلْ پْرُوغْرَامِنِى وَ اِيجَادِينِكْ نُقْصَانْسِزْ جِهَازَاتِنِى وَ تَشَكُّلُنُكْ بُتُونْ شَرَائِطِنِى جَامِعْ بِرْ قُوطُوجُقْدُرْ كِه؛ حَفِيظِيَتِكْ عَظَمَتِنِى إِثْبَاتْ اَيدَرْ.

قَدْرْ اُو حَشْمَتِ-سُلْطَنَتِه وَ اُو كَمَالِ-رُبُوبِيَتِه ضِدْدِرْ، هَرْ ذِی‌شُعُورْ آكْلَارْ. بُونْلَرِه قِيَاسًا، عِنَايَتْ وَ عَدَالَتِی تَطْبِيقْ أَيْلَه.

اِيشْتَه خَالِقِمِزْدَنْ صُورْدُيغُمُزْ آخِرَتَه دَائِرْ سُؤَالِمِزَه "رَحْمَنْ" وَ "حَكِيمْ" وَ "عَدْلْ" وَ "كَرِيمْ" وَ "حَاكِمْ" إِسْمْلَرِی مَذْكُورْ حَقِيقَتْلَه جَوَابْ وَيرِيلِيُورْلَرْ، شَكْسِزْ شُبْهَه‌سِزْ، گُونَشْ گِبِی آخِرَتِی إِثْبَاتْ اَيدِيِيُورْلَرْ.

هَمْ مَادَامْ بِزْ گُوزُيُمزْلَه گُورُويُورُزْ: اُويْلَه إِحَاطَه‌لِی وَ عَظَمَتْلِی بِرْ حَفِيظِيَتْ حُكْمْ اَيدَرْ كِه، ذِی‌حَيَاتْ هَرْ شَيْئِكْ وَ هَرْ حَادِثَه‌نِكْ چُوقْ صُورَتْلَرِينِی وَ گُورْدُيگُی فِطْرِی وَظِيفَه‌سِنِكْ دَفْتَرِينِی وَ أَسْمَاءِ-إِلٰهِيه‌يَه قَارْشِی لِسَانِ-حَالْ اِيلَه تَسْبِيحَاتِنَه دَائِرْ صَحِيفَهٔ-أَعْمَالِنِی مِثَالِی لَوْحَه‌لْرِنْدَه وَ چِكِرْدَكْلَرِنْدَه وَ تُخْمْجُقْلَرِنْدَه وَ لَوْحِ-مَحْفُوظُكْ نُمُونَه‌جِكْلَرِی اُولَانْ قُوَايِ-حَافِظَه‌لَرِنْدَه وَ بِالْخَاصَّه إِنْسَانِكْ دِمَاغِنْدَه كِی پَكْ بُيُوكْ وَ پَكْ كُوچُكْ كُتُبْخَانَه‌سِی اُولَانْ قُوَّهٔ-حَافِظَه‌سِنْدَه وَ سَائِرْ مَادِّی وَ مَعْنَوِی إِنْعِكَاسْ آيِينَه‌لَرِنْدَه قَيْدْ اَيدَرْ، يَازْدِيرِرْ؛ ضَبْطْ اَيدَه‌رَكْ مُحَافَظَه آلْتِنَه آلِيرْ. صُوكْرَه مَوْسِمِی گَلْدِكْجَه بُتُونْ اُو مَعْنَوِی يَازِيلَرِی مَادِّی بِرْ طَرْزْدَه دَه گُوزُيُمزَه گُوسْتَرِوبْ مِيلْيُونْلَرْلَه مِثَالْلَرْ وَ دَلِيلْلَرْ وَ نُمُونَه‌لَرْ قُوَّتِيْلَه وَ إِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ آيَتِنْدَه كِی أَكْ عَجِيبْ بِرْ حَقِيقَتِ-حَشْرِيَه‌يِی، قُدْرَتِكْ بِرْ چِيچَكِی اُولَانْ هَرْ بَهَارْ، كَنْدِی چِيچَكِ-أَكْبَرِنْدَه مِيلْيَارْلَرْ دِيلْ اِيلَه كَائِنَاتَه إِعْلَانْ اَيدَرْ. وَ بَاشْدَه نَوْعِ-إِنْسَانْ اُولَارَقْ بُتُونْ ذِی‌حَيَاتْلَرْ وَ بُتُونْ أَشْيَا ، فَنَايَه دُوشْمَكْ وَ عَدَمَه سُقُوطْ اَيتْمَكْ

وَ حِكْمَتْ وَ عِنَايَتْ وَ عَدَالَتْ وَ سُلْطَنَتِ-سَرْمَدِيَه‌نِكْ غَايَتْ قَطْعِى اِيسْتَدِكْلَرِى دَارِ-آخِرَتْ وَ دَائِرَهِ-حَشِرْ وَ نَشْرِكْ آچِيلْمَامَسِيْلَه؛ اُو نِهَايَتْسِزْ جَمَالِ-رَحْمَتْ نِهَايَتْسِزْ بِرْ چِرْكِينْ مَرْحَمَتْسِزْلِكَه إِنْقِلَابْ اَيْتَمَه‌سِى وَ اُو حَدْسِزْ كَمَالِ-حِكْمَتْ، حَدْسِزْ قُصُورْلُى عَبَثِيَتَه وَ فَائِدَه‌سِزْ إِسْرَافَاتَه دُونْمَسِى وَ اُو غَايَتْ شِيرِينْ عِنَايَتْ، غَايَتْ آجِى إِهَانَتْلَرَه دَكِيشْمَسِى وَ اُو غَايَتْ مِيزَانْلِى وَ حَقَّانِيَتْلِى عَدَالَتْ، غَايَتْ شِدَّتْلِى ظُلْمْلَرَه قَلْبْ اُولْمَاسِى وَ اُو غَايَتْ دَرَجَه‌دَه حَشْمَتْلِى وَ قُوَّتْلِى سُلْطَنَتِ-سَرْمَدِيَه سُقُوطْ اَيْتْمَه‌سِى وَ حَشْرِكْ گَلْمَه‌مَسِيْلَه بُتُونْ حَشْمَتِى غَائِبْ اُولْمَاسِى وَ كَمَالَاتِ-رُبُوبِيَتِى عَجْزْ وَ قُصُورْ اِيلَه لَكَه‌دَارْ اُولْمَاسِى، هِيچْ بِرْ جِهَتِ-إِمْكَانِى يُوقْ؛ هِيچْ بِرْ عَقِلْ إِحْتِمَالْ وَيرَمَزْ، يُوزْ مُحَالْ اِيچِنْدَه بِرْدَنْ بُولُونُورْ، دَائِرَهِ-إِمْكَانْ خَارِجِنْدَه بَاطِلْ وَ مُمْتَنِعْدِرْ. چُونْكُه نَازَنِينْ وَ نَازْدَارْ بَسْلَه‌دِيگِى وَ عَقِلْ وَ قَلْبْ گِبِى جِهَازَاتْلَه سْعَادَتِ-أَبَدِيَه‌يَه وَ آخِرَتْدَه بَقَاءِ-دَائِمِيَه إِشْتِيَاقْ حِسِّنِى وَيرْدِيگِى حَالْدَه اُونُى أَبَدِى إِعْدَامْ اَيْتْمَكْ، نَه قَدَرْ غَدِرْلِى بِرْ مَرْحَمَتْسِزْلِكْ وَ اُونُكْ يَالْكِزْ دِمَاغِنَه يُوزَرْ حِكْمَتْلَرْ وَ فَائِدَه‌لَرْ طَاقْدِيغِى حَالْدَه اُونُى دِيرِيلْمَه‌مَكْ اُوزَرَه بُتُونْ جِهَازَاتِنِى وَ بِيكْلَرْ فَائِدَه‌لَرِى بُولُونَانْ إِسْتِعْدَادَاتِنِى عَاقِبَتْسِزْ بِرْ نُولُومْلَه فَائِدَه‌سِزْ، نَتِيجَه‌سِزْ، حِكْمَتْسِزْ بُتُونْ بُتُونْ إِسْرَافْ اَيْتْمَكْ نَه دَرَجَه خِلَافِ-حِكْمَتْ وَ بِيكْلَرْ وَعْدْ وَ عَهْدْلَرِينِى يَرِينَه گَتِيرْمَه‌مَكْ اِيلَه (حَاشَا) عَجْزِينِى وَ جَهْلِنِى گُوسْتَرْمَكْ، نَه

جَلَالِيَه‌نِكْ آثَارِينِي وَ جِلْوَه‌لَرِينِي گُورُويُورُزْ. حَتّٰى بِرْ آغَاجِكْ مَيْوَه‌لَرِى وَ چِيچَكْلَرِى صَايِيسِنْجه اُو آغَاجه حِكْمَتْلَرْ طَاقَانْ بِرْ حِكْمَتْ وَ هَرْ بِرْ إِنْسَانِكْ جِهَازَاتِى وَ حِسِّيَاتِى وَ قُوَّه‌لَرِى عَدَدِنْجَه إِحْسَانْلَرِى، إِنْعَامْلَرِى اُوكَا بَاغْلَامِشْ بِرْ رَحْمَتْ وَ قَوْمِ-نُوحْ وَ هُودْ وَ صَالِحْ عَلَيْهِمُ السَّلَامْ وَ قَوْمِ-عَادْ وَ ثَمُودْ وَ فِرْعَوْنْ گِبِى عَاصِى مِلَّتْلَرَه طُوقَاتْ وُورَانْ وَ أَكْ كُوچُكْ بِرْ ذِى‌حَيَاتِكْ حَقِّنِى مُحَافَظَه اَيدَنْ عِزَّتْلِى وَ عِنَايَتْلِى بِرْ عَدَالَتْ وَ وَ مِنْ اٰيَاتِهٖٓ اَنْ تَقُومَ السَّمَآءُ وَ الْاَرْضُ بِاَمْرِهٖ ثُمَّ اِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْاَرْضِ اِذَا اَنْتُمْ تَخْرُجُونَ آيَتِى، عَظَمَتْلِى بِرْ اِيجَازْ اِيلَه دَيرْ:

نَاصِلْكِه اِيكِى قِيشْلَه‌دَه يَاتَانْ وَ طُورَانْ مُطِيعْ عَسْكَرْلَرْ، بِرْ قُومَانْدَانِكْ چَاغِيرْمَاسِيلَه سِلَاحْ بَاشِنَه وَ وَظِيفَه بَاشِنَه بُورُو سَسِيلَه گَلْمَه‌لَرِى گِبِى، عَيْنًا اُويْلَه دَه: بُو اِيكِى قِيشْلَه‌نِكْ مِثَالِنْدَه وَ أَمْرَه إِطَاعَتِنْدَه قُوجه سَمَاوَاتْ وَ كُرَهٔ-أَرْضْ، سُلْطَانِ-أَزَلِينِكْ عَسْكَرْلَرِينَه اِيكِى مُطِيعْ قِيشْلَه گِبِى، نَه وَقِتْ حَضْرَتِ-إِسْرَافِيلْ عَلَيْهِ السَّلَامِكْ بُورُوسُيلَه اُو قِيشْلَه‌لَرْدَه ثُولُومْ اِيلَه يَاتَانْلَرْ چَاغِيرِيلْسَه، دَرْحَالْ جَسَدْ لِبَاسْلَرِينِي گِيوبْ طِيشَارِى فِيرْلَامَالَرِينِي إِثْبَاتْ اَيدِوبْ گُوسْتَرَنْ هَرْ بَهَارْدَه أَرْضْ قِيشْلَه‌سِى اِيچِنْدَه كِيلَرْ، مَلَكِ-رَعْدِكْ بُورُوسُيلَه عَيْنِ وَضْعِيَتِى گُوسْتَرْمَه‌سِيلَه نِهَايَتْسِزْ عَظَمَتِى آكْلَاشِيلَانْ بِرْ سُلْطَنَتِ-رُبُوبِيَتْ؛ أَلْبَتَّه وَ أَلْبَتَّه وَ هَرْ حَالْدَه وَ هِيچْ شُبْهَه گَتِيرْمَزْ كِه، (اُونُنْجُى سُوزْدَه إِثْبَاتِنَه بِنَاءً) اُو رَحْمَتْ

اَيدَنْ يَالْكِزْ بِرْ اِيزِينِى، سِينَه‌مَادە گِبِى كَشْفًا بِرْ گُولْگَه‌سِنِى، بِرْ تَرَشُّحُنُى گُوسْتَرْمَكْلَه دْعْوَابِى قَزَانْدِيغِى حَالْدَه؛ اُونُى نَفْىْ وَ إِنْكَارْ اَيدَنْ، بُتُونْ كَائِنَاتِى وَ أَزَلْدَنْ أَبَدَه قَدْرْ زْمَانْلْرِى گُورْمَكْ وَ گُوسْتَرْمَكْلَه آنْجَقْ إِنْكَارِينِى وَ نَفْيِنِى إِثْبَاتْ اِيلَه دْعْوَابِى قَزَانَه‌بِيلِيرْ. وَ بُو أَهَمِّيَتْلِى سِرْدْنْدِرْ كِه؛ خُصُوصِى بِرْ يَرَه بَاقْمْيَانْ وَ ايمَانِى حَقِيقَتْلْرْ گِبِى عُمُومْ كَائِنَاتَه بَاقَانْ نَفِيلَرْ، إِنْكَارْلْرْ (ذَاتِنْدَه مُحَالْ اُولْمَامْقْ شْرْطِيْلَه) إِثْبَاتْ اَيدِيلْمَزْ دِيبِه أَهْلِ-تَحْقِيقْ إِتِّفَاقْ اَيدِوبْ بِرْ دُسْتُورُ-أَسَاسِى قَبُولْ اَيتْمِشْلَرْ.

اِيشْتَه بُو قَطْعِى حَقِيقَتَه بِنَاءً بِيكْلَرْ فَيْلَسُوفْلْرِكْ مُخَالِفْ فِكِرْلَرِى، بُويْلَه ايمَانِى مَسْئَلَه‌لَرْدَه بِرْ تَكْ مُخْبِرِ-صَادِقَه قَارْشِى هِيچْ بِرْ شُبْهَه حَتَّى وَسْوَسَه وَيرْمَه‌مَكْ لَازِمْ اِيكَنْ، يُوزْ يِگِرْمِى دُرْتْ بِيكْ إِثْبَاتْ اَيدِيجِى أَهْلِ-إِخْتِصَاصْ وَ مُخْبِرِ-صَادِقِكْ وَ حَدْسِزْ وَ نِهَايَتْسِزْ مُثْبِتْ وَ مُتَخَصِّصْ أَهْلِ-حَقِيقَتْ وَ أَصْحَابِ-تَحْقِيقِكْ إِتِّفَاقْ اَيتْدِكْلَرِى أَرْكَانِ-ايمَانِيَه‌دَه؛ عَقْلِى گُوزُينَه اِينْمِشْ، قَلْبْسِزْ، مَعْنَوِيَاتْدَنْ اُوزَاقْلَاشْمِشْ، كُورْلَشْمِشْ بِرْ قَاچْ فَيْلَسُوفُكْ إِنْكَارْلْرِيْلَه شُبْهَه‌يَه دُوشْمَه‌نِكْ نَه قَدْرْ أَحْمْقْلِقْ وَ دِيوَانَه‌لِكْ اُولْدُيغُنُى قِيَاسْ اَيدِيكْزْ.

هَمْ مَادَامْ گُوزُيُمْزْلَه، گُونْدُوزْ گِبِى؛ هَمْ نَفْسِمِزْدَه، هَمْ أَطْرَافِمِزْدَه بِرْ رَحْمَتِ-عَامَّه وَ بِرْ حِكْمَتِ-شَامِلَه وَ بِرْ عِنَايَتِ-دَائِمَه مُشَاهَدَه اَيدِيُيورُزْ وَ دَهْشَتْلِى بِرْ سُلْطَنَتِ-رُبُوبِيَتْ وَ دِقَّتْلِى بِرْ عَدَالَتِ-عَالِيَه وَ عِزَّتْلِى إِجْرَاآتِ-

اُوزَاقْ گُورْمَكْ، بِيكْ دَرَجَه گُورْلُكْ وَ عَقِلْسِزْلِقْدِرْ.

هَمْ مَادَامْ نَوْعِ-بَشَرِكْ أَكْ مَشْهُورْلْرِى اُولاَنْ يُوزْ يِگِرْمِى دُرْتْ بِيكْ يَيْغَمْبَرْلَرْ إِتِّفَاقْلَه سْعَادَتِ-أَبَدِيَه‌يِى وَ بَقَايِ-اُخْرَوِى‌يِى جَنَابِ-حَقّكْ بِيكْلَرْ وْعَدْ وَ عَهْدْلَرِينَه إِسْتِنَادًا إِعْلاَنْ اَيدِوبْ، مُعْجِزَه‌لَرِيْلَه طُوغْرُى اُولْدُقْلَرِينِى إِثْبَاتْ اَيْتْدِكْلَرِى گِبِى؛ حَدْسِزْ أَهْلِ-وَلاَيَتْ، كَشِفْ اِيلَه وَ ذَوْقْ اِيلَه عَيْنِ حَقِيقَتْه إِمْضَا بَاصِيُورْلْرْ.

أَلْبَتَّه اُو حَقِيقَتْ گُونَشْ گِبِى ظَاهِرْ اُولُورْ، شُبْهَه اَيدَنْ دِيوَانَه اُولُورْ. أَوَتْ بِرْ فَنْدَه وَ بِرْ صَنْعَتْدَه مُتَخَصِّصْ بِرْ اِيكِى ذَاتِكْ اُو فَنْ وَ اُو صَنْعَتْه عَائِدْ حُكُمْلَرِى وَ فِكِرْلَرِى، اُونْدَه إِخْتِصَاصِى اُولْمَيَانْ بِيكْ آدَمِكْ، (حَتَّى بَاشْقَه فَنْلَرْدَه عَالِمْ وَ أَهْلِ-إِخْتِصَاصْ دَه اُولْسَه‌لَرْ) مُخَالِفْ فِكِرْلِرِينِى حُكُمْدَنْ إِسْقَاطْ اَيْتْدِكْلَرِى گِبِى؛ بِرْ مَسْئَلَه‌دَه، مَثَلاً رَمَضَانْ هِلاَلِنِى يَوْمِ-شَكْدَه إِثْبَاتْ اَيْتْمَكْ وَ "سُوتْ قُونْسَرْوَه‌لَرِينَه بَكْزَه‌يَنْ جَوِيزِ-هِنْدِى بَاغْچَه‌سِى رُوِى-زَمِينْدَه وَارْ" دِيَه دْعْوَا اَيْتْمَكْدَه اِيكِى إِثْبَاتْ اَيدِيجِى، بِيكْ إِنْكَارْ اَيدِيجِى وَ نَفْىْ اَيدِيجِيلَرَه غَلَبَه اَيدِوبْ دْعْوَايِى قَزَانِيُورْلْرْ. چُونْكُه إِثْبَاتْ اَيدَنْ يَالْكِزْ بِرْ جَوِيزِ-هِنْدِى‌يِى وَيَاخُودْ يَرِينِى گُوسْتَرْسَه قُولاَيْجَه دْعْوَايِى قَزَانِيرْ. اُونُى نَفْىْ وَ إِنْكَارْ اَيدَنْ، بُتُونْ رُوِى-زَمِينِى آرَامْقْ، طَرَامْقْلَه هِيچْ بِرْ يَرْدَه بُولُونْمَادِيغِنِى گُوسْتَرَمَكْلَه دْعْوَاسِنِى إِثْبَاتْ اَيدَه‌بِيلْدِيگِى گِبِى؛ جَنَّتِ وَ دَارِ-سْعَادَتِى إِخْبَارْ وَ إِثْبَاتْ

وَ تَفْرِيشْ اَيْتْمَكْ وَ اُو إِنْسَانِى خَلِيفَهٔ-زَمِينْ اَيدَه‌رَكْ وَ طَاغْ وَ گُوكْ وَ يَرْ تَحْمُلُنْدَنْ چَكِينْدِكْلَرِى أَمَانَتِ-كُبْرَايِى اُوكَا وَيرْمَه‌سِى وَ سَائِرْ ذِى‌حَيَاتْلَرْه بِرْ دَرَجَه ضَابِطْلِكْ مَرْتَبَه‌سِيْلَه مُكَرَّمْ اَيْتْمَه‌سِى وَ خِطَابَاتِ-سُبْحَانِيَه‌سِنَه وَ صُحْبَتِنَه مُشَرَّفْ أَيْلَه‌مَسِى اِيلَه فَوْقَ الْعَادَه بِرْ مْقَامْ وَيرْدِيكِى وَ بُتُونْ سَمَاوِى فَرْمَانْلَرْدَه اُوكَا سْعَادَتِ-أَبَدِيَه‌يِى وَ بَقَاءِ-أُخْرَوِى‌يِى قَطْعِى وَعْدْ وَ عَهْدْ اَيْتْدِيكِى حَالْدَه، أَلْبَتَّه وَ هِيچْ بِرْ شُبْهَه اُولْمَازْ كِه: بْهَارْ قَدْرْ قُدْرَتِنَه قُولاَىْ گَلَنْ دَارِ-سْعَادَتِى اُو مُكَرَّمْ وَ مُشَرَّفْ إِنْسَانْلَرْ اِيچِونْ آچَاجْقْ وَ يَاپَاجْقْ وَ حَشِرْ وَ قِيَامَتِى گَتِيرَه‌جَكْ دِيَه "مُحْيِى" وَ "مُمِيتْ" وَ "حَىّ" وَ "قَيُّومْ" وَ "قَدِيرْ" وَ "عَلِيمْ" إِسْمْلَرِى، خَالِقِمِزْدَنْ صُورْمَامِزْه جَوَابْ وَيرِيُورْلَرْ.

أَوَتْ هَرْ بْهَارْدَه بُتُونْ آغَاجْلَرِى وَ اُوتْلَرِكْ كُوكْلَرِينِى عَيْنًا إِحْيَا وَ نَبَاتِى وَ حَيْوَانِى اُوچْ يُوزْ بِيكْ نَوْعِ حَشْرِكْ وَ نَشْرِكْ نُمُونَه‌لَرِينِى اِيجَادْ اَيدَنْ بِرْ قُدْرَتْ، مُحَمَّدْ وَ مُوسَى عَلَيْهِمَا الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمْلَرِكْ هَرْ بِرِينِكْ اُمَّتِنِكْ گَچِيرْدِيكِى بِيكْ سَنَه‌لِكْ زْمَانْ، قَارْشِى قَارْشِى‌يَه خَيَالاً گَتِيرِيلُوبْ بَاقِيلْسَه، حَشْرِكْ وَ نَشْرِكْ بِيكْ مِثَالِنِى وَ بِيكْ دَلِيلِنِى اِيكِى بِيكْ بْهَارْدَه ﴿☆﴾ گُوسْتَرْدِيكِى گُورُولَه‌جَكْ. وَ بُويْلَه بِرْ قُدْرَتْدَنْ حَشْرِ - جِسْمَانِى‌يِى

﴿☆﴾: سَابِقْ هَرْ بِرْ بْهَارْ؛ قِيَامَتِى قُوپْمُشْ، نُولْمُشْ وَ قَارْشِيسِنْدَه كِى بْهَارْ، اُونُكْ حَشْرِى حُكْمُنْدَه‌دِرْ.

گُونْ هَرْ فَرْدِ-مُتَدَیِّنْ هِیچْ اُولْمَازْسه قَاچْ دَفْعَه اُوکَا صَلَوَاتْ گَتِیرْمَکْلَه اُونُکْ دُعَاسِنه "آمِینْ، آمِینْ" دِیَیْنْ وَ بَلْکِه بُتُونْ مَخْلُوقَاتْ اُو دُعَاسِنه إِشْتِرَاکْ اَیدَه‌رَکْ "أَوَتْ یَا رَبَّنَا! اِیسْتَدِیگِنِی وَیرْ، بِزْ دَه اُونُکْ اِیسْتَدِیگِنِی اِیسْتِه‌یُورُزْ." دِیُورْلْرْ. بُتُونْ بُو رَدّ اَیدِیلْمَزْ شَرَائِطْ آلْتِنْدَه بَقَاءِ-اُخْرَوِی وَ سَعَادَتِ-أَبَدِیَه اِیچُونْ مُحَمَّدْ عَلَیْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمِكْ (حَشْرِكْ حَدْسِزْ أَسْبَابِ-مُوجِبَه‌سِنْدَنْ) یَالْکِزْ تَکْ دُعَاسِی جَنَّتِكْ وُجُودُینه وَ بَهَارِكْ اِیجَادِی قَدْرْ قُدْرَتِنه قُولاَیْ اُولاَنْ آخِرَتِكْ اِیجَادِینه کَافِی بِرْ سَبَبْدِرْ دِیَیه "مُجِیبْ" وَ "سَمِیعْ" وَ "رَحِیمْ" إِسْمْلَرِی بِزِمْ سُؤَالِمِزَه جَوَابْ وَیرِیُورْلْرْ.

هَمْ مَادَامْ گُونْدُوزْ بَدَاهَتْلَه گُونَشِی گُوسْتَرْدِیگِی گِبِی؛ زَمِینْ یُوزُنْدَه، مَوْسِمْلَرِكْ تَبَدُّلُنْدَه کُلِّی نُولْمَكْ وَ دِیرِیلْمَکْدَه، یَرْدَه آرْقَه‌سِنْدَه بِرْ مُتَصَرِّفْ غَایَتْ إِنْتِظَامْلَه قُوجَه کُرَهٔ-أَرْضِی بِرْ بَاغْچَه، بَلْکِه بِرْ آغَاجْ قُولاَیْلِغِنْدَه وَ إِنْتِظَامِنْدَه وَ عَظَمَتْلِی بَهَارِی بِرْ چِیچَكْ سُهُولَتِنْدَه وَ مِیزَانْلِی زِینَتِنْدَه وَ زَمِینْ صَحِیفَه‌سِنْدَه اُوچْ یُوزْ بِیكْ حَشِرْ وَ نَشْرِكْ نُمُونَه وَ مِثَالْلَرِینِی گُوسْتَرَنْ اُوچْ یُوزْ بِیكْ کِتَابْ حُکْمُنْدَه کِی نَبَاتَاتْ وَ حَیْوَانَاتْ طَائِفَه‌لَرِینِی (اُونْدَه) یَازَارْ، بَرَابَرْ وَ بِرْبِرِی اِیچِنْدَه شَاشِیرْمَیه‌رَقْ، قَارِیشِیقْ اِیکَنْ قَارِیشْدِیرْمَیه‌رَقْ، بِرْبِرِینَه بَکْزَه‌مَکْلَه بَرَابَرْ إِلْتِبَاسْسِزْ، سَهْوْسِزْ، خَطَاسِزْ، مُکَمَّلْ، مُنْتَظَمْ، مَعْنِیدَارْ یَازَانْ بِرْ قَلَمِ-قُدْرَتْ، بُو عَظَمَتِی اِیچِنْدَه حَدْسِزْ بِرْ رَحْمَتْ، نِهَایَتْسِزْ بِرْ حِکْمَتْ اِیلَه اِیشْلَدِیگِی گِبِی؛ قُوجَه کَائِنَاتِی بِرْ خَانَه‌سِی مِثْلُو إِنْسَانَه مُسَخَّرْ وَ مُزَیَّنْ

اَيْتمَزْلَرْ دِيبَه "حَكِيم" وَ "حَكَمْ" وَ "عَدْلْ" وَ "عَادِلْ" إِسْمْلَرِى بِزِمْ سُؤَالِمِزَه قَطْعِى جَوَابْ وَيرِيُورْلْر.

هَمْ مَادَامْ بُتُونْ ذِى‌حَيَاتْ مُخْلُوقْلَرِكْ أَللَّرِى يَتِيشْمَدِيگِى وَ إِقْتِدَارْلْرِى دَائِرَه‌سِنْدَه أُولْمْيَانْ بُتُونْ حَاجَاتْلَرِينِى، بُتُونْ فِطْرِى مُطْلَبْلَرِينِى بِرْ نَوْعِ دُعَا بُولُونَانْ إِسْتِعْدَادِ-فِطْرِى وَ إِحْتِيَاجِ-ضَرُورِى دِيلْلَرِيْلَه اِيسْتَدِكْلَرِى وْقِتْدَه، غَايَتْ رَحِيمْ وَ اِيشِيدِيجِى وَ شَفْقَتْلِى بِرْ دَسْتِ-غَيْبِى طَرَفِنْدَنْ وَيرِيلْدِيگِنْدَنْ وَ إِخْتِيَارِى أُولاَنْ دْعَوَاتِ-إِنْسَانِيَه‌نِكْ، خُصُوصًا خَوَاصْلَرِكْ وَ نَبِيلَرِكْ دُعَالَرِينِكْ أُونْ عَدَدْدَنْ آلْتِى يَدِيسِى خِلاَفِ-عَادَتْ مَقْبُولْ أُولْمَاسِنْدَنْ قَطْعِى آكْلاَشِيلِيُورْ كِه: هَرْ دَرْدْلِينِكْ آهِنِى، هَرْ مُحْتَاجِكْ دُعَاسِنِى اِيشِيدَنْ وَ دِيكْلَه‌يَنْ بِرْ سَمِيعِ-مُجِيبْ پَرْدَه آرْقَه‌سِنْدَه وَارْ، بَاقَارْ كِه؛ أَكْ كُوچُكْ بِرْ ذِى‌حَيَاتِكْ أَكْ كُوچُكْ بِرْ إِحْتِيَاجِنِى گُورُورْ وَ أَكْ گِيزْلِى بِرْ آهِنِى اِيشِيتِيرْ، شَفْقَتْ اَيدَرْ، فِعْلاً جَوَابْ وَيرِرْ، مَمْنُونْ اَيدَرْ.

أَلْبَتَّه وَ هَرْ حَالْدَه هِيچْ بِرْ شُبْهَه إِحْتِمَالِى قَالْمَازْ كِه: مُخْلُوقْلَرِكْ أَكْ أَهَمِّيَتْلِيسِى أُولاَنْ نَوْعِ-إِنْسَانِكْ أَكْ أَهَمِّيَتْلِى وَ عُمُومِى وَ عُمُومْ كَائِنَاتِى وَ عُمُومْ أَسْمَاء وَ صِفَاتِ-إِلٰهِيَه‌يِى عَلاَقَه‌دَارْ اَيدَنْ بَقَاءِ-أُخْرَوِيَه‌يَه عَائِدْ دُعَالَرِينِى اِيچِنَه آلاَنْ وَ نَوْعِ-إِنْسَانِكْ گُونَشْلَرِى وَ يِيلْدِيزْلَرِى وَ قُومَانْدَانْلَرِى أُولاَنْ بُتُونْ يَيْغَمْبَرْلَرِى آرْقَه‌سِنَه آلِوبْ أُونْلَرْه دُعَاسِنَه "آمِينْ، آمِينْ" دَيدِيرْتَنْ وَ أُمَّتِنْدَنْ هَرْ

عَقْلِ–بَشَرْ اُونُكْ فَوْقِنْدَه دُوشُونَه‌مِيُورْ. مَثَلاً: إِنْسَانِكْ بِيكْ جِهَازَاتِنه طَاقِيلاَنْ حِكْمَتْلَرِنْدَنْ يَالْكِزْ بِرْ كُوچُكْ چَكِرْدَكْ قَدَرْ قُوَّهْ-حَافِظَه‌سِنْدَه بُتُونْ تَارِيخْچَهْ–حَيَاتِنِي وَ اُوكْا تَمَاسْ اَيدَنْ حَدْسِزْ حَادِثَاتِي اُو قُوَّه‌حِكْدَه يَازِوبْ، اُونُ بِرْ كُتُبْخَانَه حُكْمُنَه گَتِيرِوبْ وَ إِنْسَانِكْ حَشِرْدَه مُحَاكَمَه‌سِي اِيچُونْ نَشِرْ اُولاَجَقْ اُولاَنْ دَفْتَرِ–أَعْمَالِنِكْ بِرْ كُوچُكْ سَنَدِي اُولاَرَقْ هَرْ وَقِتْ خَاطِرْلَتْمَقْ سِرِّيَلْه هَرْ إِنْسَانِكْ أَلِنَه وَيرَه‌رَكْ دِمَاغِنِكْ جَيبِنَه قُويَانْ بِرْ أَزَلِي حِكْمَتْ وَ بُتُونْ مَصْنُوعَاتْدَه غَايَتْ حَسَّاسْ مِيزَانْلَرْلَه أَعْضَالِرِينِي يَرْلَشْدِيرَنْ، مِيقْرُوبْدَنْ گَرْگَدَانه، سِينَكْدَنْ سِيمُورْغَه قُوشُنه، بِرْ چِيچَكْلِي نَبَاتْدَنْ مِيلْيَارْلَرْ، تِيرِيلْيُونْلَرْلَه چِيچَكْلَرْ آچَانْ بَهَارْ چِيچَگِنَه قَدَرْ، إِسْرَافْسِزْ ئُولْچُولَرْلَه بِرْ تَنَاسُبْ، بِرْ مُوَازَنَه، بِرْ إِنْتِظَامْ وَ بِرْ جَمَالْ اِيچِنْدَه مَصْنُوعَاتِي بِرْ حُسْنُ–صَنْعَتْ يَاپَانْ وَ هَرْ ذِي‌حَيَاتِكْ حُقُوقُ-حَيَاتِنِي كَمَالِ–مِيزَانْلَه وَيرَنْ؛ اِيبِلِكْلَرَه گُوزَلْ نَتِيجَه‌لَرْ وَ فَنَالِقْلَرْه فَنَا نَتِيجَه‌لَرْ وَيرْدِيرَنْ وَ آدَمْ (ع‌س) زَمَانِنْدَنْ بَرِي طَاغِي وَ ظَالِمْ قَوْمْلَرَه وُورْدُيغُي طُوفَانْلَرْلَه كَنْدِينِي پَكْ قُوَّتْلِي إِحْسَاسْ اَيتْدِيرَنْ بِرْ عَدَالَتِ–سَرْمَدِيَه، أَلْبَتَّه وَ هِيچْ شُبْهَه گَتِيرْمَزْ كِه: گُونَشْ گُونْدُوزْسُزْ اُولْمَادِيغِي گِبِي؛ اُو حِكْمَتِ–أَزَلِيَه، اُو عَدَالَتِ–سَرْمَدِيَه آخِرَتْسِزْ اُولْمَازْلَرْ وَ ئُولُومْدَه أَكْ ظَالِمْلَرِكْ وَ أَكْ مَظْلُومْلَرِكْ بِرْ طَرْزْدَه گِيتْمَه‌لَرِنْدَه كِي عَاقِبَتْسِزْ بِرْ دَهْشَتْلِي حَقْسِزْلِغَه، عَدَالَتْسِزْلِگَه وَ حِكْمَتْسِزْلِگَه هِيچْ بِرْ وَجْهِلَه مُسَاعَدَه

إِنْكَارْ اَيدَنْلَرَه دَه مُجَازَاتِى؛ اُو رَحْمَتْ وَ جَمَالَه، اُو عِزَّتْ وَ جَلاَلَه لاَيِقْ بِرْ طَرْزْدَه اُولاَجْقْ دِيِيَه "رَبُّ الْعَالَمِينْ" وَ "السُّلْطَانَ الدَّيَّانْ" إِسِمْلَرِى جَوَابْ وَيرِيِيُورْلْرْ.

هَمْ مَادَامْ گُونَشْ گِبِى، گُونْدُوزْ گِبِى، زَمِينْ يُوزُنْدَه بِرْ عُمُومِى رَحْمَتْ وَ إِحَاطَه‌لِى بِرْ شَفْقَتْ وَ كَرَمْ گُوزُيْمْزْلَه گُورُويُورُزْ. مَثَلاً اُو رَحْمَتْ، هَرْ بَهَارْدَه عُمُومْ آغَاجْلَرِى وَ مَيْوَه‌لِى نَبَاتْلَرِى جَنَّتْ حُورِيلَرِى گِبِى گِيْدِيرِوبْ، سُوسْلَنْدِيرِوبْ، أَلْلَرِينَه هَرْ چَشِيدْ مَيْوَه‌لَرِى وَيرِوبْ بِزْلَرَه اُوزَاتِوبْ "هَايْدِى آلِيكِزْ، يَه‌يِكِزْ" دَيدِيگِى گِبِى؛ بِرْ زَهْرْلِى سِينَگِكْ أَلِيْلَه بِزْلَرَه شِفَالِى، طَاتْلِى بَالِى يَدِيرْدِيگِى وَ أَلْسِزْ بِرْ بُوجَگِكْ أَلِيْلَه أَكْ يُومُوشَاقْ اِيپَگِى بِزْلَرَه گِيْدِيرْدِيگِى گِبِى، بِرْ آوُوجْ قَدَرْ كُوچُوجُكْ چَكِرْدَكْلَرْدَه، تُخُمْجُقْلَرْدَه بِيكْلَرْ بَطْمَانْ طَعَامْلَرِى بِزِمْ اِيچِونْ صَاقْلاَيَانْ وَ إِحْتِيَاطْ ذَخِيرَه‌سِى اُولاَرَقْ اُو كُوچُوجُكْ دَه‌پُولَرْدَه يَرْلَشْدِيرَنْ بِرْ رَحْمَتْ، بِرْ شَفْقَتْ، أَلْبَتَّه هِيچْ شُبْهَه اُولاَمَازْ كِه؛ بُو دَرَجَه نَازِنِينَانَه بَسْلَه‌دِيگِى بُو سَوِيمْلِى وَ مِنَّتْدَارْلَرِى وَ پَرَسْتِشْكَارْلَرِى اُولاَنْ مُؤْمِنْ إِنْسَانْلَرِى إِعْدَامْ اَيتْمَزْ. بَلْكِه اُونْلَرِى دَاهَا پَارْلاَقْ رَحْمَتْلَرَه مَظْهَرْ اَيتْمَكْ اِيچِونْ، حَيَاتِ – دُنْيَوِيَه وَظِيفَه‌سِنْدَنْ تَرْخِيصْ اَيدَرْ دِيِيَه "رَحِيمْ" وَ "كَرِيمْ" إِسِمْلَرِى سُؤَالِمِزَه جَوَابْ وَيرِيِيُورْلْرْ؛ اَلْجَنَّةُ حَقٌّ دِيِيُورْلْرْ.

هَمْ مَادَامْ بِزْ گُوزُيْمْزْلَه گُورُويُورُزْ كِه: عُمُومْ مَخْلُوقْلَرْدَه وَ زَمِينْ يُوزُنْدَه اُويْلَه بِرْ حِكْمَتْ أَلِى اِيشْلِه‌يُورْ وَ اُويْلَه بِرْ عَدَالَتْ تُولْچُولَرِيْلَه اِيشْلَرْ دُونُويُورْ كِه،

سَابِقًا آلْتِنْجِى مَسْئَلَه‌يِى اُوقُويَانْلٰرِڭْ آرْزُولٰرِى اِيلَه آخِرَتْ رُكْنُنُڭْ دٰخِى بِر خُلاَصَه‌سِنِڭْ بَيَانِى لاَزِمْ گَلْدِى. بَنْ دَه رِسَالَهٔ-النُّورْدَنْ بِرْ قِيصَه‌جِقْ خُلاَصَه اِيلَه دَيِرِمْ:

نَاصِلْكِه آلْتِنْجِى مَسْئَلَه‌دَه بِزْ خَالِقِمِزِى أَرْضْدَنْ، سَمَاوَاتْدَنْ صُورْدُقْ؛ اُونْلٰرْ فَنْلَرِڭْ دِيلْلَرِى اِيلَه گُونَشْ گِبِى خَالِقِمِزِى بِزَه طَانِيتْدِيرْدِيلٰرْ. عَيْنًا بِزْ دَه، آخِرَتِمِزِى بَاشْدَه اُو بِيلْدِيگِمِزْ رَبِّمِزْدَنْ، صُوكْرَه پَيْغَمْبَرِيمِزْدَنْ، صُوكْرَه قُرْآنِمِزْدَنْ، صُوكْرَه سَائِرْ پَيْغَمْبَرْلَرْ وَ مُقَدَّسْ كِتَابْلَرْدَنْ، صُوكْرَه مَلاَئِكَه‌لَرْدَنْ، صُوكْرَه كَائِنَاتْدَنْ صُورَاجْغِزْ. اِيشْتَه بِرِنْجِى مَرْتَبَه‌دَه آخِرَتِى اَللّٰهْدَنْ صُورُيُورُزْ. اُو دَه بُتُونْ گُونْدَرْدِيگِى أَلْچِيلَرِيْلَه وَ فَرْمَانْلَرِيْلَه وَ بُتُونْ إِسْمْلَرِيْلَه وَ صِفَتْلَرِيْلَه "أَوَتْ آخِرَتْ وَارْدِرْ وَ سِزِى اُورَايَه سَوْقْ اَيدِيِيُورُمْ." فَرْمَانْ اَيدِيِيُورْ. اُونُنْجُى سُوزْ، اُونْ اِيكِى پَارْلاَقْ وَ قَطْعِى حَقِيقَتْلَرْ اِيلَه بِرْ قِسِمْ إِسْمْلَرِڭْ آخِرَتَه دَائِرْ جَوَابْلَرِينِى إِثْبَاتْ وَ اِيضَاحْ أَيْلَه‌مِشْ. بُورَادَه، اُو اِيضَاحَه إِكْتِفَاءً غَايَتْ قِيصَه بِرْ إِشَارَتْ اَيدَرِزْ:

أَوَتْ مَادَامْ هِيچْ بِرْ سُلْطَنَتْ يُوقْدُرْ كِه، اُو سُلْطَنَتَه إِطَاعَتْ اَيدَنْلَرَه مُكَافَاتِى وَ عِصْيَانْ اَيدَنْلَرَه مُجَازَاتِى بُولُونْمَاسِينْ. أَلْبَتَّه رُبُوبِيَتِ - مُطْلَقَه مَرْتَبَه‌سِنْدَه بِرْ سُلْطَنَتِ-سَرْمَدِيَه‌نِڭْ، اُو سُلْطَنَتَه اِيمَانْ اِيلَه إِنْتِسَابْ وَ طَاعَتْ اِيلَه فَرْمَانْلَرِينَه تَسْلِيمْ اُولاَنْلٰرَه مُكَافَاتِى وَ اُو عِزَّتْلِى سُلْطَنَتِى كُفُرْ وَ عِصْيَانْلَه

يَدِنْجِى مَسْئَلَه

(دَكْزْلِى حَيْسِنْدَه بِرْ جُمْعَه گُونُنْكْ مَيْوَه‌سِيدِرْ.)

بسم الله الرحمن الرحيم

وَمَآ اَمْرُ السَّاعَةِ اِلاَّ كَلَمْحِ الْبَصَرِ اَوْ هُوَ اَقْرَبُ ۞ مَا خَلْقُكُمْ وَلاَ بَعْثُكُمْ اِلاَّ كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ ۞ فَانْظُرْ اِلٰى اٰثَارِ رَحْمَتِ اللهِ كَيْفَ يُحْيِى الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْيِى الْمَوْتٰى وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ

بِرْ زَمَانْ قَسْطَمُونُيْدَه "خَالِقِمِزِى بِزَه طَانِيتْدِيرْ" دِيَنْ لِيسَه طَلَبَه‌لَرِينَه سَابِقْ آلْتِنْجِى مَسْئَلَه‌دَه مَكْتَبْ قُنُونُنْكْ دِيلْلَرِيْلَه وَيرْدِيكِمْ دَرْسِى، دَكْزْلِى حَيْسِخَانَه‌سِنْدَه بَنِمْلَه تَمَاسْ اَيدَه‌بِيلَنْ مُحْبُوسْلَرْ اُوقُودُيلَرْ. تَامْ بِرْ قَنَاعَتِ-اِيمَانِيَه آلْدِقْلَرِنْدَنْ آخِرَتَه بِرْ اِشْتِيَاقْ حِسّ اَيدِوبْ، "بِزَه آخِرَتِمِزِى دَه تَامْ بِيلْدِيرْ. تَاكِه نَفْسِمِزْ وَ زَمَانِكْ شَيْطَانْلَرِى بِزِى يُولْدَنْ چِيقَارْمَاسِينْ، دَاهَا بُويْلَه حَيْسِلَرَه صُوقْمَاسِينْ." دَيدِيلَرْ. وَ دَكْزْلِى حَيْسِنْدَه كِى رِسَالَةِ-النُّورْ شَاكِرْدْلَرِينِكْ وَ

اِيمَانْ وَ عُبُودِيَتْلَه بُويْلَه بِرْ پَادِشَاهِ–ذُو الْجَلَالَه إِنْتِسَابْ اَيدِوبْ بُتُونْ دُشْمَنْلَرِينه قَارْشِى بِرْ نُقْطَهٔ–إِسْتِنَادْ وَ بُتُونْ حَاجَاتِنه مَدَارْ بِرْ نُقْطَهٔ–إِسْتِمْدَادْ بُولاَرَقْ، هَرْكَسْ مَنْسُوبْ أُولْدُيغُى أَفَنْدِيسِنِكْ شَرَفِيْلَه، مُقَامِيْلَه إِفْتِخَارْ اَيْتْدِيكِى گِبِى، أُو دَه بُويْلَه نِهَايَتْسِزْ قَدِيرْ وَ رَحِيمْ بِرْ پَادِشَاهَه اِيمَانْ اِيلَه إِنْتِسَابْ اَيْتْسَه وَ عُبُودِيَتْلَه خِدْمَتِنَه گِيرْسَه وَ أَجَلِكْ إِعْدَامْ إِعْلاَنِنِى كَنْدِى حَقِّنْدَه تَرْخِيصْ تَذْكَرَه‌سِنَه چَوِيرْسَه نَه قَدَرْ مُمْنُونْ وَ مِنَّتْدَارْ وَ نَه قَدَرْ مُتَشَكِّرَانَه إِفْتِخَارْ اَيدَه‌بِيلِيرْ، قِيَاسْ اَيدِيكْزْ.

اُو مَكْتَبْلِى گَنْجْلَرَه دَيدِيگِمْ گِبِى مُصِيبَتْزَدَه مَحْبُوسْلَرَه دَه تَكْرَارْ اِيلَه دَيرِمْ: أُونُى طَانِيَانْ وَ إِطَاعَتْ اَيدَنْ زِنْدَانْدَه دَخِى أُولْسَه بَخْتِيَارْدِرْ. أُونُى أُونُوتَانْ سَرَايْلَرْدَه دَه أُولْسَه زِنْدَانْدَه‌دِرْ، بَدْبَخْتْدِرْ. حَتَّى بِرْ بَخْتِيَارْ مَظْلُومْ إِعْدَامْ أُولُونُورْكَنْ بَدْبَخْتْ ظَالِمْلَرَه دَيمِشْ: "بَنْ إِعْدَامْ أُولْمُيُورُمْ. بَلْكِه تَرْخِيصْ اِيلَه سَعَادَتَه گِيدِيُورُمْ. فَقَطْ بَنْ دَه سِزِى إِعْدَامِ–أَبَدِى اِيلَه مَحْكُومْ گُورْدُيگُمْدَنْ سِزْدَنْ تَامْ إِنْتِقَامِمِى آلِيُورُمْ . لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ دِيَه‌رَكْ سُرُورْ اِيلَه تَسْلِيمِ – رُوحْ اَيدَرْ.

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَآ اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَآ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

كَاتِبِنِی حَدْسِزْ كَمَالاَتِيْلَه طَانِيتْدِيرِرْ. اَللّٰهُ اَكْبَرْ جُمْلَه‌سِيْلَه بِيلْدِيرِرْ، سُبْحَانَ اللّٰه تَقْدِيسِيْلَه تْعْرِيفْ اَيدَرْ، اَلْحَمْدُ لِلّٰه ثَنَالْرِيْلَه سَوْدِيرِرْ.

اِيشْتَه بُو فَنْلَرَه قِيَاسًا، يُوزَرْ فُنُونْدَنْ هَرْ بِرْ فَنْ، گَنِيشْ مِقْيَاسِيْلَه وَ خُصُوصِی آيِينَه‌سِيْلَه وَ دُورْبُينْلُی گُوزُيْلَه وَ عِبْرَتْلِی نَظَرِيْلَه بُو كَائِنَاتِكْ خَالِقِ-ذُو الْجَلَالِنِی أَسْمَاسِيْلَه بِيلْدِيرِرْ؛ صِفَاتِنِی، كَمَالاَتِنِی طَانِيتْدِيرِرْ.

اِيشْتَه بُو مُحْتَشَمْ وَ پَارْلاَقْ بِرْ بُرْهَانِ-وَحْدَانِيَتْ أُولاَنْ مَذْكُورْ حُجَّتِی دَرْسْ وَيرْمَكْ اِيچُونْدِرْ كِه؛ قُرْآنِ - مُعْجِزُ الْبَيَانْ چُوقْ تَكْرَارْ اِيلَه أَكْ زِيَادَه رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَ الْاَرْضِ وَ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَ الْاَرْضَ آيَتْلَرِيْلَه خَالِقِمِزِی بِزَه طَانِيتْدِيرِيُورْ، دِيِيه أُو مَكْتَبْلِی گَنْجْلَرَه دَيدِمْ. أُونْلَرْ دْخِی تْمَامِيْلَه قَبُولْ اَيدِوبْ تَصْدِيقْ اَيدَه‌رَكْ: "حَدْسِزْ شُكُرْ أُولْسُونْ رَبِّمِزَه كِه، تَامْ قُدْسِی وَ عَيْنِ-حَقِيقَتْ بِرْ دَرْسْ آلْدِقْ. اَللّٰهْ سَنْدَنْ رَاضِی أُولْسُونْ." دَيدِيلَرْ. بَنْ دَه دَيدِمْ:

إِنْسَانْ بِيكْلَرْ چَشِيدْ أَلَمْلَرْ اِيلَه مُتَأَلِّمْ وَ بِيكْلَرْ نَوْعِ لَذَّتْلَرْ اِيلَه مُتَلَذِّذْ أُولاَجَقْ بِرْ ذِی‌حَيَاتْ مَاكِينَه وَ غَايَتْ دَرَجَه عَجْزِيْلَه بَرَابَرْ حَدْسِزْ مَادِّی، مَعْنَوِی دُشْمَنْلَرِی وَ نِهَايَتْسِزْ فَقْرِيْلَه بَرَابَرْ حَدْسِزْ ظَاهِرِی وَ بَاطِنِی إِحْتِيَاجْلَرِی بُولُونَانْ وَ مُتَمَادِيًا زَوَالْ وَ فِرَاقْ طُوقَاتْلَرِينِی يه‌يَنْ بِرْ بِيچَارَه مَخْلُوقْ اِيكَنْ، بِرْدَنْ

سُلْطَانِنِي، مُنَوِّرِينِي، مُدَبِّرِينِي، صَانِعِنِي، اُو نُورَانِى يِيلْدِيزْلَرِى شَاهِدْ گُوسْتَرَەرَكْ طَانِيتْدِيرِرْ. تَسْبِيحَاتْلَه، تَقْدِيسَاتْلَه سَوْدِيرِرْ، پَرَسْتِشْ اَيتْدِيرِرْ.

هَمْ مَثَلاً، نَاصِلْكِه بِرْ كِتَابْ بُولُونْسَه كِه: بِرْ سْطِرِنْدَه بِرْ كِتَابْ اِينْجَه يَازِيلْمِشْ وَ هَرْ بِرْ كَلِمَه‌سِنْدَه اِينْجَه قَلَمْلَه بِرْ سُورَهْ-قُرْآنِيَه يَازِيلْمِشْ، غَايَتْ مَعْنِيدَارْ وَ بُتُونْ مَسْئَلَه‌لَرِى بِرْبِرِينِي تَأْيِيدْ اَيدَرْ وَ كَاتِبِنِي وَ مُؤَلِّفِنِي فَوْقَ الْعَادَه مَهَارَتْلِى وَ إِقْتِدَارْلِى گُوسْتَرَنْ بِرْ عَجِيبْ مَجْمُوعَه؛ شَكْسِزْ، گُونْدُوزْ گِيى، كَاتِبْ وَ مُصَنِّفِنِي كَمَالاَتِيْلَه، هُنَرْلَرِيْلَه بِيلْدِيرِرْ، طَانِيتْدِيرِرْ."مَا شَاءَ الله، بَارَكَ الله" جُمْلَه‌لَرِيْلَه تَقْدِيرْ اَيتْدِيرِرْ. عَيْنًا اُويْلَه دَه، بُو كَائِنَاتْ كِتَابِ-كَبِيرِى كِه، بِرْ تَكْ صَحِيفَه‌سِى اُولاَنْ زَمِينْ يُوزُنْدَه وَ بِرْ تَكْ فُورْمَاسِى اُولاَنْ بَهَارْلَه، اُوچْ يُوزْ بِيكْ آيْرِى آيْرِى كِتَابْلَرْ حُكْمُنْدَه كِى اُوچْ يُوزْ بِيكْ نَبَاتِى وَ حَيْوَانِى طَائِفَه‌لَرِى بَرَابَرْ، بِرْبِرِى اِيچِنْدَه، يَاكْلِيشْسِزْ خَطَاسِزْ، قَارِيشْدِيرْمْلَيه‌رَقْ، شَاشِيرْمْلَيه‌رَقْ؛ مُكَمَّلْ، مُنْتَظَمْ وَ بَعْضًا آغَاجْ گِيى بِرْ كَلِمَه‌دَه بِرْ قَصِيدَه‌يِى؛ وَ چِكِرْدَكْ گِيى بِرْ نُقْطَه‌دَه بِرْ كِتَابِكْ تَمَامْ بِرْ فِهْرِسْتَه‌سِنِي يَازَانْ بِرْ قَلَمْ اِيشْلَدِيگِنِي گُوزُمْزْلَه گُورْدُيگُمْزْ بُو نِهَايَتْسِزْ مَعْنِيدَارْ وَ هَرْ كَلِمَه‌سِنْدَه چُوقْ حِكْمَتْلَرْ بُولُونَانْ شُو مَجْمُوعَهٔ-كَائِنَاتْ وَ بُو مُجَسَّمْ قُرْآنِ-أَكْبَرِ-عَالَمْ، مَذْكُورْ مِثَالْدَه كِى كِتَابْلَرْنْ نَه دَرَجَه بُيُوكْ وَ مُكَمَّلْ وَ مَعْنِيدَارْ اِيسَه، اُو دَرَجَه‌دَه سِزِكْ اُوقُودُيغُكْزْ فَنِّ-حِكْمَتُ-الْأَشْيَا وَ مَكْتَبْدَه بِالْفِعِلْ مُبَاشَرَتْ اَيتْدِيگِكْزْ فَنِّ-قِرَائَتْ وَ فَنِّ-كِتَابَتْ، گِنِيشْ مِقْيَاسْلَرِيْلَه وَ دُورْبِينْ گُوزْلَرِيْلَه بُو كِتَابِ-كَائِنَاتِكْ نُقَّاشِنِي،

وَ فَابْرِيقَه‌سِی، شَكْسِزْ، بَدَاهَتْلَه أَلَكْتِرِيقِی إِدَارَه اَيدَنْ وَ سَيَّارْ لاَمْبَالْرِی يَاپَانْ وَ فَابْرِيقَه‌بِی قُورَانْ وَ إِشْتِعَالْ مَادَّه‌لَرِينِی گَتِيرَنْ بِرْ مُعْجِزَه كَارْ اُوسْتَه‌بِی وَ فَوْقَ الْعَادَه قُدْرَتْلِی بِرْ أَلَكْتِرِيقْجِی‌بِی حَيْرَتْلَرْ وَ تَبْرِيكْلَرْلَه طَانِيتْدِيرِرْ، يَاشَاسِينْلَرْ اِيلَه سَوْدِيرِرْ. عَيْنًا اُويْلَه دَه، بُو عَالَمْ شَهْرِنْدَه دُنْيَا سْرَاينِكْ طَامِنْدَه كِی يِيلْدِيزْ لاَمْبَالْرِی، بِرْ قِسْمِی (قُوزْمُوغْرَافْيَانِكْ دَيدِيگِنَه بَاقِيلْسَه) كُرَهْ-أَرْضْدَنْ بِيكْ دَفْعَه بُيُوكْ وَ طُوپْ گُلَّه‌سِنْدَنْ يَتْمِشْ دَفْعَه سُرْعَتْلِی حَرَكَتْ اَيتْدِكْلَرِی حَالْدَه، إِنْتِظَامِنِی بُوزْمُيُورْ، بِرْبِرِينَه چَارْپِمِيُورْ، سُونْمُيُورْ، يَانْمَقْ مَادَّه‌لَرِی تُوكَنْمِيُورْ. اُوقُودُيغُكْزْ قُوزْمُوغْرَافْيَانِكْ دَيدِيگِنَه گُورَه، كُرَهْ-أَرْضْدَنْ بِرْ مِيلْيُونْ دَفْعَه‌دَنْ زِيَادَه بُيُوكْ وَ بِرْ مِيلْيُونْ سَنَه‌دَنْ زِيَادَه يَاشَايَانْ وَ بِرْ مِسَافِرْخَانَهْ-رَحْمَانِيَه‌دَه بِرْ لاَمْبَا وَ صُوبَا اُولاَنْ گُونَشِمِزْكْ يَانْمَاسِنِكْ دَوَامِی اِيچُونْ، هَرْ گُونْ كُرَهْ-أَرْضِكْ دَكْزْلَرِی قَدَرْ غَازْيَاغِی وَ طَاغْلَرِی قَدَرْ كُومُورْ وَيَا بِيكْ أَرْضْ قَدَرْ اُودُونْ يِيغِينْلَرِی لاَزِمْدِرْ كِه سُونْمَه‌سِينْ. وَ اُونُ وَ اُونُكْ گِبِی عُلْوِی يِيلْدِيزْلَرِی غَازْيَاغْسِزْ، اُودُونْسُزْ، كُومُورْسُزْ يَانْدِيرَانْ وَ سُونْدُورْمَه‌يَنْ وَ بَرَابَرْ وَ چَابُوقْ گَزْدِيرَنْ وَ بِرْبِرِينَه چَارْپْدِيرْمَيَانْ بِرْ نِهَايَتْسِزْ قُدْرَتِی وَ سُلْطَنَتِی، اِيشِيقْ پَارْمَقْلَرِيلَه گُوسْتَرَنْ بُو كَائِنَاتْ شَهْرِ-مُحْتَشَمِنْدَه كِی دُنْيَا سْرَاينِكْ أَلَكْتِرِيقْ لاَمْبَالْرِی وَ إِدَارَه‌لَرِی نَه دَرَجَه اُو مِثَالْدَنْ دَاهَا بُيُوكْ، دَاهَا مُكَمَّلْدِرْ، اُو دَرَجَه‌دَه سِزْكْ اُوقُودُيغُكْزْ وَيَا اُوقُويه‌جِغِكْزْ فَنِّ-أَلَكْتِرِيقْ مِقْيَاسِيلَه بُو مَشْهَرِ-أَعْظَمِ-كَائِنَاتِكْ

هَمْ نَاصِلْكِه: دُرْتْ يُوزْ بِيكْ مِلَّتْ اِيچِنْدَه بُولُونَانْ وَ هَرْ مِلَّتِكْ اِيسْتَدِيگِى أَرْزَاقِى آيْرِى وَ إِسْتِعْمَالْ اَيتْدِيگِى سِلاَحِى آيْرِى وَ گِيْدِيگِى أَلْبِسَه‌سِى آيْرِى وَ تَعْلِيمَاتِى آيْرِى وَ تَرْخِيصَاتِى آيْرِى أُولاَنْ بِرْ أُورْدُونُكْ مُعْجِزَه كَارْ بِرْ قُومَانْدَانِى، تَكْ بَاشِيْلَه بُتُونْ أُو آيْرِى آيْرِى مِلَّتْلَرِكْ آيْرِى آيْرِى أَرْزَاقْلَرِينِى وَ چَشِيدْ چَشِيدْ أَسْلِحَه‌لَرِينِى وَ أَلْبِسَه‌لَرِينِى وَ جِهَازَاتْلَرِينِى، هِيچْ بِرِينِى أُونُوتْمَيه‌رَقْ وَ شَاشِيرْمَيه‌رَقْ وَيرْدِيگِى أُو عَجِيبْ أُورْدُو وَ أُورْدُوگَاهْ، شُبْهَه‌سِزْ بَدَاهَتْلَه أُو خَارِقَه قُومَانْدَانِى گُوسْتَرِرْ، تَقْدِيرْ كَارَانَه سَوْدِيرِرْ. عَيْنًا أُويْلَه دَه، زَمِينْ يُوزُينُكْ أُورْدُوگَاهِنْدَه وَ هَرْ بَهَارْدَه يَكِيدَنْ سِلاَحْ آلْتِنَه آلِينْمِشْ بِرْ يَكِى أُورْدُوىُ-سُبْحَانِيدَه، نَبَاتَاتْ وَ حَيْوَانَاتْ مِلَّتْلَرِنْدَنْ دُرْتْ يُوزْ بِيكْ نَوْعِكْ چَشِيدْ چَشِيدْ أَلْبِسَه، أَرْزَاقْ، أَسْلِحَه، تَعْلِيمْ، تَرْخِيصْلَرِى غَايَتْ مُكَمَّلْ وَ مُنْتَظَمْ وَ هِيچْ بِرِينِى أُونُوتْمَيه‌رَقْ وَ شَاشِيرْمَيه‌رَقْ بِرْ تَكْ قُومَانْدَانِ-أَعْظَمْ طَرَفِنْدَنْ وَيرِيلَنْ كُرَهِ-أَرْضِكْ بَهَارْ أُورْدُوگَاهِى، نَه دَرَجَه مَذْكُورْ إِنْسَانْ أُورْدُو وَ أُورْدُوگَاهِنْدَنْ بُيُوكْ وَ مُكَمَّلْ اِيسَه، سِزِكْ أُوقُويه‌جَغِكْزْ فَنِّ-عَسْكَرِى مِقْيَاسِيْلَه، دِقَّتْلِى وَ عَقْلِى بَاشِنْدَه أُولاَنْلَرْه أُو دَرَجَه كُرَهِ-أَرْضِكْ حَاكِمِنِى وَ رَبِّنِى وَ مُدَبِّرِينِى وَ قُومَانْدَانِ-أَقْدَسِنِى حَيْرَتْلَرْ وَ تَقْدِيسْلَرْلَه بِيلْدِيرِرْ وَ تَحْمِيدْ وَ تَسْبِيحْلَه سَوْدِيرِرْ.

هَمْ نَاصِلْكِه: بِرْ خَارِقَه شَهِرْدَه مِيلْيُونْلَرْ أَلَكْتِرِيقْ لاَمْبَالْرِى حَرَكَتْ اَيدَه‌رَكْ هَرْ يَرِى گَزَرْلَرْ، يَانْمَقْ مَادَّه‌لَرِى تُوكَنْمِيُورْ بِرْ طَرَزْدَه كِى أَلَكْتِرِيقْ لاَمْبَالْرِى

هَمْ مَثَلاً: نَاصِلْ بِرْ خَارِقَه فَابْرِيقَه كِه، بِيكْلَرْ چَشِيدْ چَشِيدْ قُومَاشْلٰرِی بٰسِيطْ بِرْ مَادَّه‌دَنْ طُوقُويُورْ. شَكْسِزْ، بِرْ فَابْرِيقَه‌تُورُی وَ مٰهَارَتْلِی بِرْ مَاكِينِسْتِی طَانِيتْدِيرِرْ. اُويْلَه دَه، كُرَهِ-أَرْضْ دَينِيلَنْ يُوزْ بِيكْلَرْ بَاشْلِی، هَرْ بَاشِنْدَه يُوزْ بِيكْلَرْ مُكَمَّلْ فَابْرِيقَه بُولُونَانْ بُو سَيَّارْ مَاكِينَهِ-رَبَّانِيَه، نَه دَرَجَه بُو إِنْسَانْ فَابْرِيقَه‌سِنْدَنْ بُيُوكْسَه، مُكَمَّلْسَه، اُو دَرَجَه‌دَه اُوقُودُيغُكُزْ فَنِّ-مَاكِينَه مِقْيَاسِيْلَه كُرَهِ-أَرْضِكْ اُوسْتَه‌سِنِی وَ صَاحِبِنِی بِيلْدِيرِرْ وَ طَانِيتْدِيرِرْ.

هَمْ مَثَلاً، نَاصِلْكِه غَايَتْ مُكَمَّلْ بِيكْ بِرْ چَشِيدْ أَرْزَاقْ أَطْرَافِنْدَنْ جَلْبْ اَيدِوبْ اِيچِنْدَه مُنْتَظَمًا إِسْتِيفْ وَ إِحْضَارْ اَيدِيلْمِشْ دَه‌پُو وَ إِعَاشَه آنْبَارِی وَ دُكَّانْ، شَكْسِزْ بِرْ فَوْقَ الْعَادَه إِعَاشَه وَ أَرْزَاقْ مَالِكِنِی وَ صَاحِبِنِی وَ مَأْمُورِينُی بِيلْدِيرِرْ. اُويْلَه دَه، بِرْ سَنَه‌دَه يِگِرْمِی دُرْتْ بِيكْ سَنَه‌لِكْ بِرْ دَائِرَه‌دَه مُنْتَظَمًا سَيَاحَتْ اَيدَنْ وَ يُوزْ بِيكْلَرْ وَ آيْرِی آيْرِی أَرْزَاقْ اِيسْتَه‌يَنْ طَائِفَه‌لَرِی اِيچِنَه آلاَنْ وَ سَيَاحَتِيْلَه مَوْسِمْلَرَه اُوغْرَايُوبْ، بٰهَارِی بِرْ بُيُوكْ وَاغُونْ گِبِی، بِيكْلَرْ آيْرِی آيْرِی طَعَامْلٰرْلَه طُولْدُيرٰه‌رَقْ، قِيشْلَه أَرْزَاقِی تُوكَه‌نَنْ بِيچَارَه ذِی‌حَيَاتْلٰرْه گَتِيرَنْ وَ كُرَهِ-أَرْضْ دَينِيلَنْ بُو رَحْمَانِی إِعَاشَه آنْبَارِی وَ بُو سَفِينَهِ-سُبْحَانِيَه وَ بِيكْ بِرْ چَشِيدْ جِهَازَاتِی وَ مَالْلٰرِی وَ قُونْسَرْوَه پَاكَتْلَرِی طَاشِيَانْ بُو دَه‌پُو وَ دُكَّانِ-رَبَّانِی، نَه دَرَجَه اُو فَابْرِيقَه‌دَنْ بُيُوكْ وَ مُكَمَّلْ اِيسَه؛ اُوقُودُيغُكُزْ وَيَا اُوقُويَه‌جَغِكْزْ فَنِّ-إِعَاشَه مِقْيَاسِيْلَه، اُو قَطْعِيَتْدَه وَ اُو دَرَجَه‌دَه كُرَهِ-أَرْضْ دَه‌پُوسُنُكْ صَاحِبِنِی، مُتَصَرِّفِنِی، مُدَبِّرِينِی، بِيلْدِيرِرْ، طَانِيتْدِيرِرْ، سَوْدِيرِرْ.

آلْتِنْجِی مَسْئَلَه

(رِسَالهِ-نُورُكْ چُوقْ يَرْلَرِنْدَه اِيضَاحِی وَ قَطْعِی حَدْسِزْ حُجَّتْلَرِی بُولُونَانْ

اِيمَانِ-بِاللّٰهْ رُكْنُنُكْ بِيكْلَرْ كُلّی بُرْهَانْلَرِنْدَنْ بِرْ تَكْ

بُرْهَانَه قِيصَه‌جَه بِرْ إِشَارَتْدِرْ.)

قَسْطَمُونُيْدَه لِيسَه طَلَبَه‌لَرِنْدَنْ بِرْ قِسْمِی يَانِمَه گَلْدِيلَرْ. "بِزَه خَالِقِمِزِی طَانِيتْدِيرْ، مُعَلِّمْلَرِمِزْ اَللّٰهْدَنْ بَحِثْ اَيتْمِيُورْلَرْ." دَيدِيلَرْ. بَنْ دَيدِمْ: سِزِكْ اُوقُودُيغُكُزْ فَنْلَرْدَنْ هَرْ فَنْ، كَنْدِی لِسَانِ-مَخْصُوصُيْلَه مُتَمَادِيًا اَللّٰهْدَنْ بَحِثْ اَيدِوبْ خَالِقِی طَانِيتْدِيرِيُورْلَرْ. مُعَلِّمْلَرِی دَگِلْ، اُونْلَرِی دِيكْلَه‌يِكْزْ.

مَثَلاً: نَاصِلْكِه مُكَمَّلْ بِرْ أَجْزَاخَانَه، كِه هَرْ قَاوَانُوزُنْدَه خَارِقَه وَ حَسَّاسْ مِيزَانْلَرْلَه آلِينْمِشْ حَيَاتْدَارْ مَعْجُونْلَرْ وَ تِرْيَاقْلَرْ وَارْ. شُبْهَه‌سِزْ غَايَتْ مَهَارَتْلِی وَ كِيمْيَاگَرْ وَ حَكِيمْ بِرْ أَجْزَاجِی‌يِی گُوسْتَرِرْ. اُويْلَه دَه، كُرَهِ-أَرْضْ أَجْزَاخَانَه‌سِنْدَه بُولُونَانْ دُرْتْ يُوزْ بِيكْ چَشِيدْ نَبَاتَاتْ وَ حَيْوَانَاتْ قَاوَانُوزْلَرِنْدَه كِی ذِی‌حَيَاتْ مَعْجُونْلَرْ وَ تِرْيَاقْلَرْ جِهَتِيْلَه، بُو چَارْشِودَه كِی أَجْزَاخَانَه‌دَنْ نَه دَرَجَه زِيَادَه مُكَمَّلْ وَ بُيُوكْ اُولْمَاسِی نِسْبَتِنْدَه، اُوقُودُيغُكُزْ فَنِّ-طِبْ مِقْيَاسِيْلَه كُرَهِ-أَرْضْ أَجْزَاخَانَهِ-كُبْرَاسِنِكْ أَجْزَاجِيسِی اُولاَنْ حَكِيمِ-ذُو الْجَلاَلِی حَتّٰی كُورْ گُوزْلَرَه دَه گُوسْتَرِرْ، طَانِيتْدِيرِرْ.

وٰظِيفَه‌سِزْلِكِنْدَنْ نَشْئَتْ اَيدَنْ صِيقِنْتِيلْرْلَه مَيْخَانَه‌لَرَه، سَفَاهَتْخَانَه‌لَرَه وَيَا مَزَارِسْتَانَه دُوشَه‌جَكْلَرِينِي بِيلْمَكْ اِيسْتَرْسَه‌كْ ، گِيتْ خَسْتَه‌خَانَه‌لَرْدَنْ وَ حَپِسْخَانَه‌لَرْدَنْ وَ مَيْخَانَه‌لَرْدَنْ وَ قَبْرِسْتَانْلَرْدَنْ صُورْ. أَلْبَتَّه أَكْثَرِيَتْلَه، گَنْجْلَرِكْ گَنْجْلِكِنِكْ سُوءِ-إِسْتِعْمَالِنْدَنْ وَ طَاشْقِينْلِقْلَرِنْدَنْ وَ غَيْرِ - مَشْرُوعْ كَيفْلَرِكْ جَزَاسِی اُولاَرَقْ گَلَنْ طُوقَاتْلَرْدَنْ أَيْوَاهْلَرْ وَ آغْلاَمَه‌لَرْ وَ أَسَفْلَرْ اِيشِيدَه‌جَكْسِكْ.

أَگَرْ إِسْتِقَامَتْ دَائِرَه‌سِنْدَه گِيتْسَه، گَنْجْلِكْ غَايَتْ شِيرِينْ وَ گُوزَلْ بِرْ نِعْمَتِ-إِلٰهِيَه وَ طَاتْلِی وَ قُوَّتْلِی بِرْ وَاسِطَهٔ-خَيْرَاتْ اُولاَرَقْ آخِرَتْدَه غَايَتْ پَارْلاَقْ وَ بَاقِی بِرْ گَنْجْلِكْ نَتِيجَه وَيرَه‌جَكِنِی، بَاشْدَه قُرْآنْ اُولاَرَقْ چُوقْ قَطْعِی آيَاتِيْلَه بُتُونْ سَمَاوِی كِتَابْلَرْ وَ فَرْمَانْلَرْ خَبَرْ وَيرِوبْ مُژْدَه اَيدِيِيُورْلَرْ. مَادَامْ حَقِيقَتْ بُودُرْ. وَ مَادَامْ حَلاَلْ دَائِرَه‌سِی كَيْفَه كَافِيدِرْ. وَ مَادَامْ حَرَامْ دَائِرَه‌سِنْدَه كِی بِرْ سَاعَتْ لَذَّتْ، بَعْضًا بِرْ سَنَه وَ اُونْ سَنَه حَپِسْ جَزَاسِنِی چَكْدِيرِرْ. أَلْبَتَّه گَنْجْلِكْ نِعْمَتِنَه بِرْ شُكُرْ اُولاَرَقْ، اُو طَاتْلِی نِعْمَتِی عِفَّتْدَه، إِسْتِقَامَتْدَه صَرْفْ اَيتْمَكْ لَازِمْ وَ أَلْزَمْدِرْ.

بَشِنْجِی مَسْئَلَه

گَنْجْلِكْ رَهْبَرِنْدَه اِيضَاحْ اَيدِيلْدِيگِی گِبِی؛ گَنْجْلِكْ هِيچْ شُبْهَه يُوقْ كِه گِيدَه‌جَكْ. يَازْ گُوزَه وَ قِيشْه يَرْ وَيرْمَه‌سِی وَ گُونْدُوزْ آقْشَامْه وَ گِيجَه‌يَه دَگِيشْمَسِی قَطْعِيَتِنْدَه، گَنْجْلِكْ دٰخِی إِخْتِيَارْلِغَه وَ ئُولُومَه دَگِيشَه‌جَكْ. أَگَرْ اُو فَانِی وَ گَچِيجِی گَنْجْلِگِنِی عِفَّتْلَه خَيْرَاتْه (إِسْتِقَامَتْ دَائِرَه‌سِنْدَه) صَرْفْ اَيتْسَه، اُونُكْلَه أَبَدِی، بَاقِی بِرْ گَنْجْلِگِی قَزَانَه‌جَغِنِی بُتُونْ سَمَاوِی فَرْمَانْلَرْ مُژْدَه وَيرِيِيُورْلَرْ.

أَگَرْ سَفَاهَتَه صَرْفْ اَيتْسَه، نَاصِلْكِه بِرْ دٰقِيقَه حِدَّتْ يُوزُنْدَنْ بِرْ قَتْلْ، مِيلْيُونْلَرْ دٰقِيقَه حَبِسْ جَزَاسِنِی چَكْدِيرِرْ. اُويْلَه دَه غَيْرِ–مَشْرُوعْ دَائِرَه‌دَه كِی گَنْجْلِكْ كِيفْلَرِی وَ لَذَّتْلَرِی، آخِرَتْ مَسْئُولِيَتِنْدَنْ وَ قَبِرْ عَذَابِنْدَنْ وَ زَوَالِنْدَنْ گَلَنْ تَأَسُّفْلَرْدَنْ وَ گُنَاهْلَرْدَنْ وَ دُنْيَوِی مُجَازَاتْلَرِنْدَنْ بَاشْقَه، عَيْنِ لَذَّتْ اِيچِنْدَه اُو لَذَّتْدَنْ زِيَادَهْ أَلَمْلَرْ اُولْدُيغُنُی عَقْلِی بَاشِنْدَه هَرْ گَنْجْ تَجْرُبَه اِيلَه تَصْدِيقْ اَيدَرْ.

مَثَلاً، حَرَامْ سَوْمَكْدَه بِرْ قِيصْقَانْجْلِقْ أَلَمِی وَ فِرَاقْ أَلَمِی وَ مُقَابَلَه گُورْمَه‌مَكْ أَلَمِی گِبِی بِرْ چُوقْ عَارِضَه‌لَرْ اِيلَه اُو جُزْئِی لَذَّتْ، زَهِرْلِی بِرْ بَالْ حُكْمُنَه گَچَرْ. وَ اُو گَنْجْلِگِكْ سُوءِ–إِسْتِعْمَالِی اِيلَه گَلَنْ خَسْتَه‌لِقْلَه خَسْتَه‌خَانَه‌لَرَه وَ طَاشْقِينْلِقْلَرِيْلَه حَبِسْخَانَه‌لَرَه وَ قَلْبْ وَ رُوحُكْ غِدَاسِزْلِقْ وَ

بَنِمْ دُشْمَنْلَرِمْ وَ زِنْدِيقْلَرْ وَ مَادِّيُونْلَرْ، عَلَيْهِمْدَه غَايَتْ غَدَّارَانَه دَسِيسَه‌لَرْلَه حُكُومَتِكْ بَعْضِ أَرْكَانْلَرِينِي إِغْفَالْ اَيدَه‌رَكْ بِزِی إِمْحَا اِيچُونْ بُو دَفْعَه گِبِی أَسْكِيدَه دٰخِی حَبِسْلَرَه، زِنْدَانْلَرٰه صُوقْدُقْلَرِی حَالْدَه، رِسَالَهٔ-النُّورُكْ چَلِيكْ قَلْعَه‌سِنْدٰه يُوزْ اُوتُوزْ پَارْچٰه جِهَازَاتِنْدَنْ آنْجَقْ اِيكِی اُوچْ پَارْچٰه‌سِنه اِيلِيشَه‌بِيلْمِشْلَرْ. دَيمَكْ آوُوقَاتْ طُوتْمَقْ اِيسْتَه‌يَنْ اُونُ أَلْدَه اَيتْسَه يَتَرْ. هَمْ قُورْقْمَايِكْزْ، رِسَالَهٔ-النُّورْ يَاسَاقْ اُولْمَازْ؛ حُكُومَتِ-جُمْهُورِيَه‌نِكْ مَبْعُوثْلَرِی وَ أَرْكَانْلَرِينِكْ أَلْلَرِنْدَه مُهِمّ رِسَالَه‌لَرِی اِيكِی اُوچُی مُسْتَثْنَا اُولاَرَقْ سَرْبَسْتْ گَزِيُيورْلَرْدِی. إِنْ شَاء اَللّٰه، بِرْ زَمَانْ حَبِسْخَانَه‌لَرِی تَامْ بِرْ إِصْلاَحْخَانَه يَاپْمَقْ اِيچُونْ بُخْتِيَارْ مُدُيرْلَرْ وَ مَأْمُورْلَرْ، اُو نُورْلَرِی، مَحْبُوسْلَرٰه، أَكْمَكْ وَ عِلاَجْ گِبِی تَوْزِيعْ اَيدَه‌جَكْلَرْ.

مَادِّیُونْلُقْ طَاغُونُیْلَه چُوقْلَرْ اُو دَعْوَاسِنِی غَیْبْ اَیدِییُورْ. حَتّٰی بِرْ أَهْلِ-کَشِفْ وَ تَحْقِیقْ، بِرْ یَرْدَه قِرْقْ وَقِیَاتْدَنْ یَالْکِزْ بِرْ قَاچْ دَانَه‌سِی قَزَانْدِیغِنِی سَکَرَاتْدَه مُشَاهَدَه اَیْتِمِشْ؛ اُوتَه کِیلَرْ غَیْبْ اَیْتِمِشْلَرْ. عَجَبَا بُو غَیْبْ اَیْتْدِیگِی دَعْوَانِكْ یَرِینِی، بُتُونْ دُنْیَا سُلْطَنَتِی اُو آدَمْه وَیرِیلْسَه طُولْدُیرَه‌بِیلِیرْ مِی؟

اِیشْتَه اُو دَعْوَایِی قَزَانْدِیرَه‌جَقْ اُولَانْ خِدْمَتْلَرِی وَ یُوزْدَه طُقْسَانِنَه اُو دَعْوَایِی غَیْبْ اَیْتْدِیرْمَه‌یَنْ خَارِقَه بِرْ دَعْوَا وَکِیلِنِی اُو اِیشْدَه چَالِیشْدِیرَانْ وَظِیفَه‌لَرِی بِیرَاقُوبْ أَبَدِی دُنْیَادَه قَالاَجَقْ گِبِی آفَاقِی مَالاَیَعْنِیَاتْ اِیلَه اِشْتِغَالْ اَیْتْمَكْ تَامْ بِرْ عَقْلْسِزْلِقْ بِیلْدِیگِمِزْدَنْ، بِزْ رِسَالَهٔ-النُّورْ شَاکِرْدْلَرِی، هَرْ بِرِیمِزِكْ یُوزْ دَرَجَه عَقْلِمِزْ زِیَادَه اُولْسُه دَه آنْجَقْ بُو وَظِیفَه‌یَه صَرْفْ اَیْتْمَكْ لاَزِمْدِرْ دِییَه قَنَاعَتِمِزْ وَارْ.

أَیْ حَبِسْ مُصِیبَتِنْدَه بَنِمْ یَکِّی قَارْدَاشْلَرِمْ! سِزْلَرْ، بَنِمْ اِیلَه بَرَابَرْ گَلَنْ أَسْکِی قَارْدَاشْلَرِمْ گِبِی رِسَالَهٔ-نُورُی گُورْمَه‌مِشْسِکِزْ. بَنْ اُونْلَرِی وَ اُونْلَرْ گِبِی بِیکْلَرْ شَاکِرْدْلَرِی شَاهِدْ گُوسْتَرَه‌رَكْ دَیرِمْ وَ إِثْبَاتْ اَیدَرِمْ وَ إِثْبَاتْ اَیْتْمِشِمْ کِه: اُو بُیُوكْ دَعْوَایِی یُوزْدَه طُقْسَانِنَه قَزَانْدِیرَانْ وَ یِکْرِمِی سَنَه‌دَه یِکْرِمِی بِیكْ آدَمْه اُو دَعْوَانِكْ قَزَانْجِینَكْ وَثِیقَه‌سِی وَ سَنَدِی وَ بَرَاتِی اُولاَنْ اِیمَانِ-تَحْقِیقِیِی أَلَنَه وَیرَنْ وَ قُرْآنِ-حَکِیمِكْ مُعْجِزَهٔ-مَعْنَوِیَه‌سِنْدَنْ نَشْئَتْ اَیدِوبْ چِیقَانْ وَ بُو زَمَانِكْ بِرِنْجِی بِرْ دَعْوَا وَکِیلِی بُولُونَانْ رِسَالَهٔ-النُّورْدُرْ. بُو اُونْ سَکِزْ سَنَه‌دِرْ

وَارْ.وَ أَكْ بُيُوكْ دَائِرَه‌دَه أَكْ كُوچُكْ وَ مُوَقَّتْ، آرَا صِيرَه وَظِيفَه بُولُونَه‌بِيلِيرْ. بُو قِيَاسْ اِيلَه (كُوچُكْلُكْ وَ بُيُوكْلُكْ مَعْكُوسًا مُتَنَاسِبْ) وَظِيفَه‌لَرْ بُولُونَه‌بِيلِيرْ. فَقَطْ بُيُوكْ دَائِرَه‌نِكْ جَاذِبَه‌دَارْلِغِي جِهَتِيْلَه كُوچُكْ دَائِرَه‌دَه كِي لُزُومْلُی وَ أَهَمِّيَتْلِی خِدْمَتِي بِيرَاقْدِيرُوبْ لُزُومْسُزْ، مَالاَيَعْنِي وَ آفَاقِی اِيشْلَرْلَه مَشْغُولْ اَيدَرْ. سَرْمَايَهٔ- حَيَاتِنِي بُوشْ يَرْدَه إِمْحَا اَيدَرْ. اُو قِيْمَتْدَارْ عُمْرُينُی قِيْمَتْسِزْ شَيْلَرْدَه ئُولْدُيرُرْ. وَ بَعْضًا بُو حَرْبْ بُوغُوشْمَالْرِينِي مَرَاقْ اِيلَه تَعْقِيبْ اَيدَنْ، بِرْ طَرَفْه قَلْبًا طَرَفْدَارْ اُولُورْ. اُونُكْ ظُلُمْلَرِينِي خُوشْ گُورُورْ، ظُلْمُنَه شَرِيكْ اُولُورْ.

بِرِنْجِی نُقْطَه‌يه جَوَابْ اِيسَه: أَوَتْ بُو جِهَانْ حَرْبْنْدَنْ دَاهَا بُيُوكْ بِرْ حَادِثَه وَ بُو زَمِينْ يُوزُنْدَه كِي حَاكِمِيَتِ-عَامَّه دَعْوَاسِنْدَنْ دَاهَا أَهَمِّيَتْلِی بِرْ دَعْوَا، هَرْكَسِكْ وَ بِالْخَاصّه مُسْلُمَانْلَرِكْ بَاشِنه اُويْلَه بِرْ حَادِثَه وَ اُويْلَه بِرْ دَعْوَا آچِيلْمِشْ كِه؛ هَرْ آدَمْ، أَگَرْ آلْمَانْ وَ إِنْگِلِيزْ قَدَرْ قُوَّتِی وَ ثَرْوَتِی اُولْسه وَ عَقْلِی ذه وَارْسه، اُو تَكْ دَعْوَايِي قَزَانْمَقْ اِيچُونْ بِلاَ تَرَدُّدْ صَرْفْ اَيدَه‌جَكْ. اِيشْتَه اُو دَعْوَا اِيسَه، يُوزْ بِيكْ مَشَاهِيرِ- إِنْسَانِيَه‌نِكْ وَ حَدْسِزْ نَوْعِ-بَشَرِكْ بِيلْدِيزْلِرِی وَ مُرْشِدْلَرِينِكْ مُتَّفِقًا، كَائِنَاتْ صَاحِبِنِكْ وَ مُتَصَرِّفِنِكْ بِيكْلَرْ وَعْدْ وَ عَهْدْلَرِينَه إِسْتِنَادًا خَبَرْ وَيرْدِكْلَرِی وَ بِرْ قِسْمِی گُوزْلَرِيْلَه گُورْدُكْلَرِی شُو كِه: هَرْكَسِكْ إِيمَانْ مُقَابِلِنْدَه بُو زَمِينْ يُوزُی قَدَرْ بَاغْلاَرْ وَ قَصِرْلاَرْ اِيلَه مُزَيَّنْ وَ بَاقِی وَ دَائِمِی بِرْ تَارْلاَ وَ مُلْكُی قَزَانْمَقْ وَيَا غَيْبْ اَيتْمَكْ دَعْوَاسِی بَاشِنه آچِيلْمِشْ. أَگَرْ إِيمَانْ وَثِيقَه‌سِنِي صَاغْلاَمْ أَلْدَه اَيتْمَزْسَه غَيْبْ اَيدَه‌جَكْ. وَ بُو عَصِرْدَه،

دُرْدُنْجُی مَسْئَلَه

يِنَه گَنْجْلِكْ رَهْبَرِنْدَه اِيضَاحِی وَارْ. بِرْ زَمَانْ بَكَا خِدْمَتْ اَيدَنْ قَارْدَاشْلَرِمْ طَرَفِنْدَنْ سُؤَالْ اَيدِيلْدِی كِه: "كُرَهِ-أَرْضِی هَرْجْ وَ مَرْجَه گَتِيرَنْ وَ إِسْلَامْ مُقَدَّرَاتِيْلَه عَلَاقَه‌دَارْ اُولَانْ بُو دَهْشَتْلِی حَرْبِ-عُمُومِيدَنْ أَللِّی گُونْدُرْ (شِيمْدِی يَدِی سَنَه‌دَنْ گَچْدِی عَيْنِ حَالْ) ﴿☆﴾ هِيچْ صُورْمُيُورْسُكْ وَ مَرَاقْ اَيتْمِيُورْسُكْ. حَالْبُوكِه بِرْ قِسِمْ مُتَدَيِّنْ وَ عَالِمْ إِنْسَانْلَرْ، جَمَاعَتِی وَ جَامِعِی بِيرَاقُوبْ رَادْيُو دِيكْلَه‌مَگَه قُوشُويُورْلَرْ. عَجَبَا بُونْدَنْ دَاهَا بُيُوكْ بِرْ حَادِثَه مِی وَارْ؟ وَيَا اُونُكْلَه مَشْغُولْ اُولْمَانِكْ ضَرَرِی مِی وَارْ؟" دَيدِيلَرْ. جَوَابًا دَيدِمْ كِه:

عُمُرْ سَرْمَايَه‌سِی پَكْ آزْدِرْ. لُزُومْلُی اِيشْلَرْ پَكْ چُوقْدُرْ. بِرْبِرِی اِيچِنْدَه مُتَدَاخِلْ دَائِرَه‌لَرْ گِبِی، هَرْ إِنْسَانِكْ قَلْبْ وَ مِعْدَه دَائِرَه‌سِنْدَنْ وَ جَسَدْ وَ خَانَه دَائِرَه‌سِنْدَنْ، مَحَلَّه وَ شَهِرْ دَائِرَه‌سِنْدَنْ وَ وَطَنْ وَ مَمْلَكَتْ دَائِرَه‌سِنْدَنْ وَ كُرَهِ-أَرْضْ وَ نَوْعِ-بَشَرْ دَائِرَه‌سِنْدَنْ طُوتْ.. تَا ذِی‌حَيَاتْ وَ دُنْيَا دَائِرَه‌سِنَه قَدَرْ، بِرْبِرِی اِيچِنْدَه دَائِرَه‌لَرْ وَارْ. هَرْ بِرْ دَائِرَه‌دَه هَرْ بِرْ إِنْسَانِكْ بِرْ نَوْعِ وَظِيفَه‌سِی بُولُونَه‌بِيلِيرْ. فَقَطْ أَكْ كُوچُكْ دَائِرَه‌دَه، أَكْ بُيُوكْ وَ أَهَمِّيَتْلِی وَ دَائِمِی وَظِيفَه

﴿☆﴾ : پَارَانْتَزْ اِيچِنْدَه كِی نُوطْ، ١٩٤٦ سَنَه‌سِنَه عَائِدْدِرْ.

حَبِسْخَانَه مُدُیرْ وَ عَلاَقَه‌دَارْلْرِی، جَانِی وَ قَاتِلْلَرِكْ بَاشْلْرِنْدَه زَبَانِی گِبِی عَذَابْ مَأْمُورْلْرِی دَگِلْ، بَلْكِه مَدْرَسَهٔ-یُوسُفِیَه‌دَه جَنَّتَه آدَمْ یَتِیشْدِیرْمَكْ وَ اُونْلْرِكْ تَرْبِیَه‌سِنَه نَظَارَتْ اَیْتْمَكْ وَظِیفَه‌سِیْلَه مَأْمُورْ بِرَرْ مُسْتَقِیمْ اُسْتَادْ وَ بِرَرْ شَفْقَتْلِی رَهْبَرْ اُولْمَالْرِینَه چَالِیشْمْلِی‌یِزْ.

نورك بلجیسی

اِينَانَه‌بِيلِيرْ. بُونُ دَه بِيلْمَزْسَه، كَمَالاَتَه مَدَارْ بَعْضِ سَجِيَه‌لَرِى بُولُونَه‌بِيلِيرْ. فَقَطْ بِرْ مُسْلُمَانْ، أَكْ آخِرْ وَ أَكْ بُيُوكْ وَ دِينِى وَ دَعْوَتِى عُمُومِى أُولاَنْ آخِرْ زَمَانْ پَيْغَمْبَرِى عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمِى إِنْكَارْ اَيتْسَه وَ زِنْجِيرِلَنْدَنْ چِيقْسَه، دَاهَا هِيچْ بِرْ پَيْغَمْبَرِى، حَتَّى اَللّٰهِى قَبُولْ اَيتْمَزْ. چُونْكِه بُتُونْ پَيْغَمْبَرْلَرِى وَ اَللّٰهِى وَ كَمَالاَتِى أُونُكْلَه بِيلْمِشْ. أُونْلَرْ أُونْسُزْ قَلْبِنْدَه قَالْمَازْ. بُونُكْ اِيچُونْدِرْ كِه، أَسْكِيدَنْ بَرِى هَرْ دِينْدَنْ إِسْلاَمِيَتَه گِيرِيُورْلَرْ. وَ هِيچْ بِرْ مُسْلُمَانْ، حَقِيقِى يَهُودِى وَيَا مُجُوسِى وَيَا نَصْرَانِى أُولَمَازْ. بَلْكِه دِينْسِزْ أُولُورْ، سَجِيَه‌لَرِى بُوزُولُورْ؛ وَطَنَه، مِلَّتَه مُضِرْ بِرْ حَالَتَه گِيرَرْ." إِثْبَاتْ اَيتْدِمْ. أُو مُعَنِّدْ وَ مُتَمَرِّدْ شَخْصِكْ دَاهَا طُوتُونَه‌جَقْ بِرْ يَرِى قَالْمَادِى. غَيْبْ أُولْدُى، جَهَنَّمَه گِيتْدِى.

اِيشْتَه أَىْ بُو مَدْرَسَهٔ-يُوسُفِيَه‌دَه بَنِمْ دَرْسْ آرْقَدَاشْلَرِمْ! مَادَامْ حَقِيقَتْ بُودُرْ. وَ بُو حَقِيقَتِى رِسَالَهٔ-نُورْ أُو دَرَجَه قَطْعِى وَ گُونَشْ گِبِى إِثْبَاتْ اَيتْمِشْ كِه؛ يِگَرْمِى سَنَه‌دِرْ مُتَمَرِّدْلَرِكْ عِنَادْلَرِينِى قِيرُوبْ اِيمَانَه گَتِيرِيُورْ. بِزْ دَخِى هَمْ دُنْيَامِزَه، هَمْ إِسْتِقْبَالِمِزَه، هَمْ آخِرَتِمِزَه، هَمْ وَطَنِمِزَه، هَمْ مِلَّتِمِزَه تَامْ مَنْفَعَتْلِى وَ قُولاَىْ وَ سَلاَمَتْلِى أُولاَنْ اِيمَانْ وَ إِسْتِقَامَتْ يُولُنُى تَعْقِيبْ اَيدِوبْ، بُوشْ وَقْتِمِزِى صِيقِنْتِيلِى خُولْيَالْرْ يَرِنْدَه قُرْآنْدَنْ بِيلْدِيگِمِزْ سُورَه‌لَرِى أُوقُومَقْ وَ مَعْنَالْرِينِى بِيلْدِيرَنْ آرْقَدَاشْلَرْدَنْ أُوگْرَنْمَكْ وَ قَضَايَه قَالْمِشْ فَرْضْ نَمَازْلَرِيمِزِى قَضَا اَيتْمَكْ وَ بِرْبِرِينِكْ گُوزَلْ خُويْلَرِنْدَنْ إِسْتِفَادَه اَيدِوبْ بُو حَبِسْخَانَه‌يِى گُوزَلْ سَجِيَه‌لِى فِدَانْلَرْ يَتِيشْدِيرَنْ بِرْ مُبَارَكْ بَاغْچَه‌يَه چَوِيرْمَكْ گِبِى أَعْمَالِ-صَالِحَه اِيلَه

أَنْدِیشَه‌لَرْ وَ قُورْقُولْرْ گَلِیرْ. لَذَّتِنِی تَامْ آلِیرْ. رَاحَتْلَه یَاشَارْ، یَاتَارْ. خَالِقِنَه شُکُرْ اَیدَرْ. حَتَّی کَسِیلْمَكْ اِیچُونْ یَاتِیرِیلاَنْ بِرْ حَیْوَانْ، بِرْ شَیْ حِسّ اَیتْمَزْ. یَالْکِزْ بِیچَاقْ کَسْدِیکِی وَقِتْ حِسّ اَیتْمَكْ اِیسْتَرْ، فَقَطْ اُو حِسّ دَخِی گِیدَرْ. اُو أَلَمْدَنْ دَه قُورْتُولُورْ. دَیمَكْ أَكْ بُیُوكْ بِرْ رَحْمَتْ، بِرْ شَفْقَتِ-إِلٰهِیَه، غَیْبِی بِیلْدِیرْمَه‌مَكْدَه‌دِرْ وَ بَاشَه گَلَنْ شَیْلَرِی سَتْرْ اَیتْمَكْدَه‌دِرْ. خُصُوصًا مَعْصُومْ حَیْوَانْلَرْ حَقِّنْدَه دَاهَا مُكَمَّلْدِرْ. فَقَطْ أَیْ إِنْسَانْ، سَنِكْ مَاضِی وَ مُسْتَقْبَلِكْ عَقِلْ جِهَتِیْلَه بِرْ دَرَجَه غَیْبِیلِكْدَنْ چِیقْمَاسِیْلَه، سَتْرِ-غَیْبْدَنْ حَیْوَانَه گَلَنْ اِسْتِرَاحَتْدَنْ تَمَامًا مَحْرُومْسُكْ. گَچْمِشْدَنْ چِیقَانْ تَأَسُّفْلَرْ، أَلِیمْ فِرَاقْلَرْ وَ گَلَه‌جَكْدَنْ گَلَنْ قُورْقُولْرْ وَ أَنْدِیشَه‌لَرْ؛ سَنِكْ جُزْئِی لَذَّتِكِی هِیچَه اِینْدِیرِرْ. لَذَّتْ جِهَتِنْدَه یُوزْ دَرَجَه حَیْوَانْدَنْ آشَاغِی دُوشُورُورْ. مَادَامْ حَقِیقَتْ بُودُرْ. یَا عَقْلِكِی چِیقَارْ آتْ، حَیْوَانْ اُولْ قُورْتُولْ وَیَا عَقْلِكِی اِیمَانْلَه بَاشِكْه آلْ، قُرْآنِی دِیكْلَه. یُوزْ دَرَجَه حَیْوَانْدَنْ زِیَادَه بُو فَانِی دُنْیَادَه دَخِی صَافِی لَذَّتْلَرِی قَزَانْ!.." دِیَه‌رَكْ اُونُی إِلْزَامْ اَیتْدِمْ.

بِنَه اُو مُتَمَرِّدْ شَخْصْ دُونْدُی دَیدِی: "هِیچْ اُولْمَازْسَه أَجْنَبِی دِینْسِزْلَرِی گِبِی یَاشَارِزْ."

جَوَابًا دَیدِمْ: "أَجْنَبِی دِینْسِزْلَرِی گِبِی دَه اُولاَمَازْسِكْ. چُونْكُه اُونْلَرْ بِرْ پَیْغَمْبَرِی إِنْكَارْ اَیتْسَه، دِیگَرْلَرِینَه اِینَانَه‌بِیلِیرْلَرْ. پَیْغَمْبَرْلَرِی بِیلْمَسَه دَه، اَللّٰهَه

مَثَلاً سَنِكْ غَايَتْ سَوْدِيگِكْ بِرْ تَكْ أَوْلاَدِكْ سَكَرَاتْدَه ئُولْمَكْ اُوزَرَه اِيكَنْ وَ مَأْيُوسَانَه أَلِيمْ أَبَدِى فِرَاقِنِى دُوشُونُورْكَنْ؛ بِرْدَنْ حَضْرَتِ-خِضِرْ وَ حَكِيمِ-لُقْمَانْ گِبِى بِرْ دُوقْتُورْ گَلْدِى، تِرْيَاقْ گِبِى بِرْ مُعْجُونْ اِيچِيرْدِى. اُو سَوِيمْلِى وَ گُوزَلْ أَوْلاَدِكْ گُوزُينُى آچْدِى، ئُولُومْدَنْ قُورْتُولْدُى. نَه قَدَرْ سَوِينْجْ وَ فَرَحْ وَيرِيُورْ آكْلاَرْسِكْ. اِيشْتَه اُو چُوجُقْ گِبِى سَوْدِيگِكْ وَ جِدِّى عَلاَقَه‌دَارْ اُولْدُيغُكْ مِيلْيُونْلَرْ سَنْجَه مَحْبُوبْ إِنْسَانْلَرْ، اُو مَاضِى مَزَارِسْتَانِنْدَه (سَنِكْ نَظَرِ كْدَه) چُورُويُوبْ مَحْوْ اُولْمَقْ اُوزَرَه اِيكَنْ؛ بِرْدَنْ حَقِيقَتِ-اِيمَانْ، حَكِيمِ-لُقْمَانْ گِبِى اُو بُيُوكْ إِعْدَامْخَانَه تَوَهُّمْ اَيدِيلَنْ مَزَارِسْتَانَه قَلْبْ پَنْجَرَه‌سِنْدَنْ بِرْ اِيشِيقْ وَيرْدِى. اُونْكْلَه بَاشْدَنْ بَاشَه بُتُونْ ئُولُولَرْ دِيرِيلْدِيلَرْ. وَ "بِزْ ئُولْمَه‌مِشْزْ وَ ئُولْمَيَه‌جَكْزْ، يِنَه سِزِكْلَه گُورُوشَه‌جَكْزْ" لِسَانِ-حَالْ اِيلَه دَيدِكْلَرِنْدَنْ آلْدِيغِكْ حَدْسِزْ سَوِينْجْلَرْ وَ فَرَحْلَرِى، اِيمَانْ بُو دُنْيَادَه دَاخِى وَيرْمَسِيْلَه إِثْبَاتْ اَيدَرْ كِه: اِيمَانْ حَقِيقَتِى اُويْلَه بِرْ چَكِرْدَكْدِرْ كِه، أَگَرْ تَجَسُّمْ اَيتْسَه، بِرْ جَنَّتِ- خُصُوصِيَه اُونْدَنْ چِيقَارْ؛ اُو چَكِرْدَگِكْ شَجَرَهِ-طُوبَاسِى اُولُورْ دَيدِمْ.

اُو مُعَنِّدْ دُونْدُى دَيدِى: "هِيچْ اُولْمَازْسَه حَيْوَانْ گِبِى حَيَاتِمِزِى كَيفْ وَ لَذَّتْلَه گَچِيرْمَكْ اِيچُونْ سَفَاهَتْ وَ أَگْلَنْجَه‌لَرْلَه بُو اِينْجَه شَيْلَرِى دُوشُونْمَيَه‌رَكْ يَاشَايَه‌جَغِزْ."

جَوَابًا دَيدِمْ: "حَيْوَانْ گِبِى اُولاَمَازْسِكْ. چُونْكِه حَيْوَانِكْ مَاضِى وَ مُسْتَقْبَلِى يُوقْ. نَه گَچْمِشْدَنْ أَلَمْلَرْ وَ تَأَسُّفْلَرْ آلِيرْ وَ نَه دَه گَلَه‌جَكْدَنْ

كَسِيلِوبْ هِيچْلِكَه آتِيلْدِيغِنْدَنْ، مُتَمَادِيًا عَقِلْ عَلاَقَه‌دَارْلِغِيْلْه سَنِكْ اِيمَانْسِزْ بَاشِكْه حَدْسِزْ أَلِيمْ أَنْدِيشَه‌لَرْ يَاغْدِيرِيبُورْ. سَنِكْ سَفِيهَانَه جُزْئِی لَذَّتِكِی زِيرْ وَ زَبَرْ اَيدَرْ. أَگَرْ ضَلاَلَتِی وَ سَفَاهَتِی بِيرَاقُوبْ اِيمَانِ-تَحْقِيقِی وَ إِسْتِقَامَتْ دَائِرَه‌سِنَه گِيرْسَه‌كْ اِيمَانْ نُورُيْلْه گُورَه‌جَكْسِكْ كِه؛ اُو گَچْمِشْ زَمَانِ-مَاضِی مَعْدُومْ وَ هَرْ شَيْئِی چُورُوتَنْ بِرْ مَزَارِسْتَانْ دَگِلْ، بَلْكِه مَوْجُودْ وَ إِسْتِقْبَالَه إِنْقِلاَبْ اَيدَنْ نُورَانِی بِرْ عَالَمْ وَ بَاقِی رُوحْلَرِكْ إِسْتِقْبَالْدَه كِی سْعَادَتْ سْرَايْلْرِينه گِيرْمَه‌لَرِينَه بِرْ إِنْتِظَارْ صَالُونُ گُورُونْمَسِی حَيْثِيَتِيْلَه دَگِلْ أَلَمْ، بَلْكِه اِيمَانِكْ قُوَّتِنَه گُورَه جَنَّتِكْ بِرْ نَوْعِ مْعْنَوِی لَذَّتِنِی دُنْيَادَه دَخِی طَاتْدِيرْدِيغِی گِبِی؛ گَلَه‌جَكْ إِسْتِقْبَالْ زَمَانِی، دَگِلْ وَحْشَتْگَاهْ وَ قَرَاكْلِقْ، بَلْكِه اِيمَانْ گُوزُيْلَه گُورُونُورْ كِه؛ سْعَادَتِ-أَبَدِيَه سْرَايْلْرِنْدَه حَدْسِزْ رَحْمَتِی وَ كَرَمِی بُولُونَانْ وَ هَرْ بَهَارْ وَ يَازِی بِرَرْ سُفْرَه يَاپَانْ وَ نِعْمَتْلَرْلَه طُولْدُيرَانْ بِرْ رَحْمٰنِ-رَحِيمِ-ذُوالْجَلاَلِ وَالْإِكْرَامِكْ ضِيَافَتْلَرِی قُورُولْمُشْ وَ إِحْسَانْلَرِينِكْ سَرْگِيلَرِی آچِيلْمِشْ، اُورَايَه سَوْقِيَاتْ وَارْ دِيَه اِيمَانْ سِينَه‌مَاسِيْلَه مُشَاهَدَه اَيتْدِيگِنْدَنْ، دَرَجَه‌سِنَه گُورَه بَاقِی عَالَمِكْ بِرْ نَوْعِ لَذَّتِنِی حِسّْ اَيدَه‌بِيلِيرْ. دَيمَكْ حَقِيقِی وَ أَلَمْسِزْ لَذَّتْ، يَالْكِزْ اِيمَانْدَه وَ اِيمَانْ اِيلَه اُولاَبِيلِيرْ.

اِيمَانِكْ بُو دُنْيَادَه دَخِی وَيرْدِيگِی بِيكْلَرْ فَائِدَه وَ نَتِيجَه‌لَرِنْدَنْ يَالْكِزْ بِرْ تَكْ فَائِدَه وَ لَذَّتِنِی، (بُو مَذْكُورْ بَحْثِمِزْ مُنَاسَبَتِيْلَه گَنْجْلِكْ رَهْبَرِنْدَه بِرْ حَاشِيَه اُولاَرَقْ يَازِيلاَنْ) بِرْ تَمْثِيلْ اِيلَه بَيَانْ اَيدَه‌جَگِزْ. شُويْلَه كِه:

حَادِثَاتِنِی گُوسْتَرَنْ بِرْ سِینَه‌مَا بُولُونْسه، أَهْلِ- ضَلاَلَتْ وَ سَفَاهَتِكْ أَللِی آلْتِمِشْ سَنَه صُوكْرَه‌كِی وَضْعِیَتْلَرِی اُونْلَرَه گُوسْتَرِیلْسَه اِیدِی، شِیمْدِیكِی گُولْدُكْلَرِینَه وَ غَیْرِ-مَشْرُوعْ كَیفْلَرِینَه نَفْرَتْلَرْ وَ تَأَلُّمْلَرْلَه آغْلاَیه‌جَقْلَرْدِی.

بَنْ اُو أَسْكِیشَهِرْ حَپِسْخَانَه‌سِنْدَه‌كِی مُشَاهَدَه اِیلَه مَشْغُولْ اِیكَنْ سَفَاهَتْ وَ ضَلاَلَتِی تَرْوِیجْ اَیدَنْ بِرْ شَخْصِ-مَعْنَوِی، إِنْسِی بِرْ شَیْطَانْ گِبِی قَارْشِیمَه دِیكِیلْدِی وَ دَیدِی: "بِزْ حَیَاتِكْ هَرْ بِرْ چَشِیدْ لَذَّتِنِی وَ كَیفْلَرِینِی طَاتْمَقْ وَ طَاتْدِیرْمَقْ اِیسْتِه‌یُورُزْ، بِزَه قَارِیشْمَه."

بَنْ دَهْ جَوَابًا دَیدِمْ: مَادَامْ لَذَّتْ وَ ذَوْقْ اِیچُونْ ثُولُومُی خَاطِرَه گَتِیرْمَیُوبْ ضَلاَلَتْ وَ سَفَاهَتَه آتِیلِیُورْسُكْ، قَطْعِیًّا بِیلْ كِه: سَنِكْ ضَلاَلَتِكْ حُكْمُیْلَه بُتُونْ گَچْمِشْ زَمَانِ-مَاضِی ثُولْمُشْ وَ مَعْدُومْدُرْ وَ اِیچِنْدَه جَنَازَه‌لَرِی چُورُومُشْ بِرْ وَحْشَتْلِی مَزَارِسْتَانْدِرْ. إِنْسَانِیَتْ عَلاَقَه‌دَارْلِغِیْلَه وَ ضَلاَلَتْ یُولُیْلَه سَنِكْ بَاشِكْه وَ وَارْسَه وَ ثُولْمَه‌مِشْ اِیسَه قَلْبِكْه، اُو حَدْسِزْ فِرَاقْلَرْدَنْ وَ اُو نِهَایَتْسِزْ دُوسْتْلَرِیكْ أَبَدِی ثُولُومْلَرِنْدَنْ گَلَنْ أَلَمْلَرْ، سَنِكْ شِیمْدِیكِی سُرْخُوشْجَه، پَكْ قِیصَه بِرْ زَمَانْدَه‌كِی جُزْئِی لَذَّتِكِی إِمْحَا اِیتْدِیگِی گِبِی؛ گَلَه‌جَكْ إِسْتِقْبَالْ زَمَانِ دَخِی إِعْتِقَادْسِزْلِغِكْ جِهَتِیْلَه بِنَه مَعْدُومْ وَ قَرَاكْلِقْلِی وَ ثُولُو وَ دَهْشَتْلِی بِرْ وَحْشَتْگَاهْدِرْ. وَ اُورَادَنْ گَلَنْ وَ بَاشِنِی وُجُودَه چِیقَارَانْ وَ زَمَانِ-حَاضِرَه اُوغْرَایَانْ بِیچَارَه‌لَرِكْ بَاشْلَرِی، أَجَلْ جَلاَّدِینِكْ سْطِرِیْلَه

اُوچُنْجُی مَسْئَلَه

گَنْجْلِكْ رَهْبَرِنْدَه اِيضَاحِی بُولُونَانْ عِبْرَتْلِی بِرْ حَادِثَه‌نِكْ خُلاَصَه‌سِی شُودُرْ: بِرْ زَمَانْ، أَسْكِيشَهِرْ حَبِسْخَانَه‌سِنِكْ پَنْجَرَه‌سِنْدَه بِرْ جُمْهُورِيَتْ بَايْرَامِنْدَه اُوطُورْمُشْدُمْ. قَارْشِيسِنْدَه كِی لِيسَه مَكْتَبِنِكْ بُيُوكْ قِيزْلَرِی، اُونُكْ حَوْلُيسُنْدَه گُولَه‌رَكْ رَقْصْ اَيدِيِيُورْلَرْدِی. بِرْدَنْ مَعْنَوِی بِرْ سِينَه‌مَا اِيلَه أَلْلِی سَنَه صُوكْرَه كِی وَضْعِيَتْلَرِی بَكَا گُورُونْدُی. وَ گُورْدُمْ كِه: اُو أَلْلِی آلْتِمِشْ قِيزْلَرْدَنْ وَ طَلَبَه‌لَرْدَنْ قِرْقْ أَلْلِيسِی قَبِرْدَه طُوپْرَاقْ اُولُيُورْلَرْ، عَذَابْ چَكِيُيُورْلَرْ. وَ اُونْ دَانَه‌سِی، يَتْمِشْ سَكْسَانْ يَاشِنْدَه چِرْكِينْلَشْمِشْ، گَنْجْلِكِنْدَه عِفَّتِنِی مُحَافَظَه اِيتْمَدِيكِنْدَنْ سَوْمَكْ بَكْلَه‌دِيكِی نَظَرْلَرْدَنْ نَفْرَتْ گُورُويُورْلَرْ.. قَطْعِی مُشَاهَدَه اَيتْدِمْ. اُونْلَرِكْ اُو آجِينَه‌جَقْ حَالْلَرِينَه آغْلاَدِمْ. حَبِسْخَانَه‌دَه كِی بِرْ قِسِمْ آرْقَدَاشْلَرْ آغْلاَدِيغِمِی اِيشِيتْدِيلَرْ. گَلْدِيلَرْ، صُورْدُيلَرْ. بَنْ دَيدِمْ: شِيمْدِی بَنِی كَنْدِی حَالِمَه بِيرَاقِكْزْ، گِيدِيكْزْ.

أَوَتْ گُورْدُيكُمْ حَقِيقَتْدِرْ، خَيَالْ دَگِلْ. نَاصِلْكِه بُو يَازْ وَ گُوزُكْ آخِرِی قِيشْدِرْ. اُويْلَه دَه، گَنْجْلِكْ يَازِی وَ إِخْتِيَارْلِقْ گُوزُينُكْ آرْقَه‌سِی قَبِرْ وَ بَرْزَخْ قِيشِيدِرْ. گَچْمِشْ زَمَانِكْ أَلْلِی سَنَه أَوَّلْكِی حَادِثَاتِی سِينَه‌مَا اِيلَه حَالِ-حَاضِرْدَه گُوسْتَرِيلْدِيكِی گِبِی، گَلَه‌جَكْ زَمَانِكْ أَلْلِی سَنَه صُوكْرَه كِی إِسْتِقْبَالْ

وَسِيلَه اَيدِوبْ فَانِى دُنْيَامِزِكْ آغْلاَمَه‌سِنه مُقَابِلْ بَاقِى حَيَاتِمِزِى گُولْدُيرَه‌رَكْ بُو مُصِيبَتْدَنْ تَامْ إِنْتِقَامِمِزِى آلْمَالِيزْ. حَبِسْخَانَه‌يِى تَرْبِيَه‌خَانَه گُوسْتَرُوبْ وٰطَنِمِزه وَ مِلَّتِمِزَه بِرَرْ تَرْبِيَه‌لِى، أَمْنِيَتْلِى، مَنْفَعَتْلِى آدَمْ اُولْمَغَه چَالِيشْمَلِيزْ. وَ حَبِسْخَانَه مَأمُورْلَرِى وَ مُدُيرْلَرِى وَ مُدَبِّرْلَرِى دٰخِى، جَانِى وَ أَشْقِيَا وَ سَرْسَرِى وَ قَاتِلْ وَ سَفَاهَتْجِى وَ وٰطَنه مُضِرْ ظَنْ اَيتْدِكْلَرِى آدَمْلَرِى، بِرْ مُبَارَكْ دَرْسْخَانَه‌دَه چَالِيشَانْ طَلَبَه‌لَرْ گُورْسُونْلَرْ وَ مُفْتَخِرَانَه اَللّٰهه شُكُرْ اَيتْسِينْلَرْ.

اِیکِی یُولُكْ (حَدْسِزْ مُخْبِرْلَرِكْ قَطْعِی إِخْبَارْلَرِی اِیلَه) أَكْ قِیصَه وَ قُولَایِی وَ یُوزْدَه یُوزْ جَنَّتْ وَ سْعَادَتِ–أَبَدِیَه‌یِی قَزَانْدِیرَانِی بِیرَاقِوبْ أَكْ دْغْدْغَه‌لِی وَ أُوزُونْ وَ صِیقِنْتِیلِی وَ یُوزْدَه طُقْسَانْ طُوقُوزْ جَهَنَّمْ حَبْسِنِی وَ شَقَاوَتِ–دَائِمَه‌یِی نَتِیجَه وَیرَنْ یُولُنُی إِخْتِیَارْ اَیْتْدِیگِی حَالْدَه، دُنْیَادْه اِیکِی یُولُكْ، بِرْ تَكْ مُخْبِرِكْ یَالاَنْ أُولاَ بِیلِیرْ خَبَرِیْلَه یُوزْدَه بِرْ تَكْ إِحْتِمَالْ تَهْلِكَه وَ بِرْ آیْ حَبِسْ إِمْكَانِی بُولُونَانْ قِیصَه یُولُ بِیرَاقِوبْ، مَنْفَعَتْسِزْ (یَالْكِزْ ضَرَرْسِزْ أُولْدُیغُی اِیچِونْ) أُوزُونْ یُولِ إِخْتِیَارْ اَیدَنْ بَدْبُخْتْ، سْرْخُوشْ دِیوَانَه‌لَرْ گِبِی دَهْشَتْلِی وَ أُوزَاقْدْه گُورُونَنْ وَ اُوكْا مُسْلَّطْ أُولاَنْ أَژْدَرْهَالْرْه أَهَمِّیَتْ وَیرْمَزْ، سِینَكْلَرْلَه أُوغْرَاشِیُورْ، یَالْكِزْ أُونْلْرْه أَهَمِّیَتْ وَیرِرْ دَرَجَه‌دَه عَقْلِنِی، قَلْبِنِی، رُوحُنُی، إِنْسَانِیَتِنِی غَیْبْ اَیتْمِشْ أُولُویُورْ.

مَادَامْ حَقِیقَتِ–حَالْ بُودُرْ.. بِزْ مَحْبُوسْلَرْ، بُو حَبِسْ مُصِیبَتِنْدَنْ إِنْتِقَامِزِی تَامْ آلْمَقْ اِیچِونْ أُو مُبَارَكْ اِیكِنْجِی هَیْئَتِكْ هَدِیَه‌لَرِینِی قَبُولْ اَیتْمَلِی‌یِزْ. یَعْنِی، نَاصِلْكِه بِرْ دْقِیقَه إِنْتِقَامْ لَذَّتِی وَ بِرْ قَاچْ دْقِیقَه وَیَا بِرْ اِیكِی سَاعَتْ سَفَاهَتْ لَذَّتْلَرِیْلَه بُو مُصِیبَتْ بِزِی أُونْ بَشْ وَ بَشْ وَ أُونْ وَ اِیكِی أُوچْ سَنَه بُو حَبْسَه صُوقْدُی؛ دُنْیَامِزِی بِزَه زِنْدَانْ أَیْلَدِی. بِزْ دْخِی بُو مُصِیبَتِكْ رَغْمِنْه وَ عِنَادِینْه، بِرْ اِیكِی سَاعَتْ مُدَّتِ–حَبْسِی بِرْ اِیكِی گُونْ عِبَادَتَه وَ اِیكِی أُوچْ سَنَه جَزَامِزِی (مُبَارَكْ قَافِلَه‌نِكْ هَدِیَه‌لَرِیْلَه) یِگَرْمِی أُوتُوزْ سَنَه بَاقِی بِرْ عُمْرَه وَ أُونْ وَ یِگَرْمِی سَنَه حَبِسْدَه جَزَامِزِی مِیلْیُونْلْرْ سَنَه جَهَنَّمْ حَبْسِنْدَنْ عَفْوِیمِزْه

نِشَانَهٔ–تَصْدِيقْ اُولاَنْ حَدْسِزْ مُعْجِزَهلَرْ بُولُونَانْ يُوزْ يِگرْمِى دُرْتْ بِيكْ پَيْغَمْبَرلَرْ (عَلَيْهِمُ السَّلاَمْ) وَ اُونْلَرِكْ وَيرْدِكْلَرِى خَبَرْلَرِكْ اِيزْلَرِينِى وَ سِينَهمَادَه گِبِى گُولْگَهلَرِينِى، كَشْفْ اِيلَه، ذَوْقْ اِيلَه گُورُوبْ تَصْدِيقْ اَيدَهرَكْ إِمْضَا بَاصَانْ يُوزْ يِگرْمِى دُرْتْ مِيلْيُونْدَنْ زِيَادَه أَوْلِيَالرْ (قَدَّسَ اللهُ اَسْرَارَهُمْ) وَ اُو اِيكِى قِسِمْ مَشَاهِيرِ– إِنْسَانِيَهنِكْ خَبَرْلَرِينِى عَقْلاً قَطْعِى بُرْهَانْلَرْلَه وَ قُوَّتْلِى حُجَّتْلَرْلَه (فِكْرًا وَ مَنْطِقًا) يَقِينِى بِرْ صُورَتْدَه إِثْبَاتْ اَيدَهرَكْ تَصْدِيقْ اَيدِوبْ إِمْضَا بَاصَانْ مِيلْيَارْلَرْ گَلَنْ گَچَنْ مُحَقِّقْلَرْ، ﴿*﴾ مُجْتَهِدْلَرْ وَ صِدِّيقِينْلَرْ؛ بِالْإِجْمَاعْ، مُتَوَاتِرًا نَوْعِ–إِنْسَانِكْ گُونَشْلَرِى، قَمَرْلَرِى، يِيلْدِيزْلَرِى اُولاَنْ بُو اُوچْ جَمَاعَتِ–عَظِيمَه وَ بُو اُوچْ طَائِفَهٔ-أَهْلِ-حَقِيقَتْ وَ بَشَرِكْ قُدْسِى قُومَانْدَانْلَرِى اُولاَنْ بُو اُوچْ بُيُوكْ وَ عَالِى هَيْئَتْلَرِكْ فَرْمَانْلَرِى اِيلَه وَيرْدِكْلَرِى خَبَرْلَرِى دِيكْكَلَهمَهيَنْ وَ سْعَادَتِ–أَبَدِيَهيَه گِيدَنْ، اُونْلَرِكْ گُوسْتَرْدِكْلَرِى يُولْ اُولاَنْ صِرَاطِ–مُسْتَقِيمْدَه گِيتْمَهيَنْلَرْ، يُوزْدَه طُقْسَانْ طُوقُوزْ دَهْشَتْلِى تَهْلِكَه إِحْتِمَالِنِى نَظَرَه آلْمَيَانْ وَ بِرْ تَكْ مُخْبِرِكْ بِرْ يُولْدَه تَهْلِكَه وَارْ دَيَهسِيلَه اُو يُولُى بِيرَاقَانْ بَاشْقَه اُوزُونْ يُولْدَه حَرَكَتْ اَيدَنْ بِرْ آدَمْ، أَلْبَتَّه وَ أَلْبَتَّه وَضْعِيَتِى شُودُرْ كِه:

﴿*﴾:اُو مُحَقِّقْلَرْدَنْ تَكْ بِرِيسِى رِسَالَهٔ-نُورْدُرْ. يِگرْمِى سَنَهدِرْ أَكْ مُعَنِّدْ فَيْلَسُوفْلَرِى وَ مُتَمَرِّدْ زِنْدِيقْلَرِى صُوصْدُيرَانْ أَجْزَالِرِى مَيْدَانْدَهدِرْ. هَرْكَسْ اُوقُويَهبِيلِيرْ وَ كِيمْسَه إِعْتِرَاضْ اَيتْمَزْ.

اِیکِنْجِی جَمَاعَتْ وَ هَیْئَتْ، أَلْلَرِنْدَه تَرْبِیَه‌نَامَه‌لَرْ وَ حَلاَلْ یَمَکْلَرْ وَ مُبَارَکْ شَرْبَتْلَرْ وَارْ. بِزَه هَدِیَه وَیرِییُورْلْرْ وَ بِالْإِتِّفَاقْ بَرَابَرْ، پَکْ جِدِّی وَ قَطْعِی دِییُورْلْرْ کِه: "أَگَرْ اُو أَوَّلْکِی هَیْئَتِکْ سِزِی تَجْرُبَه اِیچِونْ وَیرِیلَنْ هَدِیَه‌لَرِینِی آلْسه‌کِزْ، یَیسَه‌کِزْ؛ بُو گُوزُیُمْزْ اُوکُنْدَه‌کِی شُو دَارْ آغَاجْلَرْدَه بَاشْقَه گُورْدُکْلَرِیکِزْ گِبِی آصِیلاَجْقْسِکِزْ. أَگَرْ بِزِمْ بُو مَمْلَکَتْ حَاکِمِنِکْ فَرْمَانِیْلَه گَتِیرْدِیگِمِزْ هَدِیَه‌لَرِی أَوَّلْکِینِکْ یَرِینَه قَبُولْ اَیدِوبْ وَ تَرْبِیَه‌نَامَه‌لَرْدَه‌کِی دُعَالْرِی وَ أَوْرَادْلْرِی أُوقُوسه‌کِزْ، اُو آصِیلْمَقْدَنْ قُورْتُولاَجْقْسِکِزْ. اُو بِیَانْقُو دَائِرَه‌سِنْدَه إِحْسَانِ-شَاهَانَه أُولاَرَقْ هَرْ بِرِیکِزْ مِیلْیُونْ آلْتُونْ بِیلَتِنِی آلاَجْغِکِزْ‌ی، گُورُورْ گِبِی وَ گُونْدُوزْ گِبِی اِینَانِیکِزْ. أَگَرْ اُو حَرَامْ وَ شُبْهَه‌لِی وَ زَهِرْلِی طَاتْلِیلْرِی یَیسَه‌کِزْ، آصِیلْمَغَه گِیتْدِیگِکِزْ زَمَانه قَدَرْ دٰخِی اُو زَهِرِکْ صَانْجِیسِنِی چَکَه‌جَکِکِزْ‌ی، بُو فَرْمَانْلْرْ وَ بِزْلَرْ مُتَّفِقًا سِزَه قَطْعِی خَبَرْ وَیرِییُورُزْ." دِییُورْلْرْ.

اِیشْتَه بُو تَمْثِیلْ گِبِی، هَرْ وٰقِتْ گُورْدُیگُمْزْ أَجَلْ دَارْ آغَاجِنِکْ آرْقَه‌سِنْدَه مُقَدَّرَاتِ-نَوْعِ-بَشَرْ بِیَانْقُوسُنْدَنْ أَهْلِ-اِیمَانْ وَ طَاعَتْ اِیچِونْ (حُسْنُ-خَاتِمَه شَرْطِیْلَه) أَبَدِی وَ تُوکَنْمَزْ بِرْ خَزِینَه‌نِکْ بِیلَتِی چِیقْه‌جَغِنِی؛ یُوزْدَه یُوزْ إِحْتِمَالْ اِیلَه سَفَاهَتْ وَ حَرَامْ وَ إِعْتِقَادْسِزْلِقْ وَ فِسِقْدَه دَوَامْ اَیدَنْلَرْ (تَوْبَه اَیتْمَه‌مَکْ شَرْطِیْلَه) یَا إِعْدَامِ-أَبَدِی (آخِرَتَه اِینَانْمَیَانْلَرْه) وَیَا دَائِمِی وَ قَرَاکْلِقْ حَبْسِ-مُنْفَرِدْ (بَقَاءِ-رُوحَه اِینَانَانْ وَ سَفَاهَتْدَه گِیدَنْلَرَه) وَ شَقَاوَتِ-أَبَدِیَه إِعْلاَمِنِی آلاَجَقْلَرِینِی یُوزْدَه طُقْسَانْ طُوقُوزْ إِحْتِمَالْ اِیلَه قَطْعِی خَبَرْ وَیرَنْ، بَاشْدَه أَلْلَرِنْدَه

وَ قَبْرْ اِيسه، يَا قَرَاكْلِقْلِى بِرْ حَپْسِ–مُنْفَرِدْ وَ دِيمْسِزْ بِرْ قُويُودُرْ وَيَاخُودْ بُو زِنْدَانِ–دُنْيَادَنْ بَاقِى وَ نُورَانِى بِرْ ضِيَافَتْگَاهْ وَ بَاغِمْتَانَه آچِيلاَنْ بِرْ قَپُودِرْ. بُو حَقِيقَتِى "گَنْجْلِكْ رَهْبَرِى" بِرْ تَمْثِيلْ اِيلَه إِثْبَاتْ اَيْتِمِشْ. مَثَلاً:

بُو حَپْسِكْ بَاغْچَه‌سِنْدَه آصْمَقْ اِيچُونْ دَارْ آغَاجْلَرِى قُونُولْمُشْ وَ اُونْلَرِكْ طَايَانْدِقْلَرِى دُيوَارِكْ آرْقَه‌سِنْدَه غَايَتْ بُيُوكْ وَ عُمُومْ دُنْيَا إِشْتِرَاكْ اَيْتِمِشْ بِرْ پِيَانْقُو دَائِرَه‌سِى قُورُولْمُشْ. بِزْ بُو حَپِسْدَه‌كِى بَشْ يُوزْ كِيشِى، هَرْ حَالْدَه هِيچْ مُسْتَثْنَاسِى يُوقْ وَ قُورْتُولْمَقْ مُمْكُنْ دَگِلْ، بِزِى بِرَرْ بِرَرْ اُو مَيْدَانَه چَاغِيرِه‌جَقْلَرْ: يَا "گَلْ إِعْدَامْ إِعْلاَنِنِى آلْ، دَارْ آغَاجِنَه چِيقْ" وَيَا "دَائِمِى حَپْسِ–مُنْفَرِدْ پُوصُلَه‌سِنِى طُوتْ، بُو آچِيقْ قَپُويَه گِيرْ." وَيَاخُودْ "سٰكٰا مُژْدَه! مِيلْيُونْلَرْ آلْتُونْ بِيلَتِى سٰكٰا چِيقْمِشْ، گَلْ آلْ." دِيَه هَرْ طَرَفْدَه إِعْلاَنَاتْلَرْ يَاپِيلِيُورْ. بِزْ دَه گُوزُمُزْلَه گُورُويُورُزْ كِه، بِرْبِرِى آرْقَه‌سِنْدَه اُو دَارْ آغَاجْلَرِينَه چِيقِيُورْلَرْ. بِرْ قِسْمِكْ آصِيلْدِقْلَرِينِى مُشَاهَدَه اَيدِيُورُزْ. بِرْ قِسْمِى دَه، دَارْ آغَاجْلَرِينِى بَاصَامْقْ يَاپِوبْ اُو دُيوَارِكْ آرْقَه‌سِنْدَه‌كِى پِيَانْقُو دَائِرَه‌سِنَه گِيرْدِكْلَرِينِى؛ اُورَادَه بُيُوكْ وَ جِدّى مَأْمُورْلَرِكْ قَطْعِى خَبَرْلَرِى اِيلَه گُورُورْ گِبِى بِيلْدِيگِمِزْ بِرْ صِيرَه‌دَه، بُو حَپِسْخَانَه‌مِزَه اِيكِى هَيْئَتْ گِيرْدِى. بِرْ قَافِلَه أَلْلَرِنْدَه چَالْغِيلَرْ، شَرَابْلَرْ، ظَاهِرْدَه غَايَتْ طَاتْلِى حَلْوَالَرْ، بَاقْلاَوَالَرْ وَارْ. بِزْلَرَه يَدِيرْمَگَه چَالِيشْدِيلَرْ. فَقَطْ اُو طَاتْلِيلَرْ زَهْرْلِيدِرْ، إِنْسِى شَيْطَانْلَرْ اِيچِنَه زَهْرْ آتْمِشْلَرْ.

اِیکِنْجِی مَسْئَلَه‌نِكْ خُلاَصَه‌سِی

رِسَالَهٔ–نُورْدٰنْ گَنْجْلِكْ رَهْبَرِینِكْ گُوزَلْجَه اِیضَاحْ اَیتْدِیگِی گِبِی، ئُولُومْ اُو قَدْرْ قَطْعِی وَ ظَاهِرْدِرْ كِه؛ بُوگُونُكْ گِیجَه‌سِی وَ بُو گُوزُكْ قِیشِی گَلْمَه‌سِی گِبِی ئُولُومْ بَاشِمْزَه گَلَه‌جَكْ. بُو حَبِسْخَانَه نَاصِلْكِه مُتَمَادِیًا چِیقَانْلَرْ وَ گِیرَنْلَرْ اِیچِونْ مُوْقَّتْ بِرْ مِسَافِرْخَانَه‌دِرْ. اُویْلَه دَه: بُو زَمِینْ یُوزُی دٰخِی، عَجَلَه حَرَكَتْ اَیدَنْ قَافِلَه‌لَرِكْ یُولْلَرِنْدَه بِرْ گِیجَه‌لِكْ قُونْمَقْ وَ گُوچْمَكْ اِیچِونْ بِرْ خَانْدِرْ. هَرْ بِرْ شَهْرِی یُوزْ دَفْعَه مَزَارِسْتَانَه بُوشَالْتَانْ ئُولُومْ، أَلْبَتَّه حَیَاتْدَنْ زِیَادَه بِرْ اِیسْتَدِیگِی وَارْ. اِیشْتَه بُو دَهْشَتْلِی حَقِیقَتِكْ مُعَمَّاسِنِی رِسَالَهٔ–نُورْ حَلّ وَ كَشْفْ اَیتْمِشْ. بِرْ قِیصَه‌جِقْ خُلاَصَه‌سِی شُودُرْ:

مَادَامْ ئُولُومْ ئُولْدُیرُلْمُیُورْ وَ قَبِرْ قَپُوسِی قَپَانْمِیُورْ؛ أَلْبَتَّه بُو أَجَلْ جَلاَّدِینِكْ أَلِنْدَنْ وَ قَبِرْ حَبْسِ–مُنْفَرِدِنْدَنْ قُورْتُولْمَقْ چَارَه‌سِی وَارْسَه، إِنْسَانِكْ أَكْ بُیُوكْ وَ هَرْ شَیْئِكْ فَوْقِنْدَه بِرْ أَنْدِیشَه‌سِی، بِرْ مَسْئَلَه‌سِیدِرْ. أَوَتْ چَارَه‌سِی وَارْ وَ رِسَالَهٔ–نُورْ قُرْآنِكْ سِرِّیْلَه اُو چَارَه‌یِی اِیكِی كَرَّه اِیكِی دُرْتْ اَیدَرْ دَرَجَه‌سِنْدَه قَطْعِی إِثْبَاتْ اَیتْمِشْ. قِیصَه‌جِقْ خُلاَصَه‌سِی شُودُرْ كِه:

ئُولُومْ یاَ إِعْدَامِ–أَبَدِیدِرْ؛ هَمْ اُو إِنْسَانِی، هَمْ بُتُونْ أَحْبَابِنِی وَ أَقَارِبِنِی آصَه‌جْقْ بِرْ دَارْ آغَاجِیدِرْ. وَیَاخُودْ بَاشْقَه بِرْ بَاقِی عَالَمَه گِیتْمَكْ وَ اِیمَانْ وَثِیقَه‌سِیلَه سَعَادَتْ سَرَایِنَه گِیرْمَكْ اِیچِونْ بِرْ تَرْخِیصْ تَذْكَرَه‌سِیدِرْ.

وَيْرْدِكْلَرِى حَالْدَه؛ أَوَّلْكِى بِيَانْقُويه قُوشْمَقْ، اِيكِنْجِيسِنْدَنْ قَاچْمَقْ نَه دَرَجَه مَصْلَحَتَه مُخَالِفْ دُوشَرْ، مُقَايَسَه اَيدِيلْسِينْ.

بُو مَسْئَلَه‌دَه حَبِسْخَانَه مُدُيرْلَرِى وَ سَرْغَارْدِيَانْلَرِى وَ بَلْكِه مَمْلَكَتِكْ إِدَارَه مُدَبِّرْلَرِى وَ آسَايِشْ مُحَافِظْلَرِى رِسَالَهِ-نُورُكْ بُو دَرْسِنْدَنْ مَمْنُونْ أُولْمَالْرِى گَرَكْدِرْ. چُونْكُه بِيكْ مُتَدَيِّنْ وَ جَهَنَّمْ حَبْسِنِى هَرْ وَقِتْ تَخَطُّرْ اَيدَنْ آدَمْلَرِكْ إِدَارَه وَ إِنْضِبَاطِى، أُونْ نَمَازْسِزْ وَ إِعْتِقَادْسِزْ، يَالْكِزْ دُنْيَوِى حَبْسِى دُوشُونَنْ وَ حَرَامْ حَلاَلْ بِيلْمَه‌يَنْ وَ قِسْمًا سَرْسَرِيلِگَه آلِيشَانْ آدَمْلَرْدَنْ دَاهَا قُولاَىْ أُولْدُيغُى، چُوقْ تَجْرُبَه‌لَرْلَه گُورُولْمُشْ.

خَطَانِكْ جَزَاسِی اُولاَرْقْ هَمْ قَلْبِی، هَمْ رُوحِی صِيقِنْتِيلْرِی چَكْمَكْ وَ اُو صِيقِنْتِيلْرْ يُوزُنْدَنْ أَخْلَاقِنِی بُوزْمَقْ وَ مَأْيُوسَانَه حَيَاتِنِی گَچِيرْمَكْ سَبَبِيْلَه، دَگِلْ تَرْبِيَه آلْمَقْ، بَلْكِه تَرْبِيَه‌نِكْ عَكْسِنَه گِيتْمَكْلَه نَه دَرَجَه خَسَارَتْ اَيدَرِزْ، قِيَاسْ اَيدِيلْسِينْ. أَگَرْ، بِرْ سَاعَتِی بَشْ فَرْضْ نَمَازِه صَرْفْ اَيتْسَه‌كْ؛ اُو حَالْدَه حَبِسْ وَ مُصِيبَتْ مُدَّتِنِكْ هَرْ بِرْ سَاعَتِی، بَعْضًا بِرْ گُونْ عِبَادَتْ وَ فَانِی بِرْ سَاعَتِی بَاقِی سَاعَتْلَرْ حُكْمُنَه گَچَه‌بِيلْمَه‌سِی وَ قَلْبِی وَ رُوحِی مَأْيُوسِيَتْ وَ صِيقِنْتِيلْرِكْ قِسْمًا زَوَالْ بُولْمَاسِی وَ حَبْسَه سَبَبِيَتْ وَيرَنْ خَطَالْرِه كَفَّارَةً عَفْوْ اَيتْدِيرْمَه‌سِی وَ حَبْسِكْ حِكْمَتِی اُولاَنْ تَرْبِيَه‌يِی آلْمَاسِی نَه دَرَجَه كَارْلِی بِرْ إِمْتِحَانْ، بِرْ دَرْسْ وَ مُصِيبَتْ آرْقَدَاشْلَرِيْلَه تَسَلِّيدَارَانَه بِرْ خُوشْ صُحْبَتْ اُولْدُيغُی دُوشُونُولْسُونْ.

دُرْدُنْجُی سُوزْدَه دَينِيلْدِيگِی گِبِی، بِيكْ لِيرَا إِكْرَامِيَه قَزَانْجِی اِيچُونْ، بِيكْ آدَمْ إِشْتِرَاكْ اَيتْمِشْ بِرْ پِيَانْقُو قُمَارِينَه يِگْرْمِی دُرْتْ لِيرَاسِنْدَنْ بَشْ اُونْ لِيرَايِی وَيرَنْ وَ يِگْرْمِی دُرْتْدَنْ بِرِيسِنِی أَبَدِی بِرْ مُجَوْهَرَاتْ خَزِينَه‌سِنِكْ بِيلَتِنَه وَيرْمَه‌يَنْ؛ حَالْبُوكِه دُنْيَوِی پِيَانْقُودَه اُو بِيكْ لِيرَايِی قَزَانْمَقْ إِحْتِمَالِی بِيكْدَنْ بِرْدِرْ، چُونْكُه بِيكْ حِصَّه‌دَارْ دَاهَا وَارْ. وَ اُخْرَوِی مُقَدَّرَاتِ - بَشَرْ پِيَانْقُوسُنْدَه، حُسْنُ- خَاتِمَه‌يَه مَظْهَرْ أَهْلِ-اِيمَانْ اِيچُونْ قَزَانْجْ إِحْتِمَالِی بِيكْدَنْ طُوقُوزْ يُوزْ طُقْسَانْ طُوقُوزْ اُولْدُيغُنَه يُوزْ يِگْرْمِی دُرْتْ بِيكْ أَنْبِيَانِكْ اُوكْا دَائِرْ إِخْبَارِينِی كَشِفْ اِيلَه تَصْدِيقْ اَيدَنْ أَوْلِيَادَنْ وَ أَصْفِيَادَنْ حَدّ وَ حِسَابَه گَلْمَزْ صَادِقْ مُخْبِرْلَرْ خَبَرْ

بسم الله الرحمن الرحيم

فَلَبِثَ فِي السِّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ

آيَتِنكْ إِخْبَارِى وَ سِرِّيْلَه يُوسُفْ عَلَيْهِ السَّلاَمْ مُحْبُوسْلُرِكْ پِيرِيدِرْ. وَ حَپِسْخَانَه بِرْ نَوْعِ مَدْرَسَهْ-يُوسُفِيَه اُولُورْ. مَادَامْ رِسَالَهْ-نُورْ شَاكِرْدْلَرِى، اِيكِى دَفْعَه‌دِرْ چُوقْلُقْلَه بُو مَدْرَسَه‌يَه گِيرِيلِيُورْلَرْ؛ أَلْبَتَّه رِسَالَهْ-نُورُكْ حَپْسَه تَمَاسْ وَ إِثْبَاتْ اَيْتْدِيگِى بِرْ قِسِمْ مَسْئَلَه‌لَرِينِكْ قِيصَه‌جِقْ خُلَاصَه‌لْرِينِى، بُو تَرْبِيَه اِيچِونْ آچِيلاَنْ دَرْسْخَانَه‌دَه اُوقُومَقْ وَ اُوقُوتْمَقْلَه تَامْ تَرْبِيَه آلْمَقْ لاَزِمْ گَلِيُورْ. اِيشْتَه اُو خُلَاصَه‌لْرْدَنْ بَشْ آلْتِى دَانَه‌سِنِى بَيَانْ اَيْدِيُورُزْ.

بِرِنْجِيسِى

دُرْدُنْجُى سُوزْدَه اِيضَاحِى بُولُونَانْ، هَرْ گُونْ يِگْرْمِى دُرْتْ سَاعَتْ سَرْمَايَهْ-حَيَاتِى خَالِقِمِزْ بِزَه إِحْسَانْ اَدِيُورْ. تَا كِه، اِيكِى حَيَاتِمِزْه لاَزِمْ شَيْلَرْ اُو سَرْمَايَه اِيلَه آلِينْسِينْ. بِزْ قِيصَه‌جِقْ حَيَاتِ-دُنْيَوِيَه‌يَه يِگْرْمِى اُوچْ سَاعَتِى صَرْفْ اَيْدِوبْ، بَشْ فَرْضْ نَمَازْه كَافِى گَلَنْ بِرْ سَاعَتِى، پَكْ چُوقْ اُوزُونْ اُولاَنْ حَيَاتِ-اُخْرَوِيَه‌مِزَه صَرْفْ اَيْتْمَزْسَه‌كْ؛ نَه قَدَرْ خِلاَفِ - عَقِلْ بِرْ خَطَا وَ اُو

عَصَایِ- مُوسٰی دٰنْ
بِرِنْجِی قِسِمْ

(دَكِزْلِی حَيْسِنِكْ بِرْ مَيْوَه‌سِی)

زَنْدَقه وَ كُفْرُ- مُطْلٰقَه قَارْشِی رِسَالَهٔ- نُورُكْ بِرْ مُدَافٰعَه‌نَامَه‌سِيدِرْ. وَ بُو حَيْسِمِزْدَه حَقِيقِی مُدَافَعَه‌نَامَه‌مِزْ دٰخِی بُودُرْ. چُونْكُه، يَالْكِزْ بُو كٰا چَالِيشِيُورُزْ.

بُو رِسَالَه، دَكِزْلِی حَيْسْخَانَه‌سِنِكْ بِرْ مَيْوَه‌سِی وَ بِرْ خَاطِرٰه‌سِی وَ اِيكِی جُمْعَه گُونُنُكْ مٰحْصُولُيدُرْ.

سٰعِيدُ النُّورْسِی

رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، رِسَالَهٔ-نُورُڭْ أَڭْ صُوكْ رِسَالَه‌سِنِي جَلْجَلُوتِيَه‌دَه **وَ اسْمُ عَصَا مُوسٰى بِهِ الظُّلْمَةُ انْجَلَتْ** فِقْرَه‌سِيْلَه خَبَرْ وَيرِيلِيُورْ.

بِزْ بِرْ اِيكِي سَنَه أَوَّلْ آيَتُ الْكُبْرَايِي أَڭْ صُوكْ ظَنْ اَيْتِمِشْدِكْ. حَالْبُوكِه شِيمْدِي آلْتِمِشْ دُرْتْدَه (ميلادى ١٩٤٨) تَأْلِيفْجَه رِسَالَهٔ-نُورُڭْ تَمَامْ أُولْمَاسِي وَ بُو جُمْلَهٔ- عَلَوِيَه‌نِكْ مَنَالِنِي، يَعْنِي قَرَاكْلِغِي طَاغِيلَه‌جَقْ، عَصَايِ- مُوسٰى (ع‌س) گِبِي اِيشِيقْ وَيرَه‌جَكْ، سِحِرْلَرِي إِبْطَالْ اَيدَه‌جَكْ بِرْ رِسَالَه‌دَنْ خَبَرْ وَيرْمَه‌سِي؛ وَ بُو مَجْمُوعَه‌نِكْ "مَيْوَه" قِسْمِي بِرْ مُدَافَعَه حُكْمُنَه گَچُوبْ بَاشِمْزَه چُوكَنْ دَهْشَتْلِي،ظُلُمْلُى ظُلْمَتْلَرِي طَاغِيتْدِيغِي گِبِي؛ "حُجَّتْلَرْ" قِسْمِي دَه، نُورْلَرَه قَارْشِي جَبْهَه آلَانْ فَلْسَفَه قَرَاكْلِقْلَرِينِي إِزَالَه اَيدِوبْ آنْقَرَه أَهْلِ-وُقُوفُنُى تَسْلِيمَه وَ تَقْدِيرَه مَجْبُورْ اَيْتْمَه‌سِي وَ إِسْتِقْبَالْدَه كِي ظُلْمَتْلَرِي إِزَالَه اَيدَه‌جَكِنَه چُوقْ أَمَارَه‌لَرْ بُولُونْمَاسِي وَ عَصَايِ-مُوسٰى (ع‌س) بِرْ طَاشْدَه اُونْ اِيكِي چَشْمَه آقِيتْمَاسِنَه وَ اُونْ بِرْ مُعْجِزَه‌يَه مَدَارْ أُولْمَاسِنَه مُقَابِلْ وَ مُشَابِهْ بُو صُوكْ مَجْمُوعَه دَخِي، "مَيْوَه" أُونْ بِرْ مَسْئَلَهٔ -نُورَانِيَه‌سِي وَ "حُجَّةُ اللهِ الْبَالِغَه" قِسْمِي أُونْ بِرْ حُجَّتِ-قَاطِعَه‌سِي بُولُونْمَاسِي جِهَتِنْدَه بِزَه قَنَاعَتْ وَيرْدِي كِه: إِمَامِ-عَلِي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، أُو فِقْرَه اِيلَه طُوغْرُيدَنْ طُوغْرُيَه بُو "عَصَايِ-مُوسٰى" (ع‌س) إِسْمِنْدَه كِي مَجْمُوعَه‌يَه بَاقَارْ وَ أُونْدَنْ تَحْسِينْكَارَانَه خَبَرْ وَيرِيلِيُورْ.

سَعِيدُ النُّورْسِي

بُرْهَانْلِى مُوَازَنَەلَرْلَه فَلْسَفَەنِكْ يُولْدَنْ چِيقْمِشْ بُو قِسْمِنْه اِيلِيشِيلِيرْ، طُوقَاتْلايُورْ؛ مُسْتَقِيمْ، مَنْفَعَتْدَارْ فَلْسَفَەيَه اِيلِيشْمِيلِيرْ. اُونُكْ اِيچُونْ مَكْتَبْلِيلَرْ، رِسَالَەـنُورْه إِعْتِرَاضْسِزْ، چَكِينْمَيَەرَكْ گِيرِيلِيرْلَرْ وَ گِيرْمَلِيدِرْلَرْ.

فَقَطْ گِيزْلِى مُنَافِقْلَرْ نَاصِلْكِه بِرْ قِسِمْ خُواجَەلَرِى بُتُونْ بُتُونْ مَعْنَاسِزْ وَ حَقْسِزْ بِرْ طَرْزْدَه، أَهْلِ-مَدْرَسَەنِكْ وَ خُواجَەلَرِكْ حَقِيقِى مَالِى اُولاَنْ رِسَالَەـنُورْ عَلَيْهِنْدَه إِسْتِعْمَالْ اَيْتْدِكْلَرْى گِبِى؛ بَعْضِ فَلْسَفَەجِيلَرِكْ أَنَانِيَتِ-عِلْمِيَەلَرِينِى تَحْرِيكْ اَيْدِوبْ، نُورْلَرْ عَلَيْهِنْدَه إِسْتِعْمَالْ اَيْتْمَكْ إِحْتِمَالِنَه بِنَاءً، بُو حَقِيقَتْ "عَصَايِ-مُوسَى" وَ "ذُو الْفِقَارْ" مَجْمُوعَەلَرِى بَاشِنْدَه يَازِيلْسَه مُنَاسِبْ اُولُورْ.

سَعِيدُ النُّورْسِى

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

إِمَامِ عَلِى رَضِىَ اللهُ عَنْهُ "جَلْجَلُوتِيَه"سِنْدَه يَكْ قُوَّتْلِى وَ صَرَاحَتْه يَاقِينْ بِرْ طَرْزْدَه رِسَالَەـنُورْدَنْ وَ أَهَمِّيَتْلِى رِسَالَەلَرِنْدَنْ عَيْنِ نُومُرُو اِيلَه خَبَرْ وَيرْدِيكِنِى، يِكْرْمِى سَكِزِنْجِى لَمْعَه اِيلَه سَكِزِنْجِى شُعَاعْ تَامْ إِثْبَاتْ اَيْتْمِشْلَرْ وَ إِمَامِ- عَلِى

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَكَاتُهُ اَبَدًا دَائِمًا

عَزِيزْ، صِدِّيقْ قَارْدَاشْلَرِمْ،

مَادَامْ رِسَالَهٔ-نُورْ، مَاكِينَه اِيلَه تْعَمُّمْ اَيْتمَگَه بَاشْلاَمِشْ وَ مَادَامْ فَلْسَفَه وَ حِكْمَتِ-جَدِيدَه‌يِى اُوقُويَانْ مَكْتَبْلِيلَرْ وَ مُعَلِّمْلَرْ چُوقْلُقْلَه رِسَالَهٔ-نُورِه يَاپِيشِيُورْلَرْ. أَلْبَتَّه بِرْ حَقِيقَتْ بَيَانْ اَيْتمَكْ لاَزِمْ گَلِيُورْ. شُويْلَه كِه:

رِسَالَهٔ-نُورُكْ شِدَّتْلَه طُوقَاتْ وُورْدُيغُى وَ هُجُومْ اَيْتدِيگِى فَلْسَفَه اِيسَه مُطْلَقْ دَگِلْدِرْ، بَلْكِه مُضِرْ قِسْمِنْه‌دِرْ. چُونْكِه فَلْسَفَه‌نِكْ حَيَاتِ-إِجْتِمَاعِيَهٔ-بَشَرِيَه‌يَه وَ أَخْلاَقْ وَ كَمَالاَتِ-إِنْسَانِيَه‌يَه وَ صَنْعَتِكْ تَرَقِّيَاتِنَه خِدْمَتْ اَيدَنْ فَلْسَفَه وَ حِكْمَتْ قِسْمِى اِيسَه، قُرْآنْ اِيلَه بَارِيشِيقْدِرْ. بَلْكِه قُرْآنِكْ حِكْمَتِنَه خَادِمْدِرْ، مُعَارَضَه اَيدَه‌مَزْ. بُو قِسْمْه رِسَالَهٔ-نُورْ اِيلِيشْمِيُورْ.

اِيكِنْجِى قِسِمْ فَلْسَفَه اِيسَه، ضَلاَلَتَه وَ إِلْحَادَه وَ طَبِيعَتْ بَاتَاقْلِغِنَه دُوشُورْمَگَه وَسِيلَه اُولْدُيغُى گِبِى، سَفَاهَتْ وَ لَهْوِيَاتْ اِيلَه غَفْلَتْ وَ ضَلاَلَتِى نَتِيجَه وَيرْدِيگِنْدَنْ وَ سِحرْ گِبِى خَارِقَه‌لرِيلَه قُرْآنِكْ مُعْجِزَه‌كَارْ حَقِيقَتْلَرِيلَه مُعَارَضَه اَيْتدِيگِى اِيچُونْ، رِسَالَهٔ-نُورْ أَكْثَرْ أَجْزَالَرِنْدَه مِيزَانْلَرْلَه وَ قُوَّتْلِى وَ

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

بُو عَجِيبْ عَصِرْدَه أَهْلِ-ايمَانْ، رِسَالَهِ-النُّورَه؛ وَ أَهْلِ-فَنّْ وَ مَكْتَبْ مُعَلِّمْلَرِى "عَصَايِ مُوسَى"يَه شِدَّتْلَه مُحْتَاجْ اُولْدُقْلَرِى گِبِى، حَافِظْلَرْ وَ خُواجَه‌لَرْ دَخِى "ذُو الْفِقَارْ"ه شِدَّتْلَه مُحْتَاجْدِرْلَرْ.

أَوَتْ مَثَلاً إِعْجَازِ-قُرْآنِىَ بَحْثِنْدَه كِى أَكْثَرْ آيَتْلَرِكْ مَدَارِ-شُبْهَه وَ إِعْتِرَاضْ اُولْمُشْ عَيْنِ يَرْلَرْدَه، إِعْجَازِكْ لَمْعَه‌لَرِى وَ قُرْآنِكْ گُوزَلْ نُكْتَه‌لَرِى إِثْبَاتْ اَيدِيلْمِشْ.

عُمُومْ رِسَالَهِ-النُّورْ شَاكِرْدْلَرِى نَامِنَه

سَعِيدُ النُّورْسِى

رِسَالَهْ نُورْ كُلِّيَاتِ تِنْدَنْ

عَصَايِ مُوسَىٰ

نورك بلجيى

مُؤَلِّفِي

بَدِيعُ الزَّمَانْ

سَعِيدُ النُّورْسِي